

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วิทยานิพนธ์ งานวิจัย

MA 128735

รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่าย

ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

นายอดุลย์ศักดิ์ บุญเอนก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2563

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุมัติวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายอดุลย์ศักดิ์ บุญเอนก แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสร)

กรรมการ

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยาภานต์ เรืองสุวรรณ)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุสา พรหมทา)

กรรมการ

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ)

(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณก ดวงขาทม)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐชัย จันทร์ชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรรณคำ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน 11 ค.ศ. 2553 ปี.....

ชื่อเรื่อง : รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียน
มัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 26

ผู้วิจัย : นายอดุลย์ศักดิ์ บุญเอนก

ปริญญา : ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารจัดการการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษกนก ดวงชาทม

ปีการศึกษา : 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 (2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 (3) สร้างรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 (4) ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เป็นรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) การดำเนิน การวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ (1) ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่าย กลุ่มเป้าหมายยืนยันองค์ประกอบเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน (2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา กลุ่มตัวอย่างการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน 214 คน (3) สร้างรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย กลุ่มเป้าหมายในการประชุมวิพากษ์ร่างรูปแบบเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอน 63 คน และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการยืนยันรูปแบบ 9 คน และ (4) ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย กลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้เป็นผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน 189 คน กลุ่มเป้าหมายในการประเมินผลเป็นคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล

และนิเทศการศึกษา (ก.ต.ป.น.) และศึกษานิเทศก์ 20 คน และกลุ่มเป้าหมายที่ให้ข้อมูลสำคัญเป็นนักเรียน 140 คน และผู้ปกครองและชุมชน 105 คน

ผลการวิจัย (1) จากการศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่าจากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ได้องค์ประกอบ จำนวน 8 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ จำนวน 51 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วยด้านบุคลากรด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการบริหารจัดการ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้าน คือ การตระหนักและรับรู้ปัญหาการวางแผน การปฏิบัติตามแผนและการประเมินผลส่วนผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การดำเนินงานของเครือข่าย จากการศึกษาเอกสารและ การสัมภาษณ์ได้องค์ประกอบ จำนวน 6 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ จำนวน 74 ตัวบ่งชี้ (2) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวม มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดความต้องการจำเป็นในการพัฒนา โดยภาพรวมทุกด้านมีความต้องการจำเป็นทุกด้าน (3) ผลจากการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ประกอบด้วย (3.1) บทนำ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย (3.2) ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย ประกอบด้วยขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย ขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย ขั้นสร้างพันธะสัญญาร่วมกัน ขั้นบริหารจัดการการเครือข่าย ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ และขั้นรักษาความสัมพันธ์ (3.3) วิธีการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 (3.4) กระบวนการดำเนินงานของเครือข่าย เพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจคุณลักษณะที่ดีของสมาชิกและผู้นำเครือข่ายและการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผลซึ่งนำเอาปัจจัยทางการบริหารจัดการศึกษามาปฏิบัติในการดำเนินงานของเครือข่ายเพื่อการบริหาร

จัดการคุณภาพการศึกษาที่ประกอบด้วย ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ ด้านการบริหารจัดการ (3.5) การประเมินผลการใช้รูปแบบ และ (3.6) เงื่อนไขความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้ และ (4) ผลจากการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า

(4.1) ด้านผลที่เกิดจากขั้นตอนการสร้างเครือข่าย ก่อนการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนหลังการดำเนินการ โดยภาพรวม มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

(4.2) ด้านผลที่เกิดจากการดำเนินงานของเครือข่าย ก่อนการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนหลังการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

(4.3) ด้านผลที่เกิดจากการกระบวนการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย ก่อนการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนหลังการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองและชุมชนที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การจัดการคุณภาพการศึกษา เครือข่าย โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Title : The model of educational quality management by using a network in small secondary schools under the secondary educational service area office 26

Author : Mr.Adoonsak Boonanake

Degree : Ed.D. (Educational Management)

Advisors : Assistant Professor Dr. Chumnian Pollaharn
Assistant Professor Dr. Kritkanok Duangchatom

Year : 2020

ABSTRACT

The purposes of this study were to study about the elements of educational quality management by using a network in small secondary schools under the secondary educational service area office 26, study current situation and desired condition of educational quality management in small secondary schools under the secondary educational service area office 26, create a model for educational quality management by using a network in small secondary schools under the secondary educational service area office 26 and trial the model of educational quality management in small secondary schools under the secondary educational service area office 26 which was research and development. Methodology is divided into 4 steps which are (1) study the elements of educational quality management and network operation, the target group was confirmed by 7 experts. ; (2) Study current situation and desired condition of educational quality management the sample were the director of school and 214 teachers. ; (3) Create a model for educational quality management by using a network. The director, chairman of the basic education commission and 63 teachers were the target group in critical meeting which confirmed by 9 experts. ; (4) Experiment with quality management models using the network.

The target group for the trial is the school director, management team and 189 teachers. The target group for evaluation is a committee for monitoring, evaluating and 20 educational supervisors. And the target group that gave important information were 140 students and 105 of parents and community.

The Result of the Research : (1) Through literature research and interviews, the result showed the number of eight elements, and the number of indicators for 51 which are personnel, budget, equipment, information technology and management through four management processes which are the awareness and realization of planning, the plan implementation and evaluation. For the result of analyses elements and indicators of network's processing, the study of literature review and interview get the number of six elements and 74 indicators. ; (2) The result of study about current situation and desired condition of educational quality management in small secondary schools under the secondary educational service area office 26 found that overall, it was moderately practiced. Have the desirable condition at the highest level, the need for development in all aspects, there is a need for every aspect. ; (3) The result of creating a model for educational quality management by using a network found that the model was contained by 6 stages which are the ; (3.1) introduction ; (3.2) the step for creating network ; (3.3) the operation of educational quality management by using a network ; (3.4) the procession of operating educational quality management by using the important activity which enhance efficiency, technical and how to develop members of the network including reflecting which used all the factors to manage the network ; (3.5) the evaluation by using model ; (3.6) the condition of success of using the model. ; (4) The result of trial found that before processing the overall was in the highest level of performance as well as after doing the process. The network's result both pre and post processing were in the highest level of performance. The result that occurred from the procession of operating educational quality management by using network both pre and post procession also were in the highest

level of performance. And the result of the inquiry for the satisfaction of the school administrators, teachers, parents and community toward educational quality management by using network. Overall, satisfaction is at the highest level.

Keywords : Educational Quality Management Network Small secondary school

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงอย่างภาคภูมิใจ เนื่องจากการได้รับความดูแล เอาใจใส่ การให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข และติดตามความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณก ดวงชาตม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่าน เป็นอย่างสูงยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ ที่กรุณาให้คำปรึกษาและ คำชี้แนะในการเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุรสา พรหมทา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยากานต์ เรืองสุวรรณ ผู้ทรงคุณวุฒิ พร้อมให้ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้นและขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริ ถีอาสนา, ดร.อดิศักดิ์ มุ่งชู, ดร.นวพรรดี นามพุทธา, ดร.ไพฑูล พรหมมากุล และดร.ฐิตารีย์ วิลัยเลิศ ที่ให้การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยนี้อย่างเที่ยงตรง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้สละเวลาในการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อยืนยัน รูปแบบ และขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่กรุณาให้ ข้อมูล

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 ที่ให้ความเมตตา ช่วยเหลือในด้านการตรวจสอบเนื้อหาจนสำเร็จเป็นรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก และขอขอบคุณ อาจารย์กนกวรรณ บุญเอนก ที่ให้ความช่วยเหลือด้านการตรวจพิสูจน์อักษรด้วยความอดทนตั้งใจใน วิทยานิพนธ์ฉบับนี้

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแต่บิดา มารดา ครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนมาตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปัจจุบัน

อดุลย์ศักดิ์ บุญเอนก

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฌ
สารบัญ	ญ
สารบัญตาราง.....	ฐ
สารบัญภาพ.....	ต
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	5
1.3 ขอบเขตการวิจัย	6
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ	8
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม.....	11
2.1 การบริหารจัดการ	11
2.2 คุณภาพการศึกษา.....	17
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่าย.....	55
2.4 รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ.....	93
2.5 บริบทโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	102
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	113
2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	123

หัวเรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	126
ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและ การดำเนินงานของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	128
ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการ คุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	131
ระยะที่ 3 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26	137
ระยะที่ 4 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26	143
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	155
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	155
4.2 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	155
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	156
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	277
5.1 สรุป.....	277
5.2 อภิปรายผล	282
5.3 ข้อเสนอแนะ	291
บรรณานุกรม	293
ภาคผนวก.....	304
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ	305
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	308

หัวเรื่อง	หน้า
ภาคผนวก ค การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	361
ภาคผนวก ง เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาวิพากษ์ (ร่าง).....	387
ภาคผนวก จ คู่มือ.....	395
ภาคผนวก ฉ เอกสารประกอบการสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship).....	437
ภาคผนวก ช หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	458
ภาคผนวก ซ ภาพกิจกรรม.....	465
ประวัติผู้วิจัย	474

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	การสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา..... 28
2.2	การสังเคราะห์องค์ประกอบการทำงานของเครือข่าย..... 66
2.3	จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26..... 108
3.1	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 132
4.1	สรุปองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาจากการศึกษา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ 160
4.2	สรุปองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การดำเนินงานของเครือข่าย จากการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์ 168
4.3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบการบริหาร จัดการศึกษาและองค์ประกอบการทำงานของเครือข่าย 173
4.4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 182
4.5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 189
4.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 237

ตารางที่	หน้า
4.7 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ คุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26	243
4.8 กลยุทธ์ แผนงาน โครงการ ที่เกิดจากกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ ทั้ง 7 โรงเรียน	248
4.9 ผลการประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ด้านผลที่เกิดจากขั้นตอนการสร้างเครือข่าย	251
4.10 ผลการประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ด้านผลที่เกิดจากการดำเนินงานของเครือข่าย	254
4.11 ผลการประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านผลที่เกิดจากกระบวนการบริหารจัดการ คุณภาพการศึกษา	258
4.12 ผลการประเมินผลคุณภาพนักเรียนจากการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษาโดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	267
4.13 ผลการประเมินผลคุณภาพครูตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ ศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	269
4.14 ผลการประเมินผลคุณภาพการบริหารจัดการตามรูปแบบการบริหารจัดการ คุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	271
4.15 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหาร และครูที่มีต่อรูปแบบการบริหาร จัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	273

ตารางที่	หน้า
4.16 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชนที่มีต่อคุณภาพของนักเรียน ที่เกิดจากการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.....	275
ค.1 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและ ตัวบ่งชี้การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	362
ค.2 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.....	363
ค.3 ค่าอำนาจจำแนก (B) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.....	366
ค.4 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้ เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26	369
ค.5 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือ การใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	370
ค.6 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินผลการดำเนินงาน ตามรูปแบบ การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ด้านผลที่เกิดจาก ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย.....	371

ตารางที่	หน้า
ค.7 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินผลการดำเนินงาน ตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ด้านผลที่เกิดจากการดำเนินงานของเครือข่าย.....	373
ค.8 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินผลการดำเนินงาน ตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ด้านผลที่เกิดจากกระบวนการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา.....	376
ค.9 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินผลคุณภาพนักเรียน จากการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	379
ค.10 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินผลคุณภาพครู จากการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.....	380
ค.11 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินผลคุณภาพการบริหารจัดการจากการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.....	382
ค.12 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	383
ค.13 ค่าอำนาจจำแนก (B) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	384

ค.14	วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจ ของผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชนที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการ คุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	385
ค.15	ค่าอำนาจจำแนก (B) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจของ ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	386

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1	ตัวแบบโรงเรียนคุณภาพ 25
2.2	ความสัมพันธ์ระหว่างหลักการบริหารกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา..... 43
2.3	รูปแบบเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต 79
2.4	รูปแบบการสื่อสาร 80
2.5	วงจรการร่วมพัฒนา (Partnership Cycle) 83
2.6	กรอบแนวคิดการวิจัย..... 124
3.1	ขั้นตอนดำเนินการวิจัย..... 127
4.1	(ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26..... 228
4.2	รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ฉบับสมบูรณ์..... 241
ช.1	ดร.ฐิตารีย์ วิลัยเลิศ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ..... 466
ช.2	สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษา องค์ประกอบการทำงานดำเนินงานของเครือข่ายและขั้นตอนการสร้างเครือข่าย 466
ช.3	ประชุมสัมมนาวิพากษ์ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย..... 467
ช.4	ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาวิพากษ์ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย 467
ช.5	การทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยใช้เครือข่าย จำนวน 7 โรงเรียน..... 468
ช.6	ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก 7 โรงเรียน จำนวน 72 คน ร่วมศึกษา รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย 468
ช.7	ประชุมสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ 469

ภาพที่	หน้า
ซ.8 ผู้ทรงคุณวุฒิเขียนรูปแบบ.....	469
ซ.9 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่าย : โรงเรียนกู่ทองพิทยาคม.....	470
ซ.10 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย : โรงเรียนหนองม่วงวิทยาการ	470
ซ.11 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่าย : โรงเรียนเขาใหญ่พิทยาสรรพ์.....	471
ซ.12 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่าย : โรงเรียนโพนงามพิทยานุกูล.....	471
ซ.13 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย : โรงเรียนโนนราชวีทยา	472
ซ.14 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่าย : โรงเรียนกุตรังประชาสรรค์.....	472
ซ.15 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย : โรงเรียนวังยาวศึกษาวิทย์.....	473
ซ.16 การประเมินผลรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายใน โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	473

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือและกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้เป็นกำลังคนที่มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติ ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ที่มีความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแบบก้าวกระโดดส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศของภูมิภาคและของโลก การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ทั้งนี้ รัฐบาลได้ประกาศให้การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเป็นวาระแห่งชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งขีดความสามารถการแข่งขันด้านการศึกษา นับเป็นกลไกสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในภาพรวม ซึ่งได้กำหนดเป็นเป้าหมายของการพัฒนาประเทศตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อการเสริมสร้างความสามารถของประเทศไทยให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว รวมทั้งมีขีดความสามารถในการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นในเวทีสากล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562, น. ก)

จากรายงานสมรรถนะการศึกษาไทย ในเวทีสากล ปี 2562 (IMD 2019) พบว่าปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญปัญหาทางด้านคุณภาพการศึกษา ดังจะเห็นได้จากความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทย ด้านสมรรถนะด้านการศึกษาในภาพรวม ในปี 2562 IMD ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษา ซึ่งเป็น 1 ใน 5 ของปัจจัยย่อยในปัจจัยหลักด้านโครงสร้างพื้นฐาน ประเทศไทยมีอันดับ ด้านการศึกษาอยู่ในอันดับ 56 มีอันดับเท่าเดิมเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2561 จากทั้งหมด 63 ประเทศ เมื่อพิจารณาผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาตามกรอบการประเมินของ IMD ด้านการยกระดับคุณภาพการศึกษา พิจารณาจากตัวชี้วัดต่าง ๆ ของ IMD พบว่า ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ ทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่มีอายุ 15 ปี (ผลการทดสอบ PISA) อยู่ในอันดับ 49 อัตราการไม่รู้หนังสือของประชากรอายุ 15 ปี ร้อยละ 7.1

อยู่ในอันดับ อันดับ 59 นอกจากนี้ ไทยยังมีปัญหาด้านการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและความสามารถในการแข่งขันในเวทีสากล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562, น. ช)

กล่าวโดยสรุป สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ยังอยู่ในระดับไม่เป็นที่น่าพอใจและยังล่าหลังหลาย ๆ ประเทศ ทั้งด้านโอกาส คุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จากสภาวการณ์ดังกล่าวข้างต้น ปัญหาคุณภาพการศึกษาจึงเป็นปัญหาสำคัญที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่นักบริหารการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องต้องช่วยกันหาแนวทางแก้ไขเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้น

คุณภาพการศึกษาเป็นหัวใจในการจัดการศึกษา โดยมีมาตรฐานการศึกษาชาติเป็นมาตรฐานหลักและเป็นกรอบในการพัฒนาคุณภาพ และประเมินคุณภาพการศึกษา สำหรับมาตรฐานการศึกษาของชาติไทยนั้น กำหนดขึ้นโดยมีอุดมการณ์และหลักการจัดการศึกษา ตามที่ระบุไว้ในความนำของมาตรฐานการศึกษาของชาติไว้ว่าให้ยึด แนวการจัดการศึกษาตลอดชีวิต และสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม เป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพโดยให้สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตรงกับความต้องการของผู้เรียน (สมาน อัครภูมิ, 2553, น. 309 - 310) เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามอุดมการณ์และหลักการจึงได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561, น. 1) ดังนั้น โรงเรียนซึ่งเป็นสถาบันที่มีบทบาทหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนให้ผู้เรียนมีคุณภาพ จึงต้องมีการบริหารและจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานการศึกษา

การบริหารและจัดการศึกษาได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยมีการกำหนดการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา ดังในมาตรา 39 ที่กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2548, น. 34) โดยการกระจายอำนาจดังกล่าว เป็นการสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการตามหลักการของการบริหารโดยโรงเรียนเป็นฐาน (School - based Management : SBM) ให้สถานศึกษา

มีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการ รัฐจึงให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล โดยได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 6 - 7) ทั้งนี้เพื่อเกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยหลักการบริหารฐานโรงเรียนประกอบด้วยหลักต่าง ๆ ดังนี้ หลักการกระจายอำนาจ หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม หลักการบริหารตนเอง หลักความรับผิดชอบและตรวจสอบ หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน และหลักการพัฒนาทั้งระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, น. 316)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการจัดการและการบริหารงานทั้งด้านวิชาการ ด้านบุคลากร งบประมาณ การบริหารทั่วไปต้องคำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในรูปแบบที่เป็นเครือข่าย ทั้งทางด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน และด้านคุณภาพนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพสถานศึกษาไว้ การบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่ การพัฒนาประสิทธิภาพ และรูปแบบการดำเนินงานจะมุ่งไปที่การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เกิดทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้หลากหลายสามารถนำวิธีการเรียนไปใช้ในชีวิตจริงได้และมุ่งให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีส่วนร่วม ในทุกขั้นตอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดด้วยเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549)

เครือข่าย (Network) เป็นการเชื่อมโยงระหว่างระบบการทำงานหรือเชื่อมโยงบทบาทของกลุ่มบุคคล องค์กร หน่วยงานที่เป็นหน่วยงานย่อยเข้าด้วยกันด้วยความสมัครใจ มีวัตถุประสงค์ร่วมกันมีการจัดโครงสร้างและกระบวนการทำงานด้วยระบบใหม่ในลักษณะการสร้างความร่วมมือประสานงานกันในแนวราบระหว่างผู้เกี่ยวข้องด้วยการระดมสรรพกำลังร่วมกันกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาด้วยการให้สมาชิกได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมติดตามประเมินผลและร่วมกันรับประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับ ขนัญญา กาญจนรังสีนนท์ (2542, น. 12 - 13) ได้ให้ความหมายเครือข่ายว่า คือ กลุ่มของคนหรือองค์กรที่สมัครใจแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูลระหว่างกันหรือทำกิจกรรมร่วมกันในลักษณะที่บุคคลหรือองค์กรสมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระในการดำเนินกิจกรรมของตนเองการสร้างเครือข่ายเป็นการทำให้บุคคลและองค์กร ที่กระจัดกระจายได้ติดต่อและการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการร่วมมือกันด้วยความสมัครใจอีกทั้งให้สมาชิกในเครือข่ายมีความสัมพันธ์กันฉันท์เพื่อนที่ต่างก็มีความเป็นอิสระมากกว่าสร้างการคบค้าแบบพืงพิง และเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545, น. 28) ให้ทัศนะเกี่ยวกับเครือข่าย ว่ามีความหมายแตกต่างไปตามมุมมองของ แต่ละคน และให้นิยามของเครือข่าย

เพื่อการปฏิรูปการศึกษาว่า หมายถึง การที่ปัจเจกบุคคล องค์กร หน่วยงาน หรือสถาบันใด ๆ ได้ตกลงที่จะประสาน เชื่อมโยงเข้าหากันภายใต้วัตถุประสงค์ หรือข้อตกลงบางอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันอย่างเป็นระบบโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการปฏิรูปการศึกษากลุ่มเครือข่ายนั้นต้องมีการแสดงออกเป็นการลงมือกระทำกิจกรรมร่วมกัน

หลักการสำคัญของเครือข่าย เป็นการสร้างกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกในเครือข่าย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ การจัดกิจกรรมและต้องอาศัยความสัมพันธ์ร่วมกันก่อนที่จะเป็นองค์กรเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จได้ นอกจากนี้เครือข่ายยังนับเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในปัจจุบัน เนื่องด้วยเครือข่ายเป็นการจัดระบบให้กลุ่มบุคคลหรือองค์กรที่เป็นสมาชิกดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน เพื่อนำไปสู่จุดหมายที่เห็นพ้องต้องกัน การรวมตัว เป็นเครือข่ายจึงควรทำในลักษณะการแลกเปลี่ยน ต้องสกัดเอาส่วนดีหรือจุดแข็งของแต่ละฝ่ายมาเรียนรู้และสนับสนุนกันและกันเป็นการผนึกกำลัง (Synergy) ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากการทำงานเป็นเครือข่ายมักจะมีผลที่ดีกว่าผลรวมที่เกิดจากการปล่อยให้ต่างคนต่างทำแล้วนำผลลัพธ์ของแต่ละคนมารวมกัน ดังนั้นการสร้างเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ จะช่วยให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพ (ทวีป อภิสิริ, 2544, น. 37)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจหลักที่สำคัญ คือ การจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้เด็กในวัยเรียนทุกคนได้เรียนอย่างทั่วถึง มีการบริหารจัดการศึกษามีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, น. 3) จากสภาพบริบทด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และอื่น ๆ ที่เปลี่ยนแปลง ส่งผลให้โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีแนวโน้มปรับเปลี่ยนขนาดเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก (โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 500 คนลงมา) เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, น. 5)

ปีการศึกษา 2561 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 26 มีโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดจำนวน 21 โรงเรียน จากการสังเคราะห์รายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) ของโรงเรียนขนาดเล็ก ปีการศึกษา 2561 พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหาที่คล้ายคลึงกัน คือ (1) ปัญหาด้านคุณภาพการจัดการศึกษาค่อนข้างต่ำ (2) ปัญหาด้านการบริหารจัดการ (3) ปัญหาด้านการเรียนการสอน (4) โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่อยู่ในชุมชนขนาดเล็กประชากรมีฐานะยากจนทำให้ไม่มีศักยภาพในการระดม

ทรัพยากรเพื่อนำมาช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาให้กับโรงเรียน (5) ปัญหาการขาดแคลนครู จำนวนครูไม่ครบชั้น ครูไม่ครบตามรายวิชาเอกต้องใช้ครูวิชาเอกอย่างหนึ่งไปสอนอีกวิชาหนึ่ง มีปัญหาครูย้ายออกบ่อย ครูขาดขวัญและกำลังใจ และครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายได้ จึงส่งผลทำให้ประสิทธิภาพและคุณภาพของการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กไม่เป็นไปตามเป้าหมาย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 26 (2561, น. 1 - 5)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในสังกัด จึงสนใจที่จะศึกษาสร้างรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานทั้งในระดับโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการการศึกษาคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก และสามารถนำรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำนโยบายเพื่อส่งเสริมและยกระดับคุณภาพและมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1.2.2 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1.2.3 เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1.2.4 เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตประชากร และกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้การศึกษาคือองค์ประกอบของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและองค์ประกอบการทำงานของเครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 6 คน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีผลการทดสอบ O-NET พัฒนาการต่อเนื่อง 3 ปี

2. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนจากโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 21 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 21 คน และครูผู้สอน จำนวน 428 คน รวมประชากรจำนวน 449 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนจากโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ทั้ง 21 โรงเรียน จำนวน 214 คน ได้มาด้วยการใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) มีวิธีการและลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 210 คน เพื่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการวิจัยน้อยที่สุด ผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น จำนวน 214 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ได้มาด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 21 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 21 คน

2.3 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอน ใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม สุ่มจากครูผู้สอนทุกโรงเรียนสุ่มมาร้อยละ 45 ของจำนวนครูในโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 193 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 214 คน

ระยะที่ 3 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาดูงานเกี่ยวกับ Best Practice ครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน โรงเรียนนาโพธิ์พิทยาสรรพ์ และโรงเรียนนาภูพิทยาคม โรงเรียนละ 8 คน รวมจำนวน 16 คน

2. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอน รวมจำนวน 63 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 21 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 21 คน และครูผู้สอน จำนวน 21 คน

3. กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการจัดการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนารูปแบบ จำนวน 3 คน ด้านกำหนดนโยบาย จำนวน 3 คน และด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 3 คน รวมจำนวน 9 คน

4. ขอบเขตด้านเนื้อหา

4.1 องค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย ปัจจัยทางการบริหาร 4M และ 1T ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการบริหารจัดการ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้าน คือการตระหนักและรับรู้ปัญหาการวางแผนการปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล

4.2 ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย ประกอบด้วย ขั้นสร้างความตระหนักสำคัญในการสร้างเครือข่ายขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย ขั้นสร้างพันธะสัญญาร่วมกัน ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย และขั้นพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์

4.3 องค์ประกอบการดำเนินงานของเครือข่าย ประกอบด้วย กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย ขอบข่ายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) เครือข่ายคุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย และการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล

ระยะที่ 4 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 63 คน ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 118 คน รวมจำนวน 7 โรงเรียน รวมจำนวน 202 คน

2. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา (ก.ต.ป.น.) และศึกษานิเทศก์ รวมจำนวน 20 คน

3. กลุ่มเป้าหมายที่ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย นักเรียน จำนวน 140 คน และผู้ปกครองและชุมชน จำนวน 105 คน รวมจำนวน 245 คน

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

“รูปแบบ” หมายถึง โครงสร้างที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องความสัมพันธ์เชิงเหตุผลซึ่งกันและกัน เพื่อใช้อธิบายคุณลักษณะของปรากฏการณ์นั้น ๆ ให้ง่ายต่อการเข้าใจ

“การบริหารจัดการ” หมายถึง การดำเนินงานขององค์กรที่ต้องมีคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยอาศัยปัจจัยทางการบริหารเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

“คุณภาพการศึกษา” หมายถึง การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานการศึกษาและสอดคล้องกับความต้องการโดยใช้กระบวนการบริหารการศึกษาที่เกิดจากเครือข่ายที่มีคุณภาพ ซึ่งมีขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย 4 ด้าน ได้แก่ด้านการบริหารงาน วิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานบริหารทั่วไป การดำเนิน

การตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายอย่างเป็นระบบและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

“เครือข่าย” หมายถึง การเชื่อมโยงของกลุ่มบุคคล หน่วยงาน/องค์กร เพื่อการทำงานบรรลุเป้าประสงค์ โดยมีกิจกรรมการวางแผนกำหนดเป้าประสงค์ การจัดทำแผนปฏิบัติการ การดำเนินการตามแผน และการประเมินติดตามผล ด้วยจิตสำนึกความรับผิดชอบที่จะแสวงหาวิธีการร่วมกันอย่างเป็นระบบ ภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิ เชื่อถือ เอื้ออาทร ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของสมาชิกร่วมกัน เพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน

“องค์ประกอบดำเนินงานของเครือข่าย” หมายถึง การอธิบายถึงคุณลักษณะส่งผลให้การดำเนินงานเครือข่ายประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) คุณลักษณะที่ดีของสมาชิก และผู้นำเครือข่าย และการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล

“ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย” หมายถึง การอธิบายถึงลำดับขั้นวิธีการในการสร้างเครือข่ายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ได้แก่ ขั้นตอนหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย ขั้นสร้างพันธะสัญญาร่วมกัน ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย ขั้นพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์

“องค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา” หมายถึง กระบวนการนำทรัพยากรทางการบริหารจัดการคุณภาพ 4M และ 1T ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ และการบริหารจัดการ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้าน ได้แก่ การตระหนักและรับรู้ปัญหา การวางแผน การปฏิบัติตามแผนและการประเมินผล มาขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย ทั้ง 4 ด้าน คือด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานบริหารทั่วไป ขององค์ประกอบของเครือข่ายเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

“รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26” หมายถึง โครงสร้างความเกี่ยวข้องขององค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารจัดการการศึกษาที่มุ่งคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งประกอบด้วย (1) บทนำ ได้แก่ หลักการและเหตุผล และวัตถุประสงค์ (2) ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย (3) การดำเนินงานตามองค์ประกอบของเครือข่าย (4) กระบวนการบริหารจัดการเครือข่าย (5) การประเมินรูปแบบและ (6) เงื่อนไขความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้

“โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก” หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 500 คน

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบสภาพปัญหา กระบวนการ และองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการ การศึกษาคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1.5.2 ได้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของบุคลากรในกลุ่มงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.5.3 ได้ทราบผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 และผลการ ประเมินผลรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. การบริหารจัดการ
2. คุณภาพการศึกษา
3. แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่าย
4. รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ
5. บริบทโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 การบริหารจัดการ

2.1.1 ความหมายการบริหารจัดการ

คำว่า การบริหาร (Administration) มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน “Administrates” หมายถึง ช่วยเหลือ (Assist) หรืออำนวยความสะดวก (Direct) ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ เช่น บุญยกุล หัตถกิจ (2556, น. 18) ให้ความหมายการบริหาร หมายถึง กระบวนการที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์โดยการทำงานผ่านบุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การที่วางไว้ และ สุวรรณ เพ็ชรสมบัติ (2555, น. 12) ให้ความหมายการบริหาร หมายถึง ความพยายามใช้ศาสตร์และศิลป์ปะจุนใจผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกองค์การให้ร่วมมือร่วมใจดำเนินกิจกรรมเพื่อให้องค์การประสบความสำเร็จทั้งในเชิงประสิทธิผลและประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ มาลี ประเสริฐเมธ (2552, น. 8) ให้ความหมายการบริหาร หมายถึง การดำเนินงานของบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันทำงานเพื่อ

บรรลุลวัตถุประสงค์ร่วมกันโดยใช้กระบวนการทรัพยากร และเทคนิคอย่างเหมาะสม สำหรับ สूरศักดิ์ จันทะแจ่ม (2553, น. 13) ให้ความหมายการบริหาร หมายถึง กิจกรรม ต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุลวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างทีบุคคลร่วมกันกำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบ ส่วน ดำรง ปันทวัง (2551, น. 11) ให้ความหมายการบริหาร หมายถึง การบริหารเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการต่างประเทศให้ความหมายไว้เช่น Simon (1947, p. 3) กล่าวถึงการบริหารว่า หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุลวัตถุประสงค์ และ Barnard, Chester I (1956, p. 28) ให้ความหมายของการบริหาร ไว้สั้น ๆ ว่าการบริหาร หมายถึง การทำงานให้สำเร็จโดยบุคคลอื่น และ Harold Koontz and Cyril (1972, p. 43) ให้คำจำกัดความของคำว่าบริหารหรือการจัดการไว้สอดคล้องกันว่า การบริหารหรือการจัดการ หมายถึง การดำเนินงานของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุลวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลาย ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ ซึ่งนับว่า เป็นอุปกรณ์ของการจัดการนั้น ๆ รวมถึงกระบวนการจัดหน่วยงานและการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้การทำงานบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ส่วน Taylor (1982, pp. 329 - 341) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง งานบริหารทุกอย่างจำเป็นต้องกระทำโดยมีหลักเกณฑ์ซึ่งกำหนดจากการวิเคราะห์ศึกษาโดยรอบคอบ ทั้งนี้ เพื่อให้มีวิธีที่ดีที่สุดในอนาคตที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตมากยิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์สำหรับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับ Fesler and Kettl (1991, p. 7) ให้ความหมายว่า การบริหารเป็นการจัดการทำให้เกิดความสำเร็จและเห็นว่าการบริหารเป็นการระดมให้บุคคลดำเนินการให้ไปสู่เป้าหมาย

จากการศึกษาความหมายการบริหารจัดการ ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการมอบหมายงานที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์โดยการทำงานผ่านบุคคล ร่วมมือกันทำงาน เพื่อให้บรรลุลวัตถุประสงค์อย่างเป็นกระบวนการและมีระบบ ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ โดยใช้เทคนิควิธีการ เป็นการกระทำกิจกรรมใด ๆ ของกลุ่มบุคคลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

2.1.2 ปัจจัยหรือทรัพยากรการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการทุกประเภทจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหรือทรัพยากรทางการบริหารจัดการที่สำคัญ ได้แก่ บุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management) หรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า 4M's ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ใช้ในการบริหาร เพราะการบริหารจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพมีปริมาณเพียงพอ ต้องได้รับงบประมาณสนับสนุนการ

ดำเนินการเพียงพอ ต้องมีวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับความต้องการของแผนงานและโครงการ และต้องมีระบบการจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพเพื่อใช้ทรัพยากรที่อยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2545, น. 18) ซึ่ง ธงชัย สันติวงษ์ (2543, น. 7 - 8) และสมคิด บางโม (2545, น. 61 - 62) ยังได้กล่าวถึงปัจจัยในการจัดการที่เป็นมูลเหตุที่สำคัญและผู้บริหารทุกคนต้องสนใจในงานด้านการบริหารจัดการ คือ (1) คน (Man) ทรัพยากรบุคคลที่ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่จะก่อผลสำเร็จให้กับกิจการได้อย่างมาก ทั้งนี้ในแง่ของปริมาณและคุณภาพ (2) เครื่องจักร (Machine) คือ เครื่องจักร อุปกรณ์ที่จัดหาและซื้อมาอย่างพิถีพิถัน เพื่อใช้ปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า (3) เงินทุน (Money) นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ให้การสนับสนุนในการจัดหาทรัพยากรเพื่อหล่อเลี้ยงและเอื้ออำนวยให้กิจกรรมขององค์การดำเนินไปโดยไม่ติดขัด และ (4) วัสดุสิ่งของ (Material) ถือเป็นปัจจัยที่มีปริมาณและมูลค่าสูงไม่ต่างไปจากปัจจัยตัวอื่น ๆ เพราะวัตถุดิบและสิ่งของเหล่านี้จะต้องมีการจัดหามาใช้ดำเนินการผลิตส่วน DuBrin and Ireland (1993, p. 245) กล่าวว่า ทรัพยากรองค์การ ได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรทางการเงิน ทรัพยากรที่เป็นวัสดุสิ่งของ และทรัพยากรสารสนเทศ และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545, น. 6 - 7) ได้สรุปว่า การจัดการเป็นเรื่องของการผสมผสานหรือบูรณาการ ทรัพยากรการจัดการ ประกอบด้วย คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) วิธีการ (Method) ตลาด (Market) ข้อมูลข่าวสาร (Information) และเวลา (Time)

นอกจากนี้ ไตรรัตน์ จงจิตร (2546, น. 127 - 135) และ เสกสิฐ เล้ากิจเจริญ (2550, น. 7 - 8) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า หลักการ 4M's ได้แก่ (1) ด้านบุคลากร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงาน เกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ การบริหารการศึกษาในสถานศึกษา เป็นผู้จัดหาและใช้ทรัพยากรการบริหารอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการเพื่อนำสถานศึกษาไปสู่ความเจริญก้าวหน้า บุคลากรจะต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อให้การดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีคุณภาพสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (2) ด้านงบประมาณ หมายถึง แผนการเงินของโรงเรียนที่จัดทำขึ้น โดยการกำหนดรายรับ รายจ่ายของงาน โครงการต่าง ๆ ที่จะดำเนินการ เพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนของสถานศึกษา จะต้องมีการจัดสรรทรัพยากรและบริหารงานงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อจัดหา พัฒนา ปรับปรุง ซ่อมแซม และใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์อย่างประหยัดสุด เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพ

การเรียนการสอนสูงสุด (3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ หมายถึง การจัดซื้อการเรียนการสอน และนวัตกรรมที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการเรียนการสอน โดยมีระบบการจัดการและบำรุงรักษาที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งมีการบริการและส่งเสริมการใช้อย่างทั่วถึงและเป็นระบบการบริหารงานวัสดุอุปกรณ์ที่ดีจะนำไปสู่การบริหารจัดการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ทำให้การใช้วัสดุอุปกรณ์เป็นไปอย่างเหมาะสมและเกิดคุณค่าตรงกับความต้องการของผู้บริหาร ครูและนักเรียน และ (4) ด้านการจัดการ หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่กลุ่มบุคคลร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพความรู้ความสามารถ พฤติกรรม และคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่ การจัดการที่เหมาะสมและคำนึงถึงบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ จะทำให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีและการสื่อสารตามเป้าหมาย ที่วางไว้ ดังนั้น ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ (2541, น. 10) จึงได้เสนอความเห็นว่ ในทางบริหารการศึกษา 4M เป็นทรัพยากรที่ปัจจัยพื้นฐานเช่นเดียวกัน กล่าวคือ การบริหารการศึกษาจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอ ต้องได้รับงบประมาณสนับสนุนดำเนินงานมากพอ ต้องมีวัสดุสิ่งของตามความต้องการของโครงการและแผนงานและจะต้องมีระบบบริหารที่ดีและมี ประสิทธิภาพ เพื่อใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

จากแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารจัดการที่นักวิชาการให้ไว้ดังกล่าว ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และสรุปว่า ปัจจัยทางการบริหารจัดการมีดังนี้ คือ (1) บุคลากร (Man) (2) งบประมาณ (Money) (3) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และ (4) การจัดการ (Management)

2.1.3 กระบวนการบริหารจัดการ

กระบวนการบริหารจัดการอาจจำแนกในรูปแบบที่แตกต่างจากกัน เช่น ฟาโยล (Henri Fayol, 1949, pp. 34) จำแนกกระบวนการบริหารจัดการเป็น 5 หน้าที่ คือ (1) การวางแผนงาน (Planning) (2) การจัดองค์การ (Organizing) (3) การบังคับบัญชา (Commanding) (4) การประสานงาน (Coordinating) และ (5) การควบคุม (Controlling) ส่วน Gulick, Luther and Urwick (1939, p. 13) จำแนกกระบวนการบริหารจัดการเป็น 7 หน้าที่ เรียกกันย่อ ๆ ว่า POSDCORB คือ (1) การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนหรือวางโครงการอย่างกว้าง ๆ ว่ามีงานอะไรบ้างที่จะต้องปฏิบัติ

ตามลำดับ พร้อมด้วยวางแผนวิธีปฏิบัติ ระบุวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้น ๆ ก่อนลงมือปฏิบัติการ

(2) การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การจัดรูปโครงสร้างหรือเค้าโครงของการบริหาร โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อยหรือของตำแหน่งต่าง ๆ ของหน่วยงานให้ชัดเจน พร้อมด้วยกำหนดลักษณะและวิธีการติดต่อประสานสัมพันธ์กันตามลำดับชั้นแห่งอำนาจหน้าที่สูงต่ำลดหลั่นกันไป

(3) การจัดบุคลากร (Staffing) หมายถึง การบริหารงานบุคคลของหน่วยงาน ตั้งแต่การแสวงหา การบรรจุ แต่งตั้ง การฝึกอบรมและพัฒนา การบำรุงขวัญ การเลื่อนขั้น ลดขั้น ตลอดจนการพิจารณาให้พ้นจากตำแหน่งงาน รวมทั้งการบำรุงรักษาสภาพของการทำงานที่ดีให้มีอยู่ตลอดไป

(4) การสั่งการ (Directing) หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการหลังจากที่ได้วิเคราะห์และพิจารณางานโดยรอบคอบแล้ว รวมทั้งการติดตามและให้มีการปฏิบัติงานตามคำสั่งนั้น ๆ ในฐานะที่ผู้บริหารเป็นผู้นำหรือผู้บังคับบัญชาของหน่วยงาน

(5) การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การประสานงานหรือสื่อสารสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่าง ๆ ภายในองค์การให้เข้ากันได้เพื่องานเกิดประสิทธิภาพ

(6) การรายงาน (Reporting) หมายถึง การเสนอรายงานให้ผู้บริหารที่รับผิดชอบ ต่าง ๆ ทราบความเคลื่อนไหว ความเป็นไปได้เป็นระยะ ๆ ทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาได้ทราบความก้าวหน้าของงานของตนอยู่เสมอ

การเสนอรายงานจำเป็นต้องมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานมีการวิจัย การประเมินผล และมีการตรวจสอบเป็นระยะ ๆ เพื่อการปรับปรุงได้ทันทีหรือการปรับปรุงในอนาคต

(7) การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การจัดทำงบประมาณการเงินการวางแผนหรือโครงการใช้จ่ายเงิน การทำบัญชี และการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินโดยรอบคอบและรัดกุม ซึ่งสมาคมผู้บริหารโรงเรียนแห่งสหรัฐอเมริกา (The American Association of School Administration, 1955, p. 17) ได้กำหนดรูปแบบการบริหารงานไว้ดังนี้

คือ (1) การวางแผน (Planning) เป็นความพยายามที่จะให้การปฏิบัติงานตรงกับเป้าหมายที่ต้องการ จึงได้กำหนดงานที่จะต้องทำ วิธีที่จะทำ และจุดมุ่งหมายของการทำงานแต่ละอย่างไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การ

(2) การแบ่งสรร (Allocation) มีการจัดแบ่งทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรที่มีिमมนุษย์ให้เป็นสัดส่วนพอที่จะดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ

(3) การเร้าใจ (Stimulation) เป็นการกระตุ้น เร้าใจและส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานให้ได้ผลดีทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

(4) การประสานงาน (Coordinating) เป็นการจัดให้มีการประสานงานระหว่างหัวหน้างานของหน่วยย่อยให้เกิดความเข้าใจกัน ประสานงานกันและขจัดข้อขัดแย้งให้ลดลงหรือหมดไป

(5) การประเมินผลงาน (Evaluation) เป็นการตรวจสอบการปฏิบัติงานตลอดจนการดำเนินการเพื่อการแก้ไขปัญหา และการวางแผนในช่วงระยะเวลาข้างหน้า โดยมุ่งประเมินสัมฤทธิ์ผลตาม

จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ส่วน Mackenzie (1969, p. 87) ได้เสนอกระบวนการจัดการ (The Management in 3-D) เป็นลักษณะ 3 มิติ กล่าวคือ ในองค์การหนึ่ง ๆ จะเริ่มต้นด้วยองค์ประกอบพื้นฐานสามประการ คือ (1) ความคิด (Ideas) (2) สิ่งของ (Things) และ (3) คน (People) ดังนั้นการจัดการองค์ประกอบพื้นฐานเหล่านี้ โดยประการแรก ผู้บริหารต้องมีโน้ตทัศน์ (Concept) หรือวิสัยทัศน์คือ การวางแผนองค์การให้เจริญก้าวหน้า ประการที่ 2 ผู้บริหารจะต้องบริหาร (Administration) งานที่เป็นสิ่งของ (Things) วัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์การ และประการที่ 3 ผู้บริหารต้องใช้ภาวะผู้นำ (Leadership) สร้างแรงจูงใจให้คน (People) ในองค์การร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน

กระบวนการจัดการ 3 มิติ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) วางแผน (Plan) (2) จัดองค์การ (Organize) (3) จัดคนเข้าทำงาน (Staff) (4) สั่งการ (Direct) และ (5) ควบคุม (Control) ซึ่ง Rue and Byars (1995, p. 6) ได้กล่าวถึงการจัดการที่ช่วยสนับสนุนเกี่ยวกับกิจกรรมพื้นฐาน ซึ่งเป็นหน้าที่การจัดการ ประกอบด้วย 5 ประการ คือ (1) การวางแผน (Planning) การตัดสินใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ การดำเนินการ ภารกิจในอนาคตและอะไรที่จะเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของ วัตถุประสงค์ (2) การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการจัดกลุ่มงาน การมอบหมายงาน และการมอบอำนาจหน้าที่ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน (3) การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) การจัดการทรัพยากรมนุษย์ตั้งแต่การวางนโยบาย การรับคนเข้าทำงาน การคัดเลือก การฝึกอบรม และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (4) การเป็นผู้นำ (Leading) เป็นการติดต่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์พฤติกรรมของบุคลากรในองค์การให้ทำงานสัมพันธ์ผลตามความมุ่งหมาย และ (5) การควบคุม (Controlling) เป็นการตรวจสอบวัตถุประสงค์ การค้นหาสาเหตุของปัญหา และการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานที่จำเป็นต่อไป

สำหรับ Dubrin (2009, pp. 9 - 13) กล่าวถึงหน้าที่ของผู้จัดการว่ามี 17 ประการ คือ (1) การวางแผน (Planning) ประกอบด้วย (1.1) ผู้วางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planner) (1.2) ผู้วางแผนดำเนินการ (Operational Planner) (2) การจัดองค์การ (Organizing) ประกอบด้วย (2.1) นักจัดการองค์การ (Organizer) (2.2) ผู้ประสานงาน (Liaison) (2.3) ผู้จัดคนเข้าทำงาน (Staffing Coordinator) (2.4) ผู้จัดสรรทรัพยากร Resource Allocator (2.5) ผู้มอบหมายงาน (Task Delegator) (3) การเป็นผู้นำ (Leading) ประกอบด้วย (3.1) ผู้แทนขององค์กร (Figurehead) (3.2) ผู้ประชาสัมพันธ์ (Spokesperson) (3.3) นักเจรจาต่อรอง (Negotiator) (3.4) ผู้สร้างแรงจูงใจและสอนงาน (Motivator and Coach) (3.5) ผู้สร้างทีมงาน (Team Builder) (3.6) ผู้ร่วมงาน (Team Player) (3.7) ผู้แก้ปัญหา

(Technical Problem Solver) (3.8) ผู้ประกอบการ (Entrepreneur) และ (4) การควบคุม (Controlling) ประกอบด้วย (4.1) ผู้กำกับติดตามผล (Monitor) (4.2) ผู้จัดการสิ่งก่อกวน (Disturbance Handler)

จากแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการที่นักวิชาการให้ไว้ดังกล่าว ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และสรุปว่า กระบวนการบริหารจัดการมีวงจรที่สำคัญ ประกอบด้วย 4 ประการ คือ การตระหนักและรับรู้ปัญหา การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การตระหนักและรับรู้ปัญหา หมายถึง การรับรู้ การค้นคิดและการวิเคราะห์ถึงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของคุณภาพผู้เรียน ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2. การวางแผน หมายถึง การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่าย ในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย โครงสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนร่วมกัน

3. การปฏิบัติ หมายถึง การร่วมมือของสมาชิกเครือข่าย ในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้ร่วมกันกำหนดขึ้น

4. การประเมินผล หมายถึง การดำเนินงานของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งกับแผนงานโครงการ ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อปรับปรุงงานในขณะดำเนินโครงการ และเพื่อสรุปผลหลังการดำเนินงานของแผนงานโครงการ

2.2 คุณภาพการศึกษา

2.2.1 ความหมายของคุณภาพการศึกษา

การจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ เพื่อที่จะได้ทราบขีดความสามารถในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าบรรลุตามเป้าหมาย หรือมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาหรือไม่ นำผลการประเมินไปแก้ไขข้อบกพร่องใดทันทีเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การประเมินคุณภาพการศึกษาถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานหรือการประเมินตนเองของสถานศึกษา ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2542, น. 8) กล่าวว่าคุณภาพการศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตรงความมุ่งหมายของผู้ใช้บริการ ตรงตามมาตรฐานการศึกษาและสอดคล้องกับความ

ต้องการของผู้รับบริการโดยใช้กระบวนการบริหารการศึกษาที่มีคุณภาพ สุวิมล ว่องวาณิช (2543, น. 1) ให้ความหมายของคุณภาพการศึกษาไว้ว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง สิ่งที่เราคาดหวังไว้ หรือสิ่งที่เราต้องการจะให้เกิดขึ้นต้องเป็นไปตามความต้องการของลูกค้า (Customers) คือ นักเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือ อาจเรียกว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) สอดคล้องกับ อุทุมพร จามรมาน (2544, น. 39) ให้ความหมายของคุณภาพการศึกษาไว้ว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง ผลของการบริหารจัดการ สถานศึกษาที่เอื้อให้เกิดระบบกลไกการดำเนินงานเพื่อให้ได้ผลผลิตตามภารกิจของสถานศึกษามีคุณภาพ ตามระดับมาตรฐานที่กำหนดซึ่งรวมถึง การจัดสภาพแวดล้อม การบริหารกลุ่มบุคคล และการจัดการ ด้านการเงินด้วย และสอดคล้องกับ นครินทร์ ขาวผ่อง (2547, น. 16) กล่าวว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง ตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่มีความเป็นเลิศทางด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการบริหาร และวิชาการโดยผ่าน กระบวนการเชิงระบบ ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการผลิตที่มีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับของสังคม

จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของคุณภาพการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การศึกษา เป็นกระบวนการที่ทำให้คนมีความรู้และคุณสมบัติต่าง ๆ ที่ช่วยให้คนนั้นอยู่รอดในโลกได้เป็นประโยชน์ ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคมส่วนรวม (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2545) ดังนั้น คุณภาพการศึกษาจึงสะท้อนถึงคุณภาพคนที่เป็นผลผลิตของการจัดการศึกษา ในบริบทของ สังคมไทยปัจจุบัน รูปแบบการศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาในระบบ ดังนั้น สถานศึกษาจึงเป็น หน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างไรก็ตาม ในสถานการณ์ ปัจจุบันสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังมีความ เหลื่อมล้ำแตกต่างกัน ทั้งในด้าน งบประมาณ คุณภาพ บุคลากรหรือแม้แต่ปัจจัยด้านผู้เรียนรวมทั้งปัจจัยเอื้ออื่น ๆ เช่น ความร่วมมือของคณะกรรมการ สถานศึกษา การสนับสนุน จากชุมชน หน่วยงานหรือองค์กรที่อยู่ใกล้เคียงสถานศึกษา และการติดตาม ช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผล กระทบต่อคุณภาพการ จัดการศึกษา

จากการศึกษาความหมายเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยสรุปได้ว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง การที่ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรที่โรงเรียนกำหนด

2.2.2 ความหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ปัญญา เกสรทอง (2541, น. 4) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การเน้น ให้ผู้เรียนเป็นคนดี และเก่ง มีคุณธรรม จริยธรรม รู้หน้าที่และความรับผิดชอบโดยใช้กระบวนการ

เรียนการสอนและฝึกปฏิบัติในสิ่งที่มีคุณค่าในการดำรงชีวิต และการเป็นพลเมืองดี ของชาติ และ วันทนา เมืองจันทร์ (2545, น. 101) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาที่จะต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ มีคุณธรรม มีโอกาสได้รับการพัฒนาทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ตลอดจนมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข โดยผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจนสามารถรู้จักพึ่งตนเอง มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งใฝ่รู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยจะต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจะต้องมีวิชาชีพ สามารถจัดการศึกษา และจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจและได้พัฒนาตนเองไปตามศักยภาพของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ยังต้องมีการพัฒนาหลักสูตร ทั้งหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชน และสังคม โดยมีกระบวนการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน รวมทั้งมีการแนะแนวผู้เรียนอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2538, น. 13 - 14) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพซึ่งหน่วยงานการศึกษาทุกระดับทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นร่วมมือกับชุมชนจัดให้สอดคล้องกับนโยบายและความต้องการของชุมชน โดยที่สถานศึกษาต้องมีความพร้อมในการลงมือ ได้แก่ ความพร้อมของการดำเนินงาน เช่น บริหารจัดการภายในหน่วยงานเป็นระบบมีประสิทธิภาพการดำเนินงานสอดคล้องกับกระบวนการ พัฒนาจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มีการแนะแนวนิเทศอย่างเป็นระบบ มีการประสานงานทั้งภาครัฐและเอกชน ความพร้อมด้านสภาพแวดล้อม เช่น สภาพเศรษฐกิจ และสังคมเอื้ออำนวยได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากผู้ปกครองและชุมชน

จากการศึกษาความหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยสรุปได้ว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพทุกด้าน เช่น ด้านความรู้ คุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาทางด้าน ร่างกาย และสติปัญญา เพื่อสามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข โดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนการสอน ครูและบุคลากร และการบริหารจัดการ

2.2.3 ความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ เช่น ไพบูลย์ แจ่มพงษ์ (2542, น. 2) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาและเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาคือ คุณภาพของคนโดยที่คนต้องได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ให้ผู้รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่ม มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และ จำรัส นองมาก (2544, น. 2) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการบริหารงานในระบบโรงเรียนให้บรรลุถึงคุณประโยชน์ของการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมั่นใจว่า สถานศึกษาดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามมาตรฐาน และตามความคาดหวัง ซึ่ง ญัฐพล ชุมวรฐายี (2545, น. 2 - 5) กล่าวว่า ในยุคปัจจุบัน ความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งและจะต้องเป็นพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวบุคคลคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า ในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและสังคมโลกมี การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มนุษย์จึงต้องมีการพัฒนาตนเองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เพื่อให้รู้จักคิด รู้การแก้ปัญหา ปรับตัวดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข การพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพื่อให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา ได้มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้สรุปไว้ เช่น ยุพดี กะจะวงษ์ (2532, น. 85 - 87) ได้สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา ดังนี้ คือ (1) ด้านบริหาร ได้แก่ ความรับผิดชอบเอาใจใส่ของผู้บริหาร ผู้บริหารไปราชการเมื่อเสร็จภารกิจ จะกลับโรงเรียนทุกครั้ง จัดให้มีการประชุมทางวิชาการ และแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนร่วมกับคณะครู การมีมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร ต้องมีความเป็นกันเองกับคณะครู การบริหารต้องมีการจัดทำแผนปฏิบัติงานที่มีผู้รับผิดชอบชัดเจน มีการมอบหมายงานให้ครูทุกคนทำตามความสามารถ ให้คำแนะนำและช่วยเหลือครูเมื่อมีปัญหา มีการ

ติดตาม ควบคุม กำกับ ติดตามการทำงานของครูทุกด้าน (2) ด้านครู ได้แก่ ครูจะต้องเอาใจใส่ในการปฏิบัติมีการตรวจการบ้านนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และติดตามดูการทำงานของนักเรียนต้องปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่และครบถ้วน ขวัญและกำลังใจดี ไม่ปรารถนาจะย้ายโรงเรียนเข้ากันได้ดีกับผู้ร่วมงาน ต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตร สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและสามารถจัดทำงานธุรการในชั้นเรียนได้อย่างถูกต้องเป็นปัจจุบัน ครูยินดีและเต็มใจในการทำงานพิเศษที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานด้วยความเอาใจใส่ และทำงานพิเศษนอกเวลากรทำการสอน (3) ด้านการสอน ครูมีการเตรียมการสอนทุกครั้ง มีการใช้สื่อและอุปกรณ์ประกอบการสอนเสมอและใช้ได้เหมาะสมใช้เทคนิคการสอน ครูมีการดัดแปลงเนื้อหาวิธีสอนให้เหมาะสม มีการสอนซ่อมเสริมนักเรียนเสมอ มีการวัดผลตรงตามจุดประสงค์และระยะเวลาที่กำหนด (4) สื่อ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูจัดทำสื่อ และหาวัสดุมาให้ครูจัดทำ มีเอกสารหลักสูตรครบ และมีการเก็บรักษาเป็นอย่างดี มีสื่อการสอนและหนังสืออ่านเพื่อเติมให้นักเรียนค้นคว้าอย่างเพียงพอ มีห้องสมุดเป็นสัดส่วน ครูมีการใช้สื่อการสอนเป็นประจำ และ (5) ปัจจัยด้านชุมชนและนักเรียน ผู้ปกครองเห็นว่า ความสำคัญของการศึกษากวดขันเอาใจใส่ต่อการเรียนของบุตรหลานและนักเรียนมีอัตราการขาดเรียนไม่ถึงร้อยละ 2 ซึ่งสอดคล้องกับ พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ (2541, น. 77) กล่าวถึง ปัจจัยสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้แก่ กระบวน การเรียนการสอนที่เป็นการพัฒนากระบวนกรเรียนรู้ มีใช้การสอนที่เป็นการถ่ายทอดความรู้จากครูแต่ฝ่ายเดียว แต่เป็นการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ โดยใช้เทคโนโลยีและสื่อสารสนเทศต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ ทั้งนี้จะต้องมีการปรับปรุงเนื้อหาสาระของหลักสูตรให้มีความรู้ทั้งที่เป็นความรู้สมัยใหม่ และเนื้อหาสาระพื้นฐานที่จำเป็นให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของบุคคล ชุมชน และสังคมในอนาคต ส่วน สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542, น. 149 - 150) กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลให้การศึกษา มีคุณภาพ มี 4 ประการ ได้แก่ (1) หลักสูตรจะต้องให้ความสำคัญผู้เรียนให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ตลอดชีวิตลูกฝังเรื่อง ทักษะในการดำรงชีวิต และทักษะขั้นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือการออกไปประกอบอาชีพ (2) การจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้จะต้องเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (3) ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาต้องมีภาวะผู้นำ มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการระบบคุณภาพ มีการควบคุมคุณภาพ มีการทำงานที่เป็นมาตรฐาน ทำงานเป็นทีม ให้ทุกคนมีส่วนร่วม ฯลฯ และ (4) กระบวนการบริหารจัดการ การบริหารจัดการต้องมุ่งให้เกิดความสามัคคีกันในหน่วยงานระหว่างบุคลากร และหน่วยงานมีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น

นอกจากนี้ จันทรา พรหมานนท์ (2546, น. 64 - 67) ยังกล่าวว่า ปัจจัยในการเพิ่มคุณภาพ และเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษา อันจะทำให้ผู้ปกครองชุมชนเชื่อมั่น ต่อโรงเรียนและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา ผู้บริหารมีความมั่นใจ ครูผู้สอนมีความ พึงพอใจในการดำเนินงาน ปัจจัยต่าง ๆ มีดังนี้คือ (1) การพัฒนาตนเองของครูและผู้บริหารให้มีความ เข้าใจมีทักษะและเทคนิควิธีในด้านต่าง ๆ เช่น ในบทบาทหน้าที่ หลักสูตรการบริหารจัดการเรียน การสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การวัดผลประเมินผล จิตวิทยาเด็ก และความรู้ด้านวัฒนธรรมและ ค่านิยมต่าง ๆ (2) การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้องค์กรต่าง ๆ ทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง ในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการและการเรียนรู้ (3) ปรับปรุงสภาพแวดล้อมของโรงเรียนพัฒนาและปรับปรุงสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ (4) ออกแบบการจัดแหล่งเรียนในโรงเรียน ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการภายใน สถานศึกษา โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบ และ (5) ระดมทรัพยากร ในชุมชนมาร่วมจัดการศึกษาเตรียมความพร้อม ในการจัดระบบประกันคุณภาพ สำหรับสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542, น. 4 - 7) ได้กำหนดว่า ปัจจัยที่ทำให้การพัฒนาคุณภาพ การศึกษาประสบผลสำเร็จ มีดังนี้ (1) สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพให้แก่ผู้เรียน เอื้อต่อการพัฒนาการศึกษาทุกด้านและให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้อุปกรณ์การสอนสื่อที่เหมาะสมและมี คุณภาพ (2) พัฒนาอาจารย์ และส่งเสริมให้ผู้สอนมีคุณภาพ และอุทิศตนเพื่อการสอน (3) สถานศึกษา มีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอน (4) ปรับปรุง ระบบการประเมินนักเรียน สถานศึกษาต้องจัดระบบการประเมินผลการพัฒนาของนักเรียนทุกด้าน (5) ประกันมิให้นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับทุนสนับสนุนการศึกษา สถานศึกษาต้องรับประกันว่า จะไม่มี นักเรียนคนใดออกกลางคันเพราะขาดแคลนทุนทรัพย์ ขาดอุปกรณ์การศึกษาขาดเครื่องแบบนักเรียน โดยสถานศึกษาจะต้องรับผิดชอบต่อทุนการศึกษาและอุปกรณ์ต่าง ๆ

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลให้การศึกษาที่มีคุณภาพ สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้การศึกษา มีคุณภาพ มีหลายประการได้แก่ การพัฒนาตนเองของครูและผู้บริหารให้มีความรู้ตามบทบาทหน้าที่ ของตนเอง เช่น ความรู้เรื่องการบริหาร เรื่องหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นต้น การจัด ระบบข้อมูลสารสนเทศ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ตลอดจนสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ การส่งเสริมการ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสถานศึกษาต้องมีระบบการประกันคุณภาพภายใน

2.2.4 องค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา

การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา เป็นกิจกรรมหรือกระบวนการปรับปรุงการทำงานให้เกิดประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง ทุกขั้นตอนของการทำงาน เพราะการจัดการคุณภาพการศึกษามีความสำคัญคือ ช่วยให้การดำเนินการทางด้านการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษารวมทั้งองค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ดังนี้

อรุณ จันทวานิช (2547) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับองค์ประกอบของ โรงเรียนคุณภาพ (Quality Schools) ไว้ในหนังสือ “แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ (Guidelines on the Best Practice for Quality Schools)” โดยมุ่งเสนอแนวทางการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพสูงทัดเทียมกันตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยนิยามรูปแบบการวิเคราะห์เชิงระบบ ครอบคลุมองค์ประกอบทั้งระบบคือ ด้านบริบท (Context) ได้แก่ สภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยี และงบประมาณ ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ กระบวนการเรียนรู้ การบริหารจัดการและการประกันคุณภาพการศึกษา และด้านการผลิต (Output) ได้แก่ ผู้เรียนและโรงเรียนภายใต้ความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งหวังให้เกิดความเสมอภาค การให้บริการการศึกษาแก่เด็กไทยทุกคนอย่างเท่าเทียมกันในคุณภาพของการจัดการศึกษาในโรงเรียนและลดความเหลื่อมล้ำในคุณภาพของผลผลิต ซึ่งสามารถกำหนดองค์ประกอบ องค์ประกอบเชิงระบบ (System Approach) จำนวน 8 ปัจจัย 14 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านบริบท ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียนดีมีสังคม บรรยากาศสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ
2. ปัจจัยด้านทรัพยากรบุคคล ได้แก่ ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษามีอาชีพและจำนวนเพียงพอ
3. ปัจจัยด้านทรัพยากรวัสดุเทคโนโลยีและงบประมาณ ได้แก่ (1) ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนได้มาตรฐาน (2) หลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น (3) สื่อ/อุปกรณ์ เทคโนโลยีทันสมัยหลากหลาย และ(5) งบประมาณมุ่งเน้นผลงาน

4. ปัจจัยด้านกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ (1) การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ (2) การจัดบรรยากาศการเรียนรู้เอื้อต่อการพิจารณาคุณภาพผู้เรียน
5. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ การบริหารจัดการดีใช้โรงเรียนเป็นฐาน เน้นการมีส่วนร่วม
6. ปัจจัยด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การประกันคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพเป็นส่วนหนึ่งของระบบบริหารโรงเรียน
7. ปัจจัยด้านผู้เรียน ได้แก่ ผู้เรียนมีคุณภาพมาตรฐาน มีพัฒนาการทุกด้าน เป็นคนดีคนเก่ง มีความสุขเรียนต่อและประกอบอาชีพได้
8. ปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ (1) โรงเรียนเป็นที่ชื่นชมของชุมชนและ (2) โรงเรียนเป็นแบบอย่างและให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนและโรงเรียนอื่น

จากองค์ประกอบหลักของความเป็นโรงเรียนคุณภาพ ซึ่งเป็นสภาพความสำเร็จที่พึงประสงค์ของโรงเรียน จำนวน 14 องค์ประกอบ แต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้งกันตามแนวคิดเชิงระบบ (CIPP Model) แสดงภาพที่ 2.1 ได้ดังนี้

ภาพที่ 2.1 ตัวแบบโรงเรียนคุณภาพ

ไตรรัตน์ จงจิตร (2546, น. 127 -135) และ เสกสิฐ เล้ากิจเจริญ (2550, น. 7 - 8) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า หลักการ 4M's ได้แก่ (1) ด้านบุคลากร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงาน เกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ การบริหารการศึกษาในสถานศึกษา เป็นผู้จัดหาและใช้ทรัพยากรการบริหารอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการเพื่อนำสถานศึกษาไปสู่ความเจริญก้าวหน้า บุคลากรจะต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อให้การดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา มีคุณภาพสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (2) ด้านงบประมาณ หมายถึง แผนการเงินของโรงเรียนที่จัดทำขึ้น โดยการกำหนดรายรับ รายจ่ายของงาน โครงการต่าง ๆ ที่จะดำเนินการ เพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนของสถานศึกษา จะต้องมีการจัดสรรทรัพยากรและบริหารงานงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อจัดหา พัฒนา ปรับปรุง ซ่อมแซม และใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์อย่างประหยัดสุด เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนสูงสุด (3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ หมายถึง การจัดซื้อการเรียนการสอน และนวัตกรรมที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการเรียนการสอน โดยมีระบบการจัดหาและบำรุงรักษาที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งมีการบริการและส่งเสริมการใช้อย่างทั่วถึงและเป็นระบบการบริหารงานวัสดุอุปกรณ์ที่ดี จะนำไปสู่การบริหารจัดการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ทำให้การใช้วัสดุอุปกรณ์เป็นไปอย่างเหมาะสมและเกิดคุณค่าตรงกับความต้องการของผู้บริหาร ครูและนักเรียน และ (4) ด้านการจัดการ หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่กลุ่มบุคคลร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่ การจัดการที่เหมาะสมและคำนึงถึงบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ จะทำให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีและการสื่อสารตามเป้าหมาย ที่วางไว้

นพพร เดชชิต (2557, น. 321) ได้ทำการวิจัย การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพ

การศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดเชียงใหม่ มีองค์ประกอบ 4 ด้านใหญ่ ๆ คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป

นราวัลย์ สุรงค์สุริยกุล (2555, น. 26) ได้ทำการวิจัย รูปแบบการจัดการคุณภาพโดยรวมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการคุณภาพโดยรวมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 มีองค์ประกอบทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการมีส่วนร่วมของทีมงาน (2) ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (3) ด้านการพัฒนาบุคลากร (4) ด้านการสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ (5) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี (6) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ และ (7) ด้านการจัดการศึกษาสู่ความเป็นสากล

ฐาปณี พวงงาม (2560, น. 275) ได้ทำการวิจัย องค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษา ยอดเยี่ยม ได้แก่ (1) การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (2) การประกันคุณภาพการศึกษา (3) การทำงานเป็นทีม (4) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ (5) การนิเทศภายใน และ (6) ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหาร โดยร่วมกัน ทำนายคุณภาพโรงเรียนได้ ร้อยละ 78.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

นายอุดม ชูสีวรรณ (2558, น. 5) ได้ทำการวิจัย องค์ประกอบของการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล ผลการวิจัย องค์ประกอบของการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล พบว่า ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก ดังนี้ (1) การนำองค์การ (2) การวางแผนกลยุทธ์ (3) การมุ่งเน้นผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (5) การมุ่งเน้นบุคลากร (6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติ และ (7) ผลลัพธ์ด้านผู้เรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาจาก เอกสารและผลงานวิจัยดังกล่าว โดยผู้วิจัย เลือกองค์ประกอบที่คล้ายคลึงกันหรือสามารถจัดเป็นกลุ่มองค์ประกอบเดียวกันได้ จัดเป็นกลุ่ม หรือตัดออกเนื่องจากไม่สอดคล้องกับสภาพและบริบท และเลือกองค์ประกอบที่มีความถี่มาก เป็นองค์ประกอบในการวิจัย ประกอบด้วย กระบวนการนำทรัพยากรทางการบริหารจัดการคุณภาพ 4M และ 1T ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการบริหารจัดการ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้าน ได้แก่ การตระหนักและรับรู้ปัญหา การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา

แหล่งที่มา/นักวิชาการ	อ่ำรุ่ง จันทวานิช (2547)	ไทรรัตน์ จงจิตร์ (2546, น. 127-135)	เสกสิษฐ์ เล้ากิจเจริญ (2550, น. 7-8)	นพพร เดชชิต (2557, น. 321)	นราวัลย์ สุรังค์สุริยกุล (2555, น. 26)	ฐาปณี พวงงาม (2560, น. 275)	อุดม ชูสิริวรรณ (2558, น. 5)	ความถี่
องค์ประกอบการบริหาร จัดการคุณภาพการศึกษา								
1. บุคลากร	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	6
2. งบประมาณ	✓	✓	✓	✓	-	-	✓	6
3. วัสดุอุปกรณ์	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	6
4. เทคโนโลยีสารสนเทศ	✓	✓	✓	-	✓	-	-	6
5. การบริหารจัดการ	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	6
5.1 การตระหนักและรับรู้ปัญหา	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	6
5.2 การวางแผน	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	6
5.3 การจัดองค์กร	-	✓	✓	-	-	-	-	2
5.4 การเป็นผู้นำ	-	-	-	-	-	-	✓	1
5.5 การปฏิบัติตามแผน	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	6
5.6 การประเมินผล	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	6

จากตารางที่ 2.1 องค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย กระบวนการนำทรัพยากรทางการบริหารจัดการคุณภาพ 4M และ 1T ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการบริหารจัดการ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้าน ได้แก่ การตระหนักและรับรู้ปัญหา การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. บุคลากร การพัฒนาบุคลากรเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดขั้นตอนหนึ่งในการบริหาร และมีผลอย่างมากต่อความสำเร็จขององค์กร ซึ่งมีแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสูง การพัฒนาบุคลากรนั้นมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการคือ เพิ่มพูนความรู้ เพิ่มพูนทักษะ และเปลี่ยน

ทัศนคติ (เสกสิฐ เล่ากิจเจริญ, 2550, น. 43) การพัฒนาบุคลากรจึงเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงของผู้บังคับบัญชา ซึ่งจะต้องทราบว่า ผู้ใต้บังคับบัญชาคนไหนสมควรจะพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนไปในทิศทางใด และสามารถนำสิ่งที่ได้รับการพัฒนานั้นกลับมาปรับปรุงองค์การ การพัฒนาบุคลากรและองค์การดำเนินการตาม 8 ขั้นตอน ดังนี้ (Kotter, 1996, p. 57) คือ (1) กระตุ้นให้รู้สึกเจ็บแสบที่ต้องพัฒนาเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น หากบุคคลในองค์การพอใจกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ ก็อาจทำให้การพัฒนานั้นเกิดขึ้นได้ยาก เพราะเขากลัวการเปลี่ยนแปลง (2) สร้างทีมนำร่องที่น่าเชื่อถือมีทักษะ มีชื่อเสียงและอำนาจพอที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ คนกลุ่มนี้จะต้องพร้อมอุทิศตนให้กับงานที่ได้รับมอบหมายและสามารถทำงานเป็นทีมได้ (3) สร้างวิสัยทัศน์ที่ถูกต้อง โดยที่ทีมนำร่องต้องนำเสนอข้อมูลที่น่าเชื่อถือให้เห็นภาพรวมถึงนำเสนอกลยุทธ์ในการเปลี่ยนแปลงที่ถูกต้องเหมาะสม (4) สื่อสารเพื่อให้คนทำตาม เป็นการสื่อสารเพื่อให้เห็นภาพและเข้าใจกลยุทธ์ในการทำงาน สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการสื่อสารผ่านทางคำพูดและการกระทำ (5) สนับสนุนการกระทำโดยกำจัดสิ่งกีดขวางที่จะทำให้การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงล่าช้าเพื่อทำให้คนรู้สึกว่ามีศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงและเริ่มปฏิบัติตัวให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ใหม่ (6) สร้างชัยชนะในระยะสั้น เพื่อเป็นขวัญกำลังใจแก่คนทำงานให้เขาได้รับรู้ถึงความสำเร็จในงานแต่ละขั้นตอน จะได้มีกำลังใจก้าวต่อไปอีกขั้นหนึ่งอย่างมีความหวัง (7) ดำเนินต่อไป เมื่อประสบความสำเร็จในแต่ละขั้นแล้ว ควรดำเนินในขั้นต่อไปทันทีจนกว่าโครงการจะเสร็จสิ้นลง ความล้มเหลวที่เกิดขึ้นก็เนื่องจากการเริ่มทำหลาย ๆ อย่างในเวลาเดียวกัน จนบางที่ยึดถือปฏิบัติกันและคงอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นมาตรฐานใหม่ในการทำงานมีการปฐมนิเทศพนักงานใหม่เพื่อให้รู้ถึงแนวทางการทำงานขององค์การ และควรสนับสนุนเมื่อพนักงานทำงานได้ดีมีประสิทธิภาพในองค์การทางการศึกษา ก็มีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาบุคลากรครูเช่นเดียวกัน เพราะครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการเรียนการสอน โดยจัดสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในตัวผู้เรียน ครูมีภาระหน้าที่อีกมากมายที่จะต้องกระทำเพื่อความก้าวหน้าของโรงเรียน ครูจึงต้องก้าวให้ทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ต้องมีการปรับตัวและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2546, น. 186)

ดังนั้น บุคลากร จึงหมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การบริหารการศึกษาในสถานศึกษาเป็นผู้จัดหาและใช้ทรัพยากรการบริหารอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเงินวัสดุ อุปกรณ์การจัดการเพื่อนำสถานศึกษาไปสู่ความเจริญก้าวหน้าบุคลากรจะต้องมีความรู้ความสามารถ

ในการบริหารจัดการในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อให้การดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีคุณภาพสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาด้านบุคลากร ได้ตัวบ่งชี้ จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) การบริหารงานบุคคลมีโครงสร้างและแผนงานชัดเจน (2) การกำหนดบทบาทหน้าที่ และภารกิจของบุคคลเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน (3) การกำหนดคุณลักษณะของบุคลากรแต่ละหน่วยหรือแผนกมีความเหมาะสมกับความรู้ ทักษะ ความชำนาญ และความสามารถเฉพาะด้านของบุคลากร (4) การส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการศึกษา การฝึกอบรม (5) การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ และทักษะให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง จะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. งบประมาณ เป็นแผนงานโดยละเอียดในรูปตัวเลข ทั้งจำนวนหน่วยและจำนวนเงิน เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ตามแผนการดำเนินงานของกิจการสำหรับระยะเวลาใดเวลาหนึ่งในอนาคต ซึ่งเป็นตัวกำหนดการใช้จ่ายและคาดคะเนจำนวนรายได้ที่คาดว่าจะได้รับเป็นตัวกำหนดงบการเงินของกิจการไว้ล่วงหน้า แสดงทรัพยากรที่มีค่าทั้งทรัพย์สิน ที่ดิน อาคาร อุปกรณ์ เงินทุน และแรงงาน และเป็นตัวกำหนดการใช้จ่ายทรัพยากรของกิจการในระยะเวลาหนึ่งเพื่อให้ได้เป้าหมายตามที่ต้องการ สุวิมล เหลืองประเสริฐ (2546, น. 10 - 11) และเบญจมาศ อภิสิริธิภิญโญ (2547, น. 122) ยังเห็นว่า งบประมาณเป็นแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับข้อมูลทางการเงิน ซึ่งได้ถูกกำหนดไว้ล่วงหน้าสำหรับช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ อาจทำได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เช่น 3 เดือน 6 เดือน 1 ปี 3 ปี หรือ 5 ปี ดังนั้นงบประมาณจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารจะนำมาใช้เป็นมาตรฐานการดำเนินงาน วันต้นงวด และทำการควบคุมประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้น ในระหว่างงวดถึงวันสิ้นงวด เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งจะทำให้ธุรกิจประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ กชกร เณลิมาภิญญา (2547, น. 189) ที่กล่าวว่า งบประมาณเป็นแผนทางการเงินที่แสดงถึงทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ไปในการทำกิจกรรมและสอดคล้องกับเป้าหมายทางการเงินสำหรับแต่ละงวดเวลาในอนาคต งบประมาณจะแสดงภาพรวมของแผนทางการเงินของกิจการสำหรับระยะเวลาหนึ่ง ๆ เป้าหมายที่สำคัญของกิจการ คือ มีกำไรจากการดำเนินงาน และงบประมาณยังเป็นแผนเบ็ดเสร็จซึ่งแสดงออกมาในรูปตัวเงิน แสดงโครงการดำเนินงานทั้งหมดในระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งจะรวมถึงการกะประมาณ บริการ กิจกรรม โครงการ และค่าใช้จ่าย ตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็นในการสนับสนุน เป็นเครื่องมือที่ฝ่ายบริหารใช้ในการวางแผนเป้าหมายและควบคุมกำไรของกิจการ งบประมาณจึงเป็นหัวใจสำคัญ

ของการบริหาร เพราะการจัดทำงบประมาณ เป็นการบังคับโดยทางอ้อมให้ฝ่ายบริหารต้องเตรียมแผนการดำเนินงานสำหรับอนาคต โดยกำหนดหน้าที่งานของหน่วยงานต่าง ๆ ในกิจการให้สอดคล้องกัน การจัดทำงบประมาณ จะเริ่มจากการที่ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายร่วมกัน โดยแต่ละหน่วยงานต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของตนที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายใหญ่โดยรวมของกิจการ จากนั้นจึงพิจารณากำหนดกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมของแต่ละหน่วยงาน (ยรรยง ธรรมธัชอารี, 2548, น. 114) วัตถุประสงค์ของการจัดทำงบประมาณ มี 5 ข้อหลัก คือ (ฐาปนา ฉันทไพศาล, 2546, น. 10 - 12) (1) การวางแผนเพื่อแปลงแผนปฏิบัติการออกมาเป็นตัวเลข ทำให้กิจการต้องคิดถึงอนาคต (2) ก่อให้เกิดการประสานงานและการสื่อสารที่ดี เพราะแต่ละแผนกของกิจการจะร่วมกันพิจารณางบประมาณตั้งแต่ก่อนเริ่มลงมือปฏิบัติ และต่างฝ่ายต่างก็ได้มีส่วนร่วมในการสร้างแผนการขึ้นมาด้วยกัน (3) ช่วยจัดสรรทรัพยากรของกิจการที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ใช้อย่างเต็มประสิทธิภาพ (4) ควบคุมทั้งการปฏิบัติการและกำไร งบประมาณจะเป็นบรรทัดฐานในการวัดผลงานที่เกิดขึ้นจริง ถ้าผลต่างมีนัยสำคัญก็ต้องพิจารณาแก้ไขปรับปรุง (5) ช่วยประเมินผลงานและใช้ในการจูงใจ ผู้บริหารอาจใช้ผลต่างที่เกิดขึ้นเป็นเครื่องมือประเมินผลงาน แล้วให้รางวัลจูงใจพนักงานได้

ดังนั้น งบประมาณ จึงหมายถึง แผนการเงินของโรงเรียนที่จัดทำขึ้น โดยการกำหนดรายรับรายจ่ายของงานโครงการต่าง ๆ ที่จะดำเนินการเพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนของสถานศึกษา จะต้องมีการจัดสรรทรัพยากรและบริหารงานงบประมาณอย่างมีคุณภาพเพื่อจัดหาพัฒนาปรับปรุงซ่อมแซมและใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์อย่างประหยัดสุดเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนสูงสุด

สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษาด้านงบประมาณ ได้ตัวบ่งชี้ จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) การจัดโครงสร้างการเงินและบัญชีอย่างถูกต้องตามระเบียบ และข้อบังคับที่กำหนดไว้ตามระเบียบการคลัง (2) การจัดสรรและสนับสนุนงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน โครงการ/แผนงาน และการศึกษาวิจัยมีความเหมาะสมเป็นธรรม (3) การจัดการทรัพยากร และสภาพแวดล้อมขององค์กรเอื้อต่อการสร้างรายได้ เช่น การเปิดสถานที่บางส่วนเป็นสถานที่จัดการประชุมสัมมนา และการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ ฯลฯ (4) การวางระบบบัญชีและการเงิน ตลอดจนการบันทึกหลักฐานและรายละเอียดงบประมาณตามระเบียบวิธีที่สามารถพิสูจน์ตรวจสอบได้และเป็นปัจจุบัน (5) การกำกับดูแล การควบคุม และการจูงใจ เพื่อการใช้ทรัพยากร

บริหารที่เป็นเงินและพัสดุการจัดการศึกษาอย่างประหยัดคุ้มค่า (6) การกำหนดกฎ ระเบียบและขั้นตอน ในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการพัฒนาองค์กรตามแผนยุทธศาสตร์มีความชัดเจน (7) การบริหาร ระบบการเงินและบัญชีมีหลักฐานและรายละเอียดที่ถูกต้อง โปร่งใส สามารถพิสูจน์และตรวจสอบได้

3. วัสดุอุปกรณ์ คือ สิ่งของ เครื่องใช้สอย วัสดุดิบ ตลอดจนทรัพย์สินถาวรทุกประเภท วัสดุอุปกรณ์ เป็นปัจจัยที่สามในสี่ปัจจัย (4 M's) ของการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จ เป็นปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานขององค์กรมุ่งไปสู่วัตถุประสงค์ที่วางไว้ จึงต้องมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอ ต่อการใช้งานในคุณภาพที่ต้องการและในสถานที่ที่ต้องการได้อย่างเหมาะสม สิ่งสำคัญที่ทำให้การใช้ วัสดุอุปกรณ์เป็นไปอย่างเหมาะสมและเกิดคุณค่าคือ การบริหารงานวัสดุ ซึ่งตั้งนั้นการบริหารงานวัสดุ อุปกรณ์ที่ดี จึงมีองค์ประกอบดังนี้ (สายทิพย์ ระดมกิจ, 2540, น. 44) คือ (1) ต้องอยู่ในความรับผิดชอบ ของผู้นำที่มีความรู้ สามารถปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรได้เป็นอย่างดีได้รับการ สนับสนุนด้านงบประมาณ กำลังคนและเครื่องมือเครื่องใช้อย่างพอเพียง (2) สื่อและวัสดุอุปกรณ์ ต่าง ๆ ควรนำไปใช้ได้อย่างสะดวกตรงความต้องการของครู ผู้สอน ควรเปิดโอกาสให้คณะครูได้มีส่วน ในการคัดเลือกจัดซื้อมีการเสนอวิธีใช้อย่างถูกต้อง (3) ครูสามารถนำออกไปใช้ได้สะดวกที่สุด นั่นคือ สื่อต้องมีคุณภาพดี มีเจ้าหน้าที่ประจำที่มีความรู้ทางด้านนี้โดยเฉพาะเพื่อบริการและแนะนำ ควรมี การตรวจสภาพเพื่อซ่อมแซมและจัดซื้อตามความเหมาะสม และ (4) มีโครงการจัดทำสื่อการสอนของ โรงเรียน โดยส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ครูได้เพิ่มพูนความรู้และทักษะในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ให้ดี ยิ่งขึ้น ผู้บริหารควรสำรวจความสามารถของครู และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้อย่างทั่วถึง ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ คือ การที่ผู้บริหารจัดสรรทรัพยากร เพื่อการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบเหมาะสม และพอเพียงต่อการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอน อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดอาคารเรียนและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์และ นวัตกรรมที่มีคุณค่า จัดระบบการเงินที่ก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน จัดระบบ ข้อมูล เครือข่ายการเรียนรู้ของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน (กรรณิการ์ ภิญาคง, 2541, น. 22) ผู้บริหารต้องวางแผนในการใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์ จัดระบบการใช้งาน การควบคุมดูแล การติดตาม บำรุงรักษา ซ่อมแซม จัดหาเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อการใช้งานและเหมาะสมต่อการดำเนินงานของ สถานศึกษาในด้านต่าง ๆ การบริหารงานวัสดุอุปกรณ์ที่ดี จะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลทั้งกับครูและนักเรียน โดยผู้บริหารจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ มีการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับยุคสมัยที่

เปลี่ยนไป รวมถึงการจัดสถานที่ที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ห้องเรียน ห้องประกอบการ อุทยานความรู้ เป็นต้น และต้องมีการประเมินผลการใช้งานวัสดุอุปกรณ์ว่าคุ้มค่าหรือไม่ ใช้แล้วเกิดผลลัพธ์ที่น่าพอใจ ตรงตามวัตถุประสงค์ของการใช้หรือไม่ เพียงใด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแผนการใช้วัสดุอุปกรณ์ ในสถานศึกษา ทั้งในด้านการบริหารงานทั่วไป และในด้านการจัดการเรียนการสอนอันเป็นเป้าหมายสำคัญของการบริหารงานของสถานศึกษา

ดังนั้น วัสดุอุปกรณ์ จึงหมายถึง การจัดสื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรมที่มีคุณภาพ และเพียงพอต่อการเรียนการสอนโดยมีระบบการจัดการและบำรุงรักษาที่มีประสิทธิภาพพร้อมทั้งมีการบริการและส่งเสริมการใช้อย่างทั่วถึงและเป็นระบบการบริหารงานวัสดุอุปกรณ์ที่ดีจะนำไปสู่การบริหารจัดการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพทำให้การใช้วัสดุอุปกรณ์เป็นไปอย่างเหมาะสมและเกิดคุณค่าตรงกับความต้องการของผู้บริหารครูและนักเรียน

สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษาด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้ตัวบ่งชี้ จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) การกำหนดความต้องการและประมาณการด้านวัสดุอุปกรณ์กำหนดตามความจำเป็น (2) การวางแผน การจัดหา และการจัดสรรวัสดุ อุปกรณ์สื่อการเรียนสื่อการสอนสื่อการสอน (3) เครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ทุกประเภท มีการลงบันทึก การควบคุม และรายงานอย่างถูกต้องและสะดวกต่อการใช้สอย (4) สื่อการสอนมีความทันสมัยและมีปริมาณเพียงพอที่สามารถนำมาใช้ได้ (5) การเก็บรักษาและการจ่ายแจกมีขั้นตอน ดำเนินการเป็นระเบียบปฏิบัติที่เหมาะสม (6) การป้องกันการชำรุด หรือเสียหายมีระบบการเฝ้าระวัง คู่มือ และคำแนะนำเป็นแนวทางการดำเนินการ

4. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

กิดานันท์ มลิทอง (2548, น. 12) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นส่วนผสมผสานระหว่างเทคโนโลยี 2 ประเภท คือ (1) เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology : IT) คือ การทำงานร่วมกันระหว่างฮาร์ดแวร์ (Hardware) และซอฟต์แวร์ (Software) ในการประมวลผล จัดเก็บ เข้าถึง ค้นคืนนำเสนอ และเผยแพร่สารสนเทศด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สำหรับคอมพิวเตอร์ที่มีสมรรถนะสูงมาก สามารถทำงานนอกเหนือจากการประมวลผล และจัดเก็บข้อมูลธรรมดาเป็นสื่อในการสร้างภาพ 3 มิติ การตัดต่อภาพยนตร์ การผสมเสียง และเป็นตัวกลางในการนำเสนอสารสนเทศ รูปลักษณะต่าง ๆ (2) เทคโนโลยีการสื่อสาร (Communication Technology : CT) คือ อุปกรณ์และวิธีการในการสื่อสารโทรคมนาคมเพื่อการเข้าถึง ค้นหา และรับส่งสารสนเทศด้วยความรวดเร็ว ส่วน

ชฎาภรณ์ สงวนแก้ว (2549, น. 18) ได้ให้ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือ การผสมผสานเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ากับระบบสื่อสารโทรคมนาคมที่ครอบคลุมระบบสื่อสารต่าง ๆ เข้ากับระบบคอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์ ฐานข้อมูลข้อมูลและบริหารสารสนเทศ ตลอดจนระบบเครือข่ายโทรคมนาคมจำนวนมากที่เชื่อมโยงติดต่อกันและใช้ร่วมกัน วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี (2550) ได้กล่าวถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ว่าหมายถึง เทคโนโลยีสำหรับการประมวลผลสารสนเทศ ซึ่งครอบคลุมถึงการรับ ส่ง แปลง จัดเก็บ ประมวลผล และสืบค้นสารสนเทศ

ดังนั้น เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การนำเอาเทคโนโลยีมาใช้สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสารสนเทศ ทำให้สารสนเทศมีประโยชน์ และใช้งานได้กว้างขวางมากขึ้น เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ที่จะรวบรวม จัดเก็บใช้งานส่งต่อหรือสื่อสารระหว่างกันในระบบสารสนเทศนั้น ประกอบด้วย 5 ส่วนหลัก ๆ ได้แก่ บุคลากร ขั้นตอนการทำงาน ซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ และข้อมูล

สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้ตัวบ่งชี้ จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) องค์กรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ ปรัชญาและค่านิยมสู่นโยบายที่สามารถปฏิบัติได้ (2) แผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการและโครงการนำหลักการที่ทันสมัยจากระบบเทคโนโลยีสามารถมาดำเนินการ (3) การพัฒนาหลักสูตร และการสร้างคุณภาพการศึกษา กำหนดหลักการและแนวทางปฏิบัติที่มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น สังคมและวัฒนธรรม (4) การนำระบบสารสนเทศมาใช้ในกระบวนการบริหาร และการจัดการภายในองค์กร (5) การใช้ระบบฐานข้อมูลให้เป็นแหล่งค้นคว้าส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

4. การบริหารจัดการ การจัดการเป็นกระบวนการในการประสานงานและนำทรัพยากรการบริหาร (Management Resources) มาดำเนินการเพื่อให้เกิดผลงานตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานหรือองค์การที่กำหนดเอาไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Efficiently) และประสิทธิผล (Effectively) โดยประสิทธิภาพวัดจากทรัพยากรที่ใช้ (Input) กับผลผลิต (Output) ที่ได้ ส่วนประสิทธิผลวัดจากความสามารถในการบรรลุเป้าหมายขององค์การ (High Productivity) (Robbins, 2003, p. 2) ซึ่งมีกระบวนการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 4 ชั้น ดังนี้

4.1 การตระหนักและรับรู้ปัญหา การตระหนัก เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงการเกิดความรู้สึกหรือการที่บุคคลแสดง ความรู้สึกรับผิดชอบต่อปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นของบุคลากร และการ

รับรู้ปัญหา เป็นการที่บุคคลรับรู้ถึงความต้องการภายในของตน ซึ่งอาจเกิดขึ้นเองหรือเกิดจากสิ่งกระตุ้นซึ่ง Good (1975, p. 15) กล่าวว่า ความตระหนัก หมายถึง ความรู้สึกที่แสดงถึงการเกิดความรู้ของบุคคลหรือการที่บุคคลแสดงความรู้สึกรับผิดชอบต่อปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในส่วนของ Wolman (1973, p. 24) ได้ให้ความหมายความตระหนัก หมายถึง ภาวะการณที่บุคคลเข้าใจ หรือสำนึกบางสิ่งบางอย่างของเหตุการณ์หรือประสบการณ์ซึ่งเป็นสภาวะทางจิตที่เกี่ยวกับความรู้สึกความคิดเป็นสภาวะที่บุคคลได้รับรู้อย่างไรก็ตาม เมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้นจึงเกิดความตระหนักขึ้น และ นุชจิรา โมระเสรีฐ (2544, น. 19 - 20) ความตระหนักเป็นพฤติกรรมขั้นต่ำสุดของความรู้ Cognitive Domain แต่ความตระหนักไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความรู้หรือความสามารถที่ระลึกได้แต่เป็นความสามารถในการนึกคิดและรับรู้ต่อเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือจะต้องมีความเข้าใจ (Cognitive or Belief Component) โดยที่ระดับของความรู้ความเข้าใจจะเพิ่มขึ้นตามลำดับ อารมณ์ความรู้สึก (Affective Component) ก็จัดเป็นอีกองค์ประกอบที่เป็นความรู้สึกด้านทัศนคติ ค่านิยม ความตระหนักกว่าชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี และองค์ประกอบตัวสุดท้าย คือ พฤติกรรม (Behavior Component) เป็นการแสดงออกด้วยท่าทางวาจาและกิริยาที่มีต่อสิ่งเร้า (รัตนาวลี จันทนสมิต, 2546, น. 31) ส่วนการรับรู้ปัญหานั้น (Problem) ในขั้นตอนแรกบุคคลากรจะตระหนักถึงปัญหา หรือความต้องการในสินค้าหรือการบริการ ซึ่งความต้องการหรือปัญหานั้นเกิดขึ้นมาจากความจำเป็น (Needs) เกิดจากสิ่งกระตุ้นภายใน (Internal Stimuli) สิ่งกระตุ้นภายนอก (External Stimuli) กลไกการรับรู้เกิดขึ้นจาก ทั้งสิ่งเร้าภายนอกและภายในอินทรีย์มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมอวัยวะรับสัมผัส (Sensory Organ) เป็นเครื่องรับสิ่งเร้าของมนุษย์ ส่วนที่รับรู้ความรู้สึกของอวัยวะรับสัมผัสอาจอยู่ลึกเข้าไปข้างใน มองจากภายนอกไม่เห็น อวัยวะรับสัมผัสแต่ละอย่างมีประสาทรับสัมผัส (Sensory Nerve) ช่วยเชื่อมอวัยวะรับสัมผัสกับเขตแดนการรับสัมผัสต่าง ๆ ที่สมอง และส่งผ่านประสาทมอเตอร์ (Motor Nerve) ไปสู่อวัยวะมอเตอร์ (Motor Organ) ซึ่งประกอบไปด้วยกล้ามเนื้อและต่อมต่าง ๆ ทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองของอวัยวะมอเตอร์ และจะออกมาในรูปใดขึ้นอยู่กับการบังคับบัญชาของระบบประสาท ส่วนสาเหตุที่มนุษย์เราสามารถไวต่อความรู้สึกก็เพราะเซลล์ประสาทของประสาทรับสัมผัส แบ่งแยกแตกออกเป็นกิ่งก้านแผ่ไปติดต่อกับ อวัยวะรับสัมผัส และที่อวัยวะรับสัมผัสมีเซลล์รับสัมผัสที่มีคุณสมบัติเฉพาะตัวจึง สามารถทำให้มนุษย์รับสัมผัสได้ ซึ่งจิตใจติดต่อกับโลกภายนอกได้โดยการสัมผัสคนตาบอดเมื่ออธิบายให้ฟังว่า สีแดงสีเขียวเป็นอย่างไร เขาก็จะเข้าใจให้ถูกต้องไม่ได้เลย เพราะเรื่องสีจะต้องรู้ด้วยตา เครื่องมือสัมผัสอย่างหนึ่งก็ทำหน้าที่อย่างหนึ่ง คนหูหนวกย่อมไม่รู้ถึงลีลาความไพเราะของเสียงเพลง ดังนั้นการสอน

จึงเน้นว่า “ให้สอนโดยทางสัมผัส” การรับรู้ นับว่า เป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ การรับรู้ที่ถูกต้อง จึงจะส่งผลให้ได้รับความรู้ที่ถูกต้อง นักเรียนต้องได้การรับรู้ที่ถูกต้อง มิฉะนั้นความรู้ที่รับไปก็ผิดหมด อวัยวะสัมผัสกับการรับรู้มนุษย์ย่อมมีพฤติกรรมสนองตอบสิ่งแวดล้อมกระบวนการของการรับรู้เป็น สิ่งแรกที่มนุษย์สนองตอบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบประสาท อวัยวะสัมผัสเป็นปัจจัยสำคัญของกระบวนการรับรู้ ต้องมีความสมบูรณ์จึงจะสามารถรับรู้สิ่งเร้าได้ดีเพราะอวัยวะสัมผัสรับสิ่งเร้า ที่มากระทบ ประสาทสัมผัสส่งกระแสประสาทไปยังสมองเพื่อให้สมองแปลความหมายออกมาเกิดเป็นการรับรู้

ดังนั้น การตระหนักและรับรู้ปัญหา หมายถึง การรับรู้ การค้นคิดและการวิเคราะห์ ถึงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของคุณภาพนักเรียน ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและด้าน คุณลักษณะที่พึงประสงค์

สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษาด้านการบริหารจัดการ การตระหนักและรับรู้ปัญหา ได้ตัวบ่งชี้ จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) การประชุมชี้แจง บุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความ ตระหนักร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น (2) การแต่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วย ผู้บริหารและบุคลากรหลักของโรงเรียนรวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ดำเนินงานในการบริหาร จัดการคุณภาพการศึกษา และ (3) การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ แผนการดำเนินงาน เพื่อ กระตุ้นให้บุคคล/กลุ่มบุคคล/องค์กร/หน่วยงาน เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย

4.2 การวางแผน (Planning) ได้มีนักวิชาการหลาย ๆ ท่านได้ให้ความหมายของการ วางแผน ไว้ดังนี้ รัตนา สายคณิต (2552, น. 101) ได้ให้ความหมายของการวางแผนไว้ว่า การวางแผน เป็นกระบวนการเกี่ยวกับการระบุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ การกำหนดกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่จะทำให้สามารถ บรรลุวัตถุประสงค์เหล่านั้นได้ และพัฒนาแผนงานต่าง ๆ ขึ้นมาชุดหนึ่ง เพื่อรวบรวมและประสานงาน ต่าง ๆ ขององค์การเข้าด้วยกัน และ สุภาพร พิศาลบุตร (2553, น. 2) ได้ให้ความหมายของการวางแผน ไว้ว่า การวางแผน หมายถึง วิธีการตัดสินใจล่วงหน้าเพื่ออนาคตขององค์การ ซึ่งเป็นหน้าที่ของการจัด การในทางเลือกว่า จะให้ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร มีขั้นตอนดำเนินงาน การใช้ทรัพยากร การบริหาร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ต้องการ สอดคล้องกับ สีน พันธุ์พินิจ (2555, น. 12) ได้ให้ ความหมายของการวางแผนไว้ว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการตัดสินใจเลือกวิธีการดำเนินงาน ที่ดีที่สุดล่วงหน้าด้วยความ มีเหตุผลในการกำหนด วัตถุประสงค์ การใช้ปัจจัย และการปฏิบัติงาน อย่างเป็นระบบว่า จะทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด และใครเป็นผู้กระทำเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์

ส่วน เพ็ญศรี ปักกะสีนัง (2556, น. 160) ได้ให้ความหมายของการวางแผนไว้ว่า การวางแผน คือ กระบวนการดำเนินงานที่องค์กรหรือหน่วยงานกำหนดขึ้น เพื่อปฏิบัติการกิจใด ๆ ที่กำหนดไว้ให้บรรลุผลในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพหรือเกิดประโยชน์สูงสุด สำหรับ ปรีชา หงส์ไกรเลิศ (2557, น. 7 - 18) ได้ให้ความหมายของการวางแผนไว้ว่า การวางแผน หมายถึง การจัดทำเอกสารที่ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า จะให้ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อใด มีขั้นตอนของการดำเนินงานอย่างไร มีการประสานงานกันอย่างไร และมีการใช้ทรัพยากร การบริหาร อันได้แก่ คน เงิน และวัสดุอุปกรณ์อย่างไร เพื่อที่จะทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ Robbins, DeCenzo and Coulter (2011, p. 34) ได้ให้ความหมายของการวางแผนไว้ว่า การวางแผน คือ การกำหนดเป้าหมาย การกำหนดกลยุทธ์และการพัฒนาแผนย่อย เพื่อประสานงานกิจกรรม Ghillyer (2012, p. 50) ได้ให้ความหมายของการวางแผนไว้ว่า การวางแผน คือ กระบวนการในการตัดสินใจเลือกวัตถุประสงค์ที่จะต้องติดตามในช่วงเวลาในอนาคต และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว นอกจากนี้ การวางแผนยังเป็นกระบวนการในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับสถานะแวดล้อมองค์กรทั้งภายในและภายนอก วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่คาดหวัง เพื่อให้องค์กรเป็นและไปให้ถึงในอนาคต วิธีการเพื่อนำไปสู่จุดหมายที่ต้องการ และการปฏิบัติที่คาดหวัง เพื่อให้บรรลุจุดหมายนั้น สิ่งเหล่านี้ คือ กระบวนการในการวางแผน ซึ่งประกอบด้วย (1) การตั้งข้อสมมุติฐานเกี่ยวกับอนาคต ได้แก่ กระบวนการในการพิจารณา วิเคราะห์ตัดสินใจ และคาดเดา เกี่ยวกับสถานะแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร ทั้งในปัจจุบันตลอดจนโอกาสความน่าจะเป็นที่เป็นไปได้ในการเกิดเหตุการณ์ในอนาคต เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี สังคม การเมือง ซึ่งก่อให้เกิดโอกาสและข้อจำกัด ซึ่งมีผลกระทบต่อจุดอ่อนและจุดแข็งขององค์กร เพื่อแสวงหาทิศทาง วิธีการนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (2) การกำหนดวัตถุประสงค์ คือ การหาคำตอบของคำถามที่ว่า วิสัยทัศน์และภารกิจขององค์กรคืออะไร? ขณะนี้องค์กรยืนอยู่ ณ จุดไหน? ในอนาคตต้องการให้องค์กรเป็นอย่างไร? อะไรคือเป้าหมายพื้นฐานและอะไรคือเป้าหมายเฉพาะ? การกำหนดวัตถุประสงค์จะทำให้เห็นเป้าหมายที่ชัดเจน และทำให้วางแผนได้ชัดเจน แม่นตรง ต่อเป้าหมายที่วางไว้ (3) การกำหนดกลยุทธ์และการพัฒนากลยุทธ์ จัดเป็นการค้นหาวิธีการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่วางไว้โดยอาศัยปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ตลอดจนจุดอ่อนและจุดแข็งขององค์กรเป็นพื้นฐานในการพัฒนาตัดสินใจ เพื่อเลือกกลยุทธ์ที่ดีที่สุดเพื่อเป็นการวางแผนและปฏิบัติการ (4) การกำหนดเป้าหมาย ซึ่งเป็นจุดหมายเฉพาะของหน่วยงาน ซึ่งเป้าหมายจะต้องมีลักษณะที่สามารถวัดได้เป็นตัวเลข และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ระยะยาวขององค์กร (5) การกำหนด

แผนปฏิบัติงาน แผนปฏิบัติงานจะเกิดขึ้นควบคู่กับเป้าหมายและกลยุทธ์ เพื่อให้มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการลำดับขั้นตอนของการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนว่าจะทำอะไร ในช่วงเวลาใด จะต้องใช้ทรัพยากรอะไรบ้างและปริมาณเท่าใด งานนั้น ๆ จะแล้วเสร็จเมื่อใด เป็นต้น การกำหนดแผนปฏิบัติงานจะทำให้สามารถตรวจสอบผลการดำเนินงานได้ว่า งานนั้นดำเนินไปได้เพียงใด มีปัญหาอุปสรรคอะไรที่ขัดขวางและจะแก้ปัญหาอุปสรรคเหล่านั้นได้อย่างไรเพื่อให้สำเร็จลุล่วงตามแผน (6) การปฏิบัติตามแผน คือ ขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้เพื่อหาคำตอบว่า แผนที่วางไว้ จะก่อให้เกิดประสิทธิผลหรือไม่ มากหรือน้อยเพียงใด และอะไรคือ ปัญหาอุปสรรคขวางกั้นมิให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จตามที่คาดหวัง ตลอดจนหาวิธีการในการแก้ไขปัญหาลุล่วง (7) ข้อมูลย้อนกลับ คือ การประเมินผลการดำเนินงาน และสรุปผลการประเมินนั้น ๆ ว่าเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่เพราะเหตุใด เพื่อแสวงหาวิธีการในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป

ดังนั้น การวางแผน จึงหมายถึง การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่าย ในการกำหนด แผนยุทธศาสตร์ บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย โครงสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนร่วมกัน

สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษาด้านการบริหารจัดการ การวางแผน ได้ตัวบ่งชี้ จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) การใช้เป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่ร่วมกันกำหนดขึ้น เป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา (2) การจัดโครงสร้างการบริหารในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะของผู้เรียน (3) การกำหนดบทบาทของสมาชิกชัดเจนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น (4) การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์แผนปฏิบัติการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (5) การจัดทำระเบียบ กฎ กติกา หรือข้อบังคับในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียน (6) การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและผู้เรียนให้มีคุณลักษณะมีวินัยและรับผิดชอบ และ (7) การมีบรรยากาศแบบพลังเกื้อกูล สามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4.3 การปฏิบัติตามแผน การปฏิบัติเป็นภาวะของการกระทำ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนในการฝึกอบรมสำหรับวิทยากรและผู้รับการอบรม ซึ่ง วีระ ไทยพานิช (2551, น. 15) กล่าวว่า การปฏิบัติ (Practice) คือการปฏิบัติจริงในสิ่งที่เรียนมาซึ่งการปฏิบัติย่อย ๆ ก็จะเป็นการกระทำซ้ำ ๆ จุดมุ่งหมายสำคัญของการฝึกปฏิบัติซ้ำ ๆ เพื่อลงมือกระทำจริงและเป็นการเรียนรู้จาก

ประสบการณ์ตรง และ Gagne (1979, น. 2) ได้ให้ความหมายของการปฏิบัติ (Performance) ว่าการปฏิบัติของทักษะปฏิบัติจะถูกสะท้อนออกมาในการกระทำของการเคลื่อนไหวร่างกายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของกล้ามเนื้อ การกระทำที่สังเกตได้จะถูกทำให้เป็นมาตรฐานในรูปของความรวดเร็ว ความแม่นยำ ความแรง หรือความราบรื่นในการจัดการ

ดังนั้น การปฏิบัติตามแผน หมายถึง การร่วมมือของสมาชิกเครือข่ายในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้ร่วมกันกำหนดขึ้น

สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษาด้านการบริหารจัดการ การปฏิบัติตามแผน ได้ตัวบ่งชี้ จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) การประชุมชี้แจงให้บุคลากรทราบถึงรายละเอียดของแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (2) การดำเนินงานตามแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ร่วมกันกำหนดขึ้น (3) การกำหนดกระบวนการดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ (4) การเสริมสร้างกิจกรรมในการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ (5) บุคลากรมีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา (6) บุคลากรช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ให้ปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนา คุณลักษณะในการเป็นบุคคลผู้มีจิตอาสาของนักเรียน และ (7) การสนับสนุนบุคลากรให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4.4 การประเมินผล เป็นการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลของการดำเนินงานเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ว่าได้ผลตามที่กำหนดไว้เพียงใด มีบทบาทความสำคัญในการให้ข้อมูลด้านความคืบหน้า ชี้ปัญหา และข้อขัดข้องด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงานโครงการ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในด้านการจัดการ ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ เช่น American Public Health Association (1955, pp. 255 - 226) ได้ให้คำจำกัดความที่เพิ่มความกระจ่างขึ้นว่า การประเมินผล คือ กระบวนการในการพิจารณากำหนดคุณค่าหรือระดับความสำเร็จในการบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ซึ่งกระบวนการดังกล่าวอย่างน้อยประกอบด้วย ขั้นตอนต่อไปนี้ (ก) กำหนดวัตถุประสงค์ (ข) ระบุเกณฑ์มาตรฐานสำหรับวัดความสำเร็จ (ค) พิจารณา และอธิบายถึงระดับความสำเร็จ และ (ง) เสนอแนะสำหรับโครงการต่อไป และ Suchman (1967, p. 31) ได้สรุปนิยามของการประเมินผลไว้ว่า คือการศึกษา พิจารณา เกี่ยวกับผลลัพธ์ ซึ่งเกิดจากกิจกรรมบางประเภท ที่มุ่งให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าประสงค์ที่ปรารถนา

ดังนั้น การประเมินผล หมายถึง การดำเนินงานของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับแผนงานโครงการร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงงานในขณะดำเนินโครงการและเพื่อสรุปผลหลังการดำเนินงานของแผนงานโครงการ

สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษาด้านการบริหารจัดการ การประเมินผล ได้ตัวบ่งชี้ จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องประเมินการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา (2) การกำหนดแหล่งเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (3) การมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือในการประเมินคุณภาพการศึกษา (4) การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการประเมินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ (5) การเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนงาน โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การบริหารจัดการ จึงหมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่กลุ่มบุคคลร่วมมือกันเนนการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้านนับตั้งแต่บุคลิกภาพความรู้ความสามารถพฤติกรรมและคุณธรรมเพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคมโดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลและอาศัยทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสมเพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่การจัดการที่เหมาะสมและคำนึงถึงบุคลากรงบประมาณวัสดุอุปกรณ์จะทำให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีและการสื่อสารตามเป้าหมายที่วางไว้

2.2.5 กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ณัฐพล ชุมวรฐายี (2545, น. 18 - 35) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพศึกษาก็คือ การที่โรงเรียนมีระบบการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งระบบนี้เกิดจากความต้องการของชุมชน ผู้ปกครองและสังคมที่ต้องการความมั่นใจจากโรงเรียนว่า โรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ได้ตามมาตรฐาน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพอยู่ในสังคมและสามารถแข่งขันกับสังคมอื่น สรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและเตรียมการ ได้แก่ สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้ความรู้แก่ครู-บุคลากร และแต่งตั้งคณะกรรมการคณะอนุกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ดำเนินการดังนี้คือ (1) การจัดทำข้อมูลพื้นฐานและสารสนเทศของสถานศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานด้านบุคลากร ข้อมูลด้านผู้เรียน ข้อมูลพื้นฐานด้านการดำเนินงานในกรอบการบริหารในโรงเรียนข้อมูลพื้นฐานด้านเครือข่าย

การเรียนรู้ เช่น ข้อมูลผู้ปกครอง ข้อมูลชุมชน วิทยากรท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย สถานประกอบการ สถานศึกษา วัด ห้างสมุด เป็นต้น ข้อมูลพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือห้องปฏิบัติการเอกสารและคู่มือต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ ในสถานศึกษาสารสนเทศ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาด้านผลผลิตสารสนเทศ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย (2) การจัดทำมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ การยกร่างมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ประชุมผู้เกี่ยวข้อง ปรับปรุง และจัดทำมาตรฐานคุณภาพการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และการจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 3 การนำแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ การทบทวนทำความเข้าใจ แผนการประกันคุณภาพการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ คือ ธรรมนูญการศึกษา มาตรฐานคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษามาตรฐานการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ แผนปฏิบัติงานประจำปี ข้อมูลพื้นฐานการศึกษา การพัฒนาบุคลากรในด้านต่าง ๆ การจัดสิ่งแวดล้อมสะอาด การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ดูแล นิเทศกำกับติดตาม และประเมินผล

ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ การแต่งตั้งคณะทำงานกำหนดแนวทางและแนวปฏิบัติ ระบบการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ การศึกษา ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปรายงานตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ การศึกษา ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปรายงานผลการประเมินตนเอง

ขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุงพัฒนาคือการปรับปรุงการพัฒนามาตรฐานด้านคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาในส่วนที่ยังไม่ได้มาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 6 การเตรียมการรับการประเมินจากหน่วยงานภายนอก ซึ่งมี 3 ขั้นตอน คือ ก่อนการประเมิน ระหว่างการประเมิน และหลังการประเมิน

สมศักดิ์ สินธุระเวชช์ (2542, น. 155 - 156) ได้เสนอแนวทางในการที่สถานศึกษา จะต้องดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามภาระงาน ดังต่อไปนี้

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality Control) เป็นการกำหนดมาตรฐานของ สถานศึกษาโดยคณะกรรมการสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นจากมาตรฐาน ของชาติ และการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิตของสถานศึกษา ตลอดจนการ

พัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน การดำเนินการพัฒนาคุณภาพ (Quality Management) โดยมุ่งเน้นผลผลิต (นักเรียน) ที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า ดังนี้

1.1 ควบคุมคุณภาพและประเมินตนเองในทุกกิจกรรมของกระบวนการบริหาร และกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้วงจรคุณภาพ (Quality Control Circle) PDCA ของ Deming

1.2 มีการทำงานเป็นมาตรฐาน โดยควบคุมกระบวนการตามเอกสาร ได้แก่ คู่มือ นโยบาย คู่มือขั้นตอนการทำงาน/แนวปฏิบัติ/วิธีการ และคู่มือการทำงาน/แผนการสอน แผนการจัดการเรียนรู้

1.3 ต้องให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วม (Total Participation)

1.4 มีการทำงานเป็นทีม

2. การตรวจสอบคุณภาพหรือทบทวนคุณภาพภายใน (Internal Audit or Internal Review) คือสถานศึกษาต้องดำเนินการทบทวนคุณภาพภายใน ด้านคุณภาพสถานศึกษาและคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทุกปี โดยคณะทำงานของสถานศึกษานำผลมาดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

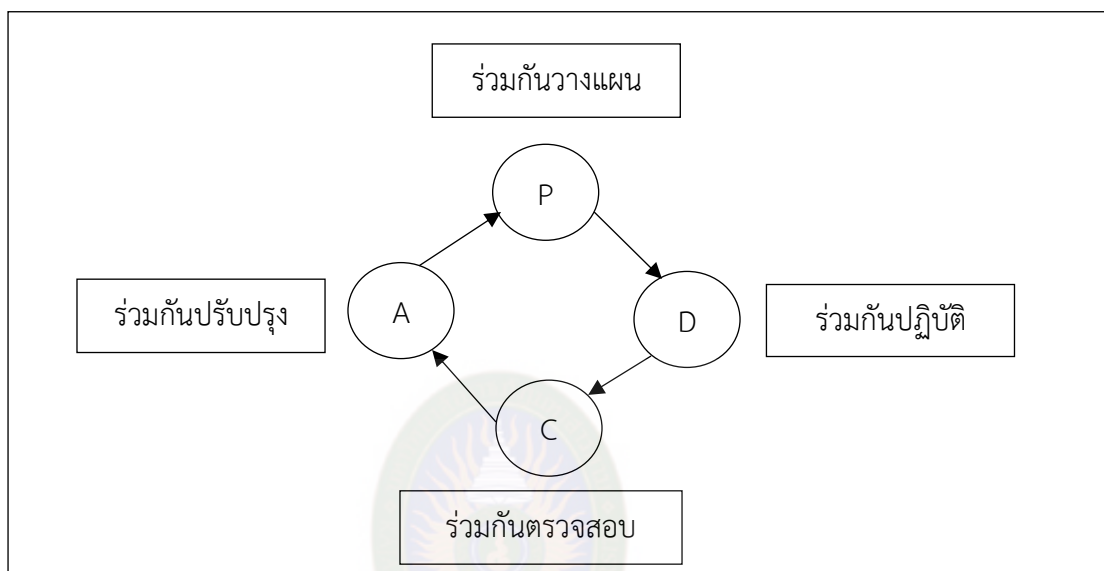
3. การประเมินคุณภาพการศึกษา ให้มีการประเมินความก้าวหน้าและประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการของสถานศึกษาในทุก ๆ แผนงานแล้วนำผลการพัฒนาปรับปรุง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, น. 7) ได้เสนอขั้นตอนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 การควบคุมคุณภาพเป็นการกำหนดมาตรฐานและการพัฒนาสถานศึกษาให้สู่มาตรฐาน

3.2 การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

3.3 การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานที่กำกับดูแลในเขตพื้นที่และหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลาง ถือเป็นประเมินภายในเพื่อดำเนินการตรวจเยี่ยมและประเมินสถานศึกษาเป็นระยะ เพื่อให้ช่วยเหลือและส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพอันเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนรับการประเมินภายนอก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, น. 7 - 10) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาคุณภาพตามแนวทาง หลักการบริหารที่เป็นระบบครบวงจร (PDCA) ซึ่งประกอบด้วย การร่วมกันวางแผน (P) ร่วมกันปฏิบัติตามแผน (D) ร่วมกันตรวจสอบ (C) และร่วมกันปรับปรุง (A) ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักการบริหารกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นข้างต้น สรุปได้ว่ากระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพตามหลักการบริหาร การควบคุมคุณภาพ คือการที่สถานศึกษาร่วมกันวางแผนและดำเนินการตามแผน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา ส่วนการตรวจสอบคุณภาพ คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันตรวจสอบ เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา เมื่อสถานศึกษามีการตรวจสอบตนเองแล้ว หน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และต้นสังกัดก็เข้ามาช่วยติดตาม และประเมินคุณภาพเพื่อให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีความอุ่นใจ และเกิดการตื่นตัวในการพัฒนาคุณภาพอยู่เสมอ

2.2.6 แนวทางการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

แนวทางการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีนักการศึกษากล่าวไว้ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2537, น. 182 - 183) กล่าวว่า การบริหารที่ทำให้การศึกษามีคุณภาพควรอาศัยการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนทำประโยชน์ในเรื่องหรือ

กิจกรรมต่าง ๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจหรือกระบวนการบริหาร มีเทคนิควิธีการ ดังนี้คือ (1) การใช้เทคนิคปรึกษาหารือในรูปแบบคณะกรรมการ Committee) หรือ คณะทำงาน (Task Group) (2) การทำงานเป็นทีม (Teamwork) โดยใช้ระบบ Q.C. Circle คือการจัดกลุ่ม 3 - 10 คน ร่วมกันปฏิบัติงาน ใช้กระบวนการ PDCA เป็นแนวทาง (3) การใช้ระบบข้อเสนอแนะ (Suggestion System) เช่น การวิเคราะห์ปัญหา การสำรวจความคิดเห็น การพูดคุยสนทนาอย่างไม่เป็นทางการ (4) การใช้ระบบส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการ หรือหน่วยงาน (Employee Ownership System) โดยการสร้างบรรยากาศ ให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจการ หน่วยงานหรือ องค์การ (5) การประชุมระดมความคิด (Brainstorming) วิเคราะห์ปัญหาหรือใช้เทคนิค SWOT Analysis คือ วิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (Strength - weakness - opportunity - threat Analysis) โดยยึดหลักการที่ว่า “หลายหัวดีกว่าหัวเดียว” (6) การเปิดโอกาสการติดต่อประสานความร่วมมือ (Co - ordination) กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง (7) การให้หลักกัลยาณมิตร (Good Friendship) ในการทำงาน ร่วมกันโดยมีเป้าหมายสูงสุด คือ ผลสัมฤทธิ์ (Result) งานเป็นสำคัญ (8) การใช้แรงจูงใจ (Motivation) ตามทฤษฎีความต้องการทั้ง 5 ชั้นของ Maslow คือ ความต้องการทางร่างกาย ความปลอดภัยความรัก/ สัมคม เกียรติยศชื่อเสียง และความสำเร็จในชีวิตการทำงาน (9) การเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมโดยเฉพาะ พรหมวิหาร 4 (เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา) และสังคหวัตถุ 4 (ทาน ปิยวาจา อตถจริยา สมานัตตตา) สอดคล้องกับ อูบล เล่นวารี (2541, น. 253) ได้เสนอแนวทางการบริหารเพื่อให้การจัดการศึกษาใน โรงเรียนมีคุณภาพและได้มาตรฐานดังนี้ (1) การวางแผนกลยุทธ์ เป็นกระบวนการร่วมคิด ร่วมกัน วิเคราะห์ เพื่อพัฒนาองค์กรหรือพัฒนาให้ก้าวไปสู่จุดหมายปลายทางตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ (2) การกำหนดเป้าหมาย เป็นการกำหนดทิศทางในการทำงานให้ไปสู่ความสำเร็จ (3) การพัฒนาวิสัยทัศน์ การพัฒนาวิสัยทัศน์ของผู้บริหารและบุคลากรในหน่วยงานส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของประเทศ โรงเรียนที่มีคุณภาพก็ต้องมีครูที่มีคุณภาพ (4) การสร้างทีมงานเป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งที่น่าไปสู่ความสำเร็จ ในการบริหารและจัดการศึกษา โดยมีเทคนิคในการสร้างทีมงาน ดังนี้ คือ จัดระบบข้อมูลบุคลากรให้ ชัดเจน คัดเลือกหัวหน้าทีมในแต่ละด้าน จัดทีมงาน กำหนดเป้าหมายในการทำงานและติดตามตรวจสอบ ประเมินผล (5) การพัฒนาทีมงาน การทำงานจะสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีต้องมีการทำงานเป็นทีม การพัฒนา ทีมงานจะเป็นกลยุทธ์สำคัญที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานในองค์กรประสบผลสำเร็จ (6) การพัฒนา บุคลากร การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน จะต้องพัฒนา ทุกระดับอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บุคลากรทางการ ศึกษาเป็นบุคคลประเภทที่มีคุณค่า ต้องให้ขวัญ และกำลังใจด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การอบรม ศึกษาต่อ

สนับสนุนให้ทำผลงานทางวิชาการ พัฒนาคุณภาพงาน เป็นต้น (7) การพัฒนาเทคโนโลยี ผู้บริหารต้องเปิดใจยอมรับเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่น ในการเรียนการสอน การนิเทศ การศึกษา สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ได้ ได้แก่ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ โทรสาร วิทยุสื่อสาร เครื่องช่วยสอน สไลด์ วีดิทัศน์ เป็นต้น (8) การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลสารสนเทศมีส่วนช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารจึงควรมีการจัดเก็บเป็นระบบระเบียบ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเข้าชั้น ข้อมูลสุขภาพอนามัย อาหารกลางวัน บุคลากร ครูภัณฑ์และอาคารสถานที่ เป็นต้น (9) การพัฒนาสำนักงานและสิ่งแวดล้อม เป็นการตกแต่งสิ่งแวดล้อมให้น่าอยู่สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (10) ให้ออกาส เป็นการให้ออกาสคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ เช่น นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ครูได้รับโอกาสการทำงานที่อบอุ่น ผู้บริหารได้ทำงานอย่างคล่องตัว (11) การมีส่วนร่วมเป็นการระดมความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาการศึกษา (12) คณะกรรมการโรงเรียน การได้รับความร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนหรือผู้แทนของชุมชน ซึ่งได้แก่กรรมการโรงเรียนและองค์กรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมเข้ามาพัฒนาโรงเรียนอย่างจริงจัง เช่น มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย คุณภาพ นักเรียนตามความต้องการของชุมชน การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน การกำหนดแผนปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการติดตามผลการแก้ปัญหา ภาคภูมิใจในความสำเร็จ การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างหลากหลายรูปแบบ ทำให้นักเรียน ครูและผู้บริหารได้แนวทางการจัดการศึกษาจากผู้รู้ในชุมชนการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน (13) การติดตามประเมินผล ตรวจสอบผลการดำเนินงานว่าบรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด โดยส่งเสริมให้มีการประเมินจากภายนอกและภายใน (14) การทำประชาพิจารณ์ ช่วยให้ได้รับทราบข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่จะนำมาให้เกิดประโยชน์ในการบริหารและการจัดการ (15) การประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์จะช่วยสร้างความเข้าใจอันดี นำมาซึ่งความร่วมมือสนับสนุนในการทำงาน (16) โรงเรียนอนาคต เป็นการสร้างนักเรียนให้เป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของชาติบ้านเมือง

Owen (1981, p. 45) กล่าวว่า การบริหารงานใด ๆ จะเกิดประสิทธิผลได้ ผู้บริหารต้องใช้ภาวะผู้นำกระจายความรับผิดชอบอย่างเป็นธรรม ไปสู่ผู้ใต้บังคับบัญชาในหน่วยงานของตนผู้บริหารจะต้องใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับทุกสถานการณ์ได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพด้วย ผู้บริหารจะต้องเข้าใจถึงภารกิจของสถานศึกษา 4 เรื่องด้วยกัน คือ (1) นวัตกรรม(Innovation) ผู้บริหารต้องคิดผลักดันหรือสร้างองค์การให้เกิดคุณค่าสูงสุดเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย ได้รับประโยชน์

(2) การจัดการศึกษาจะต้องกำหนดโครงสร้าง จัดให้เหมาะกับงาน สร้างบรรยากาศจิตใจ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและใช้นวัตกรรมมาบูรณาการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณค่าสูงสุดตามที่ผู้ปกครองต้องการ

(3) สร้างคุณค่าสูงสุดเพื่อผู้รับบริการ หมายถึง องค์ประกอบหลักที่ผู้ปกครองต้องการมี 3 อย่าง คือ คุณภาพ (Quality) ผู้เรียนต้องมีความรู้และคุณลักษณะตามที่ผู้ปกครองต้องการ ค่าใช้จ่าย (Cost) หมายถึง ต้นทุนหรือราคาที่เหมาะสม กล่าวคือ ประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด และบริการ (Service) จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สนองความต้องการของชุมชน (4) การขณะเวลา (Cycle Time) หมายถึง การทำงานรวดเร็วทันกำหนด และ Jaran (1989, p. 256) กล่าวว่า การบริหารที่ทำให้การศึกษามีคุณภาพจะต้องมีการดำเนินการ 3 ระดับ ดังนี้ ระดับที่ 1 การบริหารคุณภาพ (Quality Administration) เป็นการกำหนดทิศทางหรือแนวทางอย่างกว้างๆ เพื่อให้ลูกค้ำพึงพอใจ โดยจัดเป็นนโยบายคุณภาพ (Quality Policy) จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูงสุดขององค์กร ระดับที่ 2 การจัดการคุณภาพ (Quality Management) เป็นการนำนโยบายมาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์ และกำหนดเป็นเป้าหมาย ระดับที่ 3 การดำเนินการให้เกิดคุณภาพ (Quality Operation) โดยมีการตรวจสอบหรือทดสอบ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาการดำเนินการแก้ไขปัญหา และการป้องกันปัญหา

สมชาติ ไตรรักษา (2542, น. 9) ยังกล่าวว่า การบริหารเพื่อให้การศึกษามีคุณภาพในยุค สหัสวรรษที่ 3 ผู้บริหารการศึกษาจะต้องใช้เทคนิคการบริหารที่เรียกว่า การบริหารสมัยใหม่วิธีการต่าง ๆ ดังกล่าว มีดังนี้คือ (1) ใช้ข่าวสารข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน (2) การบริหารงาน ได้ตลอด 24 ชั่วโมงทุกวัน (3) วิเคราะห์สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องตลอดเวลา (4) เน้นที่การปฏิบัติงานเป็นสำคัญโดยพิจารณาจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา (5) ถือเอาผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง สำหรับนักบริหารการศึกษาก็ต้องถือนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (6) พัฒนาภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานทุกระดับทุกคน (7) มุ่งพัฒนาคุณภาพงานอย่างต่อเนื่อง (8) ทำงานเป็นทีมเดียวกัน (9) มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ชัดเจน และถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับบุลย์ แจ่มพงษ์ (2542, น. 10) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาเพื่อให้การศึกษามีคุณภาพ ผู้บริหารจะต้องพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการให้มีเอกภาพ ต้องกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นให้บุคคล ชุมชนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการจัดการศึกษารวมทั้งต้องพัฒนาระบบการวางแผนและให้มีแผนยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องสัมพันธ์เชื่อมโยงกันทุกระดับ และจัดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจได้ว่าสถานศึกษาจะสามารถจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานโดยนักเรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะต่าง ๆ ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม การประกันคุณภาพประกอบด้วยการดำเนินงานที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ (1) การควบคุม

คุณภาพการศึกษา เป็นการดำเนินงานเพื่อการเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ดังนั้น กำหนดมาตรฐานการศึกษาทั้งด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต การดำเนินงานไปสู่มาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยมุ่งเน้นระบบและกลไกการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น (2) การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือ สนับสนุนและเฝ้าระวังการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายหรือมาตรฐานที่กำหนด ประกอบด้วย การตรวจสอบและทบทวนการดำเนินงานทั้งระบบของสถานศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ การศึกษา โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ เพื่อแทรกแซงส่งเสริม สนับสนุน ปรับปรุงคุณภาพให้ เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด และการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยหน่วยงาน ภายนอก (3) การประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อ ประเมินและรับรองว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ ซึ่ง อุทัย บุญประเสริฐ (2543, น. ค-ง) ได้กล่าวว่า การบริหารที่ช่วยให้การศึกษามีคุณภาพต้องปรับ กระบวนการและวิธีการที่เคยเน้นแต่เรื่องการเรียนรู้การสอนปรับไปสู่การบริหารในการกระจายอำนาจไป ยังโรงเรียนที่เป็นแนวปฏิบัติและให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาอย่างแท้จริง การบริหารแบบโรงเรียนเป็นฐานจึงเป็นรูปแบบหนึ่งซึ่งช่วยให้การบริหารเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล มากกว่าที่ผ่านมา ซึ่งหลักการสำคัญในการบริหารแบบโรงเรียนเป็นฐาน ดังนี้คือ (1) หลักการกระจาย อำนาจ (Decentralization) ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลาง ไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา การศึกษาของเด็ก (2) หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) เปิด โอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการบริหาร การตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษาทั้ง ครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่าและตัวแทนนักเรียนย่อมจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น (3) หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People) เพื่อให้เกิดเอกภาพและมาตรฐานทางการศึกษา แต่เมื่อประชาชนเพิ่ม มากขึ้นความเจริญต่าง ๆ รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาโดยส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัดเกิด ความล่าช้าและไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนได้อย่างแท้จริง การคืนอำนาจให้ ประชาชนและท้องถิ่นย่อมจะเกิดประสิทธิภาพมากกว่า (4) หลักการบริหารตนเอง (Self - managing) เป้าหมายเพื่อให้โรงเรียนจัดการบริหารด้วยตนเอง โดยมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการ ดำเนินงานในแต่ละโรงเรียนผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมที่ถูกกำหนดจากส่วนกลาง

(5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) โดยมีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้คุณภาพและมาตรฐานตามนโยบายของชาติ

ปรัชญา เวสารัชช (2545, น. 73 - 80) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยในการบริหารการศึกษาให้มีคุณภาพไว้ว่า (1) สถานศึกษาจัดให้มีสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยี หลักสูตร ปริมาณและคุณภาพของครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งระบบและกระบวนการเรียนการสอน (2) พัฒนาคุณภาพของครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในด้านการจัดการเรียนการสอนและการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (3) การผลิต และพัฒนาครู ให้มีจิตมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพครูและปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครูรวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนทั้งด้านทรัพยากร โอกาส กลไก และรูปแบบวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาครูและครูประจำการให้มีการปรับตัวและยกระดับความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง และ (4) คุณภาพของนักเรียนและการสนับสนุนของผู้ปกครอง คุณภาพของนักเรียนขึ้นอยู่กับ การดูแลช่วยเหลือของสังคมและผู้ปกครองในการกำกับดูแล ควบคุมความประพฤติและส่งเสริมให้โอกาสแก่เด็กและเยาวชนคนไทยทุกคนในการศึกษาตามความเหมาะสมของแต่ละคน (5) การสนับสนุนจากภาครัฐ เช่น จัดทุนให้ผู้ยากไร้ การส่งเสริมโอกาสในการศึกษาการกำหนดมาตรฐานการกำกับดูแลการจัดการศึกษา เป็นต้น (6) เทคโนโลยีการศึกษา การจัดการศึกษายุคใหม่ต้องอาศัยเทคโนโลยี การพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมจะช่วยเปิดโอกาสการเรียนรู้ที่หลากหลายและเข้าถึงบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ได้สะดวกขึ้น (7) สังคมและสภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพแวดล้อมค่านิยมทางสังคม กระบวนการเรียนรู้ในสังคม วัฒนธรรมในการเรียนรู้ค่านิยมทางสังคม เป็นต้น สอดคล้องกับ ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2545, น. 8) กล่าวว่า การบริหารงานต่าง ๆ ในโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จเกิดประสิทธิผลและมีคุณภาพ ผู้บริหารเป็นปัจจัยด้านบุคคลที่มีความสำคัญในการสร้างประสิทธิผลของหน่วยงาน ผู้บริหารจะต้องใช้ภาวะผู้นำกระจายความรับผิดชอบอย่างเป็นธรรมไปสู่ผู้ใต้บังคับบัญชาในหน่วยงานของตน ผู้บริหารต้องใช้ภาวะผู้นำให้เหมาะสมกับ การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับทุกสภาพการณ์ได้ และใช้ความรู้ความสามารถของตนให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพด้วย สอดคล้องกับ ชีระ รุณเจริญ (2546, น. 30) กล่าวว่า สถานศึกษา มีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐในการบริหารเพื่อให้การศึกษามีคุณภาพจึงต้องนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันว่า หลักธรรมาภิบาล มาบูรณาการในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนหลักดังกล่าว ได้แก่ (1) หลักนิติธรรม ได้แก่

การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม (2) หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องโดยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนได้พัฒนาตนเองไปพร้อมกัน คุณธรรมนี้ ได้แก่ ความซื่อสัตย์จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยประกอบอาชีพสุจริต (3) หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจของคนในชาติ โดยการปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน (4) หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็น ในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการแจ้งความเห็นการไต่สวนสาธารณะการประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ (5) หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน (6) หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม และยังสอดคล้องกับ ธรรมนูญแห่งเจรนนท์ (2548, น. 58 - 64) กล่าวว่า ในการศึกษาที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องมุ่งพัฒนาปรับปรุงคุณภาพขององค์กรโดยรวม ซึ่งเป็นการสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า มีการส่งเสริมให้พนักงานมีความภาคภูมิใจในการทำงานเป็นทีม สนับสนุนพนักงานให้ใช้นวัตกรรมและสร้างบรรยากาศของการปรับปรุงงานในโรงเรียน ครูมีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบโดยการจัดตั้งอำนวยการความสะดวก จัดหาทรัพยากรการประเมินผลรวมทั้งการวางแผนระยะยาว หัวใจของการบริหารคุณภาพโดยรวมคือการรับฟังความคิดเห็นของผู้รับบริการและการสื่อสารระบบเปิด ประกอบด้วย ส่วนสำคัญ 3 ส่วน ดังนี้ (1) การให้ความสำคัญกับลูกค้า (Customer Oriented) พนักงานทุกคนจะต้องมีความสำนึกแห่งคุณภาพ และความเป็นเลิศ (Excellence) ต้องระลึกเสมอว่า ผลงานของทุกคนมีผลกระทบต่อคุณภาพของสินค้าหรือบริการที่ส่งมอบให้กับลูกค้า (2) การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) การพัฒนาอย่างต่อเนื่องจะก่อให้เกิดโมเมนตัม (Momentum) ทำให้การก้าวไปข้างหน้าของธุรกิจสะดวก คล่องตัว และมีประสิทธิภาพขึ้นสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาระบบงานที่ซับซ้อนและครอบคลุมทั้งองค์กร (3) สมาชิกทุกคนต้องมีส่วนร่วม (Employer Involvement) สมาชิกในองค์กรทุกคนตั้งแต่พนักงานระดับปฏิบัติการจนถึงหัวหน้า คณะผู้บริหาร (Chief Executive Officers หรือ CEOs) ต้องมีความเข้าใจ และยอมรับในการสร้างคุณภาพสูงสุดให้ ซึ่ง Mann (1965, pp. 68 - 103)

ยังกล่าวเพิ่มเติมว่า การบริหารที่มีประสิทธิภาพและทำให้การศึกษามีคุณภาพ ผู้บริหารควรมีทักษะในการบริหาร 3 ด้าน ได้แก่ (1) ทักษะทางการจัดการ (Managerial Skill) เป็นความสามารถของผู้บริหารที่จะบริหารงานและรักษาไว้ซึ่งความร่วมมือของบุคคลในการทำงาน การสร้างความก้าวหน้าและพัฒนาสถานศึกษา ทักษะทางด้านการจัดการ ได้แก่ การวางแผน การตัดสินใจ การสั่งงานการควบคุมงาน การประสานงาน การจัดการ การบริหารทรัพยากรรวมทั้งการประเมินผลและการติดตามผลการทำงาน (2) ทักษะทางมนุษย์ (Human Skill) ความสามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ มีความเข้าใจถึงความรู้สึกของผู้อื่น การให้ความสำคัญกับทุกคน มีความจริงใจต่อผู้อื่นมีอารมณ์ขัน การมองโลกในแง่ดี มีคุณธรรม การไม่เอาเปรียบผู้อื่นและการปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองอยู่เสมอ (3) ทักษะทางเทคนิค (Technical Skill) เป็นทักษะที่ผสมระหว่างความรู้และความสามารถในการทำงานของตน ผู้บริหารควรมีความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ต่าง ๆ ได้แก่ งานด้านวิชาการ งานด้านบริการบุคคล งานด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการเงิน

สรุปได้ว่า แนวทางการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ รู้จักใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ สามารถนำเทคนิควิธีการและรูปแบบการบริหารที่เหมาะสมมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ เช่น การใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนเป็นฐาน การใช้หลักธรรมาภิบาล การให้ชุมชนและบุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควรมีการจัดระบบงานโดยกำหนดเป็นแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนในระยะ 3 - 5 ปี กำหนดแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตร พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น โรงเรียนมีการพัฒนาตนเอง ทั้งด้านการเรียนรู้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และการประกันคุณภาพ พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ และกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ทบทวน ประเมินผลและรายงานนอกจากนั้นผู้บริหารต้องมีระบบควบคุม กำกับติดตาม ตลอดจนการนำผลการปฏิบัติที่ได้ไปพัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง สร้างขวัญกำลังใจแก่ครูและบุคลากรในโรงเรียนเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ซึ่งเป้าหมายสุดท้ายคือ ความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชนในคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะประยุกต์ใช้แนวทางต่าง ๆ ตามที่นำเสนอข้างต้น โดยจะนำไปผนวกกับกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งใช้เป็นหลักในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายครั้งนี้

ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่สนับสนุนการบริหารจัดการคุณภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) ซึ่งนักวิชาการได้กล่าวถึง ทฤษฎีวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ไว้คล้ายกัน สรุปได้ดังนี้ (วิลาวัลย์ ประสานจิต. 2552 : 12 ; สุไรยา จินารง. 2554 : 30 ; สุนทร บุญสะอาด.2555 : 38) ทฤษฎีเดมมิ่ง (PDCA) มาจากพยัญชนะต้น 4 คำของภาษาอังกฤษ ได้แก่ Plan (วางแผน) Do (ปฏิบัติ) Check (ตรวจสอบ) Act (ปรับปรุง) แนวคิดเกี่ยวกับวงจร PDCA เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกโดยนักสถิติ Walter hew hart ซึ่งได้พัฒนาจากการควบคุมกระบวนการเชิงสถิติที่ Bell Laboratories ในสหรัฐอเมริกาเมื่อศตวรรษ 1930 ในระยะเริ่มแรกวงจรดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันในชื่อ “วงจร Shewhart” จนกระทั่งราวศตวรรษที่ 1950 ได้มีการเผยแพร่อย่างกว้างขวางโดย W. Edwards Deming ปรมาจารย์ทางด้านการบริหารคุณภาพ จนเป็นที่รู้จักชื่อว่า “วงจรเดมมิ่ง” หรือวงจรควบคุมคุณภาพ (Quality Control Circle : PDCA)

2.2.6.1 ความหมายการบริหารงานคุณภาพ PDCA

การบริหารงานอย่างมีคุณภาพหรือวงจรคุณภาพ (PDCA) จัดเป็นกิจกรรมปรับปรุงและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ เป็นวงจรหรือแนวทางการบริหารงานคุณภาพประเภทหนึ่งที่ถูกคิดค้นโดย Walter Shewhart ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายไว้แตกต่างกัน เช่น วิลาวัลย์ ประสานจิต (2552, น. 12 - 13) กล่าวว่า วงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle) เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพที่สำคัญของสถานศึกษาในยุคการปฏิรูปการศึกษา เป็นวงจรบริหารจัดการที่ต้องดำเนินการอย่างมีวินัยแบบครบวงจร เพื่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ที่เป็นวงล้อหมุนสู่ความก้าวหน้า หรือเป็นกระบวนการพัฒนาแบบ PDCA มีความหมาย ดังนี้ (1) การวางแผน (Plan) หรือ P เป็นจุดเริ่มต้นของวงจรการบริหารคุณภาพ เพราะแผนจะกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาคุณภาพ โดแผนจะอธิบายความจำเป็นและสร้างความเข้าใจในการแก้ปัญหา ซึ่งต้องอาศัยการร่วมแรงร่วมใจจากทุกหน่วยงานที่จะร่วมมือกันในการปรับปรุงแก้ไขอุปสรรค และข้อบกพร่องต่าง ๆ ขององค์การให้หมดไปอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อให้องค์การสามารถดำเนินงานบรรลุความสำเร็จตามที่ต้องการ (2) การปฏิบัติ (Do) หรือ D เป็นการนำทางเลือก ที่ตัดสินใจไปวางแผนปฏิบัติ (Action Plan) และลงมือปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าปัญหานั้นเป็นงานที่สามารถดำเนินการแก้ไขได้ภายในกลุ่มก็สามารถปฏิบัติได้ทันที หากปัญหามีความซับซ้อนเกี่ยวข้องกับหน่วยหรือกลุ่มอื่นก็ต้องแจ้งให้ผู้บริหารสั่งการให้หน่วยงานอื่นประสานงานและร่วมมือแก้ไขปัญหาให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ (3) การตรวจสอบ (Check) หรือ C เป็นการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล

งานที่ปฏิบัติโดยเปรียบเทียบผลการทำงานก่อนการปฏิบัติงาน และหลังปฏิบัติงานว่า มีความแตกต่างมากน้อยเพียงใด ถ้าผลลัพธ์ออกมาตามเป้าหมายก็จะนำไปจัดทำมาตรฐานสำหรับการปฏิบัติงานในครั้งต่อไป แต่ถ้าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด โดยอาจจะสูงหรือต่ำกว่าที่ต้องการ ทีมงานคุณภาพก็ต้องทำการศึกษาและวิเคราะห์สาเหตุ เพื่อทำการแก้ไขปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพขึ้น

(4) การปรับปรุง (Act) หรือ A เป็นการกำหนดมาตรฐานจากผลการดำเนินงานใหม่ เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติในอนาคต หรือทำการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทั้งที่เกิดจากความไม่สอดคล้องกับความต้องการ ปัญหาที่ไม่ได้คาดหวัง และปัญหาเฉพาะหน้าในการดำเนินงานจนได้ผลลัพธ์ที่พอใจ และได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายแล้วจึงจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานในอนาคตและจัดทำรายงานเสนอต่อผู้บริหารและกลุ่มอื่น ๆ ได้ทราบต่อไป

ไมตรี บุญทศ (2554, น. 17) สรุปความหมาย PDCA ไว้ว่าเป็นการบริหารงานคุณภาพตามวงจร PDCA ที่มีขั้นตอนเป็นวงจร 4 ขั้น คือ (1) การวางแผน (2) การปฏิบัติตามแผน (3) การตรวจสอบ/ประเมินผล (4) การปรับปรุง/พัฒนา โดยในการบริหารงานทั้ง 4 ขั้นตอนบุคลากรในหน่วยงานทุกคนจะต้องร่วมมือกันเพื่อมุ่งหวังให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เน้นคุณภาพไปถึงผู้เรียน สอดคล้องกับ สุนทร บุญสะอาด (2555, น. 43) กล่าวว่า PDCA คือ กระบวนการถ่ายโอนวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติไปยังผู้ปฏิบัติที่วิสัยทัศน์มาเสมอกันอย่างมีอุบายที่แยบยล และมี การตรวจสอบอย่างเป็นระบบ ตามขั้นตอนเมื่อถึงจุดประสงค์ย่อยและต่อเนื่องจนถึงจุดหมายหลัก การจัดการที่มีการปฏิบัติไปตามขั้นตอน คือ การวางแผน ปฏิบัติตามแผน การบริหารงานในระดับต่าง ๆ ทุกระดับตั้งแต่เล็กที่สุด คือ การปฏิบัติงานประจำวันของบุคคลดำเนินไปจนถึงเป้าหมายหลัก พร้อมกับการตรวจสอบตามขั้นตอน ในขณะเดียวกันก็มีการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน ผลที่ได้คือคุณภาพของการดำเนินงานนั่นเอง

จากการศึกษาความหมายของการบริหารงานคุณภาพ PDCA ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า PDCA หมายถึง การบริหารคุณภาพด้วยวงจรเดมมิ่ง เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพที่สำคัญของสถานศึกษาในยุคการปฏิรูปการศึกษา หรือเป็นกระบวนการพัฒนาแบบ PDCA ย่อมาจาก “Plan : วางแผน Do : ปฏิบัติ Check : ตรวจสอบ Act : ปรับปรุง” เป็นวงจรบริหารจัดการที่ต้องดำเนินการอย่างมีวินัยแบบครบวงจรเพื่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องที่เป็นวงล้อหมุนสู่ความก้าวหน้า

2.2.6.2 การบริหารคุณภาพวงจรเดมมิ่ง PDCA

การบริหารโดยใช้วงจรการพัฒนาคุณภาพ PDCA เป็นกระบวนการที่มี การตรวจสอบตนเองอยู่ตลอดเวลา ต้องอาศัยการทำงานที่ต้องประสานกันด้วยดี เปรียบเสมือน การประสาน

เสียงดนตรี ซึ่งมี 4 ขั้นตอน มีการพัฒนาเป็นวงต่อเนื่อง เรียกว่า วงจร PDCA (Plan - do - check - act) ชัชวาลย์ บุญเหลี่ยม (2552, น. 25 - 27) กล่าวว่า การบริหารคุณภาพต้องอาศัยการทำงานที่ประสานกัน จึงมี 4 ขั้นตอนที่จะต้องปฏิบัติต่อเนื่องกันไปไม่สิ้นสุด ซึ่งเขียนได้ว่า Plan - do - check - act หรือ PDCA ซึ่งเสมือนกับเป็นวงจรอันหนึ่ง เรียกว่า วงจร Deming วงจรหรือวงล้อ PDCA ก็คือ วิธีการที่เป็นขั้นตอนในการที่ทำให้งานเสร็จอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพและเชื่อถือวางใจได้ โดยการใช้วงจร PDCA เป็นเครื่องมือการบริหารงานอย่างต่อเนื่องในการติดตามปรับปรุงพัฒนาให้บรรลุตามเป้าหมาย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan) การวางแผนงานจะช่วยพัฒนาความคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่เป็นจริงขึ้นมาในรายละเอียดให้พร้อมในการเริ่มต้นลงมือปฏิบัติ แผนที่ดีมีลักษณะ 5 ประการ คือ เป็นไปได้จริง (Realistic) สามารถเข้าใจได้ (Understandable) สามารถตรวจวัดได้ (Measurable) ใช้หลักพฤติกรรมนิยม (Behavioral) และบรรลุผลสำเร็จได้ Achievable)

ขั้นตอนที่ 2 ปฏิบัติการ (Do) ประกอบด้วยการกระทำ 3 ระยะ คือ (1) การวางแผน กำหนดการ โดยการแยกแยะกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องกระทำ กำหนดเวลาที่คาดว่าจะต้องใช้ในกิจกรรมแต่ละอย่าง การจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ เป็นต้น (2) การจัดการแบบแมทริกซ์ (Matrix Management) การจัดการแบบนี้สามารถช่วยดึงเอาผู้เชี่ยวชาญหลายแขนงจากแหล่งต่าง ๆ มาได้ และเป็นวิธีช่วยประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ (3) การพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของผู้ร่วมงาน โดยให้ผู้ร่วมงานเข้าใจถึงงานทั้งหมดและทราบเหตุผลที่ต้องกระทำนั้น ให้ผู้ร่วมงานพร้อมใช้ดุลยพินิจอันเหมาะสมในการปฏิบัติงานด้วยความยืดหยุ่นภายใต้ขีดจำกัดของแนวทางที่กำหนดไว้ และสอนให้ผู้ร่วมงานฝึกกระบวนการทางความคิด โดยการฝึกฝนด้วยการทำงาน อธิบาย/แสดงให้เห็นว่าทำอย่างไรให้ผู้เข้าฝึกอบรมได้ลองปฏิบัติจริง ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนขณะกำลังฝึกฝน ยอมรับฟังคำวิจารณ์ของผู้อื่นเพื่อนำมาปรับปรุงงานใช้เอกสารการวางแผนเป็นอุปกรณ์ในการสอน

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check) ซึ่งการตรวจสอบทำให้รับรู้สภาพการณ์ของงานที่เป็นอยู่เปรียบเทียบกับสิ่งที่วางแผน ซึ่งมีกระบวนการ ดังนี้ (1) กำหนดวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ (2) รวบรวมข้อมูล (3) พิจารณากระบวนการเป็นตอน เพื่อแสดงจำนวนและคุณภาพของผลงานที่ได้รับในแต่ละขั้นตอน เปรียบเทียบกับที่ได้วางแผนไว้ (4) การรายงานจะเสนอผลการประเมิน รวมทั้งมาตรการป้องกันความผิดพลาดหรือความล้มเหลว โดยมีการรายงานเป็นทางการอย่างสมบูรณ์และรายงานแบบย่ออย่างไม่เป็นทางการ

ขั้นตอนที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Act) ผลการตรวจสอบหากพบว่าเกิดข้อบกพร่องเกิดขึ้น ทำให้งานที่ได้ไม่ตรงเป้าหมายหรือผลงานไม่ได้มาตรฐาน ให้ปฏิบัติการแก้ไขตามลักษณะปัญหาที่พบ ถ้าผลงานเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมาย ต้องแก้ไขที่ต้นเหตุ ถ้าพบความผิดปกติใด ๆ ให้สอบสวนค้นหาสาเหตุแล้วทำการป้องกัน ไม่ให้ความผิดปกตินั้นเกิดขึ้นซ้ำอีก นอกจากนี้ ไมตรี บุญทศ (2554, น. 18) กล่าวว่า วงจร PDCA เป็นกระบวนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ จากวิธีการหรือขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือการวางแผนการปฏิบัติตามแผนการตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน และการปรับปรุงแก้ไขงานตามแผน ดังนี้ (1) ด้านการวางแผน จะทำให้เกิดความพร้อมก่อนปฏิบัติงานจริงในการปฏิบัติงานของแต่ละส่วนแต่ละฝ่าย ผลของงานเมื่อการประเมินจะมีประสิทธิภาพเที่ยงตรง (2) ด้านการปฏิบัติตามแผน จะทำให้การปฏิบัติงานเกิดความราบรื่น และเรียบร้อย นำไปสู่เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ (3) ด้านการตรวจสอบ จะมีขั้นตอนชัดเจน ตรวจสอบแล้วจะได้รับการยอมรับจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การปฏิบัติงานขั้นต่อไปก็จะดำเนินต่อไปได้ (4) ด้านการปรับปรุง จะทำให้การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นมีการปรับปรุงแก้ไขได้เรียบร้อยจากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า PDCA มีประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ซึ่งเมื่อใช้วงจร PDCA จะช่วยให้กิจกรรมมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องโดยเริ่มจากการตั้งเป้าหมายด้วยการวางแผน (P) และนำไปสู่การปฏิบัติ (D) หลังจากนั้นจึงต่อด้วยการตรวจสอบหรือประเมินผลการปฏิบัติตามแผน (C) ว่าผลที่ได้นั้นเป็นไปตามที่คาดหวังมากน้อยเพียงใด และท้ายสุดนำผลที่ได้จากการประเมินไปดำเนินการต่อตามความเหมาะสม (A) หากผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามที่วางแผนไว้ก็ให้จัดทำมาตรฐานวิธีการดำเนินการนั้น เพื่อกิจกรรมในลักษณะเดียวกันต่อไป

สรุปว่า การบริหารด้วยวงจรการพัฒนาคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย (1) การวางแผน (Plan) คือ การวางแผนการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการทำงานที่ได้ผลงาน การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง การพัฒนาสิ่งใหม่ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน (2) ปฏิบัติตามแผน (Do) คือ การดำเนินการเพื่อให้ได้ตามแผนที่มีการกำหนดไว้ อาจมีการกำหนดโครงสร้างคณะทำงานรองรับการดำเนินการ เช่น คณะกรรมการ ฯลฯ กำหนดวิธีในการดำเนินงาน ขั้นตอน ผู้ดูแลรับผิดชอบ ผู้ตรวจสอบและทำการประเมินผล (3) ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน (Check) คือ ขั้นตอนที่เริ่มเมื่อมีการดำเนินโครงการตามข้อ 2 ควรจะต้องทำการประเมินผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้หรือไม่อาจประเมินในส่วน การประเมินผลงานการดำเนินการ การประเมินผลการดำเนินตามขั้นตอน และการประเมินผลงานตามเป้าหมายของแผนงานที่ได้มีการกำหนดไว้ ในการประเมินนี้เราสามารถทำได้เองโดยใช้คณะกรรมการที่รับผิดชอบในแผนการดำเนินงานภายในเป็นการประเมินตนเอง และ (4) ปรับปรุง

แก้ไขพัฒนาต่อเนื่อง (Act) คือ การนำผลประเมินที่ได้มาทำการวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาแผนในการปรับปรุงต่อไป ในส่วนนี้ควรจะเสนอแนะปัญหาแนวทางการปรับปรุงแก้ไขปัญหา หรือการพัฒนาระบบที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีกไม่มีที่สิ้นสุด

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่าย

2.3.1 ความหมายของเครือข่าย

เครือข่าย (Network) คือ การเชื่อมโยงของกลุ่มของคนหรือกลุ่มองค์กรที่สมัครใจที่จะแลกเปลี่ยนข่าวสารร่วมกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่ายด้วยความเป็นอิสระเท่าเทียมกันภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิ เชื่อถือ เอื้ออาทร ซึ่งกันและกัน ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ เช่น ขนิษฐา กาญจนรังษิณนท์ (2542, น. 12 - 13) ได้ให้ความหมายเครือข่ายว่า คือ กลุ่มของคนหรือองค์กรที่สมัครใจแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูลระหว่างกันหรือทำกิจกรรมร่วมกันในลักษณะที่บุคคลหรือองค์กรสมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระในการดำเนินกิจกรรมของตนเอง การสร้างเครือข่ายเป็นการทำให้บุคคลและองค์กรที่กระจัดกระจายได้ติดต่อและการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการร่วมมือกันด้วยความสมัครใจอีกทั้งให้สมาชิกในเครือข่ายมีความสัมพันธ์กันฉันท์เพื่อนที่ต่างก็มีความเป็นอิสระมากกว่าสร้างการคบค้าแบบพึ่งพิง และ ธนา ประมุขกุล (2544, น. 104 - 112) ได้กล่าวถึงเครือข่ายว่า เป็นกระบวนการทำงานที่มีการเชื่อมโยงประสานงานระหว่างบุคคล องค์กร หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีฐานตั้งอยู่บนวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเดียวกัน และด้วยปรัชญาการอยู่ร่วมกัน สมาชิกทุกคนมีความเสมอภาคกันโดยเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายย่อยหลาย ๆ เครือข่ายให้รวมขึ้นมาใหม่เป็นอีกหนึ่งระบบของหน่วยสมาชิกเข้ามารวมกันวิจิตส่วน วิจิต นันทสุวรรณ และจำนง แรกพิณิจ (2545) กล่าวถึงเครือข่ายการเรียนรู้ว่าเป็นการมารวมตัวกันเพื่อขบคิดปัญหา รวมพลังแก้ปัญหา และหาผู้นำขึ้นมาด้วยตนเอง แล้วรวมตัวกันเพื่อมีอำนาจต่อรอง มีการต่อสู้ทางความคิด มีการเรียนรู้จากภายนอกมีการไปมาหาสู่เรียนรู้งานด้วยกัน จนกระทั่งเกิดกระบวนการแก้ปัญหาได้ ส่งผลให้การทำมาหากินและเศรษฐกิจดีขึ้น สอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545, น. 28) ให้ทัศนะเกี่ยวกับนิยามของเครือข่ายว่าเครือข่ายมีความหมายแตกต่างกันไปตามมุมมองของแต่ละคน และให้นิยามของเครือข่าย เพื่อการปฏิรูปการศึกษาว่าหมายถึง “การที่ปัจเจกบุคคล องค์กร หน่วยงาน หรือสถาบันใด ๆ

ได้ตกลงที่จะประสาน เชื่อมโยงเข้าหากันภายใต้วัตถุประสงค์หรือข้อตกลงอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน อย่างเป็นระบบโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการปฏิรูปการศึกษา" กลุ่มเครือข่ายนั้นต้องมีการแสดงออกเป็นการลงมือกระทำกิจกรรมร่วมกัน และเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545, น. 29) ยังมีความเห็นอีกว่า การเชื่อมโยงเข้าหากันเป็นเครือข่าย ไม่ใช่การรวมกลุ่มของสมาชิกที่มีความสนใจเพียงต้องการพบปะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือร่วมสังสรรค์กันเท่านั้น แต่หมายถึงความต้องการที่จะพัฒนาไปสู่การลงมือกระทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีเป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจน และยังสอดคล้องกับ ฉัตรนภา พรหมมา และคณะ (2547, น. 23) กล่าวว่า เครือข่ายคือกลุ่มคนหรือองค์กรสมัครแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูลระหว่างกันหรือทำกิจกรรมร่วมกันโดยมีการจัดรูปแบบหรือจัดระเบียบโครงสร้างที่คนหรือองค์กรสมาชิกยังคงมีความอิสระในความหมายนี้ประเด็นสำคัญคือความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่ายต้องเป็นไปโดยสมัครใจกิจกรรมที่ทำในเครือข่ายต้องมีลักษณะเท่าเทียมหรือแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน และการเป็นสมาชิกเครือข่ายไม่มีผลกระทบต่อความเป็นอิสระหรือความเป็นตัวของตัวเองของคนหรือองค์กรนั้น ๆ

นอกจากนี้ Mark (2003, p. 98) ได้กล่าวถึงความหมายของเครือข่ายว่า เป็นรูปแบบหนึ่งของการประสานงานของบุคคล กลุ่ม องค์กร หรือหลายองค์กรที่มีทรัพยากรของตัวเอง ซึ่งเข้ามาประสานงานกันอย่างมีระยะเวลาพอสมควร จะมีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอหรือไม่ก็ตาม แต่จะมีการวางรากฐานเอาไว้เมื่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีความต้องการจะขอความช่วยเหลือหรือขอความร่วมมือจากกลุ่มอื่น ๆ เพื่อแก้ปัญหาและสามารถติดต่อกันต่อไปได้ และการที่ปัจเจกบุคคลหรือสถาบันมารวมกันเป็นกลุ่มนั้น จะต้องมีความสนใจในเรื่องหนึ่งเรื่องใดร่วมกัน อย่างไรก็ตามการรวมกลุ่มยังไม่พออาจเป็นเครือข่ายงานได้ เพราะจะมีลักษณะเพียงการทำงานร่วมกันคือ มีบุคคลร่วมสนทนากันหากจะให้เป็นเครือข่ายที่ดีได้ต้องมีความร่วมมือกันที่จะติดต่อสื่อสาร เต็มใจที่จะประสานงานกัน และที่สำคัญสมาชิกต้องยอมรับที่จะทำกิจกรรมร่วมกันไม่ใช่เพียงแลกเปลี่ยนความคิดเห็นนั้นจากความหมายของเครือข่าย และ Wheatly (1999, p. 41) กล่าวว่า สรรพสิ่งทั้งหลายต่างก็มีการพึ่งพาอาศัยกัน มีการดำรงอยู่รวมกันเป็นกลุ่มก้อน เป็นข่ายใยแห่งความสัมพันธ์ มีความเป็นอิสระต่อกัน และมีตัวตนที่แท้จริง กล่าวคือ สรรพสิ่งทั้งหลายเป็นเครือข่ายที่เชื่อมโยง มีการขยายผลและเติบโตอย่างต่อเนื่อง สามารถปรับเปลี่ยนรูปร่าง รูปทรงและเปลี่ยนพลังงานเพื่อการเข้าสู่ภาวะที่เหมาะสม

จากการศึกษาความหมายของเครือข่ายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าเครือข่ายเป็นการเชื่อมโยงระหว่างระบบการทำงานหรือเชื่อมโยงบทบาทของกลุ่มบุคคล องค์กร หน่วยงานที่เป็นหน่วยงานย่อยเข้า

ด้วยกันโดยความสมัครใจ มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการจัดโครงสร้างและกระบวนการทำงานด้วยระบบใหม่ในลักษณะการสร้างความร่วมมือประสานงานกันในแนวราบระหว่างผู้เกี่ยวข้องด้วยการระดมสรรพกำลังร่วมกันกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาด้วยการให้สมาชิกได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำร่วมรับผิดชอบ ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมกันรับประโยชน์

2.3.2 หลักการสำคัญของเครือข่าย

เครือข่ายจำนวนมากตั้งขึ้นเพื่อปรับปรุงการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างสมาชิก การแบ่งปันข้อมูลข่าวสารเป็นวัตถุประสงค์หลักของเครือข่าย บางเครือข่ายตั้งขึ้นเพื่อความร่วมมือในการวิจัยศึกษา ผูกอบรม หรือตลาด บางเครือข่ายมุ่งเพื่อแลกเปลี่ยนเครื่องมือในการประกอบอาชีพ (เช่น เครือข่ายเครื่องจักรกลทางการเกษตร) บางเครือข่ายมุ่งเป็นกลุ่มพลังกระตุ้นความตระหนักของสังคม และเข้าไปมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของสมาชิก เครือข่ายหลายแห่งมีวัตถุประสงค์หลายด้าน ทั้งแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ทั้งร่วมมือกันในการจัดการฝึกอบรมและวิจัย รวมทั้งผลักดันนโยบาย ซึ่ง ทวีป อภิสิริ (2544, น. 37) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของเครือข่ายไว้ ดังนี้ (1) หลักการกระจายโอกาสทางการศึกษา การให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งรับผิดชอบจัดการศึกษาเพียงหน่วยงานเดียว ก็ไม่สามารถกระจายโอกาสให้เข้าถึงตัวผู้เรียนในชุมชนให้เข้ามาเป็นเครือข่ายได้ เพราะการมีเครือข่ายการจัดการศึกษามากเท่าไรเท่ากับเป็นการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ไปถึงประชาชนผู้รับบริการได้เป็นอย่างดี (2) การมีเครือข่ายจัดการศึกษาที่มีกระจายอยู่ทั่วประเทศ ย่อมช่วยให้คนไทยทั้งประเทศสามารถไปใช้สิทธิเข้ารับบริการการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีข้อจำกัดว่า จะเป็นในเมืองหรือชนบทโดยยึดหลักความเสมอภาคเท่าเทียมกันทางการศึกษาที่ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” (3) หลักการมีส่วนร่วมทางการศึกษา การจัดการศึกษาของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 29 ที่ว่า “ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชนส่งเสริมความเข้มแข็ง เพื่อชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรมรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชนด้วย” (4) หลักการระดมสรรพกำลังเพื่อจัดการศึกษา การใช้เครือข่ายการศึกษาในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นแหล่งให้บริการการศึกษาแก่ประชาชน ซึ่งอาศัยการระดมสรรพกำลังที่มีอยู่มาใช้ในการให้บริการทางการศึกษา เพื่ออำนวยความสะดวกสูงสุดให้แก่ผู้รับบริการการศึกษามากที่สุด (5) หลักการจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หน่วยงาน

ต่าง ๆ การจัดระบบความสัมพันธ์ของเครือข่ายจะต้องชัดเจน ว่าแต่ละหน่วยงาน แต่ละองค์กร อยู่ที่ไหนบ้าง ทำกิจกรรมอะไร ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกัน (6) หลักการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เพื่อการรับช่วงและส่งต่อทางการศึกษา การทำงานของเครือข่ายจะต้องเชื่อมโยงกัน ส่งต่อรับช่วงต่อเนื่องกันอย่างราบรื่นไม่สะดุด จึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด จึงต้องมีการประสานงาน แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการทำงานเครือข่ายร่วมกันตามแผนที่วางไว้อย่างต่อเนื่อง และกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (2557) ได้กล่าวถึงการทำงานแบบเครือข่ายมีความสำคัญ ดังนี้ (1) เกิดกระบวนการเรียนรู้ บุคคลและผู้ที่เข้ามาดำเนินงานร่วมกันในเครือข่ายจะเกิดกระบวนการเรียนรู้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ วิธีการทำงาน และประสบการณ์ความเชี่ยวชาญซึ่งเป็นทุนภายในตนเอง ดังนั้น สมาชิกทุกคนในเครือข่ายจะมีการพัฒนาทั้งความรู้ ความสามารถและประสบการณ์โดยกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถช่วยให้บุคคล และองค์กรเครือข่ายมีการปรับตัวพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ทั้งในการแสวงหาความรู้ใหม่ วิธีการใหม่ รวมทั้ง การขยายแนวร่วมใหม่อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การทำงานเกิดผลสำเร็จมากขึ้น หรือมีเกิดการเรียนรู้เทคนิค วิธีการ หรือกลไกจากเครือข่ายที่เป็นพันธมิตร ซึ่งเปิดเผยข้อมูลให้กันอย่างไม่ปิดบัง (2) การเพิ่มโอกาสในการจัดการปัญหา การรวมกลุ่มและการประสานงานอย่างต่อเนื่องกับภาคที่เกี่ยวข้องเป็นการสร้างสรรค์โอกาสในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม องค์กรและเครือข่าย เนื่องจากการพบปะและมีกิจกรรมเกี่ยวข้องระหว่างกัน มีการติดต่อไปมาหาสู่กันอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เกิดการปรับตัวเพื่อลดจุดอ่อน และแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง รวมทั้งมีข้อมูลที่ช่วยให้เครือข่ายของตนมีการพัฒนาตนเองได้อย่างรวดเร็วทันต่อสถานการณ์ สามารถจัดการปัญหาต่าง ๆ ได้ล่วงหน้า หรือแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี (3) เกิดการพึ่งพาตนเอง เครือข่ายมีการทำงานอย่างมีระบบ มีกระบวนการทำงานที่อาศัยการมีส่วนร่วม ผ่านประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง เป็นการสะสมทุนทางสังคมในด้านทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ ซึ่งช่วยสร้างวินัยและวัฒนธรรมของสมาชิกในเครือข่าย หรือของชุมชน ทำให้มีศักยภาพในการเผชิญกับปัญหาด้านต่าง ๆ เกิดการพึ่งพาตนเองได้ (4) เกิดการจัดการทรัพยากรในท้องถิ่น ปัญหาพื้นฐานของสังคมไทยเป็นเรื่องการจัดการทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็นแหล่งน้ำ ป่า พื้นที่ลุ่มน้ำ ซึ่งหากขาดการรวมกลุ่มกันก็มักเกิดการขัดแย้งทะเลาะเบาะแว้ง เกิดกรณีพิพาททำให้คนในชุมชนแตกความสามัคคี การรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายมีส่วนช่วยในการจัดการกับทรัพยากรท้องถิ่นในหลาย ๆ พื้นที่ (5) เกิดกระบวนการผลักดันเชิงนโยบายในการจัดการปัญหาของประชาชน ในปัจจุบันมีความต้องการให้เกิดการแก้ปัญหาเชิงระบบและมีความต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องมีการผลักดันให้เกิดมาตรการ หรือเป็นนโยบายที่มีการประกาศใช้เป็นกฎหมายต่าง ๆ เช่น พระราชบัญญัติ หรือ

กฎกระทรวง เพื่อให้รัฐบาลดูแล และมีการดำเนินการ ทั้งนี้ เพราะกระบวนการนโยบายสาธารณะเน้นการมีส่วนร่วมเรียนรู้ของทุกฝ่าย จนเกิดเป็นความเข้าใจของสังคม (Social Understanding) เป็นคุณค่าของสังคม (Social Value) และเป็นการปฏิบัติโดยสังคม (Social Practice) ซึ่งการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ (Interactive Learning Through Action) คือ หัวใจของความสำเร็จในเรื่องต่าง ๆ (6) เกิดอำนาจหรือพลังคนจำนวนมากที่รวมตัวกันโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันที่ชัดเจนย่อมทำให้เกิดพลังในการรับฟัง กระบวนการทำงานของเครือข่ายกล่าวได้ว่า เป็นพลังของภาคประชาชนอย่างแท้จริง โดยมีจุดหมายเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมเครือข่ายที่มีความแตกแยกมีความขัดแย้งและขาดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันจะอ่อนแอ ขาดการร่วมมือผลักดัน เนื่องจากประเด็นปัญหาเชิงนโยบายต้องอาศัยการเชื่อมประสานกับเครือข่ายและภาคีอื่น ๆ เพื่อให้เครือข่ายมีพลังและมีอำนาจในการต่อรองที่สูงขึ้นพลังอำนาจของงานรวมกลุ่มนี้บางครั้งอาจไม่ส่งผลที่เป็นรูปธรรมโดยตรงแต่เป็นพลังหรือประโยชน์ในทางอ้อมที่บรรดากลุ่มหรือเครือข่ายอื่น ๆ ให้ความเกรงใจและสามารถนำมาเป็นการต่อรองในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองได้

จากการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของเครือข่ายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าหลักการสำคัญของเครือข่าย เป็นการสร้างกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกในเครือข่าย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ การจัดกิจกรรมและต่ออาศัยความสัมพันธ์ร่วมกันก่อนที่จะเป็นองค์กรเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จได้ นอกจากนี้เครือข่ายยังนับเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในปัจจุบัน เนื่องด้วยเครือข่ายเป็นการจัดระบบให้กลุ่มบุคคลหรือองค์กรที่เป็นสมาชิกดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน เพื่อนำไปสู่จุดหมายที่เห็นพ้องต้องกัน การรวมตัวเป็นเครือข่ายจึงควรทำในลักษณะการแลกเปลี่ยน ต้องสกัดเอาส่วนดีหรือจุดแข็งของแต่ละฝ่ายมาเรียนรู้และสนับสนุนกันและกัน เป็นการผนึกกำลัง (Synergy) ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากการทำงานเป็นเครือข่ายมักจะมีผลที่ดีกว่า ผลรวมที่เกิดจากการปล่อยให้ต่างคนต่างทำแล้วนำผลลัพธ์ของแต่ละคนมารวมกัน ดังนั้นการสร้างเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ จะช่วยให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพ

2.3.3 ประเภทของเครือข่าย

ประเภทของเครือข่ายมีความแตกต่างกันไปตามนิยามและกิจกรรมที่แต่ละกลุ่มหรือผู้ใช้กิจกรรมเครือข่ายกำหนดขึ้น ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้แบ่งประเภทเครือข่ายไว้หลากหลายเช่น ปาน กิมปี (2540, น. 21 - 23) ได้จัดประเภทของเครือข่ายออกเป็น 4 หมวด ได้แก่ (1) แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้แบ่งเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ (1.1) เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นบุคคลเป็นการพัฒนาบุคคลในด้าน

ต่าง ๆ ก่อนที่บุคคลจะนำไปพัฒนาครอบครัวชุมชนและสังคม และ (1.2) เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นชุมชนเป็นหลักโดยให้การศึกษาเป็นเครื่องมือที่จะเปลี่ยนแปลงสังคมและเศรษฐกิจของชุมชน (2) แบ่งตามโครงสร้างเครือข่ายการเรียนรู้จำแนกออกเป็น 4 ประเภท คือ (2.1) เครือข่ายการเรียนรู้ โครงสร้างกระจายศูนย์มีศูนย์กลางทำหน้าที่ประสานงานแต่ภารกิจในการจัดการเรียนการสอนจะกระจายความรับผิดชอบให้กับสมาชิกเครือข่ายซึ่งต่างก็มีความสำคัญเท่ากันรูปแบบนี้อาจเรียกว่ารูปแบบการกระจายความรับผิดชอบ (Distributed Network) (2.2) เครือข่ายการเรียนรู้โครงสร้างรวมศูนย์มีองค์กรกลางเป็นทั้งศูนย์ประสานงานและเป็นแม่ข่ายรวบรวมอำนาจการจัดการรวมความรู้ไว้ในศูนย์กลางการลงทุนทั้งด้านอุปกรณ์เทคโนโลยีและกำลังคนจะอยู่ที่แม่ข่าย ส่วนลูกข่ายหรือสมาชิกเป็นเพียงผู้ร่วมใช้บริการจากศูนย์กลาง (2.3) เครือข่ายการเรียนรู้โครงสร้างลำดับชั้น (Hierarchical Network) มีลักษณะเช่นเดียวกับแผนภูมิองค์กรการติดต่อสื่อสารข้อมูลจะต้องผ่านตามลำดับชั้นตอนมาก นิยมใช้ในการบริหารการจัดการองค์กรต่าง ๆ ซึ่งเหมาะแก่การควบคุมดูแลระบบงาน (2.4) เครือข่ายการเรียนรู้โครงสร้างแบบผสมคือ มีทั้งรูปแบบรวมศูนย์และกระจายศูนย์เนื่องจากการเรียนรู้มีได้อาศัยสื่อหนึ่งสื่อใดเป็นหลักหากแต่มีการผสมผสานกันระหว่างสื่อบุคคลและเทคโนโลยีจึงจำเป็นต้องจัดระบบเครือข่ายแบบผสมเพื่อสนองความต้องการได้อย่างกว้างขวางและตรง (3) แบ่งตามหน่วยสังคม (3.1) เครือข่ายการเรียนรู้ระดับบุคคลเป็นเครือข่ายระบบของครอบครัวหรือระบบของเครือข่ายซึ่งจะมีผลต่อการเรียนรู้ของบุคคลค่อนข้างสูง (3.2) เครือข่ายการเรียนรู้ระดับกลุ่มมองได้มีตี้อยู่คือเครือข่ายการเรียนรู้แบ่งตามกลุ่มบ้านและเครือข่ายการเรียนรู้ตามอาชีพ (3.3) เครือข่ายการเรียนรู้ระดับชุมชนเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ระดับชุมชนกับชุมชนมีความเชื่อมโยงกันมีการแลกเปลี่ยนพูดคุยกันระหว่างไปเยี่ยมเยียนติดต่อกันการประชุมตำบลของผู้นำหมู่บ้าน และ (4) แบ่งตามระดับการปกครองและลักษณะของงาน ได้แก่ เครือข่ายชุมชนเครือข่ายนักพัฒนาเครือข่ายระดับจังหวัดเครือข่ายภาครัฐเครือข่ายวิชาชีพเครือข่ายธุรกิจเครือข่ายสื่อสารมวลชนเครือข่ายนักฝึกอบรมเครือข่ายการประมวลและสังเคราะห์องค์ความรู้ระดับเครือข่ายภาคสาธารณะเครือข่ายวิชาการเครือข่ายองค์กรนโยบายของรัฐเครือข่ายผู้ทรงคุณวุฒิ และเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545, น. 44 - 46) กล่าวว่า การแบ่งประเภทของเครือข่ายมีหลายประเภทขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการใช้งาน ซึ่งสามารถแบ่งได้ตามเกณฑ์การแบ่งดังนี้ (1) แบ่งตามขนาดของกลุ่ม แบ่งได้เป็นเครือข่ายรวม (Total Network) และเครือข่ายย่อย (Subnet Work) (2) แบ่งตามพื้นที่ โดยแบ่งเป็นเครือข่ายระดับหมู่บ้านในพื้นที่ตำบล เครือข่าย ระดับหมู่บ้านข้ามตำบล เครือข่ายระดับตำบลในอำเภอใดอำเภอหนึ่ง เครือข่ายอำเภอในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง (3) แบ่งตาม

ประเด็นที่สนใจร่วมกัน เป็นการแบ่งเครือข่ายขึ้นกับประเด็นที่เครือข่ายนั้นสนใจ อาทิ เครือข่ายการปฏิรูปครู เครือข่ายการศึกษาระดับปฐมวัย (4) แบ่งตามวิชาชีพของกลุ่มสมาชิกเช่น เครือข่ายนักการเมือง เครือข่ายผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายนักธุรกิจ (5) แบ่งตามบทบาทของกลุ่ม เช่น เครือข่ายการศึกษาวิจัยเพื่อปฏิรูปการศึกษา เครือข่ายเพื่อการวิเคราะห์และเสนอแนะนโยบาย (6) แบ่งตามลักษณะภาคีที่ร่วมกันในเครือข่าย เช่น เครือข่ายแนวนอน (Horizontal Network) เป็นเครือข่ายของกลุ่มที่มีลักษณะทางสังคมใกล้เคียงกัน เครือข่ายแนวตั้ง (Vertical Network) เป็นการสร้างเครือข่ายระหว่างภาคีที่แตกต่างกัน (7) แบ่งตามระดับความผูกพันเป็นการใช้ระดับความผูกพันระหว่างบุคคลเป็นศูนย์กลาง เครือข่าย สอดคล้องกับ ฉัตรนภา พรหมมา (2547, น. 23) ได้กล่าวว่าเครือข่ายยังมีรูปแบบมากมาย และมีบางคนพยายามจำแนกโดยใช้คุณลักษณะของสมาชิกพื้นที่ทางภูมิศาสตร์กิจกรรมหลักวัตถุประสงค์ และโครงสร้างของเครือข่ายเป็นเกณฑ์ คือ (1) คุณลักษณะของสมาชิกเครือข่ายอาจจำแนกตามประเภทของสมาชิก เช่น ขาวนา นักวิจัยหรือวิศวกรบางกรมนคนทำงานในระดับเดียวกันเป็นประเภทเดียวกัน หรือเน้นเครือข่ายแนวราบ เช่น เครือข่ายขาวนา (ประกอบด้วย คนที่เป็นขาวนาเท่านั้น) บางคนก็รวมคนทำงานสาขาเดียวกันแต่ต่างระดับกันเข้าด้วยกัน หรือเน้นเครือข่ายแนวตั้ง เช่น ขาวนา นักวิจัยด้านการเกษตรหน่วยงานกำหนดนโยบายการเกษตรและหน่วยงานระหว่างประเทศที่ทำงานเกี่ยวกับด้านการเกษตรเป็นต้นบางเครือข่ายมีสมาชิกแบบบุคคลแต่บางแห่งก็มีสมาชิกเป็นองค์กรหรือสถาบัน และบางแห่งมีปะปนกัน (2) พื้นที่ทางภูมิศาสตร์เป็นการจำแนกเป็นเครือข่ายระดับชาติที่ดำเนินงานในพื้นที่หนึ่งหรือในประเทศหนึ่งบางแห่งก็เป็นเครือข่ายระดับประเทศบางแห่งเป็นเครือข่ายระดับภูมิภาค เช่น ภูมิภาคเอเชียอาคเนย์พื้นที่แห้งแล้ง (Arid Land Information Network) เป็นต้น และสอดคล้องกับเสรี พงศ์พิศ (2548, น. 198 - 200) ได้กล่าวว่า ประเภทของเครือข่ายมีหลายประเภทด้วยกันขึ้นอยู่กับสมาชิก พื้นที่ กิจกรรมหลัก วัตถุประสงค์ และโครงสร้างการดำเนินงานตามลักษณะขององค์กรเครือข่าย ซึ่งแบ่งได้ดังนี้ (1) เครือข่ายที่มีลักษณะแนวราบ เป็นการประสานบุคคลที่อยู่ในระดับเดียวกัน อาชีพเดียวกัน มาเชื่อมประสานกันเป็นเครือข่าย (2) เครือข่ายที่มีลักษณะแนวตั้ง เป็นการประสานความร่วมมือจากผู้คนหลากหลายอาชีพที่แตกต่างกันมาเป็นเครือข่าย เพื่อให้เกิดความเข้าใจและร่วมมือกัน โดยเน้นการให้ข้อมูลข่าวสารมากกว่าการดำเนินกิจกรรมร่วมกันส่วน สนธยา พลศรี (2550, น. 231 - 234) ได้แบ่งประเภทของเครือข่ายตามระดับ การรวมตัวของสมาชิกเป็นการแบ่งประเภทของเครือข่ายตามลักษณะการมารวมตัวกันเป็นเครือข่ายของสมาชิก ดังนี้ (1) เครือข่ายระดับบุคคล เป็นเครือข่ายที่สมาชิกประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ มารวมกันเป็นเครือข่าย เช่น เครือญาติ

เพื่อนบ้าน บุคคลที่ประกอบอาชีพเดียวกัน ประสบความเดือดร้อนเหมือน ๆ กัน ดังเครือข่าย ก, ข, ค, ง, จ ต่างเป็นบุคคลคนหนึ่ง ทั้ง 5 คน มีความสัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายหนึ่งเครือข่าย คือ เครือข่าย ก

(2) เครือข่ายระดับกลุ่มหรือองค์กร เป็นเครือข่ายที่สมาชิกเกิดจากการรวมตัวของกลุ่มหรือองค์กร ซึ่งไม่ใช่บุคคล เช่น ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรจังหวัดสงขลา เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านระดับต่าง ๆ เช่น เครือข่าย x ประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นกลุ่มหรือองค์กร 4 กลุ่มหรือองค์กร คือ กลุ่มหรือองค์กร ก กลุ่มหรือองค์กร ข กลุ่มหรือองค์กร ค กลุ่มหรือองค์กร ง หรือกลุ่มหรือองค์กร ก ข ค ง มารวมกันเป็นเครือข่าย x (3) เครือข่ายระดับบุคคลกับกลุ่มหรือองค์กร เป็นเครือข่ายที่สมาชิก ประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ กับกลุ่มหรือองค์กร ซึ่งเป็นคนละระดับกัน ประกอบด้วยสมาชิก 2 ระดับ คือ สมาชิกระดับบุคคลซึ่งประกอบด้วย 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 และ 8 กับสมาชิกกับกลุ่มหรือองค์กร 1 กลุ่มหรือองค์กร คือ กลุ่มหรือองค์กร ก ซึ่งเป็นสมาชิกต่างระดับกัน แต่ก็สามารถรวมกันเป็นเครือข่ายได้

(4) เครือข่ายระดับชุมชนต่าง ๆ เป็นเครือข่ายสมาชิกประกอบด้วยชุมชนขนาดต่าง ๆ กัน เช่น ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับเมืองกับเมือง ประเทศต่อประเทศ เครือข่ายระดับชุมชนที่สมาชิกมีขนาดเดียวกัน ดังเครือข่าย ก ประกอบด้วย สมาชิก 4 หมู่บ้าน คือ หมู่บ้าน 1 หมู่บ้าน 2 หมู่บ้าน 3 และหมู่บ้าน 4 ซึ่งเป็นชุมชนขนาดเดียวกัน (5) เครือข่ายระดับชุมชนที่สมาชิกมีขนาดแตกต่างกัน ประกอบด้วยสมาชิกทั้งหมู่บ้านและระดับตำบล คือ หมู่บ้าน 1 หมู่บ้าน 2 ตำบล 1 และ ตำบล 2 ซึ่งมีขนาดที่แตกต่างกัน และ (6) เครือข่ายระดับสถาบันเป็นเครือข่ายที่สมาชิกประกอบด้วยสถาบันประเภทเดียวกัน เช่น สถาบันครอบครัว หรือสถาบันต่างประเภทกัน เช่น สถาบันครอบครัว กับสถาบันศาสนา เป็นต้น ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับเครือข่ายชุมชนที่มีสมาชิกขนาดเดียวกัน และเครือข่ายระดับชุมชนที่มีขนาดแตกต่างกัน สำหรับ ชุมพล ศรีสังข์ (2554, น. 25 - 26) ได้สรุปประเภทของเครือข่าย ดังนี้ (1) ประเภทเครือข่ายแบ่งตามเชิงพื้นที่ เป็นเครือข่ายที่มีทุกกลุ่ม ทุกภาคส่วนเข้าร่วมเป็นประชาคมในพื้นที่ ได้แก่ ศูนย์ประสานประชาคมระดับจังหวัด เครือข่ายพระสงฆ์ ภาคบริการ เครือข่ายเกษตรกรและกลุ่มธุรกิจ (2) ประเภทเครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรมเป็นเครือข่ายที่ใช้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นหลักในการรวมกลุ่มองค์กร โดยมองข้ามมิติในเชิงพื้นที่ มุ่งเน้นการจัดการในประเด็นกิจกรรม ได้แก่ เครือข่าย ป่าชุมชน เครือข่ายภูมิปัญญา เครือข่ายธนาคาร เครือข่ายผู้สูงอายุ เครือข่ายด้านคุ้มครองผู้บริโภค เครือข่ายสิ่งแวดล้อม เครือข่ายปฏิรูปการศึกษา เครือข่ายสิทธิมนุษยชน เครือข่ายสุขภาพ เป็นต้น

จากการศึกษาเกี่ยวกับประเภทของเครือข่ายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดแบ่งประเภทและรูปแบบของเครือข่ายในหลายมิติขึ้นอยู่กับบริบทที่เกี่ยวข้องและเงื่อนไขในการนำไปใช้ในการอธิบาย ทั้งนี้เครือข่ายแต่ละประเภทต่างก็มีองค์ประกอบหรือปัจจัยแวดล้อมและรูปแบบสัมพันธ์เชื่อมโยงที่แตกต่างกันจึงจำเป็นที่นักพัฒนาควรให้ความสำคัญในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับประเภทและรูปแบบของเครือข่ายเพื่อที่จะสามารถวิเคราะห์เชื่อมโยงเครือข่ายได้อย่างสัมพันธ์กับองค์ประกอบที่มีอยู่ในเครือข่ายเท่านั้น

2.3.4 องค์ประกอบการดำเนินงานของเครือข่าย

เครือข่ายนับเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในปัจจุบัน เนื่องด้วยเครือข่ายเป็นการจัดระบบให้กลุ่มบุคคลหรือองค์กรที่เป็นสมาชิกดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน เพื่อนำไปสู่จุดหมายที่เห็นพ้องต้องกัน การรวมตัว เป็นเครือข่ายจึงควรทำในลักษณะการแลกเปลี่ยน ต้องสกัดเอาส่วนดีหรือจุดแข็งของแต่ละฝ่ายมาเรียนรู้และสนับสนุนกันและกัน เป็นการผนึกกำลัง (Synergy) ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากการทำงานเป็นเครือข่ายมักจะมีผลที่ดีกว่า ผลรวมที่เกิดจากการปล่อยให้ต่างคนต่างทำแล้วนำผลลัพธ์ของแต่ละคนมารวมกัน ดังนั้นการสร้างเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ จะช่วยให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544, น. 20) กล่าวถึง องค์ประกอบของเครือข่าย ดังนี้ (1) ความเข้มแข็งในบทบาทของสมาชิกที่จะต้องร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมลงมือเป็นผู้กระทำ (2) จุดมุ่งหมายที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งในทางอุดมคติ วิสัยทัศน์ และผลประโยชน์ (3) ระบบบริหารจัดการเครือข่าย ที่ดี สามารถประสานทุกส่วนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545, น. 37) กล่าวถึง เครือข่ายมีองค์ประกอบสำคัญ ๆ อยู่อย่างน้อย 7 องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่ (1) การรับรู้มุมมองด้วยกัน Common Perception) ที่ถือเป็นหัวใจของเครือข่าย สมาชิกที่เข้ามาอยู่ในเครือข่ายต้องมีความรู้สึกนึกคิดและรับรู้ร่วมกันถึง เหตุผลการเข้าร่วม เป็นเครือข่าย เช่น มีความเข้าใจในปัญหาและมีจิตสำนึกในการแก้ปัญหาร่วมกัน มีประสบการณ์ในปัญหาร่วมกัน และมีความต้องการความช่วยเหลือในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เป็นต้น (2) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Common Vision) เป็นการมองเห็นภาพของจุดหมายในอนาคตร่วมกัน ระหว่างสมาชิกในกลุ่มที่รับรู้เข้าใจถึงทิศทางเดียวกัน และการมีเป้าหมายที่จะไปด้วยกันจนทำให้กระบวนการเคลื่อนไหวมีพลังและเกิดเอกภาพ (3) การมีผลประโยชน์และความสนใจร่วมกัน (Mutual Interest/Benefit) เช่น เกียรติยศ ชื่อเสียง การยอมรับโอกาสในความก้าวหน้า ความสุข ความพึงพอใจ (4) การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายอย่างกว้างขวาง (All Stakeholders Participation) เป็นเงื่อนไข

ที่ทำให้เกิดการรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมลงมือกระทำอย่างแข็งขัน (5) การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (Complementary Relationship) โดยใช้จุดแข็งของฝ่ายหนึ่ง ไปช่วยแก้ปัญหาจุดอ่อนของอีกฝ่ายหนึ่ง (6) การพึ่งพิงอิงร่วมกัน (Interdependence) ระหว่างสมาชิกของเครือข่ายเพื่อเป็นการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน และยังส่งผลให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันโดยอัตโนมัติ (7) การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน (Interaction) สมาชิกในเครือข่ายต้องทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกด้วยกันที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเครือข่ายด้วยสอดคล้องกับ ปาริชาติ สถาปิตานนท์ และชัยวัฒน์ ธีระพันธ์ (2546, น. 36) ได้กล่าวว่าองค์ประกอบของเครือข่ายมีดังนี้ (1) การเรียนรู้ (Learning) ได้แก่ การเรียนรู้เกี่ยวกับความจำเป็นและความต้องการของตนเองและผู้อื่น (2) การลงทุน (Investing) ได้แก่ การลงทุนด้านเวลา และพลังงานในการติดต่อและเชื่อมประสานกับบุคคลต่าง ๆ (3) การดูแล (Nurturing) ได้แก่ การดูแลสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิกของเครือข่ายอย่างใกล้ชิด ทั้งในเรื่องของการทำงานและความสัมพันธ์ภาพส่วนตัว (4) การรักษา (Keeping) ได้แก่ การรักษาทิศทางในการบรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะการตรวจสอบความต้องการของสมาชิกและการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ พระมหาสุทิตย อากาศโร (2547, น. 83) ได้กล่าวว่า จุดรวมที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของความเป็นเครือข่าย มีดังนี้ (1) หน่วยชีวิต หรือสมาชิก ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบเบื้องต้นของความเป็นเครือข่าย เป็นองค์ประกอบหลักที่ก่อให้เกิดความเป็นเครือข่าย (2) จุดหมายเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เพราะความเป็นเครือข่ายหมายถึงการอยู่ร่วมกันอย่างมีจุดหมายเพื่อทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์และกระบวนการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น (3) การทำหน้าที่อย่างมีจิตสำนึก สิ่งที่ยึดเหนี่ยวสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกันคือ การทำหน้าที่ต่อกันและกระทำอย่างมีวิจารณ์ญาณ (4) การมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยน ในองค์ประกอบของความเป็นเครือข่ายจะต้องมีการพึ่งพาอาศัย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรม และ (5) ระบบความสัมพันธ์และการสื่อสาร เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อเครือข่าย ได้แก่ ข้อมูลและการสื่อสารระหว่างกัน ทั้งการสื่อสารระหว่างปัจเจกบุคคล กลุ่มกับกลุ่ม และระหว่างเครือข่ายกับเครือข่าย รวมทั้งระบบความสัมพันธ์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่วน ธนา ประมุขกุล (2547, น. 107 - 108) ได้กล่าวว่าเครือข่ายควรมีองค์ประกอบ ดังนี้ (1) สมาชิกได้แก่สมาชิกแกนหลักที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผลงานตามเป้าหมายเครือข่าย สมาชิกเสริมที่เป็นฝ่ายสนับสนุน (2) กรรมการผู้ประสานงาน เพื่อให้เกิดการจัดการที่ดีสามารถนำพาเครือข่ายขับเคลื่อนไปด้วยพลังร่วมของสมาชิก (3) เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ ถือเป็นจุดรวมสำคัญของการเป็นเครือข่าย หากเป็นเป้าหมายต้องชัดเจนและมีความเป็นไปได้ ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมและคงอยู่ของสมาชิก

(4) กิจกรรม การจัดกิจกรรมจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยการร่วมคิดร่วมตัดสินใจ และร่วมทรัพยากรของสมาชิกด้วยตนเอง สำหรับ สนธยา พลศรี (2550, น. 216 - 217) กล่าวว่า เครือข่ายมีองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการดังนี้ (1) สมาชิกของเครือข่าย อาจเป็นบุคคล กลุ่มคน องค์กร หรือชุมชนขนาดต่าง ๆ ตามระดับของเครือข่าย สมาชิกเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของเครือข่ายเพราะถ้าไม่มีสมาชิกแล้วเครือข่ายไม่สามารถเกิดขึ้นได้ (2) วัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน สมาชิกของเครือข่ายจะต้องมีวัตถุประสงค์ และเป้าหมายร่วมกัน มารวมกันเป็นเครือข่ายเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายเดียวกัน (3) ระบบความสัมพันธ์ของเครือข่าย สมาชิกของเครือข่ายมารวมกันด้วยความสมัครใจ สมาชิกยังมีอิสระในการดำเนินงาน ความเท่าเทียมกันในการดำเนินกิจกรรมระบบในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกให้เกิดความยั่งยืนและ (4) การบริหารจัดการ สมาชิกเครือข่ายเป็นผู้ร่วมกำหนดการบริหารและจัดการเครือข่ายทั้งโครงสร้างของเครือข่าย สถานภาพและบทบาทของสมาชิก กฎระเบียบที่ใช้ร่วมกันการประสานงาน การติดต่อสื่อสาร แผนและโครงการ งบประมาณ ซึ่งรูปแบบของการบริหาร และจัดการเครือข่ายขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์เป้าหมายของเครือข่าย คุณลักษณะของสมาชิกเครือข่ายเป็นสิ่งสำคัญ (5) ผู้ประสานงานเครือข่าย เครือข่ายต้องมีผู้ประสานงานทำหน้าที่ประสานงานบริหารและจัดการเครือข่ายที่คัดเลือกโดยสมาชิก ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในลักษณะของคณะกรรมการเครือข่ายก็ได้ อาจจะมีศูนย์กลางประสานงานเพียงศูนย์เดียวหรือหลายศูนย์กลางก็ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกหรือขนาดของเครือข่าย และความเห็นร่วมกันของสมาชิก (6) กิจกรรมร่วมกัน เครือข่ายต้องมีกิจกรรมที่สมาชิกร่วมกันดำเนินงาน เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของเครือข่าย ซึ่งควรจะเป็นกิจกรรมในการดำเนินงานของเครือข่ายตามปกติและกิจกรรมที่ร่วมกันดำเนินการเป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้สมาชิกของเครือข่ายได้ร่วมกิจกรรมกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง (7) การรวมพลังสมาชิก เครือข่ายต้องมีการรวมพลังหรือศักยภาพของสมาชิกมาใช้ในการดำเนินงานร่วมกัน เพราะพลังงานของเครือข่ายเป็นพลังที่เพิ่มขึ้นแบบทวีคูณและมีผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย (8) การสนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกัน สมาชิกของเครือข่ายสนับสนุนส่งเสริมสมาชิกคนอื่น ๆ ให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย ไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่ต่างคนต่างทำ โดยทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของสมาชิกแต่ละคน มีจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของเครือข่ายและการบรรลุเป้าหมายของเครือข่ายร่วมกัน (9) การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง สมาชิกของเครือข่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเครือข่ายอย่างกว้างขวางทั้งการร่วมเรียนรู้ ร่วมสรุปบทเรียน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผนงานร่วมปฏิบัติงาน ร่วมรับผลประโยชน์ (10) ผลงานของเครือข่าย เครือข่าย

ต้องมีผลการดำเนินงานซึ่งเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จของเครือข่าย ความสำเร็จดังกล่าวคือการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของเครือข่ายนั่นเอง ดังนั้น นอกจากเครือข่ายจะมีกิจกรรมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญแล้ว ผลงานของเครือข่ายก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งของเครือข่าย และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, น. 33) กล่าวว่า การดำเนินการสร้างเครือข่ายควรพิจารณาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกัน ดังนี้ (1) วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายบุคคลในเครือข่ายควรมีวิสัยทัศน์ที่เป็นเป้าหมายอนาคตร่วมกัน สามารถนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาได้ (2) สมาชิก ในเครือข่ายมีความเท่าเทียมกัน และมีความเป็นเอกภาพ (3) ผู้ประสานงานและกรรมการ เป็นคณะบุคคลที่เลือกจากสมาชิกเครือข่ายมีการผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ในการประสาน และบริหารเครือข่าย (4) กิจกรรม การจัดกิจกรรมของเครือข่ายต้องเป็นที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกในเครือข่ายและ (5) ทรัพยากรการดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพ

ตารางที่ 2.2 การสังเคราะห์องค์ประกอบการทำงานของเครือข่าย

องค์ประกอบการดำเนินงาน ของเครือข่าย	แหล่งที่มา/นักวิชาการ	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544, น. 20)	เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545, น. 37)	ปรีชาชาติ สถาปัตตาน์และชัยวัฒน์ ธีระพันธ์ (2546, น. 36)	พระมหาสุทนต์ อภากโร (2547, น. 83)	ธนา ประมุขกุล (2547, น. 107-108)	สนธยา พลตรี (2550, น. 216-217)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, น. 33)	ความถี่
1. วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายร่วมกัน/การรับรู้มุมมองด้วยกัน		✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	6
2. สมาชิกของเครือข่าย		✓	-	-	✓	✓	✓	✓	4
3. ผู้ประสานงานเครือข่าย		-	-	-	-	✓	✓	✓	3
4. กิจกรรม		-	-	-	-	✓	✓	✓	3
5. ทรัพยากร		-	-	-	-	-	-	✓	1
6. ระบบบริหารจัดการเครือข่าย		✓	-	-	-	-	✓	-	2

(ต่อ)

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

องค์กรประกอบการดำเนินงาน ของเครือข่าย	แหล่งที่มา/นักวิชาการ	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544, น. 20)	เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545, น. 37)	ปรีชาติ สถาปัตถนพนธ์และชัยวัฒน์ ธีระพันธ์ (2546, น. 36)	พระมหาสุทนต์ อากาศโร (2547, น. 83)	ธนา ประมุขกุล (2547, น. 107-108)	สนธยา พลศรี (2550, น. 216-217)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, น. 33)	ความถี่
7. ระบบความสัมพันธ์ของเครือข่าย/การปฏิสัมพันธ์เชิง แลกเปลี่ยน	-	✓	-	-	✓	✓	-	-	3
8. การรวมพลังสมาชิก/การพึ่งพิงอิงร่วมกัน/การเสริมสร้างซึ่ง กันและกัน	-	✓	-	-	✓	✓	-	-	3
9. การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง/การมีส่วนร่วมของสมาชิก เครือข่ายอย่างกว้างขวาง	-	✓	-	✓	-	✓	-	-	3
10. ผลงานของเครือข่าย	-	-	-	-	-	✓	-	-	1
11. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน	-	✓	-	-	-	-	-	-	1
12. การมีผลประโยชน์และมีความสนใจร่วมกัน	-	✓	-	-	-	-	-	-	1
13. การเรียนรู้เกี่ยวกับความจำเป็น	-	-	✓	-	-	-	-	-	1
14. การลงทุนด้านเวลา และพลังงานในการติดต่อประสานงาน	-	-	✓	-	-	-	-	-	1
15. การดูแลสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิก	-	-	✓	-	-	-	-	-	1
16. การรักษาศักยภาพในการบรรลุเป้าหมาย	-	-	✓	-	-	-	-	-	1

จากตารางที่ 2.2 องค์กรประกอบของเครือข่าย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายร่วมกัน/ การรับรู้มุมมองด้วยกัน สมาชิกของเครือข่าย ผู้ประสานงานเครือข่าย กิจกรรม ทรัพยากร ระบบบริหารจัดการเครือข่าย ระบบความสัมพันธ์ของเครือข่าย/การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนการรวมพลังสมาชิก/ การพึ่งพิงอิงร่วมกัน/การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง/การมีส่วนร่วมของสมาชิก เครือข่ายอย่างกว้างขวาง ผลงานของเครือข่าย การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันการมีผลประโยชน์และมีความสนใจร่วมกัน การเรียนรู้เกี่ยวกับความจำเป็น การลงทุนด้านเวลา และพลังงานในการติดต่อประสานงาน

การดูแลสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิก และการรักษาทิศทางในการบรรลุเป้าหมาย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบของเครือข่ายที่มีผู้ศึกษาและนำมาใช้มากที่สุด จำนวน 6 องค์ประกอบ ประกอบด้วย (1) กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินภารกิจของเครือข่าย (2) ขอบข่าย และภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย (3) เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย (4) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย (5) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย และ (6) การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินภารกิจของเครือข่าย เครือข่ายที่ดำเนินการ โดยยึดภารกิจหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งเครือข่ายเป็นการรวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมเป็นครั้งคราวตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น เครือข่ายการเรียนรู้ เครือข่ายผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาของภาครัฐ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพเครือข่าย กระทรวงสาธารณสุข (2556, น. 10) กล่าวว่า การทำงานแบบเครือข่ายเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งนี้เพราะสมาชิกเครือข่ายต่างมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย โดยใช้กลไกของการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ มีการร่วมมือกันในเรื่องต่าง ๆ และยังทำให้มีพลังต่อรองกับอำนาจต่าง ๆ ได้ดีขึ้น การเชื่อมโยงกันในลักษณะเครือข่ายเป็นการเชื่อมโยงเข้าหากันเป็นเครือข่าย มิใช่เพียงการรวมกลุ่มของสมาชิกที่มีความสนใจร่วมกันในระดับเพียงแค่การพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือร่วมสังสรรค์ด้วยกันเท่านั้น หากจะต้องพัฒนาไปสู่ระดับของการลงมือทำกิจกรรมร่วมกัน ด้วยเป้าหมายที่ร่วมกันด้วย และ ชุมพร พารา (2562, น. 1) กล่าวว่า แม้ในปัจจุบันเรามีโซเชียลที่ทรงพลังเป็นเครื่องมือสื่อสารแต่ด้วยเหตุผลสำคัญที่เราจะต้องมีและพัฒนาเว็บไซต์ขององค์กรให้เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้คณะหน่วยงานได้มาใช้สื่อนี้ในการประชาสัมพันธ์สื่อสารองค์กร เพราะองค์กรต่าง ๆ รวมถึงสื่อมวลชนต่าง ๆ จะนำเสนอเนื้อหาที่มีความน่าเชื่อถือได้สำหรับผู้ที่ต้องการข้อมูลข่าวสารมาไว้ในเว็บไซต์เป็นหลัก แล้วใช้โซเชียล เช่น ใช้เฟซบุ๊ก/ไลน์ ที่เข้าถึงผู้คนเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงนำพาผู้เข้าชมมาสู่เว็บไซต์

สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบของเครือข่ายด้านกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินภารกิจของเครือข่าย ได้ตัวบ่งชี้ จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) การมีวิสัยทัศน์ร่วม (2) การมีส่วนร่วมของสมาชิก (3) การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน (4) การติดต่อสื่อสาร และ 5) การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และการปรับตัว

2. ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย สถานศึกษามี ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบ การบริหารงานของสถานศึกษาที่มี โครงสร้างการบริหารงานตามกฎหมายที่มีขอบข่ายภารกิจที่กำหนด ซึ่งการแบ่งส่วนราชการภายใน สถานศึกษาเป็นไปตามกฎกระทรวงและระเบียบที่คณะกรรมการ เขตพื้นที่การศึกษากำหนด ซึ่งจะ แบ่งส่วนราชการเป็นกลุ่ม หรือฝ่าย หรืองาน ตลอดจนกำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการ ซึ่งจะต้องครอบคลุมขอบข่ายและภารกิจของสถานศึกษา ที่กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการ บริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่ง Griffiths (1959, p. 26), Kimbrough and Nunnery (1988, p. 31) ให้แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจ หน้าที่และภาระงานหรือภารกิจของสถานศึกษาสรุปได้ดังนี้ (1) บริหารงานวิชาการ (2) บริหารงานบุคคล (3) บริหารงานธุรการ-การเงิน-พัสดุ (4) บริหารงานกิจการนักเรียน (5) บริหารงานด้านความสัมพันธ์ชุมชน (6) บริหารงานด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม (7) การจัดโครงสร้างองค์การ และ (8) การประเมินผล ปัจจุบันการศึกษาเกี่ยวกับภาระงานหรือภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษา จะใช้กรอบแนวคิด ในเรื่องของขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษา ที่เป็นไปตามการบริหารสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) และแนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับมาตราที่ 39 แห่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ กำหนดให้กระทรวงดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษาใน 4 งาน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยัง คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การบริหารงานวิชาการงานวิชาการถือว่าเป็นงานหลักสำคัญของสถานศึกษา เพราะ เกี่ยวข้องโดยตรงต่อการพัฒนานักเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ มุ่งให้การกระจายอำนาจในการบริหาร จัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มี ส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการจัดปัจจัย

เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพตามหลักการและแนวคิด ดังนี้ (1) ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม การดำเนินการ (2) มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด (3) มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้ (4) มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น (5) มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาศึกษา

สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบของเครือข่ายด้านขอบข่ายภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย การบริหารงานวิชาการ ได้ตัวบ่งชี้ จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (2) การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ (3) การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา (4) การแนะแนวการศึกษา และ (5) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.2 การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานงบประมาณ ยึดหลักการและแนวคิด ดังนี้ (1) ยึดหลักความเท่าเทียมกันและความเสมอภาคทางโอกาสการศึกษาของผู้เรียนในการจัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรัฐจัดสรรเงินอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลสำหรับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่สถานศึกษาของรัฐและเอกชนอย่างเท่าเทียมกัน และจัดสรรเพิ่มเติมให้แก่ผู้เรียนที่มีลักษณะพิเศษตามความจำเป็น (2) มุ่งเน้นการเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการจัดสรรงบประมาณโดยให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการตัดสินใจ มีความคล่องตัว ควบคู่กับความโปร่งใสและความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้จากผลสำเร็จของงานและทรัพยากรที่ใช้ (3) ยึดหลักการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณ โดยจัดสรรงบประมาณให้เป็นวงเงินรวมแก่สถานศึกษา (4) มุ่งพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงินทั้ง 7 ด้าน คือ (1) การวางแผนงบประมาณ (2) การคำนวณต้นทุนผลผลิต (3) การจัดระบบการจัดหาพัสดุ (4) การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ (5) การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน (6) การบริหารสินทรัพย์ และ (7) การตรวจสอบภายใน

สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบของเครือข่ายด้านขอขบข่าย และภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย การบริหารงานงบประมาณ ได้ตัวบ่งชี้ จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) การส่งเสริมการระดมทุนเพื่อการศึกษาและการพัฒนา (2) การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร (3) การประสานร่วมมือกับผู้รับผิดชอบแหล่งทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา และ (4) การพัฒนาระบบสารสนเทศด้านทรัพยากรทางการศึกษา

2.3 การบริหารงานบุคคล งานบุคคล ยึดหลักการและแนวคิด ดังนี้ (1) ยึดหลักการบริหารเพื่อให้เกิดการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง (2) ยึดหลักความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาตามนโยบาย กฎหมาย และหลักเกณฑ์ที่กำหนด (3) ยึดหลักธรรมาภิบาลซึ่งขอขบข่าย และภารกิจงานบุคคลประกอบด้วย การวางแผนอัตรากำลัง การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือนการลาทุกประเภท การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ การออกจากราชการ การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะ การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ การส่งเสริมวินัยคุณธรรมจริยธรรม การส่งเสริมการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การใช้ระบบการประเมินผล การปฏิบัติงานที่นำเอาการพัฒนาวิชาชีพมาเกี่ยวข้อง และการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบของเครือข่ายด้านขอขบข่าย ภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย การบริหารงานบุคคล ได้ตัวบ่งชี้ จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยเน้น (2) ผู้เรียนเป็นสำคัญการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคคล (3) การส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมครูการส่งเสริมให้บุคลากรครูมีวิทยฐานะสูงขึ้น และ (4) การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

2.4 การบริหารทั่วไป งานบริหารทั่วไป ยึดหลักการและแนวคิด ดังนี้ (1) ยึดหลักให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาด้วยตนเองให้มากที่สุด และเป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ (2) มุ่งส่งเสริมประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก

โดยเน้นความโปร่งใสความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตามกฎเกณฑ์ กติกา ตลอดจนการมีส่วนร่วมของ บุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง (3) มุ่งพัฒนาองค์กรทั้งระบบให้เป็นองค์กรสมัยใหม่โดยนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ที่เหมาะสม สามารถเชื่อมโยง ติดต่о สื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วด้วยระบบเครือข่าย และเทคโนโลยีที่ทันสมัย (4) ช่วยประสานส่งเสริมและสนับสนุนให้การบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตาม มาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุนและ การอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ ตามบทบาทของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบของเครือข่ายด้านขอบข่าย และภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย การบริหารทั่วไป ได้ตัวบ่งชี้ จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน (2) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา (3) การประสานงานเครือข่าย อย่างต่อเนื่อง (4) การจัดระบบควบคุมภายใน และ (5) การประเมินสถานศึกษา และรายงาน SAR ตามสภาพจริง

3. เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย เครือข่าย คือ กลุ่ม/องค์กรหลาย ๆ กลุ่มมา รวมตัวกัน ประสาน เชื่อมโยง สร้างความสัมพันธ์ ถักทอ สร้างสรรค์กิจกรรมบนพื้นฐานของความเอื้อ ออาทร เกิดพลังในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายทุกองค์กร และชุมชนเข้มแข็ง หัวใจของเครือข่าย คือ การเชื่อมความสัมพันธ์พลังของเครือข่าย คือ เป้าหมายและความพยายามที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่ง เกสรี ลัดเลียง (2557, น. 14) กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาเครือข่ายการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งจากผลการวิจัยผู้วิจัย ได้ศึกษาและได้ข้อสรุปเป็น แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาเครือข่ายการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมคุณภาพ ศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประเด็นสำคัญ ของแนวปฏิบัติที่ดีที่พัฒนาขึ้นมา นี้ คือกระบวนการพัฒนาเครือข่ายการจัดการศึกษาที่ส่งเสริม คุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยที่ประกอบไปด้วย 3 ระยะ ระยะที่ 1 “การริเริ่มเครือข่าย” ระยะที่ 2 “การปฏิบัติการเครือข่าย” และระยะ ที่ 3 “การติดตาม ประเมินผลเครือข่าย” โดยกระบวนการนี้สอดคล้องกับแนวทาง ในการบริหารงานภาครัฐในรูปแบบ เครือข่ายของสำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการหรือ กพร. (จิริ ประภา อัครบวร และ ประยูร อัครบวร, 2552, น. 23 - 24) ที่กล่าวถึงขั้นตอนหลัก สำหรับผู้ประสานงานเครือข่ายในการพัฒนา เครือข่าย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การเชื่อมโยงเครือข่าย การสร้างเครือข่าย ขั้นตอนที่ 2 การประเมิน ความพร้อมเครือข่าย ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงานการปฏิบัติงานภาครัฐในรูปแบบ เครือข่ายและ

ขั้นตอนที่ 4 การตรวจ ติดตามและประเมินผลงานเครือข่าย นอกจากนั้นแล้วในรูปแบบการบริหารงาน ภาครัฐในรูปแบบเครือข่ายนี้ยังได้กล่าวถึงกระบวนการสำคัญการบริหารเครือข่ายไว้ 4 ส่วน ประกอบด้วย กระบวนการการเริ่มประสานงานเครือข่าย (Initiation Process) ซึ่งสอดคล้อง กับระยะที่ 1 การริเริ่ม เครือข่ายของกระบวนการพัฒนาเครือข่ายการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กระบวนการปรับเปลี่ยนทัศนคติของ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติซึ่งกระบวนการนี้ก็สอดคล้องกับเงื่อนไขความสำเร็จที่ระบุไว้ในระยะที่ 1 นี้ เช่นกัน คือ การยอมรับและเห็นคุณค่า ในวัฒนธรรมซึ่งกันและกันของสมาชิก เครือข่าย กระบวนการพัฒนา กระบวนการทำงานและการพัฒนาเครือ ข่าย (Development) สอดคล้องกับ ระยะที่ 2 การปฏิบัติ การเครือข่ายของกระบวนการพัฒนาเครือข่ายที่ส่งเสริม คุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชายแดนภาคใต้ กระบวนการสร้างการทำงานอย่างสม่ำเสมอ (Sustainability) ก็สอดคล้องกับระยะที่ 3 ระยะติดตามและประเมินผลเครือข่ายของกระบวนการพัฒนาเครือข่ายที่ ส่งเสริมคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่นกัน

สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบของเครือข่ายด้านเทคนิค/ วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ได้ตัวบ่งชี้ จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) การศึกษาดูงาน (2) การฝึกอบรม/ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และ (3) การพัฒนาบุคลากร ด้วย ICT

4. กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย การเสริมสร้าง พลังอำนาจการทำงานก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับบุคลากร ทีมงาน และองค์กร โดยภาพรวม ซึ่ง Clutterbuck and Kernaghan (1994, p. 106) กล่าวอีกว่า ได้กล่าวถึงบุคลากรที่มีพลังอำนาจ การทำงานไว้ว่ามีคุณลักษณะ ดังนี้ (1) สามารถรับการฝึกหัดอบรมได้ดี (2) มีความเชื่อมั่นและพึ่งตนเอง ได้มากขึ้น (3) กระตือรือร้นมีกำลังใจมุ่งมั่นสูงงานและสำนึกในงานหน้าที่ (4) สามารถใช้ความคิด สร้างสรรค์ พัฒนาทักษะการทำงานด้วยตนเอง (5) สามารถมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำงาน (6) สามารถสื่อสารแลกเปลี่ยนในความต้องการ ความสำเร็จ สิ่งที่เป็นปัญหา เป็นความคิด วิสัยทัศน์ให้ ผู้อื่นรับรู้เข้าใจได้ (7) สามารถที่จะทำงานตามลำพังหรือทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นทีม (8) มีความ ยึดหยุ่นในการทำงานพร้อมจะเผชิญและแก้ปัญหา (9) สามารถตัดสินใจเมื่อถึงเวลาต้องตัดสินใจ รู้ กาลเทศะเมื่อต้องเกี่ยวข้องกับผู้อื่น (10) สร้างความไว้วางใจและทำให้ผู้อื่นเชื่อถือ (11) ยึดหลักความ สามัคคี ความเป็นทีมงาน เป็นองค์การ (12) สบายใจที่จะตอบคำถามเกี่ยวกับสภาพของตนเองใน องค์การ (13) เข้าใจบริบทแวดล้อมและผลที่จะเกิดตามมาจากการทำงาน สามารถแก้ปัญหาตนเอง

และช่วยแนะนำวิธีแก้ปัญหาให้ผู้อื่น (14) สามารถบริหารจัดการตนเองกำหนดได้ว่าอะไรสำคัญก่อน และหลัง (15) สามารถควบคุมงานและสภาพแวดล้อมการทำงานเพิ่มมากขึ้น (16) สามารถสร้างกระบวนการปรับปรุงงานตนรับผิดชอบหรือเป็นผู้ริเริ่มไว้ (17) มีความรู้เกี่ยวกับงานที่ตนกำลังทำอยู่เป็นอย่างดี (18) รู้ชัดเกี่ยวกับผู้ที่จะมาใช้บริการทั้งภายในและภายนอกองค์การ รู้ว่าผู้ใช้บริการต้องการอะไรจากตน (19) รักการเรียนรู้ แสวงหาสิ่งใหม่และพัฒนาตนเองตลอดเวลา (20) ยินดีรับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (21) ให้ความสำคัญและใช้ประโยชน์จากข้อมูลป้อนกลับ และ (22) สามารถพิจารณาสะท้อนภาพและเรียนรู้จากประสบการณ์ จากการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจ Wilson (1993) and Gutierrez, Parsons and Cox (1998, p. 87) มีความเห็นว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจควรเริ่มที่การเสริมสร้างภายในตนเองของบุคคลก่อน ทั้งนี้เพราะคนที่มีพลังอำนาจในตนเองเท่านั้นจึงจะสามารถเสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่ผู้อื่นได้ โดยเน้นที่ตัวบุคคล 4 ประการ ดังนี้ (1) เพิ่มความสามารถในตัวบุคคล (Increasing Self - efficacy) โดยเน้นที่ความรู้สึกภายในตัวบุคคล ส่งเสริมให้มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง เอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ได้ (2) พัฒนาความรู้สึกเรื่องการทำงานเป็นทีม (Teamwork) โดยปลูกจิตสำนึกในตัวบุคคลในเรื่องของความร่วมมือร่วมใจกันทำงานเป้าหมายร่วมกันที่จะใช้พลังอำนาจของทีมในการแก้ปัญหา (3) ลดการตำหนิของตนเอง (Reducing Self - blame) โดยเปลี่ยนวิธีการมองปัญหาจากการกล่าวโทษตนเอง มาเป็นการนำปัญหาของตนเองมาพูดคุยในกลุ่ม ให้กลุ่มมีความรับผิดชอบร่วมกันในการมองและแก้ปัญหา วิธีที่จะช่วยให้ผู้ประสบปัญหา รู้สึกเป็นอิสระจากสถานการณ์ทางสังคมที่ตนประสบอยู่ (4) กำหนดความรับผิดชอบต่อบุคคลต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (Assuming Personal Responsibility for Change) เพื่อให้บุคคลนั้นมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง และรับรู้พลังอำนาจของตนเองในการมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาหรือปรับ เปลี่ยนสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ดีขึ้น

สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบของเครือข่ายด้านกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย ได้ตัวบ่งชี้ จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) การปรับปรุง โครงสร้าง องค์การ (2) การปรับปรุง ระบบการทำงานในองค์การ (3) การให้แรงจูงใจกับผู้ปฏิบัติงาน (4) การส่งเสริม พัฒนาความร่วมมือในองค์การ (5) การสร้างภาวะผู้นำให้กับผู้ปฏิบัติงาน (6) การดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และ (7) การสร้างทีมงาน

5. คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย ผู้นำเครือข่ายเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการกำหนดความสำเร็จของเครือข่าย ดังนั้นผู้นำเครือข่ายทำหน้าที่เป็นผู้บริหารเครือข่ายซึ่งจะต้องมีคุณลักษณะ

ที่เหมาะสมกับการเป็นผู้นำ ตลอดจนการมีภาวะผู้นำที่จะเป็นปัจจัยหลักสำคัญในการพัฒนาองค์การ ให้เจริญก้าวหน้าและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ กนกอร สมปราชญ์ (2546), Cunningham and Gresso (1993), Glathorn (1994) and Leithwood (1999) ทฤษฎีภาวะผู้นำ แนวใหม่หรือกระบวนทัศน์ใหม่มุ่งเน้นภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ (Vision) มีการกระจายอำนาจและเสริมพลังอำนาจให้กับสมาชิก (Empowerment) เป็นผู้มีจริยธรรม (Ethical personhood) คือ ทำในสิ่ง ที่ถูกต้องดีงาม เหมาะสมเป็นที่ยอมรับในสังคมนั้น ๆ และปฏิบัติการเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง สามารถทำให้ประสิทธิผลของงานและองค์การสูงขึ้น กระทรวงศึกษาธิการ (2550) and Smyth (1994) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเพื่อนำองค์การบรรลุความสำเร็จตามภารกิจ บทบาท หน้าที่ขององค์การ ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาต้นทุนในมนุษย์และสังคม ต่อความอยู่รอด และสันติสุขของชุมชนและประเทศชาติในการปฏิรูปการศึกษาของหลายประเทศ ได้มีการขับเคลื่อนเพื่อ การเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ประสบผลสำเร็จ Michael Fullan (2006) ได้เสนอแรงผลักดันการ เปลี่ยนแปลงไว้ 8 ประการ ได้แก่ (1) สร้างเป้าหมายคุณธรรม (Moral Purpose) (2) สร้างศักยภาพ คน (Capacity Building) (3) สร้างความเข้าใจกระบวนการเปลี่ยนแปลง (Understanding the Change Process) (4) พัฒนาวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้ (Developing Culture for Learning) (5) การ พัฒนาวัฒนธรรมการประเมิน (Developing Culture of Evaluation) (6) การเน้นความเป็นผู้นำการ เปลี่ยนแปลง (Focusing on Leadership for Change) (7) การเสริมสร้างให้เกิดการเชื่อมโยงและรวม พลังเป็นหนึ่งเดียว (Fostering Coherence Making) และ (8) การเสริมสร้างให้เกิดการพัฒนาสาม ระดับ (Cultivating Tri - level Development) คือ ระดับโรงเรียนและชุมชน ระดับเขตพื้นที่ การศึกษา และระดับประเทศ

สรุปได้ว่าจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบของเครือข่ายด้านคุณลักษณะ ที่ดีของผู้นำเครือข่าย ได้ตัวบ่งชี้ จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูง (2) มีความ รับผิดชอบสูง (3) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และ (4) มีความเป็นประชาธิปไตย

6. การปฏิบัติงานของเครือข่าย และการสะท้อนผล กระบวนการทำงานของเครือข่าย ดังกล่าวเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญ ในการประสานความร่วมมือ เป็นการทำงานด้วยถ้อยทีถ้อยอาศัยระหว่าง สมาชิกและภาคร่วม โดยมีจุดเริ่มต้นจากการทำงานในพื้นที่และประเด็นเล็ก ๆ แล้วขยายกระบวนการ เป็นเครือข่ายที่กว้างขวางซึ่งพระมหาสุทิตย์ อากาศโร (2547, น. 19) ยังได้กล่าวถึงกระบวนการทำงาน ของเครือข่ายต่าง ๆ ว่ามีลักษณะร่วมกันใน 4 ประเด็น คือ (1) กระบวนการทำงานที่เชื่อมประสานจุด

เล็กและขยายไปสู่หน่วยใหญ่ (2) การรักษาสัมพันธภาพที่สร้างความรู้ ความหมาย และโลกทัศน์ร่วมกัน (3) การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และการปรับตัว (4) การพัฒนากิจกรรมและความเคลื่อนไหว เพื่อสร้างกระบวนการทางนวัตกรรมและนวัตกรรมในการพัฒนา และ ภัทรวรธรณ์ นิลแก้วบวรวิชัย (2559, น. 182) กล่าวว่า การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล ประกอบด้วย กำหนดแผน ปฏิบัติการ กำหนดเป้าหมาย กำหนดบทบาทหน้าที่ กำหนดวิธีการสื่อสารและกลไกการประสานงาน สร้างความรู้ความเข้าใจในแผนการปฏิบัติและการประเมินผล การปฏิบัติงานตามแผน การประเมินผล การปฏิบัติงาน การรายงาน ผลการปฏิบัติงาน และการเผยแพร่ผลงานนอกจากนี้ Shaeffer (1994, p. 125) ได้ระบุกิจกรรมที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการมีส่วนร่วมที่สามารถนำไปประยุกต์ในบริบทการจัดการศึกษา เช่น การรวบรวมและตรวจสอบ การวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลสภาพปัญหา กำหนดนิยาม จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและกำหนดเป้าหมายการประเมินความเป็นไปได้ของข้อมูล การตัดสินใจและการวางแผนการดำเนินงาน การออกแบบยุทธศาสตร์เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผล การออกแบบยุทธศาสตร์เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลการจัดสรรงานและความรับผิดชอบให้กับทีมงาน การปฏิบัติตามแผนงาน การตรวจสอบความก้าวหน้าของแผนงาน และการประเมินผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้น และ พิสิฐ เทพไกลวัล (2554, น. 154) ที่กล่าวว่า การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล ควรเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม คือ (1) การระดมความคิด คือการคิดค้นและวิเคราะห์ปัญหาร่วมกันในลักษณะของการร่วมคิดบนพื้นฐานความศรัทธาว่าทุกคนที่เข้ามามีส่วนร่วมนั้นมีศักยภาพเท่าเทียมกัน (2) การวางแผน คือ การนำสิ่งที่ร่วมกันคิดมากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการร่วมกัน ด้วยการระดมทรัพยากรจากทุกฝ่าย (คน สิ่งของ งบประมาณ และเวลา เป็นต้น) (3) การลงมือทำ คือ การนำแผนงานที่ได้ไปร่วมกันทำหรือแบ่งงานกันรับผิดชอบเพื่อให้เป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายที่วางไว้ (4) การติดตามประเมินผลคือ ร่วมกันติดตามงานที่ทาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน ร่วมมือกันคิดพัฒนาปรับปรุงให้งานดีขึ้น (5) การรับผลประโยชน์ร่วมกัน มีทั้งผลประโยชน์ทางรูปธรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นตามกิจกรรมที่ทำนั้นและผลประโยชน์โดยอ้อม แต่ที่มีความสำคัญมาก คือ การเรียนรู้จากการร่วมคิด ร่วมทำ และความสัมพันธ์ระหว่างภาคีที่พัฒนาไปสู่การมีส่วนร่วมที่สมานฉันท์เสมอภาคและเอื้ออาทรมากขึ้น

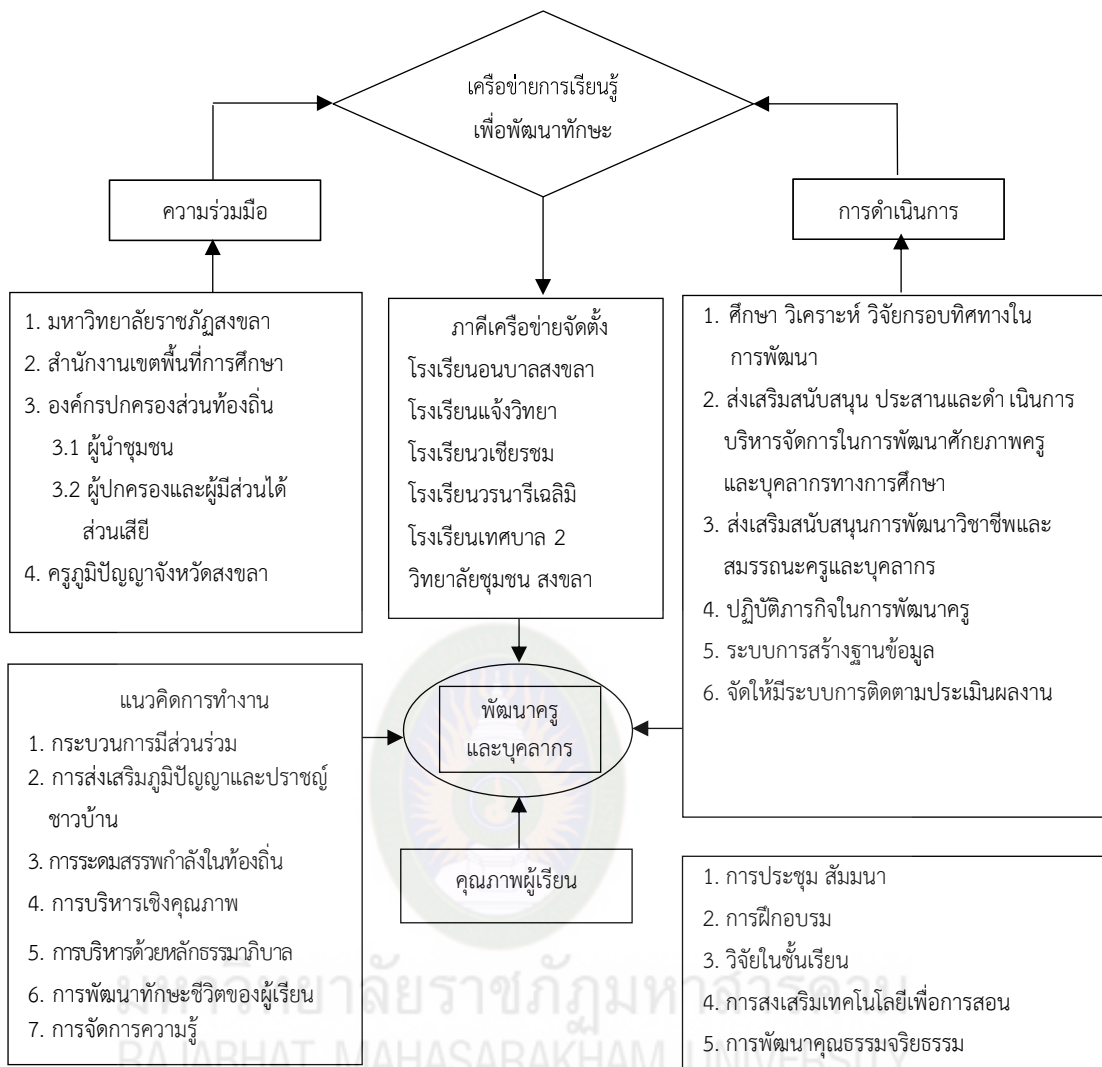
สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบของเครือข่าย ด้านการปฏิบัติงานของเครือข่าย และการสะท้อนผล ได้ตัวบ่งชี้ จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) การวิเคราะห์ภาพแวดล้อมและปัญหา (2) การระบุเป้าหมาย (3) การจัดทำแผนกลยุทธ์ (4) การจัดทำแผนปฏิบัติการ/

จัดสรรงบประมาณ (5) การปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์ และ (6) การตรวจสอบและประเมินผลกระบวนการปฏิบัติงาน

2.3.5 รูปแบบของเครือข่าย

รูปแบบของเครือข่ายมีความแตกต่างกันไปตามนิยาม และกิจกรรมที่แต่ละกลุ่มหรือผู้ที่ใช้กิจกรรมเครือข่ายกำหนดขึ้นโดยแบ่งรูปแบบของเครือข่ายไว้ เช่น อรรถนพ พงษ์วาท (2544, น. 62 - 63) ได้เสนอแนะรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการบริหารจัดการสถานศึกษาไว้ 6 รูปแบบ ประกอบด้วย รูปแบบที่ 1 สถานศึกษาชั้นพื้นฐานของรัฐรวมตัวกันเป็นเครือข่าย รูปแบบที่ 2 การรวมตัวกันเป็นเครือข่ายของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่งหรือหลาย ๆ แห่งกับภาคส่วนอื่นที่ระบุไว้ในวรรคแรกของมาตรา 38 อันได้แก่ บุคคลครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย รูปแบบที่ 3 คือ เครือข่ายสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต รูปแบบที่ 4 คือ เครือข่ายสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของรัฐและของเอกชน รูปแบบที่ 5 คือ เครือข่ายสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของรัฐกับของเอกชนและภาคอื่นที่ระบุไว้ในรูปแบบที่ 2 และ 3 รูปแบบที่ 6 คือ เครือข่ายที่อาจเกิดจากการริเริ่มระหว่างสถานศึกษาชั้นพื้นฐานทั้งของรัฐและของเอกชน หรือระหว่างสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเหล่านั้นกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคส่วนอื่น ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษา โดยไม่มีการขึ้นำ กำกับหรือครอบงำบงการ โดยหน่วยงานหรือองค์กรทางการศึกษาระดับบนในเบื้องต้น และเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545, น. 58) ได้จำแนกลักษณะการเชื่อมโยงของเครือข่ายความร่วมมือไว้ดังนี้ คือ (1) การเชื่อมโยงของปัจเจกต่อปัจเจก (2) การเชื่อมโยงของปัจเจกต่อกลุ่ม (3) การเชื่อมโยงของกลุ่มต่อกลุ่ม และ (4) การเชื่อมโยงของเครือข่ายต่อเครือข่าย สอดคล้องกับ พระมหาสุทิตย์ อากาศโร (2547, น. 88) ได้กล่าวถึง เครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรมว่าได้แก่ เครือข่ายที่ใช้ประเด็นกิจกรรม หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นปัจจัยหลักในการรวมกลุ่มองค์กรมุ่งเน้นในการจัดการในประเด็นกิจกรรมนั้น ๆ อย่างจริงจัง และพัฒนาให้เกิดความร่วมมือกับภาคีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างของเครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรม ได้แก่ เครือข่ายป่าชุมชน เครือข่ายภูมิปัญญาชาวบ้าน เครือข่ายธนาคารหมู่บ้าน เครือข่ายผู้สูงอายุ เครือข่ายสิ่งแวดล้อม เครือข่ายปฏิรูปการศึกษา เครือข่ายสิทธิมนุษยชน และเครือข่ายสุขภาพ ส่วน สนธยา พลศรี (2550, น. 225 - 227) ได้กำหนดรูปแบบเครือข่ายตามลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างแกนกลางประสานงานกับสมาชิกเครือข่ายออกเป็น 3 รูปแบบ

ดังนี้ (1) เครือข่ายรวมศูนย์ เป็นเครือข่ายที่สมาชิก มีความร่วมมือ ประสานงานและมีความสัมพันธ์กับศูนย์รวมหรือแกนกลางสูงแต่ความเป็นเครือข่ายกันระหว่างสมาชิกด้วยกันมีน้อยมากหรือไม่มีเลย (2) เครือข่ายกระจาย เป็นเครือข่ายที่ศูนย์รวมหรือแกนกลางประสานงาน ตลอดจนสมาชิกมีการติดต่อสื่อสาร ประสานงาน ร่วมมือซึ่งกันและกัน กระจายการประสานงานเชื่อมประสานสัมพันธ์กันในด้านต่าง ๆ ให้กับสมาชิกเครือข่าย สมาชิกบางคนก็มีการเชื่อมโยงสัมพันธ์กันเองด้วย (3) เครือข่ายกระจายเชิงซ้อน เป็นเครือข่ายที่ศูนย์รวมแกนกลางกระจายอำนาจให้สมาชิกเครือข่ายสามารถติดต่อ ประสานงาน ร่วมมือซึ่งกันและกัน และขยายการติดต่อไปยังสมาชิกอื่น ๆ ซึ่งสมาชิกเหล่านั้นต่างก็เป็นเครือข่ายซึ่งกันและกัน มีลักษณะเป็นเครือข่ายเชิงซ้อนหลายชั้น สำหรับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553, น. 6 - 11) ได้ศึกษารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือด้านการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รูปแบบเครือข่ายมีลักษณะเครือข่ายแบบกระจาย (Distributed Network) ประกอบด้วย ภาคีที่มีลักษณะการกระจายของหน่วยงานต่างสังกัด การกระจายการศึกษาต่างระดับชั้นเรียน แต่มีการพึ่งพากันและใช้ทรัพยากรและองค์ความรู้ร่วมกัน มีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สูงขึ้น สามารถสรุปรูปแบบเครือข่ายได้ดังนี้

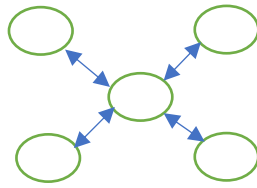

ภาพที่ 2.3 รูปแบบเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

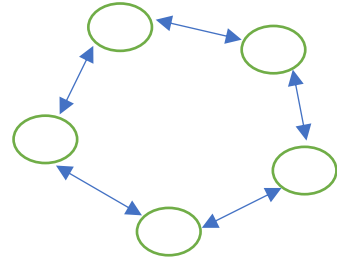
นอกจากนี้ Mark (2003, p. 72) ได้กล่าวถึง เครือข่ายของการสื่อสาร (Communication Networks) ว่า การส่งข่าวสารภายในหรือระหว่างองค์กรโดยผ่านเครือข่าย มีรูปแบบของการสื่อสาร 5 รูปแบบที่แตกต่างกัน ได้แก่

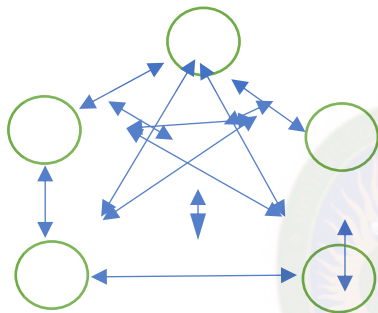
แบบลูกโซ่ (Chain)

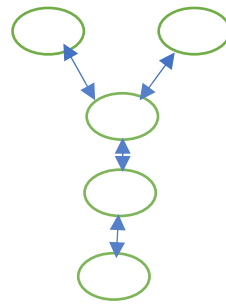
แบบวงล้อ (Wheel)

แบบวงกลม (Circle)

แบบทุกช่อง (All Channel)

แบบตัววาย (Y-shape)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKAM UNIVERSITY

ภาพที่ 2.4 รูปแบบการสื่อสาร

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของเครือข่ายดังกล่าว สรุปได้ว่า โครงสร้างของเครือข่าย มีได้หลายรูปแบบ คือ รูปแบบการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกัน การแลกเปลี่ยนและร่วมมือในเครือข่าย สามารถจัดขึ้นในลักษณะการประชุม การประชุมเชิงปฏิบัติการหรือการทดลอง การสัมมนาการเผยแพร่ เอกสารและการทำกิจกรรมร่วมกัน การแบ่งปันทักษะประสบการณ์ให้แก่กันเป็นการเสริมความสมบูรณ์ ให้กับสมาชิกเครือข่ายทั้งหมด ช่วยลดการทำงานและการใช้ทรัพยากรที่ซ้ำซ้อนทำให้การพัฒนาสามารถ ดำเนินไปได้ก้าวหน้า รวดเร็วและส่งผลต่อสังคมในวงกว้างยิ่งขึ้น ซึ่งรูปแบบของเครือข่าย ประกอบด้วย เครือข่ายแบบผสมผสาน ระหว่างการเชื่อมโยงของกลุ่มต่อกลุ่มและการเชื่อมโยงของเครือข่ายต่อเครือข่าย

2.3.6 ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย

เครือข่าย (Network) คือ การเชื่อมโยงของกลุ่มของคนหรือกลุ่มองค์กรที่สมัครใจ ที่จะแลกเปลี่ยนข่าวสารร่วมกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่ายด้วยความเป็นอิสระ เท่าเทียมกันภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิ เชื่อถือ เอื้ออาทร ซึ่งกันและกัน ดังนั้น นักการศึกษาหลายท่านจึงได้กำหนดกระบวนการสร้างเครือข่ายไว้ เช่นปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2543, น. 25 - 29) ได้สรุปกระบวนการสร้างเครือข่ายดังนี้ (1) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย เป็นขั้นที่ผู้ปฏิบัติงานหรือฝ่ายจัดการตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย เพื่อที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย รวมทั้งพิจารณาองค์กรต่าง ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสมเข้าเป็นเครือข่ายในการทำงาน (2) ขั้นติดต่อกับองค์กรที่จะเป็นเครือข่าย เพื่อชักชวนเข้าร่วมเป็นเครือข่ายในการทำงาน ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อองค์กรมีความต้องการเหมือนกัน และต้องการกระทำกิจกรรมตอบสนองความต้องการเหมือนกัน โดยจะต้องสร้างความคุ้นเคยและการยอมรับ รวมทั้งความไว้วางใจในระหว่างกัน เป็นขั้นตอนของการปลูกจิตสำนึกโดยการให้รางวัล กระตุ้นให้อยากแก้ปัญหาร่วมกันอาจเรียกขั้นตอนนี้ว่า เป็นขั้นตอนการเตรียมกลุ่มหรือเตรียมเครือข่าย (3) ขั้นการสร้างพันธกรณีด้วยกัน ขั้นตอนนี้้องค์กรจะเข้าสู่การตกลงที่จะทำงานร่วมกันซึ่งในการที่จะทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาของกลุ่มองค์กรจะต้องมีความรู้ที่จำเป็น ซึ่งอาจจะทำโดยการแลกเปลี่ยนความรู้ และอาจเรียกขั้นตอนนี้ว่ากลุ่มศึกษาเรียนรู้ (Learning Group) หากพิจารณาในประเด็นของระดับการสร้างเครือข่ายก็จะเป็นขั้นตอนของ Informal Cooperation (4) ขั้นการพัฒนาความสัมพันธ์ เป็นขั้นตอนที่การสร้างเครือข่ายปรากฏผลงานเป็นรูปธรรม เป็นขั้นตอนการเริ่มทำกิจกรรมโดยใช้ทรัพยากรร่วมกัน มีการตกลงในเรื่องการบริหารจัดการ การกลุ่ม ซึ่งเริ่มต้นด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่ม กำหนดกิจกรรม จัดวางข้อตกลงในการทำงาน กำหนดบทบาทของสมาชิก รวมทั้งสิทธิหน้าที่ของหัวหน้ากลุ่ม ในขั้นกลุ่มกิจกรรม (Action Group) หากพิจารณาในประเด็นระดับการสร้างเครือข่ายเรียกเป็นขั้นตอนของ Formal Agreement (5) ขั้นการขยายกิจกรรมหรือขยายกลุ่มเมื่อองค์กรได้พัฒนาความสัมพันธ์จนนำไปสู่การทำกิจกรรมร่วมกันจนมีผลงานปรากฏเป็นที่เด่นชัด องค์กรเครือข่ายรู้สึกว่าคุณได้รับผลประโยชน์ จากการเข้าเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์จะแน่นแฟ้นขึ้น ขั้นตอนนี้อาจอยู่ในระดับการเข้า “ลงทุน” ในองค์กรใหม่ (Minority Investment) และการจัดตั้งองค์กรใหม่ร่วมกัน (Joint Venture) (6) ขั้นติดตามและประเมินผลเป็นขั้นตอนการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนที่เกิดจากเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อไปสู่การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินงานนั้นอีก และพระมหาสุทิตย์ อากาศโร (2547, น.

27) ได้จำแนกลักษณะการสร้างเครือข่ายออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้ (1) เครือข่ายที่เกิดจากการจัดตั้งและสนับสนุนของภาคส่วนต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นเครือข่ายที่ภาครัฐหรือหน่วยงานบางแห่งต้องการส่งเสริมหรือเข้าไปจัดตั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาตามแนวนโยบายของภาครัฐ และเพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับชุมชนในการพึ่งพาตนเอง เช่น เครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน เครือข่ายพัฒนาชุมชน เป็นต้น จะมีโครงสร้างความสัมพันธ์ในแนวดิ่งซึ่งเป็นไปตามกระแสของแหล่งทุนและนโยบายของหน่วยงานนั้น ๆ (2) เครือข่ายที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ เครือข่ายที่เกิดขึ้นจากความสมานฉันท์ การร่วมแรงร่วมใจของฝ่ายต่าง ๆ ที่มองเห็นความจำเป็นในการเรียนรู้และการแก้ปัญหาาร่วมกันแล้วมารวมตัวกันเป็นเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ ตลอดจนการพึ่งพาอาศัย โดยเป็นเครือข่ายที่มีการสื่อสารและความผูกพันที่มีชีวิตชีวา มีกระบวนการที่ประสานสอดคล้องกับความสนใจและความต้องการอย่างแท้จริงของสมาชิก มีแนวทางการดำเนินการที่เป็นอิสระจากการครอบงำของฝ่ายต่าง ๆ และมีโครงสร้างความสัมพันธ์ในแนวราบ (3) เครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยสถานการณ์เป็นตัวกำหนด ได้แก่ เครือข่ายที่เกิดจากสถานการณ์และประเด็นปัญหาที่ทุกฝ่ายเห็นว่าจำเป็นต้องใช้ความเป็นเครือข่ายในการแก้ปัญหาและสร้างพลังในการเรียนรู้หรือต่อรอง เพื่อให้เกิดการพัฒนากิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งและมีผู้ประสานงานเพื่อให้เครือข่ายมีความต่อเนื่อง เช่น เครือข่ายผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาของภาครัฐ สอดคล้องกับ เสรี พงศ์พิศ (2548, น. 8) กล่าวถึงการพัฒนาเครือข่ายว่า กิจกรรมสำคัญที่สุดที่เครือข่ายทุกเครือข่ายทำร่วมกัน คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ประสบการณ์ แล้วพัฒนาไปสู่การวางแผนร่วมกัน ดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน เงื่อนไขสำคัญของเครือข่าย คือ ต้องมีการติดต่อสัมพันธ์สื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างสมาชิก อาจมีผู้ประสานซึ่งเป็นบุคคลหรือกลุ่มประสาน ซึ่งดำเนินกิจกรรมประสาน แต่ไม่ใช่เป็นผู้ดำเนินการแทนสมาชิกเครือข่ายในทุกเรื่องเครือข่ายจะยั่งยืนถ้าหากว่าสมาชิกร่วมใจกันตั้งแต่ต้น ไม่ปล่อยให้เป็นที่ของฝ่ายเลขานุการ ไม่ให้มีคนครอบงำ มีปัจจัยหรือทุนในการดำเนินงาน ประสานงาน มีความยืดหยุ่น ปรับตัวตามที่สมาชิกส่วนใหญ่เห็นชอบ กนิษฐา กาญจนรังษิณนท์ (2549, น. 13) กล่าวถึงความจำเป็นและประโยชน์จากการสร้างเครือข่าย ดังนี้ (1) เครือข่ายช่วยให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ เครื่องมือ และสื่อผ่านการประชุม การทดลองปฏิบัติการ การประชาสัมพันธ์ การให้ความร่วมมือกันในการดำเนินโครงการ การแบ่งปันทักษะและประสบการณ์ให้แก่กัน เป็นการเสริมความสมบูรณ์ให้กับสมาชิกเครือข่ายทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือองค์กร (2) เครือข่ายสามารถเชื่อมโยงคนที่อยู่ในระดับต่างกันมีวิธีการทำงานการจัดองค์กรและภูมิหลังต่างกันที่ไม่

มีโอกาสติดต่อกันเข้าด้วยกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้เกิดความเข้าใจกันมากขึ้น นำไปสู่การทำงานร่วมกัน เพื่อประโยชน์ของทุกฝ่าย (3) เครือข่ายสามารถทำให้คนและองค์กรที่ไม่มีความสัมพันธ์กันได้ทราบว่า ยังมีบุคคลหรือหน่วยงานอื่นอีกมากที่สนใจทำงานในเรื่องเดียวกันและเผชิญปัญหาเหมือนกัน ทำให้ความต้องการของประชาชนได้รับการตอบสนองจากรัฐ ช่วยชี้ให้เห็นว่าปัญหาและประเด็นการพัฒนาที่ซับซ้อนและท่วมทับในหมู่บ้านช่วยเชื่อมหน่วยงานวิชาการและแหล่งทุนกับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ ทำให้คนและองค์กรได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน ได้รับกำลังใจ การจูงใจ และการยอมรับ ซึ่งมีความสำคัญต่อหน่วยงานพัฒนาเล็ก ๆ ที่อยู่นอกกระบบราชการ สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, น. 1 - 17) กล่าวถึง การสร้างเครือข่ายและโรงเรียนร่วมพัฒนาเพื่อพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล เป็นเครื่องมือสำคัญในการระดมสรรพกำลังเพื่อสร้างความร่วมมือกับองค์กรและเครือข่าย ให้ร่วมกันขับเคลื่อนมุ่งไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล ได้เสนอแนวคิดในการสร้างเครือข่าย ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาเครือข่ายและโรงเรียนร่วมพัฒนาสู่มาตรฐานสากล ควรดำเนินการเป็นระบบ/กระบวนการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น วงจรการร่วมพัฒนา (Partnership Cycle) ดังภาพที่ 2.5 ดังนี้

ภาพที่ 2.5 วงจรการร่วมพัฒนา (Partnership Cycle)

จากกรอบความคิดการสร้างเครือข่ายและโรงเรียนร่วมพัฒนาสู่มาตรฐานสากลจำแนกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เครือข่ายที่เป็นทางการ คือ เป็นเครือข่ายที่มีข้อตกลง ระบบ ระเบียบของความสัมพันธ์ และมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน และเครือข่ายที่ไม่เป็นทางการ คือ เครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคม มีข้อตกลง เฉพาะกิจกรรมมีวัตถุประสงค์เฉพาะเรื่องแต่ไม่มีข้อตกลง ระบบ ระเบียบของความสัมพันธ์ มีวัตถุประสงค์ ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนจะจัดระบบความสัมพันธ์ให้เป็นเครือข่ายประเภทใดขึ้นอยู่กับระดับ ความสัมพันธ์และวัตถุประสงค์ขององค์กรนั้น ๆ สำหรับขั้นตอนในการสร้างเครือข่าย มีข้อเสนอแนะ แนวทางการสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ การสร้างเครือข่ายโรงเรียน ควรดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. **ขั้นเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนา** เป็นการสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรหลักและผู้เกี่ยวข้องหลักของโรงเรียนในการศึกษาแสวงหาเครือข่ายที่มีความเข้าใจ เหมาะสมสอดคล้อง นำไปสู่ความสัมพันธ์ความร่วมมือที่ดี สามารถประสานผลประโยชน์ให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ของบุคคลและองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนควรดำเนินการ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนประชุมชี้แจง อภิปราย รับฟังข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายและ แนวทางการสร้างเครือข่ายและโรงเรียนร่วมพัฒนาสู่มาตรฐานสากลให้กับบุคลากรหลักของโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องหลักเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกัน

1.2 **แต่งตั้งคณะทำงาน** โรงเรียนแต่งตั้งคณะทำงานด้านเครือข่าย (Partnership Committee) ประกอบด้วย ผู้บริหารและบุคลากรหลักของโรงเรียน รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ ทั้งในและต่างประเทศ อาจจะเป็นศิษย์เก่าที่มีประสบการณ์หรือผู้นำองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและ เอกชน ผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายร่วมพัฒนา เพื่อกำหนดแผน เป้าหมาย และแหล่งร่วมพัฒนา ตลอดจน แนวทางการสนับสนุนจากชุมชน สถานศึกษา และองค์กรต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความต้องการและโอกาส ของนักเรียนว่า จะมีส่วนเข้าถึงกิจกรรมและบริการร่วมพัฒนาได้ทั่วถึงทุกคนหรือเฉพาะกลุ่ม ซึ่งมีแนว ทางการดำเนินการ ดังนี้ (1) ศึกษา ทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับทิศทางและกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียน โดยคำนึงถึงคุณประโยชน์ของทั้งสองฝ่ายที่อาจได้รับหรือเรียนรู้จากโรงเรียนร่วมพัฒนาทั้งในระยะสั้น และระยะยาว (2) สำรวจ ทบทวน ว่ามีโรงเรียนที่เป็นคู่พัฒนาอยู่ในท้องถิ่นพื้นที่ใกล้เคียงอยู่เดิมแล้ว หรือโรงเรียนที่จะสามารถเข้าร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้พัฒนาได้ตามที่กำหนดเป้าหมายไว้หรือไม่ หรือ อาจแสวงหาแนวทางสร้างคู่พัฒนาในลักษณะกลุ่มร่วมพัฒนา (Cluster Partnerships) กับโรงเรียนใน ท้องถิ่นหรือภูมิภาคอื่นเพิ่มเติม (3) ประสานงานขอความร่วมมือจากครู บุคลากร หรือผู้ทรงคุณวุฒิ

เพื่อใช้สัมพันธภาพส่วนตัวในการแสวงหาคู่ร่วมพัฒนาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งเป็นทางเลือกที่ดีประการหนึ่งในการได้มาซึ่งคู่ร่วมพัฒนาที่หลากหลายตรงตามความต้องการเฉพาะด้านของโรงเรียน (4) แสวงหาโรงเรียนร่วมพัฒนาในต่างประเทศโดยสามารถติดต่อองค์กรที่ให้การสนับสนุนโดยตรง หรือองค์กรการกุศล หรือองค์กรเพื่อการพัฒนาที่ไม่แสวงหากำไร ซึ่งจะช่วยระบุโรงเรียนที่เป็นแหล่งร่วมพัฒนาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ดังนั้นคณะทำงานศึกษาต้องให้ความสนใจและสืบค้นแสวงหาข้อมูลที่เหมาะสมเพียงพอให้มากที่สุด เมื่อได้ประชุมปรึกษาหารือ พิจารณาศึกษาความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง ความเหมาะสม แล้วจึงตัดสินใจเลือกและมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบดำเนินการประสานงานสร้างความเข้าใจระหว่างผู้นำและผู้บริหาร ให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ร่วมกันเป็นการเบื้องต้นในการที่จะร่วมมือเป็นเครือข่ายอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ

2. สร้างข้อตกลงและร่วมวางแผน (Partnership Agreement and Action Planning) เมื่อผู้นำและผู้บริหารของเครือข่ายเห็นความสำคัญและประโยชน์ร่วมกันและตกลงเป็นการเบื้องต้นที่จะร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อให้เกิดแนวทางการดำเนินงาน จัดกิจกรรมสร้างข้อตกลงและร่วมวางแผน (Partnership Agreement and Action Planning) เพื่อให้เกิดแนวทางการร่วมมือที่ชัดเจนก็จะมี การสร้างข้อตกลงและร่วมวางแผนต่อไป ดังนั้นการวางแผนสร้างเครือข่ายและโรงเรียนร่วมพัฒนาให้ คณะทำงานศึกษา สืบค้นข้อมูลพื้นฐาน จัดทำทะเบียนองค์กรเครือข่าย จำแนกประเภทเครือข่ายทั้ง ประเภทที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการกำหนดผู้รับผิดชอบ วัตถุประสงค์ งบประมาณ วิธีการ ดำเนินการ กิจกรรมและการประเมินผลให้มองเห็นภาพการปฏิบัติงาน ที่เป็นรูปธรรม เพื่อสร้างความ เข้มแข็ง ความต่อเนื่องของเครือข่าย มุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อการบริหารจัดการ และการจัด การเรียนรู้เพื่อพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล โดยผ่านได้หลายช่องทาง และมีช่องทางที่สำคัญ คือผ่านกระบวนการของระบบ ICT เป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กันด้วยระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่ง ผู้บริหารและครูต้องมีความรู้และทักษะพื้นฐานด้านภาษาอังกฤษและการใช้ ICT แต่ต้องคำนึงถึง คุณประโยชน์ของทั้งสองฝ่ายที่อาจได้รับหรือเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพจากโรงเรียนที่จะเป็นคู่พัฒนา ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และต้องไม่เป็นการเพิ่มภาระทำให้ผู้บริหารต้องทิ้งโรงเรียนครูต้องทิ้งห้อง สอนดังนั้นควรร่วมกันกำหนดแนวทางจัดทำแผนงาน โครงการเพื่อนำไปสู่การดำเนินการต่อไปสำหรับ ข้อมูล แนวคิด เพื่อประกอบการจัดทำแผนงานโครงการในการสร้างเครือข่ายและโรงเรียนร่วมพัฒนามี ดังนี้ (1) การติดต่อ สื่อสาร แลกเปลี่ยนสารสนเทศเพื่อการทำความรู้จัก และร่วมทำความเข้าใจ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์และแนวทางการร่วมเป็นคู่พัฒนา (2) มีการศึกษาหลักสูตรร่วมกันเพื่อกำหนด

แนวทางในการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการสร้างเครือข่ายและโรงเรียนร่วมพัฒนา (3) จัดให้นักเรียนแต่ละโรงเรียนได้จัดทำโครงการเล็ก ๆ ระยะเวลาสั้น เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างกระแสความสนใจของนักเรียนในวงกว้าง (4) จัดให้ผู้แทนของโรงเรียนได้พบปะเยี่ยมเยียนโรงเรียนร่วมพัฒนาในกรณีที่เป็นโรงเรียนภายในประเทศ เพื่อร่วมปรึกษาหารือในรายละเอียดการร่วมดำเนินการ (5) จัดทำและลงนามข้อตกลงร่วมระหว่างโรงเรียน (6) ร่วมกันจัดทำแผนการดำเนินงานร่วมระหว่างโรงเรียนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โรงเรียนสามารถเลือกรูปแบบ วิธีการสร้างเครือข่ายในแต่ละประเภทได้ตามความเหมาะสมตามบริบทของแต่ละโรงเรียนไม่ได้ใช้รูปแบบเดียวกันในทุกโรงเรียน คณะทำงานต้องศึกษาตามความเหมาะสม คัดเลือกมาเป็นเครือข่ายให้การสนับสนุน (เครือข่ายอุปถัมภ์) หรือโรงเรียนร่วมพัฒนาไปสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล เพื่อความร่วมมือในการยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งมีแนวคิดเป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

2.1 สร้างเครือข่ายส่งเสริมการพัฒนาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล เป็นเครือข่ายให้การส่งเสริมสนับสนุนทั้งในและต่างประเทศ เป็นเครือข่ายอุปถัมภ์ ซึ่งหมายถึง บุคคลองค์กร สถาบัน ชุมชนที่มีส่วนร่วมให้การสนับสนุน และร่วมพัฒนาโรงเรียนทั้งในด้านการระดมสรรพกำลัง ทรัพยากรและองค์ความรู้และเทคโนโลยี เช่น สถาบันอุดมศึกษาสถาบันการเงิน องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับองค์กรที่มีบทบาทโดยตรงหรือโดยอ้อม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เห็นความสำคัญ ผลประโยชน์ร่วมกันในการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากลอาจจะทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกัน (MOU) ระหว่างผู้นำองค์กรนั้นกับผู้บริหารโรงเรียนรวมทั้งจัดแผนงานโครงการในการสร้างความสัมพันธ์กิจกรรม รวมถึงกำหนดบทบาทผู้รับผิดชอบเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

2.2 สร้างเครือข่ายร่วมพัฒนา โรงเรียนทั้งในและต่างประเทศที่มีศักยภาพเพียงพอ ทั้งภาครัฐและเอกชน สมัครใจร่วมมือกันเป็นเครือข่าย จัดทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกัน (MOU) สร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียน สามารถดำเนินการได้ทั้งระดับโรงเรียน ระดับกลุ่มงาน/และกลุ่มสาระระดับสาขาวิชา ระดับชั้นเรียน ระดับบุคคล/กลุ่มบุคคล เช่นการเป็นคู่พัฒนาระหว่างครูผู้สอนในรายวิชาเดียวกัน การเป็นคู่พัฒนาระหว่างนักเรียน ฯลฯ สำหรับแนวคิดเพื่อการวางแผนเครือข่ายการร่วมพัฒนา ระดับโรงเรียน มีแนวทาง ดังนี้ (1) เครือข่ายร่วมพัฒนาตามพื้นที่ (Area - based Partnerships) เป็นการจำแนกโรงเรียนร่วมพัฒนาตามสภาพพื้นที่ภูมิศาสตร์ ได้แก่ โรงเรียนที่ตั้งอยู่ท้องถิ่นเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ในเขตพื้นที่หรือจังหวัดเดียวกันเป็นสำคัญหรืออาจตั้งอยู่ในกลุ่มจังหวัดเดียวกันหรือ

จัดแบ่งเป็น 19 เครือข่ายตามกลุ่มจังหวัดเขตตรวจราชการเพื่อสะดวกในการประสานงานและวางแผน การให้ความร่วมมือพัฒนา (2) เครือข่ายกลุ่มร่วมพัฒนา (Cluster Partnerships) ประกอบด้วยโรงเรียน สองโรงเรียนหรือมากกว่านั้นในท้องถิ่นเดียวกันดำเนินการร่วมพัฒนากับโรงเรียนจำนวนใกล้เคียงกัน ในอีกท้องถิ่นหนึ่งซึ่งโดยปกติแล้วควรคำนึงถึงระยะทาง หรือความสะดวกในการเดินทางระหว่างกลุ่มเพื่อให้ โรงเรียนสามารถติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมประชุมปรึกษาหารือกันได้ทางตรง (Face - to - face Meeting) อย่างน้อยภาคเรียนละครั้ง และลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของกลุ่มร่วมพัฒนานี้ คือ แต่ละโรงเรียนในกลุ่มมักจะมีโรงเรียนที่เป็นคู่ร่วมพัฒนาในกลุ่มโรงเรียนของต่างประเทศ ซึ่งจะช่วย ให้เกิดการเชื่อมประสานการร่วมพัฒนาระหว่างกลุ่มโรงเรียนภายในประเทศและต่างประเทศ (3) เครือข่าย ร่วมพัฒนาที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ (Agenda - based Partnerships) เป็นการร่วมพัฒนาระหว่างโรงเรียน ที่มีวาระการพัฒนาหรือวัตถุประสงค์เฉพาะร่วมกัน เช่น กลุ่มโรงเรียนเน้นความเป็นเลิศทางวิทยาศาสตร์ กลุ่มโรงเรียนจุฬาภรณ์ราชวิทยาลัย กลุ่ม Education Hub เป็นต้น (4) เครือข่ายที่มีอัตลักษณ์เฉพาะ (Identity - based Partnerships) เป็นการรวมกลุ่มเพื่อให้ความช่วยเหลือร่วมมือกันตามอัตลักษณ์ ร่วมของโรงเรียน เช่น กลุ่มโรงเรียนเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เช่น ในรัชกาลที่ 5 รัชกาลที่ 6 รัชกาลที่ 9 กลุ่มเฉลิม พระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ กลุ่มโรงเรียนอนุบาลจังหวัด ฯลฯ ดังนั้น การสร้างข้อตกลงและร่วมวางแผนในการสร้างเครือข่ายและพัฒนาในเครือข่ายให้เกิดความเข้มแข็ง ต้องสอดคล้องกับคุณประโยชน์ของทั้งสองฝ่ายที่อาจได้รับ มีผู้รับผิดชอบ วัตถุประสงค์งบประมาณ วิธีการดำเนินการ กิจกรรม และการประเมินผลมองเห็นภาพการปฏิบัติการ ที่ชัดเจน เพื่อสร้างความ เข้มแข็ง ความต่อเนื่องของเครือข่าย มุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อการบริหารจัดการและ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล โดยผ่านช่องทางในหลายช่องทาง เช่น ผ่าน กระบวนการของระบบ ICT เป็นการเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ด้วยระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งผู้บริหารและครู ต้องมีความรู้และทักษะพื้นฐานด้านภาษาอังกฤษและการใช้ ICT

2.3 ขั้นร่วมดำเนินงานและกำกับ ติดตาม เป็นขั้นตอนสำคัญในการนำแผนงาน/ โครงการที่เตรียมการไว้มาปฏิบัติเพื่อสร้างเครือข่ายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งมีกิจกรรมสำคัญ ดังนี้ (1) คณะทำงานเครือข่ายของโรงเรียนศึกษารายละเอียด วิเคราะห์ตรวจสอบ ทบทวนแผนงาน โครงการประชุมชี้แจงเผยแพร่สร้างความเข้าใจผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้าใจมีความพร้อมที่จะปฏิบัติตามแผน (2) คณะกรรมการบริหาร/คณะทำงานของเครือข่ายผู้รับผิดชอบระหว่างเครือข่าย นำข้อตกลง กิจกรรม นำมาปฏิบัติ เพื่อขับเคลื่อนโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล ตัวอย่างกิจกรรม เช่น (2.1) ร่วมจัดกิจกรรมหรือ

จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ได้กำหนดร่วมกัน (2.2) จัดกิจกรรมการเยี่ยมเยียน แลกเปลี่ยนระหว่างนักเรียน (2.3) เชิญชวนผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชนท้องถิ่นทั้งสองฝ่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง (2.4) ร่วมกันแสวงหาภาคีเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินงานร่วมกับคู่พัฒนา (2.5) ร่วมกันติดตามการดำเนินงานของคู่พัฒนาและพัฒนาการของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม (2.6) จัดให้มีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้ปฏิบัติและนักเรียน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ (2.7) การใช้แหล่งเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนเครือข่ายเพื่อพัฒนาร่วมกัน (2.8) ร่วมมือกันพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.4 การกำกับ ติดตาม และประเมินผล ในข้อตกลงควรกำหนดเรื่องของการกำกับติดตามและประเมินผล กำหนดผู้รับผิดชอบ วัตถุประสงค์ เครื่องมือ วิธีการ งบประมาณและระยะเวลา เพื่อต้องการให้รู้ว่าผลการดำเนินงานของเครือข่ายบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่อย่างไร จะนำผลการประเมินให้คณะกรรมการบริหารเครือข่ายรับทราบ จะได้นำไปศึกษาวิเคราะห์เพื่อการปรับปรุงพัฒนาเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

3. ขึ้นทบทวนผลการดำเนินงาน เป็นขั้นนำผลการประเมินมาใช้ในการทบทวนปรับปรุงพัฒนาเครือข่าย ซึ่งคณะกรรมการบริหารเครือข่ายร่วมกันทบทวนผลการดำเนินงานของคู่พัฒนาว่ามีความก้าวหน้าหรือประสบผลสำเร็จตามที่ร่วมกันกำหนดไว้หรือไม่บ้าง มีผลกระทบ ต่อเนื่องจากการดำเนินงานอย่างไรบ้าง ทั้งนี้ควรมีการแสดงผล หลักฐานร่องรอยผลการปฏิบัติงาน มาใช้ประกอบการพิจารณา (1) ทบทวนแผนการดำเนินงาน ข้อตกลงร่วมกันเพื่อพิจารณาปรับปรุง พัฒนา หรือดำเนินการตามที่เห็นสมควรร่วมกันต่อไป (2) ผลการตรวจสอบทบทวนนำไปเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงานหรือพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป ถ้าหากเห็นว่าเป็นปัญหาอุปสรรคควรปรับปรุงแก้ไขเสียใหม่

จากการศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า กระบวนการสร้างเครือข่าย ประกอบด้วย ขั้นสร้างความตระหนัก ขั้นประสานหน่วยงาน ขั้นสร้างพันธะสัญญาร่วมกัน ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย และขั้นพัฒนารักษาความสัมพันธ์ ซึ่งกระบวนการสร้างเครือข่ายจะต้องมีวัตถุประสงค์ของการตั้งเครือข่ายที่ชัดเจน มีกิจกรรมที่ชัดเจน น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกมีกลุ่มแกนนำทำหน้าที่ประสานงานจัดการและส่งกำลังบำรุงให้กับสมาชิก กระจายอำนาจและมอบอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับสมาชิกมีการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาเครือข่าย และมีการติดตามผลและประเมินผล เป็นประจำสม่ำเสมอ

2.3.7 ปัจจัยความสำเร็จของเครือข่าย

เครือข่ายเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการพัฒนา ทั้งนี้เครือข่ายเป็นเรื่องของการเชื่อมโยงประสานงาน และร่วมมือช่วยเหลือกัน โดยเมื่อเชื่อมโยงกันแล้วทุกฝ่ายยังสามารถปฏิบัติการกิจของตนต่อไปได้ตามปกติ ซึ่ง เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545, น. 64 - 65) กล่าวว่า ในระยะเริ่มต้นของเครือข่าย ต้องเริ่มจากการมีแกนนำเป็นผู้ริเริ่มเครือข่ายซึ่งแกนนำนี้อาจเป็นทั้งปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคล อาจเป็นคนในท้องถิ่น ผู้บริหารการศึกษา นักวิชาการ แกนนำจะเป็นผู้กำหนดประเด็นบางเรื่อง ที่ตนเองสนใจเป็นผู้จุดประกายให้คนอื่น เริ่มรับรู้ในปัญหาาร่วมกัน จนเกิดความตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องรวมตัวกันเป็นเครือข่าย หากผู้นำสามารถรวมใจสมาชิกเครือข่ายและผลักดันให้เกิดการรวมใจกันตามเป้าหมาย เครือข่ายก็มีโอกาสประสบความสำเร็จ โดยปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่เป็นตัวกำหนดว่าเครือข่ายจะดำเนินการไปได้ยั่งยืนมากน้อยเพียงใด ก็คือ ปริมาณและคุณภาพของสมาชิกเครือข่าย เหตุนี้การสร้างแนวร่วมของสมาชิกเครือข่ายให้กว้างขวางและดึงปัจเจกกลุ่ม/องค์การที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้าเป็นสมาชิกเครือข่ายจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นการหาแนวร่วมเครือข่ายจะสัมฤทธิ์ผลหากได้แกนนำ ซึ่งเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อประชาชนในทางบวกทั้งอิทธิพลเชิงความคิดและเป็นศูนย์รวมใจของคนและพระมหาสุทิตย์ อากาศโร (2547, น. 112) ได้กล่าวถึง วงจรการพัฒนาเครือข่ายให้ประสบความสำเร็จเป็นขั้นตอน 10 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 มีการรวมตัวกันชั่วคราว ขั้นนี้เกิดขึ้นโดยบุคคลภายในกลุ่ม องค์กร ชุมชนหรือบางหน่วยที่เข้าไปส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวกัน ซึ่งการรวมตัวชั่วคราวนี้ได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน

ขั้นที่ 2 ได้รับความคิด ได้แก่ คนที่เข้ามารวมตัวกันชั่วคราวนั้นเกิดแนวคิด วิธีการที่เหมาะสมกับตนเอง และมีแรงบันดาลใจอยากจะทำในกิจกรรมนั้น

ขั้นที่ 3 เกิดการรวมกลุ่มช่วยเหลือกันเมื่อเกิดความคิดดี ๆ ที่จะลงมือทำแล้วมีเพื่อนร่วมคิดนั้นจะช่วยทำให้เกิดการสานต่อ และการรวมกลุ่มกันตามธรรมชาติ

ขั้นที่ 4 ร่วมคิดร่วมวางแผน การรวมกลุ่มในขั้นที่ 3 จะมีการพัฒนาไปอีกขั้นก็ต่อเมื่อได้มีการคิดและการวางแผนอย่างเป็นรูปธรรมว่า จะทำอะไร ทำอย่างไร ทำที่ไหน ทำเมื่อไร จนเกิดเป็นแผนงาน โครงการ ของเครือข่ายที่จะดำเนินต่อไป

ขั้นที่ 5 มีโอกาสได้ทำกิจกรรม

ขั้นที่ 6 ร่วมกิจกรรม ร่วมประชุม ร่วมเรียนรู้ โครงการของชุมชน หรือหน่วยงานเป็นที่มาของโอกาสการพบปะ การประชุมสนทนา และการเรียนรู้ เป็นการดึงผู้คนในองค์กร เครือข่ายให้เกิดการเชื่อมโยงผูกพัน

ขั้นที่ 7 เกิดความเป็นชุมชน

ขั้นที่ 8 เป็นกลุ่มพึ่งตนเองได้ (Self Reliance) ด้วยภูมิปัญญาพึ่งตนเองของกลุ่มที่สะสมจนถึงระดับหนึ่ง เครือข่ายจะมีความเข้มแข็งเพียงพอที่จะพึ่งพาตนเองของกลุ่ม

ขั้นที่ 9 พัฒนาศักยภาพกลุ่มและขยายกลุ่มออกไป

ขั้นที่ 10 เชื่อมโยงกลุ่มอื่น ๆ เป็นเครือข่าย การร่วมกิจกรรมกับกลุ่มที่แข็งแรงและคนที่เข้มแข็งอื่น ๆ จะนำความรู้และความคิดใหม่ ๆ ตลอดจนโอกาสในการพัฒนากลุ่มของตนการเรียนรู้ร่วมกันในลักษณะเครือข่ายเช่นนี้ พบว่าเป็นตัวเร่งที่สำคัญของกระบวนการชุมชนเข้มแข็งและประชาสังคมเครือข่าย

ธนา ประมุขกุล (2544, น. 110 - 112) ได้กล่าวถึงลักษณะบ่งชี้เชิงคุณภาพความเข้มแข็งของเครือข่าย ไว้ดังนี้ (1) สัมพันธภาพ การมีสัมพันธภาพที่ดีเป็นปัจจัยที่ช่วยให้การทำงานราบรื่น สำหรับการทำงานในคนหมู่มาก ปัจจัยด้านสัมพันธภาพจึงเพิ่มพูนความสำคัญยิ่งขึ้นต่อการนำไปสู่ความสำเร็จของการเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง (2) ความชัดเจนของเป้าหมาย การมีเป้าหมายที่ชัดเจนของเครือข่ายสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเอกภาพทางความคิดเห็นในเครือข่ายเป็นเบื้องต้น ก่อนที่จะนำไปสู่เอกภาพในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย นอกจากนี้การมีเป้าหมายที่ชัดเจนก็จะเป็นเสมือนเข็มทิศนำทางให้สมาชิกในเครือข่าย เข้าใจตรงกันและเดินไปในทิศทางเดียวกัน (3) กระบวนการเสนอความคิดเห็นและตัดสินใจ การให้โอกาสสมาชิกได้เสนอความคิดเห็นและให้สิทธิในการตัดสินใจได้อย่างอิสระเต็มที่ แล้วยอมบ่งบอกถึงความเข้มแข็งของเครือข่ายในกระบวนการ (4) แหล่งของทรัพยากร/ศักยภาพการที่เครือข่ายสามารถแสวงหาและดึงศักยภาพ ทรัพยากรที่มีอยู่ภายในเครือข่ายมาใช้ได้มากเพียงไร ความเข้มแข็งของเครือข่ายก็จะเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น (5) การเรียนรู้และนวัตกรรม สมาชิก ควรก่อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ สามารถนำไปสู่การพัฒนาจนเกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรมตามมา คุณภาพใหม่ที่เกิดขึ้นนี้เป็นสิ่งที่เหล่าสมาชิกเกิดการเรียนรู้ขึ้นในตนเองอันเป็นผลที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มหรืออาจเป็นผลปรากฏรูปธรรมในกิจกรรมที่มีการพัฒนาขึ้นไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงการเป็นนวัตกรรมต้นแบบให้กับผู้อื่นต่อไป

นอกจากนี้ สนธยา พลศรี (2550, น. 272 - 276) กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เครือข่ายประสบความสำเร็จ ดังต่อไปนี้ (1) สมาชิกและระบบความสัมพันธ์ที่ดี สมาชิกและระบบความสัมพันธ์ของเครือข่าย เป็นปัจจัยสำคัญเบื้องต้นที่ทำให้เกิดเครือข่ายและทำให้เครือข่ายประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน สมาชิกของเครือข่ายและระบบความสัมพันธ์ที่ดีทำให้เครือข่ายประสบความสำเร็จมีลักษณะดังนี้ (1.1) สมาชิกมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีเป้าหมายร่วมกันที่จะรวมพลังกันเพื่อความสำเร็จร่วมกัน (1.2) สมาชิกมีผู้นำ กลุ่มแกนนำที่มีภาวะผู้นำที่เหมาะสม เช่น มีวิสัยทัศน์ที่ดี มีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถ กล้าตัดสินใจและตัดสินใจได้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถจูงใจและประสานงานได้ดี (1.3) สมาชิกมีความรัก ความเมตตา ความเอื้ออาทร สมานฉันท์ สามัคคีกัน ไม่แข่งขันกันหรือขัดแย้งกันเสียสละไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม (1.4) สมาชิกรวมกลุ่มกันอย่างเหนียวแน่น มีพันธสัญญาที่หนักแน่น และรักษาพันธกรณี มีความจริงใจ จริงจัง ศรัทธาต่อกันและกันและมีความมั่นคงต่อเครือข่าย (1.5) สมาชิกมีค่านิยมร่วมกันมีความเข้าใจกันให้เกียรติกันและกันมีความสัมพันธ์แบบพี่น้อง สัมพันธ์กันด้วยใจด้วยจิตวิญญาณไม่ใช่เพื่อประโยชน์เพียงอย่างเดียว (1.6) การให้ความสำคัญแก่สมาชิกในด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างความรู้สึกรักเป็นเจ้าของเครือข่าย และความผูกพันต่อเครือข่าย (1.7) มีการส่งเสริมให้สมาชิกได้แสดงบทบาทและโอกาส ในการตัดสินใจในกิจกรรมของเครือข่ายด้วยตนเองและร่วมกับผู้อื่น (1.8) สมาชิกให้การสนับสนุน ส่งเสริมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีขวัญและกำลังใจที่ดี ไม่ท้อแท้หรือหมดกำลังใจโดยง่าย (1.9) การพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ของสมาชิกให้มีความสามารถในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่ายได้ด้วยตนเอง (1.10) ผู้นำ กลุ่มแกนนำ และสมาชิกมีความซื่อสัตย์สุจริต โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่รับผิดชอบงานเกี่ยวกับการเงินและการพัสดุ ต้องเป็นผู้ที่สมาชิกให้ความเชื่อถือและไว้วางใจ (2) กระบวนการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ร่วมกัน ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เครือข่ายเจริญเติบโตและประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน คือ กระบวนการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกเครือข่าย ซึ่งมีลักษณะดังนี้ (2.1) เครือข่ายมีลักษณะเป็นองค์กรแห่งความร่วมมือมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกไม่ใช่การบังคับบัญชาสั่งการ (2.2) เปิดโอกาสให้สมาชิกและผู้เกี่ยวข้องในเครือข่ายทุกคนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมกิจกรรมอย่างกว้างขวาง (2.3) มีความสัมพันธ์แบบแนวราบ สมาชิกมีความเสมอภาคกันเคารพในศักดิ์ศรีของกันและกัน ไม่มีใครเหนือกว่าใคร (2.4) สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ จนกลายเป็นวัฒนธรรมของเครือข่าย (2.5) มีองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากเวทีของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (2.6) มีการเรียนรู้ที่เกิดจากผลปฏิบัติจริงหรือการกระทำกิจกรรมร่วมกัน (2.7) มีลักษณะเป็นการมีส่วนร่วมและเรียนรู้แบบธรรมชาติ ไม่ใช่

เพราะการถูกบังคับ (2.8) เครือข่ายมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ (2.9) บรรยากาศในการดำเนินงานของเครือข่ายส่งเสริมให้สมาชิกมีความกล้า และมั่นใจที่จะร่วมในกิจกรรม (2.10) มีเทคนิควิธีการที่จะนำมาใช้ในการเรียนรู้ร่วมกันหลาย ๆ วิธี (3) การบริหารจัดการเครือข่ายที่ดี เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่สนับสนุนเครือข่ายความสำเร็จของเครือข่าย มีลักษณะดังนี้ (3.1) มีวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ ระบบการบริหารจัดการ ที่เหมาะสมกับสภาพและลักษณะของเครือข่าย (3.2) มีกฎ ระเบียบ แนวทางการปฏิบัติของเครือข่ายที่เหมาะสม (3.3) มีโครงสร้างการบริหารเครือข่ายที่เหมาะสมกับคุณลักษณะของเครือข่าย (3.4) มีทรัพยากรที่เหมาะสมและเพียงพอในการดำเนินงาน ทั้งบุคลากร เงินวัสดุ อุปกรณ์ และอื่น ๆ (3.5) มีระบบในการปกป้องคุ้มครองสมาชิกให้มีความมั่นคงและปลอดภัย รวมทั้งการจูงใจ การเสริมพลัง การสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่สมาชิก (3.6) มีการบริหารงานแบบประชาธิปไตย (3.7) มีการระดมทรัพยากรต่าง ๆ มาใช้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ (3.8) การปรับปรุงพัฒนาเครือข่ายตลอดเวลาตามสถานการณ์ (3.9) มีระบบการติดต่อสื่อสารที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ (3.10) มีระบบการติดตามและประเมินผลที่เหมาะสม และ (4) การขยายเครือข่าย เครือข่ายจะเจริญเติบโตได้นั้นต้องมีการขยายเครือข่ายออกไป ด้วยการค้นหาพันธมิตรหรือสมาชิกเพิ่ม ซึ่งการขยายเครือข่ายอาจดำเนินการได้ดังนี้ (4.1) พยายามดำรงรักษาสมาชิกเครือข่ายที่มีอยู่ไว้ไม่ให้ละทิ้งเครือข่าย (4.2) สร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคล กลุ่ม องค์กรอื่น ๆ ทั้งที่อยู่ในชุมชนและนอกชุมชน (4.3) ดำเนินงานในลักษณะของการเป็นเครือข่ายความร่วมมือ (4.4) การประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่บทบาทของเครือข่าย (4.5) ผู้นำกลุ่มแกนนำ และสมาชิกของเครือข่ายต้องช่วยกันขยายเครือข่ายไปสู่สมาชิกใหม่ๆ ทั้งโดยการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว ความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม (4.6) กฎ ระเบียบต่าง ๆ ของเครือข่าย เปิดโอกาสให้สมาชิกใหม่เข้าร่วมเครือข่าย ได้ง่าย และมีขั้นตอนไม่ยุ่งยาก (4.7) ใช้การประชุม สัมมนา การฝึกอบรมร่วมกัน เป็นเครื่องมือในการหาสมาชิกใหม่ของเครือข่าย (4.8) เปลี่ยนวิกฤติเป็นโอกาส กล่าวคือ เมื่อบุคคล กลุ่ม องค์กรหรือชุมชนประสบปัญหาหรือเกิดวิกฤติการณ์ขึ้น เครือข่ายต้องเข้าไปสนับสนุน ช่วยเหลือ ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นสมาชิกใหม่ในเครือข่ายได้ (4.9) ให้บุคคล กลุ่ม หรือองค์กรที่เป็นเป้าหมายได้รู้และเข้าใจว่าถ้าเข้าร่วมเป็นสมาชิกใหม่ของเครือข่ายแล้วจะมีสถานภาพและบทบาทในเครือข่ายอย่างไรมีโอกาสที่จะพบความสำเร็จในการดำเนินงานอย่างไรและ (4.10) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการหาสมาชิกใหม่โดยตรง เพื่อให้การขยายมีเป้าหมาย เครือข่ายเป็นไปอย่างเป็นรูปธรรมมีแผนงานดำเนินงานอย่างจริงจัง

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จของเครือข่ายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยความสำเร็จของเครือข่าย ประกอบด้วย ความสามารถในการประสานงานของผู้นำ ความร่วมมือของสมาชิก และการร่วมมือขององค์กรภายนอก

2.4 รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

2.4.1 ความหมายของรูปแบบ

คำว่า รูปแบบ (Model) มีความหมายในภาษาไทยอีกนัยหนึ่ง คือ “แบบจำลอง” ซึ่งหมายถึง สิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นวิธีการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจและจินตนาการของบุคคลที่มีต่อปรากฏการณ์ หรือเรื่องราวใด ให้ปรากฏโดยการสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ เช่น ภาพวาด ภาพเหมือน แผนภูมิ แผนผังต่อเนื่องหรือสมการคณิตศาสตร์ ให้สามารถเข้าใจได้ง่าย และสามารถเสนอเรื่องราวและประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างกระชับ ซึ่งสอดคล้องกับ ญัฐศักดิ์ จันทรผล (2552, น. 125) ให้ความหมายว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างโปรแกรม แบบจำลองหรือตัวแบบที่จำลองสภาพความเป็นจริงที่สร้างขึ้นจากการลดทอนเวลา และเทศะ พิจารณาว่า มีสิ่งใดบ้างที่จะต้อง นำมาศึกษาเพื่อทดแทนแนวคิดหรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง โดยอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบนั้น ๆ และรัตนะ บัวสนธิ์ (2552, น. 124) กล่าวว่า ความหมายของรูปแบบ จำแนกออกเป็น 3 ความหมาย ดังนี้ (1) แผนภาพหรือภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนของจริงรูปแบบในความหมายนี้มักจะเรียกทับศัพท์ในภาษาไทยว่า “โมเดล” ได้แก่ โมเดลบ้าน โมเดลรถยนต์ โมเดลเสื้อ ฯลฯ (2) แบบแผนความสัมพันธ์ของตัวแปร หรือสมการทางคณิตศาสตร์ที่รู้จักกันในชื่อที่เรียกว่า “Mathematical Model” (3) ภาพที่แสดงถึงองค์ประกอบการทำงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รูปแบบในความหมายนี้บางทีเรียกกันว่า ภาพย่อส่วนของทฤษฎีหรือแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น รูปแบบการสอน รูปแบบการบริหาร รูปแบบการประเมิน เป็นต้น ส่วน มาลี สีบกระแสน (2552, น. 108 - 109) กล่าวว่า รูปแบบมีสองลักษณะคือ รูปแบบจำลองของสิ่งที่เป็นรูปธรรม เช่น ระบบการปฏิบัติงาน และรูปแบบที่เป็นแบบจำลองของสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น รูปแบบอาจแสดงความสัมพันธ์ด้วยเส้นโยง แสดงในรูปแผนภาพหรือ

เขียนในรูปสมการคณิตศาสตร์ หรือสมการพยากรณ์หรือเขียนเป็นข้อความ จำนวน หรือภาพ หรือแผนภูมิหรือรูปสามมิติ

นอกจากนี้ Bardo and Hardman (1982, p. 70) กล่าวว่า รูปแบบเป็นชุดของข้อความเชิงนามธรรมเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่สนใจ เพื่อใช้ในการนิยามคุณลักษณะ บรรยายคุณลักษณะนั้น ๆ ให้ง่ายต่อการเข้าใจจึงไม่ละเอียดนัก สอดคล้องกับ Tosi and Carroll (1982, p. 163) นิยามความหมายของรูปแบบสรุปได้ว่า รูปแบบเป็นนามธรรมของของจริงหรือภาพจำลองของสภาพการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งอาจจะมีรูปร่างง่าย ๆ ไปจนถึงรูปแบบที่มีความซับซ้อนทั้งในรูปแบบทางกายภาพ และรูปแบบเชิงคุณลักษณะ Joyce and Weil (1986, pp. 1 - 2) ให้ความหมายของรูปแบบ หมายถึง แผน (Plan) หรือแบบ (Pattern) ซึ่งสามารถใช้เพื่อการเรียนการสอนในห้องเรียนหรือ การสอนพิเศษเป็นกลุ่มย่อยหรือ เพื่อจัดสื่อการสอนซึ่งรวมถึงหนังสือ ภาพยนตร์ และเทปบันทึกเสียง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และหลักสูตร แต่ละรูปแบบจะให้แนวทางในการออกแบบการสอนที่ช่วยให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ส่วน Corsini and Auerbach (1996, pp. 573 - 574) ให้ความหมายของรูปแบบ หมายถึง ชุดของความสัมพันธ์ที่สร้างขึ้นระหว่างปรากฏการณ์ในโลกความจริงและโครงสร้างของสิ่งที่กำลังศึกษาซึ่งเป็นตัวแทนของปรากฏการณ์ในโลกความจริง และ Good (2005, p. 177) ได้รวบรวมความหมายของรูปแบบไว้ 4 ความหมายคือ (1) เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ (2) เป็นตัวอย่างเพื่อเลียนแบบ เช่น ตัวอย่างในการออกเสียงภาษาต่างประเทศเพื่อให้ผู้เรียนได้เลียนแบบ เป็นต้น (3) เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติ ซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการหรือแนวคิด (4) เป็นชุดของปัจจัย ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งรวมตัวกันเป็นตัวประกอบและสัญลักษณ์ทางระบบสังคม อาจเขียนออกมา เป็นสูตรทางคณิตศาสตร์หรือบรรยายเป็นภาษาก็ได้ และ Thinkexist (2008, p. 1) ให้ความหมายของคำว่า รูปแบบ (Model) ไว้ว่า เป็นแบบจำลองระบบการปฏิบัติงานหรือแบบแปลนของการก่อสร้างที่วาดไว้ล่วงหน้า หรือสิ่งของที่เป็นตัวแทนแสดงความคิดของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หรือสิ่งที่เตรียมเอาไว้ล่วงหน้า

จากการศึกษาความหมายของรูปแบบ ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องความสัมพันธ์เชิงเหตุผลซึ่งกันและกัน เพื่อใช้อธิบายคุณลักษณะของปรากฏการณ์นั้น ๆ ให้ง่ายต่อการเข้าใจ

2.4.2 องค์ประกอบของรูปแบบ

นักการศึกษาได้อธิบายถึงองค์ประกอบของรูปแบบไว้แตกต่างกัน Husen and Postlethwaite (1994, p. 3865), ทิศนา แคมมณี (2550, น. 220) ได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบไว้ 4 องค์ประกอบ คือ (1) รูปแบบสามารถนำไปสู่การทำนายผลที่ตามมา สามารถทดสอบ/สังเกตได้ (2) มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุอธิบายปรากฏการณ์เรื่องนั้น/ปรากฏการณ์ใกล้เคียงสาเหตุที่กำลังศึกษาและอธิบายเรื่องที่กำลังศึกษา (3) รูปแบบช่วยจินตนาการสร้างความคิดรวบยอด ความสัมพันธ์ของสิ่งที่กำลังศึกษา/ช่วยสืบเสาะความรู้ (4) รูปแบบมีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง จากการศึกษาตัวอย่างของรูปแบบจากเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ พบว่า ไม่ปรากฏมีหลักเกณฑ์ที่เป็นเกณฑ์ตายตัวว่ารูปแบบนั้นต้องมีองค์ประกอบอะไรบ้างอย่างไร ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของปรากฏการณ์ที่ผู้สนใจดำเนินการศึกษา ส่วนการกำหนดองค์ประกอบรูปแบบในการศึกษาและการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดองค์การและการบริหารจัดการ (The Model of Organization and Management) ตามความคิดของ Brown and Moberg (1980, p. 98) ซึ่งได้สังเคราะห์รูปแบบขึ้นมาจากแนวคิดเชิงระบบ (Systems Approach) กับหลักการบริหารตามสถานการณ์ (Contingency Approach) และองค์ประกอบตามรูปแบบของ Brown and Moberg ประกอบด้วยสภาพแวดล้อม (Environment) เทคโนโลยี (Technology) โครงสร้าง (Structure) กระบวนการจัดการ (Management Process) และการตัดสินใจสั่งการ (Decision Making) สอดคล้องกับ เลขชาติการสภากาการศึกษา (2549, p. 14) ได้สรุปไว้ว่า องค์ประกอบสำคัญของรูปแบบ มีอยู่ 2 ส่วน คือ (1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบอาจจะมียุทธประสงค์เดียวหรือหลายวัตถุประสงค์ก็ได้ โดยจะมีขอบเขตกว้างหรือจำกัดก็ได้ ซึ่งหมายความว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นเป็นรูปแบบที่ครอบคลุมงานทั้งหมดที่องค์การกำลังดำเนินการอยู่หรือเป็นเพียงส่วนหนึ่งของงานทั้งหมดก็ได้ ในการตั้งวัตถุประสงค์ของรูปแบบนั้น อาจกำหนดออกมาในรูปของเจตนารมณ์ที่จะดำเนินการหรือผลผลิตที่ต้องการให้เกิดขึ้นก็ได้ และวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นนี้ จะเป็นเป้าหมายในการออกแบบกลไกการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว และ (2) กลไกของรูปแบบเป็นองค์ประกอบของระบบงานที่มีความเป็นอิสระจากกันและกันแต่ทำงานสัมพันธ์กันและพึ่งพาอาศัยกันในการทำงานตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ซึ่งเปรียบเสมือนการทำงานของเครื่องยนต์ที่ออกแบบไว้เพื่อให้ส่วนประกอบต่าง ๆ ทำงานตามหน้าที่เพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ของการสร้างเครื่องยนต์ อย่างไรก็ตามการออกแบบรูปแบบไม่ว่าจะเป็นรูปแบบที่ครอบคลุมงานทั้งระบบขององค์การหรืองานบางส่วนขององค์การก็ตาม ผู้ออกแบบไม่สามารถที่จะออกแบบองค์ประกอบย่อยของระบบนั้น ๆ ได้ทั้งหมด เพราะ

มีรายละเอียดและความสลับซับซ้อนมากขึ้นไปดังนั้นการออกแบบรูปแบบจึงกำหนดเฉพาะองค์ประกอบสำคัญของระบบนั้น ๆ เท่านั้น โดยมีสมมุติฐานว่า หากองค์ประกอบเหล่านั้นทำหน้าที่ตามที่ออกแบบไว้แล้ว การดำเนินงานขององค์การจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ค่อนข้างจะแน่นอน

จากการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบ ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารการศึกษาเท่าที่พบจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า ส่วนใหญ่ จะกล่าวถึง การจัดองค์การบริหารหรือโครงสร้างระบบบริหารและแนวทางในการดำเนินงานในภาระหน้าที่ (Function) ที่สำคัญ ๆ ในการบริหารงานขององค์การนั้น ๆ เช่น การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานการเงิน การบริหารงานวิชาการ เป็นต้น ซึ่งจะได้กล่าวถึงอีกครั้งหนึ่งในตอนที่ว่าด้วยการกำหนดองค์ประกอบในการกำหนดรูปแบบต่อไป โดยสรุปแล้วในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบว่า จะประกอบด้วยอะไรบ้าง จำนวนเท่าใด มีโครงสร้าง และความสัมพันธ์กันอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ที่เรากำลังศึกษาหรือจะออกแบบแนวคิดทฤษฎี และหลักการพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบแต่ละรูปแบบนั้น ๆ เป็นหลัก

2.4.3 ประเภทของรูปแบบ

รูปแบบมีหลายประเภทด้วยกันซึ่งนักวิชาการด้านต่าง ๆ ก็ได้จัดแบ่งประเภทต่างกันออกไป ดังนี้ Keeves (1988, pp. 561 - 565) ได้แบ่งรูปแบบออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ (1) รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) เป็นรูปแบบเชิงกายภาพส่วนใหญ่ใช้ในด้านวิทยาศาสตร์ เช่น รูปแบบโครงสร้างอะตอมสร้างขึ้นโดยใช้หลักการเปรียบเทียบโครงสร้างของรูปแบบให้สอดคล้องกับลักษณะที่คล้ายกันทางกายภาพ สอดคล้องกับข้อมูลและความรู้ที่มีอยู่ในลักษณะนั้นด้วยรูปแบบที่สร้างขึ้นต้องมีองค์ประกอบชัดเจน สามารถนำไปทดสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้และสามารถนำไปใช้ในการหาข้อสรุปของปรากฏการณ์ได้อย่างกว้างขวาง เช่น รูปแบบจำนวนนักเรียนในโรงเรียน สร้างขึ้นโดยเปรียบเทียบกับลักษณะถ้ำน้ำที่ประกอบด้วยท่อน้ำเข้าและท่อน้ำออกปริมาณที่ไหลเข้าถึงเปรียบเทียบได้กับจำนวนนักเรียนที่เข้าโรงเรียน อัตราการเกิด อัตราการย้ายเข้า อัตราการรับเด็กอายุต่ำกว่าเกณฑ์ ส่วนปริมาณน้ำที่ไหลออกเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่ออกจากโรงเรียน เนื่องจากพันธุศาสตร์ การย้ายออกการจบการศึกษา สำหรับปริมาณน้ำที่ไหลในถังเปรียบเทียบได้กับจำนวนนักเรียนที่เหลืออยู่ในโรงเรียน เป็นต้น จุดมุ่งหมายของรูปแบบนี้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนในโรงเรียน (2) รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทาง

ความคิดองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น และใช้ข้อความในการอธิบายเพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้น แต่จุดอ่อนของรูปแบบประเภทนี้คือขาดความชัดเจนแน่นอน ทำให้ยากแก่การทดสอบรูปแบบ แต่อย่างไรก็ตามได้มีการนำรูปแบบนี้มาใช้ในการศึกษามาก เช่น รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน (3) รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นรูปแบบที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปร โดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะนำไปใช้ในด้านพฤติกรรมศาสตร์มากขึ้น โดยเฉพาะในการวัดและประเมินผลทางการศึกษารูปแบบลักษณะนี้ส่วนมากพัฒนามาจากรูปแบบเชิงข้อความ (4) รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นรูปแบบที่เริ่มจากการนำเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ในการศึกษาเกี่ยวกับพันธุศาสตร์ รูปแบบเชิงสาเหตุนี้ทำให้สามารถศึกษารูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้ แนวคิดสำคัญของรูปแบบนี้คือ ต้องสร้างขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหรืองานวิจัยที่มีมาแล้ว รูปแบบจะเขียนในลักษณะสมการเส้นตรง แต่ละสมการแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผลระหว่างตัวแปรจากนั้นมีการเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพการณ์ที่เป็นจริงเพื่อทดสอบรูปแบบรูปแบบเชิงสาเหตุนี้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ (1) รูปแบบระบบเส้นเดี่ยว Recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรด้วยเส้นโยงที่มีทิศทางของการเป็นสาเหตุในทิศทางเดียว โดยไม่มีความสัมพันธ์ย้อนกลับ (2) รูปแบบระบบเส้นคู่ (Non - recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร โดยทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรภายในตัวแปรหนึ่งอาจเป็นทั้งตัวแปรเชิงสาเหตุและเชิงผลพร้อมกัน จึงมีทิศทางความสัมพันธ์ย้อนกลับได้ สอดคล้องกับ Joyce and Weil (1985, p. 74) ได้ศึกษาและเสนอรูปแบบตามแนวคิดหลักการ ทฤษฎีซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนี้ ๆ และได้แบ่งรูปแบบทางการสอน 4 รูปแบบ คือ (1) Information Processing Model เป็นรูปแบบการสอนที่ยึดหลักความสามารถในกระบวนการประมวลข้อมูลของผู้เรียน และแนวทางในการปรับปรุงวิธีการจัดการกับข้อมูลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (2) Personal Model เป็นรูปแบบการสอนที่ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลและการพัฒนาบุคคลเฉพาะราย โดยมุ่งเน้นกระบวนการที่แต่ละบุคคลจัดระบบและปฏิบัติต่อสรรพสิ่งทั้งหลาย (3) Social Interaction Model เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และบุคคลต่อสังคม (4) Behavior Model เป็นกลุ่มของรูปแบบการสอนที่ใช้อรรถความรู้ด้านพฤติกรรมศาสตร์เป็นหลักในการพัฒนารูปแบบ จุดเน้นสำคัญคือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สังเกตได้ของผู้เรียนมากกว่าการพัฒนาโครงสร้างทางจิตวิทยาและพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตได้ และ Steiner (1988, p. 148) แบ่งรูปแบบออกได้เป็น 2 ประเภท คือ (1) รูปแบบเชิงปฏิบัติ (Practical Model or Model - of) รูปแบบ

ประเภทนี้เป็นแบบจำลองทางกายภาพเช่น แบบจำลองรถยนต์ เครื่องบิน ภาพจำลอง (2) รูปแบบเชิงทฤษฎี (Theoretical Model or Model - of) เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้นจากกรอบความคิดที่มีทฤษฎีเป็นพื้นฐาน ตัวทฤษฎีเองไม่ใช่รูปแบบหรือแบบจำลองเป็นตัวช่วยให้เกิดรูปแบบที่มีโครงสร้างต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน

นอกจากนี้ Smith (1980, p. 461) จำแนกรูปแบบออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) จำแนกออกเป็น (1.1) รูปแบบคล้ายจริง (Iconic Model) มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น เครื่องบินจำลอง หุ่นไล่กาหุ่นตามร้านตัดเสื้อผ้า (1.2) รูปแบบเสมือนจริง (Analog Model) มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง เช่น การทดลองทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนจะทำการทดลอง เครื่องบินจำลองที่บินได้ หรือเครื่องฝึกหัดบิน เป็นต้น รูปแบบชนิดนี้มีความใกล้เคียงความจริงมากกว่าแบบแรก (2) รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) จำแนกออกเป็น (2.1) รูปแบบข้อความ (Verbal Model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) เป็นการใช้ข้อความปกติธรรมดาในการอธิบายโดยย่อ เช่น คำพรรณนาลักษณะงานคำอธิบายรายวิชา เป็นต้น (2.2) รูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) หรือรูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Model) เช่น สมการและโปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น และ Bardo and Hartman (1982, p. 141) นักนิเวศวิทยาคนสำคัญท่านหนึ่งได้ให้ทัศนะ น่าสนใจไว้อีกแนวทางหนึ่ง ซึ่งเป็นแนวคิดหรือทฤษฎีพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบ โดยแบ่งประเภทของรูปแบบด้วยการอธิบายลักษณะจากลักษณะของเมืองออกเป็นรูปแบบที่อธิบายโดยลักษณะพื้นที่และรูปแบบที่อธิบายโดยลักษณะของประชากร รูปแบบที่ใช้ในการอธิบายโดยพื้นที่นั้นมีจุดมุ่งหมายในการบรรยายลักษณะของเมืองว่าลักษณะอย่างไร เช่น Concentric Zone Model and Social Area Analysis Model เป็นต้น สำหรับรูปแบบที่ใช้อธิบาย โดยคุณลักษณะของประชากรนั้นเป็นรูปแบบที่เสนอแนวคิดในการอธิบายเกี่ยวกับลักษณะของประชากรของเมืองต่าง ๆ เช่น Residential Segregation Model and Group Location Model เป็นต้น

จากการศึกษาประเภทของรูปแบบ สรุปได้ว่า รูปแบบมีหลายประเภทด้วยกัน เป็นสิ่งที่สร้างพัฒนาขึ้นของแต่ละสาขาก็มีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป เช่น รูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ได้แบ่งออกเป็น รูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปไมยเทียบเคียงปรากฏการณ์ซึ่งเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม รูปแบบที่ใช้ภาษาสื่อในการขยายหรืออภิปรายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ รูปภาพ รูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ และรูปแบบที่นำเอาตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เป็นต้น

2.4.4 การพัฒนารูปแบบ

การพัฒนารูปแบบหรือพัฒนาแบบจำลอง (Model Development) หมายถึง กระบวนการสร้างหรือพัฒนาแบบจำลอง ตลอดจนการทดสอบรูปแบบที่ดี ให้มีคุณภาพ การที่จะนำไปสู่สถานการณ์ที่ดีในการศึกษาวิจัย มีนักวิชาการหลายท่านให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบไว้ เช่น บุญชม ศรีสะอาด (2546, น. 1 - 3) ได้เสนอแนวคิดและหลักการในการวิจัยพัฒนารูปแบบว่า การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการประเมิน จำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยพัฒนารูปแบบ เพราะการวิจัยที่ใช้รูปแบบเป็นการวิจัยแนวใหม่เป็นแนวทางทำให้ความรู้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเป็นการพัฒนาความรู้ให้มีความชัดเจนเป็นระบบ รูปแบบเป็นโครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ นั้นเอง การวิจัยโดยใช้รูปแบบมีขั้นตอนคือ การสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาตามสมมุติฐานและการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบในสถานการณ์จริงและเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์และปรับปรุงพัฒนารูปแบบให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ พิสิฐ เทพไกรวัล (2554, น. 113) ได้ให้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มี 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยการศึกษเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่ประสบผลสำเร็จภายใต้เครือข่ายความร่วมมือ การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิระดับนโยบายในกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 3 คน และการสำรวจสภาพปัญหาและความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับกระบวนการสร้างเครือข่ายและองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 2 การสร้าง และตรวจสอบกระบวนการสร้างเครือข่ายและองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในสถานการณ์จริง จำนวน 2 โรงเรียน

ระยะที่ 4 การประเมินการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

อุดมสิน จันทภูมิ (2558, น. 118) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและสภาพที่พึงประสงค์เครือข่ายความร่วมมือ โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบโดยสังเคราะห์ข้อมูลแนวคิดและทฤษฎี ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เครือข่ายความร่วมมือ และการศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่ดำเนินการเครือข่ายความร่วมมือที่ปฏิบัติดีเลิศ และประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ระยะที่ 3 นำรูปแบบไปใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบในโรงเรียนประถมศึกษาสำหรับ ภูมิภาค เรื่องแหล่ง ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาและการวิเคราะห์ระบบ ระยะที่ 2 การออกแบบระบบ ระยะที่ 3 การนำระบบไปใช้และตรวจสอบทบทวน

นอกจากนี้ Willer (1986, p. 83) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การสร้าง (Construct) รูปแบบ และ (2) การหาความเที่ยงตรง (Validity) ของรูปแบบ Keeves (1988, p. 560) ได้กล่าวถึงหลักการอย่างกว้าง ๆ เพื่อกำกับการสร้างรูปแบบไว้ 4 ประการ ได้แก่ (1) รูปแบบควรประกอบขึ้นด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างของตัวเองมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงแบบธรรมดา อย่างไรก็ตามความเชื่อมโยงแบบเส้นตรงแบบธรรมดาทั่วไปนั้นก็มีประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาวิจัยในช่วงต้นของการพัฒนารูปแบบ (2) รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบได้สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตและหาข้อสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ (3) รูปแบบควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาดังนั้นนอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ ควรใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย และนอกจากคุณสมบัติต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว (4) รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งเป็นการขยายองค์ความรู้ในเรื่องที่เราากำลังศึกษาด้วย สอดคล้องกับ Joyce and Weil (1986, pp. 359 - 364) ได้แบ่งวิธีการสร้างรูปแบบออกเป็นส่วนต่าง ๆ ได้เป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 อธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่มาของรูปแบบ ประกอบด้วย เป้าหมายของรูปแบบ ทฤษฎีและข้อสมมติที่รองรับรูปแบบ หลักการและมโนทัศน์สำคัญที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบ ส่วนที่ 2 ลักษณะรูปแบบ เป็นการอธิบายด้วยรูปแบบซึ่งนำเสนอเป็น

เรื่องๆ อย่างละเอียดและเน้นการปฏิบัติได้แบ่งเป็น 4 ประเด็นคือ (1) ขั้นตอนของรูปแบบเป็นรายละเอียดของรูปแบบนั้น ๆ ว่ามีกี่ขั้นตอนโดยจัดเรียงลำดับกิจกรรมที่จะสอนเป็นขั้น ๆ แต่ละรูปแบบมีจำนวนขั้นตอนไม่เท่ากัน (2) รูปแบบการปฏิสัมพันธ์ เป็นการอธิบายบทบาทของผู้นำ ผู้เรียนรู้และความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในแต่ละรูปแบบบทบาทของผู้นำจะแตกต่างกัน เช่นเป็นผู้นำกิจกรรมผู้อำนวยการอำนวยความสะดวก ผู้ให้การแนะนำเป็นแหล่งข้อมูล เป็นต้น (3) หลักการแสดงการโต้ตอบ เป็นการบอกถึงวิธีการแสดงออกของผู้นำต่อผู้เรียนรู้ การตอบสนองต่อสิ่งที่ผู้เรียนรู้กระทำ เช่น การปรับปรุงพฤติกรรมโดยการให้รางวัลหรือการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วยการสร้างบรรยากาศที่เป็นอิสระ เป็นต้น (4) สิ่งสนับสนุนเป็นการบอกถึงเงื่อนไขหรือสิ่งจำเป็นต่อการใช้รูปแบบการสอนนั้น ๆ ให้เกิดผล เช่น รูปแบบการทดลองในห้องปฏิบัติการต้องใช้ผู้นำที่มีการฝึกฝนมาอย่างดีแล้ว เป็นต้น ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบใช้เป็นการแนะนำให้ข้อสังเกตในการนำรูปแบบนั้นไปใช้เช่น การใช้กับเนื้อหาประเภทใดจึงจะเหมาะสม จะใช้กับผู้เรียนรู้ระดับใด เป็นต้นนอกจากนั้นยังให้คำแนะนำอื่น ๆ เพื่อให้การใช้รูปแบบนั้นมีประสิทธิภาพมากที่สุดและส่วนที่ 4 ผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมรูปแบบแต่ละรูปแบบจะส่งผลต่อผู้เรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยผลทางตรงเกิดจากกิจกรรมที่จัดตามลำดับขั้นตอนของรูปแบบส่วนผลทางอ้อมเกิดจากสภาพแวดล้อม ซึ่งถือเป็นผลกระทบที่เกิดจากการสอนตามรูปแบบนั้นเป็นสิ่งที่คาดคะเนไว้ว่าจะเกิดผลไปกับผล สามารถใช้เป็นสิ่งพิจารณาในการเลือกรูปแบบที่ใช้ได้ด้วย

จากการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบ (Model) นั้นไม่มีข้อกำหนดที่ตายตัวแน่นอนว่าต้องการทำอะไรบ้างแต่โดยทั่วไปจะเริ่มต้นจากการศึกษาองค์ความรู้ (Intensive Knowledge) เกี่ยวกับเรื่องที่เราจะสร้างรูปแบบให้ชัดเจน จากนั้นจึงหาสมมติฐานและหลักการของรูปแบบที่จะพัฒนาแล้วสร้างรูปแบบตามหลักการที่กำหนดขึ้นและนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบและประเมินผลหาคุณภาพของรูปแบบ โดยสรุปแล้วการพัฒนารูปแบบมีการดำเนินการเป็นสองขั้นตอนใหญ่ คือการสร้างรูปแบบและการหาคุณภาพของรูปแบบ

2.5 บริบทโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

2.5.1 บริบททั่วไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่บริการและจัดการศึกษา ช่วงชั้น 3 และ 4 ซึ่งอาศัยอำนาจในมาตรา 5 และ 37 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และมาตรา 8 และมาตรา 33 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของสภาการศึกษาเมื่อคราวประชุมครั้งที่ 2/2553 วันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2553 จึงกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา จำนวน 42 เขต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 35 โรง แยกเป็น โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 4 โรง โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 4 โรง โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 6 โรง โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 21 โรง และจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา (ข้อมูล ณ 1 มีนาคม 2561) ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 35 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 31 คน ครู จำนวน 1,711 คน ครูมาช่วยราชการ จำนวน 3 คน ครูไปช่วยราชการ จำนวน 7 คน พนักงานราชการ จำนวน 70 คน ลูกจ้างประจำ จำนวน 63 คน

2.5.2 แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2560 - 2562)

2.5.2.1 วิสัยทัศน์ (Vision)

เป็นองค์กรที่บริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานสู่ความเป็นสากล บนพื้นฐาน
ของความเป็นไทย

2.5.2.2 พันธกิจ (Mission)

- 1) ส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
- 2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึงบริการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

3) ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) สนับสนุนการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการการศึกษามีประสิทธิภาพ

5) สนับสนุนการพัฒนาวินัยเข้มแข็ง วิชาการ เข้มข้น บนความพอเพียง

2.5.2.3 เป้าประสงค์ (Goal)

1) ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และมีคุณภาพ

2) ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและเป็นธรรม

3) ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะและมีวัฒนธรรมการทำงานมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์

4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษามีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล

5) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาได้รับการส่งเสริม และพัฒนา วินัยเข้มแข็งวิชาการเข้มข้นบนความพอเพียง

2.5.2.4 ค่านิยม (Value)

SESAO26 (Secondary Educational Service Area Office 26)

S = Service mind

จิตบริการ

E = Effectiveness

ทำงานมุ่งประสิทธิผล

S = Smart

ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

A = Accountability

มีความรับผิดชอบ

O = Okay

ตอบรับข้อเสนอแนะ

2 = Two Ways Communication

สื่อสารสองทาง

6 = Six Networks

การบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ

และร่วมมือกันเป็น 6 สหวิทยาเขต

2.5.2.5 ยุทธศาสตร์

จากวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จึงกำหนดยุทธศาสตร์ ปีงบประมาณ 2562 จำนวน 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ

2.5.2.6 จุดเน้น

1) จุดเน้นด้านผู้เรียน

1.1) นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญ และความสามารถทางวิชาการ เพื่อพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (Student's Competencies) ดังต่อไปนี้

1.1.1) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติ (O-NET) กลุ่มสาระหลัก เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 5

1.1.2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

1.1.3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีสมรรถนะในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

1.1.4) นักเรียนมีทักษะชีวิต ทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์อย่างน้อย 2 ภาษา ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เหมาะสมตามช่วงวัย

1.2) นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รักความเป็นไทย มีคุณลักษณะและทักษะทางสังคมที่เหมาะสม (Students' Characteristics and Social Skills) ดังต่อไปนี้

1.2.1) นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีทักษะการแก้ปัญหา และอยู่อย่างพอเพียง

1.2.2) นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความมุ่งมั่นในการศึกษาและการทำงาน และสามารถปรับตัวเข้ากับพฤติกรรม บนพื้นฐานวัฒนธรรมที่ดีงามของไทย

1.2.3) นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการส่งเสริม และพัฒนาเต็มศักยภาพ (Students with Special Needs)

1.2.4) เด็กพิการได้รับการพัฒนาศักยภาพเป็นรายบุคคลด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

1.2.5) เด็กด้อยโอกาสได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร และอัตลักษณ์แห่งตน

1.2.6) นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ได้รับการส่งเสริมให้มีความเป็นเลิศด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี พื้นฐานทางวิศวกรรมศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา กีฬา ดนตรี และศิลปะ

1.2.7) นักเรียนที่เรียนภายใต้การจัดการศึกษาโดยครอบครัว สถานประกอบการ องค์กรเอกชน และสถานศึกษาทางเลือก ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ

1.2.8) เด็กกลุ่มที่ต้องการการคุ้มครอง และช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษ ได้รับการคุ้มครองและช่วยเหลือเยียวยา ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

2) จุดเน้นด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.1) ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (Continuous Professional Development)

2.1.1) ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน และพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และประชาคมโลก

2.1.2) ครูและบุคลากรทางการศึกษาความรู้ความสามารถตามมาตรฐานที่กำหนดและสามารถจัดการเรียนการสอน ที่ส่งผลให้นักเรียนพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

2.1.3) ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนในการสื่อสาร อย่างน้อย 1 ภาษา

2.1.4) ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้

2.2) การพัฒนาระบบแรงจูงใจเพื่อส่งเสริมให้ครู และบุคลากรทางการศึกษามีขวัญและกำลังใจและแสดงศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ (Incentives and Rewarding System)

2.2.1) ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีขวัญกำลังใจในการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานคุณวุฒิ

2.2.2) ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีขวัญกำลังใจ ได้รับการจูงใจ ในการพัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพ

2.2.3) ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีผลงานการสอนที่แสดงศักยภาพ การสอนอย่างมืออาชีพ เป็นเชิงประจักษ์ และได้รับการเชิดชูเกียรติอย่างเหมาะสม

2.3) การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม (Professional Ethics)

2.3.1) ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ

2.3.2) ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีจิตวิญญาณ และอุดมการณ์ที่ มุ่งพัฒนาการศึกษาของชาติและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม

2.3.3) ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะในการเข้าถึงและดูแล ช่วยเหลือนักเรียน

3) จุดเน้นด้านการบริหารจัดการ

3.1) โรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บริหารจัดการโดยเน้นการมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน (Participation and Accountability)

3.1.1) โรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองคุณภาพภายนอก และที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ได้รับการแก้ไขแทรกแซง ช่วยเหลือ นิเทศ ติดตาม เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และเป็นผู้ประสานงานหลัก เพื่อให้โรงเรียนทำแผนพัฒนาเป็นรายโรงเรียนกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.1.2) โรงเรียนบริหารจัดการโดยมุ่งการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของนักเรียน สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้บริการและสังคม

3.1.3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บริหารจัดการ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล อย่างเข้มแข็ง โดยมุ่งการมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน เพื่อประโยชน์สูงสุดของนักเรียนสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้บริการและสังคม

3.1.4) องค์คณะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ดำเนินการ และติดตาม ประเมินการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มแข็ง เพื่อประโยชน์สูงสุดคือคุณภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อนักเรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ

3.2) โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามระดับมาตรฐาน (Management with Quality and Standards)

3.2.1) โรงเรียน จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามระดับมาตรฐานที่สูงขึ้น เทียบเคียงกับประเทศผู้นำด้านคุณภาพการศึกษาในภูมิภาคอาเซียน

3.2.2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้จัดการศึกษามีคุณภาพตามระดับมาตรฐานที่สูงขึ้นเทียบเคียงกับประเทศผู้นำด้านคุณภาพการศึกษาในภูมิภาคอาเซียน

นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 35 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก (ตามเกณฑ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา) จำนวน 21 โรงเรียน ที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 500 คนลงมา ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ทั้งหมด ดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	ที่ตั้ง	จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา					จำนวนนักเรียน
			ผู้บริหาร	ข้าราชการครู	พนักงานราชการตำแหน่งครูผู้สอน	ครูอัตราจ้างชั่วคราว	รวมทั้งหมด	
1	เขว้าใหญ่พิทยาสรรค์	หมู่ที่ 4 บ้านโนนเสียว ต.เขว้าใหญ่ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม 44150	1	14	2	0	17	86
2	กู่ทองพิทยาคม	หมู่ที่ 14 บ้านบ้านใหม่บัวบาน ต.กู่ทอง อ.เชียงยืน จ.มหาสารคาม 44160	1	12	2	0	15	115
3	โพนงามพิทยานุกูล	หมู่ที่ 3 บ้านโพนงาม ต.โพนงาม อ.โกสุมพิสัย จ.มหาสารคาม 44140	1	11	1	0	13	84
4	วังยาวศึกษาวิทย์	หมู่ที่ 5 บ้านหนองไร่ ต.วังยาว อ.โกสุมพิสัย จ.มหาสารคาม 44140	1	12	2	0	15	105
5	กุดรังประชาสรรค์	หมู่ที่ 7 บ้านดอนโม่ง ต.กุดรัง อ.กุดรัง จ.มหาสารคาม 44130	1	12	1	0	14	82
6	หนองม่วงวิทยาคาร	หมู่ที่ 10 บ้านโคกใหญ่ ต.หนองม่วง อ.บรบือ จ.มหาสารคาม 44130	1	12	3	0	16	114
7	โนนราษีวิทยา	หมู่ที่ 2 บ้านฝาง ต.โนนราษี อ.บรบือ จ.มหาสารคาม 44130	1	12	1	0	14	95
8	มหาวิชานุกูล	หมู่ที่ 12 บ้านโนนสำราญ ต.แวงนาง อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000	1	12	1	5	19	123
9	มหาชัยพิทยาคาร	บ้านท่าสองคอน ต.ท่าสองคอน อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000	1	25	-	1	27	244
10	แกด้าวิทยาคาร	หมู่ที่ 2 บ้านหนองไข่ผ้า ต.แกด้า อ.แกด้า จ.มหาสารคาม 44190	1	13	2	5	21	240
11	เหล่ายาววิทยาคาร	หมู่ที่ 13 บ้านเหล่ายาว ต.กำพี้ อ.บรบือ จ.มหาสารคาม 44130	1	15	-	-	16	189
12	โนนแดงวิทยาคม	หมู่ที่ 19 บ้านโนนแดง ต.โนนแดง อ.บรบือ จ.มหาสารคาม 44130	1	18	2	1	22	266
13	ยางวิทยาคม	หมู่ที่ 6 บ้านบกพร้าว ต.ยาง อ.บรบือ จ.มหาสารคาม 44130	1	15	3	1	20	228
14	ประชาพัฒนา	หมู่ที่ 4 บ้านหนองอิหมั้น ต.ประจักษ์พัฒนา อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม 44120	1	26	3	2	32	214
15	ปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	หมู่ที่ 3 บ้านหนองโน ต.ปอพาน อ.นาเชือก จ.มหาสารคาม 44170	1	15	1	3	20	175
16	เขื่อนพิทยาสรรค์	หมู่ที่ 5 บ้านโนนตุ่น ต.ยางท่าแจ้ง อ.โกสุมพิสัย จ.มหาสารคาม 44140	1	15	-	4	20	214
17	นาโพธิ์พิทยาสรรค์	หมู่ที่ 13 บ้านปทุมทอง ต.นาโพธิ์ อ.กุดรัง จ.มหาสารคาม 44130	1	20	1	7	29	409

(ต่อ)

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	ที่ตั้ง	จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา					จำนวนนักเรียน
			ผู้บริหาร	ข้าราชการครู	พนักงานราชการตำแหน่งครูผู้สอน	ครูอัตราจ้างชั่วคราว	รวมทั้งหมด	
18	นาฏพิทยาคม	หมู่ที่ 15 บ้านเหล่าเม็ก ต.นาฏ อ.ยางสีสุราช จ.มหาสารคาม 44210	1	24	3	4	32	383
19	ดงใหญ่พิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเษก	หมู่ที่ 1 บ้านดงใหญ่ ต.ดงใหญ่ อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม 44120	1	28	2	5	36	330
20	ดงบังพิสัยวารานุสรณ์	หมู่ที่ 5 บ้านดงบัง ต.ดงบัง อ.นาดิน จ.มหาสารคาม 44180	1	24	2	3	30	320
21	มิตรภาพ	หมู่ 3 บ้านเสือกินวัว ต.มิตรภาพ อ.แกดำ จ.มหาสารคาม 44190	1	20	-	-	21	267
รวม			21	355	32	41	449	4283

สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ได้มีการบริหารจัดการโรงเรียนที่ผ่านมาดังนี้

1. บริหารโดยการมีส่วนร่วม ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ร่วมกันหาแนวทางพัฒนาสถานศึกษา
2. สร้างความตระหนักให้บุคลากรภายในโรงเรียนในการร่วมกันพัฒนาโรงเรียน
3. พัฒนาด้านงานวิชาการ โดยมีวิธีการดำเนินงานดังต่อไปนี้
 - 3.1 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยมีศึกษานิเทศก์และคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. คอยให้ความช่วยเหลือและแนะนำ
 - 3.2 จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการสอนแบบการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง (Active Learning)
 - 3.3 จัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้หลากหลายและทันสมัย จัดให้มีระบบ Internet ที่มีความเร็วสูง มีห้องคอมพิวเตอร์เพื่อสืบค้นหาความรู้เพิ่มเติม
 - 3.4 พัฒนาระดับผลสัมฤทธิ์คะแนน O-Net มีการติวโดยครู และบุคลากรผู้มีความเชี่ยวชาญในแต่ละวิชา โดยอาศัยเครือข่ายความร่วมมือกันของครูภายในสหวิทยาเขต และภายนอกสหวิทยาเขต
4. พัฒนาด้านงานบุคคล โดยมีวิธีการดำเนินงานดังต่อไปนี้
 - 4.1 จัดหาจัดจ้างครูในสาขาวิชาที่ขาดแคลนและมีความต้องการจำเป็นมากในลำดับต้น
 - 4.2 สร้างความตระหนักให้ครู เป็นครูมืออาชีพ
 - 4.3 พัฒนาให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการสอนแบบการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง (Active Learning)
 - 4.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองตลอดเวลาในรูปแบบโรงเรียนจัดการอบรมด้วยโรงเรียนเอง เข้าร่วมกับองค์กรอื่น ๆ และจัด PLC อย่างจริงจัง ให้เป็นรูปธรรม
 - 4.5 พัฒนาครูในการประเมินผลนักเรียนในรูปแบบที่หลากหลาย ประเมินผลตามสภาพจริง วัดผล ประเมินผลด้วยการลงมือปฏิบัติ การสังเกต การทดสอบเป็นต้น โดยมีคณะศึกษานิเทศก์ให้ความช่วยเหลือ

5. พัฒนาด้านงบประมาณ

5.1 บริหารงบประมาณตามระเบียบกระทรวงการคลังและระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตามศักยภาพที่ตนสามารถดำเนินการได้

5.2 เสนอของบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด

5.3 ร่วมกับชุมชน ศิษย์เก่า คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อหางบประมาณพัฒนาโรงเรียนทั้ง 4 งานของโรงเรียน

6. พัฒนาด้านงานบริหารทั่วไป

6.1 ดูแล ปรับปรุง อาคารสถานที่ให้พร้อมใช้งาน และแข็งแรงปลอดภัยตลอดเวลา

6.2 จัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน ภายนอกห้องเรียน

6.3 จัดบริเวณภายในโรงเรียนให้สวยงาม ร่มรื่น น่าอยู่ น่าดู น่าเรียน

6.4 โรงเรียนเข้าร่วมงานกับชุมชน ในงานต่าง ๆ เช่น งานประเพณีต่าง ๆ

6.5 จัดโครงการจิตอาสาให้นักเรียน และบุคลากร เข้าไปพัฒนาบริเวณในชุมชนให้สะอาด เข้าไปจัดกิจกรรมในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

6.6 ดำเนินการระบบดูแลนักเรียนอย่างจริงจัง เป็นรูปธรรม ศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลและมีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน ร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการสร้างระบบดูแลนักเรียน

6.7 จัดระบบสาธารณูปโภคให้เพียงพอ สะอาด ปลอดภัย

6.8 บริการรถ รับ ส่ง นักเรียนฟรี น้ำดื่มฟรี จัดหาทุนการศึกษาให้นักเรียนทุกปี

6.9 จัดบริการด้านวิชาการ ด้านแหล่งเรียน ให้กับชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่ต้องการ

7. จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ ผลการดำเนินงานของเรียน ผลงานของโรงเรียน ครู นักเรียน การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในเว็บไซต์ของเรียน ในการประชุมร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ รายงานต่อชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา ในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 นั้น เข้ามามีส่วนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัด โดยการกระจายอำนาจให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา โดยแบ่งโรงเรียนออกเป็น 6 สหวิทยาเขต เพื่อให้โรงเรียนในแต่ละสหวิทยาเขตดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกันนอกเหนือจากที่ได้รับการช่วยเหลือจากเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งการบริหารจัดการโรงเรียนที่ผ่านมาสํานักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ได้เข้าไปช่วยเหลือโรงเรียนในสังกัดหลายรูปแบบ เช่น (1) งานวิชาการผ่านคณะศึกษานิเทศก์ คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือร่วมกับ

คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. มีการให้ความรู้ด้านการวัดประเมินผล การวิเคราะห์และจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน งานวิจัยการประกัน คุณภาพการศึกษาภายใน เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก จากหน่วยงานภายนอก (สมศ.) การจัดทำคลังข้อสอบเพื่อช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (O-NET) การทำเครื่องมือช่วยคัดกรองเด็ก (2) งานระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียน ผ่านกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา การติดตามการรับนักเรียน การดูแลประชากรวัยเรียนกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ การจัดหาที่เรียนต่อ ระบบครูแนะแนว และทุนการศึกษาต่าง ๆ (3) งานบริหารบุคคล ผ่านกลุ่มบริหารงานบุคคล ช่วยเหลือในด้านการพัฒนาครู งานวิทยฐานะ งานเงินเดือนและอัตราค่าจ้าง (4) งานงบประมาณและแผน ผ่านกลุ่มนโยบายและแผน คอยให้คำปรึกษาและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวเนื่องด้านงบประมาณ แผนงานต่าง ๆ (5) งานจัดซื้อจัดจ้าง ผ่านกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ คอยให้ความช่วยเหลือด้านระบบการจัดซื้อจัดจ้างผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ (6) งานบัญชี และระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง ผ่านหน่วยตรวจสอบภายใน เพื่อให้โรงเรียนดำเนินการให้ถูกต้องเป็นไปตามกฎ ระเบียบ (7) งานวินัย และคดี ผ่านกลุ่มกฎหมายและคดี คอยให้คำชี้แนะ ช่วยเหลือการบริหารดำเนินงานของโรงเรียน ให้เป็นไปตามกฎหมาย และระเบียบ (8) งานส่งเสริม สนับสนุนด้าน IT ผ่านผู้รับผิดชอบงานด้าน ICT ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (9) งานประสานงานต่าง ๆ ทั้งภายในหน่วยงานตามภารกิจและ นอกหน่วยงานในสังกัด ผ่านกลุ่มอำนวยการ เป็นต้น แม้เขตพื้นที่ที่จะคอยให้การช่วยเหลือโรงเรียน แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการที่ได้รับ ดังนั้น โรงเรียนต้องพึ่งพาตนเองด้วยส่วนหนึ่ง เช่น เรื่องงบประมาณ ต้องมีการระดมทุนการจัดการศึกษาเช่นการจัดทำผ้าป่าการศึกษา การระดมทุนจากคณะศิษย์เก่า การช่วยเหลือจากองค์กรเอกชน เป็นต้น การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ก็ดำเนินการผ่านเครือข่าย ชุมชน ผู้ปกครอง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ อสม. ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เป็นต้น ถึงชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนและช่วยสอดส่องดูแลบุตรหลานของตน แต่ปัญหาที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนาที่ยังไม่ครอบคลุม โดยปัญหาที่พบมาก คือ โรงเรียนมีครูยังไม่ครบวิชาเอก รวมทั้งงบประมาณในการบริหารจัดการของโรงเรียนไม่เพียงพอ ทำให้โรงเรียนขาดประสิทธิภาพในการจัดการด้านการศึกษา อันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้จำนวนนักเรียนลดลง แต่ถึงอย่างไร โรงเรียนก็ยังจำเป็นต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนต่อไป เนื่องจากผู้ปกครองส่วนหนึ่งยังไม่สามารถส่งเสริมบุตรหลานของตนให้ได้รับการศึกษาที่ดีที่สุดได้ ไม่สามารถเดินทางหรือนำบุตรหลานไปเรียนโรงเรียนในเมืองหรือโรงเรียนเอกชนได้อันเนื่องจากภาวะยากจน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26, 2562, น. 16 - 18)

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยในประเทศ

ปัทมา ทูมาวงศ์ (2551, น. 370-382) ได้ศึกษาการวิเคราะห์รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือของครูในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติดี : การประยุกต์ใช้การวิเคราะห์เครือข่ายสังคมผลการศึกษาพบว่า (1) โครงสร้างเครือข่าย เมื่อเปรียบเทียบความหนาแน่นของเครือข่ายทั้ง 4 ประเภท ภายในโรงเรียนแต่ละขนาดพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีการร่วมมือกันด้านการจัดการเรียนการสอนสูงที่สุด โรงเรียนขนาดกลางมีการร่วมมือกันด้านการทำโครงการและกิจกรรมสูงที่สุด ส่วนเครือข่ายการทำวิจัยในชั้นเรียนมีการร่วมมือกันต่ำที่สุดในโรงเรียนทุกขนาด ในการแบ่งกลุ่มย่อยด้านการจัดทำหลักสูตร โรงเรียนขนาดเล็ก แบ่งเป็นระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษา โรงเรียนขนาดกลาง แบ่งเป็นระดับชั้น และกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่แบ่งตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ การแบ่งกลุ่มย่อยด้านการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนขนาดเล็ก แบ่งเป็นระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษา โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ แบ่งเป็นระดับชั้น และกลุ่มสาระการเรียนรู้ การแบ่งกลุ่มย่อยด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก แบ่งเป็นระดับปฐมวัย และระดับประถมศึกษา โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ แบ่งเป็นระดับชั้น และกลุ่มสาระการเรียนรู้ และการแบ่งกลุ่มย่อยด้านการทำโครงการและกิจกรรมของทุกโรงเรียนมีหลากหลาย คือ ระดับชั้น กลุ่มสาระ ช่วงชั้น และกลุ่มครูที่มีความสนิทสนมกัน (2) บทบาทครูทุกเครือข่ายของโรงเรียนทุกขนาดพบว่าสมาชิกแกนหลักเป็นครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมานานมีความสามารถในการสอน มีอธยาศัยดี สมาชิกที่เป็นผู้ประสานงานเป็นครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมานาน มีมนุษยสัมพันธ์ดี เป็นหัวหน้ากลุ่มและทำงานอยู่ฝ่ายวิชาการ (3) กิจกรรมความร่วมมือ พบเหมือนกันในโรงเรียนทุกขนาด คือ การประชุมครู การเผยแพร่ความรู้จากการอบรม การสังเกตการณ์จัดการเรียนการสอน การพูดคุยปรึกษา ส่วนที่แตกต่างกัน คือโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีกิจกรรมเครือข่ายครูแกนนำ และการสอนแบบร่วมมือ (4) ผลที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือ ลักษณะที่เหมือนกันในโรงเรียนทุกขนาด คือ การทำงานของครูสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น ครูได้พัฒนาตนเอง มีความสุขในการทำงาน ไม่รู้สึกโดดเดี่ยว นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรมที่ดีขึ้น การทำงานของโรงเรียนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย เป็นที่ยอมรับจากภายนอก

มงคล ทิงลำพอง (2552, น. 135) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของเครือข่ายทางสังคมในกระบวนการก่อตั้งธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดและขนาดย่อม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุ 30 - 35 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในธุรกิจ 1 - 5 ปี เป็นธุรกิจภาคบริการ และจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนจำกัด ผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเครือข่ายทางสังคม แบ่งเป็น ขนาดของเครือข่ายสนทนาเฉลี่ย 4.44 คน สายสัมพันธ์แบบสนิทเฉลี่ย 2.31 คน สายสัมพันธ์ แบบผิวเผินเฉลี่ย 1.43 คน ตัวเชื่อมความสัมพันธ์เฉลี่ย 1.61 คน ความหนาแน่นของเครือข่ายเฉลี่ย 0.72 ระยะเวลาในการรักษาความสัมพันธ์เฉลี่ย 8.10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และบุคคลในครอบครัวมีส่วน ช่วยในการก่อตั้งธุรกิจเฉลี่ย 1.23 คน ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะเครือข่ายทาง สังคมพบว่า ขนาดของเครือข่ายสนทนาใหญ่ที่สุดในช่วงวางแผน สายสัมพันธ์แบบสนิทมากที่สุด ในช่วงจูงใจ สายสัมพันธ์แบบผิวเผินมากที่สุดในช่วงวางแผน ตัวเชื่อมความสัมพันธ์มากที่สุดในช่วง ดำเนินธุรกิจความหนาแน่นของเครือข่ายมากที่สุดในช่วงจูงใจ ระยะเวลาในการรักษาความสัมพันธ์ไม่ แตกต่างกันในช่วงวางแผนและช่วงดำเนินธุรกิจ และบุคคลในครอบครัวมีส่วนช่วยทุกช่วงของการ ก่อตั้งธุรกิจ ในด้านการใช้ประโยชน์ของเครือข่ายทางสังคมส่วนใหญ่จะช่วยเป็นที่ปรึกษา ในการดำเนิน ธุรกิจ ให้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญเกี่ยวกับธุรกิจ จุดประกายความคิดในการทำธุรกิจ

รุ่งอรุณ ฌุณทวุฒิ (2553, น. 51 - 52) ได้ทำการศึกษาแนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติในการพัฒนาการบริหาร : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า สภาพและลักษณะความร่วมมือในการบริหารงานของทั้งสองฝ่ายมีทั้งการให้ความร่วมมือมากและให้ความร่วมมือน้อย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผลประโยชน์เป็นสำคัญ ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความร่วมมือในการบริหารงานคือความแตกต่างทั้งด้านคุณลักษณะ บุคลิกภาพ ทัศนคติ ความคิดเห็น เป้าหมายและวัตถุประสงค์ต่างกัน ต่างฝ่ายต่างให้ความเชื่อมั่นในเหตุผลของตนเอง การมีอคติและการไม่เชื่อถือกันเป็นการส่วนตัว ขาดความรับผิดชอบ การถูกการเมืองแทรกแซงการทำงาน การใช้ระบบอุปถัมภ์ในการสรรหาและการจัดสรรแบ่งปันผลประโยชน์ เป็นต้น ข้อเสนอแนะแนวทางการสร้างความร่วมมือในการบริหารงานบุคคลระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติ คือนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลควรยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน และควรปรับทัศนคติให้มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน ต้องยอมพบกกันครึ่งทาง แนวทางนี้ น่าจะเป็นการสร้างความร่วมมือได้เป็นอย่างดี

อังคาร ชัยสุวรรณ (2554, น. 96 - 97) ได้ศึกษาการพัฒนาความร่วมมือระหว่างสำนักงาน การศึกษากับสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาของกลุ่มเครือข่ายสิ่งแวดล้อมเทศบาล นครขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า (1) ด้านความร่วมมือ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถสร้างความร่วมมือ ได้เป็นอย่างดีระหว่างสำนักงานศึกษากับสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา ดังจะเห็น ได้ว่าได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารสำนักงานการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ครูแกนนำ สิ่งแวดล้อมทั้ง 11 โรงเรียน (2) ด้านแผนปฏิบัติการ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถจัดทำแผนปฏิบัติ การอย่างมีส่วนร่วมได้เป็นอย่างดี และแผนปฏิบัติการดังกล่าว สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในโรงเรียน เทศบาลทั้ง 11 โรงเรียน (3) ด้านโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ การทำงานร่วมกันในลักษณะเครือข่าย ได้เป็นอย่างดี ทำให้เครือข่ายมีความเข้มแข็ง คือ มีคณะกรรมการบริหารเครือข่ายที่มีความตั้งใจจริง มีจิตอาสาสามารถพัฒนางานเครือข่ายร่วมกัน มีแผนปฏิบัติการที่มาจากกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกคน ได้รับความร่วมมือที่ดีจากผู้บริหาร มีงบประมาณในการดำเนินการ และมีนโยบายที่ประกาศเป็น แผนพัฒนาปฏิรูปการศึกษาของเทศบาลนครขอนแก่น ในขณะเดียวกันในด้านการบริหารงานเครือข่าย มีการดำเนินงานร่วมกันในรูปแบบคณะกรรมการเครือข่าย มีการประสานการทำงานและแบ่งบทบาท หน้าที่กันทำเป็นฝ่ายต่าง ๆ ชัดเจนตามโครงสร้างที่ได้ร่วมกันกำหนดขึ้นเกิดบรรยากาศการทำงานร่วมกัน แบบพี่น้องในลักษณะแนวราบที่มีความเป็นกัลยาณมิตรทำให้การทำงานร่วมกันเป็นไปด้วยดี ทุกคนมี ความสุขในการทำงานร่วมกันทุกคนมีบทบาทหน้าที่และมีความรับผิดชอบในหน้าที่ตนเองเป็นอย่างดี

รัตนา โอฬารักษ์ (2554, น. 102) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษารูปแบบการดำเนิน ชีวิตและพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของวัยรุ่นในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบ แบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิงร้อยละ 73.07 อายุระหว่าง 14 - 16 ปี ศึกษาอยู่ในระดับชั้น ปวช. ร้อยละ 81.07 รูปแบบการดำเนินชีวิต พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบกลุ่มรักครอบครัว (Intimates) มากที่สุด คือ ร้อยละ 68.27 ($\bar{X} = 3.84$) (S.D. = 0.97) สำหรับพฤติกรรมการใช้เครือ ข่าย สังคมเครือข่ายออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook มากที่สุด (ร้อยละ 92.80) ช่วงเวลา ที่เข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในช่วงเวลา 18.01 - 22.00 น. มากที่สุด (ร้อยละ 45.07) ความถี่ที่เข้าใช้ บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ทุกวัน (ร้อยละ 30.93) ระยะเวลาที่เข้าใช้บริการเครือข่ายสังคม ออนไลน์ 2 ชั่วโมง/ครั้ง (ร้อยละ 28.27) สถานที่ที่ใช้เครือข่าย สังคมออนไลน์ที่บ้าน (ร้อยละ 71.73) อุปกรณ์ที่ตัวอย่างใช้ในการเข้าเครือข่ายสังคมออนไลน์ มากที่สุด

คือเครื่องคอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 68.53) และทำกิจกรรมบนเครือข่ายสังคม ออนไลน์มากที่สุด คือ สนทนากับเพื่อน (ร้อยละ 88.00) บนเครือข่ายสังคมออนไลน์มากที่สุด คือ สนทนากับเพื่อน (ร้อยละ 88.00)

พิสิฐ เทพไกรวัล (2554, น. 287 - 305) ได้ทำการศึกษาการพัฒนา รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย กระบวนการสร้างเครือข่าย 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ชั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย (2) ชั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย (3) ชั้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน (4) ชั้นบริหารจัดการเครือข่าย (5) ชั้นพัฒนาความสัมพันธ์ และ (6) ชั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ส่วนองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ (6.1) ลักษณะหรือกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานของเครือข่าย (6.2) ขอบข่ายภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา (6.3) เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย (6.4) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย (6.5) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย และ (6.6) การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล ส่วนผลการทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่ากลุ่มบุคคล หน่วยงาน/องค์กร ที่สมัครใจรวมกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน กลุ่มผู้นำชุมชน สถาบันทางศาสนา สถาบันอุดมศึกษา กลุ่มศิษย์เก่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น โรงพยาบาลชุมชน สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยได้ดำเนินการตามกระบวนการปฏิบัติงานของเครือข่าย ตั้งแต่การวิเคราะห์บริบทเพื่อทราบจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของการดำเนินงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านบริหารทั่วไป แล้วสรุปรวมจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของการดำเนินงานแต่ละด้าน เพื่อกำหนดเป้าหมายใน การทำงาน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และจัดทำแผนพัฒนาร่วมกัน มีโครงการเกิดขึ้นหลายโครงการในโรงเรียนทั้ง 2 แห่ง การดำเนินงานตามโครงการเสร็จสิ้นในหนึ่งปีการศึกษา ผลการประเมินโครงการพบว่า ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไป และส่งผลกระทบต่อนักเรียนตามขอบข่ายที่คาดหวังสูงกว่าปีที่ผ่านมา

นราวัลย์ สุรงค์สุริยกุล (2555, น. 26) รูปแบบการจัดการคุณภาพโดยรวมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า (1) รูปแบบการจัดการคุณภาพโดยรวมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 มีองค์ประกอบทั้งหมด

7 ด้าน ได้แก่ (1.1) ด้านการมีส่วนร่วมของทีมงาน (1.2) ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (1.3) ด้านการพัฒนาบุคลากร (1.4) ด้านการสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ (1.5) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี (1.6) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ และ (1.7) ด้านการจัดการศึกษาสู่ความเป็นสากล (2) ความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการคุณภาพโดยรวมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นว่ารูปแบบการจัดการคุณภาพโดยรวมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ทั้งโดยรวม รายด้านและรายข้อมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ศรัณยา อินทภิรมย์ (2556, น. 124) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสม ระหว่างห้องเรียนปกติและบนเครือข่ายสังคม โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGH “เรื่อง ระบบ การจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศ” สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ ผสมผสานทั้งหมด 3 กิจกรรม ซึ่งเป็นการเรียนการสอนแบบการเรียนในชั้นเรียนปกติ การเรียนรู้ผ่าน เครือข่ายสังคม (เฟสบุ๊ก) และการศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเองนอกเวลาเรียนโดยนักเรียนมีคะแนนการ ทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มมากขึ้นจากก่อนเรียน และผู้เรียนที่เรียนด้วยกระบวนการ การเรียนรู้แบบผสมผสานบน เครือข่ายสังคม โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT มีความพึงพอใจในระดับมาก ผลการประเมินกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยใช้การประเมินตามสภาพจริงในการเรียนด้วยการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานระหว่าง ห้องเรียนปกติและบนเครือข่ายสังคม โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT อยู่ในเกณฑ์ดี

ภูมิพันธ์ เรื่องแห่ (2558, น. 326 - 333) ได้ทำการพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการ ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผลการวิจัย พบว่า (1) ผลการศึกษาและสังเคราะห์บทบาทหน้าที่ของศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า บทบาทหน้าที่ของศูนย์เครือข่ายมี 15 ประเด็น และจากการสนทนากลุ่มที่ประชุมได้สรุปกรอบเนื้อหา ที่ใช้สำหรับการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของศูนย์เครือข่ายรวม 4 ด้านดังนี้ (1.1) ด้านผู้เรียน (1.2) ด้านครู และบุคลากรทางการศึกษา (1.3) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (1.4) ด้านการประกันคุณภาพภายใน จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนางานวิชาการศูนย์เครือข่าย

พัฒนาคุณภาพการศึกษา ในแต่ละด้าน ในสภาพปัจจุบัน พบว่า ด้านผู้เรียน ภาพรวมมีการดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีการดำเนินการมากที่สุด คือ ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา รองลงมาคือ ด้านการประกันคุณภาพภายใน ส่วนด้านที่มีการดำเนินการน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ส่วนสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการศูนย์เครือข่ายภาพรวมมี ปัญหาในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม รองลงมาคือ ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่วนด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ ด้านการประกันคุณภาพภายใน สำหรับความต้องการพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการศูนย์เครือข่าย โดยภาพรวม พบว่า มีความต้องการในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีความต้องการมากที่สุด คือ ด้านผู้เรียน รองลงมาคือ ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่วนด้านที่มีความต้องการน้อยที่สุดคือ ด้านการประกันคุณภาพภายใน (2) ผลการออกแบบระบบบริหารงานวิชาการศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลัก ดังนี้ ขั้นที่ 1 การสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนา ขั้นที่ 2 สร้างแนวทางพัฒนา ขั้นที่ 3 กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ขั้นที่ 4 กำหนดวิธีพัฒนา และขั้นที่ 5 สะท้อนผลการทำงาน (3) ผลการนำระบบไปใช้และตรวจสอบบทวน โดยนำไปทดลองใช้กับศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 6 นาแห้ว - แสงภา จำนวน 16 โรงเรียน สรุปดังนี้ (3.1) ผลการประเมินตัวชี้วัด สภาพความสำเร็จของระบบบริหารงานวิชาการศูนย์เครือข่าย พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีความสำเร็จตามตัวชี้วัดมากที่สุดคือ ด้านนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการประกันคุณภาพภายในส่วนด้านที่มีความสำเร็จตามตัวชี้วัดน้อยที่สุดคือ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (3.2) ผลการประเมินความพึงพอใจในการใช้ระบบบริหารงานวิชาการศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก

อุดมสิน คันธภูมิ (2558, น. 192 - 193) ได้ทำการพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือ ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพปัจจุบันเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสร้างความตระหนัก และรับรู้ปัญหา ด้านการร่วมวางแผน และด้านการร่วมปฏิบัติตามแผนอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการร่วมประเมินผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ส่วนสภาพที่พึงประสงค์เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยภาพรวมมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณา

รายด้าน พบว่า ทุกด้าน มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด (2) รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้องค์ประกอบที่ 1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะครู ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน ศิษย์เก่า พระสงฆ์เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ประชาชนชาวบ้าน หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการสร้างเครือข่ายมีแนวทางในการดำเนินการ 5 ขั้นตอน ดังนี้ (1) ขั้นตอนหนักถึงความสำคัญในการสร้างเครือข่าย (2) ขั้นตอนประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย (3) ขั้นตอนสร้างพันธะสัญญาร่วมกัน (4) ขั้นตอนบริหารจัดการเครือข่าย (5) ขั้นตอนพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์ องค์ประกอบที่ 3 ความร่วมมือ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก (1) การร่วมตระหนักและรับรู้ปัญหา (2) การร่วมวางแผน (3) การร่วมปฏิบัติตามแผน (4) การร่วมประเมินผล องค์ประกอบที่ 4 องค์ประกอบสำคัญเครือข่ายประกอบด้วย (1) สมาชิกของเครือข่าย (2) วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายร่วมกัน (3) ผู้ประสานงานเครือข่าย (4) กิจกรรม (5) การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่าย (6) การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (7) ระบบความสัมพันธ์ของเครือข่าย (8) ระบบบริหารจัดการเครือข่าย และองค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (2) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และ (3) ผลการศึกษาการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น จะเห็นได้จากผลการทดสอบปลายภาคเรียนที่ 1 ปลายภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 เมื่อเปรียบเทียบกัน พบว่า ภาคเรียนที่ 2 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบปลายภาคที่ 2 ของนักเรียนสูงขึ้น และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้จากทั้งหมด 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์หลักสูตรแกนกลางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

เสมอ สุวรรณโค (2558, น. 128) ได้วิจัย รูปแบบเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านวิชาการของโรงเรียน ระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนต้นแบบของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ดังนี้ (1) องค์ประกอบผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย (1.1) ด้านภาวะผู้นำ (1.2) ด้านหลักการบริหาร (1.3) ด้านการพัฒนาครู (1.4) ด้านชุมชน (2) องค์ประกอบครูผู้สอน ประกอบด้วย (2.1) ด้านหลักสูตร (2.2) ด้านการจัดการเรียนรู้ (2.3) ด้านสื่อและเทคโนโลยี (2.4) ด้านการวัดและประเมินผล (2.5) ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (2.6) ด้านการวิจัยและพัฒนาผู้เรียน สภาพการดำเนินงานของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยมากกว่าองค์ประกอบครูผู้สอน โดยองค์ประกอบผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การให้คำแนะนำหรือปรึกษาทางวิชาการ การเอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพ องค์ประกอบครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การศึกษาวิจัยพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ผลการสร้างรูปแบบ ประกอบด้วย (1) หลักการ (2) จุดมุ่งหมาย (3) ระบบและกลไกการดำเนินงาน (4) การดำเนินงาน (5) การประเมินผลและ (6) เงื่อนไขความสำเร็จ ส่วนการประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และความสอดคล้องของรูปแบบเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก และ ความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก

2.6.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

Maeroff (1983, p. 123) ได้นำหลักการเพื่อความสำเร็จในความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและสถาบันอุดมศึกษา โดยมุ่งหวังที่ความสำเร็จด้านการเรียนรู้ของนักเรียนภายใต้หลักการของพันธมิตรทางวิชาการ ดังนี้ (1) การเป็นหุ้นส่วนกันจะต้องมีการส่งข่าวสารต่อกันระหว่างผู้ที่เป็นหุ้นส่วนมีการเจรจาโต้ตอบ พิจารณาร่วมกันในสาระของข่าวสารนั้น ๆ (2) จะต้องขจัดความเป็นทางการแบบดั้งเดิมที่สร้างความแตกต่างออกไป (3) เป็นรูปแบบของความเป็นหุ้นส่วนของความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาาร่วมกัน โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมแบบยั่งยืนในการแก้ปัญหา ไม่ใช่เป็นการเฉพาะ และเป็นการพัฒนาการทางปัญญาของตนเองควบคู่กันไป (4) รางวัลของความเป็นพันธมิตร ไม่ใช่ความสำเร็จของวัตถุประสงค์หรือการแก้ไขปัญหาเท่านั้น แต่เป็นรางวัลที่อยู่ในรูปแบบของความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อพันธมิตร ที่ได้รับการยอมรับในความสามารถในคุณค่าแห่งตนที่ได้กระทำในสิ่งที่ตนเองเกิดคุณค่าเชิงคุณธรรมที่ได้มีการเสียสละต่อสาธารณะ (5) ลักษณะของความร่วมมือแบบพันธมิตร มีลักษณะของการมุ่งไปสู่การปฏิบัติ ไม่ใช่เพื่อการเน้นกลไกความล่าช้า (Red Tape) เป็นศัตรูของความร่วมมือแบบพันธมิตร

Useem (1994, p. 128) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนที่ปรับเปลี่ยน รายงานการริเริ่มในการจัดเป็นกลุ่มในฟิลาเดนเฟีย ระหว่างโรงเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) ต้องการให้หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนเกิดการประสานร่วมมือ และประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น (2) พัฒนาความร่วมมือของครูผู้สอนในกลุ่ม และ (3) ปรับปรุงโครงสร้าง

องค์กรของโรงเรียนจากการศึกษาพบว่าประสบความสำเร็จอย่างสมบูรณ์ 4 โรงเรียน ประสบความสำเร็จในบางส่วน 2 โรงเรียนด้านความร่วมมือกันของครูผู้สอนในกลุ่มอยู่ในระดับน่าพอใจ 3 โรงเรียน

Riley (1997, pp. 3852 - A) เสนอแนวคิดว่าการรวมพลังมีลักษณะธรรมชาติแบบเดียวกับเครือข่าย (Networks) และโรงเรียนควรดำเนินการรวมพลังโดยการสร้างเครือข่าย ความสำเร็จของเครือข่ายและการรวมพลังขึ้นอยู่กับความไว้วางใจ ความเป็นปึกแผ่น ความซื่อสัตย์ และความไม่เห็นแก่ตัว การปฏิรูปการศึกษาในประเทศอังกฤษตามกฎหมายการปฏิรูปการศึกษาปี ค.ศ. 1988 กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา ให้องค์กรและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนมีบทบาทในการจัดการศึกษา ซึ่งมีผลทำให้เกิดการบริหารโดยเครือข่ายในระดับโรงเรียนและสถาบันต่าง ๆ ในปี ค.ศ. 1994 มีการจัดตั้งหน่วยงานแบบบูรณาการระดับเขตการศึกษา (Integrated Regional Office: IRO) เป็นศูนย์กลางเครือข่ายของโรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียน เช่น สภาโรงเรียนและการฝึกอบรม (Training and Enterprise Councils = TEC) เป็นต้น นอกเหนือจากการกระจายอำนาจการบริหารแล้ว ผลจากการบริหารงานโดยเครือข่ายทำให้เกิดความเป็นธรรม (Equity) มีการดำเนินงาน ด้วยความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) ความโปร่งใส (Transparency) และการรวมพลังทำงาน (Collaboration) ในการจัดการศึกษา

Callal and Ashwork (2004, pp. 1431 - A) แห่งมหาวิทยาลัย Queensland ประเทศออสเตรเลีย ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความร่วมมือและร่วมทำงานระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ตัวแปรที่ใช้ศึกษาคือข้อมูลภูมิหลังผู้ตอบคำถาม (Background Information) ปัจจัยสภาพแวดล้อม (Environment Factors) รูปแบบการฝึกงาน (Training Model) ปัญหาบุคลากร (People Issues) ลักษณะความร่วมมือ (Background Characteristics) และความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ (Partner-ships between Institutions and Industry Employers) ผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่น่าสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือที่มีประสิทธิผลของสถานประกอบการกับสถานศึกษา คือ (1) ความเต็มใจของทั้งสองฝ่ายที่จะร่วมมือกัน (2) มีเป้าหมายและจุดมุ่งหมายที่ตรงกัน รวมทั้งมีวิสัยทัศน์ร่วมของทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการ (3) ความเคารพและเชื่อใจกันและกัน (4) การติดต่อสื่อสารที่มีระหว่างกัน (5) ภาวะผู้นำทั้งสองฝ่ายที่สามารถหลอมรวมบูรณาการเอากลยุทธ์ กลวิธี การปฏิบัติ ความสัมพันธ์ระหว่างกัน และนวัตกรรมของทั้งสองฝ่ายเข้าด้วยกัน (6) การยอมรับความแตกต่างของกันและกัน (7) การยืดหยุ่นด้วยเวลาและอื่น ๆ กับความเต็มใจที่จะลองทำ (8) ความรู้ใหม่ ทักษะใหม่ วิธีคิดใหม่ที่จะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนโครงสร้างขององค์กร นโยบาย และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขององค์กร

Schiller (2006, pp. 2139 - A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสามารถในการยกระดับระบบ นวัตกรรมไทยจากความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคอุตสาหกรรม ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ (1) ลักษณะเฉพาะของความสามารถในการร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคอุตสาหกรรม ระบบ นวัตกรรมไทยแสดงให้เห็นว่า ประสิทธิภาพของความร่วมมือระหว่างบริษัทเอกชนและการสร้างองค์ ความรู้ของมหาวิทยาลัยยังไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร (2) จากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณของสาขาวิชาใน ลักษณะเฉพาะในมหาวิทยาลัยไทยแสดงให้เห็นว่า ส่วนมากจะมีความร่วมมือจำกัดอยู่เพียง การให้ คำปรึกษาและการให้บริการด้านเทคนิค ความไม่วางใจกันทั้งสองฝ่ายเป็นอุปสรรคต่อ การสร้าง ความร่วมมือ และความต้องการในการรักษารายได้พิเศษในระดับบุคคล และ (3) การนำรูปแบบความร่วมมือ ในลักษณะเฉพาะทั้ง 4 แบบ มาอภิปรายถึงวิธีการต่าง ๆ ที่จะนำไปยกระดับบนนวัตกรรมไทยจากการ ร่วมมือกันระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคอุตสาหกรรมในอนาคต

Ribchester and Edwards (2007, p. 1854 - A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความร่วมมือของ เครือข่ายโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในชนบทพบว่าช่วงเวลาที่ย้ายบริหารการศึกษาท้องถิ่นไม่สามารถ สานต่องานสนับสนุนและช่วยเหลือโรงเรียนขนาดเล็กได้นั้น การให้ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเป็น ยุทธวิธีเดียวที่ขยายวงกว้าง ที่จะเอื้อประโยชน์ต่อโรงเรียนที่กำลังเติบโตและมีจำนวนน้อยในกลุ่ม วิธีนี้ ถือเป็นวิธีช่วยเหลือที่สำคัญกว่าเรื่องใด ๆ คุณค่าของความร่วมมือในเครือข่ายโรงเรียนจะเป็นตัวกลาง ในการไกล่เกลี่ยเพื่อลดความตึงเครียดภายใน ช่วยแก้ปัญหาที่เป็นผลจากการลดจำนวนฝ่ายบริหาร การศึกษาท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา และเพื่อลดการแข่งขัน ในด้านการเพิ่ม จำนวนนักเรียน ทั้งยังเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นของผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้ประสานงานเครือข่ายที่มี บทบาทในการรวมตัวของโรงเรียนในท้องถิ่นและสร้างความเจริญเติบโต สุดท้ายเป็นผลทำให้โรงเรียน เกี่ยวข้องได้รับการยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยครั้งนี้ยังเน้นความจริงที่ว่า ผู้บริหาร ในโรงเรียนเครือข่ายทุกโรงเรียนกำลังร่วมกันทำงานเพื่อจัดการแข่งขันระหว่างโรงเรียน ซึ่งจะเป็น กุญแจหลักสู่การปฏิรูปการศึกษา ประกอบกับการได้รับการสนับสนุนและความไว้วางใจจากท้องถิ่น อย่างต่อเนื่อง

Norwich and Evans (2007, pp. 1825 - A) ได้ศึกษาเรื่อง เครือข่ายความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนในการประชุมเกี่ยวกับความต้องการเป็นพิเศษด้านการศึกษาในโรงเรียนทั่วไป พบว่ามีหลากหลาย วิธีการที่จะทำให้โรงเรียนร่วมมือกันในการให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษด้านการศึกษา โดยอธิบายใน ลักษณะของรูปแบบต่าง ๆ ที่ระบุปัจจัยที่สัมพันธ์กับการจัดตั้งและการดำเนินงานในแต่ละปัจจัยและ

ยังสามารถอธิบายผลที่ได้ซึ่งเกี่ยวข้องกับปัจจัยนั้น ๆ ด้วย ทั้งในด้านบวกและด้านลบ การศึกษาครั้งนี้ได้นำเสนอหลักการเบื้องต้นของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนที่เกิดสัมฤทธิ์ผล ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อผู้สนใจในการพัฒนาและผดุงไว้ซึ่งความช่วยเหลือเป็นพิเศษทางการศึกษา และส่งผลให้มีการตื่นตัวในการปรับโครงสร้างพื้นฐานในการให้บริการด้านการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับระบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและการผสมผสานความคิด ซึ่งมีความจำเป็น ในสถานการณ์ปัจจุบันนี้สำคัญที่นำเสนอคือ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่นัยสำคัญทางสถิติและมืองค์ประกอบที่เกิดขึ้นในเวลาอันเหมาะสม แต่ในขณะเดียวกันให้คำนึงถึงความเสี่ยงและข้อจำกัดของเครือข่ายที่อาจจะมีผลต่อศักยภาพในด้านลบ

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ งานวิจัยส่วนใหญ่เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาทั้งในด้านประสิทธิผลและคุณภาพผู้ความเป็นเลิศของการสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและเน้นการสร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยได้กรอบแนวคิดจากหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ และตัวแปรด้านองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยได้แก่ การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการสร้างและการนำเสนอรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกได้ดังนี้

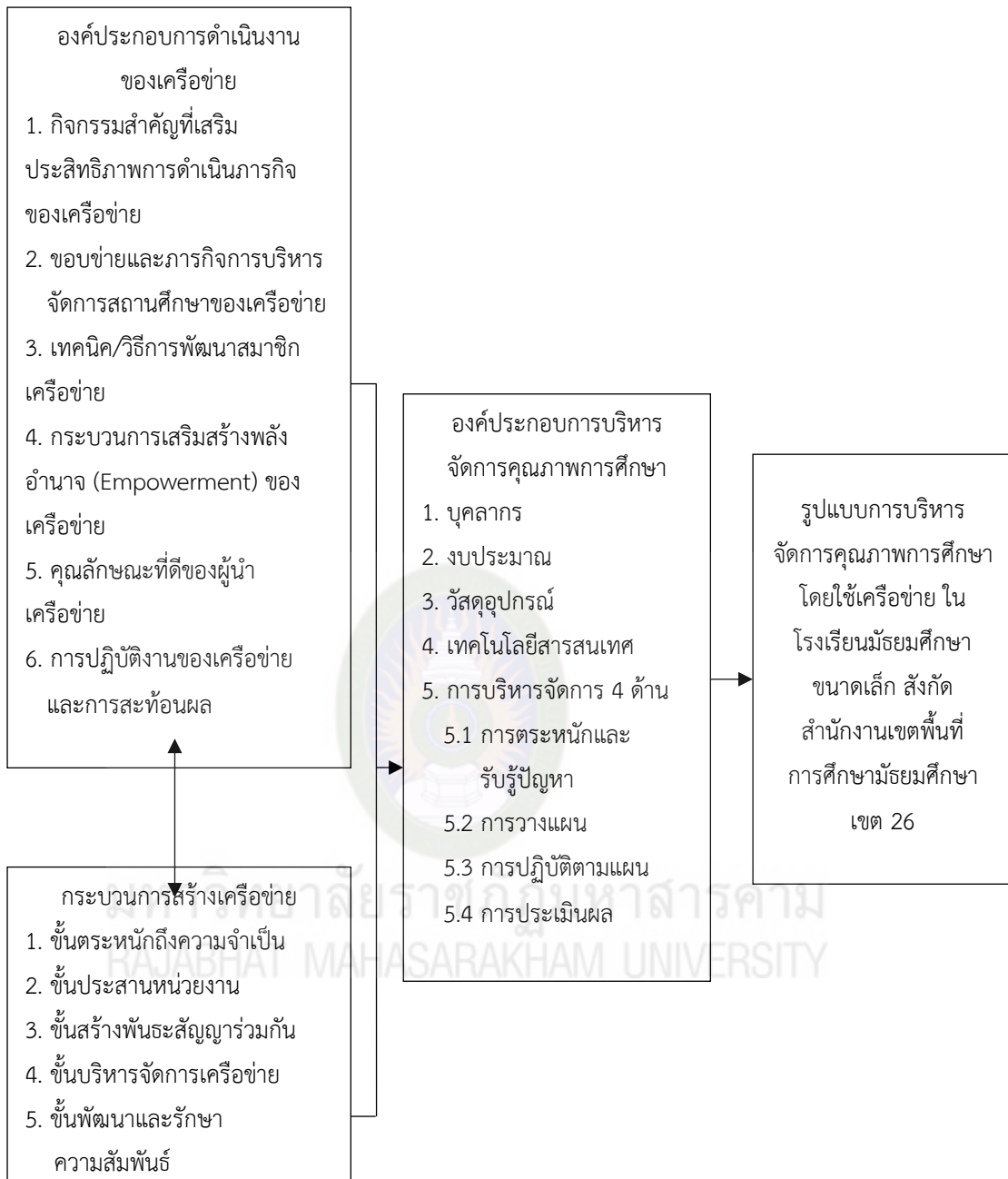
2.7.1 องค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางการบริหารจัดการของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2545, น. 18), ไตรรัตน์ จงจิตร (2546, น. 127 - 135), DuBrin and Ireland (1993, p. 245), Henri Fayol (1949, p. 34) and

Gulick, Luther and Urwick (1939, p. 13) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์สรุปว่า องค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา มี 5 องค์ประกอบ คือ (1) บุคลากร (2) งบประมาณ (3) วัสดุอุปกรณ์ (4) เทคโนโลยีสารสนเทศ และ (5) การบริหารจัดการ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้าน คือ การตระหนักและรับรู้ปัญหา การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล

2.7.2 องค์ประกอบการทำงานของคนหรือข่าย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบเครือข่าย ของ Baum (1993), Coombs (1981), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, น. 25), ธนา ประมุขกุล (2547, น. 107), เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2555, น. 8), สนธยา พลศรี (2550, น. 3) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์สรุปว่าองค์ประกอบของเครือข่าย ประกอบด้วย (1) กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานของเครือข่าย (2) ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย (3) เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย (4) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย (5) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย (6) การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล

2.7.3 ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการสร้างเครือข่าย ของ ปารีชาติ วลัยเสถียร (2543, น. 25 - 29), พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ (2547, น. 27), เสรี พงศ์พิศ (2548, น. 8), กนิษฐา กาญจนรังษินนท์ (2549, น. 13) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, น. 1 - 17) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์สรุปว่า ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย ประกอบด้วย (1) ขั้นตอนแรกถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย (2) ขั้นตอนประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย (3) ขั้นตอนสร้างพันธะสัญญา ร่วมกัน (4) ขั้นตอนบริหารจัดการเครือข่าย และ (5) ขั้นตอนพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์

จากการศึกษากรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 2.6

ภาพที่ 2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 (2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 (3) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 และ (4) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ระยะที่ 3 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ระยะที่ 4 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ดังรายละเอียดที่แสดงไว้ในภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1. กลุ่มเป้าหมาย

1.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 6 คน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีผลการทดสอบ O-NET พัฒนาการต่อเนื่อง 3 ปี

1.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

2. วิธีดำเนินการ

2.1 ศึกษา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานของเครือข่ายจากนั้นทำการสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา และการดำเนินงานของเครือข่าย

2.2 สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

2.3 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก เพื่อนำไปสู่การกำหนดองค์ประกอบหลักและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่าย

2.4 ดำเนินการประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ยืนยันองค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา และการดำเนินงานของเครือข่าย โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูล สรุปและอภิปรายผลต่อไป

3. เครื่องมือที่เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา และการดำเนินงานของเครือข่าย

4. วิธีการสร้างเครื่องมือ

4.1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured or Guided Interviews) ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง ดังนี้

4.1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

4.1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมแนวทางการสัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบหลัก และตัวบ่งชี้การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา และเครือข่าย ให้ตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์

4.1.3 การหาคุณภาพ ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพซึ่งผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้

4.1.3.1 รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริ ถีอาสนา ตำแหน่ง อาจารย์สาขาการบริหาร การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

4.1.3.2 ดร.อดิศักดิ์ มุ่งชู ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการศึกษา

4.1.3.3 ดร.นวพรรดี นามพุทธา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการ นิเทศการศึกษา

4.1.3.4 ดร.ไพฑูล พรหมมากุล ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนกันทรวิชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา

4.1.3.5 ดร.ฐิตารีย์ วิลัยเลิศ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ กลุ่มนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้เชี่ยวชาญด้านเครือข่าย และเทคโนโลยีทางการศึกษา

- 1) นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาสำนวนภาษาของข้อความ
- 2) ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
- 3) นำแบบบันทึกประชุมที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว จัดพิมพ์ฉบับ

สมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4.2 แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา และการดำเนินงานของเครือข่าย มีวิธีการสร้างเครื่องมือดังนี้

4.2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดตัวแปรในการวิจัย กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรและกรอบการวัดตัวแปร

4.2.2 กำหนดวัตถุประสงค์ กรอบและองค์ประกอบที่จะประเมิน เพื่อนำมาสร้างแบบ ประเมินความเหมาะสม

4.2.3 สร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาและพฤติกรรม (Specification Table) โดยนำนิยาม เชิงปฏิบัติการที่กำหนดขึ้นมากำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นพฤติกรรมที่ต้องการวัด จำนวนข้อ คำถาม เขียนคำถามที่จะพัฒนาเป็นแบบประเมิน และตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ พฤติกรรมที่ต้องการวัด

4.2.4 เขียนรายการข้อคำถามที่ต้องการประเมิน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 มาตราวัด คือ

5 หมายถึง มีความเหมาะสม มากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสม มาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสม ปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสม น้อย และ

1 หมายถึง มีความเหมาะสม น้อยที่สุด

4.2.5 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ เป็นชุดเดียวกับข้อ 4.1.3 (1) – (5) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามด้าน ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง และความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Item - objective Congruence : IOC) รวมทั้ง ขอข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามจากการพิจารณาค่า IOC ต้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง แก้ไข ในด้านสำนวนภาษาของข้อคำถาม

4.2.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4.2.7 จัดพิมพ์แบบประเมินเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยนัดหมายกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 6 คน เพื่อทำการสัมภาษณ์ตามประเด็นคำถามที่กำหนด

5.2 ผู้วิจัยนำองค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่ายให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 7 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสารคามพิทยาคม โรงเรียนผดุงนารี โรงเรียนวชิรวิทย์ โรงเรียนพยุหะภูมิวิทยาคาร โรงเรียนนาเชือกพิทยาสรรค์ โรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์ และโรงเรียนบรบือ ดำเนินการประเมินองค์ประกอบของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา และการดำเนินงานของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับองค์ประกอบหลัก และตัวบ่งชี้การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา และองค์ประกอบหลัก และตัวบ่งชี้ของการดำเนินงานของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพจึงใช้วิธีการวิเคราะห์ และสังเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis and Synthesis) เพื่อนำไปใช้ในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการ คุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 21 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 21 คน และครูผู้สอน จำนวน 428 คน รวมประชากรจำนวน 449 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ทั้ง 21 โรงเรียน

จำนวน 214 คน ได้มาด้วยการใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) มีวิธีการและลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 210 คน เพื่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการวิจัยน้อยที่สุด ผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 214 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ได้มาด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 21 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 21 คน

1.2.3 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอน ใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม สุ่มจากครูผู้สอนทุกโรงเรียน สุ่มมาร้อยละ 45 ของจำนวนครูในโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 193 คน รายละเอียด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 214 คน ดังนี้

ตารางที่ 3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง				
		ผู้บริหารสถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง	ครู	กลุ่มตัวอย่าง	รวมกลุ่มตัวอย่าง
1	เขวาใหญ่พิทยาสรรค์	1	1	16	7	8
2	กู่ทองพิทยาคม	1	1	14	6	7
3	โพนงามพิทยานุกูล	1	1	12	5	6
4	วังยาวศึกษาวิทย์	1	1	14	6	7
5	กุฉีราษฎร์รังสรรค์	1	1	13	6	7
6	หนองม่วงวิทยาการ	1	1	15	7	8
7	โนนราษีวิทยา	1	1	13	6	7
8	มหาวิชานุกูล	1	1	18	8	9
9	มหาชัยพิทยาคาร	1	1	26	12	13
10	แกดำวิทยาการ	1	1	20	9	10
11	เหล่ายาววิทยาการ	1	1	15	7	8

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง				
		ผู้บริหาร สถานศึกษา	กลุ่ม ตัวอย่าง	ครู	กลุ่ม ตัวอย่าง	รวมกลุ่ม ตัวอย่าง
12	โนนแดงวิทยาคม	1	1	21	9	10
13	ยางวิทยาคม	1	1	19	9	10
14	ประชาพัฒนา	1	1	31	14	15
15	ปอพานพิทยาคม รัชมังคลา	1	1	19	9	10
16	เขื่อนพิทยาสรรค์	1	1	19	9	10
17	นาโพธิ์พิทยาสรรพ์	1	1	28	13	14
18	นาภูพิทยาคม	1	1	31	14	15
17	นาโพธิ์พิทยาสรรพ์	1	1	28	13	14
19	ดงใหญ่วิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	1	1	35	16	17
20	ดงบังพิสัยนวการนุสรณ์	1	1	29	13	14
21	มิตรภาพ	1	1	20	9	10
รวม		21	21	428	193	214

2. วิธีดำเนินการ

2.1 วิเคราะห์หลักการแนวคิดทฤษฎี ข้อค้นพบต่าง ๆ และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา และการดำเนินงานของเครือข่าย เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2.2 สอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา และการดำเนินงานของเครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จากผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ทั้ง 21 โรงเรียน จำนวน 214 คน ตามกรอบแนวคิดที่ได้จากการศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

2.4 สรุปและรายงานผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหาร จัดการคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เพื่อเป็นข้อมูลในการยก (ร่าง) รูปแบบ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่ พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่ายในโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

4. วิธีการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการบริหาร จัดการคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก เพื่อนำมา กำหนดกรอบประเด็นข้อคำถาม

4.2 สร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาและพฤติกรรม (Specification Table) โดยนำนิยามเชิง ปฏิบัติการที่กำหนดขึ้นมากำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นพฤติกรรมที่ต้องการวัด จำนวนข้อคำถาม เขียนคำถามที่จะพัฒนาเป็นแบบสอบถาม และตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ พฤติกรรมที่ต้องการวัด

4.3 ร่างแบบสอบถาม โดยกำหนดขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อ สอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 แบ่งออกเป็น 5 ด้าน

ได้แก่ (1) ด้านบุคลากร (2) ด้านงบประมาณ (3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ (4) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ (5) ด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย (5.1) การตระหนักและรับรู้ปัญหา (5.2) การวางแผน (5.3) การปฏิบัติตามแผน และ (5.4) การประเมินผล และการดำเนินงานของเครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 แบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ (1) กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินภารกิจของเครือข่าย (2) ขอบข่าย ภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย (3) เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย (4) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย (5) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย (6) การปฏิบัติงานของเครือข่าย และการสะท้อนผล

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open End) สอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4.4 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำ

4.5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ เป็นชุดเดียวกับข้อ 4.1.3 (1) – (5) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง และความเหมาะสม ข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Item - objective Congruence : IOC) รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถาม จากการพิจารณาค่า IOC ต้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง แก้ไข ในด้านสำนวนภาษาของข้อคำถาม

4.6 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการวิเคราะห์ความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบประเมินโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้วิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.70 ขึ้นไป พบว่า แบบสอบถาม จำนวน 87 ข้อ ซึ่งได้คัดเลือกไว้เฉพาะข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.22 - 0.79 โดยมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) = 0.98 ซึ่งแบบสอบถามมีคุณภาพตามที่กำหนด (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2546, น. 160)

4.7 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4.8 จัดพิมพ์แบบประเมินเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยประสานขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามในการทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ จากนั้นผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา และการดำเนินงานของเครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา และการดำเนินงานของเครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 102 - 163)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/ระดับสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/ระดับสภาพที่พึงประสงค์มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/ระดับสภาพที่พึงประสงค์ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/ระดับสภาพที่พึงประสงค์น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/ระดับสภาพที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

คำนวณค่าดัชนี PNI โดยการหาค่าผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ (I) กับค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (D) แล้วหารด้วยค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (D) เพื่อถ่วงน้ำหนักก่อนที่จะนำมาจัดลำดับ โดยใช้หลักการกำหนดความต้องการจำเป็นจากระดับสภาพปัจจุบันแล้วจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามค่า $PNI_{Modified}$ โดยใช้สูตรในการคำนวณ

$$PNI_{Modified} = (I - D) / D \quad (3-1)$$

เมื่อ $PNI_{Modified}$ แทน ดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

I = Importance	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean) ของสภาพที่พึงประสงค์ คือ ระดับความต้องการ
D = Degree of Success	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean) ของสภาพปัจจุบัน

ระยะที่ 3 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26

1. กลุ่มเป้าหมาย

1.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาดูงานเกี่ยวกับ Best Practice ครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน โรงเรียนนาโพธิ์พิทยาสรรพ์ และโรงเรียนนาฎพิทยาคม โรงเรียนละ 8 คน รวมจำนวน 16 คน

1.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประชุมวิพากษ์ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน รวมจำนวน 63 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 21 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 21 คน และครูผู้สอน จำนวน 21 คน

1.3 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการจัดการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนารูปแบบ จำนวน 3 คน ด้านกำหนดนโยบาย จำนวน 3 คน และด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 3 คน รวมจำนวน 9 คน

2. วิธีดำเนินการ

2.1 ศึกษาดูงานเกี่ยวกับ Best Practice ของโรงเรียนที่ดำเนินงานการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายที่ประสบความสำเร็จและเป็นแบบอย่างได้ จำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนนาโพธิ์พิทยาสรรพ์ และโรงเรียนนาฎพิทยาคม ซึ่งมีคุณสมบัติ คือ (1) เป็นโรงเรียนที่ดำเนินการเครือข่ายความร่วมมือประสบความสำเร็จ และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป (2) โรงเรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - NET) คะแนนค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ และ (3) โรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ. รอบที่ 3 และ ดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอนจากนั้นดำเนินการนำข้อมูลจากศึกษาดูงานเกี่ยวกับ Best Practice และผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

2.2 ดำเนินการยก (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยนำข้อมูลจากศึกษาดูงานเกี่ยวกับ Best Practice และผลการสัมภาษณ์ที่ได้วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลแล้วมาดำเนินการออกแบบรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบย่อยของรูปแบบ พร้อมตัวชี้วัดแต่ละองค์ประกอบ โดยให้มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงมากที่สุด

2.3 จัดประชุมวิพากษ์ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 กับผู้บริหารสถานศึกษา ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอน รวมจำนวน 63 คน

2.4 ปรับปรุง (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

2.5 นำรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เพื่อตรวจสอบรูปแบบ และประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ โดยการจัดสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) ซึ่งการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิมีคุณสมบัติ คือ (1) อาจารย์ประจำสถาบันอุดมศึกษา (2) ผู้บริหารการศึกษา (3) ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีผลงานเด่นเป็นที่ประจักษ์ ได้รับการยอมรับโดยทั่วไป และมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาเอก และ (4) ศึกษานิเทศก์

2.6 ปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.7 จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายให้ครบถ้วนทุกองค์ประกอบ จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 คน ประเมินความ ความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบ เพื่อนำไปทดลองใช้ต่อไป

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ และแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบ

4. วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

4.1 แบบแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured or Guided Interviews) มีวิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์

4.1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมแนวทางการสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย

4.1.3 การหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจคุณภาพ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ เป็นชุดเดียวกับข้อ 4.3.1 (1) – (5)

4.1.4 นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถาม ด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง และความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Item - objective Congruence: IOC) รวมทั้งขอข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถาม จากการพิจารณาค่า IOC ต้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป รวมทั้งขอเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง แก้ไข ในด้านสำนวนภาษาของข้อคำถาม

4.1.5 ดำเนินการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4.2 แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีวิธีดำเนินการสร้างดังนี้

4.2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดตัวแปรในการวิจัย กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรและกรอบการวัดตัวแปร

4.2.2 กำหนดวัตถุประสงค์ กรอบและองค์ประกอบที่จะประเมิน เพื่อนำมาสร้างแบบประเมินความเหมาะสม

4.2.3 สร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาและพฤติกรรม (Specification Table) โดยนำนิยามเชิงปฏิบัติการกำหนดขึ้นมา กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นพฤติกรรมที่ต้องการวัดจำนวนข้อคำถาม เขียนคำถามที่จะพัฒนาเป็นแบบประเมิน และตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

4.2.4 เขียนรายการข้อคำถามที่ต้องการประเมิน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 มาตราวัด คือ

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสม มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสม มาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสม ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสม น้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสม น้อยที่สุด

4.2.5 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ เป็นชุดเดียวกับข้อ 4.1.3 (1) – (5) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง และความเหมาะสม ข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Item - objective Congruence : IOC) รวมทั้งขอข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถาม จากการพิจารณาค่า IOC ต้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป รวมทั้งขอเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง แก้ไข ในด้านสำนวนภาษาของข้อคำถาม

4.2.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4.2.7 จัดพิมพ์แบบประเมินเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4.3 แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีวิธีการสร้างเครื่องมือดังนี้

4.3.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดตัวแปรในการวิจัย กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรและกรอบการวัดตัวแปร

4.3.2 กำหนดวัตถุประสงค์ กรอบและองค์ประกอบที่จะประเมิน เพื่อนำมาสร้างแบบประเมินความเหมาะสม

4.3.3 สร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาและพฤติกรรม (Specification Table) โดยนำนิยามเชิงปฏิบัติการที่กำหนดขึ้นมากำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นพฤติกรรมที่ต้องการวัด จำนวนข้อคำถาม เขียนคำถามที่จะพัฒนาเป็นแบบประเมิน และตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

4.3.4 เขียนรายการข้อคำถามที่ต้องการประเมิน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 มาตราวัด คือ

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสม มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสม มาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสม ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสม น้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสม น้อยที่สุด

4.3.5 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ เป็นชุดเดียวกับข้อ 4.1.3 (1) – (5) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสม ข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Item - objective Congruence : IOC) รวมทั้งขอข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถาม จากการพิจารณาค่า IOC ต้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป รวมทั้งขอเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง แก้ไข ในด้านสำนวนภาษาของข้อคำถาม

4.3.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และจัดพิมพ์แบบประเมินเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ศึกษาดูงานเกี่ยวกับ Best Practice โรงเรียนนาโพธิ์พิทยาสรรพ์ และโรงเรียนนาวิทยาคม ที่ประสบความสำเร็จ โดยการศึกษาเอกสารข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน และดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอน

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบและประเมินผลรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่าย และข้อมูลจากการศึกษาดูงานเกี่ยวกับ Best Practice โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ จำนวน 2 โรง มาสังเคราะห์สรุปและยก (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่าย

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้
 เครื่องช่วย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ นำมาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง	รูปแบบมีความเหมาะสม/เป็นไปได้/เป็นประโยชน์ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง	รูปแบบมีความเหมาะสม/เป็นไปได้/เป็นประโยชน์ มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง	รูปแบบมีความเหมาะสม/เป็นไปได้/เป็นประโยชน์ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง	รูปแบบมีความเหมาะสม/เป็นไปได้/เป็นประโยชน์ น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง	รูปแบบมีความเหมาะสม/เป็นไปได้/เป็นประโยชน์ น้อยที่สุด

6.3 การวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา
 โดยใช้เครื่องช่วย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
 นำมาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์การ
 แปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง	คู่มือการใช้รูปแบบมีความเหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง	คู่มือการใช้รูปแบบมีความเหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง	คู่มือการใช้รูปแบบมีความเหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง	คู่มือการใช้รูปแบบมีความเหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง	คู่มือการใช้รูปแบบมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

6.4 สำหรับในส่วนที่เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมผู้วิจัย การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
 โดยสรุปเป็นประเด็นสำคัญตามส่วนประกอบของรูปแบบ

ระยะที่ 4 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26

1. กลุ่มเป้าหมาย

1.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 7 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 63 คน และครูผู้สอนจำนวน 119 คน รวมจำนวน 189 คน

1.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา (ก.ต.ป.น.) และศึกษานิเทศก์ รวมจำนวน 20 คน

1.3 กลุ่มเป้าหมายที่ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย นักเรียน จำนวน 140 คนและผู้ปกครองและชุมชน จำนวน 105 คน รวมจำนวน 245 คน

2. วิธีการดำเนินการ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

2.1 คัดเลือกสถานศึกษาที่เป็นสนามวิจัยเพื่อนำรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ไปใช้ จำนวน 7 โรงเรียน ที่มีคุณลักษณะดังนี้

2.1.1 เป็นโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากผลการทดสอบ O - NET5 กลุ่มสาระหลัก (คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย สังคมศึกษาฯ และภาษาต่างประเทศ) ปีการศึกษา 2561 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ

2.1.2 เป็นโรงเรียนที่มีความต้องการในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

2.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาสนใจ ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องมีความพร้อมยินดีและกระตือรือร้นให้ความร่วมมือในการวิจัย

2.2 ผู้วิจัยนำรูปแบบ คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ไปดำเนินการร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา

ครูผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ของโรงเรียนที่เป็นสนามวิจัย จำนวน 7 โรงเรียน โดยจัดกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในคู่มือการใช้รูปแบบ

2.3 ผู้วิจัยติดตามผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยการสังเกตการดำเนินงานของโรงเรียน โดยการสอบถามแบบไม่เป็นทางการ การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประชุมติดตามเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของการนำรูปแบบไปใช้ ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูและคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อสรุปผลทราบถึงผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอแนะ

2.4 ผู้วิจัยประเมินผลรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group)

3. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบ แบบประเมินผลคุณภาพนักเรียนและครู แบบประเมินผลคุณภาพการบริหารจัดการ และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองนักเรียน

4. วิธีการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 แบบประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบ มีวิธีดำเนินการสร้างดังนี้

4.1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

4.1.2 กำหนดวัตถุประสงค์ กรอบและองค์ประกอบที่จะประเมิน เพื่อนำมาสร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบ

4.1.3 สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2553, น. 121) ดังนี้

4.1.3.1 ด้านผลที่เกิดจากขั้นตอนการสร้างเครือข่ายประกอบด้วย (1) ชั้นตระหนักถึงความจำเป็น จำนวน 8 ข้อ (2) ชั้นประสานหน่วยงาน จำนวน 8 ข้อ (3) ชั้นสร้างพันธะสัญญาร่วมกัน

จำนวน 6 ข้อ (4) ชั้นบริหารจัดการเครือข่าย จำนวน 8 ข้อ และ (5) ชั้นพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์ จำนวน 12 ข้อ รวมจำนวน 42 ข้อ

4.1.3.2 ด้านผลที่เกิดจากการดำเนินงานของเครือข่าย ประกอบด้วย (1) กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย จำนวน 8 ข้อ (2) ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานบริหารทั่วไป จำนวน 25 ข้อ (3) เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย จำนวน 5 ข้อ (4) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย จำนวน 12 ข้อ (5) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย จำนวน 6 ข้อ และ (6) การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล จำนวน 9 ข้อ รวมจำนวน 65 ข้อ

4.1.4 เขียนรายการข้อคำถามที่ต้องการประเมิน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 มาตราวัด คือ

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสม มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสม มาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสม ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสม น้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสม น้อยที่สุด

4.1.5 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ เป็นชุดเดียวกับข้อ 4.1.3 (1) – (5) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง และความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Item - objective Congruence : IOC) จากการพิจารณาค่า IOC ต้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข ในด้านสำนวนภาษาของข้อคำถาม

4.1.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4.1.7 จัดพิมพ์แบบประเมินเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4.2 แบบประเมินผลคุณภาพนักเรียน วิธีดำเนินการสร้างดังนี้

4.2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 และคุณภาพนักเรียนที่เกิดจากการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา

4.2.2 กำหนดวัตถุประสงค์ กรอบและองค์ประกอบที่จะประเมิน เพื่อนำมาสร้างแบบประเมินผลคุณภาพครูและนักเรียน

4.2.3 สร้างแบบประเมินผลคุณภาพนักเรียนจากการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2553, น. 121) จำนวน 14 ข้อ

4.2.4 เขียนรายการข้อคำถามที่ต้องการประเมิน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 มาตราวัด คือ

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสม มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสม มาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสม ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสม น้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสม น้อยที่สุด

4.2.5 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ เป็นชุดเดียวกับข้อ 4.1.3 (1) – (5) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง และความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (item-objective congruence : IOC) จากการพิจารณาค่า IOC ต้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป รวมทั้งขอเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง แก้ไข ในด้านสำนวนภาษาของข้อคำถาม

4.2.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4.2.7 จัดพิมพ์แบบประเมินเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4.3 แบบประเมินผลคุณภาพครู วิธีดำเนินการสร้างดังนี้

4.3.1 ศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 และคุณภาพครูที่เกิดจากการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา

4.3.2 กำหนดวัตถุประสงค์ กรอบและองค์ประกอบที่จะประเมิน เพื่อนำมาสร้างแบบประเมินผลคุณภาพครู ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2553, น. 121)

4.3.3 สร้างแบบประเมินคุณภาพครูตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 30 ข้อ

4.3.4 เขียนรายการข้อคำถามที่ต้องการประเมิน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 มาตราวัด คือ

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสม มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสม มาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสม ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสม น้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสม น้อยที่สุด

4.3.5 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ เป็นชุดเดียวกับข้อ 4.1.3 (1) – (5) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง และความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Item - objective Congruence : IOC) จากการพิจารณาค่า IOC ต้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง แก้ไข ในด้านสำนวนภาษาของข้อคำถาม

4.3.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4.3.7 จัดพิมพ์แบบประเมินเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4.4 แบบประเมินผลคุณภาพการบริหารจัดการ

4.4.1 ศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษาโดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

4.4.2 กำหนดวัตถุประสงค์ กรอบและองค์ประกอบที่จะประเมิน เพื่อนำมาสร้างแบบ ประเมินผลคุณภาพการบริหารจัดการ

4.4.3 สร้างแบบประเมินคุณภาพการบริหารการตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2553, น. 121) จำนวน 25 ข้อ

4.4.4 เขียนรายการข้อคำถามที่ต้องการประเมิน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 มาตราวัด คือ

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสม มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสม มาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสม ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสม น้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสม น้อยที่สุด

4.4.5 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ เป็นชุดเดียวกับข้อ 4.1.3 (1) – (5) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามด้าน ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง และความเหมาะสม ข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Item - objective Congruence : IOC) รวมทั้งขอข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถาม จากการพิจารณาค่า IOC ต้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป รวมทั้งขอเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง แก้ไข ในด้านสำนวนภาษาของข้อคำถาม

4.4.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4.4.7 จัดพิมพ์แบบประเมินเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4.5 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครู

4.5.1 ศึกษา แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 และความพึงพอใจ

4.5.2 กำหนดวัตถุประสงค์ กรอบและองค์ประกอบที่จะประเมิน เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

4.5.3 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 แนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2553, น. 121) จำนวน 15 ข้อ

4.5.4 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

4.5.5 จากนั้นนำแบบสอบถามความพึงพอใจให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นชุดเดียวกับระยะที่ 1 ข้อ 4.1.3 (1) – (5) ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของข้อคำถามโดยประยุกต์ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของข้อคำถามกับจุดประสงค์

4.5.6 ปรับปรุงข้อคำถาม และเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และปรับปรุงเนื้อหาข้อคำถาม ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4.5.7 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จำนวน 45 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

4.5.8 วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นรวม โดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) โดยวิธีของครอนบาค (Cronbach) พบว่า แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 15 ข้อ มีความเหมาะสม ซึ่งได้คัดเลือกไว้เฉพาะข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.46 - 0.86 โดยมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) = 0.96 ซึ่งมีคุณภาพตามที่กำหนด

4.5.9 จากนั้นนำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ได้ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาขอรับคำแนะนำ มาปรับปรุง และจัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจฉบับสมบูรณ์นำไปใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยต่อไป

4.6 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน

4.6.1 ศึกษา แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 และความพึงพอใจ

4.6.2 กำหนดวัตถุประสงค์ กรอบและองค์ประกอบที่จะประเมิน เพื่อนำมาสร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบ

4.6.3 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2553, น. 121) จำนวน 15 ข้อ

4.6.4 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

4.6.5 จากนั้นนำแบบสอบถามความพึงพอใจให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นชุดเดียวกับระยะที่ 1 ข้อ 4.1.3 (1) – (5) ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของข้อคำถามโดยประยุกต์ใช้ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของข้อคำถามกับจุดประสงค์

4.6.6 ปรับปรุงข้อคำถาม และเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และปรับปรุงเนื้อหาข้อคำถาม ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4.6.7 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ของนักเรียนที่กำลังศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 45 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

4.6.8 วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นรวม โดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) โดยวิธีของครอนบาค (Cronbach) พบว่า แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน จำนวน 15 ข้อ มีความเหมาะสม ซึ่งได้คัดเลือกไว้เฉพาะข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.31 - 0.80 โดยมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) = 0.93 ซึ่งมีคุณภาพตามที่กำหนด

4.6.9 จากนั้นนำปรับปรุงแบบสอบถามความพึงพอใจ และจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินผลการดำเนินงาน โดยคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งเกณฑ์การแปลความหมาย เป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินผลคุณภาพนักเรียนโดยคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งเกณฑ์การแปลความหมาย เป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีคุณภาพมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีคุณภาพมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีคุณภาพปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีคุณภาพน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีคุณภาพน้อยที่สุด

5.3 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินผลคุณภาพครู โดยคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งเกณฑ์การแปลความหมาย เป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีคุณภาพมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีคุณภาพมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีคุณภาพปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีคุณภาพน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีคุณภาพน้อยที่สุด

5.4 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินผลคุณภาพการบริหารจัดการ โดยคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งเกณฑ์การแปลความหมาย เป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีคุณภาพมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีคุณภาพมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีคุณภาพปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีคุณภาพน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีคุณภาพน้อยที่สุด

5.5 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมาย เป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

5.6 นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เพื่อสรุปผลการดำเนินงานการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิจัย

6.1.1 ร้อยละ (Percentage) ซึ่งใช้สูตรดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2555, น. 101)

$$P = \frac{f}{N} \times 100 \quad (3-1)$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงให้เป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

6.1.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) คำนวณจากสูตร ดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2555, น. 105)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (3-2)$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม

6.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยคำนวณจากสูตร ดังนี้ (สมบัติท้ายเรือคำ, 2555, น. 106)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}} \quad (3-3)$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนในกลุ่ม
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนผู้เรียนในกลุ่มตัวอย่าง

6.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

6.2.1 การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงของข้อคำถาม จากดัชนีความสอดคล้องของคำถามกับเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence : IOC) (Hambleton, 1978, p. 135)

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \quad (3-4)$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

6.2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาช (Cronbach) โดยมีสูตรดังนี้ (กาญจนา วัฒนา, 2550, น. 195)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\} \quad (3-5)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ครั้งนี้ ผู้วิจัยมีลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์แทนความหมายต่างๆ ดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ เป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ตอนที่ 3 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ตอนที่ 4 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายใน โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงาน ของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการ ดำเนินงานของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กกรวมจำนวน 6 คน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ มีผลการทดสอบ O-NET พัฒนาการต่อเนื่อง 3 ปี ผลปรากฏดังบทสัมภาษณ์ดังนี้

1. องค์ประกอบของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ผลการดำเนินการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured or Guided Interviews) ผู้บริหารโรงเรียนขนาด เล็กเกี่ยวกับองค์ประกอบของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า องค์ประกอบของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา มี 5 องค์ประกอบ คือ 4M 1T ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างข้อมูลผลการสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียน ต่อไปนี้

“...การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ และทักษะ เกี่ยวกับการทำวิจัยด้านวิชาการและวิชาชีพเป็นสิ่งสำคัญที่สุด และมีการกำหนดแผนปฏิบัติการและ ปฏิทินการปฏิบัติงานด้านการเงินเป็นวาระสำคัญที่องค์กรถือปฏิบัติ...”

(ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กคนที่ 1, มีนาคม, 2562)

“...การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาต้องมีการวางแผนพัฒนาบุคลากรทางวิชาการให้เหมาะสมกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนางาน และควรให้บุคลากรทุกระดับได้รับการวางตัวเพื่อเป็นการปฏิบัติงานด้านการเงินถูกต้องตามกฎระเบียบ...”

(ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กคนที่ 2, มีนาคม, 2562)

“...การบริหารจัดการคุณภาพศึกษาศึกษาบุคลากรทุกระดับได้รับการพัฒนาศักยภาพตามความเหมาะสมตามความต้องการของหน่วยงาน และการวางแผนงบประมาณประจำปีเป็นแผนและเครื่องมือควบคุมการปฏิบัติงานการบำรุงรักษาการตรวจสอบสภาพการแก้ไขมีระบบที่ช่วยเครื่องมือเครื่องใช้และวัสดุอุปกรณ์มีคุณภาพและประสิทธิภาพ...”

(ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กคนที่ 3, มีนาคม, 2562)

“...การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาห้องเรียน/ห้องปฏิบัติการ สำนักงาน ห้องพัก ผ่อนสภาพแวดล้อม และอาคารสถานที่ที่มีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้...”

(ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กคนที่ 4, มีนาคม, 2562)

“...การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาการจัดกิจกรรม และการถ่ายทอดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการนำเทคนิควิธีการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ...”

(ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กคนที่ 5, มีนาคม, 2562)

“...การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา มีการปฏิบัติตามแผน มีการส่งเสริมให้บุคลากรมีอิสระในความคิด ให้เกียรติกันยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกันเน้นการทำงานเป็นทีมและบุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษามีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับความก้าวหน้าในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการรายงานผลการปฏิบัติงานพัฒนาความรู้ ความสามารถทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามแผนงาน/โครงการ และมีการประสานงานขอความร่วมมือจากบุคคล/กลุ่มบุคคล/องค์กร/หน่วยงานตรงตามความต้องการเฉพาะด้านของโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน...”

(ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กคนที่ 6, มีนาคม, 2562)

สรุปได้ว่า จากผลการสัมภาษณ์องค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาได้
ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. ด้านบุคลากร มี 4 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย (1) การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ และ
ทักษะเกี่ยวกับการทำวิจัยด้านวิชาการและวิชาชีพ (2) การวางแผนพัฒนาบุคลากรทางวิชาการเหมาะสม
กับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนางานองค์กร (3) บุคลากรทุกระดับได้รับการพัฒนาศักยภาพตามความเหมาะสม
ตามความต้องการของหน่วยงาน และ (4) บุคลากรทุกระดับมีการพัฒนาศักยภาพตามความเหมาะสม
และความต้องการของตนเอง

2. ด้านงบประมาณ มี 8 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย (1) การกำหนดแผนปฏิบัติการ
และปฏิทินการปฏิบัติงานด้านการเงินเป็นวาระสำคัญที่องค์กรถือปฏิบัติ (2) บุคลากรทุกระดับจะ
ได้รับการวางตัวเพื่อเป็นการปฏิบัติงานด้านการเงินถูกต้องตามกฎระเบียบทั้งตำแหน่ง บทบาทหน้าที่
และภาระงาน (3) การเบิกจ่ายเงินทุกประเภท และค่าใช้จ่ายเชื่อถือและไว้วางใจได้ มีความถูกต้อง
ตามกฎระเบียบว่าด้วยการเงิน และการพัสดุ (4) ระดับหน่วยปฏิบัติจะวางแผนงบประมาณระดับปฏิบัติ
ที่สอดคล้องกับแผนแม่บทขององค์กร (5) แผนปฏิบัติการระดับหน่วยจะขึ้นอยู่กับวงจรงบประมาณ
โดยมีความยืดหยุ่น และพร้อมเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม (6) การวางแผนงบประมาณประจำปี
เป็นแผนและเครื่องมือควบคุมการปฏิบัติงาน (7) การบริหารงบประมาณ และการเงินมีการดำเนินการ
ในลักษณะหมุนเวียนเป็น “วงจรงบประมาณ” (Budget Cycle) ที่ถูกต้องและ (8) การจัดลำดับวงจรง
บประมาณ ตั้งแต่การขออนุมัติ การพิจารณา ค่าใช้จ่าย และการตรวจสอบการใช้จ่าย มีความโปร่งใส
และตรวจสอบได้

3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ มี 3 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย (1) การบำรุงรักษา การตรวจสภาพ
การแก้ไขมีระบบที่ช่วยให้เครื่องมือ เครื่องใช้และวัสดุอุปกรณ์มีคุณภาพและประสิทธิภาพ (2) โต๊ะ เก้าอี้
และเครื่องใช้ภายในห้องเรียนมีสภาพเหมาะสม การจัดวาง และติดตั้งถูกต้องตามมาตรฐานและ
(3) ห้องเรียน/ห้องปฏิบัติการ สำนักงาน ห้องพักผ่อนสภาพแวดล้อม และอาคารสถานที่ที่มีมาตรฐาน
ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มี 4 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย (1) การพัฒนาบุคลากร
ให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่
เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา (2) การจัดกิจกรรม และการถ่ายทอดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการ
นำเทคนิควิธีการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ (3) การนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้มี

กระบวนการที่สัมพันธ์กันในทุกระบบย่อย โดยมีระบบการจัดการที่ประสานเชื่อมโยงกันสู่การปฏิบัติและ (4) การพัฒนาระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีมีประสิทธิภาพทำให้การบริหาร การวางแผน การจัดการ และการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีประสิทธิภาพ

5. ด้านการบริหารจัดการ

5.1 การตระหนักและรับรู้ปัญหา มี 4 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย (1) การประสานงานขอความร่วมมือจากบุคคล/กลุ่มบุคคล/องค์กร/หน่วยงานตรงตามความต้องการเฉพาะด้านของโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน (2) การเปิดเวทีระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (3) การสร้างแนวร่วมของบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ (4) การสร้างข้อตกลงเป็นพันธะสัญญาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.2 การวางแผน มี 10 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย (1) การจัดระบบสารสนเทศในการทำหน้าที่จัดระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน 2.9 การจัดระบบการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งในรูปแบบการฝึกอบรมการศึกษาดูงาน การอบรมสัมมนา และการเรียนรู้จากการปฏิบัติเพื่อพัฒนาการศึกษา (2) การจัดให้มีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิกผู้ปฏิบัติ เพื่อบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะทางการเรียนรู้สูงขึ้น (3) การช่วยเหลือเกื้อกูล ด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุน กำลังคนสถานที่พัฒนาคุณภาพการศึกษา (4) การสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น (5) การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น (6) การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจบุคลากรในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียน (7) การเสริมสร้างกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะมีวินัย ในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเองและที่ได้รับมอบหมาย (8) การติดต่อประสานงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีหลายรูปแบบและหลากหลายและ (9) การติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ

5.3 การปฏิบัติตามแผน มี 4 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย (1) การส่งเสริมให้บุคลากรมีอิสระในความคิด ให้เกียรติกันยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกัน (2) เน้นการทำงานเป็นทีมและบุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (3) การรวบรวมข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

และ (4) การรายงานผลการปฏิบัติงานพัฒนาความรู้ ความสามารถทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามแผนงาน โครงการ

5.4 การประเมินผล มี 5 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย (1) การวิเคราะห์และสะท้อนผลกลับเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (2) การกำหนดกรอบโครงร่างประเด็นที่จะเขียนรายงานผลการประเมินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (3) การเขียนรายงานผลการประเมินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (4) การร่วมวิพากษ์วิจารณ์รายงาน ปรับแก้รายงานแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพศึกษาก่อนตีพิมพ์และ (5) การมีส่วนร่วม ทบทวนแผนและข้อตกลงร่วมกันเพื่อพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ดังนั้น จากผลจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับองค์ประกอบของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาสรุปได้ดังตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 สรุปองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์

องค์ประกอบ	จำนวนตัวบ่งชี้	ตัวบ่งชี้
1. ด้านบุคลากร	5	1. การบริหารงานบุคคลมีโครงสร้างและแผนงานชัดเจน 2. การกำหนดบทบาทหน้าที่ และภารกิจของบุคคลเหมาะสมกับความรู้ ทักษะ ความชำนาญ และ ความสามารถเฉพาะด้านของบุคลากร 3. การวางแผนพัฒนาบุคลากรทางวิชาการให้เหมาะสมกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนางานองค์กรและการพัฒนาศักยภาพบุคลากรตามความเหมาะสมและตามความต้องการของหน่วยงาน 4. การส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับมีการพัฒนาศักยภาพ ตามความเหมาะสมและความต้องการของตนเองและหน่วยงาน 5. การส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับให้มีการทำวิจัยด้านวิชาการและวิชาชีพ

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	จำนวนตัวบ่งชี้	ตัวบ่งชี้
2. ด้านงบประมาณ	7	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดโครงสร้างการเงินและบัญชีอย่างถูกต้องตามระเบียบ และข้อบังคับที่กำหนดไว้ตามระเบียบการคลัง 2. การกำหนดบทบาทหน้าที่ และภารกิจของบุคลากรทุกระดับให้ปฏิบัติงานด้านการเงินถูกต้องตามกฎระเบียบทั้งตำแหน่ง บทบาทหน้าที่ และภาระงาน 3. การกำหนดภาระงานด้านการเงินเป็นวาระสำคัญที่องค์กร ต้องถือปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการและปฏิทินการปฏิบัติงาน 4. การจัดสรรและสนับสนุนงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน โครงการ/แผนงาน และการศึกษาวิจัยมีความเหมาะสมเป็นธรรม 5. การวางระบบบัญชีและการเงิน ตลอดจนการบันทึกหลักฐานและรายละเอียดงบประมาณตามระเบียบวิธีที่สามารถพิสูจน์ตรวจสอบได้และเป็นปัจจุบัน 6. การกำกับดูแล การควบคุม และการจูงใจเพื่อการใช้ทรัพยากรบริหารที่เป็นเงิน พัสตุในการจัดการศึกษาอย่างประหยัดคุ้มค่า ให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์มีความชัดเจน 7. การบริหารระบบการเงินและบัญชีมีหลักฐานและรายละเอียดที่ถูกต้อง โปร่งใส สามารถพิสูจน์และตรวจสอบได้ มีความถูกต้องตามกฎระเบียบว่าด้วยการเงิน และการพัสดุ
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์	4	<ol style="list-style-type: none"> 1. การกำหนดความต้องการและการวางแผน การจัดหา วัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอน ที่มีความทันสมัยและมีปริมาณเพียงพอ และเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน 2. มีการจัดทำทะเบียน เครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ทุกประเภท อย่างถูกต้อง สอดคล้องต่อการใช้สอย การเก็บรักษาและการจ่ายแจกมีขั้นตอนดำเนินการ เป็นระเบียบปฏิบัติที่เหมาะสม 3. มีระบบการเฝ้าระวัง คู่มือ และคำแนะนำเป็นแนวทางการดำเนินการ การบำรุงรักษา การตรวจสอบสภาพ การแก้ไขมีระบบที่ช่วยให้เครื่องมือเครื่องใช้และวัสดุอุปกรณ์มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	จำนวนตัวบ่งชี้	ตัวบ่งชี้
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ (ต่อ)		4. ห้องเรียน/ห้องปฏิบัติการ สำนักงาน ห้องพักผ่อน สภาพแวดล้อม และอาคารสถานที่ที่มีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่ กำหนดไว้
4. ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ	6	1. องค์การมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการกำหนด วิสัยทัศน์ ปรัชญาและค่านิยมสู่นโยบายที่สามารถปฏิบัติได้ 2. แผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการและมีโครงการนำหลักการที่ ทันสมัยจากระบบเทคโนโลยีสามารถมาดำเนินการ 3. การนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการกระบวนการบริหารการจ้ด การและการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วย ตนเอง 4. การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะใน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา 5. การจัดกิจกรรม และการถ่ายทอดกิจกรรมการเรียนการสอนมี การนำเทคนิควิธีการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้อย่าง ต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีระบบการจัดการที่ประสานเชื่อมโยงกันสู่ การปฏิบัติ 6. การพัฒนาระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีมีประสิทธิภาพทำ ให้การบริหาร การวางแผน การจัดการ และการแก้ไขปัญหาที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษามีประสิทธิภาพ
5. ด้านการบริหารจัดการ 5.1 การตระหนักและ รับรู้ปัญหา	5	1. การประชุมชี้แจง บุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการ สถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกันใน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น 2. การแต่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วย ผู้บริหารและบุคลากร หลักของโรงเรียนรวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ ดำเนินงานในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	จำนวนตัวบ่งชี้	ตัวบ่งชี้
5.1 การตระหนักและ รับรู้ปัญหา (ต่อ)	5	3. การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ แผนการดำเนินงาน เพื่อกระตุ้นให้บุคคล/กลุ่มบุคคล/องค์กร/หน่วยงาน เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย 4. การประสานงานขอความร่วมมือจากบุคคล/กลุ่มบุคคล/องค์กร/หน่วยงานตรงตามความต้องการเฉพาะด้านของโรงเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5. การสร้างแนวร่วมของบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ การเปิดเวทีระดมความคิดและการสร้างข้อตกลงเป็นพันธะสัญญาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5.2 การวางแผน	12	1. การใช้เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ร่วมกันกำหนดขึ้น เป็นแนวทางในการจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2. การจัดโครงสร้างการบริหารในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และพัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะของผู้เรียน 3. การกำหนดบทบาทของสมาชิกชัดเจนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น 4. การมีบรรยากาศแบบพลังเกื้อกูล สามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5. การจัดระบบสารสนเทศในการทำหน้าที่จัดระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน 6. การจัดระบบการเรียนรู้ร่วมกัน การจัดให้มีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิกผู้ปฏิบัติ เพื่อบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา 7. การช่วยเหลือเกื้อกูล ด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุนกำลังคน สถานที่ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 8. การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	จำนวนตัวบ่งชี้	ตัวบ่งชี้
5.2 การวางแผน (ต่อ)	5	<p>9. การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจบุคลากรในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียน</p> <p>10. การเสริมสร้างกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ มีวินัย ในตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ตนเองและที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>11. การติดต่อประสานงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีหลายรูปแบบและหลากหลาย</p> <p>12. การติดตามและประเมินผล การดำเนินกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ</p>
5.3 การปฏิบัติ ตามแผน	7	<p>1. การประชุมชี้แจงให้บุคลากรทราบถึงรายละเอียดของแผนงาน โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p> <p>2. การดำเนินงานตามแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่ร่วมกันกำหนดขึ้น</p> <p>3. การกำหนดกระบวนการดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างเป็นระบบ</p> <p>4. บุคลากรมีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนิน กิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p> <p>5. บุคลากรช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เน้นการทำงานเป็นทีม และการ มีส่วนร่วมให้ปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนา</p> <p>6. การส่งเสริมให้บุคลากรมีอิสระในความคิด ให้เกียรติกันยอมรับ ความคิดเห็นของกันและกัน ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนา คุณภาพการศึกษาร่วมกัน</p> <p>7. การรวบรวมข้อมูลและการรายงานผลการปฏิบัติงานพัฒนา ความรู้ ความสามารถทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้เรียนตามแผนงาน โครงการ</p>

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	จำนวนตัวบ่งชี้	ตัวบ่งชี้
5.4 การประเมินผล	5	<ol style="list-style-type: none"> 1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นปัญหา ที่ต้องประเมินการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา 2. การกำหนดแหล่งเก็บข้อมูลและการมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือในการประเมินคุณภาพการศึกษา 3. การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนงาน โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4. การกำหนดกรอบโครงสร้างและการเขียนรายงานและ การร่วมวิพากษ์วิจารณ์รายงาน ปรับแก้รายงานแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพศึกษาก่อนตีพิมพ์ 5. การมีส่วนร่วม ทบทวนแผนและข้อตกลงร่วมกันเพื่อพิจารณาปรับปรุงการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์แล้วนำมาวิเคราะห์ ได้องค์ประกอบจำนวน 8 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ จำนวน 51 ตัวบ่งชี้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่าด้านบุคลากรมีตัวบ่งชี้ จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ ด้านงบประมาณ จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ ด้านวัสดุอุปกรณ์ จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ และด้านการบริหารจัดการ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้าน คือ การตระหนักและรับรู้ปัญหาจำนวน 5 ตัวบ่งชี้การวางแผน จำนวน 12 ตัวบ่งชี้ การปฏิบัติตามแผน จำนวน 7 ตัวบ่งชี้และการประเมินผล จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาขั้นต่อไป

2. องค์ประกอบของการดำเนินงานของเครือข่าย ผลการดำเนินการการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured or Guided Interviews) ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กเกี่ยวกับองค์ประกอบของการดำเนินงานของเครือข่ายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า องค์ประกอบของการดำเนินงานของเครือข่าย มี 6 องค์ประกอบ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างข้อมูลผลการสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียน ต่อไปนี้

“...การดำเนินงานของเครือข่ายควรมีการกำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่ายให้ชัดเจน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการที่เป็นระบบการจัดทำแผนเกี่ยวกับการดำเนินการหารายได้ของสถานศึกษาการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินการควบคุมดูแลบำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุการปฏิบัติงานกองทุนเพื่อการศึกษาการประเมินผลการปฏิบัติงานที่นำเอาการพัฒนาวิชาชีพมามีส่วนเกี่ยวข้องการส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติการพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การทัศนศึกษาการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน...”

(ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กคนที่ 1, มีนาคม, 2562)

“...กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่ายมีความสำคัญต่อการดำเนินงานของเครือข่าย คือการนำเข้าสู่ข้อมูลสารสนเทศ การจัดบรรยากาศการทำงานในองค์กร การสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นและการสร้างวัฒนธรรมที่ดีในองค์กร...”

(ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กคนที่ 2, มีนาคม, 2562)

“...กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่ายควรมีการพัฒนา กิจกรรมและความเคลื่อนไหวทางการศึกษาและการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายอย่างต่อเนื่องนอกจากนี้ ยังมีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติ...”

(ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กคนที่ 3, มีนาคม, 2562)

“...เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายควรมีการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และ 2)การนิเทศแบบ Coaching and Mentoring...”

(ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กคนที่ 4, มีนาคม, 2562)

“...คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่ายควรมีมนุษยสัมพันธ์จริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน และมีความสามารถในการสื่อความคิดหรือความสามารถในการถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ รวมทั้งการเจรจาต่อรอง

เพื่อจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ...”

(ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กคนที่ 5, มีนาคม, 2562)

“...การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผลควรมีการควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategic Control) มีการประเมินผลความสำเร็จของการปฏิบัติงานและมีการประเมินผลโครงการและการรายงานผล...”

(ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กคนที่ 6, มีนาคม, 2562)

สรุปได้จากผลการสัมภาษณ์องค์ประกอบการดำเนินงานของเครือข่ายได้ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่ายมี 3 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย (1) การพัฒนากิจกรรมและความเคลื่อนไหวทางการศึกษา (2) การพัฒนาสมาชิกเครือข่ายอย่างต่อเนื่องและ (3) การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน
2. ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่ายมี 12 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย (1) การบริหารงานวิชาการที่เป็นระบบ (2) การจัดทำแผนเกี่ยวกับการดำเนินการหารายได้ของสถานศึกษา (3) การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน (4) การควบคุมดูแลบำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ (5) การปฏิบัติงานกองทุนเพื่อการศึกษา (6) การประเมินผลการปฏิบัติงานที่นำเอาการพัฒนาวิชาชีพมาเกี่ยวข้อง (7) การส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติ (8) การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน (9) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม (10) การทัศนศึกษา (11) การประชาสัมพันธ์งานการศึกษาและ (12) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ในการลงโทษนักเรียน
3. เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายมี 4 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย (1) การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และ (2) การนิเทศแบบ Coaching and Mentoring
4. กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่ายมี 4 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย (1) การนำเข้าข้อมูลสารสนเทศ (2) การจัดบรรยากาศการทำงาน องค์กร (3) การสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นและ (4) การสร้างวัฒนธรรมที่ดีในองค์กร
5. คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่ายมี 4 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย (1) มีมนุษยสัมพันธ์จริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน และ (2) มีความสามารถในการสื่อความคิด

6. การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผลมี 4 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย (1) การควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategic Control) (2) การประเมินผลความสำเร็จของการปฏิบัติงาน และ (3) การประเมินผลโครงการและการรายงานผล

ดังนั้นจากผลจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับองค์ประกอบของการดำเนินงานของเครือข่ายสรุปได้ดังตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 สรุปองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การดำเนินงานของเครือข่าย จากการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์

องค์ประกอบ	จำนวนตัวบ่งชี้	ตัวบ่งชี้
1. กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย	8	1. การมีวิสัยทัศน์ร่วม 2. การมีส่วนร่วมของสมาชิก 3. การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน 4. การติดต่อสื่อสาร 5. การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และการปรับตัว 6. การพัฒนากิจกรรมและความเคลื่อนไหวทางการศึกษา 7. การพัฒนาสมาชิกเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง 8. การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน
2. ขอบข่ายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย 2.1 การบริหารงานวิชาการ	7	1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2. การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ 2.1 การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student-center Learning) 2.2 การใช้ปัญหาเป็นที่ตั้งในการจัดการเรียนรู้ (Problem-based Learning) 2.3 การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integration) 2.4 การใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาการเรียนรู้ (Community-based Learning) 3. การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา 4. การแนะแนวการศึกษา

(ต่อ)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	จำนวนตัวบ่งชี้	ตัวบ่งชี้
2.1 การบริหารงาน วิชาการ (ต่อ)		5. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 6. การบริหารงานวิชาการที่เป็นระบบ
2.2 การบริหารงาน งบประมาณ	8	1. การส่งเสริมการระดมทุนเพื่อการศึกษาและการพัฒนา 2. การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร 3. การประสานร่วมมือกับผู้รับผิดชอบแหล่งทรัพยากรเพื่อ สนับสนุนการจัดการศึกษา 4. การพัฒนาระบบสารสนเทศด้านทรัพยากรทางการศึกษา 5. การจัดทำแผนเกี่ยวกับการดำเนินงานหารายได้ของสถานศึกษา 6. การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน 7. การควบคุมดูแลบำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ 8. การปฏิบัติงานกองทุนเพื่อการศึกษา
2.3 การบริหารงานบุคคล	8	1. การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2. การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคคล 3. การส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมครู 4. การส่งเสริมให้บุคลากรครูมีวิทยฐานะสูงขึ้น 5. การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล 6. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 7. การประเมินผลการปฏิบัติงานที่นำเอาการพัฒนาวิชาชีพระดับ ส่วนเกี่ยวข้อง 8. การส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติ
2.4 การบริหารงานทั่วไป	10	1. การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา 3. การประสานงานเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง 4. การจัดระบบควบคุมภายใน 5. การประเมินสถานศึกษา และรายงาน SAR ตามสภาพจริง 6. การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน 7. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม 8. การทัศนศึกษา

(ต่อ)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	จำนวนตัวบ่งชี้	ตัวบ่งชี้
2.4 การบริหารงานทั่วไป (ต่อ)	10	9. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา 10. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน
3. เทคนิค/วิธีการพัฒนา สมาชิกเครือข่าย	5	1. การศึกษาดูงาน 2. การฝึกอบรม/การประชุมเชิงปฏิบัติการ 3. การพัฒนาบุคลากรด้วย ICT 4. การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) 5. การนิเทศแบบ Coaching & Mentoring
4. กระบวนการเสริมสร้าง พลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย	12	1. การปรับปรุง โครงสร้าง องค์การ 2. การปรับปรุง ระบบการทำงานในองค์การ 3. การให้แรงจูงใจกับผู้ปฏิบัติงาน 4. การส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือในองค์การ 5. การสร้างภาวะผู้นำให้กับผู้ปฏิบัติงาน 6. การดำเนินการอย่างต่อเนื่อง 7. การสร้างทีมงาน 8. การนำเข้าข้อมูลสารสนเทศ 9. การจัดบรรยากาศการทำงานในองค์การ 10. การสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น 11. การสร้างวัฒนธรรมที่ดีในองค์การ 12. การประเมินและปรับปรุง
5. คุณลักษณะที่ดี ของผู้นำเครือข่าย	6	1. มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูง 2. มีความรับผิดชอบสูง 3. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 4. มีความเป็นประชาธิปไตย 5. มีมนุษยสัมพันธ์จริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน 6. มีความสามารถในการสื่อความคิด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	จำนวนตัวบ่งชี้	ตัวบ่งชี้
6. การปฏิบัติงาน ของเครือข่าย และการสะท้อนผล	9	<ol style="list-style-type: none"> 1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหา 2. การระบุเป้าหมาย 3. การจัดทำแผนกลยุทธ์ 4. การจัดทำแผนปฏิบัติการ/จัดสรรงบประมาณ 5. การปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์ 6. การตรวจสอบและประเมินผลกระบวนการปฏิบัติงาน 7. การควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategic Control) 8. การประเมินผลความสำเร็จของการปฏิบัติงาน 9. การประเมินผลโครงการและการรายงานผล

จากตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของเครือข่าย จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์แล้วนำมาวิเคราะห์เป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของเครือข่ายได้องค์ประกอบจำนวน 6 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ จำนวน 74 ตัวบ่งชี้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่าด้านกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานของเครือข่ายมีตัวบ่งชี้ จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ ด้านขอข่ายและภารกิจการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย จำนวน 32 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ การบริหารงบประมาณ จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ การบริหารงานบุคคล จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ การบริหารงานทั่วไป จำนวน 10 ตัวบ่งชี้ ด้านเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ ด้านกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจเครือข่าย จำนวน 12 ตัวบ่งชี้ ด้านคุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ และด้านการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล จำนวน 10 ตัวบ่งชี้ เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาขั้นต่อไป

สรุปผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของเครือข่าย ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและองค์ประกอบของเครือข่าย ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ประเมินความเหมาะสมผลปรากฏดังนี้

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบการบริหาร
จัดการศึกษาและองค์ประกอบการดำเนินงานของเครือข่าย

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านบุคลากร			
1. การบริหารงานบุคคลมีโครงสร้างและแผนงานชัดเจน	4.86	0.38	มากที่สุด
2. การกำหนดบทบาทหน้าที่ และภารกิจของบุคคลเหมาะสมกับความรู้ ทักษะ ความชำนาญ และความสามารถเฉพาะด้านของบุคลากร	4.86	0.38	มากที่สุด
3. การวางแผนพัฒนาบุคลากรทางวิชาการให้เหมาะสมกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนางานและการพัฒนาศักยภาพบุคลากรตามความเหมาะสมและตามความต้องการของหน่วยงาน	4.57	0.53	มากที่สุด
4. การส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับมีการพัฒนาศักยภาพ ตามความเหมาะสมและความต้องการของตนเองและหน่วยงาน	4.83	0.41	มากที่สุด
5. การส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับให้มีการทำวิจัยด้านวิชาการและวิชาชีพ	4.71	0.49	มากที่สุด
โดยรวม	4.77	0.44	มากที่สุด
ด้านงบประมาณ			
1. การจัดโครงสร้างการเงินและบัญชีอย่างถูกต้องตามระเบียบ และข้อบังคับที่กำหนดไว้ตามระเบียบการคลัง	4.86	0.38	มากที่สุด
2. การกำหนดบทบาทหน้าที่ และภารกิจของบุคลากรทุกระดับให้ปฏิบัติงานด้านการเงินถูกต้องตามกฎระเบียบทั้งตำแหน่ง บทบาทหน้าที่ และภาระงาน	4.57	0.53	มากที่สุด
3. การกำหนดภาระงานด้านการเงินเป็นวาระสำคัญที่องค์กร ต้องถือปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการและปฏิทินการปฏิบัติงาน	4.86	0.38	มากที่สุด
4. การจัดสรรและสนับสนุนงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน โครงการ/แผนงาน และการศึกษาวิจัยมีความเหมาะสมเป็นธรรม	4.57	0.53	มากที่สุด
5. การวางระบบบัญชีและการเงิน ตลอดจนการบันทึกหลักฐานและรายละเอียดงบประมาณตามระเบียบวิธีที่สามารถพิสูจน์ตรวจสอบได้และเป็นปัจจุบัน	4.57	0.53	มากที่สุด
6. การกำกับดูแล การควบคุม และการจูงใจเพื่อการใช้ทรัพยากรบริหารที่เป็นเงิน และพัสดุในการจัดการศึกษาอย่างประหยัดคุ้มค่าให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ มีความชัดเจน	4.86	0.38	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
7. การบริหารระบบการเงินและบัญชีมีหลักฐานและรายละเอียดที่ถูกต้อง โปร่งใส สามารถพิสูจน์และตรวจสอบได้ มีความถูกต้องตามกฎระเบียบว่าด้วยการเงิน และการพัสดุ	.86	0.38	มากที่สุด
โดยรวม	4.74	0.44	มากที่สุด
ด้านวัสดุอุปกรณ์			
1. การกำหนดความต้องการและการวางแผน การจัดหา วัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอน ที่มีความทันสมัยและมีปริมาณเพียงพอ และเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน	4.86	0.38	มากที่สุด
2. มีการจัดทำทะเบียน เครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ทุกประเภท อย่างถูกต้อง สะดวกต่อการใช้สอย การเก็บรักษาและการจ่ายแจกมีขั้นตอน ดำเนินการ เป็นระเบียบปฏิบัติที่เหมาะสม	4.71	0.49	มากที่สุด
3. มีระบบการเผื่อสำรอง คู่มือ และคำแนะนำเป็นแนวทางการดำเนินการการบำรุงรักษา การตรวจสภาพ การแก้ไขมีระบบที่ช่วยให้เครื่องมือ เครื่องใช้ และวัสดุอุปกรณ์มีคุณภาพและประสิทธิภาพ	4.71	0.49	มากที่สุด
4. ห้องเรียน/ห้องปฏิบัติการ สำนักงาน ห้องพักผ่อนสภาพแวดล้อม และ อาคารสถานที่ที่มีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้	4.57	0.53	มากที่สุด
โดยรวม	4.71	0.47	มากที่สุด
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ			
1. องค์กรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ ปรัชญา และค่านิยมสุนโยบายที่สามารถปฏิบัติได้	4.71	0.49	มากที่สุด
2. แผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการและมีโครงการนำหลักการที่ทันสมัยจากระบบเทคโนโลยีสามารถมาดำเนินการ	4.71	0.49	มากที่สุด
3. การนำระบบสารสนเทศมาใช้ในกระบวนการบริหารการจัดการและการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.57	0.49	มากที่สุด
4. การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา	4.86	0.38	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
5. การจัดกิจกรรม และการถ่ายทอดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการนำเทคนิควิธีการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีระบบการจัดการที่ประสานเชื่อมโยงกันสู่การปฏิบัติ	4.57	0.53	มากที่สุด
6. การพัฒนาระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีมีประสิทธิภาพทำให้การบริหาร การวางแผน การจัดการ และการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีประสิทธิภาพ	4.71	0.49	มากที่สุด
โดยรวม	4.69	0.48	มากที่สุด
ด้านการบริหารจัดการ			
1. การตระหนักและรับรู้ปัญหา			
1.1 การประชุมชี้แจง บุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น	4.86	0.38	มากที่สุด
1.2 การแต่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วย ผู้บริหารและบุคลากรหลักของโรงเรียนรวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ดำเนินงานในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด
1.3 การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ แผนการดำเนินงานเพื่อกระตุ้นให้บุคคล/กลุ่มบุคคล/องค์กร/หน่วยงาน เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย	4.71	0.49	มากที่สุด
1.4 การประสานงานขอความร่วมมือจากบุคคล/กลุ่มบุคคล/องค์กร/หน่วยงานตรงตามความต้องการเฉพาะด้านของโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด
1.5 การสร้างแนวร่วมของบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ การเปิดเวทีระดมความคิดและการสร้างข้อตกลงเป็นพันธะสัญญาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด
โดยรวม	4.57	0.53	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
2. การวางแผน			
2.1 การใช้เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ร่วมกันกำหนดขึ้น เป็นแนวทางในการจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.86	0.38	มากที่สุด
2.2 การจัดโครงสร้างการบริหารในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะของผู้เรียน	4.57	0.53	มากที่สุด
2.3 การกำหนดบทบาทของสมาชิกชัดเจนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น	4.86	0.38	มากที่สุด
2.4 การมีบรรยากาศแบบพลังเกื้อกูล สามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด
2.5 การจัดระบบสารสนเทศในการทำหน้าที่จัดระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน	4.57	0.53	มากที่สุด
2.6 การจัดระบบการเรียนรู้ร่วมกัน การจัดให้มีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิกผู้ปฏิบัติ เพื่อบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา	4.86	0.38	มากที่สุด
2.7 การช่วยเหลือเกื้อกูล ด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุนกำลังคน สถานที่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด
2.8 การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น	4.86	0.38	มากที่สุด
2.9 การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจบุคลากรในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียน	4.57	0.53	มากที่สุด
2.10 การเสริมสร้างกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ มีวินัยในตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ตนเองและที่ได้รับมอบหมาย	4.57	0.53	มากที่สุด
2.11 การติดต่อประสานงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีหลายรูปแบบและหลากหลาย	4.86	0.38	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
2.12 การติดตามและประเมินผล การดำเนินกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.57	0.53	มากที่สุด
โดยรวม	4.69	0.47	มากที่สุด
3. การปฏิบัติตามแผน			
3.1 การประชุมชี้แจงให้บุคลากรทราบถึงรายละเอียดของแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.86	0.38	มากที่สุด
3.2 การดำเนินงานตามแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ร่วมกันกำหนดขึ้น	4.71	0.49	มากที่สุด
3.3 การกำหนดกระบวนการดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.57	0.53	มากที่สุด
3.4 บุคลากรมีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.71	0.49	มากที่สุด
3.5 บุคลากรช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เน้นการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมให้ปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนา	4.86	0.38	มากที่สุด
3.6 การส่งเสริมให้บุคลากรมีอิสระในความคิด ให้เกียรติกันยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกัน	4.71	0.49	มากที่สุด
3.7 การรวบรวมข้อมูลและการรายงานผลการปฏิบัติงานพัฒนาความรู้ความสามารถทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามแผนงาน โครงการ	4.57	0.53	มากที่สุด
โดยรวม	4.71	0.47	มากที่สุด
4. การประเมินผล			
4.1 การมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นปัญหา ที่ต้องประเมินการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา	4.71	0.49	มากที่สุด
4.2 การกำหนดแหล่งเก็บข้อมูลและการมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือในการประเมินคุณภาพการศึกษา	4.71	0.49	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4.3 การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการเก็บรวบรวมข้อมูลตาม แผนงาน โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด
4.4 การกำหนดกรอบโครงร่างและการเขียนรายงานและ การร่วม วิพากษ์วิจารณ์รายงาน ปรับแก้รายงานแผนงานโครงการพัฒนา คุณภาพศึกษาก่อนตีพิมพ์	4.86	0.38	มากที่สุด
4.5 การมีส่วนร่วม ทบทวนแผนและข้อตกลงร่วมกันเพื่อพิจารณาปรับปรุง การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.53	0.53	มากที่สุด
โดยรวม	4.68	0.48	มากที่สุด
โดยรวมทุกองค์ประกอบ	4.69	0.47	มากที่สุด
2. องค์ประกอบการทำงานของเครือข่าย			
2.1 กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย			
2.1.1 การมีวิสัยทัศน์ร่วม	4.71	0.49	มากที่สุด
2.1.2 การมีส่วนร่วมของสมาชิก	4.57	0.53	มากที่สุด
2.1.3 การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน	4.86	0.38	มากที่สุด
2.1.4 การติดต่อสื่อสาร	4.57	0.53	มากที่สุด
2.1.5 การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และการปรับตัว	4.86	0.38	มากที่สุด
2.1.6 การพัฒนากิจกรรมและความเคลื่อนไหวทางการศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด
2.1.7 การพัฒนาสมาชิกเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง	4.86	0.38	มากที่สุด
2.1.8 การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.57	0.53	มากที่สุด
โดยรวม	4.70	0.46	มากที่สุด
2.2 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย			
2.2.1 การบริหารงานวิชาการ			
1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.86	0.38	มากที่สุด
2) การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้			
2.1) การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student-center Learning)	4.57	0.53	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
2.2) การใช้ปัญหาเป็นที่ตั้งในการจัดการเรียนรู้ (Problem-based Learning)	4.86	0.38	มากที่สุด
2.3) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integration)	4.57	0.53	มากที่สุด
2.4) การใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาการเรียนรู้ (Community-based Learning)	4.71	0.49	มากที่สุด
3) การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด
4) การแนะแนวการศึกษา	4.86	0.38	มากที่สุด
5) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด
6) การบริหารงานวิชาการที่เป็นระบบ	4.71	0.49	มากที่สุด
โดยรวม	4.71	0.44	มากที่สุด
2.2.2 การบริหารงานงบประมาณ			
1) การส่งเสริมการระดมทุนเพื่อการศึกษาและการพัฒนา	4.86	0.38	มากที่สุด
2) การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร	4.71	0.49	มากที่สุด
3) การประสานร่วมมือกับผู้รับผิดชอบแหล่งทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา	4.86	0.38	มากที่สุด
4) การพัฒนาระบบสารสนเทศด้านทรัพยากรทางการศึกษา	4.71	0.49	มากที่สุด
5) การจัดทำแผนเกี่ยวกับการดำเนินการหารายได้ของสถานศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด
6) การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน	4.71	0.49	มากที่สุด
7) การควบคุมดูแลบำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ	4.86	0.38	มากที่สุด
โดยรวม	4.75	0.43	มากที่สุด
2.2.3 การบริหารงานบุคคล			
1) การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.86	0.38	มากที่สุด
2) การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคคล	4.71	0.49	มากที่สุด
3) การส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมครู	4.57	0.53	มากที่สุด
4) การส่งเสริมให้บุคลากรครูมีวิทยฐานะสูงขึ้น	4.86	0.38	มากที่สุด
5) การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล	4.57	0.53	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
6) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.71	0.49	มากที่สุด
7) การประเมินผลการปฏิบัติงานที่นำเอาการพัฒนาวิชาชีพ มามีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง	4.57	0.53	มากที่สุด
8) การส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติ	4.86	0.38	มากที่สุด
โดยรวม	4.71	0.46	มากที่สุด
2.2.4 การบริหารงานทั่วไป			
1) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.86	0.38	มากที่สุด
2) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	4.71	0.49	มากที่สุด
3) การประสานงานเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง	4.86	0.38	มากที่สุด
4) การจัดระบบควบคุมภายใน	4.71	0.49	มากที่สุด
5) การประเมินสถานศึกษา และรายงาน SAR ตามสภาพจริง	4.57	0.53	มากที่สุด
6) การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน	4.86	0.38	มากที่สุด
7) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	4.71	0.49	มากที่สุด
8) การทัศนศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด
9) การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา	4.86	0.38	มากที่สุด
10) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน	4.57	0.53	มากที่สุด
โดยรวม	4.73	0.46	มากที่สุด
2.3 เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย			
2.3.1 การศึกษาดูงาน	4.71	0.49	มากที่สุด
2.3.2 การฝึกอบรม/การประชุมเชิงปฏิบัติการ	4.57	0.53	มากที่สุด
2.3.3 การพัฒนาบุคลากรด้วย ICT	4.86	0.38	มากที่สุด
2.3.4 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)	4.71	0.49	มากที่สุด
2.3.5 การนิเทศแบบ Coaching & Mentoring	4.57	0.53	มากที่สุด
โดยรวม	4.69	0.44	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
2.4 กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย			
2.4.1 การปรับปรุง โครงสร้าง องค์กร	4.86	0.38	มากที่สุด
2.4.2 การปรับปรุง ระบบการทำงานในองค์กร	4.71	0.49	มากที่สุด
2.4.3 การให้แรงจูงใจกับผู้ปฏิบัติงาน	4.86	0.38	มากที่สุด
2.4.4 การส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือในองค์กร	4.57	0.53	มากที่สุด
2.4.5 การสร้างภาวะผู้นำให้กับผู้ปฏิบัติงาน	4.86	0.38	มากที่สุด
2.4.6 การดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	4.86	0.38	มากที่สุด
2.4.7 การสร้างทีมงาน	4.71	0.49	มากที่สุด
2.4.8 การนำเข้าข้อมูลสารสนเทศ	4.86	0.38	มากที่สุด
2.4.9 การจัดบรรยากาศการทำงานในองค์กร	4.57	0.53	มากที่สุด
2.4.10 การสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น	4.71	0.49	มากที่สุด
2.4.11 การสร้างวัฒนธรรมที่ดีในองค์กร	4.57	0.53	มากที่สุด
2.4.12 การประเมินและปรับปรุง	4.86	0.38	มากที่สุด
โดยรวม	4.75	0.44	มากที่สุด
2.5 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย			
2.5.1 มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูง	4.71	0.49	มากที่สุด
2.5.2 มีความรับผิดชอบสูง	4.57	0.53	มากที่สุด
2.5.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.71	0.49	มากที่สุด
2.5.4 มีความเป็นประชาธิปไตย	4.57	0.53	มากที่สุด
2.5.5 มีมนุษยสัมพันธ์จริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน	4.86	0.38	มากที่สุด
2.5.6 มีความสามารถในการสื่อความคิด	4.71	0.49	มากที่สุด
โดยรวม	4.69	0.47	มากที่สุด
2.6 การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล			
2.6.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหา	4.86	0.38	มากที่สุด
2.6.2 การระบุเป้าหมาย	4.71	0.49	มากที่สุด
2.6.3 การจัดทำแผนกลยุทธ์	4.71	0.49	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
2.6.4 การจัดทำแผนปฏิบัติการ/จัดสรรงบประมาณ	4.57	0.53	มากที่สุด
2.6.5 การปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์	4.86	0.38	มากที่สุด
2.6.6 การตรวจสอบและประเมินผลกระบวนการปฏิบัติงาน	4.71	0.49	มากที่สุด
2.6.7 การควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategic Control)	4.71	0.49	มากที่สุด
2.6.8 การประเมินผลความสำเร็จของการปฏิบัติงาน	4.57	0.53	มากที่สุด
2.6.9 การประเมินผลโครงการและการรายงานผล	4.57	0.53	มากที่สุด
โดยรวม	4.70	0.46	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม	4.70	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 องค์กรประกอบการบริหารจัดการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่าย ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบปรากฏดังนี้

องค์กรประกอบการบริหารจัดการศึกษา พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบุคลากร รองลงมาคือ ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการ ตามลำดับ

องค์กรประกอบการดำเนินงานของเครือข่าย พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเทคนิค/วิธีการพัฒนา สมาชิกเครือข่าย รองลงมาคือ ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่ายรวมทั้งการปฏิบัติงานของเครือข่าย และการสะท้อนผล

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา และการดำเนินงานของเครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา และการดำเนินงานของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 โดยการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 214 คน ได้แบบสอบถามคืนมา คิดเป็น ร้อยละ 100

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และ

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			สภาพพึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น (PNI)
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	
ด้านบุคลากร							
1. การบริหารงานบุคคลมีโครงสร้างและแผนงาน ชัดเจน	3.35	0.67	ปานกลาง	4.53	0.57	มากที่สุด	0.35
2. การกำหนดบทบาทหน้าที่ และภารกิจของ บุคคลเหมาะสมกับความรู้ ทักษะ ความ ชำนาญ และความสามารถเฉพาะด้านของ บุคลากร	3.4	0.7	ปานกลาง	4.56	0.6	มากที่สุด	0.34
3. การวางแผนพัฒนาบุคลากรทางวิชาการให้ เหมาะสมกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา และการพัฒนาศักยภาพบุคลากรตามความ เหมาะสมและตามความต้องการของหน่วยงาน	3.43	0.71	ปานกลาง	4.59	0.6	มากที่สุด	0.34
4. การส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับมีการพัฒนา ศักยภาพ ตามความเหมาะสมและความ ต้องการของตนเองและหน่วยงาน	3.03	0.84	ปานกลาง	4.51	0.75	มากที่สุด	0.49
5. การส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับให้มีการทำ วิจัยด้านวิชาการและวิชาชีพ	3.43	0.75	ปานกลาง	4.57	0.67	มากที่สุด	0.33
โดยรวม	3.29	0.64	ปานกลาง	4.55	0.58	มากที่สุด	0.38
ด้านงบประมาณ							
1. การจัดโครงสร้างการเงินและบัญชีอย่างถูกต้อง ตามระเบียบ และข้อบังคับที่กำหนดไว้ตาม ระเบียบการคลัง	3.4	0.64	ปานกลาง	4.59	0.59	มากที่สุด	0.35

(ต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			สภาพพึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น (PNI)
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	
2. การกำหนดบทบาทหน้าที่ และภารกิจของบุคลากรทุกระดับให้ปฏิบัติงานด้านการเงิน ถูกต้องตามกฎระเบียบทั้งตำแหน่ง บทบาทหน้าที่ และภาระงาน	3.37	0.73	ปานกลาง	4.64	0.63	มากที่สุด	0.38
3. การกำหนดภาระงานด้านการเงินเป็นวาระสำคัญที่องค์กร ต้องถือปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการและปฏิทินการปฏิบัติงาน	3.41	0.63	ปานกลาง	4.62	0.55	มากที่สุด	0.35
4. การจัดสรรและสนับสนุนงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน โครงการ/แผนงาน และ การศึกษาวิจัยมีความเหมาะสมเป็นธรรม	3.43	0.62	ปานกลาง	4.62	0.55	มากที่สุด	0.35
5. การวางระบบบัญชีและการเงิน ตลอดจนการบันทึกหลักฐานและรายละเอียดงบประมาณตามระเบียบวิธีที่สามารถพิสูจน์ตรวจสอบได้และเป็นปัจจุบัน	3.46	0.62	ปานกลาง	4.65	0.54	มากที่สุด	0.34
6. การกำกับดูแล การควบคุม และการจูงใจเพื่อการใช้ทรัพยากรบริหารที่เป็นเงินและพัสดุในการจัดการศึกษาอย่างประหยัดคุ้มค่าให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์มีความชัดเจน	3.52	0.66	ปานกลาง	4.72	0.52	มากที่สุด	0.34
7. การบริหารระบบการเงินและบัญชีมีหลักฐานและรายละเอียดที่ถูกต้อง โปร่งใส สามารถพิสูจน์และตรวจสอบได้ มีความถูกต้องตามกฎระเบียบว่าด้วยการเงิน และการพัสดุ	3.37	0.69	ปานกลาง	4.59	0.60	มากที่สุด	0.36
โดยรวม	3.39	0.71	ปานกลาง	4.57	0.6	มากที่สุด	0.35
ด้านวัสดุอุปกรณ์	3.43	0.74	ปานกลาง	4.61	0.6	มากที่สุด	0.34
1. การกำหนดความต้องการและการวางแผนการจัดหา วัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอน ที่มีความทันสมัยและมีปริมาณเพียงพอ และเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน							

(ต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			สภาพพึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น (PNI)
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	
2. มีการจัดทำทะเบียน เครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุ อุปกรณ์ทุกประเภท อย่างถูกต้อง สะดวกต่อการใช้สอย การเก็บรักษาและการจ่ายแจกมีขั้นตอนดำเนินการ เป็นระเบียบปฏิบัติที่เหมาะสม	3.03	0.84	ปานกลาง	4.53	0.73	มากที่สุด	0.50
3. มีระบบการเฝ้าระวัง คู่มือ และคำแนะนำ เป็นแนวทางการดำเนินการบำรุงรักษา การตรวจสภาพ การแก้ไขมีระบบที่ช่วยให้เครื่องมือ เครื่องใช้และวัสดุอุปกรณ์มีคุณภาพและประสิทธิภาพ	3.39	0.78	ปานกลาง	4.69	0.54	มากที่สุด	0.38
4. ห้องเรียน/ห้องปฏิบัติการ สำนักงาน ห้องพักผ่อนสภาพแวดล้อม และอาคารสถานที่มีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้	3.36	0.71	ปานกลาง	4.59	0.60	มากที่สุด	0.37
โดยรวม	3.38	0.63	ปานกลาง	4.61	0.56	มากที่สุด	0.36
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.31	0.75	ปานกลาง	4.56	0.68	มากที่สุด	0.38
1. องค์กรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ ปรัชญาและค่านิยมสู่นโยบายที่สามารถปฏิบัติได้							
2. แผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการและมีโครงการนำหลักการที่ทันสมัยจากระบบเทคโนโลยีสามารถมาดำเนินการ	3.4	0.72	ปานกลาง	4.59	0.63	มากที่สุด	0.35
3. การนำระบบสารสนเทศมาใช้ในกระบวนการบริหารการจัดการและการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	3.4	0.63	ปานกลาง	4.6	0.53	มากที่สุด	0.35
4. การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา	3.42	0.62	ปานกลาง	4.62	0.52	มากที่สุด	0.35

(ต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			สภาพพึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น (PNI)
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	
5. การจัดกิจกรรม และการถ่ายทอดกิจกรรม การเรียนการสอนมีการนำเทคนิควิธีการด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้อย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ มีระบบการจัดการที่ประสาน เชื่อมโยงกันสู่การปฏิบัติ	3.45	0.62	ปานกลาง	4.62	0.53	มากที่สุด	0.34
6. การพัฒนาระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีมี ประสิทธิภาพทำให้การบริหาร การวางแผน การจัดการ และการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้อง กับการศึกษามีประสิทธิภาพ6. การพัฒนา ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีมีประสิทธิภาพ ทำให้การบริหาร การวางแผน การจัดการ และการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา มีประสิทธิภาพ	3.37	0.70	ปานกลาง	4.60	0.60	มากที่สุด	0.36
โดยรวม	3.4	0.7	ปานกลาง	4.56	0.6	มากที่สุด	0.34
ด้านการบริหารจัดการ							
1. การตระหนักและรับรู้ปัญหา							
1.1 การประชุมชี้แจง บุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และ ผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความตระหนัก ร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้สูงขึ้น	3.43	0.71	ปานกลาง	4.59	0.59	มากที่สุด	0.34
1.2 การแต่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วย ผู้บริหารและบุคลากรหลักของโรงเรียน รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ ดำเนินงานในการบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษา	3.03	0.84	ปานกลาง	4.53	0.76	มากที่สุด	0.50
1.3 การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ แผนการดำเนินงานเพื่อกระตุ้นให้บุคคล/ กลุ่มบุคคล/องค์กร/หน่วยงาน เข้าร่วม เป็นสมาชิกเครือข่าย	3.44	0.74	ปานกลาง	4.61	0.62	มากที่สุด	0.34

(ต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			สภาพพึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น (PNI)
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	
1.5 การสร้างแนวร่วมของบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ การเปิดเวทีระดมความคิด และการสร้างข้อตกลงเป็นพันธะสัญญา ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.36	0.70	ปานกลาง	4.59	0.61	มากที่สุด	0.37
โดยรวม	3.25	0.64	ปานกลาง	4.53	0.55	มากที่สุด	0.39
2. การวางแผน							
2.1 การใช้เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ ร่วมกันกำหนดขึ้น เป็นแนวทางในการ จัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการใน การพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.37	0.64	ปานกลาง	4.57	0.58	มากที่สุด	0.36
2.2 การจัดโครงสร้างการบริหารในการพัฒนา คุณภาพการศึกษาและพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะของผู้เรียน	3.35	0.72	ปานกลาง	4.55	0.67	มากที่สุด	0.36
2.3 การกำหนดบทบาทของสมาชิกชัดเจนใน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น	3.37	0.63	ปานกลาง	4.54	0.56	มากที่สุด	0.35
2.4 การมีบรรยากาศแบบพลังเกื้อกูล สามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนา คุณภาพการศึกษา	3.4	0.63	ปานกลาง	4.56	0.56	มากที่สุด	0.34
2.5 การจัดระบบสารสนเทศในการทำหน้าที่ จัดระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับการบริหาร จัดการคุณภาพการศึกษาและการ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน	3.42	0.63	ปานกลาง	4.58	0.57	มากที่สุด	0.34
2.6 การจัดระบบการเรียนรู้ร่วมกัน การจัดให้ มีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ระหว่างสมาชิกผู้ปฏิบัติ เพื่อบริหาร จัดการคุณภาพการศึกษา	3.52	0.66	ปานกลาง	4.67	0.55	มากที่สุด	0.33
2.7 การช่วยเหลือเกื้อกูล ด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุนกำลังคน สถานที่ ในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.37	0.65	ปานกลาง	4.54	0.56	มากที่สุด	0.35
2.8 การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น	3.47	0.62	ปานกลาง	4.64	0.51	มากที่สุด	0.34

(ต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			สภาพพึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น (PNI)
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	
2.9 การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและการเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจบุคลากรในการพัฒนา คุณภาพการศึกษาและพัฒนาความรู้ ความสามารถของนักเรียน	3.46	0.71	ปานกลาง	4.56	0.67	มากที่สุด	0.32
2.10 การเสริมสร้างกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีคุณลักษณะ มีวินัย ในตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ตนเอง และที่ได้รับมอบหมาย	3.43	0.65	ปานกลาง	4.64	0.52	มากที่สุด	0.35
2.11 การติดต่อประสานงานในการพัฒนา คุณภาพการศึกษา มีหลายรูปแบบและ หลากหลาย	3.47	0.62	ปานกลาง	4.61	0.54	มากที่สุด	0.33
2.12 การติดตามและประเมินผล การดำเนิน กิจกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างเป็นระบบ	3.37	0.69	ปานกลาง	4.59	0.60	มากที่สุด	0.36
โดยรวม	3.33	0.67	ปานกลาง	4.55	0.56	มากที่สุด	0.36
3. การปฏิบัติตามแผน							
3.1 การประชุมชี้แจงให้บุคลากรทราบถึง รายละเอียดของแผนงานโครงการพัฒนา คุณภาพการศึกษา	3.38	0.71	ปานกลาง	4.58	0.6	มากที่สุด	0.36
3.2 การดำเนินงานตามแผนงานโครงการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ร่วมกัน กำหนดขึ้น							
3.3 การกำหนดกระบวนการดำเนินงานในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ	3.41	0.73	ปานกลาง	4.62	0.59	มากที่สุด	0.36
3.4 บุคลากรมีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินกิจกรรมพัฒนา คุณภาพการศึกษา	3.02	0.84	ปานกลาง	4.56	0.7	มากที่สุด	0.36
3.5 บุคลากรช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เน้นการทำงานเป็นทีมและการ มีส่วน ร่วมให้ปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนา	3.42	0.75	ปานกลาง	4.58	0.67	มากที่สุด	0.36

(ต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			สภาพพึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น (PNI)
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	
3.6 การส่งเสริมให้บุคลากรมีอิสระในความคิด ให้เกียรติกันยอมรับความคิดเห็นของกัน และกัน ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนา คุณภาพการศึกษาร่วมกัน	3.47	0.7	ปานกลาง	4.68	0.53	มากที่สุด	0.36
3.7 การรวบรวมข้อมูลและการรายงานผล การปฏิบัติงานพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้เรียนตามแผนงาน โครงการ	3.43	0.74	ปานกลาง	4.63	0.63	มากที่สุด	0.36
โดยรวม	3.35	0.73	ปานกลาง	4.60	0.61	มากที่สุด	0.36
4. การประเมินผล							
4.1 การมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็น ปัญหาที่ต้องประเมินการบริหารจัดการ คุณภาพการศึกษา	3.41	0.7	ปานกลาง	4.57	0.6	มากที่สุด	0.36
4.2 การกำหนดแหล่งเก็บข้อมูลและการมี ส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือในการ ประเมินคุณภาพการศึกษา	3.03	0.84	ปานกลาง	4.55	0.73	มากที่สุด	0.36
4.3 การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการใน การเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนงาน โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.47	0.7	ปานกลาง	4.66	0.53	มากที่สุด	0.36
4.4 การกำหนดกรอบโครงร่างและการเขียน รายงานและ การร่วมวิพากษ์วิจารณ์ รายงาน ปรับแก้รายงานแผนงาน โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ก่อนตีพิมพ์	3.49	0.64	ปานกลาง	4.56	0.59	มากที่สุด	0.36
4.5 การมีส่วนร่วม ทบทวนแผนและข้อตกลง ร่วมกันเพื่อพิจารณาปรับปรุงการ ดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.37	0.64	ปานกลาง	4.52	0.59	มากที่สุด	0.36
โดยรวม	3.35	0.70	ปานกลาง	4.57	0.61	มากที่สุด	0.36
โดยรวมด้านการบริหารจัดการ	3.36	0.71	ปานกลาง	4.59	0.60	มากที่สุด	0.36
โดยรวมทุกองค์ประกอบ	3.36	0.71	ปานกลาง	4.59	0.61	มากที่สุด	0.36

จากตารางที่ 4.4 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่าโดยรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.37$) รองลงมา ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.37$) ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 3.36$) ด้านบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.36$) และด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3.33$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมา ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 4.59$) ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 4.59$) ด้านบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.59$) และด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.55$) ตามลำดับ

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ สำหรับสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมทุกด้าน กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นทุกรายการ โดยมีค่า $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.32 - 0.50 โดยภาพรวม (0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีความต้องการจำเป็น มากที่สุด คือ ด้านบุคลากร (0.37) และ ด้านวัสดุอุปกรณ์ (0.37) รองลงมา ด้านงบประมาณ (0.36) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (0.36) และ ด้านบริหารจัดการ (0.36)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และความ

ต้องการจำเป็นของการดำเนินงานของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			สภาพพึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น (PNI)
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	
1. กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการ ดำเนินการกิจของเครือข่าย	3.32	0.47	ปานกลาง	4.68	0.47	มากที่สุด	0.41
1.1 การมีวิสัยทัศน์ร่วม							
1.2 การมีส่วนร่วมของสมาชิก	3.46	0.50	ปานกลาง	4.54	0.50	มากที่สุด	0.31
1.3 การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน	3.17	0.38	ปานกลาง	4.83	0.38	มากที่สุด	0.52
1.4 การติดต่อสื่อสาร	3.46	0.50	ปานกลาง	4.54	0.50	มากที่สุด	0.31

(ต่อ)

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			สภาพพึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น (PNI)
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	
1.5 การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และการปรับตัว	3.17	0.38	ปานกลาง	4.83	0.38	มากที่สุด	0.52
1.6 การพัฒนากิจกรรมและความเคลื่อนไหวทางการศึกษา	3.46	0.50	ปานกลาง	4.54	0.50	มากที่สุด	0.31
1.7 การพัฒนาสมาชิกเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง	3.17	0.38	ปานกลาง	4.83	0.38	มากที่สุด	0.52
1.8 การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน	3.46	0.50	ปานกลาง	4.54	0.50	มากที่สุด	0.31
โดยรวม	3.33	0.46	ปานกลาง	4.67	0.46	มากที่สุด	0.40
2. ขอบข่ายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย							
2.1 การบริหารงานวิชาการ	3.17	0.38	ปานกลาง	4.83	0.38	มากที่สุด	0.52
2.1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา							
2.1.2 การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้							
1) การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student-center Learning)	3.46	0.50	ปานกลาง	4.54	0.50	มากที่สุด	0.31
2) การใช้ปัญหาเป็นที่ตั้งในการจัดการเรียนรู้ (Problem-based Learning)	3.18	0.38	ปานกลาง	4.82	0.38	มากที่สุด	0.52
3) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integration)	3.47	0.50	ปานกลาง	4.53	0.50	มากที่สุด	0.31
4) การใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาการเรียนรู้ (Community-based Learning)	3.32	0.47	ปานกลาง	4.68	0.47	มากที่สุด	0.41
2.1.3 การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา	3.46	0.50	ปานกลาง	4.54	0.50	มากที่สุด	0.31
2.1.4 การแนะแนวการศึกษา	3.18	0.38	ปานกลาง	4.82	0.38	มากที่สุด	0.52
2.1.5 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.47	0.50	ปานกลาง	4.53	0.50	มากที่สุด	0.31
2.1.6 การบริหารงานวิชาการที่เป็นระบบ	3.32	0.47	ปานกลาง	4.68	0.47	มากที่สุด	0.41
โดยรวม	3.32	0.45	ปานกลาง	4.68	0.45	มากที่สุด	0.41

(ต่อ)

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			สภาพพึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น (PNI)
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	
2.2 การบริหารงานงบประมาณ							
2.2.1 การส่งเสริมการระดมทุนเพื่อ การศึกษาและการพัฒนา	3.18	0.38	ปานกลาง	4.82	0.38	มากที่สุด	0.52
2.2.2 การมีส่วนร่วมในการจัดการ ทรัพยากร	3.29	0.45	ปานกลาง	4.71	0.45	มากที่สุด	0.43
2.2.3 การประสานร่วมมือกับ ผู้รับผิดชอบแหล่งทรัพยากรเพื่อ สนับสนุนการจัดการศึกษา	3.14	0.35	ปานกลาง	4.86	0.35	มากที่สุด	0.55
2.2.4 การพัฒนาระบบสารสนเทศด้าน ทรัพยากรทางการศึกษา	3.28	0.45	ปานกลาง	4.72	0.45	มากที่สุด	0.44
2.2.5 การจัดทำแผนเกี่ยวกับการดำ เนิน การหารายได้ของสถานศึกษา	3.43	0.50	ปานกลาง	4.57	0.50	มากที่สุด	0.33
2.2.6 การจัดหาผลประโยชน์จาก ทรัพย์สิน	3.29	0.45	ปานกลาง	4.71	0.45	มากที่สุด	0.43
2.2.7 การควบคุมดูแลบำรุงรักษาและ จำหน่ายพัสดุ	3.14	0.35	ปานกลาง	4.86	0.35	มากที่สุด	0.55
2.2.8 การปฏิบัติงานกองทุนเพื่อการศึกษา	3.28	0.45	ปานกลาง	4.72	0.45	มากที่สุด	0.44
โดยรวม	3.25	0.41	ปานกลาง	4.75	0.41	มากที่สุด	0.46
2.3 การบริหารงานบุคคล							
2.3.1 การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.14	0.35	ปานกลาง	4.86	0.35	มากที่สุด	0.55
2.3.2 การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ใน การพัฒนาบุคคล	3.28	0.45	ปานกลาง	4.72	0.45	มากที่สุด	0.44
2.3.3 การส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมครู	3.43	0.50	ปานกลาง	4.57	0.50	มากที่สุด	0.33
2.3.4 การส่งเสริมให้บุคลากรครูมีวิทย ฐานะสูงขึ้น	3.14	0.35	ปานกลาง	4.86	0.35	มากที่สุด	0.55
2.3.5 การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล	3.43	0.50	ปานกลาง	4.57	0.50	มากที่สุด	0.33
2.3.6 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	3.28	0.45	ปานกลาง	4.72	0.45	มากที่สุด	0.44
2.3.7 การประเมินผลการปฏิบัติงานที่ นำเอาการพัฒนาวิชาชีพมา มีส่วนเกี่ยวข้อง	3.43	0.50	ปานกลาง	4.57	0.50	มากที่สุด	0.33

(ต่อ)

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			สภาพพึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น (PNI)
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	
2.3.8 การส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติ	3.14	0.38	ปานกลาง	4.86	0.38	มากที่สุด	0.55
โดยรวม	3.28	0.45	ปานกลาง	4.72	0.45	มากที่สุด	0.44
2.4 การบริหารงานทั่วไป							
2.4.1 การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน	3.17	0.38	ปานกลาง	4.75	0.43	มากที่สุด	0.50
2.4.2 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	3.29	0.45	ปานกลาง	4.63	0.48	มากที่สุด	0.41
2.4.3 การประสานงานเครือข่าย อย่างต่อเนื่อง	3.14	0.35	ปานกลาง	4.78	0.41	มากที่สุด	0.52
2.4.4 การจัดระบบควบคุมภายใน	3.28	0.45	ปานกลาง	4.65	0.48	มากที่สุด	0.42
2.4.5 การประเมินสถานศึกษา และ รายงาน SAR ตามสภาพจริง	3.43	0.50	ปานกลาง	4.51	0.50	มากที่สุด	0.31
2.4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน	3.14	0.35	ปานกลาง	4.78	0.41	มากที่สุด	0.52
2.4.7 การดูแลอาคารสถานที่และ สภาพแวดล้อม	3.28	0.45	ปานกลาง	4.66	0.47	มากที่สุด	0.42
2.4.8 การทัศนศึกษา	3.43	0.50	ปานกลาง	4.51	0.50	มากที่สุด	0.31
2.4.9 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา	3.14	0.35	ปานกลาง	4.78	0.41	มากที่สุด	0.52
2.4.10 การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมใน การลงโทษนักเรียน	3.43	0.50	ปานกลาง	4.51	0.50	มากที่สุด	0.31
โดยรวม	3.27	0.45	ปานกลาง	4.66	0.48	มากที่สุด	0.43
3. เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย							
3.1 การศึกษาดูงาน	3.32	0.47	ปานกลาง	4.75	0.43	มากที่สุด	0.43
3.2 การฝึกอบรม/การประชุมเชิงปฏิบัติการ	3.46	0.50	ปานกลาง	4.65	0.48	มากที่สุด	0.34
3.3 การพัฒนาบุคลากรด้วย ICT	3.17	0.38	ปานกลาง	4.84	0.37	มากที่สุด	0.53
3.4 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)	3.32	0.47	ปานกลาง	4.69	0.46	มากที่สุด	0.41
3.5 การนิเทศแบบ Coaching & Mentoring	3.43	0.50	ปานกลาง	4.70	0.46	มากที่สุด	0.37
โดยรวม	3.34	0.45	ปานกลาง	4.73	0.45	มากที่สุด	0.42
4. กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย							
4.1 การปรับปรุง โครงสร้าง องค์กร	3.17	0.38	ปานกลาง	4.84	0.37	มากที่สุด	0.53
4.2 การปรับปรุง ระบบการทำงานในองค์กร	3.31	0.46	ปานกลาง	4.70	0.46	มากที่สุด	0.42

(ต่อ)

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			สภาพพึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น (PNI)
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	
4.3 การให้แรงจูงใจกับผู้ปฏิบัติงาน	3.18	0.38	ปานกลาง	4.83	0.38	มากที่สุด	0.52
4.4 การส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือใน องค์กร	3.47	0.50	ปานกลาง	4.53	0.50	มากที่สุด	0.31
4.5 การสร้างภาวะผู้นำให้กับผู้ปฏิบัติงาน	3.18	0.38	ปานกลาง	4.83	0.38	มากที่สุด	0.52
4.6 การดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	3.18	0.38	ปานกลาง	4.83	0.38	มากที่สุด	0.52
4.7 การสร้างทีมงาน	3.29	0.45	ปานกลาง	4.72	0.45	มากที่สุด	0.43
4.8 การนำเข้าสู่ข้อมูลสารสนเทศ	3.14	0.35	ปานกลาง	4.87	0.34	มากที่สุด	0.55
4.9 การจัดบรรยากาศการทำงานในองค์กร	3.42	0.50	ปานกลาง	4.59	0.49	มากที่สุด	0.34
4.10 การสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น	3.29	0.45	ปานกลาง	4.72	0.45	มากที่สุด	0.43
4.11 การสร้างวัฒนธรรมที่ดีในองค์กร	3.47	0.50	ปานกลาง	4.53	0.50	มากที่สุด	0.31
4.12 การประเมินและปรับปรุง	3.18	0.38	ปานกลาง	4.83	0.38	มากที่สุด	0.52
โดยรวม	3.27	0.44	ปานกลาง	4.74	0.44	มากที่สุด	0.45
5. คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย							
5.1 มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูง	3.29	0.45	ปานกลาง	4.67	0.47	มากที่สุด	0.42
5.2 มีความรับผิดชอบสูง	3.43	0.50	ปานกลาง	4.53	0.50	มากที่สุด	0.32
5.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.28	0.45	ปานกลาง	4.68	0.47	มากที่สุด	0.43
5.4 มีความเป็นประชาธิปไตย	3.43	0.50	ปานกลาง	4.53	0.50	มากที่สุด	0.32
5.5 มีมนุษยสัมพันธ์จริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน	3.14	0.35	ปานกลาง	4.76	0.43	มากที่สุด	0.52
5.6 มีความสามารถในการสื่อความคิด	3.28	0.45	ปานกลาง	4.68	0.47	มากที่สุด	0.43
โดยรวม	3.31	0.46	ปานกลาง	4.65	0.48	มากที่สุด	0.40
6. การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล							
6.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหา	3.18	0.38	ปานกลาง	4.82	0.38	มากที่สุด	0.52
6.2 การระบุเป้าหมาย	3.29	0.45	ปานกลาง	4.71	0.45	มากที่สุด	0.43
6.3 การจัดทำแผนกลยุทธ์	3.28	0.45	ปานกลาง	4.72	0.45	มากที่สุด	0.44
6.4 การจัดทำแผนปฏิบัติการ/จัดสรร งบประมาณ	3.43	0.50	ปานกลาง	4.57	0.50	มากที่สุด	0.33
6.5 การปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์	3.18	0.38	ปานกลาง	4.82	0.38	มากที่สุด	0.52
6.6 การตรวจสอบและประเมินผล กระบวนการปฏิบัติงาน	3.29	0.45	ปานกลาง	4.71	0.45	มากที่สุด	0.43
6.7 การควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategic Control)	3.28	0.45	ปานกลาง	4.72	0.45	มากที่สุด	0.44

(ต่อ)

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			สภาพพึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น (PNI)
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	
6.8 การประเมินผลความสำเร็จของ การปฏิบัติงาน	3.43	0.50	ปานกลาง	4.57	0.50	มากที่สุด	0.33
6.9 การประเมินผลโครงการและ การรายงานผล	3.43	0.50	ปานกลาง	4.57	0.50	มากที่สุด	0.33
โดยรวม	3.31	0.46	ปานกลาง	4.69	0.46	มากที่สุด	0.42
โดยภาพรวม	3.29	0.45	ปานกลาง	4.71	0.45	มากที่สุด	0.43

จากตารางที่ 4.5 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานของเครือข่ายพบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ($\bar{X} = 3.34$) รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย ($\bar{X} = 3.33$) และขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่ายการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = 3.32$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานของเครือข่าย โดยรวมมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา เครือข่ายการบริหารงานงบประมาณ ($\bar{X} = 4.75$) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย ($\bar{X} = 4.74$) และด้านเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ($\bar{X} = 4.73$)

ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยภาพรวมทุกด้าน กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นทุกรายการ โดยมีค่า PNI Modified อยู่ระหว่าง 0.31 - 0.55 โดยภาพรวม (0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย (0.45) รองลงมา ด้านขอบข่ายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย (0.43) ด้านเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย (0.42) ด้านการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล (0.42) ด้านกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย (0.40) และด้าน คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย (0.40)

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่ายตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนผลปรากฏดังนี้

1. การกำหนดโครงสร้างและระบบการบริหารสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์
2. การวางแผนและการกำหนดนโยบายขององค์กรมีความชัดเจน
3. การนำแผนสู่การปฏิบัติทุกระดับเป็นไปตามขั้นตอน และระยะเวลาที่กำหนด
4. ธรรมนูญองค์กรกำหนดโครงสร้าง บทบาท หน้าที่ และภารกิจไว้อย่างชัดเจน
5. การบริหารจัดการมีระบบและแบบแผนที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
6. การกำหนดอำนาจหน้าที่ บทบาท และความรับผิดชอบ ตลอดจนสร้างวัฒนธรรม

คุณภาพค้ำึงถึงการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข

7. การส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างเหมาะสม
8. การสร้างขวัญ แรงจูงใจ และค่านิยมให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้

ความสามารถและศักยภาพของตน

9. การมอบหมายงานตรงกับความรู้ ความสามารถ และความต้องการของบุคลากร
10. การบังคับบัญชามีสายงานที่สนับสนุนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ไม่ซ้ำซ้อน
11. นโยบายการบริหารทั่วทั้งองค์กรมีบทบาทกำหนดหน้าที่ และภารกิจไว้ชัดเจน

12. การกำหนดวิสัยทัศน์ ปรัชญา พันธกิจ และเป้าหมายการบริหารมีกระบวนการที่บุคลากรดำเนินกิจกรรมร่วมกัน

13. กระบวนการบริหารจัดการภายในได้กำหนดมีคณะกรรมการรับผิดชอบแต่ละด้าน
14. การจัดระบบ และการพัฒนาฐานข้อมูลในการบริหารและการจัดการช่วยให้การ

ปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นอย่างดี

15. การส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน

ตอนที่ 3 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1. ผลการศึกษาดูงานเกี่ยวกับ Best Practice ของโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายที่ประสบความสำเร็จและเป็นแบบอย่างได้

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาดูงานเกี่ยวกับ Best Practice ของโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายที่ประสบความสำเร็จและเป็นแบบอย่างได้ จำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนนาโพธิ์พิทยาสรรพ์ และโรงเรียนนาฏพิทยาคม จากนั้นดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอนผลปรากฏดังนี้

1.1 องค์ประกอบการดำเนินงานของเครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของสมาชิก การมีวิสัยทัศน์ร่วม การติดต่อสื่อสารและการประสานงาน การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน การพัฒนาสมาชิกเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และการปรับตัว การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน และการพัฒนากิจกรรมและความเคลื่อนไหวทางการศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย ประกอบด้วย (1) งานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา การแนะแนวการศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (2) งานงบประมาณ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร การประสานร่วมมือกับผู้รับผิดชอบแหล่งทรัพยากรการศึกษา การส่งเสริมการระดมทุนการศึกษาและทุนเพื่อพัฒนาสถานศึกษา การพัฒนาระบบสารสนเทศด้านทรัพยากรการศึกษา การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ (3) งานบุคคล ได้แก่ การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมครู การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล การประเมินผลการปฏิบัติงานที่นำเอาการพัฒนาวิชาชีพมาเกี่ยวข้อง การส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากร ครูมีวิทยฐานะสูงขึ้น การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคคล และ (4) งานบริหารทั่วไป ได้แก่ การบริการ/สนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน การประเมินสถานศึกษาและรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานการประสานงานเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง และการจัดระบบควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ 3 เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ประกอบด้วย การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม/การประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาบุคลากรด้วย ICT การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และการนิเทศแบบ Coaching and Mentoring

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ประกอบด้วย การปรับปรุงโครงสร้างองค์การการปรับปรุงระบบการทำงานในองค์การการให้แรงจูงใจกับผู้ปฏิบัติงานการส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือในองค์การ การสร้างภาวะผู้นำให้กับผู้ปฏิบัติงาน การดำเนินการอย่างต่อเนื่องการสร้างทีมงาน การนำเข้าข้อมูลสารสนเทศ การจัดบรรยากาศการทำงานในองค์การการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นการสร้างวัฒนธรรมที่ดีในองค์กรและการประเมินและปรับปรุง

องค์ประกอบที่ 5 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่ายประกอบด้วย การมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงการมีความรับผิดชอบสูง การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์การมีความเป็นประชาธิปไตย การมีมนุษยสัมพันธ์จริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน และการมีความสามารถในการสื่อความคิด

องค์ประกอบที่ 6 การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผลประกอบด้วย การกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดเป้าหมาย การกำหนดวิธีการสื่อสารและกลไกการประสานงาน การกำหนดบทบาทหน้าที่ การวางระบบการประเมินผล การให้ความรู้ความเข้าใจใน แผนงาน การปฏิบัติ และประเมินผล และการกำหนดแผนปฏิบัติการ

ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอนดังนี้

“...เครือข่ายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาต้องมียุทธศาสตร์ที่ประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพของเครือข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ Empowerment คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย และการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล...”

(สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่ 1, มิถุนายน, 2562)

“...เครือข่ายมีประโยชน์ต่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างมาก ซึ่งควรมีกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพ เช่น การมีส่วนร่วม การมีวิสัยทัศน์การติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยนการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายอย่างต่อเนื่องการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน และการพัฒนากิจกรรมความเคลื่อนไหวทางการศึกษา...”

(สัมภาษณ์ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนที่ 1, มิถุนายน, 2562)

“...การดำเนินงานของเครือข่ายการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผลมีการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดเป้าหมาย การกำหนดวิธีการสื่อสารและกลไก การให้ความรู้ความเข้าใจใน แผนงาน การปฏิบัติ และประเมินผล และการกำหนดแผนปฏิบัติการ ...”

(สัมภาษณ์ครูผู้สอน โรงเรียนที่ 1, มิถุนายน, 2562)

“...องค์ประกอบของการดำเนินงานเครือข่าย ผู้นำเครือข่ายต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงการมีความรับผิดชอบสูง การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์การมีความเป็นประชาธิปไตยการมีมนุษยสัมพันธ์จริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน และการมีความสามารถในการสื่อความคิด...”

(สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่ 2, มิถุนายน, 2562)

“...การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม/การประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาบุคลากรด้วย ICT การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และการนิเทศแบบ Coaching and Entoring เป็นวิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายให้ดำเนินงานเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

(สัมภาษณ์ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนที่ 2, มิถุนายน, 2562)

“...การบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย ควรมีการดำเนินงานงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กระบวนการเรียนรู้ การใช้แหล่งเรียนรู้ การแนะแนวการศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา งานงบประมาณ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร การประสานร่วมมือกับผู้รับผิดชอบแหล่งทรัพยากรการศึกษา การส่งเสริมการระดมทุนการศึกษาและทุนเพื่อพัฒนาสถานศึกษา การพัฒนาระบบสารสนเทศด้านทรัพยากรการศึกษา การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การควบคุมดูแล บำรุงรักษา จำหน่ายพัสดุ งานบุคคล ได้แก่ การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมครู การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล การประเมินผลการปฏิบัติงานที่นำเอาการพัฒนาวิชาชีพมามีส่วนเกี่ยวข้อง การส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากร ครูมีวิทยฐานะสูงขึ้น การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคคล และงานบริหารทั่วไป ได้แก่ การบริการ/สนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน การประเมินสถานศึกษาและรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนา

มาตรฐานการปฏิบัติงานการประสานงานเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง และการจัดระบบควบคุมภายใน...”

(สัมภาษณ์ครูผู้สอนโรงเรียนที่ 2, มิถุนายน, 2562)

1.2 ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 26 ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนต้องสร้างความตระหนักแก่สมาชิกในองค์กร องค์กรต้องมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง สมาชิกต้องมีความซื่อสัตย์และจริงใจต่อกัน สมาชิกที่เข้าร่วมต้องศรัทธาเครือข่าย สมาชิกต้องยอมรับในวัฒนธรรมองค์กรร่วมกัน สมาชิกต้องตระหนักถึงความสำคัญของเครือข่ายอยู่เสมอ เครือข่ายควรมีการเตรียมกลุ่มหรือเตรียมเครือข่าย กลุ่มบุคคล หน่วยงาน/องค์กรที่รวมตัวเป็นเครือข่ายต้องมีเป้าหมายและความต้องการเหมือนกัน

ขั้นที่ 2 ขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย ประกอบด้วย การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การเชื่อมโยงสมาชิกที่ไม่มีโอกาสติดต่อกันเพื่อให้เข้ากันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อสารให้สมาชิกเครือข่ายสนใจทำกิจกรรมร่วมกัน การชี้ให้สมาชิกเครือข่ายเห็นสภาพปัญหาและประเด็นการพัฒนาร่วมกัน การประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่ายที่เป็นแหล่งวิชาการและแหล่งทุน เพื่อการให้ความช่วยเหลือ และการเสนอโครงการความร่วมมือ เพื่อการแบ่งปันทักษะและประสบการณ์แก่เครือข่าย

ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างพันธะสัญญาาร่วมกัน ประกอบด้วย การกำหนดและสร้างข้อพันธะสัญญาาร่วมกัน สมาชิกเครือข่ายต้องมีความอื้อเพื่อเผื่อแผ่และมีความเสียสละต่อส่วนรวม สมาชิกควรกำหนดวัตถุประสงค์และข้อตกลงในการทำงานร่วมกัน ควรมีบุคลากรฝ่ายกำกับติดตามและประเมินผลแบบมีส่วนร่วม ควรกำหนดบทบาทของสมาชิกให้ชัดเจน สมาชิกควรสร้างส่งเสริมและดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ต้องมีการสื่อสารแบบสองทางและสื่อสารอย่างทั่วถึง จะต้องเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็งและมีศักยภาพ และสมาชิกควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบ

ขั้นที่ 4 ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย ประกอบด้วย เครือข่ายควรมีกระบวนการดำเนินงานและพัฒนางานอย่างเป็นระบบ เครือข่ายควรมีการดำเนินการด้านกระบวนการถ่ายทอดความรู้ มีโครงสร้างการบริหารเครือข่ายที่เป็นเอกภาพ ผู้บริหารเครือข่ายจะต้องสนับสนุนบุคลากรที่มี

ความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพและความสนใจในแต่ละด้านให้สามารถเป็นแกนนำในเรื่องที่มีความถนัด ควรมีการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ

ขั้นที่ 5 ขั้นพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์ ประกอบด้วย เครือข่ายควรมีการสร้างนวัตกรรมใหม่และการจัดการความรู้ที่ต่อเนื่อง สมาชิกในเครือข่ายต้องมีความสัมพันธ์ต่อกันในลักษณะของกัลยาณมิตรที่แท้จริง ควรมีการส่งเสริมให้สมาชิกมีอิสระในความคิดให้เกียรติกันยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน เครือข่ายควรมีการยืดหยุ่นในการจัดการเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เป้าหมายของเครือข่ายต้องมาจากความคิดเห็นของสมาชิกเป็นเสมือนเข็มทิศนำทางที่มีความชัดเจน องค์กรเครือข่ายควรมีการเสริมสร้างกิจกรรมสาธารณะและเวทีแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้และทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน หน่วยงาน/องค์กรเครือข่ายต้องได้รับผลประโยชน์เท่าเทียมกัน เครือข่ายต้องมีศักยภาพด้านแหล่งทรัพยากร และพยายามดำรงรักษาสมาชิกเครือข่ายที่มีอยู่ไว้ไม่ให้ละทิ้งเครือข่าย สร้างความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มบุคคล หน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย ดำเนินงานเครือข่ายในลักษณะของการเป็นพันธมิตรหรือภาคีกับกลุ่มบุคคล หน่วยงาน/องค์กรที่ไม่ใช่คู่แข่งกัน มีการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่บทบาท ของเครือข่ายและความสำเร็จที่เกิดขึ้น ผู้นำและสมาชิกเครือข่ายต้องรักษาความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม เครือข่ายควรมีการกำหนดและสร้างระบบแรงจูงใจในการทำงาน เมื่อกลุ่มเครือข่ายประสบปัญหาหรือเกิดวิกฤตการณ์ขึ้น เครือข่ายต้องเข้าไปช่วยเหลือสนับสนุนทันที และจัดการประชุม สัมมนา ฝึกอบรมสมาชิกอย่างต่อเนื่อง

ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอน ดังนี้

“...การสร้างเครือข่ายในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาผู้บริหารโรงเรียนต้องสร้างความตระหนักแก่สมาชิกในองค์กร องค์กรต้องมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง สมาชิกต้องมีความซื่อสัตย์และจริงใจต่อกัน ศรัทธาเครือข่าย ยอมรับในวัฒนธรรมองค์กรร่วมกัน ตระหนักถึงความสำคัญของเครือข่ายอยู่เสมอ เครือข่ายควรมีการเตรียมเครือข่าย กลุ่มบุคคล หน่วยงาน/องค์กรที่รวมตัวเป็นเครือข่ายต้องมีเป้าหมายและความต้องการเหมือนกัน...”

(สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่ 1, มิถุนายน, 2562)

“...กระบวนการสร้างเครือข่ายเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาควรมีการประสานเครือข่าย มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การเชื่อมโยงสมาชิกที่ไม่มีโอกาสติดต่อกัน

เพื่อให้เข้ากันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อสารให้สมาชิกเครือข่ายสนใจทำกิจกรรมร่วมกัน การชี้ให้สมาชิกเครือข่ายเห็นสภาพปัญหาและประเด็นการพัฒนาาร่วมกัน การประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่ายที่เป็นแหล่งวิชาการและแหล่งทุนเพื่อการให้ความช่วยเหลือ และการเสนอโครงการความร่วมมือเพื่อการแบ่งปันทักษะและประสบการณ์แก่เครือข่าย ...”

(สัมภาษณ์ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนที่ 1, มิถุนายน, 2562)

“...เครือข่ายควรมีการสร้างนวัตกรรมใหม่และการจัดการความรู้ที่ต่อเนื่อง สมาชิกในเครือข่ายต้องมีความสัมพันธ์ต่อกันในลักษณะของกัลยาณมิตรที่แท้จริง ควรมีการส่งเสริมให้สมาชิกมีอิสระในความคิดให้เกียรติกันยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน เครือข่ายควรมีการยืดหยุ่นในการจัดการเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป องค์กรเครือข่ายควรมีการเสริมสร้างกิจกรรมสาธารณะและเวทีแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ควรสรุปและทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน หน่วยงาน/องค์กรเครือข่ายต้องได้รับผลประโยชน์เท่าเทียมกัน...”

(สัมภาษณ์ครูผู้สอน โรงเรียนที่ 1, มิถุนายน, 2562)

“...ผู้นำและสมาชิกเครือข่ายต้องรักษาความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม เครือข่ายควรมีการกำหนดและสร้างระบบแรงจูงใจในการทำงาน เมื่อกลุ่มเครือข่ายประสบปัญหาหรือเกิดวิกฤตการณ์ขึ้น เครือข่ายต้องเข้าไปช่วยเหลือสนับสนุนทันที และจัดการประชุม สัมมนา ฝึกอบรม สมาชิกอย่างต่อเนื่อง...”

(สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่ 2, มิถุนายน, 2562)

“...สมาชิกเครือข่ายต้องมีความอื้อเพื่อเผื่อแผ่และมีความเสียสละต่อส่วนรวม สมาชิกควรกำหนดวัตถุประสงค์และข้อตกลงในการทำงานร่วมกัน ควรมีบุคลากรฝ่ายกำกับติดตามและประเมินผลแบบมีส่วนร่วม ควรกำหนดบทบาทของสมาชิกให้ชัดเจน สมาชิกควรสร้างส่งเสริมและดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ต้องมีการสื่อสารแบบสองทางและสื่อสารอย่างทั่วถึง จะต้องเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็งและมีศักยภาพ และสมาชิกควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบ...”

(สัมภาษณ์ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนที่ 2, มิถุนายน, 2562)

“...การบริหารจัดการเครือข่าย ควรมีกระบวนการดำเนินงานและพัฒนาางาน
 อย่างเป็นระบบ เครือข่ายควรมีการดำเนินการด้านกระบวนการถ่ายทอดความรู้ มีโครงสร้างการ
 บริหารเครือข่ายที่เป็นเอกภาพ ผู้บริหารเครือข่ายจะต้องสนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ
 มีศักยภาพและความสนใจในแต่ละด้านให้สามารถเป็นแกนนำในเรื่องที่มีความถนัด ควรมีการติดตาม
 และประเมินผลอย่างเป็นระบบ...”

(สัมภาษณ์ครูผู้สอน โรงเรียนที่ 2, มิถุนายน, 2562)

1.3 องค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาด
 เล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีดังนี้

1.3.1 โรงเรียนนาโพธิ์พิทยาสรรพ์มีเนื้อที่ 75 ไร่ 2 งาน 40 ตารางวา ตั้งอยู่บน
 พื้นที่สาธารณประโยชน์บ้านหนองแหวน สถานที่ก่อสร้าง อยู่ติดถนน แจ้งสนิท ตรงหลักกิโลเมตร
 ที่ 30-31 อยู่ห่างจากอำเภอบรบือ ประมาณ 22 กิโลเมตรอยู่ห่างจากตัวจังหวัดมหาสารคาม
 48 กิโลเมตรปัจจุบันโรงเรียนนาโพธิ์พิทยาสรรพ์เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษา
 ตอนปลาย เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ประจำตำบลนาโพธิ์มีครู 21 คน พนักงานราชการ 1 คน
 ครูผู้ทรงคุณค่า 1 คน ครูอัตราจ้าง 3 คน ครูธุรการ 1 คน ลูกจ้างชั่วคราว 2 คน มีจำนวนนักเรียน 363 คน
 (ข้อมูล 19 พฤษภาคม 2562) ซึ่งมีการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาแบบมีส่วนร่วมด้วยหลักการ
 บริหาร ดังนี้

1.3.1.1 การบริหารบุคลากร (Man) มีการดำเนินการโดย (1) บรรจุแต่งตั้ง
 ใช้บุคลากรอย่างเหมาะสมกับงานโดยวางตัวบุคลากรได้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ (2) เห็นความสำคัญ
 ของการพัฒนาคุณภาพบุคลากร มีการฝึกอบรมเป็นประจำ (3) เชิญบุคคล ภายนอกมาช่วยการพัฒนา
 บุคลากร (4) เปลี่ยนหรือยืมตัวบุคลากรจากหน่วยงานอื่นมาปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งงานที่จำเป็นและ
 (5) ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี

1.3.1.2 การบริหารงบประมาณ (Money) มีการดำเนินการโดย (1) ได้รับความ
 การจัดสรรงบประมาณเพียงพอแก่การบริหารจัดการ (2) มีการวางแผนการบริหารงบประมาณของ
 หน่วยงานถูกต้องตามระเบียบ (3) สนับสนุนให้ตรวจสอบในด้านงบประมาณอย่างเข้มงวด (4) สนับสนุน
 ใหน่วยงานภายนอกเขามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบงบประมาณและ (5) ใช้จ่ายงบประมาณอย่าง
 ประหยัดมีประสิทธิภาพ คุมค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

1.3.1.3 การบริหารวัสดุอุปกรณ์ (Material) มีการดำเนินการโดย (1) มีวัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพที่ทันสมัยมาใช้ปฏิบัติงาน (2) มีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอและมีประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงาน เช่น คอมพิวเตอร์ วิทยุสื่อสาร เครื่องตรวจโลหะ (3) ปฏิบัติตามระเบียบการพัสดุอย่างเคร่งครัดและ (4) มีการบำรุงรักษาและทดแทนวัสดุอุปกรณ์อย่างมีระบบ

1.3.1.4 การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) มีการดำเนินการโดย (1) จัดให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (2) ให้อินเทอร์เน็ตที่เที่ยงตรง ทันสมัยเพื่อประชาสัมพันธ์ให้กับบุคลากร (3) มีการประเมินผลความพึงพอใจ (4) มีระบบการหาข่าวสารที่มีประสิทธิภาพรวดเร็ว (5) มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเป็นเครือข่ายและเป็นระบบ (6) มีระบบการควบคุมการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารอย่างมีมาตรฐานและ (7) นำข้อมูลข่าวสารมาใช้ในการปฏิบัติงาน

1.3.1.5 การบริหารจัดการงานทั่วไป (Management) มีการดำเนินการโดย (1) การร่วมคิด (Thinking Participation) มีการประชุมชี้แจงคณะครูและบุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกันตามวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือมีการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ และประชุมเพื่อรับทราบปัญหาอุปสรรคโดยใช้เทคนิค (SWOT Analysis) (2) การร่วมวางแผน (Planning Participation) มีการกำหนดรายละเอียดของรูปแบบ และโครงสร้างการบริหารปัจจัยสนับสนุนขั้นตอนการปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนมีการวิเคราะห์ภารกิจโรงเรียนตามระเบียบกฎหมายจนได้ภารกิจที่ชัดเจน และได้ตัวชี้วัดความสำเร็จตามภารกิจมีการร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) และมีการประชุมเครือข่ายเพื่อรับทราบบทบาทหน้าที่และร่วมเป็นสักขีพยานในพิธีลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (3) การร่วมปฏิบัติ (Implementing Participation) มีการกำหนดให้ ครู 1 คน ดูแลนักเรียน 20 คน มีการเฝ้าระวังคุ้มครองความปลอดภัยนักเรียนปกติและนักเรียนที่ขาดเรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษา ร่วมกับครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงามและระบบสาธารณูปโภคให้เพียงพอกับบุคลากรและมีการพัฒนาครูและหลักสูตรท้องถิ่น มีครูภูมิปัญญาท้องถิ่นสอดคล้องกับบริบทของชุมชนและ (4) การร่วมประเมินผล (Evaluation Participation) มีการกำหนดประเด็นการติดตามจากตัวชี้วัดภารกิจของโรงเรียน มีการสร้างเครื่องมือกำกับติดตามในแต่ละประเด็นและมีการตรวจสอบความถูกต้อง นำมาปรับปรุงและแก้ไข

1.3.2 โรงเรียนนาฏพิทยาคมตั้งอยู่หมู่ที่ 15 ตำบลนาฏอำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เนื้อที่ 29 ไร่ 2 งาน 95 ตารางวา เขตพื้นที่บริการ ตำบลนาฏ และตำบลแวงแดง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม มีครู 23 คน พนักงานราชการ 7 คน ครูผู้ทรงคุณค่า 1 คน ครูอัตราจ้าง 2 คน ลูกจ้างชั่วคราว 3 คน มีจำนวนนักเรียน 385 คน (ข้อมูล 19 พฤษภาคม 2562) ซึ่งมีการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยอาศัยปัจจัยหรือทรัพยากรทางการบริหารจัดการบูรณาการวงจรคุณภาพ PDCA ดังนี้

1.3.2.1 บุคลากร (Man) มีการดำเนินการโดย (1) สถานศึกษามีการสำรวจบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ (2) มีการจัดทำกำหนดความต้องการบุคลากรที่มีในสถานศึกษา (3) มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทรัพยากรทางการบริหารสถานศึกษา (4) การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะบุคลากรที่สถานศึกษาต้องการ (5) มีการแต่งตั้งบุคคลผู้รับผิดชอบในการติดต่อประสานงานกับบุคลากรอื่น ๆ จากภายนอกสถานศึกษา (6) จัดทำปฏิทินกำหนดการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา (7) มีการระดมความคิดเห็นจากผู้ปกครองผู้แทนชุมชนในท้องถิ่นหรือผู้ประกอบการในชุมชน เพื่อระดมมาสนับสนุน (8) กำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานที่ทำให้ผู้รับผิดชอบสามารถติดต่อประสานงานกับบุคคลภายนอก (9) ดำเนินการตามปฏิทินที่กำหนดการปฏิบัติงาน (10) มีการจัดจ้างวิทยากรภายนอกอย่างเป็นระบบ (11) มีการประเมิน ผลบุคลากรที่สถานศึกษาเข้ามาเป็นวิทยากร (12) มีการจัดเก็บข้อมูลในการประเมินผลของบุคลากร (13) มีการดำเนินการสรุปผลการประเมินการปฏิบัติงานและ (14) รายงานผลการประเมินทรัพยากรบุคคลให้ผู้ปกครองชุมชน หรือองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องรับทราบผลอย่างสม่ำเสมอ

1.3.2.2 งบประมาณ (Money) มีการดำเนินการโดย (1) มีการสำรวจความต้องการการใช้เงินงบประมาณในระบบและนอกระบบตามความจำเป็น (2) จัดทำข้อมูลความต้องการการใช้เงินนอกงบประมาณนอกเหนือจากงบประมาณแผ่นดินได้รับ (3) จัดทำข้อมูล แหล่งเงินงบประมาณภายนอกที่สามารถระดมมาช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษา (4) จัดประชุมวางแผนคณะกรรมการสถานศึกษาผู้ประกอบการหรือองค์กรอื่น ๆ ในการระดมเงินจากแหล่งต่าง ๆ มาสนับสนุน (5) มีการระดมความคิดเห็นจากผู้ปกครองผู้แทนองค์กรปกครองท้องถิ่นองค์กรเอกชนในการแสวงหาแหล่งทรัพยากรหรือการเงิน (6) จัดเตรียมวิธีการระดมงบประมาณจากภายนอกไว้ล่วงหน้า (7) มีการชี้แจงทำความเข้าใจแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับเงินงบประมาณให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษา

รับทราบ (8) การระดมเงินงบประมาณดำเนินการตามระเบียบขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ (9) ประเมินผลการปฏิบัติตามกิจกรรมการระดมเงินงบประมาณอย่างต่อเนื่อง (10) คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้เงินงบประมาณของสถานศึกษา (11) มีการจัดเก็บข้อมูลในการประเมินผลการใช้เงินงบประมาณที่ได้รับเป็นปัจจุบัน (12) รายงานผลการประเมินการใช้เงินงบประมาณให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ

1.3.2.3 วัสดุอุปกรณ์ (Material) มีการดำเนินการโดย (3.1) มีการสำรวจความต้องการวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นและขาดแคลนของสถานศึกษา เช่น ฮาร์ดแวร์ซอฟต์แวร์ (3.2) กำหนดลำดับความสำคัญและความจำเป็นของวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นหรือองค์กรเอกชน (3.3) มีการรวบรวมปัญหาด้านวัสดุสิ่งของที่สถานศึกษานำมาใช้ในการจัดการศึกษา (3.4) มีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการขอรับการสนับสนุนด้านวัสดุสิ่งของให้ชุมชน องค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (3.5) กำหนดแนวทางการปฏิบัติร่วมกันในการระดมวัสดุสิ่งของของชุมชนผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง (3.6) ดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนการระดมวัสดุสิ่งของ (3.7) ร่วมกันจัดหาวัสดุ สิ่งของกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่น เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา (3.8) มีการจัดทำแผนการกำกับติดตามประเมินผลในการจัดหาและการใช้วัสดุสิ่งของโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและ (3.9) สรุปผลการได้รับการสนับสนุนด้านวัสดุสิ่งของเป็นรายปีและแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ

1.3.2.4 การบริหารจัดการ (Management) มีการดำเนินการโดย (1) การวางแผน (Plan : P) มีการดำเนินการโดยมีการประชุมชี้แจง บุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกันตามวัตถุประสงค์ ในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นมีการแต่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วย ผู้บริหารและบุคลากรหลักของโรงเรียนรวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ดำเนินงานด้านเครือข่ายประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ แผนการดำเนินงานของเครือข่าย กระตุ้นให้บุคคล/กลุ่มบุคคล/องค์กร/หน่วยงานเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายฯมีการประสานงานขอความร่วมมือ จากบุคคล/กลุ่มบุคคล/องค์กร/หน่วยงานตรงตามความต้องการเฉพาะด้านของโรงเรียนให้เป็นสมาชิกเครือข่ายเครือข่ายฯ เปิดเวทีระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนสร้างแนวร่วมของสมาชิกเครือข่าย ที่มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเครือข่ายสร้างข้อตกลงเป็นพันธะสัญญาในการยกระดับ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีการจัดโครงสร้างการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ และกำหนดบทบาทของสมาชิกตามวัตถุประสงค์การดำเนินงานของเครือข่ายสมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์แผนปฏิบัติการ ร่วมตัดสินใจ ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเครือข่ายมีระเบียบ กฎ กติกา หรือข้อบังคับในการดำเนินงานร่วมกันเครือข่ายมีระบบสารสนเทศในการทำหน้าที่จัดระบบฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบมีการจัดระบบการเรียนรู้ร่วมกันของเครือข่ายฯ ทั้งในรูปแบบการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การอบรมสัมมนา และการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงเครือข่ายจัดให้มีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิกผู้ปฏิบัติด้วยกันสมาชิกเครือข่ายมีการช่วยเหลือเกื้อกูล ด้านทรัพยากรความรู้ เงินทุนกำลังคน สถานที่พัฒนาสมาชิกเครือข่ายให้มีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้มีการเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจสมาชิกเครือข่ายในการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียนเครือข่ายจัดให้มีการเสริมสร้างกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ มีวินัยในตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเองและที่ได้รับมอบหมายการติดต่อประสานงาน ของสมาชิกเครือข่ายในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีหลายรูปแบบและหลากหลายและมีการติดตามและประเมินผล การดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอย่างเป็นระบบ (2) การปฏิบัติ (Do : D) มีการประชุมชี้แจงให้สมาชิกเครือข่ายทราบถึงรายละเอียดของแผนงาน/โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสมาชิกเครือข่ายดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ร่วมกันกำหนดขึ้นสมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินกิจกรรมพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะของนักเรียนสมาชิกเครือข่ายช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกัน ช่วยสนับสนุนส่งเสริม ให้ปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะในการเป็นบุคคลผู้มีจิตอาสาของนักเรียนเครือข่ายส่งเสริมให้สมาชิกมีอิสระในความคิด ให้เกียรติกันยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน ในการดำเนินกิจกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วมกันสมาชิกเครือข่ายเน้นการทำงานเป็นทีม และสมาชิกทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเครือข่ายรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับความก้าวหน้าในการพัฒนายกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสมาชิกเครือข่ายรายงานผลการปฏิบัติงานพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามแผนงาน/โครงการ (3) การตรวจสอบ (Check) สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องประเมินสมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสมาชิกเครือข่ายร่วม

เป็นคณะกรรมการในการประเมินความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน สมาชิกเครือข่ายร่วมกันวิเคราะห์และสะท้อนผลกลับเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ ยุทธศาสตร์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสมาชิกเครือข่ายร่วมวิพากษ์วิจารณ์ รายงาน ปรับแก้ รายงานแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วม ทบทวนแผนและ ข้อตกลงร่วมกันเพื่อพิจารณาปรับปรุง (4) การปรับปรุง (Act) สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการกำหนด ประเด็นปัญหาที่ต้องการประเมินมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือในการประเมิน ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน ร่วมเป็นคณะกรรมการ ในการประเมิน ร่วมกันวิเคราะห์และสะท้อนผลกลับ เกี่ยวกับการดำเนินงาน ตามแผนงาน โครงการ และมีส่วนร่วม ทบทวนแผนและข้อตกลงร่วมกันเพื่อพิจารณาปรับปรุงและ พัฒนาการดำเนินงาน

ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาประธานกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานและครูผู้สอน ดังนี้

“...บุคลากรมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการดังนั้นการบรรจุแต่งตั้ง และใช้บุคลากรอย่างเหมาะสมกับงานโดยวางตัวบุคลากรได้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่และชี้ให้เห็น ความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพบุคลากร มีการฝึกอบรมเป็นประจำ เชิญบุคคลภายนอกมาช่วย การพัฒนาบุคลากรเปลี่ยนหรือยืมตัวบุคลากรจากหน่วยงานอื่นมาปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งงานที่จำเป็น และทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี...”

(สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่ 1, มิถุนายน, 2562)

“...การบริหารจัดการงานที่มีประสิทธิภาพควรมีการร่วมคิด ประชุมชี้แจงคณะ ครูและบุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกัน ตามวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือมีการประสานความร่วมมือจาก หน่วยงานต่าง ๆ และประชุมเพื่อรับทราบปัญหาอุปสรรคโดยใช้เทคนิค SWOT Analysis มีการร่วม วางแผน มีการกำหนดรายละเอียดของรูปแบบ และโครงสร้างการบริหารปัจจัยสนับสนุนขั้นตอนการ ปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนมีการวิเคราะห์ภารกิจโรงเรียนตามระเบียบกฎหมายจนได้ภารกิจ ที่ชัดเจนและได้ตัวชี้วัดความสำเร็จตามภารกิจมีการร่วมปฏิบัติ มี โดยผู้บริหารสถานศึกษา ร่วมกับครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงามและระบบสาธารณูปโภค ให้เพียงพอกับบุคลากรและมีการพัฒนาครูและหลักสูตรท้องถิ่น มีครูภูมิปัญญาท้องถิ่นสอดคล้องกับ

บริบทของชุมชนและมีการร่วมประเมิณผล มีการกำหนดประเด็นการติดตามจากตัวชี้วัดภารกิจของโรงเรียน มีการสร้างเครื่องมือกำกับติดตามในแต่ละประเด็นและมีการตรวจสอบความถูกต้อง นำมาปรับปรุงและแก้ไข...”

(สัมภาษณ์ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนที่ 1, มิถุนายน, 2562)

“...การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอมีการวางแผนการบริหารงบประมาณของหน่วยงานถูกต้องตามระเบียบสนับสนุนให้หน่วยงานภายนอกเขามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบงบประมาณและใช้จ่ายงบประมาณอย่างประหยัดมีประสิทธิภาพ คุ่มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด...”

(สัมภาษณ์ครูผู้สอน โรงเรียนที่ 1, มิถุนายน, 2562)

“...ควรมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เช่นมีวัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพที่ทันสมัยมาใช้ปฏิบัติงานมีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอและมีประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงาน เช่นคอมพิวเตอร์ วิทยุสื่อสาร เครื่องตรวจโลหะปฏิบัติตามระเบียบการพัสดุอย่างเคร่งครัดและมีการบำรุงรักษาและทดแทนวัสดุอุปกรณ์อย่างมีระบบ...”

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
(สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ 2, มิถุนายน, 2562)

“...การบริหารจัดการเครือข่ายในปัจจุบันนี้ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการบริหารจัดการเครือข่ายเป็นสิ่งที่สำคัญ โดยต้องจัดให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ข้อมูลที่เที่ยงตรงและทันสมัยเพื่อประชาสัมพันธ์ให้กับบุคลากรมีการประเมิณผลความพึงพอใจมีระบบการหาข่าวสารที่มีประสิทธิภาพรวดเร็วมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเป็นเครือข่ายและเป็นระบบมีระบบการควบคุมการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารอย่างมีมาตรฐานและนำข้อมูลข่าวสารมาใช้ในการปฏิบัติงาน...”

(สัมภาษณ์ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนที่ 2, มิถุนายน, 2562)

“...การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ต้องมีการวางแผน (Plan) มีการประชุมชี้แจง บุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการปฏิบัติ (Do) มีการประชุมชี้แจงให้สมาชิกเครือข่ายทราบถึงรายละเอียดของแผนงาน/โครงการและสมาชิกเครือข่ายดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่ร่วมกันกำหนดขึ้น มีการตรวจสอบ (Check) สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องประเมินมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและเป็นคณะกรรมการในการประเมินความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และต้องมีการปรับปรุง (Act) สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นปัญหาและสร้างเครื่องมือในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วมเป็นคณะกรรมการในการประเมิน ร่วมกันวิเคราะห์และสะท้อนผลกลับ เกี่ยวกับการดำเนินงาน ตามแผนงาน โครงการ และมีส่วนร่วม ทบทวนแผนและข้อตกลงร่วมกันเพื่อพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน...”

(สัมภาษณ์ครูผู้สอน โรงเรียนที่ 2, มิถุนายน, 2562)

จากการศึกษาดูงานเกี่ยวกับ Best Practice ของโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายที่ประสบความสำเร็จและเป็นแบบอย่างได้ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า โรงเรียนนาโพธิ์พิทยาสรรพ์ และโรงเรียนนาภูพิทยาคม มีการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่าย ตามองค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา คือ (1) บุคลากร (2) งบประมาณ (3) วัสดุอุปกรณ์ (4) เทคโนโลยีสารสนเทศ และ (5) การบริหารจัดการ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้าน คือ การตระหนักและรับรู้ปัญหาการวางแผน การปฏิบัติ ตามแผนและการประเมินผล

2. ยก (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ดังมีรายละเอียดดังนี้

2.1 บทนำ

2.1.1 หลักการและเหตุผล การปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 มีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ เป็นคนดีมีความสามารถและอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข การดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่าง มีพลังและมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องยึดเงื่อนไขและหลักการสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของ

กระทรวงศึกษาธิการ คือ (1) ให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจ (School - based Decision Making) เป็นแนวคิดที่มุ่งให้โรงเรียนเป็นอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเอง โดยยึดประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ (2) การให้ความร่วมมือ (Collaboration) กำหนดให้บุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการร่วมแสดงความคิดเห็น หรือร่วมกำกับ ดูแล เป็นต้น (3) ใช้การกระจายอำนาจ (Decentralization) ในการบริหารจัดการ ได้แก่ ด้านการบริหาร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป โดยให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ และ (4) ความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ (Accountability) มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ และภารกิจของผู้รับผิดชอบ หลักความรับผิดชอบนี้ถือว่าใครได้รับมอบหมายหน้าที่ใดต้องรับผิดชอบงานนั้นให้เกิดผลที่ดีที่สุด และต้องสามารถตรวจสอบความสำเร็จได้เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, น. 3) เพื่อให้สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคล่องตัว และมีอิสระในการบริหารจัดการ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป แต่จากการดำเนินการที่ผ่านมา กระทรวงศึกษาธิการ (2549, น.12) ได้ทำการสำรวจสภาพ พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีนักเรียน 120 คน ลงมา มีจำนวน 11,720 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 38.77 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด โดยที่โรงเรียนเหล่านี้ประสบปัญหาในการบริหารจัดการ ได้แก่ ไม่สามารถบริหารจัดการและจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ขาดแคลนครู ครูไม่ครบชั้นเรียน ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย งบประมาณไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค ทำให้โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กขาดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนค่อนข้างต่ำ ตลอดจนขวัญและกำลังใจของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไม่ดีพอ จากปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีนโยบายสร้างความเข้มแข็งและยกระดับคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็กให้สูงขึ้น ในด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน และด้านคุณภาพนักเรียน โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพสถานศึกษาขนาดเล็กไว้ คือ การบริหารส่งเสริมและสนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก การรวมสถานศึกษาขนาดเล็ก การยุบหรือการเลิกล้มสถานศึกษาขนาดเล็ก ทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวให้คำนึงถึงผลกระทบต่อประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า

และการบริหารจัดการอย่างที่อาศัยความร่วมมือของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบัน สังกัดอื่น ๆ (เจตนา เมืองมูล, 2551, น. 7) เพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ให้สามารถดำรงอยู่ตามความจำเป็นอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยมอบหมายให้แต่ละเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตทั่วประเทศ สรุปผลนวัตกรรมการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งเป็นวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) เพื่อนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบที่เป็นแบบอย่าง เพื่อให้สามารถขยายผลให้กว้างขวางขึ้น (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, น. 4) รวมทั้งเพื่อให้การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเกิดประสิทธิผลสูงสุด ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงเสนอแนะให้มียุทธศาสตร์และเงื่อนไขในการดำเนินการ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ศูนย์โรงเรียน (School Center) และยุทธศาสตร์เครือข่ายความร่วมมือ (Collaborative Networks) ซึ่งการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ที่อยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกัน การแบ่งงานกันทำ การแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน บทบาทของความร่วมมือจะขยายออกไปจากการให้ความร่วมมือทางด้านการศึกษาไปสู่ความร่วมมือในการสร้างความเข้มแข็งในด้านอื่น ๆ อีกด้วย โดยเฉพาะสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสมควรจัดกลุ่มบุคคลหรือหน่วยงาน/องค์กรที่สมัครใจ ที่จะทำกิจกรรมร่วมกัน ในลักษณะเครือข่ายความร่วมมือภายใต้หลักการกระจายอำนาจและความเป็นนิติบุคคล โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำทางการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม คล่องตัว สมบูรณ์ เรียบร้อย มีคุณภาพ ประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา อุทัย ดุลยเกษม และอรศรี งามวิทยาพงศ์ (2540, น. 24) และควรคำนึงถึงส่วนองค์ประกอบหลักของเครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ การมีสมาชิก ผู้นำเครือข่าย การมีส่วนร่วมของสมาชิกการเรียนรู้ร่วมกัน การลงทุน การสื่อสาร การมีผลประโยชน์ร่วมกัน และความสนใจร่วมกัน รวมทั้งสมาชิกต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน มีความเสมอภาค สมัครใจ การแลกเปลี่ยน การบริหารจัดการ และการปฏิบัติงานโดยมีจุดหมายร่วมกัน เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545, น.12), เมตต์เมตต์การุณณจิต (2547, น. 8) Greenberg and Baron (1995, p. 59) เนื่องจากโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กมีจำนวนค่อนข้างมาก มีบทบาทหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาให้มีประสิทธิผลตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 รวมทั้งการกระจายอำนาจการบริหารและ

การจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บริหารบุคคล และบริหารทั่วไปดังกล่าว ประกอบกับยังไม่มีความสำเร็จในด้านคุณภาพการบริหารจัดการและการจัดการศึกษา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยเร่งด่วน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการได้มาซึ่งคุณภาพการจัดการศึกษา การวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาการสร้างและพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการดำเนินงานทั้งในระดับโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา ให้สามารถนำรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีบริบทใกล้เคียงกัน รวมทั้งเป็นประโยชน์ในการจัดทำนโยบายเพื่อส่งเสริมและยกระดับคุณภาพและมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กต่อไป

2.2 วัตถุประสงค์

2.2.1 เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนด้านปัจจัยหรือทรัพยากรทางการศึกษาให้กับโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ให้มีความพร้อมในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้น

2.2.2 เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาขนาดเล็ก เป็นหน่วยงานเครือข่ายแกนนำในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไปของสถานศึกษา

2.2.3 เพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาและการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาตามองค์ประกอบของเครือข่าย

2.2.4 เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงขึ้น

2.2.5 เพื่อนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ตามแผนงาน/โครงการ และแผนปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.3 เป้าหมาย

2.3.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 63 คน ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 119 คน รวมจำนวน 7 โรงเรียน รวมจำนวน 189 คน

2.3.2 กลุ่มเป้าหมายที่ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย นักเรียน จำนวน 140 คน และผู้ปกครองและชุมชน จำนวน 105 คน

2.1.2 ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย

1. ผู้บริหารโรงเรียนต้องสร้างความตระหนักแก่สมาชิกในองค์กรเพื่อการพัฒนา
2. องค์กรต้องมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง
3. สมาชิกต้องมีความซื่อสัตย์และจริงใจต่อกันและกัน
4. สมาชิกที่เข้าร่วมต้องศรัทธาเครือข่ายด้วยความเต็มใจ
5. สมาชิกต้องยอมรับในวัฒนธรรมองค์กรร่วมกัน
6. สมาชิกต้องตระหนักถึงความสำคัญของเครือข่ายอยู่เสมอ
7. เครือข่ายต้องมีความพร้อมและควรมีการเตรียมกลุ่มหรือเตรียมเครือข่าย
8. กลุ่มบุคคลหน่วยงาน/องค์กรที่จะรวมตัวเป็นเครือข่ายต้องมีเป้าหมายและความต้องการเหมือนกัน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย

1. มีการประชาสัมพันธ์แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทักษะความรู้
2. มีการเชื่อมโยงสมาชิกที่ไม่มีโอกาสติดต่อกันเพื่อให้เข้ากันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. สื่อสารให้สมาชิกเครือข่ายสนใจทำกิจกรรมร่วมกัน
4. ชี้ให้สมาชิกเครือข่ายเห็นสภาพปัญหาและประเด็นการพัฒนาร่วมกัน
5. ประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่ายที่เป็นแหล่งวิชาการ และแหล่งทุนเพื่อการให้ความช่วยเหลือ
6. เสนอโครงการความร่วมมือเพื่อการแบ่งปันทักษะและประสบการณ์แก่เครือข่าย

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน

1. กำหนดและสร้างข้อตกลงเป็นพันธสัญญาร่วมกัน
2. สมาชิกเครือข่ายต้องมีความอื้อเพื่อแผ้วแผ่และมีความจริงใจต่อเพื่อนร่วมงานในเครือข่าย

3. สมาชิกเครือข่ายควรกำหนดวัตถุประสงค์และข้อตกลงในการทำงาน
ร่วมกัน

4. ควรมีบุคลากรฝ่ายกำกับติดตามและประเมินผลแบบมีส่วนร่วม

5. ควรกำหนดบทบาทของสมาชิกให้ชัดเจน

6. สมาชิกควรสร้างส่งเสริมและดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

7. ต้องมีการสื่อสารแบบสองทางและสื่อสารอย่างทั่วถึง

8. ควรกำหนดให้มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน พัฒนางานอย่างเป็นพลวัตร

9. สมาชิกควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และดำเนินงานตามแผนอย่างเป็น

ระบบ

ขั้นตอนที่ 4 ชั้นบริหารจัดการเครือข่าย

1. การวางแผนและการกำหนดนโยบายขององค์กรมีความชัดเจน

2. การนำแผนสู่การปฏิบัติทุกระดับเป็นไปตามขั้นตอน และระยะเวลาที่

กำหนด

3. การบริหารจัดการมีระบบ ระเบียบ และแบบแผนที่สอดคล้องกับแผน

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

4. เครือข่ายมีการสื่อสารระหว่างผู้นำกับสมาชิกเครือข่ายอย่างหลากหลาย

รูปแบบ

5. การจัดระบบ และการพัฒนาฐานข้อมูลในการบริหารและการจัดการ

ช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นอย่างดี

6. การส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตน

ได้อย่างเหมาะสม

7. การสร้างขวัญ แรงจูงใจ และค่านิยมให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็ม

ความรู้ ความสามารถและศักยภาพของตน

8. ควรมีการควบคุมตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการบริหารจัดการ

การเครือข่าย

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์

1. เครือข่ายควรมีการสร้างนวัตกรรมใหม่และการจัดการความรู้ที่ต่อเนื่อง
2. สมาชิกในเครือข่ายต้องความสัมพันธ์ต่อกันในลักษณะของกัลยาณมิตรที่แท้จริง
3. ควรมีการส่งเสริมให้สมาชิกมีอิสระในความคิด ให้เกียรติกันยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน
4. เครือข่ายควรมีการเสริมสร้างวัฒนธรรมเครือข่ายเพื่อขจัดความขัดแย้งและมีการสร้างผู้นำองค์กรและสมาชิกเครือข่าย
5. องค์กรเครือข่ายควรมีการเสริมสร้างกิจกรรมสาธารณะและเวทีแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สรุปและทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน
6. มีบรรยากาศแบบพลังเกื้อกูล สามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและมีกระบวนการทำงานที่เชื่อมประสานจุดเล็กและขยายไปสู่หน่วยใหญ่
7. ควรมีการเสริมสร้างผู้นำรุ่นใหม่ในเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง
8. ควรมีการให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาภายในเครือข่าย
9. เครือข่ายควรมีการบริหารจัดการข้อมูลที่ทันสมัยและเหมาะสมกับการใช้งาน
10. ควรมีการรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างสมาชิกเครือข่ายทุกระดับให้มีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นต่อกัน
11. เครือข่ายควรมีการกำหนดและสร้างระบบแรงจูงใจในการทำงาน
12. เครือข่ายต้องส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศและมีการสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ ๆ

2.1.3 การดำเนินงานตามองค์ประกอบของเครือข่าย

องค์ประกอบที่ 1 กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย

1. การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม
2. การมีส่วนร่วมของสมาชิก
3. มีปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน

4. การติดต่อสื่อสารที่หลากหลายวิธี
5. การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และการปรับตัว
6. การพัฒนากิจกรรมและความเคลื่อนไหวทางการศึกษา
7. การพัฒนาสมาชิกเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง
8. การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา

1. การบริหารงานวิชาการ
 - 1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
 - 1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
 - 1.3 การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน
 - 1.4 การแนะแนวการศึกษา
 - 1.5 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อการประเมิน
2. การบริหารงานงบประมาณ
 - 2.1 การส่งเสริมการระดมทุนการศึกษาและทุน เพื่อพัฒนาสถานศึกษา
 - 2.2 การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร
 - 2.3 การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ
 - 2.4 การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรทางการศึกษา
 - 2.5 การหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
3. การบริหารงานบุคคล
 - 3.1 การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 3.2 การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคคล
 - 3.3 การส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมครู
 - 3.4 การส่งเสริมให้บุคลากรครูมีวิทยฐานะสูงขึ้น
 - 3.5 การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
 - 3.6 การประเมินผลการปฏิบัติงานที่นำเอาการ พัฒนาวิชาชีพมา

ภายนอก

ส่วนเกี่ยวข้อง

4. การบริหารงานบริหารทั่วไป
 - 4.1 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
 - 4.2 การบริการ/สนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา
 - 4.3 การประสานงานเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง
 - 4.4 การจัดระบบควบคุมภายใน
 - 4.5 การประเมินสถานศึกษา รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - 4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน

องค์ประกอบที่ 3 เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิก

1. การศึกษาดูงาน
2. การฝึกอบรม/การประชุมเชิงปฏิบัติการ
3. การพัฒนาบุคลากรด้วย ICT
4. การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)
5. การนิเทศแบบ Coaching & Mentoring

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ(Empowerment)

1. การปรับปรุง โครงสร้างองค์การ
2. การปรับปรุง ระบบการทำงานในองค์การ
3. การให้แรงจูงใจกับผู้ปฏิบัติงาน
4. การส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือในองค์การ
5. การสร้างภาวะผู้นำให้กับผู้ปฏิบัติงาน
6. การดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
7. การสร้างทีมงาน
8. การนำเข้าข้อมูลสารสนเทศ
9. การจัดบรรยากาศการทำงานในองค์การ
10. การมอบหมายอำนาจหน้าที่
11. การสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น
12. การสร้างวัฒนธรรมที่ดีในองค์การ

องค์ประกอบที่ 5 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย

1. ความเป็นประชาธิปไตย
2. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
3. มีความรับผิดชอบสูง
4. มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูง
5. มีมนุษยสัมพันธ์จริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน
6. มีความสามารถในการสื่อความคิด

องค์ประกอบที่ 6 การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหา
2. การระบุเป้าหมาย
3. การจัดทำแผนกลยุทธ์
4. การจัดทำแผนปฏิบัติการ/จัดสรรงบประมาณ
5. การปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์
6. การตรวจสอบและประเมินผลกระบวนการปฏิบัติงาน
7. การควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategic Control)
8. การประเมินผลความสำเร็จของการปฏิบัติงาน
9. การประเมินผลโครงการและการรายงานผล

2.1.4 กระบวนการบริหารจัดการเครือข่าย

2.1.4.1 ด้านบุคลากร (Man)

- 1) การบริหารงานบุคคลมีโครงสร้างและแผนงานชัดเจน
 - 2) การกำหนดบทบาทหน้าที่ และภารกิจของบุคคลเหมาะสมกับ
- สถานการณ์ปัจจุบัน
- 3) การกำหนดคุณลักษณะของบุคลากรแต่ละหน่วยหรือแผนกมีความเหมาะสมกับความรู้ ทักษะ ความชำนาญ และความสามารถเฉพาะด้านของบุคลากร
 - 4) การส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการศึกษา การฝึกอบรม
 - 5) การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะให้เหมาะสมกับสถานการณ์

ที่เปลี่ยนแปลงจะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

- 6) การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการทำวิจัย
ด้านวิชาการและวิชาชีพ
- 7) การวางแผนพัฒนาบุคลากรทางวิชาการให้เหมาะสมกับแผน
ยุทธศาสตร์การพัฒนางาน
- 8) บุคลากรระดับได้รับการพัฒนาศักยภาพตามความเหมาะสมตาม
ความต้องการของหน่วยงาน
- 9) บุคลากรทุกระดับมีการพัฒนาศักยภาพตามความเหมาะสมและ
ความต้องการของตนเอง

2.1.4.2 ด้านงบประมาณ (Money)

- 1) การจัดโครงสร้างการเงินและบัญชีอย่างถูกต้องตามระเบียบและ
ข้อบังคับที่กำหนดไว้ตามระเบียบการคลัง
- 2) การจัดสรรและสนับสนุนงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน
โครงการ/แผนงาน และการศึกษาวิจัยมีความเหมาะสมเป็นธรรม
- 3) การจัดการทรัพยากร และสภาพแวดล้อมขององค์กรเอื้อต่อการ
สร้างรายได้ เช่น การเปิดสถานที่บางส่วนเป็นสถานที่จัดการประชุมสัมมนา และการท่องเที่ยวพักผ่อน
หย่อนใจ ฯลฯ
- 4) การวางระบบบัญชีและการเงิน ตลอดจนการบันทึกหลักฐานและ
รายละเอียดงบประมาณตามระเบียบวิธีที่สามารถพิสูจน์ตรวจสอบได้และเป็นปัจจุบัน
- 5) การกำกับดูแล การควบคุม และการจูงใจเพื่อการใช้ทรัพยากร
บริหารที่เป็นเงินและพัสดุในการจัดการศึกษาอย่างประหยัดคุ้มค่า
- 6) การกำหนดกฎ ระเบียบ และขั้นตอนในการสนับสนุนงบประมาณ
เพื่อการพัฒนาองค์กรตามแผนยุทธศาสตร์มีความชัดเจน
- 7) การบริหารระบบการเงินและบัญชีมีหลักฐานและรายละเอียดที่
ถูกต้อง โปร่งใส สามารถพิสูจน์และตรวจสอบได้
- 8) การกำหนดแผนปฏิบัติการและปฏิทินการปฏิบัติงานด้านการเงิน
เป็นวาระสำคัญที่องค์กรถือปฏิบัติ

- 9) บุคลากรทุกระดับจะได้รับการวางตัวเพื่อเป็นการปฏิบัติงานด้านการเงินถูกต้องตามกฎระเบียบทั้งตำแหน่ง บทบาทหน้าที่ และภาระงาน
- 10) การเบิกจ่ายเงินทุกประเภท และค่าใช้จ่ายเชื่อถือและไว้วางใจได้ มีความถูกต้องตามกฎระเบียบว่าด้วยการเงิน และการพัสดุ
- 11) ระดับหน่วยปฏิบัติจะวางแผนงบประมาณระดับปฏิบัติที่สอดคล้องกับแผนแม่บทขององค์กร
- 12) แผนปฏิบัติการระดับหน่วยจะขึ้นอยู่กับวงจรงบประมาณโดยมีความยืดหยุ่น และพร้อมเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม
- 13) การวางแผนงบประมาณประจำปีเป็นแผนการปฏิบัติการและเครื่องมือควบคุมการปฏิบัติงาน
- 14) การบริหารงบประมาณ และการเงินมีการดำเนินการในลักษณะหมุนเวียนเป็น “วงจรงบประมาณ” (Budget Cycle) ที่ถูกต้อง
- 15) การจัดลำดับวงจรงบประมาณ ตั้งแต่การขออนุมัติ การพิจารณาค่าใช้จ่าย และการตรวจสอบการใช้จ่าย มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้

2.1.4.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material)

- 1) การกำหนดความต้องการและประมาณการด้านวัสดุอุปกรณ์ กำหนดตามความจำเป็น
- 2) การวางแผน การจัดหา และการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์เพื่อการสอน เอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน
- 3) เครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ทุกประเภท มีการลงบันทึกการควบคุม และรายงานอย่างถูกต้อง และสะดวกต่อการใช้สอย
- 4) สื่อการสอนมีความทันสมัยและมีปริมาณเพียงพอที่สามารถนำมาใช้ได้
- 5) การเก็บรักษาและการจ่ายแจกมีขั้นตอนดำเนินการเป็นระเบียบ ปฏิบัติที่เหมาะสม
- 6) การป้องกันการขโมย หรือเสียหายมีระบบการเฝ้าระวัง คู่มือ และคำแนะนำเป็นแนวทางการดำเนินการ

7) การบำรุงรักษา การตรวจสอบสภาพการแก้ไขมีระบบที่ช่วยให้เครื่องมือเครื่องใช้และวัสดุอุปกรณ์มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

8) โต๊ะ เก้าอี้ และเครื่องใช้ภายในห้องเรียนมีสภาพเหมาะสมการจัดวาง และติดตั้งถูกต้องตามมาตรฐาน

2.1.4.4 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology)

1) องค์กรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ปรัชญาและค่านิยมสู่นโยบายที่สามารถปฏิบัติได้

2) แผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการและโครงการนำหลักการที่ทันสมัยจากระบบเทคโนโลยีสามารถมาดำเนินการ

3) การพัฒนาหลักสูตร และการสร้างคุณภาพการศึกษา กำหนดหลักการและแนวทางปฏิบัติที่มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น สังคมและวัฒนธรรม

4) การนำระบบสารสนเทศมาใช้ในกระบวนการบริหาร และการจัดการภายในองค์กร

5) การใช้ระบบฐานข้อมูลให้เป็นแหล่งค้นคว้าส่งเสริมให้มีการเรียนรู้โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

6) การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

7) การจัดกิจกรรม และการถ่ายทอดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการนำเทคนิควิธีการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

8) การนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้มีกระบวนการที่สัมพันธ์กันในทุกกระบวนย่อย โดยมีระบบการจัดการที่ประสานเชื่อมโยงกันสู่การปฏิบัติ

9) การพัฒนาระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีมีประสิทธิภาพทำให้การบริหาร การวางแผน การจัดการ และการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีประสิทธิภาพ

2.1.4.5 ด้านการบริหารจัดการ (Management)

1) การตระหนักและรับรู้ปัญหา

1.1) ประชุมชี้แจง บุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

1.2) แต่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วย ผู้บริหารและบุคลากรหลักของโรงเรียนรวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ดำเนินงานด้านเครือข่าย ในการพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

1.3) ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ แผนการดำเนินงานของเครือข่ายฯ เพื่อกระตุ้นให้บุคคล/กลุ่มบุคคล/องค์กร/หน่วยงาน เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย

1.4) ประสานงานขอความร่วมมือจากบุคคล/กลุ่มบุคคล/องค์กร/หน่วยงานตรงตามความต้องการเฉพาะด้านของโรงเรียนให้เป็นสมาชิกเครือข่ายฯ ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน

1.5) เครือข่ายเปิดเวทีระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

1.6) สร้างแนวร่วมของสมาชิกเครือข่าย ที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.7) เครือข่ายสร้างข้อตกลงเป็นพันธสัญญาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2) การวางแผน

2.1) สมาชิกเครือข่ายใช้เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ร่วมกันกำหนดขึ้นเป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2) มีการจัดโครงสร้างการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะของผู้เรียน

2.3) เครือข่ายกำหนดบทบาทของสมาชิกชัดเจนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

2.4) สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์แผนปฏิบัติการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.5) เครือข่ายมีระเบียบ กฎ กติกา หรือข้อบังคับในการดำเนินงานร่วมกัน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและความรู้ ความสามารถของผู้เรียน

- 2.6) สมาชิกเครือข่าย มีส่วนร่วมตัดสินใจในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะมีวินัยและรับผิดชอบ
- 2.7) เครือข่ายมีบรรยากาศแบบพลังเกื้อกูล สามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 2.8) เครือข่ายมีระบบสารสนเทศในการทำหน้าที่จัดระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน
- 2.9) จัดระบบการเรียนรู้ร่วมกันของเครือข่ายฯ ทั้งในรูปแบบการฝึกอบรมการศึกษาดูงาน การอบรมสัมมนา การเรียนรู้จากการปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 2.10) เครือข่ายจัดให้มีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิกผู้ปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถและทักษะทางการเรียนรู้สูงขึ้น
- 2.11) สมาชิกเครือข่ายมีการช่วยเหลือเกื้อกูล ด้านทรัพยากรความรู้ เงินทุนกำลังคน สถานที่ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 2.12) สมาชิกเครือข่ายมีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น
- 2.13) พัฒนาสมาชิกเครือข่ายให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น
- 2.14) เสริมสร้างขวัญและกำลังใจสมาชิกเครือข่ายในการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียน
- 2.15) เครือข่ายจัดให้มีการเสริมสร้างกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ มีวินัย ในตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเองและที่ได้รับมอบหมาย
- 2.16) การติดต่อประสานงาน ของสมาชิกเครือข่ายฯ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีหลายรูปแบบและหลากหลาย
- 2.17) มีการติดตามและประเมินผล การดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ

3) การปฏิบัติตามแผน

- 3.1) ประชุมชี้แจงให้สมาชิกเครือข่ายฯทราบถึงรายละเอียดของแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 3.2) สมาชิกเครือข่ายดำเนินงานตามแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ร่วมกันกำหนดขึ้น
- 3.3) เครือข่ายมีกระบวนการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ
- 3.4) เครือข่ายจัดให้มีการเสริมสร้างกิจกรรมในการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 3.5) สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 3.6) สมาชิกเครือข่ายช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ให้ปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนา คุณลักษณะในการเป็นบุคคลผู้มีจิตอาสาของนักเรียน
- 3.7) สมาชิกของเครือข่ายสนับสนุนสมาชิกคนอื่น ๆ ให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 3.8) เครือข่ายส่งเสริมให้สมาชิกมีอิสระในความคิดให้เกียรติกันยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกัน
- 3.9) สมาชิกเครือข่ายเน้นการทำงานเป็นทีมและสมาชิกทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 3.10) เครือข่ายรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับความก้าวหน้าในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 3.11) สมาชิกเครือข่ายรายงานผลการปฏิบัติงานพัฒนาความรู้ความสามารถทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามแผนงาน โครงการ

4) การประเมินผล

- 4.1) สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องประเมินคุณภาพการศึกษา
- 4.2) สมาชิกเครือข่าย ร่วมกำหนดแหล่งเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียน
- 4.3) สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือในการประเมินคุณภาพการศึกษา
- 4.4) สมาชิกเครือข่ายร่วมเป็นคณะกรรมการในการประเมินคุณภาพการศึกษา
- 4.5) สมาชิกเครือข่ายร่วมเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 4.6) สมาชิกเครือข่ายร่วมกันวิเคราะห์และสะท้อนผลกลับเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 4.7) สมาชิกเครือข่ายร่วมกำหนดกรอบโครงร่าง ประเด็นที่จะเขียนรายงานการประเมินเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 4.8) สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมการเขียนรายงานการประเมินผลการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 4.9) สมาชิกเครือข่ายร่วมวิพากษ์วิจารณ์รายงาน ปรับแก้รายงานแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพศึกษาก่อนตีพิมพ์
- 4.10) สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วม ทบทวนแผนและข้อตกลงร่วมกันเพื่อพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.1.5 การประเมินรูปแบบ ในการนำรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ไปใช้ โรงเรียนควรกำหนดแนวทางการประเมิน การดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.1.5.1 ประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจอย่างชัดเจนระหว่างผู้บริหารโรงเรียน และครูเกี่ยวกับการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายใน โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

2.1.5.2 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการดำเนินการตามรูปแบบการบริหาร จัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

2.1.5.3 ประเมินผลการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบหรือไม่ โดยมีการประเมินผล ดังต่อไปนี้

- 1) แบบประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบ
- 2) แบบประเมินผลคุณภาพนักเรียน
- 3) แบบประเมินผลคุณภาพครู
- 4) แบบประเมินผลคุณภาพการบริหารจัดการ
- 5) แบบสอบถามความพึงพอใจ

2.1.5.4 สรุปและรายงานผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26

2.1.5.5 วิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการประเมิน เพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับใน การปรับปรุงหรือพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ต่อไป

2.1.6 เงื่อนไขความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้ เงื่อนไขความสำเร็จ หมายถึง ปัจจัย เงื่อนไข หรือหลักปฏิบัติสำคัญที่จะทำให้การนำรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ไปใช้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มีดังต่อไปนี้

2.1.6.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการการดำเนินงานที่ชัดเจน เหมาะสม เป็นไปได้ และปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการกำหนดอย่างยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

2.1.6.2 ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และบุคคลที่เกี่ยวข้องในระดับเขตพื้นที่การศึกษาผู้บริหาร และครูในระดับโรงเรียน ตระหนักและให้ความสำคัญของการดำเนินการ

2.1.6.3 ผู้บริหารโรงเรียนและครูได้รับการพัฒนาอย่างเพียงพอและเกิดความพร้อมหรือมั่นใจในการดำเนินการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

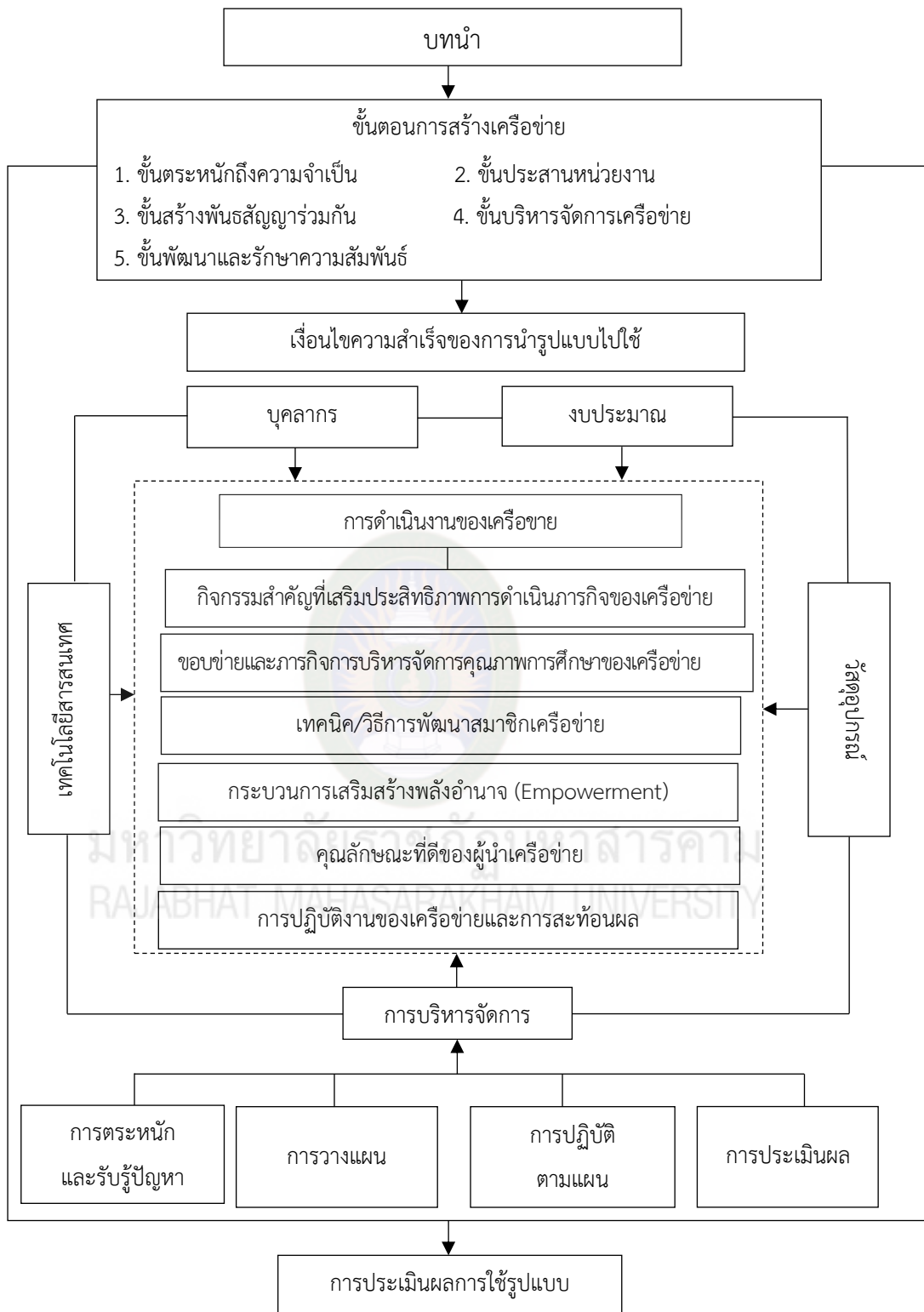
2.1.6.4 ผู้บริหารโรงเรียนมีรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา และครูมีวิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้

2.1.6.5 มีการสนับสนุนงบประมาณสื่อและเครื่องมือสำหรับปฏิบัติกิจกรรมตามความเหมาะสมจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือแหล่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.1.6.6 ผู้บริหารโรงเรียน ครู ได้รับการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

2.1.6.7 มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องและนำเอาผลการประเมินมาปรับปรุงการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายอยู่เสมอ

จาก (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 สามารถสรุปเป็นภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

องค์ประกอบของ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีคำอธิบายประกอบแผนภาพเพื่อให้ผู้ศึกษาเข้าใจความสัมพันธ์ของทุกองค์ประกอบและการดำเนินการบริหารจัดการของแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบ โดยสรุปเนื้อหาขององค์ประกอบทั้งหมดดังนี้

1. บทนำ เป็นการอธิบายถึงหลักการและเหตุผลการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา และความจำเป็นที่ต้องใช้เครือข่ายในการบริหารจัดการ วัตถุประสงค์เป็นสิ่งที่ทำเพื่อให้สำเร็จในระยะเวลาที่กำหนด และเป้าหมายเป็นการกำหนดสิ่งที่เราตั้งใจ สิ่งที่เราต้องการจะทำ ด้วยความแน่วแน่ที่จะทำได้

2. ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย เป็นการอธิบายถึงลำดับขั้นวิธีการในการสร้างเครือข่ายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ได้แก่ ขั้นตอนแรกถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายชั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่ายชั้นสร้างพันธมิตรสัญญาร่วมกัน ชั้นบริหารจัดการเครือข่ายชั้นพัฒนาความสัมพันธ์และชั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

3. การดำเนินงานของเครือข่ายเป็นการอธิบายถึงคุณลักษณะส่งผลให้การดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการประสบความสำเร็จประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่ายขอข่วยและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจคุณลักษณะที่ดีของสมาชิกและผู้นำเครือข่ายและการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล

4. องค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา เป็นการอธิบายถึงการนำไปปัจจัยหรือทรัพยากรมาบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

4.1 ด้านบุคลากร เป็นการอธิบายแนวทางการดำเนินการหรือวิธีการบริหารจัดการของบุคลากร ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน

4.2 ด้านงบประมาณ เป็นการอธิบายแนวทางการดำเนินการหรือวิธีการบริหารจัดการงบประมาณ โดยโรงเรียนมีการดำเนินการจัดแบ่งงบประมาณด้านการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน โดยกำหนดภาระงานและขอบข่ายที่ชัดเจน โดยให้มีการรายงานผลเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องดังนี้

คุณภาพในการบริหารจัดการงบประมาณจึงเกิดจากการจัดระบบการเงินที่ก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนมีแผนการใช้เงินที่มุ่งเน้นการพัฒนาการใช้เงินตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพมีการตรวจสอบและรายงานด้านการเงินอย่างเป็นระบบ

4.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ เป็นการอธิบายแนวทางการดำเนินการหรือวิธีการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ โดยโรงเรียนมีการดำเนินการวางแผนด้านวัสดุอุปกรณ์โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมและความเพียงพอในการใช้งานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนกำหนดรูปแบบในการจัดหาบำรุงรักษาซ่อมแซมรูปแบบในการใช้งาน ติดตามประเมินผล จัดหาผู้ชำนาญการเพื่อพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพของวัสดุอุปกรณ์ให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มศักยภาพเสริมสร้างให้ผู้มีจิตสำนึกในการใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

4.4 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นการอธิบายแนวทางการดำเนินการหรือวิธีการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยโรงเรียนมีการดำเนินการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสารสนเทศ อันได้แก่ ข้อมูล ข้อเท็จจริง ข่าวสาร ความรู้ ที่ได้มีการบันทึก ประมวลหรือดำเนินการด้วยวิธีใด ๆ ไว้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์และเผยแพร่ทั้งส่วนบุคคลและสังคมทำให้สารสนเทศมีประโยชน์ และใช้งานได้กว้างขวางมากขึ้น เทคโนโลยีสารสนเทศรวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ที่จะรวบรวม จัดเก็บ ใช้งาน ส่งต่อ หรือสื่อสารระหว่างกัน

4.5 ด้านการบริหารจัดการ เป็นการอธิบายแนวทางการดำเนินการหรือวิธีการบริหารจัดการ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ประการ ดังนี้

4.5.1 การตระหนักและรับรู้ปัญหา เป็นการรับรู้ การคิดค้นและการวิเคราะห์ถึงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์

4.5.2 การวางแผน เป็นการมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่าย ในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย โครงสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนร่วมกัน

4.5.3 การปฏิบัติตามแผนเป็นการร่วมมือของสมาชิกเครือข่ายในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพผู้เรียน ตามบทบาทหน้าที่ที่ร่วมกันกำหนดขึ้น

4.5.4 การประเมินผลเป็นการดำเนินงานของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อปรับปรุงงานในขณะดำเนินโครงการ และเพื่อสรุปผลหลังการดำเนินงานของแผนงานโครงการ

5. การประเมินผลรูปแบบ เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาตัดสินที่เป็นระบบ ครอบคลุมถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ได้แก่ การประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการประเมินผลคุณภาพครูและนักเรียน การประเมินผลคุณภาพสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา และการสอบถามความพึงพอใจ

6. เงื่อนไขความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้ เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับเงื่อนไขความสำเร็จในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาด้วยเครือข่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ควรมีการปรับรูปแบบการบริหารโรงเรียนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่มุ่งเน้นงานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเป็นสำคัญรวมทั้งเป็นการระดมทุน ประสานเครือข่ายการทำงาน เครือข่ายความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนจัดให้มีระเบียบหรือข้อปฏิบัติ และกำหนดบทบาทและหน้าที่ที่ชัดเจน

5. การประชุมวิพากษ์ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ผู้วิจัยได้ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดประชุม ผู้บริหารสถานศึกษาประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 21 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 21คน และครูผู้สอน จำนวน 21 คน รวมจำนวน 63 คน เพื่อวิพากษ์และตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งดำเนินการเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2562 ณ ห้องประชุมพระเทพสิทธิจารย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งจากผลการบันทึกการประชุมผลปรากฏดังนี้

5.1 (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สามารถแยกประเด็นดังนี้

5.1.1 ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ประกอบด้วย ชั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายชั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่ายชั้นสร้างพันธสัญญาร่วมกันชั้นบริหารจัดการการเครือข่ายชั้นพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องที่ประชุมมีมติเห็นสอดคล้องกันว่า สิ่งสำคัญในขั้นตอนการสร้างเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ คือ การสร้างความตระหนักแก่สมาชิกในองค์กร ให้สมาชิกยอมรับในวัฒนธรรม องค์กรร่วมกัน เข้าร่วมเครือข่ายด้วยความเต็มใจ ทั้งนี้ต้องสร้างความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง ความซื่อสัตย์และความจริงใจต่อกันและกันของสมาชิกอีกด้วย และชั้นประสานหน่วยงาน องค์กรเครือข่ายนี้ ต้องมีการประชาสัมพันธ์แลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ รวมถึงความรู้ ทักษะมีการเชื่อมโยงสมาชิกที่ไม่มีโอกาสติดต่อกันเพื่อให้เข้ากันได้ สื่อสารให้เกิดความสนใจร่วมกันกำหนดและสร้างข้อตกลงเป็นพันธสัญญาร่วมกัน นอกจากนี้ชั้นบริหารจัดการเครือข่ายนั้น เครือข่ายต้องมีกระบวนการดำเนินงานอย่างมีระบบ กล่าวคือ ต้องมีการจัดทำแผน ปฏิบัติตามแผน มีการประเมินผล มีการกำหนด โครงสร้างและบทบาทหน้าที่และที่ขาดไม่ได้คือการควบคุมตรวจสอบและชั้นพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์สมาชิกในเครือข่ายต้องเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นต่อกันมีบรรยากาศแบบพลังเกื้อกูลสามัคคี ทำงานเป็นทีม ยอมรับ ความคิดเห็นของกันและกัน รักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างสมาชิกทุกระดับ มีการขจัดความขัดแย้ง เสริมสร้างกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และที่ขาดไม่ได้คือความโปร่งใสตรวจสอบได้ของเครือข่ายจะทำให้ความสัมพันธ์พัฒนาขึ้นเรื่อยๆ รวมทั้งยังต้องรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง จะต้องมีการสร้างผู้นำรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง มีการจัดกิจกรรมร่วมกันที่ดำเนินอย่างต่อเนื่อง มีการรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างสมาชิกเครือข่าย กำหนดกลไกสร้างระบบจูงใจ จัดหาทรัพยากรสนับสนุนเพียงพอ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือ และช่วยแก้ไขปัญหาและให้เกียรติยกย่องชมเชยให้รางวัล เมื่อการปฏิบัติงานสำเร็จได้ผลเป็นที่ประจักษ์

5.1.2 การดำเนินงานของเครือข่ายประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่ายเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) คุณลักษณะที่ดีของสมาชิกและผู้นำเครือข่ายและการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล ที่ประชุมมีมติเห็นสอดคล้องกันว่า กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจ

ของเครือข่าย ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน การมีส่วนร่วม การมีปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน การติดต่อสื่อสาร อย่างหลากหลาย การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานเทคนิควิธีการพัฒนา สมาชิกเครือข่ายมีหลายวิธี เช่น การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม/การประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาบุคลากรด้วย ICT การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และการนิเทศแบบ Coaching and Mentoring การเสริมสร้างพลังอำนาจ ทำได้โดยการสร้างความตระหนัก การยอมรับในผลการปฏิบัติงาน การเสริมสร้างความรู้ ทักษะความสามารถ การสร้างความไว้วางใจ การส่งเสริม การมีส่วนร่วมและการให้อิสระในการทำงาน การมอบหมายอำนาจหน้าที่ การจัดบรรยากาศแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น ส่วนผู้นำและสมาชิกเครือข่าย ต้องมีคุณลักษณะที่ดีจึงจะทำให้เครือข่ายเกิดการพัฒนา อย่างคงทนและต่อเนื่อง กล่าวคือ ต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูง มีความรับผิดชอบ มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเป็นประชาธิปไตย มีมนุษยสัมพันธ์ จริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน มีความเสียสละเพื่อส่วนร่วม มีความสามารถในการสื่อสารและสร้างความสามัคคีในหมู่คณะรวมทั้งการปฏิบัติงานของเครือข่าย ต้องมีการกำหนดแผนปฏิบัติการ กำหนดเป้าหมาย กำหนดบทบาทหน้าที่ กำหนดวิธีการสื่อสารและการประสานงาน สร้างความเข้าใจในแผนการปฏิบัติและการประเมินผล และการปฏิบัติตามแผน ส่วนการสะท้อนผลเครือข่ายนั้นจะต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน การรายงานผลการปฏิบัติงานและเผยแพร่ผลงานต่อสมาชิกและสาธารณชน

5.1.3 องค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาเป็นการอธิบายถึงการนำทรัพยากรทางการบริหารจัดการ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณวัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการบริหารจัดการ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้าน ได้แก่ การตระหนักและรับรู้ปัญหา การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล มาขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารคุณภาพการศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย การบริหารงานบุคคลด้านการบริหารงบประมาณด้านการบริหารงานทั่วไปด้านการบริหารวิชาการ ในลักษณะของเครือข่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพซึ่งที่ประชุมมีมติเห็น สอดคล้องกันว่า บุคลากร ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นเสาหลักของการบริหารโรงเรียนและครูซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติที่สำคัญยิ่ง ที่ต้องตระหนักและทุ่มเทแรงกายแรงใจให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กประสบผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์เพื่อส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพตามที่กำหนดและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและ

งบประมาณ หน่วยงานหลักอย่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ดูแล ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน ต้องมีการจัดสรรงบประมาณด้านการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาให้เพียงพอในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน โดยกำหนดภาระงานและขอบข่ายที่ชัดเจน โดยให้มีการรายงานผลเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ส่วน วัสดุอุปกรณ์ โรงเรียนต้องมีการดำเนินการวางแผนด้านวัสดุอุปกรณ์โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมและความเพียงพอในการใช้งานด้านต่างๆของโรงเรียนกำหนดรูปแบบในการจัดหาบำรุงรักษาซ่อมแซมรูปแบบในการใช้งาน ติดตามประเมินผลจัดหาผู้ชำนาญการเพื่อพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพของวัสดุอุปกรณ์ให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มศักยภาพเสริมสร้างให้ผู้ใช้มีจิตสำนึกในการใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเทคโนโลยีสารสนเทศ ยิ่งเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญที่สุดในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ หรือโลกยุคศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมมาใช้สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสารสนเทศ อันได้แก่ ข้อมูล ข้อเท็จจริง ข่าวสาร ความรู้ ที่ได้มีการบันทึก ประมวลหรือดำเนินการด้วยวิธีใด ๆ ใด และสามารถนำไปใช้ประโยชน์และเผยแพร่ทั้งส่วนบุคคล หน่วยงานและสังคมทำให้สารสนเทศมีประโยชน์ และใช้งานได้กว้างขวางมากขึ้น เทคโนโลยีสารสนเทศรวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ที่จะรวบรวม จัดเก็บ ใช้งาน ส่งต่อ หรือสื่อสารระหว่างกัน นอกจากนี้การบริหารจัดการ ก็ถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา เพราะการบริหารงานบุคคลเป็นการดำเนินงานให้บุคคลได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณเป็นการดำเนินงานใช้งบประมาณให้เป็นไปตามความต้องการของหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายการบริหารงานทั่วไปเป็นการดำเนินงานเพื่ออำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติงานถูกต้องตามระเบียบการบริหารงานวิชาการเป็นการดำเนินงานการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด เพราะเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ผู้เรียน

จากผลการประชุมวิพากษ์ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เสร็จสิ้นลง ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของมติที่ประชุม คือ (1) หลักการและเหตุผล ได้เขียนให้กระชับขึ้น มีแนวคิด ทฤษฎีของนักการศึกษาเกี่ยวกับเครือข่ายและการบริหารจัดการ มารองรับในการดำเนินงานเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา (2) รูปแบบการบริหารจัดการ ได้เขียนโครงสร้างความสัมพันธ์ขององค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบให้ชัดเจน และ

(3) แนวทางการดำเนินงานได้เขียนให้มีทฤษฎีรองรับ ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติได้ ทำให้ได้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เพื่อนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบรูปแบบและประเมินรูปแบบ

6. การตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการประชุมสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) จำนวน 9 คน เพื่อตรวจสอบรูปแบบ และประเมินความเหมาะสมของรูปแบบตามเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ โดยดำเนินการในวันที่ 10 มกราคม 2563 ณ ห้องประชุมพระเทพสิทธิศาสตร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาทั้งสิ้น จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนารูปแบบ จำนวน 3 คน ด้านกำหนดนโยบาย จำนวน 3 คน และด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 3 คน นอกจากนี้ยังมีเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่รับลงทะเบียนผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา แจกเอกสาร และบันทึกภาพโดยผู้วิจัยเริ่มต้นการประชุมสัมมนาโดยการแนะนำตนเอง นำเสนอหัวข้อการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และวัตถุประสงค์ของการจัดประชุมสัมมนาในครั้งนี้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิรับทราบ หลังจากนั้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิช่วยกันตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ผลการประชุมสัมมนาฯ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะและข้อสังเกตเพิ่มเติมจากการประชุมสัมมนาฯ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะและข้อสังเกตทั่วไปเกี่ยวกับการวิจัย

1.1 โดยภาพรวมรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายที่นำเสนอที่ดีแล้ว เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้

1.2 คำนียามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย ต้องมีความชัดเจนและสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ข้อเสนอแนะและข้อสังเกตเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

2.1 บทนำ ผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่า บทนำ ให้ตัดออก คงเหลือหลักการและเหตุผล และวัตถุประสงค์ และให้เพิ่มเป้าหมายเข้าไปด้วย

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย ผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่า ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายมีความเหมาะสม เพราะผ่านการศึกษาขั้นตอนการสร้างเครือข่ายที่ประกอบด้วยขั้นตอนหลักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายชั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่ายชั้นสร้างพันธมิตรสัญญาร่วมกันชั้นบริหารจัดการการเครือข่ายชั้นพัฒนาและชั้นรักษาความสัมพันธ์จากนักวิชาการที่ได้นำมาใช้ในการพัฒนางานโดยใช้เครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 การดำเนินงานของเครือข่าย ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า แนวทางการดำเนินงานของเครือข่ายที่ประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่ายเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) คุณลักษณะที่ดีของสมาชิกและผู้นำเครือข่ายการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผลให้เขียนอยู่ในรูปเชิงปฏิบัติกิจกรรม ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ง่ายขึ้น โดยนำเอาปัจจัยทางการบริหารจัดการมาใช้ในการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนของเครือข่าย

2.4 ปัจจัยทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าการดำเนินงานของเครือข่ายที่นำเอาปัจจัยทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการบริหารจัดการ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การตระหนักและรับรู้ปัญหาเป็นแสดงออกถึงการรับรู้โดยการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาและประเมินทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อจัดการกับปัญหาหรือโอกาสที่เกิดขึ้นด้านที่ 2 คือ การวางแผนเป็นการกำหนดแผนงานและโครงการที่จะดำเนินการในอนาคตให้บรรลุเป้าหมาย โดยต้องกำหนดองค์กรหรือบุคคลที่รับผิดชอบและวิธีการดำเนินการชัดเจนด้านที่ 3 การปฏิบัติตามแผน เป็นการนำแผนไปสู่การปฏิบัติเป็นการนำโครงการ/กิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ในแผนไปดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายและกระบวนการสุดท้ายคือ การประเมินผล โรงเรียนต้องมีระบบการติดตามประเมินผลการทำงานด้านการผลิตและบริการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทราบข้อดีและข้อจำกัด เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาและปรับปรุงสิ่งที่บกพร่องให้ดีขึ้น โดยประเมินจากการรายงานผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน เพื่อจะได้แน่ใจว่าการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษานองความต้องการของครู นักเรียน และชุมชนได้ดีมากขึ้นน้อยเพียงไรมาขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามข้อข่าย/ภารกิจ งาน 4 ด้าน ประกอบด้วย การบริหารงานบุคคลด้านการบริหารงบประมาณด้านการบริหารงานทั่วไปด้านการบริหารวิชาการใน

ลักษณะของเครือข่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล และควรเขียนรายละเอียดวิธีการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนให้อยู่ในรูปแบบเชิงปฏิบัติกิจกรรมที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ง่ายขึ้น

2.5 การประเมินผลการใช้รูปแบบ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ากระบวนการประเมินรูปแบบสมบูรณ์และครอบคลุมแล้ว เพราะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบที่กำหนดไว้

2.6 เงื่อนไขความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าเงื่อนไขความสำเร็จควรปรับเพิ่มเงื่อนไขด้านการติดตาม ตรวจสอบ (Monitoring) ด้วย

นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ทำการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ หลังจากตรวจสอบรูปแบบแล้ว ซึ่งสรุปและวิเคราะห์ผลการประเมิน ดังตารางที่ 4.6 ดังนี้

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้

และด้านความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา

โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. หลักการและเหตุผล									
1.1 หลักการและเหตุผล	4.56	0.53	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
1.2 วัตถุประสงค์	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
1.3 เป้าหมาย	4.67	0.50	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
โดยรวม	4.67	0.48	มากที่สุด	4.74	0.45	มากที่สุด	4.78	0.42	มากที่สุด
2. กระบวนการ/ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย									
2.1 ชั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย	4.56	0.53	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
2.2 ชั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย	4.78	0.44	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
2.3 ชั้นสร้างพันธมิตรสัญญาร่วมกัน	4.67	0.50	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
2.4 ชั้นบริหารจัดการเครือข่าย	4.67	0.48	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

องค์ประกอบของรูปแบบการบริหาร จัดการคุณภาพการศึกษา	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
2.5 ชั้นพัฒนาและรักษา ความสัมพันธ์	4.56	0.53	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
โดยรวม	4.78	0.44	มากที่สุด	4.76	0.43	มากที่สุด	4.80	0.40	มากที่สุด
3. การดำเนินงานของเครือข่าย									
3.1 กิจกรรมสำคัญที่เสริม ประสิทธิภาพการดำเนิน ภารกิจของเครือข่าย	4.67	0.50	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
3.2 ขอบข่ายและภารกิจ การบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษาของเครือข่าย	4.89	0.33	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
3.3 เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิก เครือข่าย	4.67	0.50	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
3.4 กระบวนการเสริมสร้างพลัง อำนาจ (Empowerment)	4.56	0.53	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
3.5 คุณลักษณะที่ดีของสมาชิก และผู้นำ	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
3.6 เครือข่ายและการปฏิบัติงาน ของเครือข่าย การสะท้อนผล	4.78	0.44	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
โดยรวม	4.72	0.45	มากที่สุด	4.70	0.46	มากที่สุด	4.78	0.42	มากที่สุด
4. องค์ประกอบการบริหารจัดการ คุณภาพการศึกษา									
4.1 บุคลากร	4.78	0.44	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
4.2 งบประมาณ	4.56	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
4.3 วัสดุอุปกรณ์	4.89	0.33	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
4.4 เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.78	0.44	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
4.5 การบริหารจัดการ									
4.5.1 การตระหนักและรับรู้ปัญหา	4.89	0.33	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
4.5.2 การวางแผน	4.56	0.53	มากที่สุด	4.44	0.53	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
4.5.3 การปฏิบัติ	4.78	0.44	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
4.5.4 การประเมินผล	4.89	0.33	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
โดยรวม	4.76	0.43	มากที่สุด	4.67	0.47	มากที่สุด	4.81	0.40	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

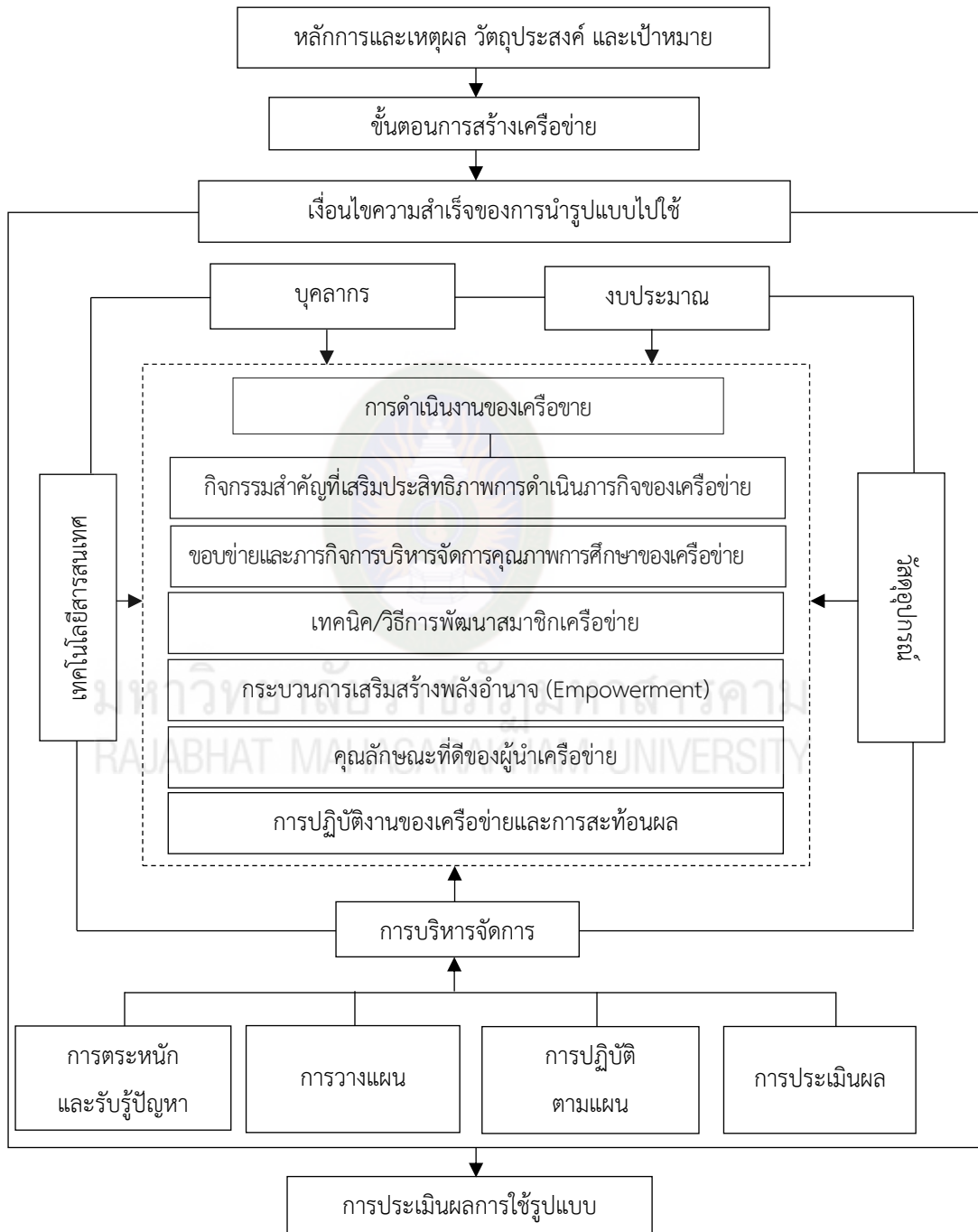
องค์ประกอบของรูปแบบการบริหาร จัดการคุณภาพการศึกษา	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
5. การประเมินรูปแบบ									
5.1 การประเมินผลคุณภาพนักเรียน	4.56	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
5.2 การประเมินผลคุณภาพครู	4.67	0.50	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
5.3 การประเมินผลคุณภาพการบริหารจัดการ	4.78	0.44	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
5.4 การประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครู	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
5.5 การประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน	4.67	0.50	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
โดยรวม	4.69	0.47	มากที่สุด	4.73	0.45	มากที่สุด	4.80	0.40	มากที่สุด
6. เงื่อนไขความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้	4.78	0.44	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
โดยภาพรวม	4.72	0.45	มากที่สุด	4.71	0.45	มากที่สุด	4.79	0.41	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผลประเมินรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 ด้านความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 และด้านความมีประโยชน์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79

ดังนั้น จากผลการตรวจสอบคุณภาพและประเมินรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเป็นประโยชน์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงทำให้ได้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ฉบับสมบูรณ์ ที่ประกอบด้วย

1. บทนำ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย
2. ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย ประกอบด้วย ชั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายชั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่ายชั้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน ชั้นบริหารจัดการการเครือข่ายชั้นพัฒนาและชั้นรักษาความสัมพันธ์
3. วิธีการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26
4. กระบวนการดำเนินงานของเครือข่ายเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่ายเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจคุณลักษณะที่ดีของสมาชิกและผู้นำเครือข่ายและการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล ซึ่งนำเอาปัจจัยทางการบริหารจัดการศึกษามาปฏิบัติในการดำเนินงานของเครือข่ายเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาที่ประกอบด้วย
 - 4.1 ด้านบุคลากร ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน
 - 4.2 ด้านงบประมาณ ได้แก่ การจัดแบ่งงบประมาณด้านการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน
 - 4.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ การวางแผนด้านวัสดุอุปกรณ์การจัดหาบำรุงรักษาซ่อมแซมรูปแบบในการใช้งาน และติดตามประเมินผล
 - 4.4 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ การนำเอาเทคโนโลยีมาใช้สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสารสนเทศ เช่น ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ทำให้สารสนเทศมีประโยชน์ และใช้งานได้กว้างขวางมากขึ้น รวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ สื่อสารระหว่างกัน
 - 4.5 ด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย วิธีการบริหารจัดการ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ประการ คือการตระหนักและรับรู้ปัญหา การวางแผน การปฏิบัติ การประเมินผล
5. การประเมินผลการใช้รูปแบบเป็นกระบวนการพิจารณาตัดสินที่เป็นระบบครอบคลุมถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ได้แก่ การประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการประเมินผลคุณภาพนักเรียน ครู การบริหารจัดการ และการสอบถามความพึงพอใจ

6. เงื่อนไขความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้ เป็นการกำหนดเงื่อนไขให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศาสนศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาดำเนินการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาตามการดำเนินงานของเครือข่าย

ภาพที่ 4.2 รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ฉบับสมบูรณ์

6. การสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยได้นำสาระองค์ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการสร้างเครือข่าย และองค์ประกอบของเครือข่ายเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมความเป็นไปได้ และควมมีประโยชน์ จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน มาสร้างเป็นคู่มือการดำเนินงานสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่จะนำไปทดลองใช้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งในคู่มือได้อธิบายถึงขั้นตอนของการดำเนินการตามกระบวนการปฏิบัติงานที่สำคัญของเครือข่ายและเพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนที่นำรูปแบบไปใช้ได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบนี้มากขึ้นผู้วิจัยจึงได้นำมาจัดทำเป็นคู่มือเพื่อให้ผู้นำรูปแบบไปใช้มีความเข้าใจชัดเจนและสามารถนำรูปแบบไปใช้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งมีส่วนประกอบที่สำคัญ ดังนี้

6.1 หลักการและเหตุผล

6.2 วัตถุประสงค์

6.3 เป้าหมาย

6.4 วิธีดำเนินงานตามรูปแบบ

6.5 ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายประกอบด้วย (1) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย (2) ขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย (3) ขั้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน (4) ขั้นบริหารจัดการเครือข่ายและ (5) ขั้นพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์

6.6 กระบวนการดำเนินงานของเครือข่ายเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่ายเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) คุณลักษณะที่ดีของสมาชิกและผู้นำเครือข่ายและการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล ซึ่งนำเอาปัจจัยทางการบริหารจัดการศึกษามาปฏิบัติในการดำเนินงานของเครือข่ายเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาที่

ประกอบด้วย บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศการบริหารจัดการโดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ประการ คือ การตระหนัก รับรู้ปัญหา การวางแผน การปฏิบัติ การประเมินผล

6.7 การประเมินผลการใช้รูปแบบ

6.8 เงื่อนไขความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้

หมายเหตุ. คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ปรากฏดังภาคผนวก จ)

จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 5 ท่าน ดำเนินการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

ตารางที่ 4.7 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพ

การศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		การแปลผล
		\bar{X}	S.D.	
1	ความชัดเจนของหลักการและเหตุผล	4.83	0.39	มากที่สุด
2	ความชัดเจนของเนื้อหาที่นำเสนอในคู่มือการใช้รูปแบบ	4.75	0.45	มากที่สุด
3	ความชัดเจนของวัตถุประสงค์	4.83	0.39	มากที่สุด
4	ความครอบคลุมของเนื้อหาที่นำเสนอ	4.67	0.49	มากที่สุด
5	ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้	4.83	0.39	มากที่สุด
6	ความเหมาะสมของการเรียงลำดับของเนื้อหา	4.75	0.45	มากที่สุด
7	การจัดรูปแบบการพิมพ์มีความเหมาะสม	4.67	0.49	มากที่สุด
8	อ่านแล้วเข้าใจง่ายและสะดวกในการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง	4.75	0.45	มากที่สุด
9	ประโยชน์สำหรับการนำไปใช้ในโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็ก	4.83	0.39	มากที่สุด
	รวม	4.77	0.42	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.7 เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมพบว่า คู่มือการดำเนินการตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่จัดทำขึ้น โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ “มากที่สุด” ($\bar{X} = 4.77$) และเมื่อพิจารณาตามรายการพบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับ “มากที่สุด” ทุกรายการ ได้แก่ (1) ความชัดเจนของหลักการและ

เหตุผล ($\bar{X} = 4.83$) (2) ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.83$) (3) มีประโยชน์สำหรับการนำไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาศึกษาขนาดเล็ก ($\bar{X} = 4.83$) (4) ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ($\bar{X} = 4.83$) (5) ความชัดเจนของเนื้อหาที่นำเสนอในคู่มือการดำเนินการตามรูปแบบ ($\bar{X} = 4.75$) (6) ความเหมาะสมของการเรียงลำดับของเนื้อหา ($\bar{X} = 4.75$) (7) อ่านแล้วเข้าใจง่ายและสะดวกในการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง ($\bar{X} = 4.75$) (8) การจัดรูปแบบการพิมพ์มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.67$) และ (9) ความครอบคลุมของเนื้อหาที่นำเสนอ ($\bar{X} = 4.67$)

ตอนที่ 4 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 กับโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 7 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนกุศตรังประชาสรรค์ โรงเรียนเขาใหญ่พิทยาสรรพ์ โรงเรียนกุทองพิทยาคม โรงเรียนโนนราษีวิทยา โรงเรียนโพนงามวิทยานุกูล โรงเรียนหนองม่วงวิทยาคาร โรงเรียนวังยาวศึกษาวิทย์ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 63 คน ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 119 คน นักเรียน จำนวน 140 คน ผู้ปกครองและชุมชน จำนวน 105 คน รวมจำนวน 448 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ซึ่งผลที่ได้จากการดำเนินการตามคู่มือการดำเนินการของรูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีดังนี้

1. การรวมกลุ่มเครือข่ายและการเลือกผู้นำ การดำเนินการรวมกลุ่มเครือข่ายของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เป็นการรวมกลุ่มกันเป็นเครือข่ายโดยคำนึงถึงความสะดวก ความพร้อมและด้วยความสมัครใจ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้ให้ผู้บริหารโรงเรียนที่ทำการทดลอง จำนวน 7 โรงเรียน คัดเลือกผู้นำเครือข่ายซึ่งผลการคัดเลือกผู้นำเครือข่ายคือ ผู้อำนวยการโรงเรียนโพนงามวิทยานุกูล

2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหา ผู้นำและสมาชิกเครือข่าย ดำเนินการวิเคราะห์บริบทและวินิจฉัยโรงเรียนโดยใช้เทคนิค SWOT analysis เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคตามขอบข่ายภารกิจการบริหารงานของโรงเรียน ได้แก่ (1) การบริหารงานวิชาการ ได้แก่ (1.1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

(1.2) การวางแผนงานด้านวิชาการ (1.3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (1.4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (1.5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (1.6) การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (1.7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (1.8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ (1.9) การนิเทศการศึกษา (1.10) การแนะแนว (1.11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (1.12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ (1.13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น (1.14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (1.15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา (1.16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาและ (1.17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ ได้แก่ (2.1) การจัดทำแผนงบประมาณ (2.2) การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรร (2.3) การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร (2.4) การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ (2.5) การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ (2.6) การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ (2.7) การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ (2.8) การระดมทรัพยากรการลงทุนเพื่อการศึกษา (2.9) การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา (2.10) การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา (2.11) การวางแผนพัสดุ (2.12) การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้าง (2.13) การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ (2.14) การจัดหาพัสดุ (2.15) การควบคุมดูแล บำรุงรักษา จำหน่ายพัสดุ (2.16) การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน (2.17) การเบิกเงินจากคลัง (2.18) การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน (2.19) การนำเงินส่งคลัง (2.20) การจัดทำบัญชีการเงิน (2.21) การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน (2.22) การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน (3) ด้านการบริหารงานบุคคล ได้แก่ (3.1) การวางแผนอัตรากำลัง (3.2) การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (3.3) การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง (3.4) การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (3.5) การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน (3.6) การลาทุกประเภท (3.7) การประเมินผลการปฏิบัติงาน (3.8) การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ (3.9) การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน (3.10) การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ (3.11) การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (3.12) การออกจากราชการ (3.13) การจัดระบบและการจัดทำ

ทะเบียนประวัติ (3.14) การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ (3.15) การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (3.16) การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ (3.17) การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ (3.18) การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (3.19) การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต (3.20) การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (4) ด้านการบริหารงานทั่วไป ได้แก่ (4.1) การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ (4.2) การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา (4.3) การวางแผนการบริหารงานการศึกษา (4.4) งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน (4.5) การจัดระบบการบริหาร พัฒนาองค์กร (4.6) การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน (4.7) งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (4.8) การดำเนินงานธุรการ (4.9) การดูแลอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม (4.10) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน (4.11) การรับนักเรียน (4.12) การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา (4.13) การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย (4.14) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา (4.15) การทัศนศึกษา (4.16) งานกิจการนักเรียน (4.17) การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา (4.18) การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่น (4.19) งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น (4.20) การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน (4.21) แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

3. การระบุเป้าหมาย ผู้นำเครือข่ายและสมาชิกได้ร่วมกันพิจารณาวิสัยทัศน์พันธกิจและเป้าประสงค์ของเครือข่ายร่วมกัน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 วิสัยทัศน์ (Vision) “เครือข่ายโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนให้เป็นคนดีมีความรู้ความสามารถ รู้ทันเทคโนโลยี มีทักษะในการดำเนินชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

3.2 พันธกิจ (Mission) ประกอบด้วย (1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาให้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู (2) พัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน (3) รณรงค์ให้ผู้ปกครอง ชุมชนภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (4) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการที่มีส่วนร่วมของผู้ปกครองชุมชนภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่น (5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (6) ส่งเสริมการพัฒนา

เทคโนโลยีทางการศึกษาและ (7) ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมในการพัฒนาทักษะในการดำรงชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 เป้าประสงค์ (Goals) ประกอบด้วย (1) นักเรียน มีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่านและการค้นคว้า สามารถแสวงหา ความรู้ด้วยตัวเอง เป็นคนดีมีคุณธรรมรู้จักคิดวิเคราะห์ มีทักษะการดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้สร้างงานสร้างอาชีพสามารถนำเสนอผลงานได้อย่างสร้างสรรค์สืบสานวิถีวัฒนธรรมไทยอย่างมั่นใจในตัวเอง (2) ครูมีทักษะวิชาชีพในการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสมกับนักเรียน มีความกระตือรือร้น สนใจใฝ่ใจดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามศักยภาพอย่างเต็มกำลังความสามารถ (3) ผู้บริหาร เป็นผู้นำในการบริหารเปลี่ยนแปลงให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดี มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาวิชาการ หลักสูตรนวัตกรรม และกระบวนการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (4) โรงเรียน เป็นโรงเรียนขั้นดี มีคุณภาพ มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อบอุ่นปลอดภัยเอื้อต่อการเรียนรู้ มีเอกลักษณ์อันโดดเด่นเป็นต้นแบบของการปฏิรูปการศึกษาที่แท้จริงซึ่งเกิดจากการร่วมคิดร่วมปฏิบัติร่วมพัฒนา ร่วมสนับสนุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาสังคมและ (5) ผู้ปกครองและชุมชน ให้การยอมรับ เชื่อถือมีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของและสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน

4. การวางแผนและกำหนดแผนกลยุทธ์ ผู้นำและสมาชิกเครือข่ายได้กำหนดกลยุทธ์ของเครือข่าย ได้ 5 กลยุทธ์ ได้แก่

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะที่พึงประสงค์และทักษะการดำรงชีวิตได้ตามศักยภาพ

กลยุทธ์ที่ 2 ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความเป็นไทยและวิถีชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 3 สร้างเสริมศักยภาพของบุคลากรทุกระดับให้เป็นมืออาชีพ มีทักษะในการปฏิบัติงานสามารถจัดการกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มสมรรถนะของโรงเรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อจัดการกระบวนการเรียนรู้และบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ระดมสรรพกำลังสร้างภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์ที่เข้มแข็ง อันเกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชนองค์กร ประชาสังคมในรูปแบบของผู้อุปถัมภ์และผู้ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมพัฒนา และร่วมประเมินผล

ดังนั้นมีการดำเนินการวางแผนและกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนงาน โครงการที่เกิดจากการดำเนินงานของกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือทั้ง 7 โรงเรียน ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 กลยุทธ์ แผนงาน โครงการ ที่เกิดจากกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ ทั้ง 7 โรงเรียน

กลยุทธ์	แผนงาน	โครงการ	ผู้เกี่ยวข้อง
1. พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะที่พึงประสงค์และทักษะการดำรงชีวิตได้ตามศักยภาพ	งานวิชาการ งานงบประมาณ	1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ 2. การพัฒนาระบบการนิเทศติดตาม และประเมินผลเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	1. ผู้บริหาร 2. ศึกษานิเทศก์ 3. ครู 4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรม ความเป็นไทย และวิถีชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	งานวิชาการ งานงบประมาณ	การพัฒนาการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1. ผู้บริหาร 2. ศึกษานิเทศก์ 3. ครู 4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. สร้างเสริมศักยภาพของบุคลากรทุกระดับ ให้เป็นมืออาชีพ มีทักษะในการปฏิบัติงาน สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา	งานบุคคล งานบริหารทั่วไป งานงบประมาณ	การพัฒนาบุคลากร	1. ผู้บริหาร 2. ศึกษานิเทศก์ 3. ครู 4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. เพิ่มสมรรถนะของโรงเรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้และบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน	งานวิชาการ งานงบประมาณ	การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	1. ผู้บริหาร 2. ศึกษานิเทศก์ 3. ครู 4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(ต่อ)

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

กลยุทธ์	แผนงาน	โครงการ	ผู้เกี่ยวข้อง
5. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ระดมสรรพกำลังสร้างภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์ ที่เข้มแข็ง อันเกิดจากการมีส่วนร่วมของ ชุมชนองค์กร ประชาสังคมในรูปแบบของ ผู้อุปถัมภ์และผู้ร่วมคิดร่วมปฏิบัติ ร่วม พัฒนา และร่วมประเมินผล	งานบุคคล งานบริหารทั่วไป งานงบประมาณ	การพัฒนาระบบบริหารจัดการ การศึกษาคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็ก	1. ผู้บริหารสถานศึกษา 2. ศึกษานิเทศก์ 3. ครู 4. คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

หมายเหตุ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ได้นำโครงการ ทั้ง 6 โครงการ ไปบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2562

5. การจัดทำแผนปฏิบัติการและจัดสรรงบประมาณ ผู้นำและสมาชิกเครือข่ายได้ร่วมกันพิจารณาแผนปฏิบัติการจัดสรรงบประมาณตามโครงการทั้ง 6 โครงการซึ่งงบประมาณได้มาจากงบประมาณของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่ได้รับจัดสรรมาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

6. การปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ เมื่อผู้นำเครือข่าย ซึ่งมีผู้บริหารโรงเรียนโพชนามวิทยานุกูล เป็นผู้นำเครือข่าย และผู้บริหารโรงเรียน 6 โรงเรียนเป็นสมาชิกเครือข่าย ได้จัดทำแผน/โครงการตามแผนปฏิบัติการแล้วจึงได้ดำเนินการตามแผนงาน/โครงการที่เครือข่ายได้กำหนดไว้ทั้ง 6 โครงการ โดยได้ดำเนินการ ทั้ง 7 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2562 ระหว่างวันที่ 15 มกราคม 2563 - 31 มีนาคม พ.ศ. 2563 ผลการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ ของโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้ง 7 โรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

6.1 โรงเรียนเขว้าใหญ่พิทยาสรรค์ได้ปรับปรุงหลักสูตรที่เน้นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความเป็นไทยและวิถีชีวิตและพัฒนาศักยภาพของครูให้เป็นมืออาชีพ มีทักษะในการปฏิบัติงาน สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

6.2 โรงเรียนหนองม่วงวิทยาสามารถปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการสอน วัสดุอุปกรณ์ วิธีสอน รวมทั้งการประเมินผล นอกจากนี้โรงเรียนยังได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้และการบริหารจัดการ

6.3 โรงเรียนโนนราษีวิทยาได้พัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและเน้นปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ความเป็นไทยและวิถีชีวิตให้กับนักเรียน จัดทำยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนโรงเรียนเพื่อยกระดับและพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้สภาพบริบทความพร้อม และความต้องการ

ของชุมชนเป็นฐาน นอกจากนี้ยังมีการระดมสรรพกำลังสร้างภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์ที่เข้มแข็ง อันเกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชน

6.4 โรงเรียนกุ่ทองพิทยาคมได้พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะที่พึงประสงค์และทักษะการดำรงชีวิตได้ตามศักยภาพมีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ความเป็นไทยและวิถีชีวิตของนักเรียน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการสร้างเสริมศักยภาพของครูให้เป็นมืออาชีพ มีทักษะในการปฏิบัติงานสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้และบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนและเน้นการระดมสรรพกำลังสร้างภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์ที่เข้มแข็ง อันเกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชน

6.5 โรงเรียนโพนงามพิทยานุกูลได้จัดอบรมครูสร้างความตระหนักและให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ รวมทั้งมีการบูรณาการนำเอา ICT มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนหลายรูปแบบ เช่น การสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วย (Computer Assisted Instruction) การเรียนในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (E - Learning) การเรียนโดยใช้การสื่อสารทางไกล (Distance Learning) เป็นต้น

6.6 โรงเรียนวังยาวศึกษาวิทย์ได้วางแผนเพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรโดยใช้สื่อ ICT ในการจัดการเรียนการสอนที่ยึดคุณธรรมจริยธรรม ความเป็นไทยและวิถีชีวิต เช่น การสอนแบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV/DLIT) และมีการสับเปลี่ยนครูทดแทนสาขาที่ขาดแคลนมีการสร้างขวัญและกำลังใจเปิดโอกาสให้ครูได้รับในการพัฒนาเอง

6.7 โรงเรียนกุดรังประชาสรรค์ได้ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนและความต้องการของนักเรียน มีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ความเป็นไทยและวิถีชีวิต โดยมีการบริหารจัดการโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ในการยกระดับการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

7. การประเมินผล เมื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการแล้วจึงได้แต่งตั้งกรรมการประเมินโครงการ 6 โครงการ เพื่อสรุปและรายงานผลการดำเนินงานของเครือข่าย ด้านขั้นตอนการสร้างเครือข่ายด้านการดำเนินงานของเครือข่ายและ

ด้านกระบวนการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่ายก่อนและหลังการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายปรากฏดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ผลการประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ด้านผลที่เกิดจากขั้นตอนการสร้างเครือข่าย

รายการปฏิบัติ	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินการ			หลังดำเนินการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ชั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย						
1.1 ผู้บริหารสร้างความตระหนักแก่สมาชิกในองค์กรเพื่อการพัฒนา	3.29	0.45	ปานกลาง	4.63	0.56	มากที่สุด
1.2 การสร้างความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง	3.36	0.48	ปานกลาง	4.58	0.56	มากที่สุด
1.3 การสร้างความซื่อสัตย์และจริงจังต่อกันและกันของสมาชิก	3.35	0.48	ปานกลาง	4.55	0.59	มากที่สุด
1.4 สมาชิกเข้าร่วมเครือข่ายด้วยความเต็มใจ	3.14	0.35	ปานกลาง	4.53	0.77	มากที่สุด
1.5 สมาชิกยอมรับในวัฒนธรรมองค์กรร่วมกัน	3.40	0.49	ปานกลาง	4.51	0.58	มากที่สุด
1.6 สมาชิกตระหนักถึงความสำคัญของเครือข่ายอยู่เสมอ	3.37	0.48	ปานกลาง	4.61	0.55	มากที่สุด
1.7 เครือข่ายมีความพร้อมและมีการเตรียมกลุ่มหรือเตรียมเครือข่าย	3.39	0.49	ปานกลาง	4.57	0.54	มากที่สุด
1.8 กลุ่มบุคคล หน่วยงาน องค์กรที่จะรวมตัวเป็นเครือข่าย	3.44	0.50	ปานกลาง	4.52	0.56	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.34	0.47	ปานกลาง	4.56	0.59	มากที่สุด
2. ชั้นประสานหน่วยงาน/องค์กร เครือข่าย						
2.1 มีการประชาสัมพันธ์แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ทักษะ	3.38	0.49	ปานกลาง	4.54	0.57	มากที่สุด
2.2 มีการเชื่อมโยงสมาชิกที่ไม่มีโอกาสติดต่อกันเพื่อให้เข้ากันได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	3.40	0.49	ปานกลาง	4.51	0.58	มากที่สุด
2.3 มีการสื่อสารให้สมาชิกเครือข่ายสนใจทำกิจกรรมร่วมกัน	3.29	0.45	ปานกลาง	4.63	0.56	มากที่สุด
2.4 มีการชี้ให้สมาชิกเครือข่ายเห็นสภาพปัญหาและประเด็นการ พัฒนาร่วมกัน	3.37	0.48	ปานกลาง	4.55	0.56	มากที่สุด
2.5 มีการประสานหน่วยงาน/ องค์กรเครือข่ายที่เป็นแหล่ง วิชาการ	3.35	0.48	ปานกลาง	4.57	0.59	มากที่สุด
2.6 เสนอโครงการความร่วมมือเพื่อการแบ่งปันทักษะและ ประสบการณ์แก่เครือข่าย	3.15	0.36	ปานกลาง	4.52	0.75	มากที่สุด
2.7 กำหนดและสร้างข้อตกลงเป็นพันธสัญญาร่วมกัน	3.35	0.48	ปานกลาง	4.53	0.58	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินการ			หลังดำเนินการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
2.8 สมาชิกเครือข่ายมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีความจริงใจ ต่อเพื่อนร่วมงานในเครือข่าย	3.38	0.49	ปานกลาง	4.56	0.56	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.33	0.47	ปานกลาง	4.55	0.60	มากที่สุด
3. ชั้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน						
3.1 สมาชิกเครือข่ายกำหนดวัตถุประสงค์และข้อตกลงในการทำงานร่วมกัน	3.37	0.48	ปานกลาง	4.57	0.56	มากที่สุด
3.2 มีเครือข่ายมีการดำเนินการแบบมีส่วนร่วม	3.39	0.49	ปานกลาง	4.58	0.54	มากที่สุด
3.3 มีการกำหนดบทบาทของสมาชิกให้ชัดเจน	3.44	0.50	ปานกลาง	4.62	0.53	มากที่สุด
3.4 สมาชิกสร้างส่งเสริมและดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีต่อกัน	3.38	0.49	ปานกลาง	4.54	0.57	มากที่สุด
3.5 มีการสื่อสารแบบสองทางและสื่อสารอย่างทั่วถึง	3.36	0.48	ปานกลาง	4.60	0.54	มากที่สุด
3.6 สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบ	3.35	0.48	ปานกลาง	4.55	0.56	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.38	0.49	ปานกลาง	4.58	0.55	มากที่สุด
4. ชั้นบริหารจัดการเครือข่าย						
4.1 การวางแผนและการกำหนดนโยบายขององค์กรมีความชัดเจน	3.29	0.45	ปานกลาง	4.63	0.56	มากที่สุด
4.2 การนำแผนสู่การปฏิบัติทุกระดับเป็นไปตามขั้นตอน และระยะเวลาที่กำหนด	3.35	0.48	ปานกลาง	4.58	0.56	มากที่สุด
4.3 การบริหารจัดการมีระบบ ระเบียบ และแบบแผนที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา	3.34	0.47	ปานกลาง	4.61	0.57	มากที่สุด
4.4 เครือข่ายมีการสื่อสารระหว่างผู้นำกับสมาชิกเครือข่ายอย่างหลากหลายรูปแบบ	3.15	0.36	ปานกลาง	4.63	0.72	มากที่สุด
4.5 การจัดระบบ และการพัฒนาฐานข้อมูลในการบริหารและการจัดการช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นอย่างดี	3.27	0.44	ปานกลาง	4.59	0.56	มากที่สุด
4.6 การส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนได้อย่างเหมาะสม	3.37	0.48	ปานกลาง	4.63	0.54	มากที่สุด
4.7 การสร้างขวัญ แรงจูงใจ และค่านิยมให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ ความสามารถและศักยภาพของตน	3.39	0.49	ปานกลาง	4.55	0.56	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินการ			หลังดำเนินการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4.8 การควบคุมตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการบริหารจัดการเครือข่าย	3.44	0.50	ปานกลาง	4.57	0.54	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.32	0.47	ปานกลาง	4.60	0.58	มากที่สุด
5. ขั้นพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์						
5.1 เครือข่ายมีการสร้างนวัตกรรมใหม่และการจัดการความรู้ที่ต่อเนื่อง	3.38	0.49	ปานกลาง	4.59	0.56	มากที่สุด
5.2 สมาชิกในเครือข่ายต้องมีความสัมพันธ์ต่อกันในลักษณะของกัลยาณมิตรที่แท้จริง	3.40	0.49	ปานกลาง	4.60	0.56	มากที่สุด
5.3 เครือข่ายมีการส่งเสริมให้สมาชิกมีอิสระในความคิด ให้เกียรติกัน ยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน	3.29	0.45	ปานกลาง	4.73	0.51	มากที่สุด
5.4 เครือข่ายมีการเสริมสร้างวัฒนธรรมเครือข่าย	3.36	0.48	ปานกลาง	4.55	0.56	มากที่สุด
5.5 องค์กรเครือข่ายมีการสนับสนุนและเสริมสร้างกิจกรรมสาธารณะและเวทีแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สรุปและทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน	3.35	0.48	ปานกลาง	4.61	0.57	มากที่สุด
5.6 มีการสร้างบรรยากาศแบบพลังเกื้อกูล สามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและมีกระบวนการทำงานที่เชื่อมโยงประสานจุดเล็กและขยายไปสู่หน่วยใหญ่	3.15	0.36	ปานกลาง	4.52	0.79	มากที่สุด
5.7 มีการเสริมสร้างผู้นำรุ่นใหม่ในเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง	3.40	0.49	ปานกลาง	4.58	0.57	มากที่สุด
5.8 มีการให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาภายในเครือข่าย	3.38	0.49	ปานกลาง	4.57	0.56	มากที่สุด
5.9 เครือข่ายมีการบริหารจัดการข้อมูลที่ทันสมัยและเหมาะสมกับการใช้งาน	3.37	0.48	ปานกลาง	4.62	0.55	มากที่สุด
5.10 มีการรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างสมาชิกเครือข่ายทุกระดับให้มีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นต่อกัน	3.39	0.49	ปานกลาง	4.55	0.56	มากที่สุด
5.11 เครือข่ายมีการกำหนดและสร้างระบบแรงจูงใจในการทำงาน	3.44	0.50	ปานกลาง	4.56	0.55	มากที่สุด
5.12 เครือข่ายต้องส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศและมีการสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ ๆ	3.38	0.49	ปานกลาง	4.54	0.57	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.36	0.48	ปานกลาง	4.59	0.58	มากที่สุด
โดยภาพรวม	3.35	0.48	ปานกลาง	4.58	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.9 ผลการประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ด้านผลที่เกิดจากขั้นตอนการสร้างเครือข่าย ก่อนการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.35$) เมื่อพิจารณาเป็น ด้านพบว่า ทุกด้านมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ด้านชั้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน ($\bar{X} = 3.38$) รองลงมาคือ ด้านชั้นพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.38$) และด้านชั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย ($\bar{X} = 3.34$) ตามลำดับ ส่วนหลัง การดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) เมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ทุกด้านมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดโดยเรียงคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ด้านชั้นบริหารจัดการเครือข่าย ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมาคือ ด้านชั้นพัฒนา รักษาความสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.59$) และด้านชั้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน ($\bar{X} = 4.58$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ผลการประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ด้านผลที่เกิดจากการดำเนินงานของเครือข่าย

รายการปฏิบัติ	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินการ			หลังดำเนินการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการภารกิจของ เครือข่าย						
1.1 การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม	3.38	0.49	ปานกลาง	4.62	0.49	มากที่สุด
1.2 การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย	3.35	0.48	ปานกลาง	4.65	0.48	มากที่สุด
1.3 การมีปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน	3.15	0.36	ปานกลาง	4.85	0.36	มากที่สุด
1.4 การติดต่อสื่อสารที่หลากหลายวิธี	3.40	0.49	ปานกลาง	4.60	0.49	มากที่สุด
1.5 การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ และการปรับตัว	3.37	0.48	ปานกลาง	4.63	0.48	มากที่สุด
1.6 การพัฒนากิจกรรมและความเคลื่อนไหวทางการศึกษา	3.39	0.49	ปานกลาง	4.61	0.49	มากที่สุด
1.7 การพัฒนาสมาชิกเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง	3.44	0.50	ปานกลาง	4.56	0.50	มากที่สุด
1.8 การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน	3.38	0.49	ปานกลาง	4.62	0.49	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.36	0.48	ปานกลาง	4.64	0.48	มากที่สุด
2. ขอบข่ายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย						
2.1 การบริหารงานวิชาการ						
2.1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.36	0.48	ปานกลาง	4.64	0.48	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินการ			หลังดำเนินการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
2.1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.29	0.45	ปานกลาง	4.71	0.45	มากที่สุด
2.1.3 การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอก โรงเรียน	3.34	0.47	ปานกลาง	4.66	0.47	มากที่สุด
2.1.4 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อ การประเมินภายนอก	3.35	0.48	ปานกลาง	4.65	0.48	มากที่สุด
2.1.5 การแนะแนวการศึกษา	3.15	0.36	ปานกลาง	4.85	0.36	มากที่สุด
2.1.6 การนิเทศการศึกษา	3.37	0.48	ปานกลาง	4.63	0.48	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.31	0.46	ปานกลาง	4.69	0.46	มากที่สุด
2.2 การบริหารงบประมาณ						
2.2.1 การส่งเสริมและระดมทุนการศึกษาและทุนเพื่อ พัฒนาสถานศึกษา	3.35	0.48	ปานกลาง	4.65	0.48	มากที่สุด
2.2.2 การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร	3.37	0.48	ปานกลาง	4.63	0.48	มากที่สุด
2.2.3 การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ	3.29	0.46	ปานกลาง	4.55	0.50	มากที่สุด
2.2.4 การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากร ทางการศึกษา	3.25	0.43	ปานกลาง	4.72	0.45	มากที่สุด
2.2.5 การหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน	3.34	0.48	ปานกลาง	4.66	0.48	มากที่สุด
2.2.6 การประสานร่วมมือกับผู้รับผิดชอบแหล่งทรัพยากร ทางการศึกษา	3.30	0.46	ปานกลาง	4.70	0.46	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.32	0.47	ปานกลาง	4.65	0.48	มากที่สุด
2.3 การบริหารงานบุคคล						
2.3.1 การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	3.29	0.45	ปานกลาง	4.71	0.45	มากที่สุด
2.3.2 การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคคล	3.36	0.48	ปานกลาง	4.65	0.48	มากที่สุด
2.3.3 การส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมครู	3.35	0.48	ปานกลาง	4.64	0.48	มากที่สุด
2.3.4 การส่งเสริมให้บุคลากรครูมีวิทยฐานะสูงขึ้น	3.14	0.35	ปานกลาง	4.86	0.35	มากที่สุด
2.3.5 การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล	3.40	0.49	ปานกลาง	4.60	0.49	มากที่สุด
2.3.6 การประเมินผลการปฏิบัติงานที่นำเอาการพัฒนา วิชาชีพมามีส่วนเกี่ยวข้อง	3.37	0.48	ปานกลาง	4.63	0.48	มากที่สุด
2.3.7 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	3.39	0.49	ปานกลาง	4.61	0.49	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.33	0.47	ปานกลาง	4.67	0.47	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินการ			หลังดำเนินการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
2.4 การบริหารงานบริหารทั่วไป						
2.4.1 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา	3.44	0.50	ปานกลาง	4.56	0.50	มากที่สุด
2.4.2 การบริการ/สนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา	3.38	0.49	ปานกลาง	4.62	0.49	มากที่สุด
2.4.3 การประสานงานเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง	3.40	0.49	ปานกลาง	4.60	0.49	มากที่สุด
2.4.4 การจัดระบบควบคุมภายใน	3.29	0.45	ปานกลาง	4.71	0.45	มากที่สุด
2.4.5 การประเมินสถานศึกษาและรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.43	0.50	ปานกลาง	4.57	0.50	มากที่สุด
2.4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน	3.39	0.49	ปานกลาง	4.61	0.49	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.39	0.49	ปานกลาง	4.61	0.49	มากที่สุด
3. เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย						
3.1 การศึกษาดูงาน	3.36	0.48	ปานกลาง	4.64	0.48	มากที่สุด
3.2 การฝึกอบรม/การประชุมเชิงปฏิบัติการ	3.29	0.45	ปานกลาง	4.71	0.45	มากที่สุด
3.3 การพัฒนาบุคลากรด้วย ICT	3.41	0.49	ปานกลาง	4.59	0.49	มากที่สุด
3.4 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)	3.34	0.48	ปานกลาง	4.66	0.48	มากที่สุด
3.5 การนิเทศแบบ Coaching & Mentoring	3.23	0.42	ปานกลาง	4.77	0.42	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.32	0.47	ปานกลาง	4.68	0.47	มากที่สุด
4. กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจของเครือข่าย						
4.1 การปรับปรุงโครงสร้างองค์การ	3.38	0.49	ปานกลาง	4.62	0.49	มากที่สุด
4.2 การปรับปรุง ระบบการทำงานในองค์กร	3.35	0.48	ปานกลาง	4.65	0.48	มากที่สุด
4.3 การให้แรงจูงใจกับผู้ปฏิบัติงาน	3.15	0.36	ปานกลาง	4.85	0.36	มากที่สุด
4.4 การส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือในองค์กร	3.40	0.49	ปานกลาง	4.60	0.49	มากที่สุด
4.5 การสร้างภาวะผู้นำให้กับผู้ปฏิบัติงาน	3.37	0.48	ปานกลาง	4.63	0.48	มากที่สุด
4.6 การดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	3.39	0.49	ปานกลาง	4.61	0.49	มากที่สุด
4.7 การสร้างทีมงาน	3.44	0.50	ปานกลาง	4.56	0.50	มากที่สุด
4.8 การนำเข้าข้อมูลสารสนเทศ	3.38	0.49	ปานกลาง	4.62	0.49	มากที่สุด
4.9 การจัดบรรยากาศการทำงานในองค์กร	3.35	0.48	ปานกลาง	4.65	0.48	มากที่สุด
4.10 การสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น	3.15	0.36	ปานกลาง	4.85	0.36	มากที่สุด
4.11 การสร้างวัฒนธรรมที่ดีในองค์กร	3.40	0.49	ปานกลาง	4.60	0.49	มากที่สุด
4.12 การประเมินและปรับปรุง	3.37	0.48	ปานกลาง	4.63	0.48	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.34	0.48	ปานกลาง	4.66	0.48	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินการ			หลังดำเนินการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
5. คุณลักษณะที่ดีของสมาชิกและผู้นำเครือข่าย						
5.1 มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูง	3.42	0.49	ปานกลาง	4.58	0.49	มากที่สุด
5.2 มีความรับผิดชอบสูง	3.39	0.49	ปานกลาง	4.61	0.49	มากที่สุด
5.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.38	0.49	ปานกลาง	4.62	0.49	มากที่สุด
5.4 ความเป็นประชาธิปไตย	3.29	0.45	ปานกลาง	4.71	0.45	มากที่สุด
5.5 มีมนุษยสัมพันธ์จริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน	3.44	0.50	ปานกลาง	4.56	0.50	มากที่สุด
5.6 มีความสามารถในการสื่อความคิด	3.40	0.49	ปานกลาง	4.60	0.49	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.38	0.49	ปานกลาง	4.62	0.49	มากที่สุด
6. การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล						
6.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหา	3.29	0.45	ปานกลาง	4.73	0.44	มากที่สุด
6.2 การระบุเป้าหมาย	3.36	0.48	ปานกลาง	4.65	0.48	มากที่สุด
6.3 การจัดทำแผนกลยุทธ์	3.35	0.48	ปานกลาง	4.75	0.43	มากที่สุด
6.4 การจัดทำแผนปฏิบัติการ/จัดสรรงบประมาณ	3.50	0.50	ปานกลาง	4.86	0.35	มากที่สุด
6.5 การปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์	3.40	0.49	ปานกลาง	4.69	0.46	มากที่สุด
6.6 การตรวจสอบและประเมินผลกระบวนการปฏิบัติงาน	3.37	0.48	ปานกลาง	4.63	0.48	มากที่สุด
6.7 การควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategic Control)	3.39	0.49	ปานกลาง	4.66	0.48	มากที่สุด
6.8 การประเมินผลความสำเร็จของการปฏิบัติงาน	3.44	0.50	ปานกลาง	4.64	0.48	มากที่สุด
6.9 การประเมินผลโครงการและการรายงานผล	3.38	0.49	ปานกลาง	4.66	0.47	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.39	0.49	ปานกลาง	4.70	0.46	มากที่สุด
โดยเฉลี่ยรวม	3.29	0.45	ปานกลาง	4.66	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.10 ผลการประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ด้านผลที่เกิดจากการดำเนินงานของเครือข่าย ก่อนการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ทุกด้านมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ด้านการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล ($\bar{X} = 3.39$) รองลงมาคือ ด้านเครือข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย งานบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 3.39$) ด้านคุณลักษณะที่ดีของสมาชิกและผู้นำเครือข่าย ($\bar{X} = 3.38$) ตามลำดับ ส่วนหลังการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) เมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ทุกด้านมีผลการปฏิบัติอยู่ใน

ระดับมากที่สุด โดยเรียงคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ด้านการปฏิบัติงานของเครือข่าย และการสะท้อนผล ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมาคือ ด้านขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา ของเครือข่าย ด้านการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.69$) และด้านเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ($\bar{X} = 4.68$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 ผลการประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านผลที่เกิดจากกระบวนการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา

รายการปฏิบัติ	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินการ			หลังดำเนินการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านบุคลากร						
1.1 มีการบริหารงานบุคคลตามโครงสร้างและแผนงานที่ชัดเจน	2.61	0.90	ปานกลาง	4.63	0.56	มากที่สุด
1.2 มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ และภารกิจของบุคคลเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน	2.73	0.95	ปานกลาง	4.58	0.56	มากที่สุด
1.3 มีการกำหนดคุณลักษณะของบุคลากรแต่ละหน่วยหรือแผนก มีความเหมาะสมกับความรู้ ทักษะ ความชำนาญ และความสามารถเฉพาะด้านของบุคลากร	2.75	0.95	ปานกลาง	4.55	0.59	มากที่สุด
1.4 มีการส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการศึกษาการฝึกอบรม	2.47	0.73	ปานกลาง	4.50	0.78	มาก
1.5 มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ และทักษะให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงจะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล	2.85	0.97	ปานกลาง	4.51	0.58	มากที่สุด
1.6 มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการทำวิจัยด้านวิชาการและวิชาชีพ	2.78	0.96	ปานกลาง	4.55	0.57	มากที่สุด
1.7 มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรทางวิชาการให้เหมาะสมกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนางาน	2.81	0.97	ปานกลาง	4.55	0.56	มากที่สุด
1.8 มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรตามความเหมาะสมและความต้องการของหน่วยงาน	2.90	0.98	ปานกลาง	4.50	0.56	มาก
1.9 มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรตามความเหมาะสมและความต้องการของตนเอง	2.80	0.96	ปานกลาง	4.54	0.57	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	2.74	0.94	ปานกลาง	4.55	0.60	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินการ			หลังดำเนินการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
2. ด้านงบประมาณ						
2.1 มีการจัดโครงสร้างการเงินและบัญชีอย่างถูกต้องตามระเบียบและข้อบังคับที่กำหนดไว้ตามระเบียบการคลัง	2.85	0.97	ปานกลาง	4.51	0.58	มากที่สุด
2.2 มีการจัดสรรและสนับสนุนงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนโครงการ/แผนงาน และการศึกษาวิจัย มีความเหมาะสมเป็นธรรมเนียม	2.61	0.90	ปานกลาง	4.63	0.56	มากที่สุด
2.3 มีการจัดการทรัพยากร และสภาพแวดล้อมขององค์กรเอื้อต่อการสร้างรายได้ เช่น การเปิดสถานที่บางส่วนเป็นสถานที่จัดการประชุมสัมมนา และการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ	2.80	0.96	ปานกลาง	4.55	0.56	มากที่สุด
2.4 มีการวางระบบบัญชีและการเงิน ตลอดจนการบันทึกหลักฐานและรายละเอียดงบประมาณตามระเบียบวิธีที่สามารถพิสูจน์ตรวจสอบได้และเป็นปัจจุบัน	2.75	0.00	ปานกลาง	4.53	0.00	มากที่สุด
2.5 มีการกำกับดูแล การควบคุม และการจูงใจเพื่อการใช้ทรัพยากรบริหารที่เป็นเงินและพัสดุในการจัดการศึกษาอย่างประหยัดคุ้มค่า	2.52	0.76	ปานกลาง	4.54	0.76	มากที่สุด
2.6 มีการกำหนดกฎ ระเบียบ และขั้นตอนในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการพัฒนาองค์กรตามแผนยุทธศาสตร์มีความชัดเจน	2.85	0.97	ปานกลาง	4.52	0.58	มากที่สุด
2.7 มีการบริหารระบบการเงินและบัญชีมีหลักฐานและรายละเอียดที่ถูกต้อง โปร่งใส สามารถพิสูจน์และตรวจสอบได้	2.78	0.96	ปานกลาง	4.55	0.57	มากที่สุด
2.8 มีการกำหนดแผนปฏิบัติการและปฏิทินการปฏิบัติงานด้านการเงินเป็นวาระสำคัญที่องค์กรถือปฏิบัติ	2.81	0.97	ปานกลาง	4.56	0.55	มากที่สุด
2.9 มีการมอบหมายให้บุคลากรปฏิบัติงานด้านการเงินถูกต้องตามกฎระเบียบทั้งตำแหน่ง บทบาทหน้าที่ และภาระงาน	2.90	0.98	ปานกลาง	4.53	0.56	มากที่สุด
2.10 มีการเบิกจ่ายเงินทุกประเภท และค่าใช้จ่ายเชื่อถือและไว้วางใจได้ มีความถูกต้องตามกฎระเบียบว่าด้วยการเงินและการพัสดุ	2.80	0.96	ปานกลาง	4.60	0.57	มากที่สุด
2.11 มีการวางแผนงบประมาณระดับปฏิบัติที่สอดคล้องกับแผนแม่บทขององค์กร	2.74	0.95	ปานกลาง	4.58	0.55	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินการ			หลังดำเนินการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
2.12 มีการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับหน่วยให้ขึ้นอยู่กับวงจรงบประมาณโดยมีความยืดหยุ่นและพร้อมเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม	2.61	0.90	ปานกลาง	4.61	0.56	มากที่สุด
2.13 มีการวางแผนงบประมาณประจำปีเป็นแผนและเครื่องมือควบคุมการปฏิบัติงาน	2.73	0.95	ปานกลาง	4.58	0.56	มากที่สุด
2.14 มีการบริหารงบประมาณ และการเงินมีการดำเนินการในลักษณะหมุนเวียนเป็น“วงจรงบประมาณ” (Budget Cycle) ที่ถูกต้อง	2.75	0.95	ปานกลาง	4.57	0.59	มากที่สุด
2.15 มีการจัดลำดับวงจรงบประมาณ ตั้งแต่การขออนุมัติ การพิจารณา ค่าใช้จ่าย และการตรวจสอบการใช้จ่ายมีความโปร่งใส และตรวจสอบได้	2.50	0.75	ปานกลาง	4.54	0.74	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	2.73	0.93	ปานกลาง	4.56	0.60	มากที่สุด
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์						
3.1 มีการกำหนดความต้องการและประมาณการด้านวัสดุอุปกรณ์ กำหนดตามความจำเป็น	2.85	0.97	ปานกลาง	4.51	0.58	มากที่สุด
3.2 มีการวางแผน การจัดหา และการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์เพื่อการสอนเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน	2.78	0.96	ปานกลาง	4.55	0.57	มากที่สุด
3.3 มีการกำหนดเครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ทุกประเภท มีการลงบันทึก การควบคุม และรายงานอย่างถูกต้องและสะดวกต่อการใช้สอย	2.81	0.97	ปานกลาง	4.55	0.56	มากที่สุด
3.4 มีการจัดหาสื่อการสอนมีความทันสมัยและมีปริมาณเพียงพอให้สามารถนำมาใช้ได้	2.90	0.98	ปานกลาง	4.50	0.56	มากที่สุด
3.5 มีการเก็บรักษาและการจ่ายแจกมีขั้นตอนดำเนินการเป็นระเบียบปฏิบัติที่เหมาะสม	2.85	0.97	ปานกลาง	4.51	0.58	มากที่สุด
3.6 มีการป้องกันการชำรุด หรือเสียหายมีระบบ การเฝ้าระวัง คู่มือ และคำแนะนำเป็นแนวทางการดำเนินการ	2.61	0.90	ปานกลาง	4.63	0.56	มากที่สุด
3.7 มีการบำรุงรักษา การตรวจสภาพ การแก้ไขมีระบบที่ช่วยให้เครื่องมือ เครื่องใช้และวัสดุอุปกรณ์มีคุณภาพและประสิทธิภาพ	2.80	0.96	ปานกลาง	4.55	0.56	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินการ			หลังดำเนินการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
3.8 มีการจัดหาโต๊ะ เก้าอี้ และเครื่องใช้ภายในห้องเรียนให้มีสภาพเหมาะสม การจัดวาง และติดตั้งถูกต้องตามมาตรฐาน	2.75	0.95	ปานกลาง	4.55	0.59	มากที่สุด
3.9 มีการจัดห้องเรียน/ห้องปฏิบัติการ สำนักงาน ห้องพักผ่อน สภาพแวดล้อม และอาคารสถานที่ให้มีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้	2.51	0.74	ปานกลาง	4.46	0.80	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	2.76	0.94	ปานกลาง	4.53	0.60	มากที่สุด
4. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ						
4.1 มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ ปรัชญาและค่านิยมสู่นโยบายที่สามารถปฏิบัติได้	2.78	0.96	ปานกลาง	4.55	0.57	มากที่สุด
4.2 มีการจัดแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการและโครงการนำหลักการที่ทันสมัยจากระบบเทคโนโลยีสามารถมาดำเนินการ	2.81	0.97	ปานกลาง	4.57	0.55	มากที่สุด
4.3 มีการพัฒนาหลักสูตร และการสร้างคุณภาพการศึกษา กำหนดหลักการและแนวทางปฏิบัติที่มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น สังคมและวัฒนธรรม	2.90	0.98	ปานกลาง	4.52	0.56	มากที่สุด
4.4 มีการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในกระบวนการบริหาร และการจัดการภายในองค์กร	2.80	0.96	ปานกลาง	4.54	0.57	มากที่สุด
4.5 มีการใช้ระบบฐานข้อมูลให้เป็นแหล่งค้นคว้าส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	3.01	0.97	ปานกลาง	4.58	0.55	มากที่สุด
4.6 มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา	2.69	0.93	ปานกลาง	4.63	0.56	มากที่สุด
4.7 มีการจัดกิจกรรมและการถ่ายทอดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการนำเทคนิควิธีการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ	2.73	0.95	ปานกลาง	4.62	0.54	มากที่สุด
4.8 มีการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้มีกระบวนการที่สัมพันธ์กันในทุกระบบย่อย โดยมีระบบการจัดการที่ประสานเชื่อมโยงกันสู่การปฏิบัติ	2.75	0.95	ปานกลาง	4.55	0.59	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินการ			หลังดำเนินการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4.9 มีการพัฒนาระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีมีประสิทธิภาพ ทำให้การบริหาร การวางแผน การจัดการ และการแก้ไข ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีประสิทธิภาพ	2.79	0.87	ปานกลาง	4.51	0.79	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	2.81	0.95	ปานกลาง	4.57	0.59	มากที่สุด
5. ด้านการบริหารจัดการ						
5.1 การตระหนักและรับรู้ปัญหา						
5.1.1 มีการประชุมชี้แจง บุคลากรในโรงเรียนคณะกรรมการ สถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความตระหนัก ร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น	2.75	0.95	ปานกลาง	4.55	0.59	มากที่สุด
5.1.2 มีการแต่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วย ผู้บริหารและ บุคลากรหลักของโรงเรียนรวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มี ประสบการณ์ดำเนินงานในการบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษา	2.47	0.73	ปานกลาง	4.56	0.76	มากที่สุด
5.1.3 มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ แผนการ ดำเนินงาน เพื่อกระตุ้นให้บุคคลเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย	2.85	0.97	ปานกลาง	4.51	0.57	มากที่สุด
5.1.4 มีการประสานงานขอความร่วมมือจากบุคคล/กลุ่ม บุคคล/องค์กร/หน่วยงานตรงตามความต้องการเฉพาะ ด้านของโรงเรียนให้เป็นสมาชิกเครือข่ายฯ ในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน	2.78	0.96	ปานกลาง	4.64	0.54	มากที่สุด
5.1.5 มีการเปิดเวทีระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	2.81	0.97	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
5.1.6 มีการสร้างแนวร่วมของบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	2.90	0.98	ปานกลาง	4.52	0.56	มากที่สุด
5.1.7 มีการสร้างข้อตกลงเป็นพันธสัญญาในการพัฒนา คุณภาพการศึกษา	2.80	0.96	ปานกลาง	4.54	0.57	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	2.77	0.94	ปานกลาง	4.58	0.59	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินการ			หลังดำเนินการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
5.2 การวางแผน						
5.2.1 มีการใช้เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ร่วมกันกำหนดขึ้นเป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.81	0.97	ปานกลาง	4.55	0.56	มากที่สุด
5.2.2 มีการจัดโครงสร้างการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะของผู้เรียน	2.90	0.98	ปานกลาง	4.50	0.56	มากที่สุด
5.2.3 มีกำหนดบทบาทของบุคลากรให้ชัดเจนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น	2.80	0.96	ปานกลาง	4.54	0.57	มากที่สุด
5.2.4 มีการจัดทำแผนกลยุทธ์แผนปฏิบัติการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.85	0.97	ปานกลาง	4.51	0.58	มากที่สุด
5.2.5 มีการกำหนดระเบียบ กฎ กติกา หรือข้อบังคับในการดำเนินงานร่วมกัน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและความรู้ ความสามารถของผู้เรียน	2.61	0.90	ปานกลาง	4.63	0.56	มากที่สุด
5.2.6 มีการให้บุคลากรมีส่วนร่วมตัดสินใจในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะมีวินัยและรับผิดชอบ	2.87	0.98	ปานกลาง	4.55	0.56	มากที่สุด
5.2.7 มีการจัดบรรยากาศแบบพลังเกื้อกูล สามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.75	0.95	ปานกลาง	4.55	0.59	มากที่สุด
5.2.8 มีการระบบสารสนเทศในการทำหน้าที่จัดระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา และการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน	2.68	0.84	ปานกลาง	4.46	0.80	มากที่สุด
5.2.9 มีการจัดระบบการเรียนรู้ร่วมกันของเครือข่ายฯ ทั้งในรูปแบบการฝึกอบรมการศึกษาดูงาน การอบรมสัมมนา การเรียนรู้จากการปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.85	0.97	ปานกลาง	4.51	0.58	มากที่สุด
5.2.10 มีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิกผู้ปฏิบัติเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะทางการเรียนรู้สูงขึ้น	2.78	0.96	ปานกลาง	4.55	0.57	มากที่สุด
5.2.11 มีการช่วยเหลือเกื้อกูลด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุน กำลังคน สถานที่ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.81	0.97	ปานกลาง	4.55	0.56	มากที่สุด
5.2.12 มีการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น	2.90	0.98	ปานกลาง	4.50	0.56	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินการ			หลังดำเนินการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
5.2.13 มีการพัฒนาให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น	2.80	0.96	ปานกลาง	4.54	0.57	มากที่สุด
5.2.14 มีการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียน	2.74	0.95	ปานกลาง	4.58	0.55	มากที่สุด
5.2.15 มีการเสริมสร้างกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะมีวินัยในตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อนักเรียนของตนเองและที่ได้รับมอบหมาย	2.83	0.97	ปานกลาง	4.63	0.56	มากที่สุด
5.2.16 มีการติดต่อประสานงาน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาหลายรูปแบบและหลากหลาย	2.73	0.95	ปานกลาง	4.58	0.56	มากที่สุด
5.2.17 มีการติดตามและประเมินผล การดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ	2.75	0.95	ปานกลาง	4.55	0.59	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	2.79	0.95	ปานกลาง	4.59	0.57	มากที่สุด
5.3 การปฏิบัติตามแผน						
5.3.1 มีการประชุมชี้แจงให้สมาชิกเครือข่ายทราบถึงรายละเอียดของแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.70	0.80	ปานกลาง	4.63	0.56	มากที่สุด
5.3.2 มีการดำเนินงานตามแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ร่วมกันกำหนดขึ้น	2.80	0.96	ปานกลาง	4.55	0.56	มากที่สุด
5.3.3 มีกระบวนการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ	2.75	0.95	ปานกลาง	4.64	0.56	มากที่สุด
5.3.4 มีการเสริมสร้างกิจกรรมในการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	2.82	0.88	ปานกลาง	4.52	0.77	มากที่สุด
5.3.5 มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.83	0.97	ปานกลาง	4.57	0.56	มากที่สุด
5.3.6 มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ให้ปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณลักษณะในการเป็นบุคคลผู้มีจิตอาสาของนักเรียน	2.81	0.97	ปานกลาง	4.62	0.53	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินการ			หลังดำเนินการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
5.3.7 มีการสนับสนุนสมาชิกคนอื่นๆ ให้ประสบความสำเร็จ ในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.90	0.98	ปานกลาง	4.74	0.47	มากที่สุด
5.3.8 มีการส่งเสริมให้บุคลากรมีอิสระในความคิด ให้เกียรติ กันยอมรับความคิดเห็นของกันและกันในการดำเนิน กิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกัน	2.80	0.96	ปานกลาง	4.54	0.57	มากที่สุด
5.3.9 มีการเน้นการทำงานเป็นทีมและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.74	0.95	ปานกลาง	4.83	0.42	มากที่สุด
5.3.10 มีการรวบรวมข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับความก้าวหน้าใน การพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.74	0.92	ปานกลาง	4.67	0.54	มากที่สุด
5.3.11 มีการรายงานผลการปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและการพัฒนาความรู้ ความสามารถทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามแผนงาน โครงการ	2.73	0.95	ปานกลาง	4.58	0.56	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	2.78	0.94	ปานกลาง	4.63	0.57	มากที่สุด
5.4 การประเมินผล						
5.4.1 มีการกำหนดประเด็นปัญหา ที่ต้องประเมินคุณภาพ การศึกษา	2.80	0.96	ปานกลาง	4.55	0.56	มากที่สุด
5.4.2 มีการกำหนดแหล่งเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและการพัฒนาความสามารถ ทักษะและ คุณลักษณะของผู้เรียน	2.75	0.95	ปานกลาง	4.53	0.59	มากที่สุด
5.4.3 มีการสร้างเครื่องมือในการประเมินคุณภาพการศึกษา	2.50	0.75	ปานกลาง	4.75	0.61	มากที่สุด
5.4.4 มีการร่วมเป็นคณะกรรมการในการประเมินคุณภาพ การศึกษา	2.85	0.97	ปานกลาง	4.51	0.58	มากที่สุด
5.4.5 มีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนงาน โครงการพัฒนา คุณภาพการศึกษา	2.78	0.96	ปานกลาง	4.61	0.55	มากที่สุด
5.4.6 มีการวิเคราะห์และสะท้อนผลกลับเกี่ยวกับการดำเนิน งานตามแผนงาน โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.81	0.97	ปานกลาง	4.80	0.42	มากที่สุด
5.4.7 มีการกำหนดกรอบโครงสร้างประเด็นที่จะเขียนรายงาน การประเมินเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.90	0.98	ปานกลาง	4.55	0.55	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินการ			หลังดำเนินการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
5.4.8 มีการเขียนรายงานการประเมินผลการดำเนินการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.80	0.96	ปานกลาง	4.54	0.57	มากที่สุด
5.4.9 มีการร่วมวิพากษ์วิจารณ์รายงาน ปรับแก้รายงาน แผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพศึกษาก่อนตีพิมพ์	2.74	0.95	ปานกลาง	4.58	0.55	มากที่สุด
5.4.10 มีการทบทวนแผนและข้อตกลงร่วมกันเพื่อพิจารณา ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	2.61	0.90	ปานกลาง	4.63	0.56	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ย	2.75	0.94	ปานกลาง	4.61	0.56	มากที่สุด
โดยภาพรวมทุกด้าน	2.77	0.94	ปานกลาง	4.63	0.56	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.11 ผลการประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ด้านผลที่เกิดจากการกระบวนการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่ายก่อนการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 2.77$, S.D. = 0.94) เมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ทุกด้านมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 2.81$, S.D. = 0.95) รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการการวางแผน ($\bar{X} = 2.79$, S.D. = 0.95) และด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 2.76$, S.D. = 0.94) ตามลำดับ ส่วนหลังการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ทุกด้านมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการการปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.57) รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการการประเมินผล ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.56) และด้านการบริหารจัดการ การวางแผน ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.57) ตามลำดับ

8. การรายงานผล เมื่อโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 26 จำนวน 7 โรงเรียน ได้ดำเนินการตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย โครงการสอดคล้องกับ KPI (ตัวบ่งชี้) ที่ตั้งไว้ จึงได้นำผลการดำเนินงานทั้ง 6 โครงการ มาจัดทำเป็นรายงานรวมกับรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของโรงเรียน สรุปรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2562 (SAR) ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จากการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O-NET) โดยภาพรวมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 7 โรงเรียน มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐานสูงขึ้นกว่าปีการศึกษา 2561

ตารางที่ 4.12 ผลการประเมินผลคุณภาพนักเรียนจากการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษาโดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

รายการปฏิบัติ	ระดับคุณภาพ					
	ก่อนการดำเนินการ			หลังการดำเนินการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ประสงค์	3.05	0.56	ปานกลาง	4.59	0.71	มากที่สุด
2. ผู้เรียนมีจิตสำนึก ในการอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อม	3.33	0.55	ปานกลาง	4.55	0.57	มากที่สุด
3. ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	3.39	0.53	ปานกลาง	4.60	0.52	มากที่สุด
4. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ วิจารณ์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์	3.24	0.50	ปานกลาง	4.66	0.54	มากที่สุด
5. ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร	3.27	0.53	ปานกลาง	4.61	0.56	มากที่สุด
6. ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	3.02	0.53	ปานกลาง	4.59	0.71	มากที่สุด
7. ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี	3.34	0.54	ปานกลาง	4.58	0.56	มากที่สุด
8. ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะดนตรี และกีฬา	3.37	0.53	ปานกลาง	4.60	0.54	มากที่สุด
9. ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง และปฏิบัติตาม หลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ	3.32	0.54	ปานกลาง	4.57	0.56	มากที่สุด
10. ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญญา และ ทักษะในการดำเนินชีวิต	3.36	0.56	ปานกลาง	4.64	0.54	มากที่สุด
11. ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็น ผู้ผลิตมากกว่าผู้บริโภค	3.26	0.51	ปานกลาง	4.63	0.55	มากที่สุด
12. ผู้เรียนมีความภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการ ปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข	3.28	0.54	ปานกลาง	4.58	0.58	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	ระดับคุณภาพ					
	ก่อนการดำเนินการ			หลังการดำเนินการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
13. ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และพัฒนาสิ่งแวดล้อม	3.07	0.57	ปานกลาง	4.61	0.70	มากที่สุด
14. ผู้เรียนรักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม	3.34	0.55	ปานกลาง	4.54	0.57	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	3.26	0.51	ปานกลาง	4.60	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผลการประเมินผลคุณภาพนักเรียนตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ก่อนการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.51) ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ข้อ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริตรองลงมาคือ ข้อ 8 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา และข้อ 10 ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญหา และทักษะในการดำเนินชีวิต และหลังการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.59) ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ข้อ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิด สังเคราะห์ มีวิจารณ์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์รองลงมาคือ ข้อ 10 ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญหา และทักษะในการดำเนินชีวิต และ ข้อ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร และข้อ 13 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

8.2 แบบประเมินผลคุณภาพครูตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ตารางที่ 4.13 ผลการประเมินผลคุณภาพครูตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา
โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

รายการปฏิบัติ	ระดับคุณภาพ					
	ก่อนการดำเนินการ			หลังการดำเนินการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความสามารถในการวางแผนการปฏิบัติงาน	3.02	0.53	ปานกลาง	4.59	0.71	มากที่สุด
2. ความสามารถในการปฏิบัติงาน	3.33	0.55	ปานกลาง	4.55	0.57	มากที่สุด
3. ผลการปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย(ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ)	3.43	0.52	ปานกลาง	4.65	0.50	มากที่สุด
4. ความสามารถในการสร้างระบบการให้บริการ	3.24	0.50	ปานกลาง	4.66	0.54	มากที่สุด
5. ความสามารถในการให้บริการ	3.27	0.53	ปานกลาง	4.61	0.56	มากที่สุด
6. ความสามารถในการวิเคราะห์ตนเอง	3.02	0.52	ปานกลาง	4.60	0.70	มากที่สุด
7. ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร	3.34	0.54	ปานกลาง	4.57	0.56	มากที่สุด
8. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการแสวงหาความรู้	3.33	0.52	ปานกลาง	4.62	0.54	มากที่สุด
9. ความสามารถในการติดตามความเคลื่อนไหวทางวิชาการ และวิชาชีพ	3.32	0.53	ปานกลาง	4.59	0.55	มากที่สุด
10. ความสามารถในการประมวลความรู้ และนำความรู้ไปใช้	3.37	0.56	ปานกลาง	4.54	0.57	มากที่สุด
11. ความสามารถในการวางแผนเพื่อการปฏิบัติงานเป็นทีม	3.45	0.56	ปานกลาง	4.64	0.55	มากที่สุด
12. ความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกัน	3.28	0.54	ปานกลาง	4.58	0.58	มากที่สุด
13. ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร	3.03	0.52	ปานกลาง	4.61	0.69	มากที่สุด
14. ความสามารถในเนื้อหาสาระที่สอน	3.33	0.55	ปานกลาง	4.55	0.57	มากที่สุด
15. ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	3.31	0.52	ปานกลาง	4.67	0.52	มากที่สุด
16. ความสามารถในการใช้และพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้	3.49	0.56	ปานกลาง	4.71	0.50	มากที่สุด
17. ความสามารถในการวัด และประเมินผลการเรียนรู้	3.39	0.00	ปานกลาง	4.54	0.00	มากที่สุด
18. ความสามารถในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม	3.32	0.54	ปานกลาง	4.57	0.56	มากที่สุด
19. ความสามารถในการพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกาย และสุขภาพจิต	3.24	0.50	ปานกลาง	4.66	0.54	มากที่สุด
21. ความสามารถในการปลูกฝังความเป็นไทย	3.33	0.52	ปานกลาง	4.60	0.54	มากที่สุด
22. ความสามารถในการจัดระบบดูแล และช่วยเหลือผู้เรียน	3.34	0.55	ปานกลาง	4.54	0.57	มากที่สุด
23. ความสามารถในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้	3.29	0.56	ปานกลาง	4.58	0.58	มากที่สุด
24. ความสามารถในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำ ชั้นเรียน/ประจำวิชา	3.37	0.59	ปานกลาง	4.56	0.56	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	ระดับคุณภาพ					
	ก่อนการดำเนินการ			หลังการดำเนินการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
25. ความสามารถในการกำกับ ดูแลชั้นเรียน	3.28	0.50	ปานกลาง	4.64	0.53	มากที่สุด
26. ความสามารถในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา จุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษา และการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้	3.39	0.54	ปานกลาง	4.54	0.55	มากที่สุด
27. ความสามารถในการจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อการจัดการเรียนรู้	3.36	0.62	ปานกลาง	4.63	0.54	มากที่สุด
28. ความสามารถในการเขียนเอกสารทางวิชาการ	3.33	0.52	ปานกลาง	4.60	0.54	มากที่สุด
29. ความสามารถในการวิจัย	3.38	0.61	ปานกลาง	4.57	0.56	มากที่สุด
30. ความสามารถในการนำชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมสถานศึกษา และการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน	3.32	0.53	ปานกลาง	4.59	0.55	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	3.30	0.55	ปานกลาง	4.61	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผลการประเมินผลคุณภาพครูตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 ก่อนการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 0.55) ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ข้อ 16 ความสามารถในการใช้และพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้รองลงมาคือ ข้อ 11 ความสามารถในการวางแผนเพื่อการปฏิบัติงานเป็นทีมและ ข้อ 3 ผลการปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย (ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ) และหลังการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.57) ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ข้อ 16 ความสามารถในการใช้และพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้รองลงมาคือ ข้อ 15 ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและ ข้อ 3 ผลการปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย (ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ)

8.3 แบบประเมินผลคุณภาพการบริหารจัดการตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26

ตารางที่ 4.14 ผลการประเมินผลคุณภาพการบริหารจัดการตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

รายการปฏิบัติ	ระดับคุณภาพ					
	ก่อนการดำเนินการ			หลังการดำเนินการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหารมีความรู้ในกระบวนการการเรียนการสอน	3.33	0.55	ปานกลาง	4.65	0.50	มากที่สุด
2. ผู้บริหารผลักดันให้มีการเรียนการสอนที่เกิดการพัฒนาผู้เรียน	3.43	0.52	ปานกลาง	4.66	0.54	มากที่สุด
3. ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนากิจกรรมของโครงการ	3.24	0.50	ปานกลาง	4.61	0.56	มากที่สุด
4. ครูมีความคาดหวังต่อความสำเร็จของนักเรียนสูงอย่างชัดเจน	3.27	0.53	ปานกลาง	4.60	0.70	มากที่สุด
5. ครูมีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนทุกด้านตามมาตรฐานการศึกษา	3.02	0.52	ปานกลาง	4.71	0.51	มากที่สุด
6. หน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนเพื่อจัดทำโครงการอย่างเพียงพอ	3.34	0.54	ปานกลาง	4.62	0.54	มากที่สุด
7. หน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินโครงการมีเพียงพอ	3.33	0.52	ปานกลาง	4.59	0.55	มากที่สุด
8. มีการบริหารจัดการโครงการได้ถูกต้อง เหมาะสมและคล่องตัวคล่องตัว	3.32	0.53	ปานกลาง	4.54	0.57	มากที่สุด
9. มีการจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยี อย่างหลากหลาย เพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามกระบวนการพัฒนากิจกรรม	3.45	0.56	ปานกลาง	4.64	0.55	มากที่สุด
10. มีการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.28	0.54	ปานกลาง	4.58	0.58	มากที่สุด
11. อาคารสถานที่ในการจัดกิจกรรมสะอาด ร่มรื่น สวยงาม และปลอดภัย	3.03	0.52	ปานกลาง	4.61	0.69	มากที่สุด
12. มีการใช้กลยุทธ์ที่แสดงถึงความคาดหวังต่อความสำเร็จของนักเรียน	3.33	0.55	ปานกลาง	4.76	0.46	มากที่สุด
13. มีกิจกรรมเพื่อพัฒนา ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน ตามโครงการอย่างหลากหลาย	3.31	0.52	ปานกลาง	4.67	0.52	มากที่สุด
14. จัดกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกในการพัฒนากิจกรรมของโครงการอย่างต่อเนื่อง	3.49	0.56	ปานกลาง	4.54	0.00	มากที่สุด
15. ให้การเสริมแรงครู นักเรียน ที่ปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	3.32	0.54	ปานกลาง	4.57	0.56	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	ระดับคุณภาพ					
	ก่อนการดำเนินการ			หลังการดำเนินการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
16. มีการประสานความร่วมมือกับกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานอื่นในการพัฒนากิจกรรมโครงการ	3.24	0.50	ปานกลาง	4.66	0.54	มากที่สุด
17. ผู้ปกครอง กรรมการ สถานศึกษา ชุมชนและหน่วยงานภายนอกให้การสนับสนุนงบประมาณและความร่วมมือในการดำเนินโครงการ	3.02	0.53	ปานกลาง	4.59	0.71	มากที่สุด
18. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดูแลติดตามผลการดำเนินโครงการ	3.33	0.52	ปานกลาง	4.60	0.54	มากที่สุด
19. นำผลการปฏิบัติตามกิจกรรมของโครงการไปพิจารณา เพื่อปรับปรุง หรือพัฒนาโครงการได้เหมาะสม	3.29	0.56	ปานกลาง	4.73	0.49	มากที่สุด
20. ประสานหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาโครงการให้ดียิ่งขึ้น	3.37	0.59	ปานกลาง	4.58	0.58	มากที่สุด
21. มีการรายงานผลการดำเนินงานและติดตามผลให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ	3.28	0.50	ปานกลาง	4.56	0.56	มากที่สุด
22. มีการนำเอาปัญหาและอุปสรรคจากการติดตามผลการดำเนินโครงการเข้าที่ประชุมเพื่อหาทางแก้ไข	3.39	0.54	ปานกลาง	4.64	0.53	มากที่สุด
23. มีการระดมความคิดจากทุกฝ่ายเพื่อหาทางแก้ปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการ	3.36	0.62	ปานกลาง	4.54	0.55	มากที่สุด
24. มีการดำเนินการแก้ปัญหาและอุปสรรคให้สอดคล้องเหมาะสมกับกิจกรรมของโครงการและสภาพจริงของโรงเรียน	3.33	0.52	ปานกลาง	4.63	0.54	มากที่สุด
25. จัดให้มีการรายงานผลการดำเนินการแก้ปัญหาและอุปสรรคให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ	3.38	0.61	ปานกลาง	4.60	0.54	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	3.30	0.55	ปานกลาง	4.63	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผลการประเมินผลคุณภาพการบริหารจัดการตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ก่อนการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 0.55) ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ข้อ 14 จัดกิจกรรม สิ่งอำนวยความสะดวกในการพัฒนากิจกรรมของโครงการอย่างต่อเนื่องรองลงมาคือ ข้อ 9 มีการจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยีอย่างหลากหลายเพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามกระบวนการพัฒนากิจกรรม และข้อ 2 ผู้บริหารผลักดันให้มีการเรียนการสอนที่เกิดการพัฒนาผู้เรียนและหลังการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.57) ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก

มากไปหาน้อย คือ ข้อ 14 จัดกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกในการพัฒนากิจกรรมของโครงการอย่างต่อเนื่องรองลงมาคือ ข้อ 19 นำผลการปฏิบัติตามกิจกรรมของโครงการไปพิจารณา เพื่อปรับปรุงพัฒนาโครงการได้เหมาะสมและ ข้อ 5 ครูมีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนทุกด้านตามมาตรฐานการศึกษา

8.4 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ตารางที่ 4.15 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหาร และครูที่มีต่อรูปแบบการบริหาร จัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. รูปแบบมีหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่สอดคล้องกับนโยบาย	4.75	0.49	มากที่สุด
2. รูปแบบมีแนวทางการดำเนินงานที่สามารถนำไปปฏิบัติได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้	4.73	0.45	มากที่สุด
3. รูปแบบสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้	4.63	0.63	มากที่สุด
4. รูปแบบนี้สามารถยอมรับได้	4.65	0.53	มากที่สุด
5. มีความเป็นไปได้ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะนำรูปแบบนี้ไปใช้	4.55	0.88	มากที่สุด
6. รูปแบบนี้มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านวิชาการงบประมาณบุคคล และบริหารทั่วไป ของโรงเรียนที่รวมกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ	4.80	0.46	มากที่สุด
7. รูปแบบนี้มีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.70	0.46	มากที่สุด
8. รูปแบบนี้ได้ระบุนักบริหาร/ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายและองค์ประกอบสำคัญของเครือข่ายได้อย่างชัดเจน	4.75	0.49	มากที่สุด
9. คุณสมบัติของผู้นำเครือข่ายตามรูปแบบมีความเหมาะสมและเป็นไปได้	4.73	0.45	มากที่สุด
10. กระบวนการปฏิบัติงานของเครือข่ายตามรูปแบบมีความชัดเจน เหมาะสมและนำไปปฏิบัติได้	4.60	0.59	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
11. ภาระงานด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไปที่ระบุไว้ในรูปแบบมีความเหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้	4.78	0.48	มากที่สุด
12. รูปแบบมีประโยชน์ต่อสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูและนักเรียน	4.58	0.50	มากที่สุด
13. การนำรูปแบบไปใช้จะทำให้สถานศึกษามีความมั่นใจในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเพิ่มขึ้น	4.60	0.63	มากที่สุด
12. รูปแบบมีประโยชน์ต่อสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูและนักเรียน	4.58	0.50	มากที่สุด
13. การนำรูปแบบไปใช้จะทำให้สถานศึกษามีความมั่นใจในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเพิ่มขึ้น	4.60	0.63	มากที่สุด
14. การดำเนินการตามรูปแบบมีความชัดเจน และผลที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบแต่ละขั้นตอนมีประโยชน์สำหรับสถานศึกษา	4.83	0.45	มากที่สุด
15. ข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติตามรูปแบบจะเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา	4.75	0.44	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.69	0.54	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.15 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 0.55) ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ข้อ 14 การดำเนินการตามรูปแบบมีความชัดเจน และผลที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบแต่ละขั้นตอนมีประโยชน์รองลงมาคือข้อ 6 รูปแบบนี้มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไป ของโรงเรียนที่รวมกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ และ ข้อ 11 ภาระงานด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคลและบริหารทั่วไปที่ระบุไว้ในรูปแบบมีความเหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้

ตารางที่ 4.16 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชนที่มีต่อคุณภาพของนักเรียน
ที่เกิดจากการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายใน
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเองโดยใช้ภาษาอย่างเหมาะสม	4.73	0.48	มากที่สุด
2. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนมีความสามารถในการรับ-ส่งสาร ใช้วิธีการ สื่อสารที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ	4.53	0.53	มากที่สุด
3. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนมีความสามารถเจรจาต่อรองเพื่อจัดและลด ปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ได้	4.52	0.64	มากที่สุด
4. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนมีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้	4.59	0.64	มากที่สุด
5. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนมีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหา เกี่ยวกับตนเองได้อย่างเหมาะสม	4.55	0.56	มากที่สุด
6. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณ์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ และคิดไตร่ตรอง และมี วิสัยทัศน์	4.53	0.56	มากที่สุด
7. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนรู้จักการแบ่งปันและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง	4.59	0.53	มากที่สุด
8. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนรู้จักคิดในสิ่งที่เรียน รู้จักขยายผลของสิ่งที่คิด และปรับสิ่งที่ได้จากการคิดไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ	4.58	0.53	มากที่สุด
9. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนตัดสินใจด้วยตนเองเมื่อมีปัญหาทั้งในการ เรียนและการดำเนินชีวิต	4.56	0.56	มากที่สุด
10. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้ และใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา	4.55	0.56	มากที่สุด
11. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น	4.53	0.56	มากที่สุด
12. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนมีทักษะชีวิตและสามารถนำความรู้ที่ได้ไป ปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้	4.78	0.52	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
13. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้และการดำรงชีวิตอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม	4.72	0.49	มากที่สุด
14. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนชนะเลิศในการแข่งขันทางวิชาการ	4.59	0.53	มากที่สุด
15. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนที่จบการศึกษาสามารถสอบเข้าเรียนต่อในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงได้	4.56	0.56	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.59	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.16 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชนที่มีต่อคุณภาพของนักเรียนที่เกิดจากการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ ข้อ 12 ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนมีทักษะชีวิต และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้รองลงมาคือ ข้อ 1 ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเอง โดยใช้ภาษาอย่างเหมาะสมและ ข้อ 13 ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้และการดำรงชีวิตอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้
เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอลำดับขั้นตอนการสรุปผลการวิจัยตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. สรุป
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

5.1.1 จากการศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของ
เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
พบว่าจากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ได้องค์ประกอบ จำนวน 8 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้
จำนวน 51 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วยด้านบุคลากรด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยี
สารสนเทศ และด้านการบริหารจัดการ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้าน คือ การตระหนักและ
รับรู้ปัญหาการวางแผน การปฏิบัติตามแผนและการประเมินผลส่วนผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและ
ตัวบ่งชี้การดำเนินงานของเครือข่าย จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ได้องค์ประกอบ จำนวน
6 องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ จำนวน 74 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย ด้านกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพ
การดำเนินการกิจของเครือข่ายด้านขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของ
เครือข่าย ด้านเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายด้านกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจของ
เครือข่าย ด้านคุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย และด้านการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อน
ผล และการส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้ประสบความสำเร็จก้าวหน้า และความสำเร็จในหน้าที่
การงาน

5.1.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่าโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านงบประมาณ รองลงมา ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านบริหารจัดการและด้านบุคลากร ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รองลงมา ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านบริหารจัดการ และด้านบุคลากร ตามลำดับ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโดยภาพรวมทุกด้านมีความต้องการจำเป็นทุกรายการ โดยมีค่า $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.32 - 0.50 โดยภาพรวม 0.36 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านบุคลากร 0.37 และ ด้านวัสดุอุปกรณ์ 0.37 รองลงมา ด้านงบประมาณ 0.36 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 0.36 และ ด้านบริหารจัดการ 0.36

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานของเครือข่ายพบว่าโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย และขอขยายและภารกิจการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่ายการบริหารงานวิชาการ สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานของเครือข่าย โดยรวมมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านขอขยายและภารกิจการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่ายการบริหารงานงบประมาณ รองลงมาคือ ด้านกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย และด้านเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยภาพรวมทุกด้าน ความต้องการจำเป็นทุกรายการ โดยมีค่า $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.31 - 0.55 โดยภาพรวม 0.43 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย 0.45 รองลงมา ด้านขอขยายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย 0.43 ด้านเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย 0.42 ด้านการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล

0.42 ด้านกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย 0.40 และด้านคุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย (0.40)

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและศึกษานิเทศก์ พบว่า การกำหนดโครงสร้างและระบบการบริหารสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรการวางแผนและการกำหนดนโยบายขององค์กรมีความชัดเจนการนำแผนสู่การปฏิบัติทุกระดับเป็นไปตามขั้นตอน และระยะเวลาที่กำหนดธรรมนูญองค์กรกำหนดโครงสร้างบทบาท หน้าที่ และภารกิจไว้อย่างชัดเจนการบริหารจัดการมีระบบ ระเบียบ และแบบแผนที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากำหนดอำนาจหน้าที่ บทบาท และความรับผิดชอบ ตลอดจนสร้างวัฒนธรรมคุณภาพคำนึงถึงการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนได้อย่างเหมาะสมการสร้างขวัญ แรงจูงใจ และค่านิยมให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ ความสามารถและศักยภาพของตนการมอบหมายงานตรงกับความรู้ ความสามารถ ทักษะ และความต้องการของบุคลากรการบังคับบัญชาที่มีสายงานที่สนับสนุนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ไม่ซ้ำซ้อนนโยบายการบริหารทั่วทั้งองค์กรมีบทบาทกำหนด บทบาท หน้าที่ และภารกิจไว้อย่างชัดเจนการกำหนดวิสัยทัศน์ ปรัชญา พันธกิจ และเป้าหมายการบริหารมีกระบวนการที่บุคลากรดำเนินกิจกรรมร่วมกันกระบวนการบริหารจัดการภายในได้กำหนดให้มีคณะกรรมการรับผิดชอบแต่ละด้านการจัดระบบ และการพัฒนาฐานข้อมูลในการบริหารและการจัดการช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นอย่างดี

5.1.3 ผลจากการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่ารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ประกอบด้วย (1) บทบาท ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย (2) ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย ประกอบด้วย ขั้นตอนหลักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่ายขั้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน ขั้นบริหารจัดการการเครือข่ายขั้นพัฒนาความสัมพันธ์และขั้นรักษาความสัมพันธ์ (3) วิธีการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 (4) กระบวนการดำเนินงานของเครือข่ายเพื่อการบริหารจัดการ

คุณภาพการศึกษาประกอบด้วย กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจคุณลักษณะที่ดีของสมาชิก และผู้นำเครือข่ายและการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล ซึ่งนำไปปัจจัยทางการบริหารจัดการ การศึกษามาปฏิบัติการทำงานของเครือข่ายเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย (4.1) ด้านบุคลากร ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาและ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน (4.2) ด้านงบประมาณ ได้แก่ การจัดแบ่งงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน (4.3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ การวางแผนด้านวัสดุอุปกรณ์การจัดหาบำรุงรักษาซ่อมแซมรูปแบบในการใช้งาน และติดตาม ประเมินผล (4.4) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ การนำเอาเทคโนโลยีมาใช้สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับ สารสนเทศ เช่น ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ทำให้สารสนเทศมีประโยชน์และใช้งานได้กว้างขวางมากขึ้น รวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ สื่อสารระหว่างกัน (4.5) ด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย วิธีการบริหารจัดการ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ประการ คือการตระหนักและรับรู้ปัญหา การวางแผน การปฏิบัติ การประเมินผล (5) การประเมินผลการใช้รูปแบบเป็นกระบวนการพิจารณา ตัดสินที่เป็นระบบ ครอบคลุมถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ได้แก่ การประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการ ประเมินผลคุณภาพนักเรียน ครู การบริหารจัดการ และการสอบถามความพึงพอใจ และ (6) เงื่อนไข ความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้ เป็นการกำหนดเงื่อนไขให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาดำเนินการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาตามการดำเนินงานของ เครือข่าย

5.1.4 ผลจากการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่าวิธีการดำเนินงานของเครือข่าย ประกอบด้วย (1) การรวมกลุ่มเครือข่ายและการเลือกผู้นำ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้ให้ผู้บริหารโรงเรียนที่ทำการทดลอง จำนวน 7 โรงเรียน คัดเลือกผู้นำเครือข่ายซึ่งผลการคัดเลือกผู้นำเครือข่าย คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน โพนงามวิทยานุกูล (2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหาโดยใช้เทคนิค SWOT Analysis เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคตามขอบข่ายภารกิจการบริหารงานของโรงเรียน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการการบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป (3) การระบุ เป้าหมายผู้นำเครือข่ายและสมาชิกได้ร่วมกันพิจารณาวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าประสงค์

ของเครือข่ายร่วมกัน (4) การวางแผนและกำหนดแผนกลยุทธ์ได้ 5 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ กลยุทธ์ที่ 2 ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความเป็นไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลยุทธ์ที่ 3 สร้างเสริมศักยภาพของบุคลากรทุกระดับให้เป็นมืออาชีพ กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มสมรรถนะของโรงเรียนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และกลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา (5) การจัดทำแผนปฏิบัติการและจัดสรรงบประมาณผู้นำและสมาชิกเครือข่ายได้ร่วมกันพิจารณาแผนปฏิบัติการจัดสรรงบประมาณตามโครงการทั้ง 6 โครงการ (6) การปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์เมื่อผู้นำและสมาชิกเครือข่ายได้จัดทำแผนงาน/โครงการตามแผนปฏิบัติการแล้วจึงได้ดำเนินการตามแผนงาน/โครงการที่เครือข่ายได้กำหนดไว้ทั้ง 6 โครงการ โดยได้ดำเนินการ ในปีการศึกษา 2562 ระหว่างวันที่ 15 มกราคม 2563 - 31 มีนาคม พ.ศ. 2563 และ (7) การประเมินผลซึ่งผลการประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก (7.1) ด้านผลที่เกิดจากขั้นตอนการสร้างเครือข่าย ก่อนการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดส่วนหลังการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด (7.2) ด้านผลที่เกิดจากการดำเนินงานของเครือข่าย ก่อนการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนหลังการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด (7.3) ด้านผลที่เกิดจากการกระบวนการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย ก่อนการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดส่วนหลังการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด (8) การรายงานผลเมื่อโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 จำนวน 7 โรงเรียน ได้ดำเนินการตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่าย โครงการสอดคล้องกับ KPI (ตัวบ่งชี้) ที่ตั้งไว้ จึงได้นำผลการดำเนินงานทั้ง 6 โครงการ มาจัดทำเป็นรายงานรวมกับรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของโรงเรียน สรุปรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2562 (SAR) และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2561 - 2562 (8.1) ผลการประเมินผลคุณภาพนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) โดยภาพรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 7 โรงเรียน มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานสูงขึ้นกว่าปีการศึกษา 2561 (8.2) ผลการประเมินผลคุณภาพครูตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ก่อนการดำเนินการ โดยรวม

อยู่ในระดับปานกลาง และหลังการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (8.3) ผลการประเมินผลคุณภาพการบริหารจัดการตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ก่อนการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและหลังการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ยังได้ประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชนที่มีต่อคุณภาพของนักเรียนที่เกิดจากการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 จากการศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ได้องค์ประกอบ จำนวน 8 องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ จำนวน 51 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วยด้านบุคลากรด้านงบประมาณด้านวัสดุอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและด้านการบริหารจัดการ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้าน คือ การตระหนักและรับรู้ปัญหาการวางแผน การปฏิบัติตามแผนและการประเมินผลส่วนผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การดำเนินงานของเครือข่าย จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ได้องค์ประกอบ จำนวน 6 องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ จำนวน 74 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย ด้านกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่ายด้านขอข่ายภารกิจการจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย ด้านเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ด้านกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจของเครือข่าย ด้านคุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย และด้านการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า เครือข่ายเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จะให้การช่วยเหลือในเรื่องการปรึกษาเชิงวิชาการ บุคลากร การพัฒนาการเรียนการสอน สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ตลอดจนการให้บริการด้านสถานที่ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ สมาชิกในเครือข่ายต้องการ

ขยายเครือข่ายหรือสร้างเครือข่ายกับสถาบันอุดมศึกษามาก เนื่องจากมีความเห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาจะสามารถช่วยโรงเรียนได้อย่างมากทั้งครูและผู้บริหาร โรงเรียนในเรื่องการพัฒนาวิชาชีพและการบริหารจัดการซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, น. 33) กล่าวว่า การดำเนินการสร้างเครือข่าย ควรพิจารณาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกัน ดังนี้ (1) วัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย บุคคลในเครือข่ายควรมีวิสัยทัศน์ที่เป็นเป้าหมายอนาคตร่วมกัน สามารถนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาได้ (2) สมาชิก ในเครือข่ายมีความเท่าเทียมกัน และมีความเป็นเอกภาพ (3) ผู้ประสานงานและกรรมการ เป็นคณะบุคคลที่เลือกจากสมาชิกเครือข่ายมีการผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ในการประสานและบริหารเครือข่าย (4) กิจกรรมการจัดกิจกรรมของเครือข่ายต้องเป็นที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกในเครือข่ายและ (5) ทรัพยากร เพื่อการดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพและสอดคล้องกับงานวิจัยของพิสิฐ เทพไกรวัล (2554, น. 287 - 305) ได้ทำการศึกษารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย กระบวนการสร้างเครือข่าย 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นตอนถึงถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย (2) ขั้นตอนประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย (3) ขั้นตอนสร้างพันธสัญญาร่วมกัน (4) ขั้นตอนบริหารจัดการเครือข่าย (5) ขั้นตอนพัฒนาความสัมพันธ์ และ (6) ขั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ส่วนองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ (1) ลักษณะหรือกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย (2) ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา (3) เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย (4) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจของเครือข่าย (5) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย (6) การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิพันธ์ เรืองแห่ (2558, น. 326 - 333) ได้ทำการพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลการศึกษาและสังเคราะห์บทบาทหน้าที่ของศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า บทบาทหน้าที่ของศูนย์เครือข่ายมี 15 ประเด็น และจากการสนทนากลุ่มที่ประชุมได้สรุปกรอบเนื้อหาที่ใช้สำหรับการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของศูนย์เครือข่ายรวม 4 ด้านดังนี้ (1) ด้านผู้เรียน (2) ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา (3) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (4) ด้านการประกันคุณภาพภายใน

5.2.2 ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านบุคลากรและด้านบริหารจัดการ นอกจากนี้ สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านบุคลากร และด้านบริหารจัดการ ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยภาพรวมทุกด้าน ความต้องการจำเป็นทุกรายการ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย รองลงมา ด้านขอขบขายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย ด้านเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ด้านการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล ด้านกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย และด้านคุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สอบถามข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและศึกษานิเทศก์ พบว่า การกำหนดโครงสร้างและระบบการบริหารสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรการวางแผน และการกำหนดนโยบายขององค์กรมีความชัดเจนการนำแผนสู่การปฏิบัติทุกระดับเป็นไปตามขั้นตอน และระยะเวลาที่กำหนด ธรรมนูญองค์กรกำหนดโครงสร้าง บทบาท หน้าที่ และภารกิจไว้อย่างชัดเจน การบริหารจัดการมีระบบ ระเบียบ และแบบแผนที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา การกำหนดอำนาจหน้าที่ บทบาท และความรับผิดชอบ ตลอดจนสร้างวัฒนธรรมคุณภาพค้ำึงถึงการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข การส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรได้ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนได้อย่างเหมาะสม การสร้างขวัญ แรงจูงใจ และค่านิยมให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ ความสามารถและศักยภาพของตน การมอบหมายงานตรงกับความรู้ ความสามารถ ทักษะและความต้องการของบุคลากร การบังคับบัญชาที่มีสายงานที่สนับสนุนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ไม่ซ้ำซ้อนนโยบายการบริหารทั่วทั้งองค์กรมีบทบาทกำหนด บทบาท หน้าที่ และภารกิจไว้ชัดเจนการกำหนดวิสัยทัศน์ ปรัชญา พันธกิจ และเป้าหมายการบริหารมีกระบวนการที่บุคลากรดำเนินกิจกรรมร่วมกัน กระบวนการบริหารจัดการภายใน

ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการรับผิดชอบแต่ละด้าน การจัดระบบ และการพัฒนาฐานข้อมูลในการบริหาร และการจัดการช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นอย่างดี และการส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้ประสบความสำเร็จก้าวหน้า และความสำเร็จในหน้าที่การงาน ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา มีการบริหารจัดการด้านความพร้อมของสถานศึกษาอย่างไม่เพียงพอ โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กในชนบท ทั้งด้านครูและบุคลากร เงินและงบประมาณซึ่งเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545, น. 64 - 65) กล่าวว่า ในระยะเริ่มต้นของเครือข่าย ต้องเริ่มจากการมีแกนนำเป็นผู้ริเริ่มเครือข่าย ซึ่งแกนนำนี้อาจเป็นทั้งปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคล อาจเป็นคนในท้องถิ่น ผู้บริหารการศึกษา นักวิชาการ แกนนำจะเป็นผู้กำหนดประเด็นบางเรื่องที่ตนเองสนใจเป็นผู้จุดประกายให้คนอื่นเริ่มรับรู้ในปัญหาร่วมกันจนเกิดความตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องรวมตัวกันเป็นเครือข่าย หากผู้นำสามารถรวมใจสมาชิกเครือข่ายและผลักดันให้เกิดการรวมใจกันตามเป้าหมาย เครือข่ายก็มีโอกาสประสบความสำเร็จซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภูมิพันธ์ เรื่องแหล่ง (2558, น. 326 - 333) ได้ทำการพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผลการวิจัยพบว่า (1) จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนางานวิชาการศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในแต่ละด้านในสภาพปัจจุบัน พบว่าด้านผู้เรียน ภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีการดำเนินการมากที่สุด คือ ด้านครู บุคลากรทางการศึกษา รองลงมาคือ ด้านการประกันคุณภาพภายใน ส่วนด้านที่มีการดำเนินการน้อยที่สุดคือ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ส่วนสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการศูนย์เครือข่ายภาพรวมมีปัญหาในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม รองลงมาคือด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่วนด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ ด้านการประกันคุณภาพภายใน สำหรับความต้องการพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการศูนย์เครือข่าย โดยภาพรวมพบว่า มีความต้องการในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีความต้องการมากที่สุด คือ ด้านผู้เรียน รองลงมาคือ ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่วนด้านที่มีความต้องการน้อยที่สุดคือ ด้านการประกันคุณภาพภายในและสอดคล้องกับงานวิจัยของอุดมสิน คันธภูมิ (2558, น. 192 - 193) ได้ทำการพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพปัจจุบันเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสร้างตระหนักและรับรู้ปัญหา

ด้านการร่วมวางแผน ด้านการร่วมปฏิบัติตามแผนอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการร่วมประเมินผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ส่วนสภาพที่พึงประสงค์เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนโดยภาพรวมมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้าน มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

5.2.3 ผลจากการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่ารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ประกอบด้วย (1) บทนำ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย (2) ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายประกอบด้วยขั้นตระหนักถึงความจำเป็นการสร้างเครือข่าย ขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่ายขั้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน ขั้นบริหารจัดการการเครือข่าย ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์และขั้นรักษาความสัมพันธ์ (3) วิธีการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 (4) กระบวนการดำเนินงานของเครือข่ายเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่ายเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจคุณลักษณะที่ดีของสมาชิกและผู้นำเครือข่ายและการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล ซึ่งนำไปปัจจัยทางการบริหารจัดการศึกษามาปฏิบัติในการดำเนินงานของเครือข่ายเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาที่ประกอบด้วย (4.1) ด้านบุคลากร ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน (4.2) ด้านงบประมาณ ได้แก่ การจัดแบ่งงบประมาณด้านการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน (4.3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ การวางแผนด้านวัสดุอุปกรณ์การจัดหาบำรุงรักษาซ่อมแซมรูปแบบในการใช้งาน และติดตามประเมินผล (4.4) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ การนำเอาเทคโนโลยีมาใช้สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสารสนเทศ เช่น ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ทำให้สารสนเทศมีประโยชน์และใช้งานได้กว้างขวางมากขึ้น รวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ สื่อสารระหว่างกัน (4.5) ด้านการบริหารจัดการประกอบด้วยวิธีการบริหารจัดการ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ประการ คือ การตระหนักและรับรู้ปัญหา การวางแผน การปฏิบัติ การประเมินผล (5) การประเมินผลการใช้รูปแบบเป็นกระบวนการพิจารณาตัดสินที่เป็นระบบ ครอบคลุมถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ได้แก่ การประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบ

การประเมินผลคุณภาพนักเรียน ครู การบริหารจัดการ และการสอบถามความพึงพอใจ และ (6) เงื่อนไขความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้ เป็นการกำหนดเงื่อนไขให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาดำเนินการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาตามการดำเนินงานของเครือข่ายผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า Willer (1986, p. 83) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การสร้าง (Construct) รูปแบบและ (2) การหาความเที่ยงตรง (Validity) ของรูปแบบและ Keeves (1988, p. 560) ได้กล่าวว่ารูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างโมทัศน์ใหม่และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ซึ่งเป็นการขยายองค์ความรู้ในเรื่องที่เรากำลังศึกษาด้วยซึ่ง Willer (1986, p. 83) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การสร้าง (Construct) รูปแบบและ (2) การหาความเที่ยงตรง (Validity) ของรูปแบบและ Keeves (1988, p. 560) ได้กล่าวถึงหลักการอย่างกว้าง ๆ เพื่อกำกับการสร้างรูปแบบไว้ 4 ประการ ได้แก่ (1) รูปแบบควรประกอบขึ้นด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างของตัวแปรมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงแบบธรรมดาอย่างไรก็ตามความเชื่อมโยงแบบเส้นตรงแบบธรรมดาทั่วไปนั้นก็มีประโยชน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาวิจัยในช่วงต้นของการพัฒนารูปแบบ (2) รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบได้สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตและหาข้อสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ (3) รูปแบบควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาดังนั้นนอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ควรใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วยและนอกจากคุณสมบัติต่างๆที่กล่าวมาแล้ว (4) รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างโมทัศน์ใหม่และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ซึ่งเป็นการขยายองค์ความรู้ในเรื่องที่เรากำลังศึกษาด้วยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิสิฐ เทพไกรวัล (2554, น. 287 - 305) ได้ทำการศึกษารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย กระบวนการสร้างเครือข่าย 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย (2) ขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย (3) ขั้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน (4) ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย (5) ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ และ (6) ขั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ส่วนองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ (1) ลักษณะหรือกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย (2) ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา (3) เทคนิค/

วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย (4) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจของเครือข่าย (5) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย และ (6) การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผลและสอดคล้องกับงานวิจัยของอุดมสิน คันธภูมิ (2558, น. 192 - 193) ได้ทำการพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้องค์ประกอบที่ 1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะครู ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน ศิษย์เก่า พระสงฆ์ เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ประชาชนชาวบ้าน หน่วยงานของรัฐ และองค์กรเอกชน องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการสร้างเครือข่ายมีแนวทางในการดำเนินการ 5 ขั้นตอน ดังนี้ (1) ขั้นตอนหนักถึงความสำคัญในการสร้างเครือข่าย (2) ขั้นตอนประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย (3) ขั้นตอนสร้างพันธสัญญาร่วมกัน (4) ขั้นตอนบริหารจัดการเครือข่าย (5) ขั้นตอนพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์ องค์ประกอบที่ 3 ความร่วมมือประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก (1) การร่วมตระหนักและรับรู้ปัญหา (2) การร่วมวางแผน (3) การร่วมปฏิบัติตามแผน (4) การร่วมประเมินผล องค์ประกอบที่ 4 องค์ประกอบสำคัญของเครือข่าย ประกอบด้วย (1) สมาชิกของเครือข่าย (2) วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายร่วมกัน (3) ผู้ประสานงานเครือข่าย (4) กิจกรรม (5) การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่าย (6) การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (7) ระบบความสัมพันธ์ของเครือข่าย (8) ระบบบริหารจัดการเครือข่าย และองค์ประกอบที่ 5 คุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (2) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

4. ผลจากการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26พบว่าวิธีการดำเนินงานของเครือข่าย ประกอบด้วย (1) การรวมกลุ่มเครือข่ายและการเลือกผู้นำ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้ให้ผู้บริหารโรงเรียนที่ทำการทดลอง จำนวน 7 โรงเรียน คัดเลือกผู้นำเครือข่ายซึ่งผลการคัดเลือกผู้นำเครือข่าย คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนโพรงนาวิทยานุกูล (2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหาโดยใช้เทคนิค SWOT Analysis เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคตามขอบข่ายภารกิจการบริหารงานของโรงเรียน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการการบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป (3) การระบุเป้าหมายผู้นำเครือข่ายและสมาชิกได้ร่วมกันพิจารณาวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าประสงค์ของเครือข่ายร่วมกัน (4) การวางแผนและกำหนดแผนกลยุทธ์ได้ 5 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนา

หลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ กลยุทธ์ที่ 2 ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความเป็นไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลยุทธ์ที่ 3 สร้างเสริมศักยภาพของบุคลากรทุกระดับให้เป็นมืออาชีพ กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มสมรรถนะของโรงเรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และกลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา (5) การจัดทำแผนปฏิบัติการและจัดสรรงบประมาณผู้นำและสมาชิกเครือข่ายได้ร่วมกันพิจารณาแผนปฏิบัติการจัดสรรงบประมาณตามโครงการทั้ง 6 โครงการ (6) การปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์เมื่อผู้นำและสมาชิกเครือข่ายได้จัดทำแผนงาน/โครงการตามแผนปฏิบัติการแล้วจึงได้ดำเนินการตามแผนงาน/โครงการที่เครือข่ายได้กำหนดไว้ทั้ง 6 โครงการ โดยได้ดำเนินการ ในปีการศึกษา 2562 ระหว่างวันที่ 15 มกราคม 2563 - 31 มีนาคม พ.ศ. 2563 และ (7) การประเมินผลซึ่งผลการประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก (7.1) ด้านผลที่เกิดจากขั้นตอนการสร้างเครือข่าย ก่อนการดำเนินการโดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดส่วนหลังการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด (7.2) ด้านผลที่เกิดจากการดำเนินงานของเครือข่าย ก่อนการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดส่วนหลังการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด (7.3) ด้านผลที่เกิดจากการกระบวนการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย ก่อนการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดส่วนหลังการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด (8) การรายงานผลเมื่อโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 7 โรงเรียน ได้ดำเนินการตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายโครงการสอดคล้องกับ KPI (ตัวบ่งชี้) ที่ตั้งไว้ จึงได้นำผลการดำเนินงานทั้ง 6 โครงการ มาจัดทำเป็นรายงานรวมกับรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของโรงเรียน สรุปรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2562 (SAR) และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2561 - 2562 (8.1) ผลการประเมินผลคุณภาพนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) โดยภาพรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 7 โรงเรียน มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานสูงขึ้นกว่าปีการศึกษา 2561 (8.2) ผลการประเมินผลคุณภาพครูตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ก่อนการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และหลังการดำเนินการ โดยรวมอยู่ใน

ระดับมากที่สุด (8.3) ผลการประเมินผลคุณภาพการบริหารจัดการตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ก่อนการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและหลังการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ยังได้ประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชนที่มีต่อคุณภาพของนักเรียนที่เกิดจากการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ได้ผ่านการศึกษาและเน้นการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยได้กรอบแนวคิดจากหลักการแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์และตัวแปรต้นองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารจัดการและเครือข่ายเพื่อสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยได้แก่การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการสร้างและการนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขต 26 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

ทั้งนี้เป็นเพราะรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีตัวชี้วัดความเข้มแข็งของเครือข่าย มีเป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจน มีระบบบริหารจัดการที่ดี มีกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีการไหลเวียนข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง มีนวัตกรรมที่เกิดจากการทำงานเครือข่าย มีการสรุปบทเรียนร่วมกันเพื่อจัดทำแผนปีต่อไปนอกจากนี้ในการทำงานร่วมกันของเครือข่ายยังให้ความร่วมมือ ในการทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้ตกลงกันไว้ โดยกำหนดกิจกรรมต่างๆ มีผู้รับผิดชอบปฏิบัติด้วยความสามัคคี มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่ม และรับรู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มตามโครงสร้างที่มีอยู่ในองค์กร รวมทั้งเข้าใจวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ปฏิบัติงาน ต่างก็เกิดความพอใจในการทำงาน และทุกคนมีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของอุดมสิน คันธภูมิ (2558, น. 192 - 193)

ได้ทำการพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาผลการวิจัยพบว่า (3) ผลการศึกษาการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น จะเห็นได้จากผลการทดสอบปลายภาคเรียนที่ 1 และปลายภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 เมื่อเปรียบเทียบกัน พบว่าภาคเรียนที่ 2 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบปลายภาคที่ 2 ของนักเรียนสูงขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าภาคเรียนที่ 1 จำนวน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้จากทั้งหมด 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์หลักสูตรแกนกลางการจัดการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ribchester and Edwards (2007, pp. 1854 - A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความร่วมมือของเครือข่ายโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในชนบทพบว่า การให้ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเป็นยุทธวิธีเดียวที่ขยายวงกว้างที่จะเอื้อประโยชน์ต่อโรงเรียนที่กำลังเติบโตและมีจำนวนน้อยในกลุ่ม วิธีนี้ถือเป็นวิธีช่วยเหลือที่สำคัญกว่าเรื่องใด ๆ คุณค่าของความร่วมมือในเครือข่ายโรงเรียนจะเป็นตัวกลางในการไกล่เกลี่ยเพื่อลดความตึงเครียดภายในช่วยแก้ปัญหาที่เป็นผลจากการลดจำนวนฝ่ายบริหารการศึกษาท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา และเพื่อลดการแข่งขัน ในด้านการเพิ่มจำนวนนักเรียน ทั้งยังเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นของผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้ประสานงานเครือข่ายที่มีบทบาทในการรวมตัวของโรงเรียนในท้องถิ่นและสร้างความเจริญเติบโต สุดท้ายเป็นผลทำให้โรงเรียนที่เกี่ยวข้องได้รับการยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 หน่วยงานระดับนโยบาย ควรมีการกำหนดรูปแบบการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก เป็นรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือของกลุ่มบุคคล หน่วยงาน/ องค์กรต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

5.3.1.2 หน่วยงานต้นสังกัด ควรจะนำรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ไปใช้แก้ปัญหาในการบริหารงานด้านคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน และควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณสำหรับเครือข่ายความร่วมมือด้วย

5.3.1.3 หน่วยงานระดับสถานศึกษา ควรมีการขยายเครือข่าย เพิ่มเติมภาระงานที่จำเป็นอีกเพื่อช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพด้านการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

5.3.1.4 งานวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ควรมีการพิจารณาทรัพยากรหรือปัจจัยทางการบริหารเพิ่มจาก 4M's เป็น 5M's คือเพิ่มในด้านคุณธรรม จริยธรรม (Morals and Ethics) และควรเพิ่มด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ (Cultural Learning) ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา เพื่อการเรียนการสอนที่ครอบคลุมในด้านคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมการเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้วย

5.3.2 ข้อจำกัดในการนำรูปแบบไปใช้

5.3.2.1 การนำรูปแบบไปใช้ควรอยู่ในเงื่อนไขของความสมัครใจ และความพร้อมของสมาชิกอย่างต่อเนื่อง

5.3.2.2 ระยะเวลาที่สมาชิกเครือข่ายทำกิจกรรมไม่ควรน้อยกว่า 6 เดือน และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

5.3.2.3 กระบวนการปฏิบัติงานตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จะต้องมีความสัมพันธ์กับปีงบประมาณ

5.3.2.4 ผู้นำเครือข่ายจะต้องมีความมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ มีความกระตือรือร้น และประสานสมาชิกเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.3.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการร่วมกันของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน

5.3.3.2 ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการปฏิรูปการเรียนรู้เชิงพื้นที่โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

5.3.3.3 ควรมีการศึกษาวิจัย ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่มีประสิทธิผลเพื่อพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545). *การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของ การปฏิรูป การศึกษา*. กรุงเทพฯ: ส. เอเชียเพลส.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2555). *การคิดเชิงบูรณาการ*. กรุงเทพฯ: ชัคเซสมิเดีย.
- ชนิษฐากาญ จนรังษิณนธ์. (2549). *การสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานวิจัย และพัฒนากรมการพัฒนาชุมชน.
- ชนิษฐากาญ จนรังษิณนธ์. (2542). *การสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน.
- เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26, สำนักงาน. (2558). *รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2558*. มหาสารคาม: หยกศึกษาศึกษาภัณฑ์และการพิมพ์.
- เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26, สำนักงาน. (2562). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2562*. มหาสารคาม: หยกศึกษาศึกษาภัณฑ์และการพิมพ์.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2553). *คู่มือการประเมินสรรณนะครู*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). *รายงานการเสวนาทางวิชาการ มิติใหม่ ของการประเมินผล: การเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544). *คู่มือการประเมินผลภายในของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาการออกแบบระบบการประเมินผลภายใน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- จันทรา พรหมานนท์. (2546). “ปัจจัยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา”. *วิชาการ*, 3(1), 15.
- จรัส นองมาก. (2544). *ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- ฉัตรนภา พรหมมา. (2547). *การพัฒนาเครือข่ายระหว่างรัฐ ภาคเอกชนและภาคชุมชนเพื่อการพัฒนา ผลิตภัณฑ์แบบครบวงจรภายใต้นโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของวิชาการ*. อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.

- ชัชวาลย์ บุญเหลือยม. (2552). *การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนนิคมสร้างตนเอง 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานีเขต 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต)*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ชุมพล ศรีสังข์. (2554). *การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้เครือข่าย*. สงขลา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 3.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2548). *การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: เอ็กสเปอร์เน็ท.
- ณัฐพล ชุมวรฐายี. (2545). *บันไดสู่การประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- ณัฐศักดิ์ จันทรผล (2552). *การพัฒนารูปแบบการบริการงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่เน้นการกระจายอำนาจ (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุชฎีบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.
- ดำรง ปันทวัง. (2551). *การศึกษาลักษณะการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็กในทัศนะของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ไตรรัตน์ จงจิตร. (2546). “การบริหาร - นักบริหาร”. *รัฐสภาสาร*, 51, 127 - 135.
- ทดสอบทางการศึกษา, สำนักงาน. (2555). *รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในปีการศึกษา 2555*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.
- ทวีป อภิสีทธิ. (2542). *ยุทธศาสตร์การสอน*. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- ทิตนา แคมมณี. (2550). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทพรัตน์ราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ. (2545). *ภูมิศาสตร์กับวิถีชีวิตไทย*. สืบค้นจาก <http://www.sac.or.th>.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2543). *องค์การและการบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 11)*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์.
- ธนา ประมุขกุล. (2544). “บทความปริทัศน์ เครือข่าย”. *วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม*, 24(3), กรกฎาคม - กันยายน.
- ธนา ประมุขกุล. (2547). *มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

- นัครินทร์ ชาวผ่อง. (2547). *กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชมศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญยกุลหัตถ์ถึก. (2556). *รูปแบบการบริหารคุณภาพการศึกษาลู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดเล็ก* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปฏิรูปการศึกษา, สำนักงาน. (2545). *การพัฒนาตัวบ่งชี้สำหรับประเมินคุณภาพการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษา*. กรุงเทพฯ: อารักษ์.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2545). *ผ่าทางตันปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ปรีชาคัมภีร์ปรกรณ์. (2541). *ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในประเทศไทย เอกสารการสอนชุดวิชาโรงเรียนกับชุมชนหน่วยที่ 4 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช* (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- ปัญญา เกสรทอง.(2546). *การพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ปัทมา ทูมาวงศ์. (2551). *การวิเคราะห์รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือของครูใจโรงเรียนที่มี การปฏิบัติดี: การประยุกต์ใช้การวิเคราะห์เครือข่ายสังคม* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาน กิมปี. (2540). *การพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพึ่งตนเองของชุมชน* (ปริญญาานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปารีชาติ วลัยเสถียร. (2543). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข.
- ปารีชาติ สถาปัตตานนท์ และชัยวัฒน์ ธีระพันธ์. (2546). *สื่อสารกับสังคมเครือข่าย เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตร 3 “การสร้างเครือข่ายที่มีพลัง” สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สถาบันการเรียนรู้และพัฒนาประชาคม.
- พระมหาสุทิตย์อาภากร. (2547). *เครือข่ายธรรมชาติความรู้และการจัดการ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.).

- ราชกิจจานุเบกษา. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562.
เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก.
- พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ. (2541). แผนการพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: เดอะบุคส์.
- พิสิฐ เทพไกรวัล. (2554). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาใน
โรงเรียนประถมศึกษขนาดเล็ก (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). ขอนแก่น:
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไพบุลย์ แจ่มพงษ์. (2542). “การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพ”. วิชาการ, 2, 2 - 12.
- ภูมิพัทธ์ เรืองแหล่. (2558). การพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพ
การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญา
ดุษฎีบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มงคล ทิงลำพง. (2552). บทบาทของเครือข่ายทางสังคมในกระบวนการก่อตั้งธุรกิจของผู้ประกอบการ
วิสาหกิจขนาดและขนาดย่อม (วิทยานิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- มาลี ประเสริฐเมธ. (2552). การบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอ
ภูซาง จังหวัดพะเยา (การศึกษาอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงราย:
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- มาลี สีบกระแสน. (2552). การพัฒนารูปแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
(วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.
- เมตต์เมตต์การุณณจิต. (2547). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : ประชาชนองค์การ
ปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.
- ไมตรี บุญทศ. (2554). การพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อ
คุณภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ยุพดี กะจะวงษ์. (2532). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา”. วารสารการศึกษา, 20, 24 - 26.
- รัตนะบัวสนธ์. (2552). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: คำสมัย.

- รัตนา โอหาฤกษ์. (2554). *การศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของวัยรุ่นในสถานศึกษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- รุ่งอรุณ ฅณชวตม์. (2553). *แนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติในการพัฒนาการบริหารงาน: ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร* (การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เลขาธิการสภาการศึกษา. (2549). *การศึกษาและสังเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาและสถานศึกษาเครือข่ายของผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบ รุ่นที่ 1*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2553). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2555). *กรอบและทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของประเทศ (พ.ศ. 2555 - 2558) เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2562). *สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ. 2562 (IMD 2019)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- วันทนา เมืองจันทร์. (2545). *วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สยามมิตรการพิมพ์.
- วิชาการ, กรม. (2538). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิชิตนันทสุวรรณ และจ่านง แรกพินิจ. (2545). *บทบาทของชุมชนกับการศึกษา รายงานการศึกษาวิจัยเสนอสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี
- วิลาวัลย์ ประสานจิต. (2552). *แนวทางการบริหารงานอนามัยโรงเรียนตามระบบ PDCA ในโรงเรียนนารศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ศรัณยา อินทรภิมย์. (2556). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานระหว่าง ห้องเรียนปกติและบนเครือข่ายสังคมโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT “เรื่องระบบการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศ” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี.

- ศักดิ์ไทยสุรกิจบวร. (2545). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ศิริวรรณเสรีรัตน์. (2545). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2556). *การพัฒนาเครือข่ายคุณภาพการศึกษาศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2561). *มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2562). *แผนปฏิบัติการราชการ ปี 2562*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สนธยา พลศรี. (2550). *เครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สนับสนุนบริการสุขภาพ, กรม. (2556). *แนวทางการพัฒนาความฉลาดทางสุขภาพ (Health Literacy) เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม 3อ. 2ส. และลดเสี่ยง*. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- สมคิด บางโม. (2545). *องค์การและการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- สมชาติ ไตรรักษา. (2542). *หลักการบริหารโรงพยาบาล (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: หจก.พี.เอ็น. การพิมพ์.
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2542). *การประกันคุณภาพการศึกษา : พลังและความหวัง*. นครปฐม: สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา.
- สมศักดิ์สินธุระเวชญ์. (2542). *มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สมาน อัครวงษ์. (2553). *การบริหารการศึกษายุคใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. อุบลราชธานี: อุบลกิจออฟเซทการพิมพ์.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2545). *รูปแบบของเครือข่าย : เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ หน่วยที่ 14*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุเทพ ชิตยวงษ์. (2562). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุนทร บุญสะอาด. (2555). *การบริหารจัดการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 อำเภอเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต)*. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สุรศักดิ์ จันทะแจ่ม. (2553). *การบริหารงานวิชาการโรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอกในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 : พหุกรณีศึกษา (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต)*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- สุโรยา จินารง. (2554). *การศึกษาทักษะการบริหารกับการปฏิบัติงานวิชาการตามกระบวนการ PDCA ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา* (วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สุวรรณ เพ็ชรสมบัติ. (2555). *การศึกษาสภาพการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหาร และการจัดการศึกษาไปสู่การปฏิบัติในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). จันทบุรี: มหาวิทยาลัย ราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2543). *การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- เสกสิฐ เล่ากิจเจริญ. (2550). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียน การสอนในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลราชบุรีเขตเหนือ* (ปริญญาโทศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2537). “ปัญหาและแนวโน้ม เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การบริหารการศึกษา” ใน *ประมวลสาระชุดวิสาสมมนาปัญหาและแนวโน้มทางการบริหาร การศึกษา* หน้าที่ 7. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เสรี พงศ์พิศ. (2548). *เครือข่าย : ยุทธวิธีเพื่อประชาคมเข้มแข็ง ชุมชนเข้มแข็ง*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน.
- อังคาร ชัยสุวรรณ. (2554). *การพัฒนาความร่วมมือระหว่างสำนักงานศึกษากับสถานศึกษาในการจัด กิจกรรมสิ่งแวดล้อมของกลุ่มเครือข่ายสิ่งแวดล้อมเทศบาลนครขอนแก่น* (การศึกษาค้นคว้า อิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุดมสิน คันธภูมิ. (2558). *การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุุภัณฑ์บัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2543). *รายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการศึกษา ของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูป ระบบบริหารการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

- อุทุมพร จามรमान. (2544). การประกันคุณภาพการอุดมศึกษาตามแนวทางของทบวงมหาวิทยาลัย.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุบล เล่นวารี. (2541). *เพชรยอดมงกุฎ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ พี.เอ.ลีฟวิ่ง จำกัด.
- Bardo, J. W. and J. J. Hartman. (1982). *Urban Society :A Systematic Introduction*.
U.S.A.: F.E. Peacock.
- Barnard, Chester I (1966). *Organization and Management*. Cambridge, Mass: Harvard
University Press.
- Baum, G. P., (1993). “Effects of treatment factors, comorbidities and health - related
quality of life on self-efficacy for physical activity in cancer survivors”. *Psycho-
Oncology*, 18, 405 - 411.
- Brown, W.B. and Moberg. D.J. (1980). *Organization theory and Management:
A Macro approach*. New York: Joho Wiley and Sons.
- Callan, V. and Ashworth, P. (2004). *Working together: Industry and VET provider
training partnerships*. Retrieved from <http://www.ncver.edu.au>.
- Coombs, Phillip H. (1981). *New Strategic for Improving Rural Family Life Essex*.
Connecticut: International Council for Education Development.
- Corsini, R.J. (1996). *Auerbach Concise Encyclopedia of Psychology*. New York:
John Wiley and Sons.
- Dubrin, A.J. and Ireland, R.D. (1993). *Management and organization*. (2nd ed.)
Ohio: South Westem Publishing Company.
- Dubrin. A. J., (2009). *Management and organization*. (2nd ed.) Ohio: South Westem
Publishing Company.
- Fesler James, F. and Kettl. (1991). *The Politics of The Administrative Process*.
New Jersey: Chatham House Publishers.
- Frederickson, H. G. (1982). *Toward a New Public adiministion*. In J. M. Shafritz and A. C.
Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. (3rd ed). New York: McGraw-Hill book Go.

- Greenberg and Baron. (1995). *Behavior in organizations: Understanding and managing the human side of work*. (5th ed). Boston: Prentice-Hill.
- Gulick, Luther. (1937). "Notes on The Theory of Organization". In Gulick L. and Urwick, L. (eds.). *Paper on the Science of Administration*. New York: Institute of Public Administration.
- Hanson, E.Mark. (2003). *Educational Administration and Organization Behavior*. (5th ed). Pearson.
- Harold Koontz and Cyril O Donnell. (1972). *Principles of Management : an Analysis of Managerial Function*. (4^{ed}). New York: McGraw-Hill.
- Fayol, Henri. (1949). *General and Industrial Management*. London: Sir Isaac Pitman & Sons.
- Herbert A. Simon. (1947). *Administrative Behavior*. New York: Macmillian.
- Husen, T. and Postlethwaite, N. T. (1994). *The international encyclopedia of education*. (7th ed.). Great Britain: BPC Wheatons
- Jaran, Gryna and Bingham. (1989). *Quality and analysis: From product development through use*. New York: McGraw-Hill
- Joyce, B. and Weil, M. (1986). *Models of Teaching*. Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice-Hall.
- Joyce and Weil. (1986). *Model of Teaching*. New York: Prentice-Hall.
- Keeves, Peter J. (1988). "Model and Model Building," *Educational Research Methodology and Measurement : An International Handbook*. Oxford: Pergamum Press.
- Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. (1970). "Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607 - 610.
- Mackenzie. (1969). *Toward a New Curriculum in Physical Education*. New York: McGraw-Hill.

- Maeroff, G. I. (1983). *School and College : Partnerships in Education*. Princeton, NJ. :
The Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching.
- Mann, Dale. (1989). Effective Schools as a Dropout Prevent Strategies. *NASSP Bulletin*,
73(518), 77.
- Norwich and Evans. (2007). *Cluster: Inter - school Collaboration in Meeting Special
Education Needs in Ordinary Schools*. Retrieved from
<http://www.ebscohot.com/ehost/detail?vid=13&hid=3b84db3b-45f9>.
- Owens, R.G. (1999). *Organization behavior in education*. (5th ed). Boston: Allyn
and Bacon.
- Ribchester and William J. Edwards. (2007). *Co-operation in the countryside: small
primary School Clusters*. Retrieved from <http://www.ebscohot.com>
- Riley, K. (1997). Changes in local governance - collaboration through networks :
A post-16 Case study. *Educational Management and Administration*, 25(2),
155 - 167.
- Rue, Leslie W. and Byars, Lloyd L. (1995). *Management : Skills and Application*.
(7th ed). Chicago, IL : Van Hoffmann.
- Smith, R. H. (1980). *Measurement : Making Organization Perform*. New York: Macmillan.
- Steiner, E. (1988). *Methodology of theory construction*. Sydney: Educology Research
Associates.
- The American Association of School Administration. (1955). *Staff Relations in School
Administration*. (3rd ed). Arlington, Va: The Association
- Thinkexist. (2008). Thinkexist dictionary: Retrieved from [http://thinkexist.com/
dictionary/meaning/model](http://thinkexist.com/dictionary/meaning/model).
- Tosi, H. L. and Carroll, S. J. (1982). *Management*. (2nd ed.). New York: John Wiley
and Sons.
- Useem, E.L. (1994). *Renewing School: A Report on the Cluster Initiative in
Philadelphia*. Retrieved from <http://ericdb/ED378251.Htm>

Wheatly. (1999). *Leadership and the New Science: Discovering order in a chaotic world*. (2nd Ed). San Francisco: Berret - K0ehler Publishers.

Willer, D. (1986). *Scientific Sociology: Theory and Method*. Englewood cliff, NJ.: Prentice Hill.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ประสบการณ์และตำแหน่งงานในปัจจุบัน
1	รศ.ดร.ศิริ ถีอาสนา	อาจารย์สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา
2	ดร.อดิศักดิ์ มุ่งชู	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการบริหารจัดการศึกษา
3	ดร.นวพรรดี นามพุทธา	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
4	ดร.ไพฑูล พรหมมากุล	ผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนกันทรวิชัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา
5	ดร.ฐิตารีย์ วิสัยเลิศ	ศึกษานิเทศก์ กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้เชี่ยวชาญด้านเครือข่ายและเทคโนโลยีทางการศึกษา

รายชื่อผู้บริหารโรงเรียนในการสัมภาษณ์องค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่าย

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่งงานในปัจจุบัน
1	นายเชาว์วิศ ปัดสำราญ	ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนนาฎพิทยาคม
2	ดร.เอกลักษณ์ บุญท้าว	ผู้อำนวยการโรงเรียนดงบังพิสัยนวการนุสรณ์
3	นายทรงศักดิ์ ชาวไพร	ผู้อำนวยการโรงเรียนนาโพธิ์พิทยาสรรพ์
4	นายจำรัส ธรรมาวงศ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนโพนงามวิทยานุกูล
5	นายธงชัย หมื่นสา	ผู้อำนวยการโรงเรียนวังยาวศึกษาวิทย์
6	นายมนตรี ลุนสมบัติ	ผู้อำนวยการโรงเรียนกุดรังประชาสรรค์

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ยื่นยื่นรูปแบบ

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ประสบการณ์และตำแหน่งงานในปัจจุบัน
1	นายทองสุข มาตย์คำมี	รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
2	รศ.ว่าที่ พ.ต.ดร.กิตติกรรณ์ บำรุงบุญ	อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
3	ผศ.ดร.กฤษกนก ดวงชาทม	อาจารย์ประจำ สาขาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
4	ดร.นวพรรณี นามพุทธา	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลฯ รักษาราชการแทน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
5	ดร.วดี แคนสุข	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลฯ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม
6	ดร.นิพนธ์ ยศดา	ผู้อำนวยการโรงเรียนสารคามพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
7	ดร.ไพฑูล พรหมมากุล	ผู้อำนวยการโรงเรียนกันทรวิชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
8	ดร.ปรีชา การสะอาด	ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองม่วงวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
9	ดร.สำเริงค์ จันทนตรี	ผู้อำนวยการโรงเรียนดงใหญ่วิทยาคมฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26
10	ดร.ฐิตารีย์ วิลัยเลิศ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
11	ดร.เอมอร จันทนตรี	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการ คุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่าย

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ท่านในครั้งนี้มีความสำคัญยิ่งและเป็นประโยชน์ต่อการนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ผู้สัมภาษณ์ นายอดุลย์ศักดิ์ บุญเอนก

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ เดือน พ.ศ. สถานที่

เริ่มสัมภาษณ์เวลา น.

1. ท่านเห็นว่า องค์ประกอบของการดำเนินงานของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีอะไรบ้าง

1.1 กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย

.....
.....

1.2 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย

.....
.....

1.3 เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย

.....
.....

1.4 กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย

.....
.....

1.5 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย

.....

.....

1.6 การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล

.....

.....

2. ท่านเห็นว่า ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 26 ควรมีตัวบ่งชี้อะไรบ้าง

2.1 ชั้นตระหนักถึงความจำเป็น

.....

.....

2.2 ชั้นประสานหน่วยงาน

.....

.....

2.3 ชั้นสร้างพันธมิตรร่วมกัน

.....

.....

2.4 ชั้นบริหารจัดการเครือข่าย

.....

.....

2.5 ชั้นพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์

.....

.....

3. ท่านเห็นว่า องค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 26 ควรมีตัวบ่งชี้อะไรบ้าง

3.1 บุคลากร

.....
.....

3.2 งบประมาณ

.....
.....

3.3 วัสดุอุปกรณ์

.....
.....

3.4 เทคโนโลยีสารสนเทศ

.....
.....

3.5 การบริหารจัดการ 4 ด้าน

3.5.1 การตระหนักและรับรู้ปัญหา

.....
.....

3.5.2 การวางแผน

.....
.....

3.5.3 การปฏิบัติตามแผน

.....
.....

3.5.4 การประเมินผล

.....
.....

**แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการ
คุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26**

คำชี้แจง

แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา และการดำเนินงานของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

โปรดอ่านเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ก่อนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องให้ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุดโดยมีความหมายดังนี้

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา					
1.1 ด้านบุคลากร					
1.1.1 การบริหารงานบุคคลมีโครงสร้างและแผนงานชัดเจน					
1.1.2 การกำหนดบทบาทหน้าที่ และภารกิจของบุคคลเหมาะสมกับความรู้ ทักษะ ความชำนาญ และความสามารถเฉพาะด้านของบุคลากร					
1.1.3 การวางแผนพัฒนาบุคลากรทางวิชาการให้เหมาะสมกับแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาองค์กรและการพัฒนาศักยภาพบุคลากรตามความเหมาะสมและตามความต้องการของหน่วยงาน					
1.1.4 การส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับมีการพัฒนาศักยภาพ ตามความเหมาะสม และความต้องการของตนเองและหน่วยงาน					
1.1.5 การส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับให้มีการทำวิจัย					

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1.2 ด้านงบประมาณ					
1.2.1 การจัดโครงสร้างการเงินและบัญชีอย่างถูกต้องตามระเบียบ และข้อบังคับที่กำหนดไว้ตามระเบียบการคลัง					
1.2.2 การกำหนดบทบาทหน้าที่ และภารกิจของบุคลากรทุกระดับให้ปฏิบัติงานด้านการเงินถูกต้องตามกฎระเบียบทั้งตำแหน่ง บทบาทหน้าที่ และภาระงาน					
1.2.3 การกำหนดภาระงานด้านการเงินเป็นวาระสำคัญที่องค์กร ต้องถือปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการและปฏิทินการปฏิบัติงาน					
1.2.4 การจัดสรรและสนับสนุนงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน โครงการ/แผนงาน และการศึกษาวิจัยมีความเหมาะสมเป็นธรรม					
1.2.5 การวางระบบบัญชีและการเงิน ตลอดจนการบันทึกหลักฐานและรายละเอียดงบประมาณตามระเบียบวิธีที่สามารถพิสูจน์ตรวจสอบได้และเป็นปัจจุบัน					
1.2.6 การกำกับดูแล การควบคุม และการจูงใจเพื่อการใช้ทรัพยากรบริหารที่เป็นเงิน และพัสดุในการจัดการศึกษาอย่างประหยัดคุ้มค่าให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์มีความชัดเจน					
1.2.7 การบริหารระบบการเงินและบัญชีมีหลักฐานและรายละเอียดที่ถูกต้อง โปร่งใส สามารถพิสูจน์และตรวจสอบได้ มีความถูกต้องตามกฎระเบียบว่าด้วยการเงิน และการพัสดุ					
1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์					
1.3.1 การกำหนดความต้องการและการวางแผน การจัดหา วัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอน ที่มีความทันสมัยและมีปริมาณเพียงพอ และเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน					
1.3.2 มีการจัดทำทะเบียน เครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ทุกประเภท อย่างถูกต้อง สะดวกต่อการใช้สอย การเก็บรักษาและการจ่ายแจกมีขั้นตอนดำเนินการ เป็นระเบียบปฏิบัติที่เหมาะสม					
1.3.3 มีระบบการเฝ้าระวัง คุมมือ และคำแนะนำเป็นแนวทางการดำเนินการการบำรุงรักษา การตรวจสภาพ การแก้ไขมีระบบที่ช่วยให้เครื่องมือ เครื่องใช้และวัสดุอุปกรณ์มีคุณภาพและประสิทธิภาพ					
1.3.4 ห้องเรียน/ห้องปฏิบัติการ สำนักงาน ห้องพักผ่อนสภาพแวดล้อม และอาคารสถานที่ที่มีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้					
1.4 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ					
1.4.1 องค์กรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ ปรัชญาและค่านิยมสู่นโยบายที่สามารถปฏิบัติได้					
1.4.2 แผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการและมีโครงการนำหลักการที่ทันสมัยจากระบบเทคโนโลยีสามารถมาดำเนินการ					

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1.4.3 การนำระบบสารสนเทศมาใช้ในกระบวนการบริหารการจัดการและการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง					
1.4.4 การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา					
1.4.5 การจัดกิจกรรม และการถ่ายทอดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการนำเทคนิควิธีการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีระบบการจัดการที่ประสานเชื่อมโยงกันสู่การปฏิบัติ					
1.4.6 การพัฒนาระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีมีประสิทธิภาพทำให้การบริหาร การวางแผน การจัดการ และการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีประสิทธิภาพ					
1.5 ด้านการบริหารจัดการ					
1.5.1 การตระหนักและรับรู้ปัญหา					
1) การประชุมชี้แจง บุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น					
2) การแต่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วย ผู้บริหารและบุคลากรหลักของโรงเรียน รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ดำเนินงานในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา					
3) การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ แผนการดำเนินงานเพื่อกระตุ้นให้บุคคล/กลุ่มบุคคล/องค์กร/หน่วยงาน เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย					
4) การประสานงานขอความร่วมมือจากบุคคล/กลุ่มบุคคล/องค์กร/หน่วยงาน ตรงตามความต้องการเฉพาะด้านของโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
5) การสร้างแนวร่วมของบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ การเปิดเวทีระดมความคิดและการสร้างข้อตกลงเป็นพันธะสัญญาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
1.5.2 การวางแผน					
1) การใช้เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ร่วมกันกำหนดขึ้น เป็นแนวทางในการจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
2) การจัดโครงสร้างการบริหารในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะของผู้เรียน					
3) การกำหนดบทบาทของสมาชิกชัดเจนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น					
4) การมีบรรยากาศแบบพลังเกื้อกูล สามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา					

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
5) การจัดระบบสารสนเทศในการทำหน้าที่จัดระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน					
6) การจัดระบบการเรียนรู้ร่วมกัน การจัดให้มีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิกผู้ปฏิบัติ เพื่อบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา					
7) การช่วยเหลือเกื้อกูล ด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุนกำลังคน สถานที่ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
8) การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น					
9) การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจบุคลากรในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียน					
10) การเสริมสร้างกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ มีวินัย ในตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ตนเองและที่ได้รับมอบหมาย					
11) การติดต่อประสานงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีหลายรูปแบบและหลากหลาย					
12) การติดตามและประเมินผล การดำเนินกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างเป็นระบบ					
1.5.3 การปฏิบัติตามแผน					
1) การประชุมชี้แจงให้บุคลากรทราบถึงรายละเอียดของแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
2) การดำเนินงานตามแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ร่วมกันกำหนดขึ้น					
3) การกำหนดกระบวนการดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ					
4) บุคลากรมีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
5) บุคลากรช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เน้นการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมให้ปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนา					
6) การส่งเสริมให้บุคลากรมีอิสระในความคิด ให้เกียรติกันยอมรับความคิดเห็นของกันและกันในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกัน					
7) การรวบรวมข้อมูลและการรายงานผลการปฏิบัติงานพัฒนาความรู้ความสามารถทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามแผนงานโครงการ					

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1.5.4 การประเมินผล					
1) การมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นปัญหา ที่ต้องประเมินการบริหารจัดการ คุณภาพการศึกษา					
2) การกำหนดแหล่งเก็บข้อมูลและการมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือในการ ประเมินคุณภาพการศึกษา					
3) การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนงาน โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
4) การกำหนดกรอบโครงสร้างและการเขียนรายงานและ การร่วมวิพากษ์วิจารณ์ รายงาน ปรับแก้รายงานแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพศึกษาก่อน ตีพิมพ์					
5) การมีส่วนร่วม ทบทวนแผนและข้อตกลงร่วมกันเพื่อพิจารณาปรับปรุงการ ดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
2. องค์ประกอบของเครือข่าย					
2.1 กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานของเครือข่าย					
2.1.1 การมีวิสัยทัศน์ร่วม					
2.1.2 การมีส่วนร่วมของสมาชิก					
2.1.3 การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน					
2.1.4 การติดต่อสื่อสาร					
2.1.5 การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และการปรับตัว					
2.1.6 การพัฒนากิจกรรมและความเคลื่อนไหวทางการศึกษา					
2.1.7 การพัฒนาสมาชิกเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง					
2.1.8 การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน					
2.2 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย					
2.2.1 การบริหารงานวิชาการ					
1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
2) การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้					
2.1) การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student-center Learning)					
2.2) การใช้ปัญหาเป็นที่ตั้งในการจัดการเรียนรู้ (Problem-based Learning)					
2.3) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integration)					
2.4) การใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาการเรียนรู้ (Community-based Learning)					
2.2) การใช้ปัญหาเป็นที่ตั้งในการจัดการเรียนรู้ (Problem-based Learning)					

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
3) การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา					
4) การแนะแนวการศึกษา					
5) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					
6) การบริหารงานวิชาการที่เป็นระบบ					
2.2.2 การบริหารงานงบประมาณ					
1) การส่งเสริมการระดมทุนเพื่อการศึกษาและการพัฒนา					
2) การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร					
3) การประสานร่วมมือกับผู้รับผิดชอบแหล่งทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา					
4) การพัฒนาระบบสารสนเทศด้านทรัพยากรทางการศึกษา					
5) การจัดทำแผนเกี่ยวกับการดำเนินงานหารายได้ของสถานศึกษา					
6) การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน					
7) การควบคุมดูแลบำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ					
2.2.3 การบริหารงานบุคคล					
1) การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
2) การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคคล					
3) การส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมครู					
4) การส่งเสริมให้บุคลากรครูมีวิทยฐานะสูงขึ้น					
5) การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล					
6) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					
7) การประเมินผลการปฏิบัติงานที่นำเอาการพัฒนาวิชาชีพมามีส่วนเกี่ยวข้อง					
8) การส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติ					
2.2.4 การบริหารงานทั่วไป					
1) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน					
2) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา					
3) การประสานงานเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง					
4) การจัดระบบควบคุมภายใน					
5) การประเมินสถานศึกษาและรายงาน SAR ตามสภาพจริง					
6) การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน					
7) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม					
8) การทัศนศึกษา					

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
2.3 เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย					
2.3.1 การศึกษาดูงาน					
2.3.2 การฝึกอบรม/การประชุมเชิงปฏิบัติการ					
2.3.3 การพัฒนาบุคลากรด้วย ICT					
2.3.4 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)					
2.3.5 การนิเทศแบบ Coaching & Mentoring					
2.4 กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย					
2.4.1 การปรับปรุง โครงสร้าง องค์กร					
2.4.2 การปรับปรุง ระบบการทำงานในองค์กร					
2.4.3 การให้แรงจูงใจกับผู้ปฏิบัติงาน					
2.4.4 การส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือในองค์กร					
2.4.5 การสร้างภาวะผู้นำให้กับผู้ปฏิบัติงาน					
2.4.6 การดำเนินการอย่างต่อเนื่อง					
2.4.7 การสร้างทีมงาน					
2.4.8 การนำเข้าข้อมูลสารสนเทศ					
2.4.9 การจัดบรรยากาศการทำงานในองค์กร					
2.4.10 การสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น					
2.4.11 การสร้างวัฒนธรรมที่ดีในองค์กร					
2.4.12 การประเมินและปรับปรุง					
2.5 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย					
2.5.1 มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูง					
2.5.2 มีความรับผิดชอบสูง					
2.5.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
2.5.4 มีความเป็นประชาธิปไตย					
2.5.5 มีมนุษยสัมพันธ์จริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน					
2.5.6 มีความสามารถในการสื่อความคิด					
2.6 การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล					
2.6.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหา					
2.6.2 การระบุเป้าหมาย					
2.6.3 การจัดทำแผนกลยุทธ์					
2.6.4 การจัดทำแผนปฏิบัติการ/จัดสรรงบประมาณ					
2.6.5 การปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์					
2.6.6 การตรวจสอบและประเมินผลกระบวนการปฏิบัติงาน					

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
2.6.7 การควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategic Control)					
2.6.8 การประเมินผลความสำเร็จของการปฏิบัติงาน					
2.6.9 การประเมินผลโครงการและการรายงานผล					

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

**แบบสอบถามการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพ
การศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ตอนดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
 - ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
3. โปรดอ่านเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ก่อนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องให้ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุดโดยมีความหมายดังนี้
 - 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด
 - 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์มาก
 - 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ปานกลาง
 - 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์น้อย
 - 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์น้อยที่สุด
4. ในการตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อ โดยพิจารณาให้ตรงกับความเป็นจริง ซึ่งคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับนำไปร่างรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ต่อไป

5. ผู้วิจัยจะเก็บคำตอบของท่านไว้เป็นความลับ และการนำเสนอผลการวิจัยจะเป็นไปในภาพรวมโดยไม่มีผลกระทบต่อท่านในเรื่องใด ๆ ทั้งสิ้น ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

อดุลย์ศักดิ์ บุญเอนก

นักศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารจัดการการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย \surd ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ตำแหน่งปัจจุบัน

- ผู้บริหารสถานศึกษา
- ครูผู้รับผิดชอบงาน ICT
- ครูผู้สอน

2. เพศ

- ชาย
- หญิง

3. อายุ

- ต่ำกว่า 30 ปี
- 31 - 40 ปี
- 41 - 50 ปี
- 51 - 60 ปี

4. วุฒิการศึกษา

- ระดับปริญญาตรี
- สูงกว่าระดับปริญญาตรี

5. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

- ต่ำกว่า 10 ปี
- 11 - 15 ปี
- 16 - 20 ปี
- มากกว่า 20 ปี

6. ขนาดของโรงเรียน

- ขนาดใหญ่
- ขนาดกลาง
- ขนาดเล็ก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ Best Practice ของโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษา โดยใช้เครือข่ายที่ประสบความสำเร็จ

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ Best Practice ของโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายที่ประสบความสำเร็จและเป็นแบบอย่างได้โดยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ท่านในครั้งนี้มีความสำคัญยิ่งและเป็นประโยชน์ต่อการนำไปสู่การพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ผู้สัมภาษณ์ นายอดุลย์ศักดิ์ บุญเอนก

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ เดือน พ.ศ. สถานที่

เริ่มสัมภาษณ์เวลา น.

1. ท่านเห็นว่า การดำเนินงานของเครือข่ายเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีอะไรบ้าง

.....

 RAJARHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. ท่านเห็นว่า กระบวนการสร้างเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีอะไรบ้าง

.....

3. ท่านเห็นว่า การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีอะไรบ้าง

.....

องค์ประกอบ ของการบริหารจัดการ	เหมาะสม					เป็นไปได้					มีประโยชน์				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3. การดำเนินงานของเครือข่าย															
3.1 กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินงาน ของเครือข่าย															
3.2 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษาของเครือข่าย															
3.3 เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย															
3.4 กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment)															
3.5 คุณลักษณะที่ดีของสมาชิกและผู้นำ															
3.6 เครือข่ายและการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการ สะท้อนผล															
4. องค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา															
4.1บุคลากร															
4.2 งบประมาณ															
4.3 วัสดุอุปกรณ์															
4.4 เทคโนโลยีสารสนเทศ															
4.5 การบริหารจัดการ															
4.5.1 การตระหนักและรับรู้ปัญหา															
4.5.2 การวางแผน															
4.5.3 การปฏิบัติ															
4.5.4 การประเมินผล															
5. การประเมินรูปแบบ															
5.1 การประเมินผลคุณภาพนักเรียน															
5.2 การประเมินผลคุณภาพครู															
5.3 การประเมินผลคุณภาพการบริหารจัดการ															
5.4 การประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา และครู															
5.5 การประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน															
6. เงื่อนไขความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้															

**แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพ
การศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26**

คำชี้แจง

แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

โปรดอ่านเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ก่อนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องให้ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุดโดยมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง เหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. ความชัดเจนของหลักการและเหตุผล					
2. ความชัดเจนของเนื้อหาที่นำเสนอในคู่มือการใช้รูปแบบ					
3. ความชัดเจนของวัตถุประสงค์					
4. ความครอบคลุมของเนื้อหาที่นำเสนอ					
5. ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้					
6. ความเหมาะสมของการเรียงลำดับของเนื้อหา					
7. การจัดรูปแบบการพิมพ์มีความเหมาะสม					
8. อ่านแล้วเข้าใจง่ายและสะดวกในการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง					
9. มีประโยชน์สำหรับการนำไปใช้ในโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็ก					

แบบประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา

โดยใช้เครือข่าย ด้านผลที่เกิดจากขั้นตอนการสร้างเครือข่าย

คำชี้แจง

แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านผลที่เกิดจากขั้นตอนการสร้างเครือข่าย

โปรดอ่านเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ก่อนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องให้ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุดโดยมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึง ปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง
- 2 หมายถึง ปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1. ชั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย					
1.1 ผู้บริหารสร้างความตระหนักแก่สมาชิกในองค์กรเพื่อการพัฒนา					
1.2 การสร้างความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง					
1.3 การสร้างความซื่อสัตย์และจริงใจต่อกันและกันของสมาชิก					
1.4 สมาชิกเข้าร่วมเครือข่ายด้วยความเต็มใจ					
1.5 สมาชิกยอมรับในวัฒนธรรมองค์กรร่วมกัน					
1.6 สมาชิกตระหนักถึงความสำคัญของเครือข่ายอยู่เสมอ					
1.7 เครือข่ายมีความพร้อมและมีการเตรียมกลุ่มหรือเตรียมเครือข่าย					
1.8 กลุ่มบุคคล หน่วยงาน องค์กรที่จะรวมตัวเป็นเครือข่ายต้องมี					
2. ชั้นประสานหน่วยงาน/องค์กร เครือข่าย					
2.1 มีการประชาสัมพันธ์แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ทักษะ					
2.2 มีการเชื่อมโยงสมาชิกที่ไม่มีโอกาสติดต่อกันเพื่อให้เข้ากันได้อย่างมีประสิทธิภาพ					

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
2.3 มีการสื่อสารให้สมาชิกเครือข่ายสนใจทำกิจกรรมร่วมกัน					
2.4 มีการชี้ให้สมาชิกเครือข่ายเห็นสภาพปัญหาและประเด็นการพัฒนาร่วมกัน					
2.5 มีการประสานหน่วยงาน/ องค์กรเครือข่ายที่เป็นแหล่งวิชาการ					
2.6 เสนอโครงการความร่วมมือเพื่อการแบ่งปันทักษะและ ประสบการณ์แก่เครือข่าย					
2.7 กำหนดและสร้างข้อตกลงเป็นพันธสัญญาร่วมกัน					
2.8 สมาชิกเครือข่ายมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีความจริงใจ ต่อเพื่อนร่วมงานในเครือข่าย					
3. ขึ้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน					
3.1 สมาชิกเครือข่ายกำหนดวัตถุประสงค์และข้อตกลงในการทำงานร่วมกัน					
3.2 มีเครือข่ายมีการดำเนินการแบบมีส่วนร่วม					
3.3 มีการกำหนดบทบาทของสมาชิกให้ชัดเจน					
3.4 สมาชิกสร้างส่งเสริมและดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีต่อกัน					
3.5 มีการสื่อสารแบบสองทางและสื่อสารอย่างทั่วถึง					
3.6 สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบ					
4. ขึ้นบริหารจัดการเครือข่าย					
4.1 การวางแผนและการกำหนดนโยบายขององค์กรมีความชัดเจน					
4.2 การนำแผนสู่การปฏิบัติทุกระดับเป็นไปตามขั้นตอน และระยะเวลาที่กำหนด					
4.3 การบริหารจัดการมีระบบ ระเบียบ และแบบแผนที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา					
4.4 เครือข่ายมีการสื่อสารระหว่างผู้นำกับสมาชิกเครือข่ายอย่างหลากหลายรูปแบบ					
4.5 การจัดระบบ และการพัฒนาฐานข้อมูลในการบริหารและการจัดการช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นอย่างดี					
4.6 การส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนได้อย่างเหมาะสม					
4.7 การสร้างขวัญ แรงจูงใจ และค่านิยมให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ ความสามารถและศักยภาพของตน					

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
4.8 การควบคุมตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการบริหารจัดการเครือข่าย					
5. ขั้นพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์					
5.1 เครือข่ายมีการสร้างนวัตกรรมใหม่และการจัดการความรู้ที่ต่อเนื่อง					
5.2 สมาชิกในเครือข่ายต้องมีความสัมพันธ์ต่อกันในลักษณะของกัลยาณมิตรที่แท้จริง					
5.3 เครือข่ายมีการส่งเสริมให้สมาชิกมีอิสระในความคิด ให้เกียรติกัน ยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน					
5.4 เครือข่ายมีการเสริมสร้างวัฒนธรรมเครือข่าย					
5.5 องค์กรเครือข่ายมีการสนับสนุนและเสริมสร้างกิจกรรมสาธารณะและเวทีแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สรุปและทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน					
5.6 มีการสร้างบรรยากาศแบบพลังเกื้อกูล สามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและมีกระบวนการทำงานที่เชื่อมประสานจุดเล็กและขยายไปสู่หน่วยใหญ่					
5.7 มีการเสริมสร้างผู้นำรุ่นใหม่ในเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง					
5.8 มีการให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาภายในเครือข่าย					
5.9 เครือข่ายมีการบริหารจัดการข้อมูลที่ทันสมัยและเหมาะสมกับการใช้งาน					
5.10 มีการรักษาสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกเครือข่ายทุกระดับให้มีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นต่อกัน					
5.11 เครือข่ายมีการกำหนดและสร้างระบบแรงจูงใจในการทำงาน					
5.12 เครือข่ายต้องส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศและมีการสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ ๆ					

แบบประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา

โดยใช้เครือข่าย ด้านผลที่เกิดจากการดำเนินงานของเครือข่าย

คำชี้แจง

แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านผลที่เกิดจากการดำเนินงานของเครือข่าย

โปรดอ่านเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ก่อนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องให้ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุดโดยมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึง ปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง
- 2 หมายถึง ปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1. กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการภารกิจของเครือข่าย					
1.1 การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม					
1.2 การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย					
1.3 การมีปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน					
1.4 การติดต่อสื่อสารที่หลากหลายวิธี					
1.5 การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ และการปรับตัว					
1.6 การพัฒนากิจกรรมและความเคลื่อนไหวทางการศึกษา					
1.7 การพัฒนาสมาชิกเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง					
1.8 การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน					
2. ขอบข่ายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย					
2.1 การบริหารงานวิชาการ					
2.1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
2.1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้					
2.1.3 การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน					
2.1.4 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อการประเมินภายนอก					
2.1.5 การแนะแนวการศึกษา					
2.1.6 การนิเทศการศึกษา					
2.2 การบริหารงบประมาณ					
2.2.1 การส่งเสริมและระดมทุนการศึกษาและทุนเพื่อพัฒนาสถานศึกษา					
2.2.2 การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร					
2.2.3 การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ					
2.2.4 การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรทางการศึกษา					
2.2.5 การหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน					
2.2.6 การประสานร่วมมือกับผู้รับผิดชอบแหล่งทรัพยากรทางการศึกษา					
2.3 การบริหารงานบุคคล					
2.3.1 การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
2.3.2 การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคคล					
2.3.3 การส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมครู					
2.3.4 การส่งเสริมให้บุคลากรครูมีวิทยฐานะสูงขึ้น					
2.3.5 การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล					
2.3.6 การประเมินผลการปฏิบัติงานที่นำเอาการพัฒนาวิชาชีพมามีส่วนเกี่ยวข้อง					
2.3.7 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					
2.4 การบริหารงานบริหารทั่วไป					
2.4.1 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา					
2.4.2 การบริการ/สนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา					
2.4.3 การประสานงานเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง					
2.4.4 การจัดระบบควบคุมภายใน					
2.4.5 การประเมินสถานศึกษาและรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
2.4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน					

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
3. เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย					
3.1 การศึกษาดูงาน					
3.2 การฝึกอบรม/การประชุมเชิงปฏิบัติการ					
3.3 การพัฒนาบุคลากรด้วย ICT					
3.4 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)					
3.5 การนิเทศแบบ Coaching & Mentoring					
4. กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ ของเครือข่าย					
4.1 การปรับปรุงโครงสร้างองค์การ					
4.2 การปรับปรุง ระบบการทำงานในองค์การ					
4.3 การให้แรงจูงใจกับผู้ปฏิบัติงาน					
4.4 การส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือในองค์การ					
4.5 การสร้างภาวะผู้นำให้กับผู้ปฏิบัติงาน					
4.6 การดำเนินการอย่างต่อเนื่อง					
4.7 การสร้างทีมงาน					
4.8 การนำเข้าข้อมูลสารสนเทศ					
4.9 การจัดบรรยากาศการทำงานในองค์กร					
4.10 การสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น					
4.11 การสร้างวัฒนธรรมที่ดีในองค์กร					
4.12 การประเมินและปรับปรุง					
5. คุณลักษณะที่ดีของสมาชิกและผู้นำเครือข่าย					
5.1 มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูง					
5.2 มีความรับผิดชอบสูง					
5.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
5.4 ความเป็นประชาธิปไตย					
5.5 มีมนุษยสัมพันธ์จริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน					
5.6 มีความสามารถในการสื่อความคิด					
6. การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล					
6.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหา					

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
6.2 การระบุเป้าหมาย					
6.3 การจัดทำแผนกลยุทธ์					
6.4 การจัดทำแผนปฏิบัติการ/จัดสรรงบประมาณ					
6.5 การปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์					
6.6 การตรวจสอบและประเมินผลกระบวนการปฏิบัติงาน					
6.7 การควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategic control)					
6.8 การประเมินผลความสำเร็จของการปฏิบัติงาน					
6.9 การประเมินผลโครงการและการรายงานผล					

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา
โดยใช้เครือข่าย ด้านผลที่เกิดจากกระบวนการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา

คำชี้แจง

แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านผลที่เกิดจากการดำเนินงานของเครือข่าย

โปรดอ่านเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ก่อนทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องให้ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุดโดยมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึง ปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง
- 2 หมายถึง ปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา					
1.1 ด้านบุคลากร					
1.1.1 การบริหารงานบุคคลมีโครงสร้างและแผนงานชัดเจน					
1.1.2 การกำหนดบทบาทหน้าที่ และภารกิจของบุคคลเหมาะสมกับความรู้ ทักษะ ความชำนาญ และความสามารถเฉพาะด้านของบุคลากร					
1.1.3 การวางแผนพัฒนาบุคลากรทางวิชาการให้เหมาะสมกับแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาองค์กรและการพัฒนาศักยภาพบุคลากรตามความเหมาะสมและตามความต้องการของหน่วยงาน					
1.1.4 การส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับมีการพัฒนาศักยภาพ ตามความเหมาะสมและความต้องการของตนเองและหน่วยงาน					
1.1.5 การส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับให้มีการทำวิจัย					
1.2 ด้านงบประมาณ					
1.2.1 การจัดโครงสร้างการเงินและบัญชีอย่างถูกต้องตามระเบียบ และข้อบังคับที่กำหนดไว้ตามระเบียบการคลัง					

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1.2.2 การกำหนดบทบาทหน้าที่ และภารกิจของบุคลากรทุกระดับให้ปฏิบัติงานด้านการเงินถูกต้องตามกฎระเบียบทั้งตำแหน่ง บทบาทหน้าที่ และภาระงาน					
1.2.3 การกำหนดภาระงานด้านการเงินเป็นวาระสำคัญที่องค์กร ต้องถือปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการและปฏิทินการปฏิบัติงาน					
1.2.4 การจัดสรรและสนับสนุนงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน โครงการ/แผนงาน และการศึกษาวิจัยมีความเหมาะสมเป็นธรรม					
1.2.5 การวางระบบบัญชีและการเงิน ตลอดจนการบันทึกหลักฐานและรายละเอียดงบประมาณตามระเบียบวิธีที่สามารถพิสูจน์ตรวจสอบได้และเป็นปัจจุบัน					
1.2.6 การกำกับดูแล การควบคุม และการจูงใจเพื่อการใช้ทรัพยากรบริหารที่เป็นเงิน และพัสดุในการจัดการศึกษาอย่างประหยัดคุ้มค่าให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ มีความชัดเจน					
1.2.7 การบริหารระบบการเงินและบัญชีมีหลักฐานและรายละเอียดที่ถูกต้อง โปร่งใส สามารถพิสูจน์และตรวจสอบได้ มีความถูกต้องตามกฎระเบียบว่าด้วยการเงิน และการพัสดุ					
1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์					
1.3.1 การกำหนดความต้องการและการวางแผน การจัดหา วัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอน ที่มีความทันสมัยและมีปริมาณเพียงพอ และเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน					
1.3.2 มีการจัดทำทะเบียน เครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ทุกประเภท อย่างถูกต้อง สะดวกต่อการใช้สอย การเก็บรักษาและการจ่ายแจกมีขั้นตอนดำเนินการ เป็นระเบียบปฏิบัติที่เหมาะสม					
1.3.3 มีระบบการเฝ้าระวัง คุ้มครอง และคำแนะนำเป็นแนวทางการดำเนินการ การบำรุงรักษา การตรวจสภาพ การแก้ไขมีระบบที่ช่วยให้เครื่องมือ เครื่องใช้และ วัสดุอุปกรณ์มีคุณภาพและประสิทธิภาพ					
1.3.4 ห้องเรียน/ห้องปฏิบัติการ สำนักงาน ห้องพักผ่อนสภาพแวดล้อม และอาคาร สถานที่ที่มีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้					
1.4 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ					
1.4.1 องค์กรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ ปรัชญาและ ค่านิยมสู่นโยบายที่สามารถปฏิบัติได้					
1.4.2 แผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการและมีโครงการนำหลักการที่ทันสมัยจากระบบ เทคโนโลยีสามารถมาดำเนินการ					
1.4.3 การนำระบบสารสนเทศมาใช้ในกระบวนการบริหารการจัดการและการจัดการ การเรียนรู้ โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง					

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1.4.4 การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา					
1.4.5 การจัดกิจกรรม และการถ่ายทอดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการนำเทคนิควิธีการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีระบบการจัดการที่ประสานเชื่อมโยงกันสู่การปฏิบัติ					
1.4.6 การพัฒนาระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีมีประสิทธิภาพทำให้การบริหาร การวางแผน การจัดการ และการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีประสิทธิภาพ					
1.4.4 การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา					
1.5 ด้านการบริหารจัดการ					
1.5.1 การตระหนักและรับรู้ปัญหา					
1) การประชุมชี้แจง บุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น					
2) การแต่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วย ผู้บริหารและบุคลากรหลักของโรงเรียน รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ดำเนินงานในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา					
3) การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ แผนการดำเนินงานเพื่อกระตุ้นให้บุคคล/กลุ่มบุคคล/องค์กร/หน่วยงาน เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย					
4) การประสานงานขอความร่วมมือจากบุคคล/กลุ่มบุคคล/องค์กร/หน่วยงาน ตรงตามความต้องการเฉพาะด้านของโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
5) การสร้างแนวร่วมของบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ การเปิดเวทีระดมความคิดและการสร้างข้อตกลงเป็นพันธะสัญญาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
1.5.2 การวางแผน					
1) การใช้เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ร่วมกันกำหนดขึ้น เป็นแนวทางในการจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
2) การจัดโครงสร้างการบริหารในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะของผู้เรียน					
3) การกำหนดบทบาทของสมาชิกชัดเจนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น					

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
4) การมีบรรยากาศแบบพลังเกื้อกูล สามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
5) การจัดระบบสารสนเทศในการทำหน้าที่จัดระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน					
6) การจัดระบบการเรียนรู้ร่วมกัน การจัดให้มีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิกผู้ปฏิบัติ เพื่อบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา					
7) การช่วยเหลือเกื้อกูล ด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุนกำลังคน สถานที่ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
8) การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น					
9) การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจบุคลากรในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียน					
10) การเสริมสร้างกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ มีวินัย ในตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ตนเองและที่ได้รับมอบหมาย					
11) การติดต่อประสานงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีหลายรูปแบบและหลากหลาย					
12) การติดตามและประเมินผล การดำเนินกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างเป็นระบบ					
1.5.3 การปฏิบัติตามแผน					
1) การประชุมชี้แจงให้บุคลากรทราบถึงรายละเอียดของแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
2) การดำเนินงานตามแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ร่วมกันกำหนดขึ้น					
3) การกำหนดกระบวนการดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ					
4) บุคลากรมีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
5) บุคลากรช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เน้นการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมให้ปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนา					
6) การส่งเสริมให้บุคลากรมีอิสระในความคิด ให้เกียรติกันยอมรับความคิดเห็นของกันและกันในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาาร่วมกัน					
7) การรวบรวมข้อมูลและการรายงานผลการปฏิบัติงานพัฒนาความรู้ความสามารถทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามแผนงานโครงการ					

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1.5.4 การประเมินผล					
1) การมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นปัญหา ที่ต้องประเมินการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา					
2) การกำหนดแหล่งเก็บข้อมูลและการมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือในการประเมินคุณภาพการศึกษา					
3) การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
4) การกำหนดกรอบโครงสร้างและการเขียนรายงานและ การร่วมวิพากษ์วิจารณ์รายงาน ปรับแก้รายงานแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพศึกษาก่อนตีพิมพ์					
5) การมีส่วนร่วม ทบทวนแผนและข้อตกลงร่วมกันเพื่อพิจารณาปรับปรุงการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
2. องค์ประกอบของเครือข่าย					
2.1 กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย					
2.1.1 การมีวิสัยทัศน์ร่วม					
2.1.2 การมีส่วนร่วมของสมาชิก					
2.1.3 การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน					
2.1.4 การติดต่อสื่อสาร					
2.1.5 การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และการปรับตัว					
2.1.6 การพัฒนากิจกรรมและความเคลื่อนไหวทางการศึกษา					
2.1.7 การพัฒนาสมาชิกเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง					
2.1.8 การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน					
2.2 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย					
2.2.1 การบริหารงานวิชาการ					
1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
2) การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้					
2.1) การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student-center Learning)					
2.2) การใช้ปัญหาเป็นที่ตั้งในการจัดการเรียนรู้ (Problem-based Learning)					
2.3) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integration)					
2.4) การใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาการเรียนรู้ (Community-based Learning)					
3) การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา					
4) การแนะแนวการศึกษา					

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
5) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					
6) การบริหารงานวิชาการที่เป็นระบบ					
2.2.2 การบริหารงานงบประมาณ					
1) การส่งเสริมการระดมทุนเพื่อการศึกษาและการพัฒนา					
2) การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร					
3) การประสานร่วมมือกับผู้รับผิดชอบแหล่งทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา					
4) การพัฒนาระบบสารสนเทศด้านทรัพยากรทางการศึกษา					
5) การจัดทำแผนเกี่ยวกับการดำเนินงานทรัพยากรได้ของสถานศึกษา					
6) การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน					
7) การควบคุมดูแลบำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ					
2.2.3 การบริหารงานบุคคล					
1) การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
2) การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคคล					
3) การส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมครู					
4) การส่งเสริมให้บุคลากรครูมีวิทยฐานะสูงขึ้น					
5) การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล					
6) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					
7) การประเมินผลการปฏิบัติงานที่นำเอาการพัฒนาวิชาชีพมาเกี่ยวข้อง					
8) การส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติ					
2.2.4 การบริหารงานทั่วไป					
1) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน					
2) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา					
3) การประสานงานเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง					
4) การจัดระบบควบคุมภายใน					
5) การประเมินสถานศึกษาและรายงาน SAR ตามสภาพจริง					
6) การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน					
7) การดูแลอาคารสถานที่และภาพแวดล้อม					
8) การทัศนศึกษา					
2.3 เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย					
2.3.1 การศึกษาดูงาน					
2.3.2 การฝึกอบรม/การประชุมเชิงปฏิบัติการ					
2.3.3 การพัฒนาบุคลากรด้วย ICT					

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
2.3.4 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)					
2.3.5 การนิเทศแบบ Coaching & Mentoring					
2.4 กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย					
2.4.1 การปรับปรุง โครงสร้าง องค์กร					
2.4.2 การปรับปรุง ระบบการทำงานในองค์กร					
2.4.3 การให้แรงจูงใจกับผู้ปฏิบัติงาน					
2.4.4 การส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือในองค์กร					
2.4.5 การสร้างภาวะผู้นำให้กับผู้ปฏิบัติงาน					
2.4.6 การดำเนินการอย่างต่อเนื่อง					
2.4.7 การสร้างทีมงาน					
2.4.8 การนำเข้าข้อมูลสารสนเทศ					
2.4.9 การจัดบรรยากาศการทำงานในองค์กร					
2.4.10 การสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น					
2.4.11 การสร้างวัฒนธรรมที่ดีในองค์กร					
2.4.12 การประเมินและปรับปรุง					
2.5 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย					
2.5.1 มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูง					
2.5.2 มีความรับผิดชอบสูง					
2.5.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
2.5.4 ความเป็นประชาธิปไตย					
2.5.5 มีมนุษยสัมพันธ์จริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน					
2.5.6 มีความสามารถในการสื่อความคิด					
2.6 การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล					
2.6.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหา					
2.6.2 การระบุเป้าหมาย					
2.6.3 การจัดทำแผนกลยุทธ์					
2.6.4 การจัดทำแผนปฏิบัติการ/จัดสรรงบประมาณ					
2.6.5 การปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์					
2.6.6 การตรวจสอบและประเมินผลกระบวนการปฏิบัติงาน					
2.6.7 การควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategic Control)					
2.6.8 การประเมินผลความสำเร็จของการปฏิบัติงาน					
2.6.9 การประเมินผลโครงการและการรายงานผล					

**แบบประเมินผลคุณภาพนักเรียนจากการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพ
การศึกษาโดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26**

คำชี้แจง

แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลคุณภาพนักเรียนจากการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

โปรดอ่านเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ก่อนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องให้ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุดโดยมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง คุณภาพมากที่สุด
- 4 หมายถึง คุณภาพมาก
- 3 หมายถึง คุณภาพปานกลาง
- 2 หมายถึง คุณภาพน้อย
- 1 หมายถึง คุณภาพน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
1. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ประสงค์					
2. ผู้เรียนมีจิตสำนึก ในการอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อม					
3. ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต					
4. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิด สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิด ไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์					
5. ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร					
6. ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง					
7. ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี					
8. ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะดนตรี และกีฬา					

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
9. ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง และปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ					
10. ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญญา และทักษะในการดำเนินชีวิต					
11. ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภคมีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าผู้บริโภค					
12. ผู้เรียนมีความภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข					
13. ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และพัฒนาสิ่งแวดล้อม					
14. ผู้เรียนรักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม					

**แบบประเมินผลคุณภาพครูจากการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดย
ใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26**

คำชี้แจง

แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลคุณภาพครูจากการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

โปรดอ่านเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ก่อนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องให้ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุดโดยมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง คุณภาพมากที่สุด
- 4 หมายถึง คุณภาพมาก
- 3 หมายถึง คุณภาพปานกลาง
- 2 หมายถึง คุณภาพน้อย
- 1 หมายถึง คุณภาพน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
1. ความสามารถในการวางแผนการปฏิบัติงาน					
2. ความสามารถในการปฏิบัติงาน					
3. ผลการปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย(ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ)					
4. ความสามารถในการสร้างระบบการให้บริการ					
5. ความสามารถในการให้บริการ					
6. ความสามารถในการวิเคราะห์ตนเอง					
7. ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร					
8. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการแสวงหาความรู้					
9. ความสามารถในการติดตามความเคลื่อนไหวทางวิชาการ และวิชาชีพ					
10. ความสามารถในการประมวลความรู้ และนำความรู้ไปใช้					
11. ความสามารถในการวางแผนเพื่อการปฏิบัติงานเป็นทีม					
12. ความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกัน					

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
13. ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร					
14. ความสามารถในการเนื้อหาสาระที่สอน					
15. ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
16. ความสามารถในการใช้และพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้					
17. ความสามารถในการวัด และประเมินผลการเรียนรู้					
18. ความสามารถในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม					
19. ความสามารถในการพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกายและสุขภาพจิต					
20. ความสามารถในการปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย					
21. ความสามารถในการปลูกฝังความเป็นไทย					
22. ความสามารถในการจัดระบบดูแล และช่วยเหลือผู้เรียน					
23. ความสามารถในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้					
24. ความสามารถในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา					
25. ความสามารถในการกำกับ ดูแลชั้นเรียน					
26. ความสามารถในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา จุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษา และการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้					
27. ความสามารถในการจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อการจัดการเรียนรู้					
28. ความสามารถในการเขียนเอกสารทางวิชาการ					
29. ความสามารถในการวิจัย					
30. ความสามารถในการนำชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมสถานศึกษาและการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน					

**แบบประเมินผลคุณภาพการบริหารจัดการจากการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ
คุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26**

คำชี้แจง

แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลคุณภาพการบริหารจัดการจากการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

โปรดอ่านเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ก่อนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องให้ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุดโดยมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง คุณภาพมากที่สุด
- 4 หมายถึง คุณภาพมาก
- 3 หมายถึง คุณภาพปานกลาง
- 2 หมายถึง คุณภาพน้อย
- 1 หมายถึง คุณภาพน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
1. ผู้บริหารมีความรู้ในกระบวนการการเรียนการสอน					
2. ผู้บริหารผลักดันให้มีการเรียนการสอนที่เกิดการพัฒนาผู้เรียน					
3. ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนากิจกรรมของโครงการ					
4. ครูมีความคาดหวังต่อความสำเร็จของนักเรียนสูงอย่างชัดเจน					
5. ครูมีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนทุกด้านตามมาตรฐานการศึกษา					
6. หน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนเพื่อจัดทำโครงการอย่างเพียงพอ					
7. หน่วยงานต้นสังกัดจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินโครงการมีเพียงพอ					
8. มีการบริหารจัดการโครงการได้ถูกต้อง เหมาะสมและคล่องตัวคล่องตัว					

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
9. มีการจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยี อย่างหลากหลาย เพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามกระบวนการพัฒนากิจกรรม					
10. มีการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน					
11. อาคารสถานที่ในการจัดกิจกรรมสะอาด ร่มรื่น สวยงาม และปลอดภัย					
12. มีการใช้กลยุทธ์ที่แสดงถึงความคาดหวังต่อความสำเร็จของนักเรียน					
13. มีกิจกรรมเพื่อพัฒนา ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน ตามโครงการอย่างหลากหลาย					
14. จัดกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกในการพัฒนากิจกรรมของโครงการอย่างต่อเนื่อง					
15. ให้การเสริมแรงครู นักเรียน ที่ปฏิบัติตามกิจกรรมตามโครงการได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม					
16. มีการประสานความร่วมมือกับกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานอื่นในการพัฒนากิจกรรมโครงการ					
17. ผู้ปกครอง กรรมการ สถานศึกษา ชุมชนและหน่วยงานภายนอกให้การสนับสนุนงบประมาณและความร่วมมือในการดำเนินโครงการ					
18. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดูแลติดตามผลการดำเนินโครงการ					
19. นำผลการปฏิบัติตามกิจกรรมของโครงการไปพิจารณา เพื่อปรับปรุง หรือพัฒนาโครงการได้เหมาะสม					
20. ประสานหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาโครงการให้ดียิ่งขึ้น					
21. มีการรายงานผลการดำเนินงานและติดตามผลให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ					
22. มีการนำเอาปัญหาและอุปสรรคจากการติดตามผลการดำเนินโครงการเข้าที่ประชุมเพื่อหาทางแก้ไข					
23. มีการระดมความคิดจากทุกฝ่ายเพื่อหาทางแก้ปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการ					
24. มีการดำเนินการแก้ปัญหาและอุปสรรคให้สอดคล้องเหมาะสมกับกิจกรรมของโครงการและสภาพจริงของโรงเรียน					
25. จัดให้มีการรายงานผลการดำเนินการแก้ปัญหาและอุปสรรคให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ					

**แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อรูปแบบ
การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26**

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

โปรดอ่านเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ก่อนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องให้ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุดโดยมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ความพึงพอใจมากที่สุด
- 4 หมายถึง ความพึงพอใจมาก
- 3 หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง
- 2 หมายถึง ความพึงพอใจน้อย
- 1 หมายถึง ความพึงพอใจน้อยที่สุด

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. รูปแบบมีหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่สอดคล้องกับนโยบาย					
2. รูปแบบมีแนวทางการดำเนินงานที่สามารถนำไปปฏิบัติได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้					
3. รูปแบบสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้					
4. รูปแบบนี้สามารถยอมรับได้					
5. มีความเป็นไปได้ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะนำรูปแบบนี้ไปใช้					
6. รูปแบบนี้มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไป ของโรงเรียนที่รวมกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ					
7. รูปแบบนี้มีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา					
8. รูปแบบนี้ได้ระบุกระบวนการ/ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายและองค์ประกอบสำคัญของเครือข่ายได้อย่างชัดเจน					

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
9. คุณสมบัติของผู้นำเครือข่ายตามรูปแบบมีความเหมาะสมและเป็นไปได้					
10. กระบวนการปฏิบัติงานของเครือข่ายตามรูปแบบมีความชัดเจน เหมาะสม และนำไปปฏิบัติได้					
11. การงานด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไปที่ระบุไว้ในรูปแบบ มีความเหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้					
12. รูปแบบมีประโยชน์ต่อสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูและนักเรียน					
13. การนำรูปแบบไปใช้จะทำให้สถานศึกษามีความมั่นใจในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเพิ่มขึ้น					
14. การดำเนินการตามรูปแบบมีความชัดเจน และผลที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบแต่ละขั้นตอนมีประโยชน์สำหรับสถานศึกษา					
15. ข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติตามรูปแบบจะเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา					

**แบบประเมินผลความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนที่มีต่อรูปแบบ
การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26**

คำชี้แจง

แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

โปรดอ่านเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ก่อนทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องให้ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุดโดยมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ความพึงพอใจมากที่สุด
- 4 หมายถึง ความพึงพอใจมาก
- 3 หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง
- 2 หมายถึง ความพึงพอใจน้อย
- 1 หมายถึง ความพึงพอใจน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเอง โดยใช้ภาษาอย่างเหมาะสม					
2. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนมีความสามารถในการรับ-ส่งสารใช้วิธีการ สื่อสารที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ					
3. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนมีความสามารถเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ได้					
4. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนมีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้					
5. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนมีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองได้อย่างเหมาะสม					
6. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์					

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
7. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนรู้จักการแบ่งปันและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง					
8. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนรู้จักคิดในสิ่งที่เรียน รู้จักขยายผลของสิ่งที่ คิดและปรับสิ่งที่ได้จากการคิดไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ					
9. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนตัดสินใจด้วยตนเองเมื่อมีปัญหาทั้งในการ เรียนและการดำเนินชีวิต					
10. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ เผชิญได้ และใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา					
11. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น					
12. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนมีทักษะชีวิตและสามารถนำความรู้ที่ได้ไป ปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้					
13. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการ เรียนรู้และการดำรงชีวิตอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม					
14. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนชนะเลิศในการแข่งขันทางวิชาการ					
15. ผลการบริหารจัดการทำให้นักเรียนที่จบการศึกษาสามารถสอบเข้าเรียนต่อ ในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงได้					

ภาคผนวก ค

การหาคุณภาพเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ค.1 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและ
ตัวบ่งชี้การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	0	0.80	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ ค.2 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์
ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
21	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
22	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
23	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
24	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ค.2 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
25	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
26	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
27	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
28	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
29	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
30	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
31	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
32	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
33	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
34	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
35	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
36	1	1	1	1	0	0.80	ใช้ได้
37	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
38	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
39	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
40	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
41	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
42	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
43	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
44	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
45	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
46	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
47	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
48	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
49	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
50	1	1	1	1	0	0.80	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ค.2 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
51	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
52	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
53	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
54	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
55	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
56	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
57	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
58	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
59	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
60	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
61	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
62	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
63	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
64	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
65	1	1	1	1	0	0.80	ใช้ได้
66	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
67	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
68	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
69	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
70	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
71	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
72	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
73	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
74	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
75	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
76	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ค.2 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
77	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
78	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
79	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
80	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
81	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
82	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
83	1	1	1	1	0	0.80	ใช้ได้
84	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
85	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
86	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
87	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ ค.3 ค่าอำนาจจำแนก (B) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพ
ที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (B)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (B)
1	.85	24	.74
2	.56	25	.85
3	.75	26	.77
4	.71	27	.44
5	.68	28	.69
6	.62	29	.85
7	.70	30	.56
8	.64	31	.69

(ต่อ)

ตารางที่ ค.3 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (B)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (B)
9	.74	32	.75
10	.69	33	.74
11	.69	34	.77
12	.56	35	.81
13	.69	36	.59
14	.69	37	.69
15	.76	38	.76
16	.75	39	.75
17	.79	40	.79
18	.75	41	.69
19	.81	42	.56
20	.63	43	.75
21	.75	44	.85
22	.71	45	.56
23	.69	46	.81
47	.63	70	.75
48	.75	71	.85
49	.71	72	.56
50	.69	73	.81
51	.74	74	.63
52	.85	75	.75
53	.77	76	.71
54	.44	77	.69

(ต่อ)

ตารางที่ ค.3 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (B)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (B)
55	.69	78	.74
56	.85	79	.85
57	.56	80	.77
58	.69	81	.44
59	.75	82	.69
60	.74	83	.85
61	.77	84	.74
62	.81	85	.77
63	.59	86	.81
64	.69	87	.59
65	.76		
66	.75		
67	.79		
68	.69		
69	.56		

หมายเหตุ. ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98

ตารางที่ ค.4 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และ
ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่าย
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13	1	1	0	1	1	0.80	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
21	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ค.4 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
22	1	1	1	0	1	0.80	ใช้ได้
23	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
24	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
25	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
26	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
27	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ ค.5 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินความเหมาะสมของกลุ่ม การใช้รูปแบบ
การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ ค.6 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินผลการดำเนินงาน ตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ด้านผลที่เกิดจากขั้นตอนการสร้างเครือข่าย

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	0	1	1	0.80	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
16	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
21	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ค.6 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
22	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
23	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
24	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
25	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
26	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
27	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
28	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
29	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
30	1	1	0	1	1	0.80	ใช้ได้
31	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
32	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
33	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
34	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
35	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
36	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
37	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
38	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
39	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
40	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
41	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
42	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ ค.7 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินผลการดำเนินงาน ตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ด้านผลที่เกิดจากการดำเนินงานของเครือข่าย

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	0	1	1	0.80	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
16	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
21	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
22	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
23	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
24	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ค.7 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
25	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
26	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
27	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
28	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
29	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
30	1	1	0	1	1	0.80	ใช้ได้
31	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
32	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
33	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
34	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
35	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
36	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
37	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
38	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
39	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
40	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
41	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
42	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
43	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
44	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
45	1	1	0	1	1	0.80	ใช้ได้
46	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
47	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
48	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
49	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
50	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ค.7 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
51	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
52	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
53	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
54	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
55	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
56	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
57	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
58	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
59	1	1	0	1	1	0.80	ใช้ได้
60	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
61	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
62	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
63	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
64	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
65	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ ค.8 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินผลการดำเนินงาน ตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ด้านผลที่เกิดจากกระบวนการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	0	1	1	0.80	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
16	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
21	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
22	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
23	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
24	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ค.8 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
25	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
26	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
27	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
28	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
29	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
30	1	1	0	1	1	0.80	ใช้ได้
31	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
32	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
33	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
34	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
35	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
36	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
37	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
38	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
39	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
40	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
41	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
42	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
43	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
44	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
45	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
46	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
47	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
48	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
49	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
50	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ค.8 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
51	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
52	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
53	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
54	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
55	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
56	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
57	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
58	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
59	1	1	0	1	1	0.80	ใช้ได้
60	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
61	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
62	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
63	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
64	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
65	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
66	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
67	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
68	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
69	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
70	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
71	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
72	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
73	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
74	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
75	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
76	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ค.8 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
77	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
78	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
79	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
80	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
81	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
82	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
83	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
84	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
85	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
86	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
87	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ ค.9 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินผลคุณภาพนักเรียน จากการใช้รูปแบบ
การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ค.9 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
8	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ ค.10 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินผลคุณภาพครู จากการใช้รูปแบบ
การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ค.10 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
11	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
17	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
21	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
22	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
23	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
24	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
25	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
26	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
27	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
28	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
29	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
30	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ ค.11 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินผลคุณภาพการบริหารจัดการจาก
การใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียน
มัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
21	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
22	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
23	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
24	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
25	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ ค.12 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา
และครูที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียน
มัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ ค.13 ค่าอำนาจจำแนก (B) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจของ
ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา
โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 26

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (B)
1	.80
2	.83
3	.86
4	.81
5	.85
6	.83
7	.86
8	.72
9	.67
10	.46
11	.85
12	.85
13	.83
14	.86
15	.52

หมายเหตุ. ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96

ตารางที่ ค.14 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจ ของผู้ปกครอง
นักเรียนและชุมชนที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการ คุณภาพการศึกษา โดยใช้
เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 26

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	0	1	1	1	1	0.80	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ ค.15 ค่าอำนาจจำแนก (B) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจของ
 ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา
 โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษา เขต 26

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (B)
1	.74
2	.72
3	.63
4	.80
5	.68
6	.31
7	.79
8	.77
9	.69
10	.79
11	.62
12	.79
13	.71
14	.64
15	.63

หมายเหตุ. ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93

ภาคผนวก ง

เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาวิพากษ์ (ร่าง)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา

วิพากษ์ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา
โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

วันจันทร์ที่ 4 พฤศจิกายน 2562 ระหว่างเวลา 09.00 – 12.00 น.

ณ ห้องประชุมพระเทพสิทธิธารจารย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 26

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ปรึกษา

ผศ.ดร.จำเนียร พลหาญ

ผศ.ดร.กฤษกนก ดวงชาทม

ผู้วิจัย

นายอดุลย์ศักดิ์ บุญเอนก

หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารจัดการการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

กำหนดการประชุมสัมมนา

เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย

ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 26

วันจันทร์ที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 เวลา 09.00-12.00 น.

ณ ห้องประชุมพระเทพสิทธิธารจารย์ สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

เวลา 08.30 น. - ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาพร้อมกัน ณ ห้องประชุมพระเทพสิทธิธารจารย์

เวลา 09.00 น. - พิธีกรเรียนเชิญผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 26) จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย/กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วม
ประชุมสัมมนา

เวลา 09.30 น. - ประธานในพิธีกล่าวเปิด 30 นาที

- นายอดุลย์ศักดิ์ บุญเอนก ผู้วิจัยนำเสนอเค้าโครงงานวิจัยและรายงาน
ความก้าวหน้าของการศึกษาวิจัย เรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการ
คุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

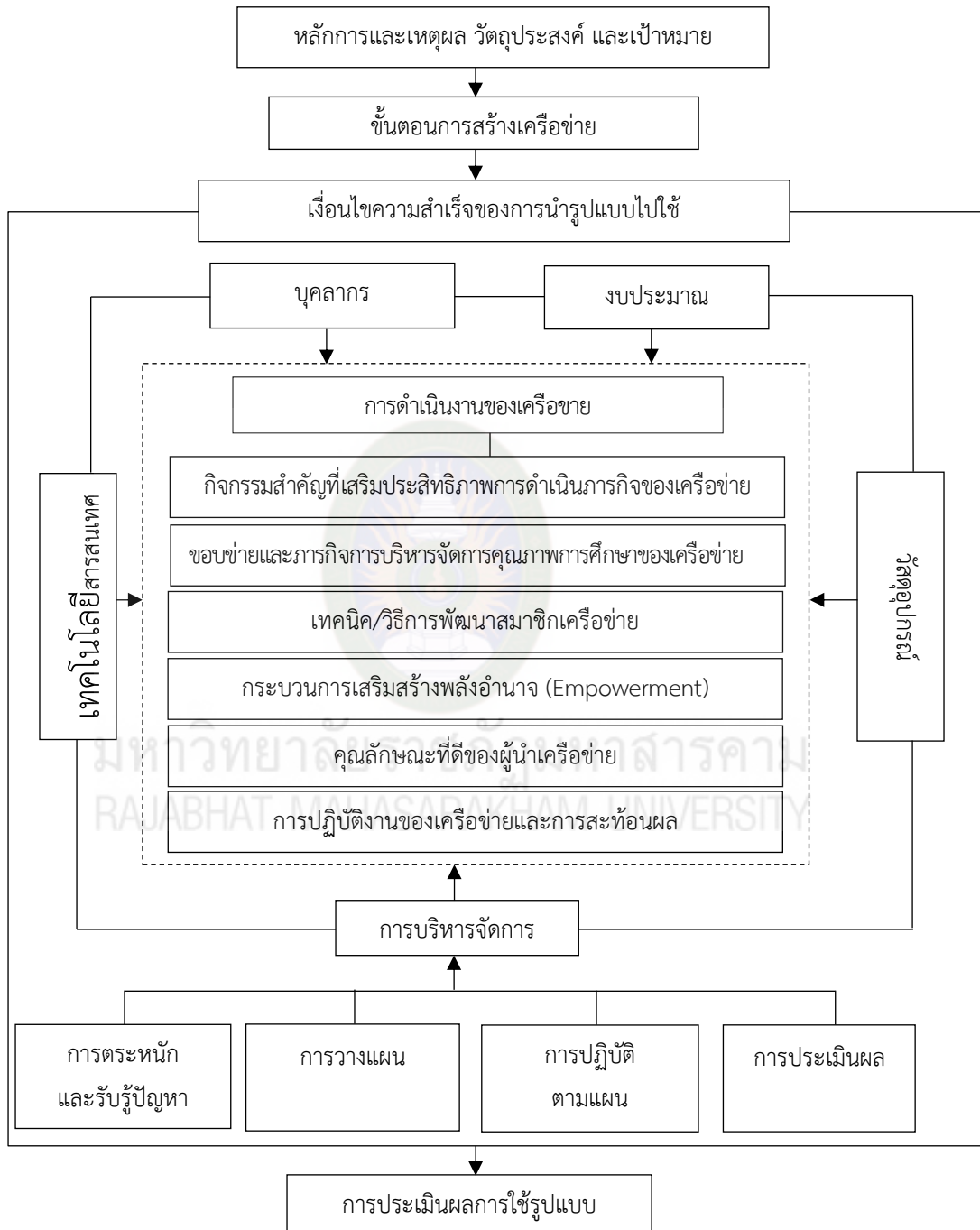
เวลา 10.00 น. - ดำเนินการวิพากษ์ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา

โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

เวลา 11.45 น. - สรุปผลการประชุมสัมมนา

เวลา 12.00 น. - ปิดการประชุมสัมมนา

(ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

องค์ประกอบของ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีคำอธิบายประกอบแผนภาพ เพื่อให้ผู้ศึกษาเข้าใจความสัมพันธ์ของทุกองค์ประกอบ และการดำเนินการบริหารจัดการของแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบ โดยสรุปเนื้อหา ขององค์ประกอบทั้งหมด ดังนี้

1. บทนำ เป็นการอธิบายถึงหลักการและเหตุผลการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและความจำเป็นที่ต้องใช้เครือข่ายในการบริหารจัดการ วัตถุประสงค์เป็นสิ่งที่ทำให้สำเร็จในระยะเวลาที่กำหนด และเป้าหมายเป็นการกำหนดสิ่งที่เราตั้งใจ สิ่งที่เราต้องการจะทำ ด้วยความแน่วแน่ที่จะทำได้

2. ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย เป็นการอธิบายถึงลำดับขั้นวิธีการในการสร้างเครือข่ายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ได้แก่ ขั้นตอนแรกถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย ขั้นสร้างพันธมิตรสัญญาาร่วมกัน ขั้นบริหารจัดการการเครือข่าย ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ และขั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

3. การดำเนินงานของเครือข่าย เป็นการอธิบายถึงคุณลักษณะส่งผลให้การดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) คุณลักษณะที่ดีของสมาชิกและผู้นำ เครือข่ายและการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล

4. ปัจจัยทางการบริหารจัดการ เป็นการอธิบายถึงการนำปัจจัยหรือทรัพยากรทางการบริหารจัดการ ซึ่งประกอบด้วย

4.1 บุคลากร เป็นการอธิบายแนวทางการดำเนินการหรือวิธีการบริหารจัดการของบุคลากร ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน

4.2 งบประมาณ เป็นการอธิบายแนวทางการดำเนินการหรือวิธีการบริหารจัดการงบประมาณ โดยโรงเรียนมีการดำเนินการจัดแบ่งงบประมาณด้านการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน และส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน โดยกำหนดภาระงานและขอบข่ายที่ชัดเจน โดยให้มีการรายงานผลเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นคุณภาพในการบริหารจัดการงบประมาณจึงเกิดจากการจัดระบบการเงินที่ก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการ

เรียนการสอน มีแผนการใช้เงินที่มุ่งเน้นการพัฒนา การใช้เงินตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการตรวจสอบและรายงานด้านการเงินอย่างเป็นระบบ

4.3 วัสดุอุปกรณ์ เป็นการอธิบายแนวทางการดำเนินการหรือวิธีการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ โดยโรงเรียนมีการดำเนินการวางแผนด้านวัสดุอุปกรณ์ โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมและความเพียงพอในการใช้งานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน กำหนดรูปแบบในการจัดหาบำรุงรักษา ซ่อมแซมรูปแบบในการใช้งาน ติดตามประเมินผล จัดหาผู้ชำนาญการเพื่อพัฒนา ปรับปรุงประสิทธิภาพของวัสดุอุปกรณ์ให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มศักยภาพ เสริมสร้างให้ผู้ใช้มีจิตสำนึกในการใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

4.4 เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นการอธิบายแนวทางการดำเนินการหรือวิธีการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยโรงเรียนมีการดำเนินการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสารสนเทศ อันได้แก่ ข้อมูล ข้อเท็จจริง ข่าวสาร ความรู้ ที่ได้มีการบันทึก ประมวลหรือเนนการด้วยวิธีใด ๆ ไว้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์และเผยแพร่ทั้งส่วนบุคคลและสังคม ทำให้สารสนเทศมีประโยชน์และใช้งานได้กว้างขวางมากขึ้น เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ที่จะรวบรวม จัดเก็บ ใช้งาน ส่งต่อ หรือสื่อสารระหว่างกัน

4.5 การบริหารจัดการ เป็นการอธิบายแนวทางการดำเนินการหรือวิธีการบริหารจัดการ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ประการ ดังนี้

4.5.1 การตระหนักและรับรู้ปัญหา เป็นการรับรู้ การค้นคิดและการวิเคราะห์ถึงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์

4.5.2 การวางแผน เป็นการมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่าย ในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย โครงสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนร่วมกันเล็ก

4.5.3 การปฏิบัติตามแผน เป็นการร่วมมือของสมาชิกเครือข่ายในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพผู้เรียน ตามบทบาทหน้าที่ที่ร่วมกันกำหนดขึ้น

4.5.4 การประเมินผล เป็นการดำเนินงานของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินผล การดำเนินงานตามแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อปรับปรุงงานในขณะดำเนินโครงการ และเพื่อสรุปผลหลังการดำเนินงานของแผนงานโครงการ

5. การประเมินผลการใช้รูปแบบ เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาตัดสินที่เป็นระบบ ครอบคลุมถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ได้แก่ การประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการประเมินผลคุณภาพครูและนักเรียน การประเมินผลคุณภาพสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และการสอบถามความพึงพอใจ

6. เงื่อนไขความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้ เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับเงื่อนไขความสำเร็จในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาด้วยเครือข่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ควรมีการปรับรูปแบบการบริหารโรงเรียนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่มุ่งเน้นงานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งเป็นการระดมทุน ประสานเครือข่ายการทำงาน เครือข่ายความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนจัดให้มีระเบียบหรือข้อปฏิบัติ และกำหนดบทบาทและหน้าที่ที่ชัดเจน

ประเด็นวิพากษ์

(ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1. วิพากษ์ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1.1 ข้อดี

.....
.....
.....

1.2 ข้อเสีย

.....
.....
.....

2. ข้อเสนอแนะและสิ่งที่อยากให้มีเพิ่มเติมใน (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา
โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก จ

คู่มือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายใน
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 26

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ผู้วิจัย

นายอดุลย์ศักดิ์ บุญเอนก

หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารจัดการการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คำนำ

คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นสำหรับ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอน ใช้เป็นคู่มือในการการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

คู่มือฉบับนี้ประกอบไปด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีดำเนินการของ เครือข่าย ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย การดำเนินงานของเครือข่าย ปัจจัยทางการบริหารจัดการศึกษา การประเมินผลการใช้รูปแบบ และเงื่อนไขความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้ เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ฉบับนี้ จะเป็นแนวทางการดำเนินการในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ใน โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ฉบับนี้ ให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อดุลย์ศักดิ์ บุญเอนก

รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ส่วนที่ 1

หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย

1.1 หลักการและเหตุผล

การปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 มีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ เป็นคนดีมีความสามารถและอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข การดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องยึดเงื่อนไขและหลักการสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ คือ (1) ให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจ (School-based Decision Making) เป็นแนวคิดที่มุ่งให้โรงเรียนเป็นอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเอง โดยยึดประโยชน์ที่จะเกิดกับนักเรียนเป็นสำคัญ (2) การให้ความร่วมมือ (Collaboration) กำหนดให้บุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการร่วมแสดงความคิดเห็น หรือร่วมกำกับ ดูแล เป็นต้น (3) ใช้การกระจายอำนาจ (Decentralization) ในการบริหารจัดการ ได้แก่ ด้านการบริหาร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ และ (4) ความรับผิดชอบตรวจสอบได้ (Accountability) มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ และภารกิจของผู้รับผิดชอบ หลักความรับผิดชอบนี้ถือว่าใครได้รับมอบหมายหน้าที่ใดต้องรับผิดชอบงานนั้นให้เกิดผลดีที่สุด และต้องสามารถตรวจสอบความสำเร็จได้เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, น. 3) สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงต้องมีความคล่องตัว และมีอิสระในการบริหารจัดการทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป อนึ่งจากการสำรวจของกระทรวงศึกษาธิการ (2549, น. 12) ได้พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีนักเรียน 120 คน ลงมา

มีจำนวน 11,720 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 38.77 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด โดยที่โรงเรียนเหล่านี้ประสบปัญหาในการบริหารจัดการ ได้แก่ ไม่สามารถบริหารจัดการและจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ขาดแคลนครู ครูไม่ครบชั้นเรียน ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย งบประมาณไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค ทำให้โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กขาดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนค่อนข้างต่ำ ตลอดจนขวัญและกำลังใจของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไม่ดีพอ จากปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ ยุทธศาสตร์ศูนย์โรงเรียน (School Center) และยุทธศาสตร์เครือข่ายความร่วมมือ (Collaborative Networks) ซึ่งการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ที่อยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกัน การแบ่งงานกันทำ การแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน บทบาทของความร่วมมือจะขยายออกไปจากการให้ความร่วมมือทางด้านการศึกษาไปสู่ความร่วมมือในการสร้างความเข้มแข็งในด้านอื่น ๆ อีกด้วย ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานทั้งในระดับโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหการพัฒนาการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก และสามารถนำรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีบริบทใกล้เคียงกัน รวมทั้งเป็นประโยชน์ในการจัดทำนโยบายเพื่อส่งเสริมและยกระดับคุณภาพและมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนด้านปัจจัยหรือทรัพยากรทางการศึกษาให้กับโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ให้มีความพร้อมในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้น

1.2.2 เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาขนาดเล็ก เป็นหน่วยงานเครือข่ายแกนนำในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไปของสถานศึกษา

1.2.4 เพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามกระบวนการดำเนินงานของเครือข่ายเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้ปัจจัยทางการศึกษาที่หน่วยงานต้นสังกัดสนับสนุน

1.2.5 เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงขึ้น

1.2.6 เพื่อกำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ตามแผนงาน/โครงการ และแผนปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.3 เป้าหมาย

1.3.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 63 คน ครูผู้สอน ในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 118 คน รวมจำนวน 7 โรงเรียน รวมจำนวน 202 คน

1.3.2 กลุ่มเป้าหมายที่ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย นักเรียน จำนวน 140 คน และผู้ปกครอง และชุมชน จำนวน 105 คน

1.4 วิธีดำเนินการของตามรูปแบบของเครือข่าย

กระบวนการ	วิธีดำเนินการ/วิธีการพัฒนา	ผลที่ได้รับ
1. การรวมกลุ่มและเลือกผู้นำเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	คัดเลือกผู้นำเครือข่ายแบบเจาะจง จากกลุ่มบุคคล หน่วยงาน/องค์กรที่จะร่วมเป็นเครือข่าย	โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีกลุ่มบุคคล หน่วยงาน/องค์กร ที่จะร่วมเป็นเครือข่าย
2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและสภาพปัญหา	1. ศึกษาจากคู่มือและการบรรยาย 2. การระดมความคิด 3. การประชุมเชิงปฏิบัติการ	กลุ่มบุคคล หน่วยงาน/องค์กรในเครือข่ายทราบปัญหาของการบริหารงานทั้ง 4 งาน ในโรงเรียน
3. การจัดทำแผนกลยุทธ์	1. การระดมความคิด 2. การประชุมเชิงปฏิบัติการ 3. การอภิปรายกลุ่ม 4. การบรรยายและศึกษาจากคู่มือการดำเนินการ	โรงเรียนมีแผนในการดำเนินงาน ภายใต้เครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ - แผนงาน - โครงการ - กิจกรรม

กระบวนการ	วิธีดำเนินการ/วิธีการพัฒนา	ผลที่ได้รับ
4. การจัดทำแผนปฏิบัติการ/ จัดสรรงบประมาณ	1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2. การระดมความคิด 3. การอภิปราย	กลุ่มบุคคล หน่วยงาน/องค์กร ใน เครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำ และจัดสรรงบประมาณตาม แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม
5. การดำเนินการตามแผน	โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่ นำรูปแบบไปใช้ดำเนินการตาม แผนงานโครงการและกิจกรรม	ดำเนินงานตามแผนงาน โครงการและ กิจกรรม
6. การประเมินผล	โรงเรียนประเมินผลงานที่ได้จาก การดำเนินงานตามแผนงาน โครงการและกิจกรรม	ผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการและกิจกรรม
7. การรายงานผล	จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน ตามแผนงานโครงการ และ กิจกรรม	รายงานผลการดำเนินงานตาม แผนงาน โครงการ และกิจกรรม

ส่วนที่ 2

รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

2.1 ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย มีแนวทางและวิธีการดำเนินงาน
ดังนี้

(1) ผู้นำเครือข่าย มีการสร้างความตระหนักแก่สมาชิกในองค์กรเพื่อการพัฒนา โดยดำเนินการ
การดังนี้

(1.1) จัดประชุมปรึกษาหารือถึงผลดีของการรวมกลุ่มเป็นเครือข่าย

(1.2) เสนอประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาใน
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

(1.3) กระตุ้นและให้ข้อมูลสำคัญในการใช้เครือข่ายในการแก้ปัญหา

(1.4) รวมพลังกับบุคลากรกำหนดแนวทาง และวิธีการแก้ไข้ปัญหา

(2) ผู้นำเครือข่าย และสมาชิกมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง โดยดำเนินการดังนี้

(2.1) ผู้นำเครือข่ายและสมาชิก มีการแสดงศักยภาพหรือความสามารถที่หลากหลาย
และชัดเจน ตามบทบาทหน้าที่ของตน

(2.2) ผู้นำเครือข่ายและสมาชิก มีการบูรณาการศักยภาพเข้าด้วยกัน เพื่อฝึกศักยภาพ
ของเครือข่ายให้เกิดพลังสูงสุด

(3) สมาชิกมีความซื่อสัตย์และจริงใจต่อกันและกัน โดยดำเนินการดังนี้

(3.1) ให้ความสำคัญในเรื่องของข้อมูล ข่าวสาร และความสำคัญของปัญหา เพื่อให้เกิด
ความไว้วางใจต่อกัน

(3.2) ยอมรับและเห็นความสำคัญที่จะมาร่วมกันเป็นเครือข่าย

(3.3) สร้างความคุ้นเคยกับบุคคลที่เป็นแกนนำ มีการขอคำปรึกษาในการปฏิบัติงาน
เพื่อเสริมสร้างให้เห็นความจริงใจในการแก้ปัญหาสู่

- (4) สมาชิกมีความศรัทธาเครือข่ายด้วยความเต็มใจ โดยดำเนินการดังนี้
- (4.1) ทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อประโยชน์ของการสร้างเครือข่ายที่จะมีต่องานของตน
 - (4.2) มีปฏิสัมพันธ์ และมีเป้าหมายระยะยาวร่วมกันด้วยความเต็มใจที่จะเข้าเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่าย
- (5) สมาชิกยอมรับในวัฒนธรรมองค์กรร่วมกัน โดยดำเนินการดังนี้
- (5.1) สร้างวัฒนธรรมให้สมาชิกทุกคนเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน
 - (5.2) สร้างความรู้สึกของสมาชิกใหม่หล่อหลอมให้เข้ากับสมาชิกเก่าของเครือข่าย โดยการปรับเจตคติและพฤติกรรม เพื่อสร้างเสถียรภาพของเครือข่าย
- (6) สมาชิกตระหนักถึงความสำคัญของเครือข่ายอยู่เสมอ โดยดำเนินการดังนี้
- (6.1) ให้สมาชิกได้รับรู้ปัญหาที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาร่วมกันเพื่อให้เกิดความสำนึกของการรวมเป็นเครือข่าย
 - (6.2) มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ นโยบาย กิจกรรม วิธีการ แผนการดำเนินงานของเครือข่าย กระตุ้นให้กลุ่มบุคคลหน่วยงาน/องค์กรเข้าร่วมกิจกรรมและเป็นสมาชิกของเครือข่าย
- (7) เครือข่ายมีความพร้อมในการจัดตั้งเครือข่าย โดยดำเนินการดังนี้
- (7.1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นที่ต้องใช้พลังเครือข่ายในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา
 - (7.2) เตรียมบริบทและข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกิจกรรมการดำเนินการ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการที่จะส่งเสริมหรือการบริหารจัดการเครือข่าย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป
- (8) กลุ่มบุคคล หน่วยงาน/องค์กรที่จะรวมตัวเป็นเครือข่ายต้องมีเป้าหมายและความต้องการเหมือนกัน โดยดำเนินการดังนี้
- (8.1) ค้นหาความต้องการหรือจุดร่วมในการพัฒนาเครือข่าย เพื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการทำงานและการรักษาผลประโยชน์ของแต่ละฝ่ายที่จะช่วยให้กระบวนการรวมกลุ่มและเครือข่ายนั้นมีความเป็นไปได้มากขึ้น

(8.2) กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และวิธีการที่จะดำเนินการเป็นเครือข่ายหลังจากที่ทุกฝ่ายได้ตกลงที่จะมีการปรึกษาหารือและจะเลือกใช้แนวทางการแก้ไขปัญหาที่กลุ่มได้กำหนดขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 ชั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย มีแนวทางและวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

(1) มีการประชาสัมพันธ์แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และทักษะความรู้โดยดำเนินการ ดังนี้

(1.1) จัดให้สมาชิกติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร เทคนิค วิธีการ ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ผ่านทาง Social Media เช่น blog, Facebook, Line, Twitter and Microblog

(1.2) เปิดโอกาสให้สมาชิกมีความอิสระ คล่องตัว ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันให้มากที่สุด

(2) มีการเชื่อมโยงสมาชิกที่ไม่มีโอกาสติดต่อกันเพื่อให้สามารถเข้าถึงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยดำเนินการ ดังนี้

(2.1) มีการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมให้สมาชิกมีความรู้สึกเป็นเจ้าของเครือข่าย และอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรมของเครือข่ายอย่างจริงจัง

(2.2) จัดให้สมาชิกที่ไม่ได้มาร่วมกิจกรรมกับเครือข่าย โดยมีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อติดต่อกับเพื่อนสมาชิก

(3) มีการสื่อสารให้สมาชิกเครือข่ายสนใจทำกิจกรรมร่วมกัน โดยดำเนินการดังนี้

(3.1) มีการสื่อสาร เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์บทบาทของเครือข่ายและสมาชิก เพื่อระดมความร่วมมือและสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานของเครือข่าย และขยายเครือข่าย

(3.2) จัดบรรยากาศให้สมาชิกได้ไปมาหาสู่กัน สร้างบรรยากาศการรวมกลุ่มบนพื้นฐานของความรัก ความเอื้ออาทร สมานฉันท์ ซึ่งจะนำไปสู่การเชื่อมโยงให้เกิดความร่วมมืออย่างมีพลัง

(4) มีการชี้ให้สมาชิกเครือข่ายเห็นสภาพปัญหาและประเด็นการพัฒนาร่วมกัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(4.1) ชี้แจงให้สมาชิกเครือข่ายทราบสภาพและบทบาทหน้าที่ในเครือข่ายที่จะทำให้การปฏิบัติงานพบความสำเร็จ

(4.2) จัดปัจจัยทางการบริหารเข้าไปสนับสนุน ส่งเสริม และช่วยเหลือสมาชิกในการดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาและดำเนินการพัฒนาตามกระบวนการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย

(5) มีการประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่ายที่เป็นแหล่งวิชาการ และแหล่งทุนเพื่อให้ความช่วยเหลือ โดยดำเนินการดังนี้

(5.1) ประสานหน่วยงานระดับอุดมศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิระดับสูงที่มีภูมิปัญญาในชุมชน หน่วยงาน/องค์กรเอกชนที่มีศักยภาพเพื่อขอความร่วมมือด้านการพัฒนางานวิชาการ

(5.2) ประสานองค์กรภาครัฐ องค์กรเอกชน และองค์กรภาคประชาชนเพื่อขอความร่วมมือด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

(6) มีการเสนอโครงการความร่วมมือเพื่อการแบ่งปันทักษะและประสบการณ์แก่เครือข่าย โดยดำเนินการดังนี้

(6.1) จัดทำโครงการที่เกิดจากความร่วมมือของกลุ่มบุคคล หน่วยงาน/องค์กรต่าง ๆ ที่จะรวมกลุ่มเครือข่าย เพื่อพัฒนาศักยภาพ และทักษะการปฏิบัติงาน

(6.2) จัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้สนับสนุนโครงการ และขอความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในการเชิญวิทยากรที่เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยมาให้ความรู้ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 ขึ้นสร้างพันธะสัญญาร่วมกัน มีแนวทางและวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

(1) มีการกำหนดและสร้างข้อตกลงเป็นพันธะสัญญาร่วมกัน โดยดำเนินการดังนี้

(1.1) กำหนดข้อตกลงที่มีผลพันธะผูกพันระหว่างผู้นำเครือข่ายและสมาชิกเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในข้อตกลงและข้อสัญญาระหว่างกันในการพัฒนาเครือข่ายเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา

(1.2) สร้างข้อตกลงที่จะทำงานร่วมกันเพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาด้วยกระบวนการของกลุ่มเครือข่าย

(2) สมาชิกเครือข่ายมีความอึดเพื่อเผื่อแผ่และมีความจริงใจต่อเพื่อนร่วมงานในเครือข่าย โดยดำเนินการดังนี้

(2.1) สมาชิกมีความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ รู้จักแบ่งปัน มีการยอมรับและมีความไว้วางใจ และจริงใจต่อกัน

(2.2) มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างเปิดเผยและสม่ำเสมอ เพื่อมาร่วมตัดสินใจการปฏิบัติงานที่จะสนองตอบต่อปัญหาให้ได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็วทันท่วงที

(3) สมาชิกเครือข่ายกำหนดวัตถุประสงค์และข้อตกลงในการทำงานร่วมกันโดยดำเนินการ ดังนี้

(3.1) ผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียนที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายกำหนดวัตถุประสงค์และข้อตกลงในการทำงานร่วมกันว่าจะดำเนินการในเรื่องใด ในระยะเวลาใด ใครเป็นผู้รับผิดชอบ เพื่อให้การดำเนินงานตามวัตถุประสงค์

(3.2) มอบหมายภารกิจที่แต่ละบุคคลหรือคณะทำงานแต่ละคณะจะต้องลงมือปฏิบัติ เช่น คณะทำงานการจัดหาข้อมูล คณะทำงานด้านการประสานงาน ด้านการหางบประมาณ เป็นต้น เพื่อให้กระบวนการทำงานของเครือข่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและนำไปสู่ข้อตกลงที่จะเป็นประโยชน์ต่อเครือข่าย

(4) มีบุคลากรฝ่ายกำกับติดตามและประเมินผลแบบมีส่วนร่วม โดยดำเนินการ ดังนี้

(4.1) กำหนดบุคลากรฝ่ายกำกับติดตามและประเมินผลแบบมีส่วนร่วม เพื่อช่วยให้มีการกำกับติดตาม และประเมินผลร่วมกันกับสมาชิก

(4.2) นำผลการกำกับ ติดตามและประเมินผล มาแสดงให้ทุกฝ่ายเห็นศักยภาพ เพื่อให้เกิดการดำเนินกิจกรรมที่นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(5) มีการกำหนดบทบาทของสมาชิกให้ชัดเจน โดยดำเนินการ ดังนี้

(5.1) กำหนดบทบาท หน้าที่ของสมาชิกเครือข่ายให้ชัดเจน โดยเฉพาะผู้นำเครือข่าย และคณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ

(5.2) กำหนด กฎ ระเบียบที่ควรจะมีต่อกัน เพื่อสนับสนุนการทำงานของเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

(6) สมาชิกมีการสร้าง ส่งเสริมและดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีต่อกันโดยดำเนินการ ดังนี้

(6.1) ส่งเสริมการรักษาผลประโยชน์ และการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน หลังจากทุกฝ่ายในเครือข่ายได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย แผนงาน มีการมอบหมายภารกิจหน้าที่ และกิจกรรมที่ทำร่วมกันแล้ว

(6.2) จัดทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น การมีจดหมายข่าวทุก ๆ 3 เดือน การสรุปผลงานในรอบ 6 เดือน และการประชุมใหญ่ประจำปี หรือการลงพื้นที่เพื่อติดตามและประเมินผลงาน/กิจกรรมนั้น

(7) มีการสื่อสารแบบสองทางและสื่อสารอย่างทั่วถึง โดยดำเนินการ ดังนี้

(7.1) จัดให้สมาชิกมีการสื่อสาร แลกเปลี่ยนเรียนรู้ รับและให้ข้อมูลข่าวสารที่จะทำให้สมาชิกสื่อความหมาย และความเข้าใจตรงกัน

(7.2) จัดระบบการสื่อสารแบบสองทางที่สามารถเป็นเสียงสะท้อนจากฝ่ายต่าง ๆ ในการทำงานร่วมกันของทุกฝ่ายที่ก่อให้เกิดความรู้ และความเข้าใจต่อกระบวนการทำงานของเครือข่าย

(8) มีการกำหนดให้มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและพัฒนางานอย่างเป็นพลวัตรโดยดำเนินการ ดังนี้

(8.1) ชักจูงที่โน้มน้าวให้สมาชิกเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะทำงานร่วมกัน และการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นต่อการทำงาน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายและผลสำเร็จของงาน

(8.2) สร้างอุดมการณ์ และเสริมพลังการทำงาน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และพัฒนางานด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการต่าง ๆ ด้วยทรัพยากรที่มีอยู่ต่อการทำงาน of เครือข่าย

(9) สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบโดยดำเนินการ ดังนี้

(9.1) เสริมสร้างกิจกรรมให้สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

(9.2) มีการประสานเชื่อมโยง หน่วยงาน/องค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกเครือข่าย เพื่อให้เข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 4 ชั้นบริหารจัดการเครือข่าย มีแนวทางและวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

(1) เครือข่ายมีกระบวนการดำเนินงานและพัฒนางานอย่างเป็นระบบโดยดำเนินการ ดังนี้

(1.1) แสดงความชัดเจนในการบริหารจัดการเครือข่าย และมีความจริงใจในการพัฒนางาน

(1.2) พัฒนาสมาชิกให้มีความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพในการดำเนินการบริหารจัดการเครือข่ายอย่างเป็นระบบ เช่น ระบบข้อมูลสารสนเทศ การค้นหาจุดเด่นหรือความสำเร็จ การสร้างแนวคิดใหม่ การสร้างงานใหม่ การจัดกิจกรรมเครือข่าย การตรวจสอบ และการประเมินผล

(2) เครือข่ายมีการกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ โดยดำเนินการ ดังนี้

(2.1) กำหนดโครงสร้างการบริหารเครือข่าย ที่ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขานุการ ประชาสัมพันธ์ ปฏิคม เภรัญญิก ฝ่ายงานด้านต่าง ๆ ฝ่ายตรวจสอบ และกรรมการอื่น ๆ

(2.2) กำหนดบทบาทหน้าที่ตามตำแหน่งความรับผิดชอบอย่างชัดเจนในด้านต่าง ๆ ของผู้นำเครือข่ายและสมาชิกที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำเนินกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายของโครงการหรือกิจกรรมที่ดำเนินการ

(3) มีการกำหนดกฎ กติกาของเครือข่าย โดยดำเนินการ ดังนี้

(3.1) สร้างกฎ กติกาของเครือข่าย เพื่อยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ และเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างสมาชิก

(3.2) สมาชิกทุกคนปฏิบัติตามกฎ กติกาของเครือข่าย เพื่อลดความขัดแย้งในเครือข่าย

(4) มีการสื่อสารระหว่างผู้นำกับสมาชิกเครือข่ายอย่างหลากหลายรูปแบบโดยดำเนินการ ดังนี้

(4.1) จัดประชุมชี้แจง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและหาข้อสรุปร่วมกัน

(4.2) แจกข้อมูล ข่าวสาร ประชุม และกระจายข้อมูลระหว่างผู้นำและสมาชิกในการติดต่อและรับข้อมูลข่าวสารความรู้ระหว่างกัน เพื่อให้เกิดการรับรู้เข้าใจและร่วมมือกัน

(5) มีการควบคุมตรวจสอบ โดยดำเนินการ ดังนี้

(5.1) ผู้นำเครือข่ายมีการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

(5.2) สมาชิกมีการควบคุมตรวจสอบกันและกันอยู่เสมอ จะช่วยป้องกันปัญหาหรือแก้ปัญหาได้ทันที่

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์ มีแนวทางและวิธีการดำเนินงานดังนี้

(1) เครือข่ายมีการสร้างนวัตกรรมใหม่และการจัดการความรู้ที่ต่อเนื่อง โดยดำเนินการ ดังนี้

(1.1) ให้สมาชิกเครือข่ายมีการพัฒนาความรู้ การสะสมความรู้ที่มาจากประสบการณ์และถอดเป็นบทเรียน เพื่อให้เกิดชุดความรู้และวิธีการที่ใหม่ในการปฏิบัติงาน

(1.2) มีการนำความรู้นอกเครือข่ายมาใช้ให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

(2) สมาชิกในเครือข่ายต้องมีความสัมพันธ์ต่อกันในลักษณะของกัลยาณมิตรที่แท้จริง โดยดำเนินการ ดังนี้

(2.1) จัดกิจกรรมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีการให้รางวัลและผลตอบแทน เช่น ใบประกาศเกียรติคุณ การยกย่องชมเชย

(2.2) จัดให้มีการพบปะเสวนากัน ภายใต้ความสัมพันธ์ของความเป็นพี่น้องและการพึ่งพาอาศัย ตลอดจนเป็นการรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างสมาชิกและภาคีเครือข่าย

(3) มีการส่งเสริมให้สมาชิกมีอิสระในความคิด ให้เกียรติกัน ยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(3.1) จัดประชุมระดมความคิดให้สมาชิกยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน และเป็น การเปิดโอกาสให้สมาชิกมองเห็นทางเลือกอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากที่ตนคิดเห็น

(3.2) ให้สมาชิกวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันอย่างเป็นเหตุเป็นผลจากการหลอมรวมของทุก ความคิดบนพื้นฐานของการยอมรับร่วมกัน

(4) เครือข่ายมีการเสริมสร้างวัฒนธรรมเครือข่าย โดยดำเนินการ ดังนี้

(4.1) ให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง และเคารพในความแตกต่างและการทำงานด้วยความจริง พร้อมทั้งการใช้ความรู้ในการจัดการอย่างเหมาะสม

(4.2) มีการประสานงานกลุ่มเครือข่ายต่าง ๆ ในการสนับสนุนกระบวนการทำงานของ เครือข่ายย่อมมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อนำพาเครือข่ายให้ไปสู่จุดหมายที่ตั้งไว้

(5) องค์กรเครือข่ายมีการสนับสนุนและเสริมสร้างกิจกรรมสาธารณะและเวทีแห่งการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สรุปและทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(5.1) จัดกิจกรรมของเครือข่ายให้เป็นที่ยอมรับ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และ ประสบการณ์เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในเครือข่ายของตน

(5.2) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อทบทวนตัวเองให้รู้ถึงศักยภาพและปัญหาที่เกิดขึ้น ภายในเครือข่าย แล้วนำไปสู่การพัฒนาและการจัดการเครือข่ายที่ต่อเนื่อง

(6) มีการสร้างบรรยากาศแบบพลังเกื้อกูล สามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีกระบวนการ ทำงานที่เชื่อมประสานจุดเล็กและขยายไปสู่หน่วยใหญ่ โดยดำเนินการ ดังนี้

(6.1) มีการสร้างบรรยากาศภายในกลุ่มให้อบอุ่นและเป็นมิตรต่อกัน มีความเข้าใจ วัตถุประสงค์ของกลุ่มตรงกัน

(6.2) มีการสนทนาและปรึกษาโดยที่ทุกฝ่ายเข้ามาศึกษาเรียนรู้ แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ และพัฒนากิจกรรมร่วมกัน

(7) มีการเสริมสร้างผู้นำรุ่นใหม่ในเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการ ดังนี้

(7.1) เปิดโอกาสให้สมาชิกที่มีความรู้ ความสามารถเข้ามารับผิดชอบในกระบวนการทำงานของเครือข่าย

(7.2) สร้างผู้นำรุ่นใหม่ในการเรียนรู้กับกระบวนการทำงานของเครือข่าย เช่น การมอบหมายงาน การติดต่อประสานงาน การลงพื้นที่การวิจัยแบบมีส่วนร่วม

(7.3) พัฒนาศักยภาพของสมาชิกและคนรุ่นใหม่ในเครือข่ายโดยการศึกษาดูงาน การฝึกอบรมโดยใช้ ICT ในการพัฒนาเครือข่ายที่มีความเข้มแข็งและต่อเนื่อง

(8) มีการให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาภายในเครือข่าย โดยดำเนินการ ดังนี้

(8.1) ให้ความช่วยเหลือและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในเครือข่าย เช่น ความขัดแย้ง การจัดการความรู้ และการจัดระบบการติดต่อสื่อสารที่ไม่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น

(8.2) เครือข่ายมีสนับสนุนปัจจัยในการแก้ปัญหาภายในเครือข่าย เช่น งบประมาณ การให้คำปรึกษากระบวนการทำงานแก่ฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้การทำงานมีความต่อเนื่อง

(9) เครือข่ายมีการบริหารจัดการข้อมูลที่ทันสมัยและเหมาะสมกับการใช้งานโดยดำเนินการ ดังนี้

(9.1) พัฒนาระบบการบริหารจัดการข้อมูล ข้อเท็จจริง และระบบการสื่อสารให้มีความถูกต้อง ชัดเจน เพื่อให้สามารถนำข้อมูลต่าง ๆ ไปสู่กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเสนอเป็นทางเลือกในการตัดสินใจเชิงนโยบายให้มีประสิทธิภาพ

(9.2) บริหารจัดการข้อมูล โดยการนำข้อมูลไปใช้เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ และขบวนการที่นำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของเครือข่าย

(10) มีการรักษาสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกเครือข่ายทุกระดับให้มีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นต่อกัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(10.1) จัดกิจกรรมสรุปทบทวนและการพัฒนาระบบการสื่อสารที่มีความเหมาะสมร่วมกัน รวมทั้งมีความสุจริต โปร่งใสในการทำงานของฝ่ายต่าง ๆ โดยให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการเครือข่าย

(10.2) มีการชี้แจงผลการดำเนินการที่ถูกต้องและแสดงความโปร่งใสในการทำงาน ซึ่งผู้นำและสมาชิกเครือข่ายต้องมีระบบความสัมพันธ์ที่ดีที่สนับสนุนให้เครือข่ายประสบความสำเร็จ

(11) เครือข่ายมีการกำหนดและสร้างระบบแรงจูงใจในการทำงาน โดยดำเนินการ ดังนี้

(11.1) สร้างโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีผลประโยชน์ตอบแทนทั้งผลตอบแทนที่เป็นวัสดุสิ่งของหรือเงินค่าตอบแทนและผลตอบแทนทางจิตใจ เช่น เกียรติยศและการยอมรับนับถือในสังคม เป็นต้น

(11.2) สร้างระบบจูงใจเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ บุคคลฝ่ายต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน เพื่อให้สมาชิกได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในเครือข่าย

(12) เครือข่ายต้องส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศ และมีการสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ ๆ โดยดำเนินการ ดังนี้

(12.1) มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศและเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นเครือข่ายในรูปแบบใหม่ที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือในกิจกรรมทางสังคมได้

(12.2) มีการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยใช้สื่อเป็นเครื่องมือ และมีการส่งข้อมูล/ภาพข่าวกิจกรรม และการส่งจดหมายข่าวผ่านอีเมล เป็นต้น

(12.3) จัดกิจกรรมที่ทำร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สมาชิกมีส่วนร่วมและมีโอกาสปฏิสัมพันธ์ต่อกันที่จะช่วยสานต่อความสัมพันธ์ เช่น การประชุมประจำปี การให้ผลตอบแทนรายปี เป็นต้น

(12.4) จัดกิจกรรมใหม่ภายใต้วัตถุประสงค์หรือประเด็นปัญหาใหม่ เพื่อให้สมาชิกในเครือข่ายได้เกิดการเรียนรู้และมีกระบวนการทำงานของเครือข่ายให้ยั่งยืน

2.2 กระบวนการดำเนินงานของเครือข่ายเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา

กระบวนการดำเนินงานของเครือข่ายเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยการนำเอาปัจจัยทางการบริหารจัดการศึกษามาใช้ในการดำเนินงานตามองค์ประกอบของเครือข่าย มีแนวทางและวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ร่วม การมีส่วนร่วมของสมาชิก การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน การติดต่อสื่อสาร การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และการปรับตัว การพัฒนากิจกรรมและความเคลื่อนไหว

ทางการศึกษา การพัฒนาสมาชิกเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง และการติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยดำเนินการนำปัจจัยทางการศึกษามาบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. ด้านบุคลากร ประกอบด้วย ผู้นำเครือข่าย เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกในเป็นผู้นำเครือข่าย และสมาชิกเครือข่าย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีการดำเนินการดังนี้

1.1 กำหนดโครงสร้าง กำหนดบทบาทหน้าที่ และภารกิจของบุคคลเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

1.2 กำหนดคุณลักษณะของบุคลากรแต่ละหน่วยหรือแผนกมีความเหมาะสมกับความรู้ ทักษะ ความชำนาญ และความสามารถเฉพาะด้านของบุคลากร

1.3 จัดการฝึกอบรมให้บุคลากรได้รับความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงจะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.4 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการทำวิจัยด้านวิชาการและวิชาชีพตามความเหมาะสมและบทบาทหน้าที่และงานของเครือข่าย

2. ด้านงบประมาณ เครือข่ายมีการของบประมาณเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยจัดทำโครงการ/แผนงาน เพื่อขออนุมัติงบประมาณในการดำเนินการงานตามกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่ายของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีการดำเนินการดังนี้

2.1 จัดสรรและสนับสนุนงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน โครงการ/แผนงาน และการศึกษาวิจัยมีความเหมาะสมเป็นธรรม

2.2 จัดการทรัพยากร และสภาพแวดล้อมขององค์กรเอื้อต่อการสร้างรายได้ เช่น การเปิดสถานที่บางส่วนเป็นสถานที่จัดการประชุมสัมมนา และการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ ฯลฯ

2.3 จัดการบริหารงบประมาณให้มีหลักฐานและรายละเอียดที่ถูกต้อง โปร่งใส สามารถพิสูจน์และตรวจสอบได้ในการดำเนินงานตามโครงการ/แผนงาน

3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ เครือข่ายมีการจัดหาเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ พริ้นเตอร์ และโปรเจ็คเตอร์ให้เพียงพอ และคุ้มค่าในการดำเนินงานของเครือข่ายเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีการดำเนินการดังนี้

3.1 วางแผนการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อการบริหารงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป และเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

3.2 จัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอน และเทคโนโลยีทุกประเภทให้เพียงพอและสะดวกต่อการใช้งาน

3.3 จัดโต๊ะ เก้าอี้ และเครื่องใช้ภายในห้องเรียนมีสภาพเหมาะสม การจัดวาง และติดตั้งถูกต้องตามมาตรฐาน

3.4 จัดการซ่อมบำรุงวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินการให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

4. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เครื่องข่ายมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ได้แก่ ข้อมูลข่าวสาร (Information) เทคโนโลยี (Technology) และความรู้ (Knowledge) มาใช้เป็นในการดำเนินงานจัดกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครื่องข่ายมีการดำเนินการ ดังนี้

4.1 มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ ปรัชญาและค่านิยม สุนโยบายที่สามารถปฏิบัติได้

4.2 มีการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีเพื่อการวางแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ และดำเนินงานตามโครงการ

4.3 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

4.4 นำเทคนิควิธีการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการถ่ายทอดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

4.5 มีการพัฒนาระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีมีประสิทธิภาพเพื่อนำมาใช้ในการวางแผน การจัดการ และการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้ประสิทธิภาพ

5. ด้านการบริหารจัดการ มีการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้าน ได้แก่ การตระหนักและรับรู้ปัญหา การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล มีการดำเนินการ ดังนี้

5.1 การตระหนักและรับรู้ปัญหา

5.1.1 ประชุมชี้แจง บุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

5.1.2 แต่งตั้งคณะทำงานในการดำเนินงานด้านเครือข่ายเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ ของสมาชิกในเครือข่าย

5.1.3 ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ แผนการดำเนินงานของเครือข่ายฯ เพื่อกระตุ้นให้บุคคลเกิดความตระหนักในการเป็นสมาชิกเครือข่าย

5.1.4 ประสานงานขอความร่วมมือจากโรงเรียนให้เป็นสมาชิกเครือข่ายฯ ในการ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน

5.1.5 เปิดเวทีระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ เกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

5.1.6 สร้างแนวร่วมของสมาชิกเครือข่าย ที่มีความรู้ ความสามารถและทักษะใน การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสร้างข้อตกลงเป็นพันธะสัญญาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.2 การวางแผน

5.2.1 จัดการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.2.2 กำหนดระเบียบ กฎ กติกา หรือข้อบังคับในการดำเนินงานร่วมกัน ในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.2.3 จัดบรรยากาศแบบพลังเกื้อกูล สามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.2.4 จัดให้มีระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา และการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

5.2.5 มีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

5.2.6 เสริมสร้างขวัญและกำลังใจสมาชิกเครือข่าย เช่น การให้ความดีความชอบ ให้รางวัล ให้เกียรติบัตร เพื่อยกย่องเชิดชู ในการพัฒนางานได้ประสบผลสำเร็จ

5.3 การปฏิบัติตามแผน

5.3.1 ประชุมชี้แจงให้สมาชิกเครือข่ายฯ ทราบถึงรายละเอียดของแผนงาน โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.3.2 ดำเนินงานตามแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ร่วมกันกำหนดขึ้น อย่างเป็นระบบ

5.3.3 จัดให้มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.3.4 ส่งเสริมให้สมาชิกมีอิสระในความคิดให้เกียรติกันยอมรับความคิดเห็นของกันและกันในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกัน

5.3.5 ปฏิบัติงานตามแผนที่เน้นการทำงานเป็นทีมและสมาชิกทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.4 การประเมินผล

5.4.1 ดำเนินการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนงาน โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.4.2 จัดให้สมาชิกเครือข่ายร่วมเป็นคณะกรรมการในการประเมินคุณภาพการศึกษา

5.4.3 จัดให้สมาชิกร่วมกันวิเคราะห์และสะท้อนผลกลับเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.4.4 มีการเขียนรายงานการประเมินผลการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อเสนอหน่วยงานต้นสังกัด นำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา ประกอบด้วยการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานบริหารทั่วไป โดยดำเนินการนำปัจจัยทางการศึกษามาบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. ด้านบุคลากร ประกอบด้วย ผู้นำเครือข่าย เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกในเป็นผู้นำเครือข่าย และสมาชิกเครือข่าย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีการดำเนินการดังนี้

1.1 กำหนดโครงสร้างการบริหารงาน และมอบหมายบทบาทหน้าที่ และภารกิจของบุคคลให้เหมาะสม

1.2 กำหนดแผนการพัฒนาบุคลากรให้ได้รับการฝึกอบรมให้เหมาะสมกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนางานองค์กร

1.3 จัดการฝึกอบรมให้บุคลากรได้รับความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานด้านงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไปให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง จะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.4 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะเกี่ยวกับงานวิชาการตามความเหมาะสมและบทบาทหน้าที่และงานของเครือข่าย

2. ด้านงบประมาณ เครือข่ายมีการของบประมาณเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยจัดทำโครงการ/แผนงาน เพื่อขออนุมัติงบประมาณในการดำเนินการตามข้อบ่งชี้และภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีการดำเนินการดังนี้

2.1 จัดสรรและสนับสนุนงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน โครงการ/แผนงาน และการศึกษาวิจัยมีความเหมาะสมเป็นธรรม

2.2 จัดการทรัพยากร และสภาพแวดล้อมขององค์กรเอื้อต่อการสร้างรายได้ เช่น การเปิดสถานที่บางส่วนเป็นสถานที่จัดการประชุมสัมมนา และการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ ฯลฯ

2.3 จัดการบริหารงบประมาณให้มีหลักฐานและรายละเอียดที่ถูกต้อง โปร่งใส สามารถพิสูจน์และตรวจสอบได้ในการดำเนินงานตามโครงการ/แผนงาน

3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ เครือข่ายมีการจัดหาเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ พริ้นเตอร์ และโปรเจคเตอร์ให้เพียงพอ และคุ้มค่าในการดำเนินงานของเครือข่าย เพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีการดำเนินการดังนี้

3.1 วางแผนการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อการบริหารจัดการและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

3.2 จัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีทุกประเภท ให้เพียงพอ และสะดวกต่อการใช้งาน

3.3 จัดการซ่อม บำรุง รักษาวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินการให้พร้อมใช้งานอย่างมีคุณภาพ

3.4 จัดโต๊ะ เก้าอี้ และเครื่องใช้ภายในห้องเรียนให้มีสภาพเหมาะสม การจัดวางและติดตั้งถูกต้องตามมาตรฐาน

3.5 จัดการเก็บรักษาและการจ่ายแจกมีขั้นตอนดำเนินการเป็นระเบียบปฏิบัติที่เหมาะสม

4. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เครื่องช่วยมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ได้แก่ ข้อมูลข่าวสาร (Information) เทคโนโลยี (Technology) และความรู้ (Knowledge) มาใช้เป็นในการดำเนินงานจัดกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครื่องช่วยมีการดำเนินการ ดังนี้

4.1 มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ งานบุคคลงานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ให้สามารถปฏิบัติได้

4.2 มีการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีเพื่อการบริหารงานวิชาการ งานบุคคลงานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ตามโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4.3 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

4.4 นำเทคนิควิธีการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการถ่ายทอดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

4.5 มีการพัฒนาระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีมีประสิทธิภาพเพื่อนำมาใช้ในการวางแผน การจัดการ และการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้ประสิทธิภาพ

4.6 มีการจัดหาโปรแกรมประยุกต์ (Software Application) เช่น โปรแกรมเงินเดือน (HR Software), โปรแกรมบริหารงานบุคคล (eHRM) และโปรแกรมบริหารจัดการประสิทธิภาพองค์กร (CPM)

5. ด้านการบริหารจัดการ มีการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้าน ได้แก่ การตระหนักและรับรู้ปัญหา เป็นการทราบถึงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา การวางแผนกำหนดบทบาทหน้าที่และกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ และการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนา มีการดำเนินการ ดังนี้

5.1 การตระหนักและรับรู้ปัญหา

5.1.1 ประชุมชี้แจง บุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

5.1.2 แต่งตั้งคณะทำงานในการดำเนินงานด้านเครือข่ายเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะ ของสมาชิกในเครือข่าย

5.1.3 ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ แผนการดำเนินงานของเครือข่ายฯ เพื่อกระตุ้นให้บุคคลเกิดความตระหนักในการเป็นสมาชิกเครือข่าย

5.1.4 ประสานงานขอความร่วมมือจากโรงเรียนให้เป็นสมาชิกเครือข่ายฯ ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน

5.1.5 เปิดเวทีระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

5.1.6 สร้างแนวร่วมของสมาชิกเครือข่าย ที่มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสร้างข้อตกลงเป็นพันธะสัญญาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.2 การวางแผน

5.2.1 จัดการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.2.2 กำหนดระเบียบ กฎ กติกา หรือข้อบังคับในการดำเนินงานร่วมกัน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.2.3 จัดบรรยากาศแบบพลังเกื้อกูล สามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.2.4 จัดให้มีระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

5.2.5 มีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

5.2.6 เสริมสร้างขวัญและกำลังใจสมาชิกเครือข่าย เช่น การให้ความดีความชอบ ใ้รางวัล ให้เกียรติบัตร เพื่อยกย่องเชิดชู ในการพัฒนางานได้ประสบผลสำเร็จ

5.3 การปฏิบัติตามแผน

5.3.1 ประชุมชี้แจงให้สมาชิกเครือข่ายฯ ทราบถึงรายละเอียดของแผนงาน โครงการพัฒนางานวิชาการ โครงการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา โครงการพัฒนาระบบการจัดงบประมาณ และโครงการพัฒนางานบริหารทั่วไป

5.3.2 ดำเนินงานตามแผนงานโครงการพัฒนางานวิชาการ โครงการพัฒนา ศักยภาพการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาโครงการพัฒนาระบบการจัดงบประมาณ และโครงการพัฒนางานบริหารทั่วไปอย่างเป็นระบบ

5.3.3 จัดให้มีการนิเทศ กำกับ ติดตามผลการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพ การศึกษาตามโครงการพัฒนางานวิชาการ โครงการพัฒนา ศักยภาพการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร ทางการศึกษา โครงการพัฒนาระบบการจัดงบประมาณ และโครงการพัฒนางานบริหารทั่วไป

5.3.4 ปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการที่เน้นการทำงานเป็นทีมและสมาชิกทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.3.5 ส่งเสริมให้สมาชิกมีอิสระในความคิดให้เกียรติกันยอมรับความคิดเห็นของ กันและกันในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกัน

5.4 การประเมินผล

5.4.1 ดำเนินการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนงาน โครงการพัฒนา คุณภาพการศึกษา

5.4.2 จัดให้สมาชิกเครือข่ายร่วมเป็นคณะกรรมการในการประเมินคุณภาพ การศึกษา

5.4.3 จัดให้สมาชิกร่วมกันวิเคราะห์และสะท้อนผลกลับเกี่ยวกับการดำเนินงาน ตามแผนงาน โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.4.4 มีการเขียนรายงานการประเมินผลการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป เพื่อเสนอหน่วยงานต้น สังกัด นำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

องค์ประกอบที่ 3 เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิก ประกอบด้วย การศึกษาดูงานการประชุม เชิงปฏิบัติการ และการพัฒนาบุคลากรด้วย ICT การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และการ นิเทศภายใน โดยดำเนินการนำปัจจัยทางการศึกษามาบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. ด้านบุคลากร ประกอบด้วย ผู้นำเครือข่าย เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกในเป็นผู้นำเครือข่าย และสมาชิกเครือข่าย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีการดำเนินการดังนี้

1.1 กำหนดวิธีการพัฒนาสมาชิกให้เหมาะสมกับความต้องการของสมาชิก

1.2 กำหนดแผนการพัฒนาสมาชิกให้ได้รับการพัฒนา เช่น การศึกษาดูงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการพัฒนาบุคลากรโดยใช้ ICT ผ่านกระบวนการ PLC

1.3 พัฒนาบุคลากรโดยใช้ ICT ผ่านกระบวนการ PLC ให้มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และงานของเครือข่ายให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงเพื่อทำให้สามารถปรับแนวทางการทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ด้านงบประมาณ เครือข่ายมีการของบประมาณเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยจัดทำโครงการ/แผนงาน เพื่อขออนุมัติงบประมาณในการดำเนินงานกำหนดเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีการดำเนินการดังนี้

2.1 จัดสรรงบประมาณตามโครงการ/แผนงานให้เหมาะสม กับเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิก

2.2 ดำเนินการใช้งบประมาณดำเนินโครงการตามมาตรการประหยัดให้คุ้มค่าและเกิดประสิทธิภาพ

2.3 จัดระบบการบริหารงบประมาณให้มีหลักฐานและรายละเอียดที่ถูกต้อง โปร่งใสสามารถพิสูจน์และตรวจสอบได้ในการดำเนินงานตามโครงการ/แผนงาน

3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ เครือข่ายมีการจัดหาเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ พรินเตอร์ และโปรเจ็คเตอร์ให้เพียงพอ และคุ้มค่าในการดำเนินงานด้านเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิก ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีการดำเนินการดังนี้

3.1 วางแผนการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อการบริหารจัดการและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

3.2 จัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีทุกประเภท ให้เพียงพอและเหมาะสมต่อเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิก

3.3 ประเมินผลการใช้เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ในการการศึกษาดูงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการพัฒนาบุคลากรโดยใช้ ICT ผ่านกระบวนการ PLC

4. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เครื่องมือมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ได้แก่ ข้อมูลข่าวสาร (Information) เทคโนโลยี (Technology) และความรู้ (Knowledge) มาใช้ในการดำเนินงานหาเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิก มีการดำเนินการ ดังนี้

4.1 มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้เหมาะสมกับวิธีการพัฒนาสมาชิกเช่น การศึกษาดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการพัฒนาบุคลากรโดยใช้ ICT ผ่านกระบวนการ PLC ให้สามารถปฏิบัติได้

4.2 มีการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีเพื่อการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการพัฒนาบุคลากรโดยใช้ ICT ผ่านกระบวนการ PLC

4.3 พัฒนาบุคลากรโดยใช้ ICT ผ่านกระบวนการ PLC ให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

5. ด้านการบริหารจัดการ มีการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้าน ได้แก่ การตระหนักและรับรู้ปัญหา เป็นการทราบถึงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา การวางแผนกำหนดบทบาทหน้าที่และกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ และการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนา มีการดำเนินการ ดังนี้

5.1 การตระหนักและรับรู้ปัญหา

5.1.1 ประชุมชี้แจง บุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

5.1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานด้านเครือข่ายเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ ของสมาชิกในเครือข่าย

5.1.3 ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ แผนการดำเนินงานของเครือข่ายฯ เพื่อกระตุ้นให้บุคคลเกิดความตระหนักในการเป็นสมาชิกเครือข่าย

5.1.4 ประสานงานขอความร่วมมือจากโรงเรียนให้เป็นสมาชิกเครือข่ายฯ ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน

5.1.5 เปิดเวทีระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ เกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

5.1.6 สร้างแนวร่วมของสมาชิกเครือข่าย ที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสร้างข้อตกลงเป็นพันธะสัญญาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.2 การวางแผน

5.2.1 จัดการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.2.2 กำหนดระเบียบ กฎ กติกา หรือข้อบังคับในการดำเนินงานร่วมกัน ในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.2.3 จัดบรรยากาศแบบพลังเกื้อกูล สามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.2.4 จัดให้มีระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา และการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

5.2.5 มีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

5.2.6 เสริมสร้างขวัญและกำลังใจสมาชิกเครือข่าย เช่น การให้ความดีความชอบ ให้รางวัล ให้เกียรติบัตร เพื่อยกย่องเชิดชู ในการพัฒนางานได้ประสบผลสำเร็จ

5.3 การปฏิบัติตามแผน

5.3.1 ประชุมชี้แจงให้สมาชิกเครือข่ายฯ ทราบถึงวิธีการพัฒนาสมาชิกตามแผน ที่วางไว้ ได้แก่ การศึกษาดูงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการพัฒนาบุคลากรโดยใช้ ICT ผ่าน กระบวนการ PLC

5.3.2 ดำเนินงานตามแผนงานโดยการพาสมาชิกไปศึกษาดูงานโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เกี่ยวกับการบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษา จัดให้ประชุมเชิงปฏิบัติการ และพัฒนาบุคลากรโดยใช้ ICT ผ่านกระบวนการ PLC

5.3.3 จัดให้มีการนิเทศ กำกับ ติดตามผลการจัดกิจกรรมตามวิธีการพัฒนา สมาชิก

5.4 การประเมินผล

5.4.1 ดำเนินการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนงาน โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.4.2 จัดให้สมาชิกเครือข่ายร่วมเป็นคณะกรรมการในการประเมินคุณภาพการศึกษา

5.4.3 สรุปผลการดำเนินงานการศึกษาดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการพัฒนาบุคลากรโดยใช้ ICT ผ่านกระบวนการ PLC

5.4.4 รายงานการประเมินผลการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อเสนอหน่วยงานต้นสังกัด นำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ประกอบด้วย การปรับปรุงโครงสร้างองค์กร การปรับปรุงระบบการทำงานในองค์กรการให้แรงจูงใจกับผู้ปฏิบัติงาน การส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือในองค์กร การสร้างภาวะผู้นำให้กับผู้ปฏิบัติงาน การดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การสร้างทีมงาน การนำเข้าข้อมูลสารสนเทศ การจัดบรรยากาศการทำงานในองค์กร การสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นการสร้างวัฒนธรรมที่ดีในองค์กร และการประเมินและปรับปรุง โดยดำเนินการนำปัจจัยทางการศึกษามาบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. ด้านบุคลากร ประกอบด้วย ผู้นำเครือข่าย เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกในเป็นผู้นำเครือข่าย และสมาชิกเครือข่าย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีการดำเนินการดังนี้

1.1 กำหนดให้สมาชิกปฏิบัติงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีเป้าหมาย

1.2 กำหนดแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เหมาะสมกับยุทธศาสตร์การพัฒนาเครือข่าย

1.3 เสริมสร้างพลังอำนาจให้สมาชิกโดยพัฒนาให้ได้รับความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงจะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ด้านงบประมาณ เครือข่ายมีการของบประมาณเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยจัดทำโครงการ/แผนงาน เพื่อขออนุมัติงบประมาณในการดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างองค์กร การปรับปรุงระบบการทำงานในองค์กร การ

ให้แรงจูงใจกับผู้ปฏิบัติงาน การส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือในองค์กร การสร้างภาวะผู้นำให้กับผู้ปฏิบัติงาน การดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การสร้างทีมงาน การนำเข้าข้อมูลสารสนเทศ การจัดบรรยากาศการทำงานในองค์กร การสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น การสร้างวัฒนธรรมที่ดีในองค์กร และการประเมินและปรับปรุง สถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีการดำเนินการดังนี้

2.1 จัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานให้เพียงพอ

2.2 จัดการบริหารงบประมาณอย่างเป็นระบบ ให้มีหลักฐานและรายละเอียดที่ถูกต้อง โปร่งใส สามารถพิสูจน์และตรวจสอบได้

2.3 ติดตาม ตรวจสอบการใช้งบประมาณในการดำเนินงานให้เกิดความคุ้มค่า

3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือจัดการหาคำเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ พรินเตอร์ และโปรเจ็คเตอร์ให้เพียงพอ และคุ้มค่าในการดำเนินการงานของเครือข่าย เพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีการดำเนินการดังนี้

3.1 วางแผนการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อการบริหารจัดการและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

3.2 จัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีทุกประเภท ให้เพียงพอ และสะดวกต่อการใช้งาน

3.3 จัดการซ่อม บำรุง รักษาวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินการให้พร้อมใช้งานอย่างมีคุณภาพ

3.4 จัดโต๊ะ เก้าอี้ และเครื่องใช้ภายในห้องเรียนให้มีสภาพเหมาะสม การจัดวางและติดตั้งถูกต้องตามมาตรฐาน

3.5 จัดการเก็บรักษาและการจ่ายแจกมีขั้นตอนดำเนินการเป็นระเบียบปฏิบัติที่เหมาะสม

4. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เครื่องมือมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ได้แก่ ข้อมูลข่าวสาร (Information) เทคโนโลยี (Technology) และความรู้ (Knowledge) มาใช้เป็นในการดำเนินงานจัดกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่ายมีการดำเนินการ ดังนี้

4.1 มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ให้สามารถปฏิบัติได้

4.2 มีการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีเพื่อการบริหารงานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ตามโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4.3 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

4.4 นำเทคนิควิธีการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปรับปรุงโครงสร้างองค์กร การปรับปรุงระบบการทำงานในองค์กร การให้แรงจูงใจกับผู้ปฏิบัติงาน การส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือในองค์กร การสร้างภาวะผู้นำให้กับผู้ปฏิบัติงาน การดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การสร้างทีมงาน การนำเข้าข้อมูลสารสนเทศ การจัดบรรยากาศการทำงานในองค์กร การสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น การสร้างวัฒนธรรมที่ดีในองค์กร และการประเมินและปรับปรุง

4.5 มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาให้ประสิทธิภาพ

5. ด้านการบริหารจัดการ มีการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้าน ได้แก่ การตระหนักและรับรู้ปัญหา เป็นการทราบถึงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา การวางแผนกำหนดบทบาทหน้าที่และกิจกรรม การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ และการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนา มีการดำเนินการ ดังนี้

5.1 การตระหนักและรับรู้ปัญหา

5.1.1 ประชุมชี้แจง บุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

5.1.2 แต่งตั้งคณะทำงานในการดำเนินงานด้านเครือข่ายเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ ของสมาชิกในเครือข่าย

5.1.3 ประสานงานขอความร่วมมือจากโรงเรียนให้เป็นสมาชิกเครือข่ายฯ ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน

5.1.4 เปิดเวทีระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

5.1.5 สร้างแนวร่วมของสมาชิกเครือข่าย ที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสร้างข้อตกลงเป็นพันธะสัญญาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.2 การวางแผน

5.2.1 จัดทำแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.2.2 กำหนดระเบียบ กฎ กติกา หรือข้อบังคับในการดำเนินงานร่วมกัน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.2.3 จัดบรรยากาศแบบพลังเกื้อกูล สามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.2.4 จัดให้มีระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

5.2.5 มีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

5.2.6 เสริมสร้างขวัญและกำลังใจสมาชิกเครือข่าย เช่น การให้ความดีความชอบให้รางวัล ให้เกียรติบัตร เพื่อยกย่องเชิดชู ในการพัฒนางานได้ประสบผลสำเร็จ

5.3 การปฏิบัติตามแผน

5.3.1 ประชุมชี้แจงให้สมาชิกเครือข่ายฯ ทราบถึงรายละเอียดของแผนงานโครงการที่วางแผนไว้

5.3.2 ดำเนินงานตามแผนงานโครงการอย่างเป็นระบบ

5.3.3 จัดให้มีการนิเทศ กำกับ ติดตามผลการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.4 การประเมินผล

5.4.1 ดำเนินการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนงาน โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.4.2 จัดให้สมาชิกเครือข่ายร่วมเป็นคณะกรรมการในการประเมินคุณภาพการศึกษา

5.4.3 ดำเนินการประเมินผลการเสริมสร้างพลังอำนาจในการดำเนินงานตามตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

5.4.4 สรุปและรายงานการประเมินผลการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อเสนอหน่วยงานต้นสังกัด นำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

องค์ประกอบที่ 5 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่ายประกอบด้วยมีความเป็นประชาธิปไตย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบสูง มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูง มีมนุษยสัมพันธ์จริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน และมีความสามารถในการสื่อความคิด โดยดำเนินการนำปัจจัยทางการศึกษามาบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. ด้านบุคลากร ประกอบด้วย ผู้นำเครือข่าย เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกในเป็นผู้นำเครือข่าย และสมาชิกเครือข่าย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีการดำเนินการดังนี้

5.1 กำหนดคุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่ายและกำหนดบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสม

5.2 กำหนดแผนการคัดเลือกผู้นำเครือข่ายให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์เครือข่าย

5.3 จัดการพัฒนาผู้นำเครือข่ายให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และงานของเครือข่าย

2. ด้านงบประมาณ เครือข่ายมีการของบประมาณเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยจัดทำโครงการ/แผนงาน เพื่อขออนุมัติงบประมาณในการดำเนินการงานกำหนดคุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย มีการดำเนินการดังนี้

2.1 จัดสรรและสนับสนุนงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

2.2 จัดการบริหารงบประมาณให้มีหลักฐานและรายละเอียดที่ถูกต้อง โปร่งใส สามารถพิสูจน์และตรวจสอบได้ในการดำเนินงานตามโครงการ/แผนงาน

3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ เครือข่ายมีการจัดหาเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ พริ้นเตอร์ และโปรเจ็คเตอร์ให้เพียงพอ และคุ้มค่าในการดำเนินการงานของเครือข่าย เพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีการดำเนินการดังนี้

3.1 วางแผนการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อการบริหารจัดการและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

3.2 จัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีทุกประเภทให้เพียงพอและสะดวกต่อการใช้งาน

4. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เครื่องข่ายมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ได้แก่ ข้อมูลข่าวสาร (Information) เทคโนโลยี (Technology) และความรู้ (Knowledge) มาใช้เป็นในการดำเนินงานจัดกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่ายมีการดำเนินการ ดังนี้

4.1 มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ให้สามารถปฏิบัติได้

4.2 มีการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน

4.3 มีการพัฒนาระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีมีประสิทธิภาพเพื่อนำมาใช้ ในการวางแผน การจัดการ และการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้ประสิทธิภาพ

5. ด้านการบริหารจัดการ มีการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยผ่านกระบวนการ บริหารจัดการ 4 ด้าน ได้แก่ การตระหนักและรับรู้ปัญหา การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการ ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนา มี การดำเนินการ ดังนี้

5.1 การตระหนักและรับรู้ปัญหา

5.1.1 ประชุมชี้แจง บุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาและ ผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

5.1.2 แต่งตั้งคณะทำงานในการดำเนินงานด้านเครือข่ายเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ ของสมาชิกในเครือข่าย

5.1.3 ประสานงานขอความร่วมมือจากโรงเรียนให้เป็นสมาชิกเครือข่ายฯ ในการ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน

5.1.4 เปิดเวทีระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ เกี่ยวกับการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา

5.1.5 สร้างแนวร่วมของสมาชิกเครือข่าย ที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสร้างข้อตกลงเป็นพันธะสัญญาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.2 การวางแผน

5.2.1 จัดการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.2.2 จัดให้มีระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา และการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

5.2.3 มีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

5.2.4 เสริมสร้างขวัญและกำลังใจสมาชิกเครือข่าย เช่น การให้ความดีความชอบ ให้รางวัล ให้เกียรติบัตร เพื่อยกย่องเชิดชู ในการพัฒนางานได้ประสบผลสำเร็จ

5.3 การปฏิบัติตามแผน

5.3.1 ประชุมชี้แจงให้สมาชิกเครือข่ายฯ ทราบถึงรายละเอียดของกิจกรรมการ กำหนดคุณลักษณะที่ของผู้นำเครือข่าย

5.3.2 ดำเนินการคัดเลือกผู้นำเครือข่ายที่มีความเป็นประชาธิปไตย มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบสูง มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูง มีมนุษยสัมพันธ์จริงใจต่อเพื่อน ร่วมงาน และมีความสามารถในการสื่อความคิด

5.3.3 สมาชิกมีอิสระในความคิด และยอมรับความคิดเห็นของกันและกันในการ คัดเลือกผู้นำเครือข่ายในร่วมกัน

5.3.4 จัดให้มีการนิเทศ กำกับ ติดตามผลการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.4 การประเมินผล

5.4.1 ดำเนินการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนงาน โครงการพัฒนา คุณภาพการศึกษา

5.4.2 จัดให้สมาชิกเครือข่ายร่วมเป็นคณะกรรมการในการประเมินคุณภาพ การศึกษา

5.4.3 จัดให้สมาชิกร่วมกันวิเคราะห์และสะท้อนผลเกี่ยวกับการดำเนินงานตาม แผนงาน โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.4.4 มีการเขียนรายงานการประเมินผลการดำเนินการเพื่อเสนอหน่วยงานต้น สังกัด นำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

องค์ประกอบที่ 6 การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล ประกอบด้วยการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมและปัญหา การระบุเป้าหมาย การจัดทำแผนกลยุทธ์ การจัดทำแผนปฏิบัติการ การปฏิบัติ งานตามแผนกลยุทธ์ การตรวจสอบและการประเมินผลกระบวนการปฏิบัติงาน การควบคุมเชิงกลยุทธ์

(Strategic Control) การประเมินผลความสำเร็จของการปฏิบัติงาน และการประเมินผลโครงการ และการรายงานผล โดยดำเนินการนำปัจจัยทางการศึกษามาบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. ด้านบุคลากร ประกอบด้วย ผู้นำเครือข่าย เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกในเป็นผู้นำเครือข่าย และสมาชิกเครือข่าย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีการดำเนินการ ดังนี้

1.1 กำหนดแผนการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผลให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเครือข่าย

1.2 จัดการพัฒนาบุคลากรได้รับความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผลให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.3 ปรับระบบงานให้มีการใช้สมาชิกที่มีสมรรถนะตรงตามพันธกิจอย่างมีทิศทาง โดยให้บุคลากรมีส่วนร่วม

2. ด้านงบประมาณ เครือข่ายมีการของบประมาณเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยจัดทำโครงการ/แผนงาน เพื่อขออนุมัติงบประมาณในการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีการดำเนินการ ดังนี้

2.1 จัดสรรงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาตามโครงการ/แผนงานการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผลให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน

2.2 จัดการบริหารงบประมาณให้มีหลักฐานและรายละเอียดที่ถูกต้อง โปร่งใส สามารถพิสูจน์และตรวจสอบได้ในการดำเนินงานตามโครงการ/แผนงาน

3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ เครือข่ายมีการจัดหาเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ พริ้นเตอร์ และโปรเจ็คเตอร์ให้เพียงพอ และคุ้มค่าในการดำเนินงานของเครือข่ายเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีการดำเนินการดังนี้

3.1 วางแผนการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อการบริหารจัดการและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

3.2 จัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีทุกประเภท ให้เพียงพอและสะดวกต่อการใช้งาน

3.3 จัดการซ่อมบำรุงรักษาวาสตุดอุปกรณ์ในการดำเนินการให้พร้อมใช้งานอย่างมีคุณภาพ

4. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เครือข่ายมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ได้แก่ ข้อมูลข่าวสาร (Information) เทคโนโลยี (Technology) และความรู้ (Knowledge) มาใช้ในการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล มีการดำเนินการ ดังนี้

4.1 มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ให้สามารถปฏิบัติได้

4.2 มีการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหาการระบุเป้าหมาย การจัดทำแผนกลยุทธ์ การจัดทำแผนปฏิบัติการ การปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์ การตรวจสอบและการประเมินผลกระบวนการปฏิบัติงาน การควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategic Control) การประเมินผลความสำเร็จของการปฏิบัติงาน และการประเมินผลโครงการและการรายงานผลตามโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4.3 มีการพัฒนาระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีมีประสิทธิภาพเพื่อนำมาใช้ในการวางแผน การจัดการ และการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้ประสิทธิภาพ

4.4 มีการจัดหาโปรแกรมประยุกต์ (Software Application) มาใช้ในการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล

5. ด้านการบริหารจัดการ มีการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้าน ได้แก่ การตระหนักและรับรู้ปัญหา เป็นการทราบถึงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา การวางแผนกำหนดบทบาทหน้าที่และกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ และการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนา มีการดำเนินการ ดังนี้

5.1 การตระหนักและรับรู้ปัญหา

5.1.1 ประชุมชี้แจง บุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความตระหนักร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

5.1.2 แต่งตั้งคณะทำงานในการดำเนินงานด้านเครือข่ายเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะ ของสมาชิกในเครือข่าย

5.1.3 ประสานงานขอความร่วมมือจากโรงเรียนให้การให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา

5.2 การวางแผน

5.2.1 จัดการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.2.2 จัดให้มีระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

5.2.3 มีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

5.3 การปฏิบัติตามแผน

5.3.1 ประชุมชี้แจงให้สมาชิกเครือข่ายฯ ทราบถึงรายละเอียดของแผนงาน โครงการพัฒนางานวิชาการ โครงการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา โครงการพัฒนาระบบการจัดงบประมาณ และโครงการพัฒนางานบริหารทั่วไป

5.3.2 ดำเนินงานตามแผนงานโครงการพัฒนางานวิชาการ โครงการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาโครงการพัฒนาระบบการจัดงบประมาณ และโครงการพัฒนางานบริหารทั่วไปอย่างเป็นระบบ

5.3.3 เสริมสร้างขวัญและกำลังใจสมาชิกเครือข่าย เช่น การให้ความดีความชอบ ให้รางวัล ให้เกียรติบัตร เพื่อยกย่องเชิดชู ในการพัฒนางานได้ประสบผลสำเร็จ

5.3.4 จัดให้มีการนิเทศ กำกับ ติดตามผลการจัดกิจกรรมการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล

5.4 การประเมินผล

5.4.1 ดำเนินการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนงาน โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.4.2 จัดให้สมาชิกเครือข่ายร่วมเป็นคณะกรรมการในการประเมินคุณภาพการศึกษา

5.4.3 จัดให้สมาชิกร่วมกันประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.4.4 เขียนรายงานการประเมินผลการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อเสนอหน่วยงานต้นสังกัด นำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

ส่วนที่ 3

การประเมินผลการใช้รูปแบบ

ในการนำรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ไปใช้ โรงเรียนควรกำหนดแนวทางการประเมิน การดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจอย่างชัดเจนระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

2. แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

3. ประเมินผลการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบหรือไม่ โดยมีการประเมินผล ดังต่อไปนี้

3.1 แบบประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบ

3.2 แบบประเมินผลคุณภาพนักเรียน

3.3 แบบประเมินผลคุณภาพครู

3.4 แบบประเมินผลคุณภาพการบริหารจัดการ

3.5 แบบสอบถามความพึงพอใจผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ปกครองและชุมชน

4. วิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการประเมินการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

5. สรุปและรายงานผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ส่วนที่ 4

เงื่อนไขความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้

เงื่อนไขความสำเร็จ หมายถึง ปัจจัย เงื่อนไข หรือหลักปฏิบัติสำคัญที่จะทำให้การนำรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ไปใช้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มีดังต่อไปนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการบริหารจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

2. โรงเรียน

2.1 โรงเรียนกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการการดำเนินงานที่ชัดเจน เหมาะสม และมีความเป็นไปได้

2.2 โรงเรียนมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องและนำเอาผลการประเมินมาปรับปรุงการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายอยู่เสมอ

3. ผู้บริหารโรงเรียน

3.1 ผู้บริหารโรงเรียนให้การสนับสนุนการดำเนินการและสร้างขวัญกำลังใจให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา เช่น การใช้รางวัล และการยกย่องเชิดชูเกียรติ

3.2 ผู้บริหารโรงเรียนมั่นใจในการดำเนินการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

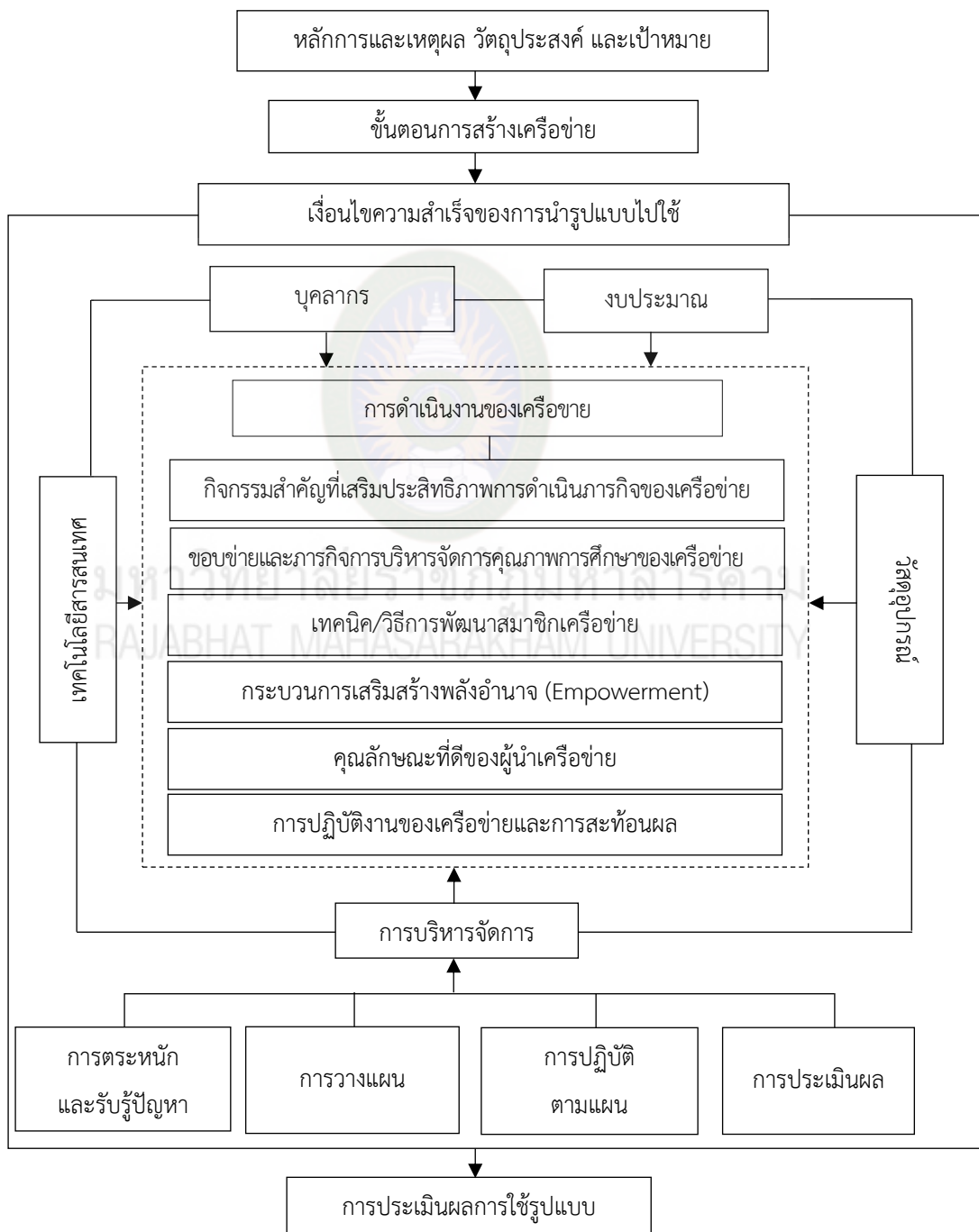
3.3 ผู้บริหารโรงเรียนมีการสนับสนุนสื่อและเครื่องมือสำหรับปฏิบัติกิจกรรม ตามความเหมาะสมจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือแหล่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. ครูและบุคลากรทางการศึกษา

4.1 ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถ่ายทอดนวัตกรรมการสอนระหว่างสมาชิกในเครือข่าย เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน

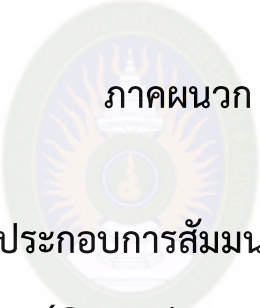
4.2 ครุณาผลการดำเนินงานตามแนวทางการดำเนินงานของกระบวนการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่ายมาปรับปรุงในส่วนที่ยังบกพร่อง เพื่อพัฒนาให้เครือข่ายโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กมีคุณภาพ

สรุปได้ว่าจากรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ฉบับสมบูรณ์ ผู้วิจัยได้จัดทำเป็นดังนี้

สรุป

การพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ด้วยรูปแบบการสร้างเครือข่ายเป็นรูปแบบหนึ่งในการพัฒนาที่ระดมความร่วมมือจากสถานศึกษาหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีความเป็นเลิศในการจัดการเรียนการสอนด้านต่าง ๆ มีความมุ่งมั่นที่จะร่วมพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ และมีความพร้อมที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการนำบทเรียนและประสบการณ์ที่มีความเป็นเลิศมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ การเรียนการสอนซึ่งกันและกัน ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ร่วมกันเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งขยายเครือข่ายเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา บริเวณใกล้เคียง ทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความสะดวกในการเข้ารับการพัฒนาไม่ต้องเดินทางไปพัฒนาที่ไกล ๆ และไม่ต้องทิ้งห้องเรียน ยังสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกันในพื้นที่ใกล้เคียง จากเครือข่ายหน่วยงาน เครือข่ายบุคคลและเครือข่ายทางไกลได้อย่างทั่วถึงครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย และกระจายไปทั่วประเทศ ภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณ สอดคล้องกับจุดเน้นเชิงนโยบาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ข้อ 6.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา โดยมีการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายการศึกษาในการจัดการศึกษาในพื้นที่ ดังนั้นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาควรสนับสนุน และส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาไปกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาการศึกษาในแต่ละพื้นที่ และรวบรวมองค์ความรู้ที่เป็นเลิศในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเผยแพร่ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษานำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

ภาคผนวก ฉ

เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงผู้ทรงคุณวุฒิ

(Connoisseurship)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เอกสารประกอบการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียน
มัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

วันศุกร์ที่ 10 มกราคม 2563 ระหว่างเวลา 09.00 – 10.30 น.

ห้องประชุมพระเทพสิทธิธารจารย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ปรึกษา

ผศ.ดร.จำเนียร พลหาญ

ผศ.ดร.กฤษกนก ดวงชาทม

ผู้วิจัย

นายอดุลย์ศักดิ์ บุญอเนก

นักศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต

หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารจัดการการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

10. ดร.สำอังก์ จันทนตรี ผู้อำนวยการโรงเรียนดงใหญ่วิทยาคม รัชมังคลาภิเษก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
11. ดร.ฐิตารีย์ วิลัยเลิศ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
12. ดร.เอมอร จันทนตรี ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
- ผู้บันทึกเสียงและภาพ นายวิทยา ศรีพันธ์ชา และนายกันตินันท์ ฉิมพลี
- ผู้จัดบันทึก (Note Taker) นางสาวชลธิชา การถาง

ขั้นตอนและกิจกรรมการสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 26

ขั้นตอนที่	กิจกรรม	ผู้ดำเนินการ
1	แนะนำผู้ร่วมสัมมนา	นายอดุลย์ศักดิ์ บุญเอนก
2	กล่าวต้อนรับและเปิดการสัมมนา	ผศ.ดร.จำเนียร พลหาญ
3	ชี้แจงเป้าหมายและวัตถุประสงค์การสัมมนา	ผศ.ดร.จำเนียร พลหาญ
4	นำเสนอสรุปเค้าโครงวิทยานิพนธ์และผลการวิจัย ระยะที่ 1 ระยะที่ 2 และระยะที่ 3 ต่อที่ประชุม	นายอดุลย์ศักดิ์ บุญเอนก
5	สนทนา ชักถามความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ตามประเด็นคำถามที่กำหนด	ผศ.ดร.จำเนียร พลหาญ
6	สรุปประเด็นที่ได้จากการสัมมนา	ผศ.ดร.จำเนียร พลหาญ
7	กล่าวขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมสัมมนา และปิดการสัมมนา	นายอดุลย์ศักดิ์ บุญเอนก

สรุปเค้าโครงวิทยานิพนธ์

หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเท่าเทียมและโอกาสในการได้รับการศึกษาของประชาชนในชาติให้มากขึ้นตามดัชนีความเจริญเติบโตของประเทศ การบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สนองตอบความต้องการของประเทศและประชาชนที่มีประสิทธิภาพ คุณภาพ เป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม จึงเป็นความจำเป็นที่แต่ละประเทศต่างคำนึงถึงและมุ่งมั่นเพื่อความสำเร็จ และสานต่อการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นตามทิศทางการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีความอิสระ คล่องตัว และมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555, น. 2) ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แก้ไข (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และแก้ไข (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น และมาตรา 9 (1) การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ และ (2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณการบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2562, น. 1 - 2) การกระจายอำนาจดังกล่าวทำให้มีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการ แต่จากการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมา ได้พบปัญหาที่ต้องเร่งปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาคือด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษา มีสถานศึกษาจำนวนมากที่ยังไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์การประเมินของ สมศ. ในรอบสาม (พ.ศ. 2554 - 2558) และพบว่า ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในวิชาหลัก มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 และพบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 20.3 ต้องได้รับการพัฒนา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา) ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอแนะให้มียุทธศาสตร์และเงื่อนไขการดำเนินการได้แก่ ยุทธศาสตร์ ศูนย์โรงเรียน (School Center) ยุทธศาสตร์เครือข่ายความร่วมมือ (Collaborative Networks) และ

ยุทธศาสตร์ การพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ(Integrated Learning) ซึ่งจะเห็นได้ว่ายุทธศาสตร์เครือข่ายความร่วมมือ เป็นทางเลือกสำคัญเพื่อการเป็นศูนย์กลาง (Hub) ของชุมชน และศูนย์โรงเรียน (School Center) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน พัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกิดประสิทธิผลสูงสุด คุณภาพนักเรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรและเป็นทางเลือกหนึ่งของผู้บริหารในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กของประเทศไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ซึ่งการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่อยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกัน การแบ่งงานกันทำ การแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน บทบาทของความร่วมมือจะขยายออกไปจากการให้ความร่วมมือทางด้านการศึกษา ไปสู่ความร่วมมือในการสร้างความเข้มแข็งในด้านอื่น ๆ อีกด้วย โดยเฉพาะสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมควรจัดกลุ่มบุคคลหรือหน่วยงาน/องค์กรที่สมัครใจ ที่จะทำกิจกรรมร่วมกัน ในลักษณะเครือข่ายความร่วมมือภายใต้หลักการกระจายอำนาจและความเป็นนิติบุคคล โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำทางการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม คล่องตัว สมบูรณ์ เรียบร้อย มีคุณภาพและประสิทธิภาพ และควรคำนึงถึงองค์ประกอบหลักของเครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ การมีสมาชิก ผู้นำเครือข่าย การมีส่วนร่วมของสมาชิก การเรียนรู้ร่วมกัน การลงทุน การสื่อสาร การมีผลประโยชน์ร่วมกัน และความสนใจร่วมกัน รวมทั้งสมาชิกต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน มีความเสมอภาค สมัครใจ การแลกเปลี่ยน การบริหารจัดการ และการปฏิบัติงาน โดยมีจุดหมายร่วมกัน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2555, เมตต์ เมตต์การุณณ์จิต, 2547, Greenberg and Baron, 1995)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีโรงเรียนทั้งสิ้น 35 โรงเรียน มีจำนวนโรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียนน้อยกว่า 500 คน) จำนวนทั้งสิ้น 21 โรงเรียน มีการบริหารจัดการศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาให้มีประสิทธิผลตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 รวมทั้งการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาดีขึ้น แต่เนื่องจากโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กมีจำนวนค่อนข้างมาก ทำให้การบริหารจัดการพบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่สำคัญอย่างยิ่งหลายประการ ได้แก่ (1) สถานศึกษาไม่ดำเนินการนิเทศภายใน

อย่างต่อเนื่อง (2) ผู้บริหารขาดการกระตุ้นการนิเทศภายใน และขาดการติดตามการสังเกตการสอน (3) ครูไม่เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ครบทุกรายวิชา หรือมีแต่ไม่ได้นำไปใช้สอนจริง ครูใช้วิธีการสอน โดยบรรยายตามหนังสือ ยึดครูเป็นศูนย์กลาง ขาดเทคนิคการสอน และขาดทักษะในการตั้งคำถาม ไม่ตั้งคำถามที่ท้าทาย ขาดทักษะการสอนคิดรูปแบบต่าง ๆ เช่น คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่สำคัญขาดการพัฒนาตนเอง ไม่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความสามารถในการคิดไม่เป็น ทำไม่เป็น และแก้ปัญหาไม่เป็น และ (4) นักเรียนขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียน และขาดการฝึกตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบด้วยกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26, 2558, น. 2) จากปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของ ประเทศนั้นคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ไม่ผ่านร้อยละ 50 จะเห็นได้จาก ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ในภาพรวมคะแนนเฉลี่ยยังไม่ผ่านเกณฑ์ โดยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้รับผลการสอบคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 38.79 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้รับผลการสอบคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 33.56 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26, 2558, น. 11) ซึ่งถือเป็นปัญหาสำคัญในเรื่องคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะได้รับการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาโดยเร่งด่วน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการได้มาซึ่งคุณภาพ การจัดการศึกษา การวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานทั้งในระดับโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก และสามารถนำรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือ ไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีบริบทใกล้เคียงกัน รวมทั้งเป็นประโยชน์ในการจัดทำ นโยบายเพื่อส่งเสริมและยกระดับคุณภาพและมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
3. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
4. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องความสัมพันธ์เชิงเหตุผลซึ่งกันและกัน เพื่อใช้อธิบายคุณลักษณะของปรากฏการณ์นั้น ๆ ให้ง่ายต่อการเข้าใจ

การบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินงานขององค์กรที่ต้องมีคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยอาศัยปัจจัยทางการบริหารเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

คุณภาพการศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานการศึกษาและสอดคล้องกับความต้องการ โดยใช้กระบวนการบริหารการศึกษาที่เกิดจากเครือข่ายที่มีคุณภาพ ซึ่งมีกระบวนการบริหารจัดการตามแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานบริหารทั่วไป มีการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย อย่างเป็นระบบ และเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เครือข่าย หมายถึง การเชื่อมโยงของกลุ่มบุคคล หน่วยงาน/องค์กร เพื่อการทำงานบรรลุเป้าประสงค์ โดยมีกิจกรรมการวางแผนกำหนดเป้าประสงค์ การจัดทำแผนปฏิบัติการ การดำเนินการตามแผน และการประเมินติดตามผล ด้วยจิตสำนึกความรับผิดชอบที่จะแสวงหาวิธีการร่วมกันอย่าง

เป็นระบบ ภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิ เชื่อถือ เอื้ออาทร ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของสมาชิกร่วมกัน เพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย หมายถึง การอธิบายถึงลำดับขั้นวิธีการในการสร้างเครือข่ายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ได้แก่ ขั้นตอนแรกถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายชั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย ขั้นสร้างพันธมิตรสัญญาาร่วมกัน ขั้นบริหารจัดการการเครือข่าย ขั้นพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์

องค์ประกอบของเครือข่าย หมายถึง การอธิบายถึงคุณลักษณะส่งผลให้การดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) คุณลักษณะที่ดีของสมาชิกและผู้นำเครือข่ายและการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล

ปัจจัย/ทรัพยากรทางการศึกษา หมายถึง ปัจจัยและองค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ข้อมูลสารสนเทศ และการบริหารจัดการ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้าน ได้แก่ การตระหนักและรับรู้ปัญหา การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล มาขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามองค์ประกอบของเครือข่ายเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 หมายถึง โครงสร้างความเกี่ยวข้องขององค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารจัดการการศึกษาที่มุ่งคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งประกอบด้วย (1) บทนำ ได้แก่ หลักการและเหตุผล และวัตถุประสงค์ (2) ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย (3) การดำเนินงานตามองค์ประกอบของเครือข่าย (4) กระบวนการบริหารจัดการเครือข่าย (5) การประเมินรูปแบบ และ (6) เงื่อนไขความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของรัฐที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 คน ลงมา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและองค์ประกอบของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ขั้นที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและองค์ประกอบของเครือข่าย โดยการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์

ขั้นที่ 2 ประเมินเพื่อยืนยันองค์ประกอบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์

ขั้นที่ 4 สรุปและรายงานผล

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ขั้นที่ 1 ดำเนินการสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา

ขั้นที่ 4 สรุปและรายงานผล เพื่อเป็นข้อมูลในการยกร่างรูปแบบ

ระยะที่ 3 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ขั้นที่ 1 ศึกษาดูงานโรงเรียนที่มี Best Practice

ขั้นที่ 2 ยกร่างรูปแบบการนิเทศ

ขั้นที่ 3 ประชุมวิพากษ์ (ร่าง) รูปแบบ

ขั้นที่ 4 ปรับปรุง (ร่าง) รูปแบบ

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบและประเมินคุณภาพรูปแบบการนิเทศ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 ท่าน

ขั้นที่ 6 จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ

ระยะที่ 4 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ขั้นที่ 1 ดำเนินการทดลองใช้

ขั้นที่ 2 ดำเนินการประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศ

ขั้นที่ 3 รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และสรุปผล

ขั้นที่ 4 จัดทำรายงานการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและองค์ประกอบของเครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์ ได้องค์ประกอบ จำนวน 8 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ จำนวน 87 ตัวบ่งชี้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ด้านบุคลากร มีตัวบ่งชี้ จำนวน 9 ตัวบ่งชี้ ด้านงบประมาณ จำนวน 15 ตัวบ่งชี้ ด้านวัสดุอุปกรณ์ จำนวน 9 ตัวบ่งชี้ เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 9 ตัวบ่งชี้ และด้านการบริหารจัดการ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้าน คือ การตระหนักและรับรู้ปัญหา จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ การวางแผน จำนวน 17 ตัวบ่งชี้ การปฏิบัติตามแผน จำนวน 11 ตัวบ่งชี้ และการประเมินผล จำนวน 10 ตัวบ่งชี้ เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาขั้นต่อไป

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของเครือข่าย จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์เป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของเครือข่าย ได้องค์ประกอบ จำนวน 6 องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ จำนวน 74 ตัวบ่งชี้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ด้านกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย มีตัวบ่งชี้ จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ ด้านขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย จำนวน 32 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ การบริหารงบประมาณ จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ การบริหารงานบุคคล จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ การบริหารงานทั่วไป จำนวน 10 ตัวบ่งชี้ ด้านเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ ด้านกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่ายจำนวน

12 ตัวบ่งชี้ ด้านคุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ และด้านการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล จำนวน 10 ตัวบ่งชี้ เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาขั้นต่อไป

ผลการวิจัยระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, S.D.= 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.43$, S.D.= 0.65) ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 3.42$, S.D.= 0.73) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.40$, S.D.= 0.66) ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3.39$, S.D.= 0.72) และด้านบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.35$, S.D.= 0.73)

2. ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D.= 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 4.65$, S.D.= 0.55) ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 4.63$, S.D.= 0.58) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.61$, S.D.= 0.56) ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.58$, S.D.= 0.61) และด้านบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.57$, S.D.= 0.62)

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ผลปรากฏดังนี้

- 3.1 การกำหนดโครงสร้างและระบบการบริหารสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ขององค์กร
- 3.2 การวางแผนและการกำหนดนโยบายขององค์กรมีความชัดเจน
- 3.3 การนำแผนสู่การปฏิบัติทุกระดับเป็นไปตามขั้นตอน และระยะเวลาที่กำหนด
- 3.4 ธรรมนูญองค์กรกำหนดโครงสร้าง บทบาท หน้าที่ และภารกิจไว้อย่างชัดเจน
- 3.5 การบริหารจัดการมีระบบ ระเบียบ และแบบแผนที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์

การพัฒนา

3.6 การกำหนดอำนาจหน้าที่ บทบาท และความรับผิดชอบ ตลอดจนสร้างวัฒนธรรมคุณภาพคำนึงถึงการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข

3.7 การส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนได้อย่างเหมาะสม

3.8 การสร้างขวัญ แรงจูงใจ และค่านิยมให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ ความสามารถและศักยภาพของตน

3.9 การมอบหมายงานตรงกับความรู้ ความสามารถ ทักษะ และความต้องการของบุคลากร

3.10 การบังคับบัญชาที่มีสายงานที่สนับสนุนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ไม่ซ้ำซ้อน

3.11 นโยบายการบริหารทั่วทั้งองค์กรมีบทบาทกำหนด บทบาท หน้าที่ และภารกิจไว้ชัดเจน

3.12 การกำหนดวิสัยทัศน์ ปรัชญา พันธกิจ และเป้าหมายการบริหารมีกระบวนการที่บุคลากรดำเนินกิจกรรมร่วมกัน

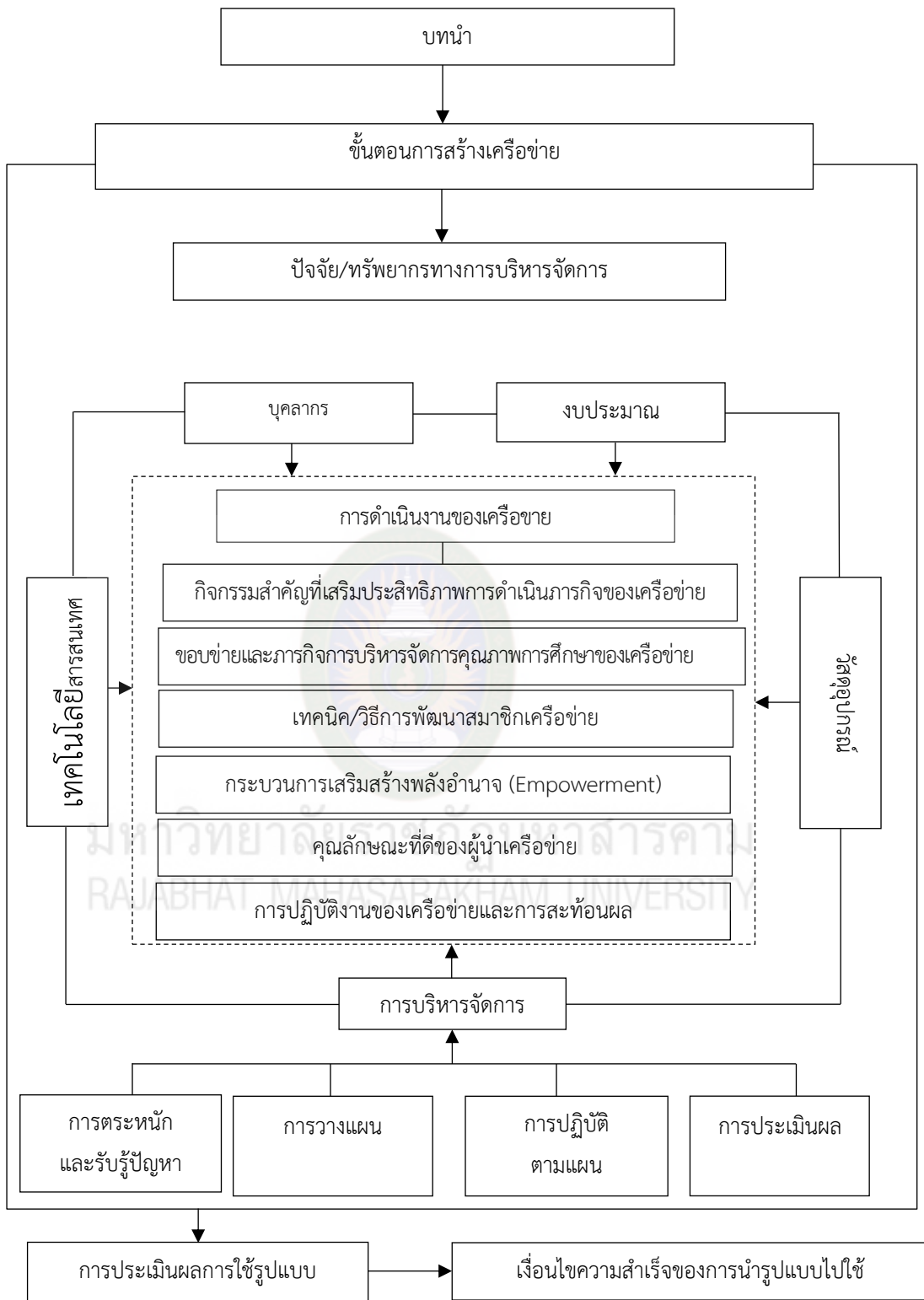
3.13 กระบวนการบริหารจัดการภายในได้กำหนดมีคณะกรรมการรับผิดชอบแต่ละด้าน

3.14 การจัดระบบ และการพัฒนาฐานข้อมูลในการบริหารและการจัดการช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นอย่างดี

3.15 การส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้ประสบความสำเร็จก้าวหน้า และความสำเร็จในหน้าที่การงาน

ผลการวิจัยระยะที่ 3 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1. ผลจากการศึกษาดูงานเกี่ยวกับ Best Practice ของโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายที่ประสบความสำเร็จและเป็นแบบอย่างได้ ทำให้ได้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย สามารถสรุปเป็นได้ดังนี้

องค์ประกอบของ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีคำอธิบายประกอบแผนภาพ เพื่อให้ผู้ศึกษาเข้าใจความสัมพันธ์ของทุกองค์ประกอบ และการดำเนินการบริหารจัดการของแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบ โดยสรุปเนื้อหาขององค์ประกอบทั้งหมด ดังนี้

1. บทนำ เป็นการอธิบายถึงหลักการและเหตุผลการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา และความจำเป็นที่ต้องใช้เครือข่ายในการบริหารจัดการ วัตถุประสงค์เป็นสิ่งที่ทำเพื่อให้สำเร็จในระยะเวลาที่กำหนด และเป้าหมายเป็นการกำหนดสิ่งที่เราตั้งใจ สิ่งที่เราต้องการจะทำ ด้วยความแน่วแน่ที่จะทำได้

2. ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย เป็นการอธิบายถึงลำดับขั้นวิธีการในการสร้างเครือข่ายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ได้แก่ ขั้นตอนแรกถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายชั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย ชั้นสร้างพันธมิตรสัญญาาร่วมกัน ชั้นบริหารจัดการการเครือข่าย ชั้นพัฒนาความสัมพันธ์ และชั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

3. องค์ประกอบของเครือข่าย เป็นการอธิบายถึงคุณลักษณะส่งผลให้การดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) คุณลักษณะที่ดีของสมาชิกและผู้นำ เครือข่ายและการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล

4. ปัจจัย/ทรัพยากรทางการบริหารจัดการ เป็นการอธิบายถึงการนำปัจจัย/ทรัพยากรทางการบริหารจัดการ ซึ่งประกอบด้วย

4.1 บุคลากร เป็นการอธิบายแนวทางการดำเนินการหรือวิธีการบริหารจัดการของบุคลากร ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน

4.2 งบประมาณ เป็นการอธิบายแนวทางการดำเนินการหรือวิธีการบริหารจัดการงบประมาณ โดยโรงเรียนมีการดำเนินการจัดแบ่งงบประมาณด้านการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน และส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน โดยกำหนดภาระงานและขอบข่ายที่ชัดเจน โดยให้มีการรายงานผลเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น

คุณภาพในการบริหารจัดการงบประมาณจึงเกิดจากการจัดระบบการเงินที่ก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน มีแผนการใช้จ่ายเงินที่มุ่งเน้นการพัฒนา การใช้จ่ายเงินตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการตรวจสอบและรายงานด้านการเงินอย่างเป็นระบบ

4.3 วัสดุอุปกรณ์ เป็นการอธิบายแนวทางการดำเนินการหรือวิธีการบริหารจัดการ วัสดุอุปกรณ์ โดยโรงเรียนมีการดำเนินการวางแผนด้านวัสดุอุปกรณ์ โดยพิจารณาถึงความเหมาะสม และความเพียงพอในการใช้งานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน กำหนดรูปแบบในการจัดหาบำรุงรักษา ซ่อมแซม รูปแบบในการใช้งาน ติดตามประเมินผล จัดหาผู้ชำนาญการเพื่อพัฒนา ปรับปรุงประสิทธิภาพของวัสดุอุปกรณ์ให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มศักยภาพ เสริมสร้างให้ผู้ใช้มีจิตสำนึกในการใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

4.4 เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นการอธิบายแนวทางการดำเนินการหรือวิธีการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยโรงเรียนมีการดำเนินการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสารสนเทศ อันได้แก่ ข้อมูล ข้อเท็จจริง ข่าวสาร ความรู้ ที่ได้มีการบันทึก ประมวลหรือดำเนินการด้วยวิธีใด ๆ ไว้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์และเผยแพร่ทั้งส่วนบุคคลและสังคม ทำให้สารสนเทศมีประโยชน์ และใช้งานได้กว้างขวางมากขึ้น เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ที่จะรวบรวม จัดเก็บ ใช้งาน ส่งต่อ หรือสื่อสารระหว่างกัน

4.5 การบริหารจัดการ เป็นการอธิบายแนวทางการดำเนินการหรือวิธีการบริหารจัดการ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ประการ ดังนี้

4.5.1 การตระหนักและรับรู้ปัญหา เป็นการรับรู้ การค้นคิดและการวิเคราะห์ถึงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของคุณภาพผู้เรียน ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์

4.5.2 การวางแผน เป็นการมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่าย ในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย โครงสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนร่วมกัน

4.5.3 การปฏิบัติ เป็นการร่วมมือของสมาชิกเครือข่าย ในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้ร่วมกันกำหนดขึ้น

4.4.4 การประเมินผล เป็นการดำเนินงานของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับแผนงานโครงการ ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อปรับปรุงงานในขณะดำเนินโครงการ และเพื่อสรุปผลหลังการดำเนินงานของแผนงานโครงการ

5. การประเมินรูปแบบ เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาตัดสินที่เป็นระบบ ครอบคลุมถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ได้แก่ การประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบ การประเมินผลคุณภาพครูและนักเรียน การประเมินผลคุณภาพสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา และการสอบถามความพึงพอใจ

6. เงื่อนไขความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้ เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับเงื่อนไขความสำเร็จในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาด้วยเครือข่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ควรมีการปรับรูปแบบการบริหารโรงเรียนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่มุ่งเน้นงานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งเป็นการระดมทุน ประสานเครือข่ายการทำงาน เครือข่ายความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน จัดให้มีระเบียบหรือข้อปฏิบัติ และกำหนดบทบาทและหน้าที่ที่ชัดเจน

2. การประชุมวิพากษ์ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ผู้วิจัยได้ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดประชุม ผู้บริหารสถานศึกษา ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 21 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 21 คน และครูผู้สอน จำนวน 21 คน รวมจำนวน 63 คน เพื่อวิพากษ์และตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอน ได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งจากผลการบันทึกการประชุม ผลปรากฏดังนี้

2.1 (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 สามารถแยกประเด็นดังนี้

2.1.1 กระบวนการ/ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ประกอบด้วย

ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย ขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย ขั้นสร้างพันธะสัญญาร่วมกัน ขั้นบริหารจัดการการเครือข่าย ขั้นพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องที่ประชุมมีมติเห็นสอดคล้องกันว่า สิ่งสำคัญในขั้นตอนการสร้างเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ คือ การสร้างความตระหนักแก่สมาชิกในองค์กร ให้สมาชิกยอมรับในวัฒนธรรม องค์กรร่วมกัน เข้าร่วมเครือข่ายด้วยความเต็มใจ ทั้งนี้ต้องสร้างความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง ความซื่อสัตย์และความจริงใจต่อกันและกันของสมาชิกอีกด้วย และขั้นประสานหน่วยงาน องค์กรเครือข่ายนี้ ต้องมีการประชาสัมพันธ์แลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ รวมถึงความรู้ ทักษะ มีการเชื่อมโยงสมาชิกที่ไม่มีโอกาสติดต่อกันเพื่อให้เข้ากันได้ สื่อสารให้เกิดความสนใจร่วมกันกำหนดและสร้างข้อตกลงเป็นพันธะสัญญาร่วมกัน นอกจากนี้ขั้นบริหารจัดการเครือข่ายนั้น เครือข่ายต้องมีกระบวนการดำเนินงานอย่างมีระบบ กล่าวคือ ต้องมีการจัดทำแผน ปฏิบัติตามแผน มีการประเมินผล มีการกำหนด โครงสร้างและบทบาทหน้าที่และที่ขาดไม่ได้คือการควบคุมตรวจสอบ และขั้นพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์สมาชิกในเครือข่ายต้องเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นต่อกัน มีบรรยากาศแบบพลังเกื้อกูลสามัคคี ทำงานเป็นทีม ยอมรับ ความคิดเห็นของกันและกัน รักษาสัมพันธ์ภาพที่ีระหว่างสมาชิกทุกระดับ มีการขจัดความขัดแย้ง เสริมสร้างกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และที่ขาดไม่ได้คือความโปร่งใสตรวจสอบได้ของเครือข่าย จะทำให้ความสัมพันธ์พัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ รวมทั้งยังต้องรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง จะต้องมีการสร้างผู้นำรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง มีการจัดกิจกรรมร่วมกันที่ดำเนินอย่างต่อเนื่อง มีการรักษาสัมพันธ์ภาพที่ีระหว่างสมาชิกเครือข่าย กำหนดกลไกสร้างระบบจูงใจ จัดหาทรัพยากรสนับสนุนเพียงพอ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือ และช่วยแก้ไขปัญหา และให้เกียรติยกย่อง ชมเชยให้รางวัล เมื่อการปฏิบัติงานสำเร็จได้ผลเป็นที่ประจักษ์)

2.1.2 องค์ประกอบของเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) คุณลักษณะที่ดีของสมาชิกผู้นำเครือข่ายและการปฏิบัติงาน

ของเครือข่ายและการสะท้อนผล ที่ประชุมมีมติเห็นสอดคล้องกันว่า กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานของเครือข่าย ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน การมีส่วนร่วม การมีปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน การติดต่อสื่อสาร อย่างหลากหลาย การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน เทคนิควิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายมีหลายวิธี เช่น การอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การปฏิบัติจริง การระดมความคิด และการศึกษาดูงาน การเสริมสร้างพลังอำนาจ ทำได้โดยการสร้างความตระหนัก การยอมรับในผลการปฏิบัติงาน การเสริมสร้างความรู้ ทักษะความสามารถ การสร้างความไว้วางใจ การส่งเสริม การมีส่วนร่วมและการให้อิสระในการทำงาน การมอบหมายอำนาจหน้าที่ การจัดบรรยากาศแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น ส่วนผู้นำและสมาชิกเครือข่าย ต้องมีคุณลักษณะที่ดีจึงจะทำให้เครือข่ายเกิดการพัฒนา อย่างคงทนและต่อเนื่อง กล่าวคือ ต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูง มีความรับผิดชอบ มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเป็นประชาธิปไตย มีมนุษยสัมพันธ์ จริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความสามารถในการสื่อสาร และสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ รวมทั้งการปฏิบัติงานของเครือข่าย ต้องมีการกำหนดแผนปฏิบัติการ กำหนดเป้าหมาย กำหนดบทบาทหน้าที่ กำหนดวิธีการสื่อสารและการประสานงาน สร้างความเข้าใจในแผนการปฏิบัติและการประเมินผล และการปฏิบัติตามแผน ส่วนการสะท้อนผลเครือข่ายนั้น จะต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน การรายงานผลการปฏิบัติงานและเผยแพร่ผลงานต่อสมาชิกและสาธารณชน

2.1.3 ปัจจัยทางการบริหารจัดการ เป็นการอธิบายถึงการนำปัจจัยหรือทรัพยากรทางการบริหารจัดการ ที่ประกอบด้วย บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ข้อมูลสารสนเทศ และการบริหารจัดการ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้าน ได้แก่ การตระหนักและรับรู้ปัญหา การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล มาขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามขอบข่ายการบริหารคุณภาพการศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย การบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารวิชาการ ในลักษณะของเครือข่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นสอดคล้องกันว่า บุคลากร ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นเสาหลักของการบริหารโรงเรียนและครูซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติที่สำคัญยิ่ง ที่ต้องตระหนักและทุ่มเทแรงกายแรงใจให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กประสบ

ผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์เพื่อส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพตามที่กำหนดและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและงบประมาณ หน่วยงานหลักอย่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ดูแล ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน ต้องมีการสรรงงบประมาณด้านการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาให้เพียงพอในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน และส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน โดยกำหนดภาระงาน และขอบข่ายที่ชัดเจนโดยให้มีการรายงานผลเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ส่วน วัสดุอุปกรณ์ โรงเรียน ต้องมีการดำเนินการวางแผนด้านวัสดุอุปกรณ์ โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมและความเพียงพอในการใช้งานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน กำหนดรูปแบบในการจัดหาบำรุงรักษา ซ่อมแซม รูปแบบในการใช้งาน ติดตามประเมินผล จัดหาผู้ชำนาญการเพื่อพัฒนา ปรับปรุงประสิทธิภาพของวัสดุอุปกรณ์ให้สามารถใช้งานได้เต็มที่ศักยภาพ เสริมสร้างให้ผู้ใช้มีจิตสำนึกในการใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม สำหรับเทคโนโลยีสารสนเทศ ยิ่งเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญที่สุดในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ หรือโลกยุคศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม มาใช้สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสารสนเทศ อันได้แก่ ข้อมูล ข้อเท็จจริง ข่าวสาร ความรู้ ที่ได้มีการบันทึก ประมวล หรือดำเนินการด้วยวิธีใด ๆ ไว้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์และเผยแพร่ทั้งส่วนบุคคล หน่วยงาน และสังคม ทำให้สารสนเทศมีประโยชน์ และใช้งานได้กว้างขวางมากขึ้น เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ที่จะรวบรวม จัดเก็บ ใช้งาน ส่งต่อ หรือสื่อสารระหว่างกัน นอกจากนี้ การบริหารจัดการ ก็ถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา เพราะกระบวนการบริหารจัดการ 4 ประการ คือ การบริหารงานบุคคล เป็นการดำเนินงานให้บุคคลได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงบประมาณ เป็นการดำเนินงานใช้งบประมาณให้เป็นไปตามความต้องการของหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การบริหารงานทั่วไป เป็นการดำเนินงานเพื่ออำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติงานถูกต้องตามระเบียบและแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด การบริหารงานวิชาการ เป็นการดำเนินงานการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพที่สุด เพราะเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ผู้เรียน

จากผลการประชุมวิพากษ์ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เสร็จสิ้นลง ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของมติที่ประชุม ทำให้ได้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 (รายละเอียดดังคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษา โดยใช้เครือข่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26)

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

การประชุมสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
๑	นายทองสุข มาตย์คำมี	รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖	
๒	ผศ.ดร.จำเนียร พลหาญ	ประธานสาขาการบริหารจัดการการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	
๓	ผศ.ดร.กฤษณก ดวงชาวม	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	
๔	รศ.ดร.กิตติกรณ บำรุงบุญ	อาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปกรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	
๕	ดร.นวพรรณี นามพุทธา	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา รักษา ราชการแทนรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖	
๖	ดร.วดี แคนสุข	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์	
๗	ดร.นิพนธ์ ยศดา	ผู้อำนวยการโรงเรียนสารคามพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖	
๘	ดร.ไพฑูล พรหมมากุล	ผู้อำนวยการโรงเรียนกันทรวิชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖	
๙	ดร.ปรีชา การสอาด	ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองม่วงวิทยาครุ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖	
๑๐	ดร.สำอางค์ จันทนตรี	ผู้อำนวยการโรงเรียนดงใหญ่วิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖	
๑๑	ดร.จิตาธิปไตย วิลัยเลิศ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖	
๑๒	ดร.เอมอร จันทนตรี	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖	

ภาคผนวก ช

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ที่ บศบ.092/2562

วันที่ 7 ธันวาคม 2562

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ศิริ ถีอาสนา

ด้วยนายอดุลย์ศักดิ์ บุญอนเนก นิสิตระดับปริญญาเอก รหัส 619210200114 สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบเครือข่ายในโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทนุมา)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ที่ อว0619.02/ว8711

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

7 ธันวาคม 2562

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายไพฑูรย์ พรหมมากุล

ด้วยนายอศุศลย์ศักดิ์ บุญอเนก นิสิตระดับปริญญาเอก รหัส 619210200114 สาขาวิชา
การบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
“รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบเครือข่ายในโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความ
เรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็น
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน
ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำนวยการ จันทน)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

ที่ อว0619.02/ว8711

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

7 ธันวาคม 2562

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายอดิศักดิ์ มุงชู

ด้วยนายอดิศักดิ์ บุญเอก นิสิตระดับปริญญาเอก รหัส 619210200114 สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบเครือข่ายในโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

ที่ อว0619.02/ว8711

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

7 ธันวาคม 2562

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางจิตาจารย์ วิลัยเลิศ

ด้วยนายอตุลย์ศักดิ์ บุญนอก นิสิตระดับปริญญาเอก รหัส 619210200114 สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบเครือข่ายในโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัญญาชัย จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

ที่ อว0619.02/ว8711

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

7 ธันวาคม 2562

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางนพพรดี นามพุทธา

ด้วยนายอดุลย์ศักดิ์ บุญอเนก นิสิตระดับปริญญาเอก รหัส 619210200114 สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบเครือข่ายในโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา

ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล

ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย

อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ญัฐชัย จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

ภาคผนวก ซ

ภาพกิจกรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ ซ.1 ดร.ฐิตารีย์ วิลัยเลิศ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ภาพที่ ซ.2 สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 26 เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา
องค์ประกอบการทำงานของเครือข่ายและขั้นตอนการสร้างเครือข่าย

ภาพที่ ซ.3 ประชุมสัมมนาวิพากษ์ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย

ภาพที่ ซ.4 ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาวิพากษ์ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย

ภาพที่ ซ.5 การทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยใช้เครือข่าย จำนวน 7 โรงเรียน

ภาพที่ ซ.6 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก 7 โรงเรียน จำนวน 72 คน ร่วมศึกษารูปแบบ
การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย

ภาพที่ ซ.7 ประชุมสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ

ภาพที่ ซ.8 ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นยันรูปแบบ

ภาพที่ ซ.9 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่าย :
โรงเรียนกู่ทองพิทยาคม

ภาพที่ ซ.10 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย :
โรงเรียนหนองม่วงวิฑยาคาร

ภาพที่ ซ.11 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่าย :
โรงเรียนเขาวงใหญ่พิทยาสรรพ์

ภาพที่ ซ.12 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่าย :
โรงเรียนโพนงามพิทยานุกูล

ภาพที่ ซ.13 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย :
โรงเรียนโนนราษีวิทยา

ภาพที่ ซ.14 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่าย :
โรงเรียนกุฉินารายณ์

ภาพที่ ข.15 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย :
โรงเรียนวังยาวศึกษาวิทย์

ภาพที่ ข.16 การประเมินผลรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายใน
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายอดุลย์ศักดิ์ บุญเอนก
วันเกิด	26 สิงหาคม 2514
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 439/2 ตำบลน้ำอ้อม อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ 33000
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 19/19 ถนนบ้านท่านคร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด 45000
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) การประถมศึกษา (โครงการครูทายาท รุ่นที่ 4) วิทยาลัยครูสุรินทร์
พ.ศ. 2545	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2563	ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) สาขาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม